

GOVERNMENT OF INDIA
ARCHÆOLOGICAL SURVEY OF INDIA
ARCHÆOLOGICAL
LIBRARY

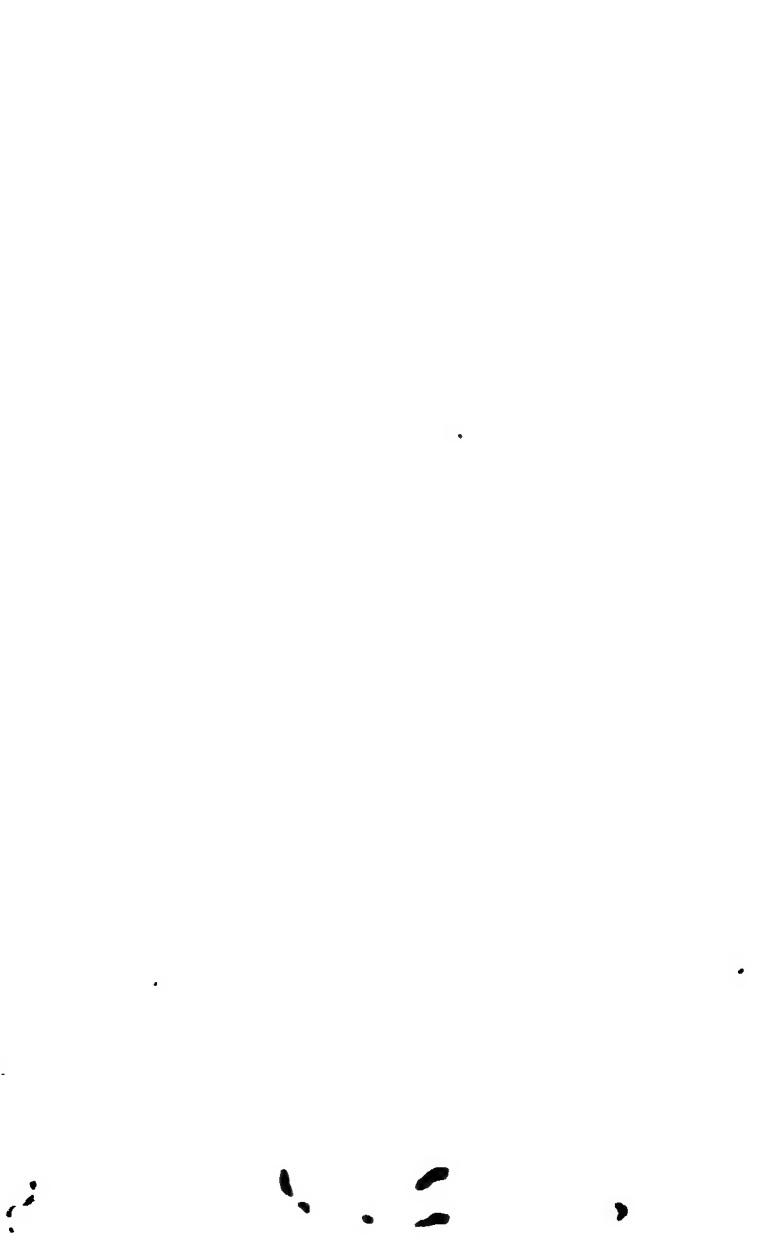

ACCESSION NO. 13467

CALL No. 909/Dio

D.G.A. 79

NOT TO BE ISSUED

ΔΙΟΔΩΡΟΥ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΙΣΤΟΡΙΚΗ.

DIODORI

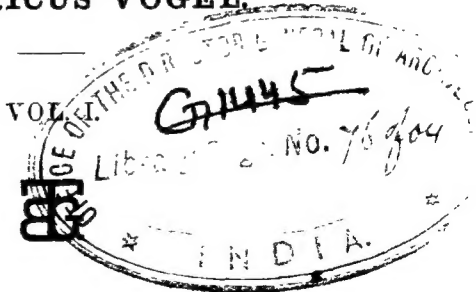
BIBLIOTHECA HISTORICA.

EDITIONEM PRIMAM CURAVIT IMM. BEKKER

ALTERAM LUDOVICUS DINDORF

RECOGNOVIT

FRIDERICUS VOGEL.

109

Dit

LIPSIAE

IN AEDIBUS B. G. TEUBNERI

MDCCCLXXXVIII.

1988

CEP

LIBRARY

LIBRARY

Acc. No.

13467

Date

14.7.1960

Call No.

909

Vol. (I)

Dio

Henricus Stephanus ut est princeps editorum Diodori Siculi, ita ea quoque re ceteris excellit, quod ad opera Diodori edenda ipse libros manu scriptos inquisivit et consuluit. Nam Petrus Wesselingius, praestantissimus secundum Stephanum Diodori editor, omnes codicum collationes debet aliis, inprimis Franc. Dionysio Camusato, qui cum Josepho Wasse Diodori opera correcta edere animum induxerat; Camusati mortui scripta per Jac. Ph. D'Orvillium, qui ea suo aere redemerat, in Wesselingi manus venerunt. Eademque fortunae invidia accidit, ut Richardus Bergmann, qui quod Bekker et Dindorf omiserant, ipsos Diodori codices adiit, morte immatura abreptus his suis collationibus tanto labore ac sudore conquisitis ipse uti nequiret: quod eo magis dolemus, quo maiores expectationes vir tam eximiae diligentiae commovit, etiamsi praeter varias codicum lectiones in scriniis eius nihil ad editionem Diodori parandam utile inventum est. Bergmanni collationes per Teubner bibliopolam de scriptoribus antiquis bene meritum conservatae mihiq; ante duodeviginti menses traditae ad novam editionem curandam optimo fuerunt adiumento. Quam ob causam

haec Diodori editio memoriae

Richardi Bergmann

sacra esto

tamquam monumentum ex hereditate factum.

Norimbergae, Nov. 1887.

Fr. Vogel.

DE CODICIBUS

QUIBUS QUINQUE LIBRI PRIMI CONTINENTUR.

Ex quadraginta libris, quos Diodorus natus Agyrii in oppido Siciliae paulo post Caesaris necem composuit, quindecim non amplius sunt servati, qui sunt libri I—V et XI—XX; ceteri praeter excerpta satis copiosa, quae inveniuntur apud posteriores scriptores, perditum sunt aut certe pro perditis hodie habentur. Atque etiam illi quindecim libri, qui interitum effugerunt, multis tempestatibus tantopere disturbati ac dissipati sunt, ut ne unus quidem exstet codex, quo cuncti contineantur. Itaque omissis ad tempus ceteris, primorum quinque librorum codices seorsus tractemus: qua de re nuper multo cum studio et consilio disseruit Georgius Schneider (in programme gymn. Berol. 1884).

Horum codicum duas esse partes, quarum altera pendet ex codice Vindobonensi (D), altera optime repraesentatur codice Vaticano (C), comprobabimus singulos libros signatos eisdem litteris, quas Ludovicus Dindorf in editione anni 1828 induxit, perlustrantes.

CODICES PRIORIS CLASSIS.

- D Vindobonensis codex 79 scriptus est maxima ex parte manu saeculi XI, folia quinquaginta unum (fol. 6—22, 118—149, 224 et 227) suppleta sunt manu saec. XIII. Continetur 291 foliis, quorum plurima

sunt membranacea; chartacea sunt folia 127—132, 135—140, 143—148, praeterea quinque folia, quae nonnullis locis ex deteriore Diodori codice sumptis incondite neque eadem manu depicta codici praefixa sunt. Huc accedit, quod is qui folia numeris Arabicis significavit nescio quo casu deceptus numerum 262 praetermisit, ita ut illis quinque foliis additis 297 folia computaret. At recte prior, fortasse primus librarius in folio 294 verso adscripserat quaternionis numerum 15, in folio 295 recto 15. Qua cum computatione quaternionum alia conveniunt, veluti illi tres quaterniones fol. 126—149, qui constant ex senis foliis chartaceis inter bina folia membranacea.

Hic liber 'perelegans optimae notae' a Montefalconio inventus est Neapoli in bibliotheca S. Joannis de Carbonara Augustinianorum (Montfaucon biblioth. p. 231, Paris 1739), postea Carolo sexto etiamtum regnante translatus Vindobonam (Kollar in suppl. Lambecii p. 486). Neapolim venisse codicem per Ianum Parrhasium, humanistam saeculo XV Consentiae natum, indicant verba in ultimo folio scripta: 'Antonii Seripandi ex Iani Parrhasii testamento'.

Post Garellium bibliothecae Vindobonensis praefectum, qui Wesselingio pauca excerpta misit (edit. Wess. I p. 195), postque J. Baptistam Bollam, qui editoribus Bipontinis collationem integram et multo accuratiorem confecit (edit. Bipont. IV praef. et X p. 391—493), codex D denuo singulari diligentia excussus est anno 1869 (Neue Jahrb. CIV p. 447) a Richardo Bergmann, qui in exemplar suum, quo usus est editione Bekkeri, una cum distinctione paginarum atque etiam versuum ex codice accentus spiritus interpunctiones compendia ductusque litterarum transscripsit.

Numeri versuum in singulis paginis exaratorum fluctuant inter triginta et duodetriginta; paginae ultimorum foliorum continentur tricenis versibus. Tricesimus autem versus ultimae paginae (fol. 297^v) hic est (V 84, 1):

καὶ τῆς Ἀσίας τῆς παραθαλαττίου κατέσχευ·*)

Ergo ut argumentum primi libri in initio codicis D desideratur, ita in eiusdem fine deest formula paene sollemnis, qua Diodorus singulos libros concludebat. Dixit fortasse quispiam ne ea quidem, quae in aliis codicibus post illud *κατέσχευ* sequuntur, huic Diodori consuetudini satis esse consentanea: post *κατέσχευ* aliquid desiderari nemo negabit. Neque dubitari potest, quin librarius codicis D non in hoc vocabulo finem scribendi fecerit. Qui cum in fine ceterorum librorum subscriptionem ornatis litteris addere et puncta quaedam lineolasque pingere consueverit, eum toto opere perfecto haec ornamenta omisisse et punctum solum supra lineam posuisse nullo pacto credi potest. Denique digna memoratu sunt, quae Schneider (l. c. p. 5)

---

*) Cave ne ex hoc *νῦ ἐφελκυστικὸν* concludas finem orationis significatum esse; nam hoc *νῦ* in D persaepe invenitur ante vocabula artissime coniuncta, quorum prima littera est consonans. — Liceat hic simul quaedam alia scripturae D propria addere: 1. Elisiones vocalium (in vocibus ut *δέ, τέ, γέ, ἀλλά*) in D multo sunt crebriores quam in ceteris libris. — 2. Compendiose scripta inveniuntur haec: *ἄνως* (= *ἄνθρωπος*), *οὐνως* (= *οὐρανός*), *πῆρ* (= *πατήρ*), *σῶν* (= *σωτηρία*), praeterea haud raro syllabae in fine vocabulorum positae atque particulae, unde varii errores orti sunt veluti *παραθέντα* pro *παραταχθέντα*, *πράξεις* pro *παρατάξεις*, *πάλιν* pro *παράλιον*. — 3. In margine foliorum manu saeculi XI descriptorum brevia argumenta Graecis litteris uncialibus exarata sunt, desunt in recentioribus foliis.

observavit: 'quamvis pullus lacerque sit margo, medium ipsum folium (297) quodam modo defensum tectumque fuisse facile ex eius munditia perspicitur. qua re venit in opinionem aliquamdiu folium aliquod affixum fuisse, quod efficeret, ne id quod nunc est ultimum (297) laederetur.' Hoc folium iam diu abscissum cum foliis 295—297 olim effecit dimidium quaternionem, ut supra diximus, litteris λξ insignitum.

Pro certo igitur habendum est codicis D et primum et ultimum folium hominum temporumque iniuriis perditum esse et id, ut videtur, ante saeculum XIII, quo alter librarius folia quinquaginta unum renovans damna codicis sarcienda suscepit. Quo explorato simul constat omnes codices, qui librum quintum tribus paragraphis omissis in vocabulo κατέσχεν finiunt, ortos esse ex codice D. Sunt vero hi:

Coislinianus codex 149 chartaceus foliorum formae A maximae 780 scriptus saeculo XV (continet libros I—V atque XI—XV): 'in eo sunt lectionum discrimina multa, quorum specimen in bibliotheca Coisliniana dedimus p. 214; hunc codicem consulat, si quis novam editionem parare velit' Montfaucon biblioth. p. 1057. Collationem huius libri a Camusato factam publici iuris fecit Wesselingius.

Mutinensis codex III. F. 7 (in folio) bibliothecae B Estensis, in quo post librum quintum haec invenitur subscriptio: *Μιχαήλος Ἀποστόλης Βυζάντιος μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς αὐτοῦ πατρίδος πενία συζῶν καὶ τήνδε τὴν βίβλον μισθῶ ἐν Κρήτῃ ἐξέγραψεν*, collatus est in usum Camusati ab L. A. Muratorio; sed nisi forte Wesselingi editio parum est accurata, nimis festinanter eum munere suo functum esse cum alia tum id ostendit, quod

ex hac collatione intellegi non potuit, num post vocem *κατέσχευ* codex B reliqua adderet necne. Ab Antonio Cappelli, bibliothecae Mutinensis praefecto humanissimo, per litteras certior factus sum etiam codicis B, ut ex toto libri genere ac statu pronum erat conicere (Schneider p. 16), ultimam vocem esse *κατέσχευ*.

Quamvis saepe de lectionibus non solum codicis B sed etiam A*) adnotatis a Wesselingio existant dubitationes, tot tamen restant loci, quibus utrumque horum codicum ex D descriptum esse comprobetur, ut pauci electi ad rem illustrandam sufficere videantur. Ac spectemus prius de codice A quid sit iudicandum:

I	39, 10	<i>τοσουτο πληθος</i>	<i>το</i> (foramen in membrana)
			<i>πληθος</i> D, <i>τὸ πληθος</i> A
II	26, 6	<i>καὶ τὸν τε Γα- λαιμένην ἀνείλον καὶ τῶν ἀντιταξαμένων τοὺς μὲν ἐν τῇ φυγῇ κατέ- σφαξαν . . .</i>	<i>καὶ τὸν τε Γαλαιμένην ἀν- τιταξαμένων . . . . . D καὶ τῶν περὶ Γαλαιμένην ἀντιταξαμένων . . . . A</i>
III	47, 6	<i>τορευματα</i>	<i>τορευατα</i> AD
IV	51, 3	<i>ὥστε πιστεῦσαι διότι πάρεστιν ἡ θεὸς εὐδαίμονα ποιήσουςα τὸν οἶκον</i>	<i>ὥστε πιστεῦσαι μόνα ποιή- σουςα τὸν οἶκον D ὥστε πιστεῦσαι μόνην ποι- ήσουςαν τὸν οἶκον A</i>

Triginta amplius locis eadem lacunae inveniuntur in A atque in D; quibus etiam plus valent ei loci,

---

*) Etiam codicis A collationem, quam Wesselingius exhibet, multis laborare erratis nuper docuit Alfredus Jacob (Mélanges Graux 1884 p. 525). Ceterum hac nova codicis exploratione id maxime effectum est, ut quo diligentius codex A conferatur, eo maiorem eius similitudinem cum D esse appareat.

ubi in A totidem verba desunt, quot in D uno versu comprehenduntur:

I 35, 1	τόν τε — ἔπουν	} versum complent in D, omissa in A
III 72, 3	τὸ καὶ — χρόνων	
IV 37, 2	καταφνρόντες — ἔτυχον	
IV 76, 5	πρίζων — ἔδοξεν	
IV 45, 2		

ἔπειτ' Ἀρτέμιδος |
 ἱερὸν ἰδρυσαμένην, καὶ τοὺς καταπλέοντας |
 ξένους θύεσθαι τῇ θεῷ D
 ἔπειτ' Ἀρτέμιδι ξένους θύεσθαι τῷ θεῷ A

His quamvis paucis locis satis superque credo demonstratum est codicem A pendere ex D*), simul vero patet non ex ipso D descriptum esse. Nam si librarius A ipso D pro exemplari usus esset, lacunas velut IV 45, 2 non suo Marte explere vel potius obtegere studuisset. Idemque docetur hac ratione: Quamquam omnibus locis, quos modo attulimus, in editione Wesselingi codicis B nusquam mentio fit, cave tamen ne ex hoc silentio sumas codicem B ibi servasse lectiones integras. Muratori enim collatio, ut iam supra monuimus, tam multa reticet, ut ei loci inquirendi sint, ubi disertis verbis dictum est, quae lectio sit codicis B. Rem quam paucissimis absolvemus:

III 4, 3 φυλακὴν] κρύφην AB
16, 4 προσεγγίζειν] προσπελάζειν AB

---

*) Vix timendum est, ne quis huic sententiae opponat, quod codex A IV 68, 3 unus recte (falso tamen loco) exhibet nomen Νηλεύς facile ex sensu repertum neque quod V 66, 6 valde abhorret ab D, videlicet in versibus Hesiodi a librario A alieno auxilio emendatis.

IV 17, 3 ξώων] θηρίων AB

27, 4 ἀποκομίσαι] ἀποστειλῆαι AB

27, 4 ὄλον] ἔπαντα

I 94, 5 συνετόν] δυνατὸν καὶ συνετόν AB

II 2, 3 Αἴγυπτον] Αἴγυπτον πᾶσαν AB

III 53, 5 κερτημένοις] κερτημένοις αὐτὰ καὶ δεομένοις A
δεομένοις καὶ κερτημένοις αὐτὰ B

59, 8 βωμούς] θεοὺς ποιησαμένης βωμούς AB

63, 2 ὑποστησάμενοι] εἰσηγησάμενοι καὶ ὑποστησά-
μενοι AB

65, 1 χαρᾶς] τιμῆς καὶ χαρᾶς AB

Piget alia referre vel lacunas A et B communes enumerare, cum iam satis constet codices A et B necessitudine peculiari inter se coniunctos esse. Atqui A originem duxit ex D; ergo etiam B cum D cohaeret. Hic autem existit quaestio, utrum A an B propius a D absit: quam ad solvendam etsi multae suppetunt lacunae, quibus solus A deformari videtur, tamen praestat in auxilium vocare exempla huiusmodi:

I 27, 3 εἶναι δὲ καὶ στή- λην ἑκατέρου τῶν θεῶν ἐπιγεγραμμένην τοῖς ἱε- ροῖς γράμμασιν. ἐπὶ μὲν οὖν τῆς Ἰσιδος ἐπιγε- γράφθαι	εἶναι δὲ καὶ στήλην ἑκατέ- ρου τῶν θεῶν ἐπιγε- γράφθαι B εἶναι δὲ καὶ στήλην ἑκατέ- ρου τῶν θεῶν ἔχουσιν ἐγγεγραμμένα ταῦτα A
--	--

I 58, 2 δι' ἀρετῆν	διαρπαγὴν DB δι' ἀπάσης γῆς A
--------------------	----------------------------------

I 77, 8 κατατριθéntας	κατακλασθέντας καὶ κατα- τριθéntας B κατακλασθέντας A
-----------------------	---

IV 67, 3 τῶν Αἰόλου	τῶναι ωτοῦ D
	τῶ ναιωτοῦ B
	τῶ Δώρω A
V 80, 2 περὶ Μαλέαν τό- πων	περὶ κάλεσαν τόπων B
	περικαλεσάντων A

Hinc primum elucet etiam codicem B ex D esse descriptum (nec video quid impediatur, quin B ex ipso D descriptum esse statuatur); tum codicem A ex B ortum esse posse, sed B utpote codici D similiorem minime ex A; denique libros et B et A prae D negligendos esse eorumque lectiones a D discrepantes esse meras librariorum coniecturas seu rectas seu pravas. Ac ne in eis quidem partibus codicis D, quae manu saeculi XIII suppletæ sunt, illis libris quidquam ponderis concedendum esse indico, quamquam quaestionem, utrum ipse B (scil. saeculo XV) an eius exemplar ante saeculum XIII ex codice D descriptum sit, per se spinosam atque sterilem propter collationis B vitia in suspensio relinquere satius duco.

Vindobonensis codex 81 chartaceus foliorum for- N
mae maximae 83 scriptus saeculo XVI (Kollar in sup-
plem. Lambecii p. 496) continet librum primum ab
initio usque ad verba *μεγάλα καὶ θαυμαστά* (c. 31, 9)
et quintum librum; collatus est rogatu Heynei ab
Carolo Weigel (edit. Bipont. IV p. III et X p. 391—
493). — Nihil inveni in eo utile.

Parisinus codex regius 1659 (quondam 2062) E
chartaceus saeculo XVI scriptus (Catal. manuscr. a.
1760 p. 383)*): collationem huius libri in usum

*) Ibidem memoratur alius codex Diodori 1658 charta-
ceus saec. XVI, qui, si quid ex paucis lectionibus in
Bergmanni exemplari adnotatis conicere licet, secundae classi
adscribendus est.

Wesselingi a De la Barre factam haud paucis locis mendosam esse nuper demonstravit Alfredus Jacob octo capita primi libri denuo percensens (*Mélanges Graux* 1884 p. 525). Attamen ut ipse ne unam quidem repperit lectionem, qua Diodoro mederetur, ita totum codicem E nullius momenti esse mihi persuasum est. Quamquam enim non in omnibus partibus cum D concinit, id quod et Jacobum et Schneiderum (p. 15) fugit, tamen etiam lectiones a D discrepantes eiusmodi sunt, ut melius ex aliis libris, praesertim ex codice C, recipiantur. Concinit autem cum codice D in priore parte primi libri atque in toto fere libro quinto: cf. I 8, 1 27, 2 29, 6 etc. Nolo rem per se claram pluribus testimoniis offundere, iuvat tamen memorare in E verba ἀπό τε — ξηρᾶς (I 43, 2) esse omissa, quae eadem verba in codice D tres ultimos versus folii 40 versi efficientia teste Bergmanno maxima ex parte abrasa et extincta sunt. Illo ergo loco librarius E etiamtum pro exemplari usus est libro ex D derivato*), etiamsi iam I 32, 2 in margine E vestigia libri alterius classis comparent; deinceps aliquamdiu librarium E ex duobus libris sua hausisse inde concludimus, quod in E cum I 59, 2 mutilata lectio in textu, genuina a D servata in margine scripta sit, paulo post I 66, 3, ubi libri secundae classis lacuna deformati sunt, scriptura hac contagione vacat. Tum lectiones prioris classis saepius in margine E adscriptae inveniuntur, ut I 80, 1 ἀπώλεσε — 83, 8 παρατήρησιν

---

*) Neque enim ex ipso D codicem E descriptum esse testantur lectiones diversae, quas E cum aliis libris ipso antiquioribus habet communes: cf. I 3, 8 8, 1 27, 2 etc.; maxime congruit cum A.

(quam vocem codices ABD falso pro παραίτησιν exhibent) — 91, 5 καθαροί — 92, 4 κατηγορεῖν — II 7, 4 ὀπτάς. Desierat ergo librarius E priore exemplari uti eiusque loco usurpaverat librum secundae classis, quem codici C simillimum fuisse hinc intelleges:

- I 85, 4 λέγοντες] καὶ λέγουσι CE
 II 4, 6 εὐθὺς οὖν] τούτους μαθόντας τὴν αἰτίαν καὶ
 add. C
 τούτους μαθόντας τὴν ἀλήθειαν καὶ add. E
 17, 1 μυριάδες . ὑπῆρχον δὲ om. CE
 41, 2 εἰς τοὺς πολέμους] εἰς τὸ πολεμίους ἀποτρέ-
 πειν C² E
 54, 6 ἀνάκωλοι] καὶ μὴ πολύσαρκοι add. CE
 ib. λαγαραί] καὶ συνεσφιγμέναι τὰς λαγόνας add.
 CE
 56, 4 καὶ καθάπερ ἐπιγλωττίδας αὐτοῖς ἐκπεφυκέναι
 del. C², om. E
 III 17, 2 θρεμμάτων] προβάτων CE
 19, 6 ποιούμενοι κυκλούμενον ἰδιοτρόπως τὸν βίον
 ἔχουσι παρ' ὅλον τὸν αἰῶνα] ποιοῦνται manu
 recentiore corr. et cetera del. C²; ποιοῦνται
 ceteris omissis E
 IV 31, 7 καὶ τοὺς ἀμπελῶνας σκάπτειν ἀναγκάζοντα
 om. CE
 61, 1 δίκας αἰτῶν .. φόνον] δικάσαι τὸν .. φόνον CE

In quinto denique libro librarius E rediit, sive suo arbitrio sive inopia coactus, ad exemplar prioris classis atque finit, id quod nobis in codicibus distinguendis signo est, in vocabulo κατέσχευ. — Anceps igitur est codex E, ex utraque librorum stirpe contaminatus, ita tamen ut maior eius pars se applicet ad secundam classem.

- O Simili modo codex Vaticanus quidam saeculi XIII (edit. Wess. I praef.), cuius principium et finem Wesselingius Roma accepit (ib. I p. 399), liber tamquam hybrida fuisse videtur, quippe qui in primis capitibus secundae classi propinquus praecisus sit post vocem κατέσχε, ut D eiusque progenies.

Venetus codex 374 chartaceus saeculi fere XV foliorum 242 (in 8°) ex libris Bessarionis cardinalis in bibliotheca Marciana: descriptus est a Georgio Schneider (progr. Berol. 1884 p. 8), qui congestis exemplis satis multis hunc librum priori classi familiarem et codici A simillimum esse docuit.

CODICES SECUNDAE CLASSIS.

- C Vaticanus codex 130 in charta Pergamena scriptus saeculo XII: qui quamvis multis lacunis glossematis scholiis scateat, omnium tamen dignissimus videtur, qui iterum diligentius perquiratur. Quibus verbis collationem in editione Wesselingiana propositam negligentiae nequaquam insimulare studeo, immo auctor eius gratiam nostram atque etiam laudem sibi conciliavit, sed est cur ex hoc libro alterius classis optimo post centum fere quinquaginta annos denuo collato spicilegium haud spernendum conquiri posse arbitremur.

- L Laurentianus codex 16 plutei LXX membranaceus in 4° minore saec. XV nitidissimus optimeque servatus constat foliis 167 (Blandini catal. cod. Graec. II 676): cuius libri luculentum specimen Wesselingio miserat A. Cocchius, quo, quia spissum et bibliopolae damnosum videbatur negotium, frui Wesselingio non licuit. Id tamen satis animadvertit in plerisque hunc librum cum Claromontanis (F et G) amice consentire (Wess. ed. I praef.). — Collatione indiget ac dignus est.

Venetus codex membranaceus foliorum 188, manu M Caesaris Strategii scriptus saec. XV, olim monasterii Dominicanorum S. Joannis et Paulli, exstat nunc in bibliotheca Marciana (Suppl. class. VII cod. 7). In tegumento libri fere soluto inscripta sunt haec: *πρωτον τῷ ἐπεικειῖ καὶ πεπαιδευμένῳ εὐπατριδῇ κυρίῳ Ἱερωνύμῳ Ζήνῳ* — subscriptio autem haec est: *Θεοῦ τὸ δῶρον . ἡδὲ Καίσαρος πόνος* (G. Schneider l. c. p. 18). Huius libri collatio per abbatem Blasium Caryophilum facta Wesselingio oblata est, postquam tres libros typis excudendos curavit. Ex illa collatione facile sibi quisque persuadebit codices M et F artissime inter se coniunctos esse; atqui codices M et L sunt simillimi: sequitur ergo ut tres hi libri eiusdem stirpis sint. Quod quamvis sit rationi consentaneum, magnam tamen habemus gratiam Georgio Schneider, qui id paucis quidem sed aptis illustravit exemplis:

- I 12, 8 τοῦτο μὲν γὰρ εὐήθες ὑπάρχειν om. FLM.
 17, 4 μάλιστα πάντες — τούτῳ τῷ θεῷ om. LM.)*
 98, 3 τὴν φορὰν — παρ' αὐτοῖς om. FLM. Pro
 antecedentibus vocabulis ἐναντίαν δὲ τοῖς spa-
 tium est vacuum relictum in LM.
 98, 6 κατὰ δὲ τὴν — συντελεσθῆναι om. FM (ser-
 vavit L).

Praeterea codices L et M argumentis librorum (praeter summaria duorum primorum libri secundi ca-

---

*) Adnotat Wesselingius eadem verba omissa esse in codice *Claromontano 2* (=G), sed verisimillimum est corrigendum esse *Claromontano 1* (=F) vel *Claromontanis duobus*. Nam eodem Wesselingio auctore codicibus F et M plurimae lacunae sunt communes.

pitum) neglectis spatium ad illa excipienda vacuum reliquisse idem observavit Schneider.

F et G Claromontanus codex prior (F) praestat iudice Wesselingio bonitate et antiquitate codici Claromontano posteriori (G), manu Bartholomaei scripto (saec. XV; cf. Montfauc. Palaeogr. Graec. I 8): est tamen hic priori in plerisque consentaneus, ut res ipsa ostendit neque Camusatus, qui utrumque contulit, admonere neglexit (Wess. ed. I praef.).

Aetatem codicis F ipse quidem Wesselingius non sine diffidentia quadam ita descripsit 'circa saeculi XII finem, ut perhibent, scriptus'; primus tamen Alfredus Jacob (Mélanges Graux 1884, p. 526) haec verba in suspicionem vocavit et id optimo iure. Inveniuntur enim in Catalogo manuscriptorum codicum collegii Claromontani (Paris. 1764) quinque codices Diodori, quorum duobus continentur primi quinque libri huius scriptoris. Describuntur autem in illo catalogo (p. 69) his verbis:

No. CCXVIII

Codex chartaceus in fol. (complectens folia 252) saeculo XVI exaratus ac Venetiis emptus scutis aureis decem an. 1553. Ibi continentur Diodori Siculi bibliothecae historicae libri V priores.

No. CCXIX

Codex chartaceus in fol. (constans foliis 237) saeculo XVI exaratus ac non compactus, quo continentur Diodori Siculi bibliothecae historicae libri V priores. (Hoc codice usi sunt in excudendo typographi).

Cum vero Wesselingius (edit. I praef.) et ipse testetur alterum codicem Claromontanum (F) ab Henrico

Stephano in procuranda Diodori editione adhibitum ideoque variis notis et additionibus instructum esse, pro certo habemus illos libros in catalogo Claromontano descriptos esse eosdem, quorum lectiones Wesselingius ex Camusati scriniis edidit. Quodsi verum est, uterque codex et F et G saeculo XVI est adscribendus; nam catalogus bibliothecae Claromontanae utique maiore fide dignus est quam Wesselingius, qui illos libros nunquam vidit et ipse, ut diximus, verbis parum certis descripsit. Huc accedit, quod sibi ipse repugnat, cum in praefatione codicem F notis Stephani instructum esse dicit, alio autem loco (I p. 326) memorat notam Stephani margini codicis G inscriptam. Unde apparet, id quod per se veri simillimum est, codices Claromontanos F et G a Wesselingio, quippe qui non suis oculis, sed alterius adnotationibus usus sit, saepius inter se esse mutatos. Contra ea catalogi verba, priorem codicem Claromontanum Venetiis emptum esse, pretiosissima sunt, quia codicem Venetum M cum Claromontano F plurimis locis consentire constat. Denique cum codex F etiam pluribus lacunis quam M deformatus sit, codex M ergo ex F descriptus esse non possit, argumentis vix convellendis comprobatum est codicem F (sicuti G) non ante saeculum XVI scriptum esse.*)

Vaticanus codex 900 nisi ex paucis lectionibus, P quas Wesselingius in extremo libro quinto proposuit, nobis cognitus non est.

Florentinos codices Diodori complures inspexit Georgius Schneider: quorum veterrimus est codex I

---

*) Codices F et G nunc retrusi sunt in bibliotheca Cheltenhamensi (No. 1628 et 1629).

plutei LXX bombycinus saeculi XIV, optime servatus. Fastidiosa tamen neglegentia librarius permulta omisit, descripsit tantum haec: I 1—5, 29—96; II; III 1—56; V 1—46; cetera ὡς μυθώδη τε καὶ ληρώδη ὑπάρχοντα praeteriit. Neque unum idemque exemplar in transscribendo secutus esse videtur, cum lectiones tertii libri propius absint a codice D, quinti libri lectiones consentiant cum F (cf. Schneider p. 19—23). Huic libro simillimi sunt plutei LXX codices 9 et 18 et 34; quorum ultimus cum Constantinopoli (anno 1427) scriptus sit, recte monet Schneider ex eadem urbe etiam codicem I ortum esse videri.

In duas partes Diodori codices discedere quoniam ex quavis huius editionis pagina cognoscere licet, hac de re ne verbum quidem addam. Illud vero discrimen, quo libri ad hanc aetatem conservati dirimuntur, translaticium esse concludimus ex quibusdam litterarum commutationibus ad pristinam scripturae formam referendis; permutantur

1. litterae *A* et *Λ* et *Δ*

I 10, 6 ἐπικλυστον

ἐπίκλυστον CF

64, 13 Ἰνερῶν

Ἰνδρῶν D

III 27, 4 ἀναλώσῃσι

ἀναδῶσουσι F

ἀναδῶσωσιν C

IV 12, 7 Ὅμαθος

Ὅμαλος D

23, 5 Γλυχάταν

Γαυχάταν II

31, 8 Κλεόδαος D

Κλεόλαος II

39, 4 καταλεχθῆναι

καταδεχθῆναι D

82, 4 Καλλίκαρπον

Καλαίκαρπον II

2. litterae *ΛΛ* et *Μ*

V 26, 2 πόμα

τὰ πολλά D; cf. 3, 32, 3

IV 56, 2 ἄμα

ἄλλα II; cf. 2, 28, 6; 5, 6, 5

3. litterae *Γ* et *T*

I 45, 2	<i>Τνέφαχθον</i>	<i>Γνεφαχθῶ</i> CGM
78, 4	<i>ἐνηογῃκέναι</i>	<i>ἐνηοτηκέναι</i> D
86, 5	<i>τότε</i>	<i>τόγε</i> D*)

In duas partes iam pridem codices divisos esse efficitur etiam hac ratione: cum excerpta codicis Peiresciani saeculo decimo scripti (Dindorf edit. Paris. II) una cum libris secundae classis praebeant I 64, 9 *ἐκκαλεῖσθαι* (pro *ἐκκαλέσασθαι*), III 67, 2 *Θάμυριν* (pro *Θαμύραν*) atque II 23, 3 tres versus plane omittant, itemque codicis Escorialensis excerpta *περὶ ἐπιβουλῶν* (ed. Feder, Darmstadt 1848—55), quae I 57, 7 *τοῖς θεοῖς* et IV 52, 4 *καταντῆσαι καὶ* omittunt aliaque mutant velut II 24, 5 *βαρβάρων*, II 33, 3 *ἐκβολαῖς*, IV 51, 6 *ἐντυχεῖν*, ad secundam classem se applicent, Theophylactus saeculi septimi scriptor omnibus fere locis criticis cum codice D facit:

	classis I	Theoph. 7, 17	classis II
I 38, 5	<i>δεῖσθαι</i>		<i>προσδεῖσθαι</i>
39, 11	<i>σχεδὸν πᾶσαν</i>		<i>πᾶσαν σχεδόν</i>
41, 1	<i>τοῦναντίον</i>	<i>ἐναντίως</i>	om.
	<i>εὐφάνερον</i>	<i>δῆλον</i>	<i>εὐδηλον</i>
41, 8	<i>τόποις</i>		<i>ὄροις</i>
41, 10	<i>καὶ παντελῶς ἀσθενεῖς</i>		om.

Cum igitur illud codicum discidium saeculo septimo antiquius sit, in eis quae Eusebius a Diodoro mutuatus est vestigia utriusque classis comparent; cuius rei pauca afferam exempla:

*) Simili errore II 9, 8 in DG scriptum est *δέκα* pro *τερεῖς* i. e. *I* pro *Γ*.

classis I	Euseb. pr. ev.	classis II
I 16, 1 λύραν τε νευρίνην	II 1, 8 λύραν τε εὐρεῖν	λύραν τε εὐρεῖν ἤν
22, 6 τὸν τιμάς	1, 21 τὸν 1, 22 τιμάς	om. τιμᾶν
96, 2 τὸ πα- λαιόν	X 8, 2 om.	om.
96, 5 γινόμενα	8, 4 om.	om.
96, 6 μνηστή- ρων	8, 5 ἡρώων	ἡρώων
97, 8 Μώμε- φιν	8, 11 Μώμε- φιν	Μέμφιν
III 60, 4 ἐπιφανε- στάτοις	II 2, 46 εὐφρεστά- τοις	εὐφρεστάτοις
IV 6, 4 σχεδὸν τινὸς τι- μῆς	2, 14 om. τινὸς τι- μῆς	om. τιμῆς τινος
7, 3 om	2, 16 om.	γεγονέναι
10, 1 οὐ κατα- πλαγείς	2, 20 οὐ κατα- πλαγείς	om.
33, 7 om.	2, 26 om.	Ἀϋγγ

Constat ergo codicum nostrorum dissimilitudines maxima ex parte non noviciorum librariorum nugas esse sed artificia interpretatorum antiquitus tradita. Neque mirum esse potest, quod opus Diodori, qui ab Iustino Martyre ἐνδοξότατος τῶν ἱστοριογράφων et ab Eusebio γνωριμώτατος τοῖς τῶν Ἑλλήνων λογιωτάτοις appellatur, multis interpolationibus deformatum est, id quod ipse Diodorus (I 5, 2) metu erat frustra dehortatus τοὺς διασκευάζειν εἰωθότας τὰς βίβλους. Quo factum est, ut verba Diodori his variis glossematis modo commutata modo aucta interdum etiam mutilata per librariorum diverse traderentur. At quamvis antiquis

temporibus codices bifariam distributi sint, utrosque tamen ex archetypo iam degenerare derivatos esse mendis quibusdam communibus probatur. Quod ad explicandum non eis tantum nitimur locis, qui recentiorum sagacitate emendati sunt, sed fortuna prospera contigit ut Diodori verba ad auctorem ipsum, unde hausta sunt, examinari possint. Agatharchidis enim fragmenta a Photio tradita (ed. C. Müller Geographi Graeci I p. 111) vacant his manifestis vitiis, quibus cuncti Diodori codices depravati sunt:

Diodori codices	Agatharchides
III 19, 3 ἐλάται	ἐλαῖαι
35, 7 ὀμμάτων	ῶτων
44, 4 οὐχ ἔλη	οὐ χηλή.

DE EDITIONIBUS.

Priusquam Diodori bibliotheca historica Graece prelo subiecta est, interpretatio Latina primorum quinque librorum a Poggio curata atque typis est excusa Bononiae anno 1472 et deinde saepius Venetiis et Parisiis. Quae interpretatio quamquam lectiones prioris classis reddere solet, tamen in duobus vel pluribus codicibus posita esse videtur; cum enim Poggius IV 22, 3 lectione secundae classis deceptus in errorem ridiculum inciderit, Graeca verba *κυνηγὸν ἐν τοῖς κατὰ τὴν Θήραν (χώραν II) ἀνδραγαθήμασι διωνομασμένον* ita vertens: *erat venator in regione quae dicitur Andragathia*, e contrario IV 61, 4 codicem (A) prioris classis ad manum habuisse putandus est, verba *καθάπερ καὶ πρότερον ποιεῖν εἰώθεσαν (εἰς Ἰωνίαν A)* sic interpretatus: *quemadmodum et antea in Ioniam fecerunt*. — Ceterum quoniam

interpretatione Poggiana ne una quidem gravior corruptela sanata est, non tanti esse existimo in hac spinosa quaestione diutius versari.

Vincentii Obsopoei editio Basiliae 1539 excusa continet tantum libros Diodori XVI—XX, qua de causa eam hic praeterimus.

Διοδώρου τοῦ Σικελιώτου βιβλιοθήκης ἱστορικῆς βίβλοι πεντεκαίδεκα (I—V et XI—XX) anno 1559 excudebat Genevae Henricus Stephanus, cuius merita Bipontinus editor (I p. CLXIII) enumerat haec: 1. prae-misit brevem tractatum de Diodoro; 2. libros decem I—V et XI—XV primum in lucem protulit; 3. opus maiore quam antea diligentia adhibitisque pluribus codicibus manuscriptis emendavit. Codices quibus usus fuerit, ipse nullo indicio prodidit; e Claromontanis omnia sumpta esse, non neglectis tamen aliis, inque his fortassis Fuggeri codicibus, Wesselingius auctor est; Fabricius quindecim libros e codicibus Huldrici Fuggeri descriptos esse, nescio qua auctoritate nixus, asseverat.*) 4. Varias lectiones margini adiecit nullius tamen codicis nota apposita. 5. Libro XX succedunt excerptae e posterioribus Diodori libris historiae, quas quattuor ante annis Romae agens in quodam volumine cum aliis collectaneis invenerat; pars Graece exhibita, pars tantum Latine, cuius Graecum exemplar afferre omiserat. Excerptas historias plures, in quas inciderat, praetermisit, cum non in promptu haberet, nec editionem iam pridem studiosorum votis expetitam tantisper,

---

*) Id certe mihi persuasum est Stephanum neque codice D neque ullo eius familiae libro usum esse. An putas, ut uno exemplo fungar, Stephanum consulto IV 18, 7 *Μιννειὸν* et in margine *Μινύην ἐρχόμενον* scripsisse pro lectione *Μινύειον Ὀρχομενόν*, quam praebent ABDE?

dum eas nancisceretur, differendam esse putaret. 6. Supplementa Diodori e Floro, Arriano, Curtio. 7. Sequuntur adnotationes.

Laurentii Rhodmani editio (Hanoviae 1604) continet, praeter Diodori libros ipsos ad verbum ex Stephani recensione repetitos, interpretationem Latinam, indices rerum, tabulas chronologicas, denique eclogas quasdam, quas Rhodmano miserant Abraham Drentwedius Augustanus et David Hoeschelius.

Petrus Wesselingius editionem suam (Amstelodami 1746) tam uberibus frugibus ingenii et industriae complevit, ut hinc tamquam ex horreo omnes deinceps editores plurima depromerent. Summis laudibus eius doctrinam extulit Reiske in praefatione animadversionum suarum, Dindorf tamquam invidens eius gloriae obtrectavit. Wesselingius multorum codicum lectiones protulit, quas aut hereditate a Camusato acceperat aut per amicos colligendas curaverat, tum singulari doctrina res explanavit et verba exemplis aliunde petitis seu correxit seu comprobavit, deinde indices vocabulorum locupletes congegissit, denique fragmenta librorum deperditorum apud alios scriptores investigata addidit. Quibus si ea, quae post Wesselingium ad Diodori bibliothecam historicam colendam effecta sunt, comparaverimus, erit quod nos neglegentiae nostrae pudeat.

L. Wachler editionem Diodori 'ex recensione Wesselingi' instituit (Lemgo 1795), sed primum tantum volumen libros I—XI continens perfecit. Quem librum cum frustra in compluribus bibliothecis quaesiverim, diiudicare nequeo, num Eichstaedt iure tam acerbè in eum invectus sit.

Bipontina editio, excusa inter annos 1798—

1807, continet praeter ea, quae Wesselingius suppetitaverat, commentationes, quas C. G. Heyne de fontibus Diodori et Ier. Nic. Eyring de virtute et oeconomia eius bibliothecae scripserant; pretiosissimum autem additamentum huius editionis est collatio codicis D (et N), quae cum sero oblata esset, Bipontinae editioni ipsi adiumento esse non potuit (cf. tom. IV praef. et X p. 391).

Eichstaedt nescio quo casu impeditus duo volumina edidit Halis Saxonum anno 1800 et 1802, quibus continentur libri I—V et XI—XIV. Novis subsidiis, quae quidem in codicibus vel membranis essent, caruit, dum ex Augustano et Monachiensibus*) codicibus lectionum varietatem impetravit (I praef. LI et II praef. IV); animadversiones autem et indices locuple- tissimi, quae in titulo promisit, nunquam excusa sunt. Tamen haec editio minime est vilis, cum Eichstaedt Diodorum non paucis vitiis ingenii sui et doctrinae ope purgaverit; quarum emendationum multas in praefatione tomi prioris diserte explanavit. — In rem esse videtur ad verbum reddere, quae de consilio editionis suae exposuit (I praef. XII): ‘Arduum esse agnovi et fateor: sed ne aut suscipiens expavescerem aut suscepti vim sentiens animo debilitarer, magna illius, qui imposuerat, auctoritas effecit. Nimirum ante hoc ferme decennium ad novam Diodori procurandam editionem animum adiunxerat Fridericus Augustus Wolfius. Versabatur praestantissimi viri consilium in eo, ut

---

*) Unus ex his fuit cod. Monac. Graec. 48 saec. XVI, cuius in fol. 455 scripta sunt haec: ‘Collatio facta cum edit. Amst. et missa Prof. Eichstaedt Ienam — I. Hardt.’ Continet libr. II 1—34. quae Gemistus ex Diodoro compilaverat; ipse contuli, sed operam peridi.

editio Diodori emitteretur forma habili et ad usum expedita, textuum nitida descriptione commendabilis, annotationum mole non onusta, omninoque tali habitu, quam et emere valerent non nimis numati nec respuerent copiosi, et tractare vellent hi, qui magna volumina exhorrescentes, ipsos dumtaxat scriptores, non eorum quaererent enarratores. Proinde nihil ipse addere constituerat praeter notationes temporum et brevia argumenta. Wesselingi notas, incertum erat, an librarius subinde per alium virum doctum curaturus esset singulari volumine adiciendas. Quamquam huic consilio minime adversabatur Wolfius, recte iudicans commentariis huiusmodi, qui rari essent, denuo et vili pretio recudendis magnam a multis gratiam iniri simulque ipsum adiuvari doctius studium antiquitatis.'

Ludovici Dindorf nomen prae se ferunt quattuor Diodori editiones (praeterimus enim editiones Tauchnitzianas): Lipsiensis anni 1826 (4 vol. apud Weidmann in 12°), Lipsiensis 1828—1831 (5 vol. apud Hartmann in 8°) continens Wesselingi notas et apparatus criticum, Parisina 1842—1844 (2 vol. apud Didot in 8°) Graece et Latine, Lipsiensis 1866—1868 (5 vol. apud Teubner). Quibus editionibus ad Diodori libros castigandos permultum contulit cum ingeniosis coniecturis tum ea re, quod primus quanti codex D sit intellexit eiusque lectiones sescentis locis restituit. Optime autem meritis est de fragmentis colligendis et disponendis. At in codices ipsos non descendit; nam verba eius in prima pagina editionis a. 1866: 'codicis Monacensis de legatis tituli n. 267 nonnihil profuit accuratior ab me ipso instituta comparatio' ridicula non videri non possunt reputantibus in illo codice vix ducenta verba Diodori (fragm. XXXI 15, 2—3) inveniri.

Immanuel Bekker edidit Diodorum Lipsiae 1853 — 1854 (4 vol. apud Teubner); singulis tomis praemissus est brevis lectionum variarum index. Dolendum est, quod Bekker ingenio suo tam multis in scriptoribus Graecis exercitato ac spectato in Diodori editione parce usus est, nedum laborem codices denuo perquirendi in se suscepit.

Restat ut paucis de huius editionis institutis rationem reddam. Quae cum parata sit, ut in locum Dindorfi editionis Teubnerianae succedat, primum cum ea est conferenda. Delectum variarum lectionum, quas Dindorf omiserat, singulis quibusque paginis addidi; cui ut spatium fieret, commentationes Heynei et Eyringi exterminatae sunt. Quamvis enim sint pretiosae, tamen eas recipere modum talium editionum, qualis haec est, excedere videtur, praeterquam quod ipsae hodie egent correctionibus. Attamen si viri docti his aegre carebunt, nihil obstat, quin posteriori tomo inserantur.

De apparatu critico scito haec: lectiones ex codice D allatae nituntur in accuratissima Richardi Bergmann collatione, ceteras omnes debemus Wesselingio. Facillimum scilicet fuerat, id quod Dindorf in editione sua a. 1828 fecerat, totam lectionum molem a Wesselingio aliisque congestam reddere; sed bibliopolae atque legentium intererat censura subtili adulterinas lectiones amoveri. Quo in delectu quam difficile sit rectum modum tenere nemo non sentit. Summum autem est mea quidem sententia, non tam lectionum singillatim delectum habere quam ipsorum codicum. Quare facilius a me impetravi, ut centies libros A et B (ex codice D descriptos) neglegerem prae una lectione D etiamsi manifesto vitio corrupta. Saepius

enim accidit, ut ex vitio vetusti codicis librarius posterior speciosam correcturam finxerit, aut ut idem vel simile vitium alibi lateat nondum agnitum, aut ut legentes vicino vitio non cognito proximae lectioni vitiosae sed captiosae nimiam fiduciam habeant. Qui errores ubicumque non timendi erant, vel optimorum librorum corruptelas praeterii.

Cur potissimum codicem D respexerim atque ex secunda classe tamquam principem C elegerim, ex eis, quae supra de codicibus aestimandis disserui, haud difficile est intellectu. At vereor ne quis me propter codicem F interpellet. Id quidem sibi quisque persuadebit ad imaginem secundae classis efficiendam codicem C non sufficere; sed ipse supra docere studui codicem F codici C non modo non supparem esse aetate, sed in recentissimis numerandum. Neque dubito affirmare illum codice M atque L et recentiore et deteriore esse. Nihilominus secundum C lectionibus F plurimum spatii concessi: cum quod reliqui libri nobis multo minus sunt noti, tum quod editiones inde a Stephano tam cognatae sunt libro F. ut nisi hoc cognito multis locis perplexae nobis videantur.

Quamquam enim editores, quo ex tempore codicem D cognoverunt, codici F primas partes attribuere desierunt, tamen eius auctoritas apud Stephanum et Wesselingium praevalida tam pertinax est, ut ne recentissimis quidem in editionibus abolita sit. Neque a me ipso extinctum est, quidquid ex illo immerito principatu codicis F residuum fuerat; immo multa conservavi, quae delere aut prae lectionibus D vel C contemnere malui et fortasse debui. At ne maiore licentia in has aliasque corruptelas animadverterem, deterruit me non modo auctoritas Stephani Wesselingi

• •
• •

Dindorfi Bekkeri, quorum ad doctrinam ne minimum quidem adspirare audeo, sed etiam manca codicum cognitio. Hanc autem augere mihi non licuit, quia exemplaribus prioris editionis omnibus venditis a bibliopola vix impetravi, ut ad hunc tomum absolvendum spatium duodeviginti mensium daretur.

DE SERMONE DIODOREO.

Diodorus*) etsi eo est usus sermone et dicendi genere quo omnes tum utebantur qui non veteres aemulantes suae aetatis consuetudinem relinquerent, nec magis quam Polybius, quem non solum saepe descripsit, sed etiam in multis expressit, obsoletam affectavit dialectum aut vocabula captavit archaica, quippe qui omnia ad vitae utilitatem lectorumque quibus prodesse studeret commoditatem referret, in hac tamen oratione sua quasdam sibi leges scripsit satis severas, quas nunquam ipse**), saepissime vero migrasse videntur librarii quibus debemus codices mille amplius annis post eius aetatem scriptos.

Primum enim crasin Diodorum ad evitandum et in multis evitatum ab se hiatum, qui et ἤπερ diceret potius quam ἦ sequente, et θέλειν potius et διότι quam ἐθέλειν et ὅτι praecedente vocali***), adhibuisse quum

---

*) Quae sequuntur de Diodori dicendi genere, recepi ex editione Dindorfi Teubneriana; non pauca inter lineas correxī vel addidi, alia additamenta seposui in notis.

**) quod equidem dubito, immo nego.

***) Eandem ob causam variant ἡ θεός et θεά, τοσοῦτον et τοσοῦτο, δεικνύειν et δεικνύναι, ὑπέρ et περί, διόπερ et διό, οἷτινες pro οἷ et cetera; alia remedia hiatum evitandi esse inversionem verborum et additionem articuli docuit

quavis fere ostendat pagina, prorsus est incredibile quae haud pauca occurrunt diaeresis iisdem in formulis exempla ipsius potius esse quam librariorum incuriae tribuenda. Veluti quod saepissime habet τᾶλλα, sed aliquoties in omnibus distractum in τὰ ἄλλα, ut 1, 2, 3; 1, 18, 4; et in nonnullis 1, 11, 6; 5, 13, 2; 5, 45, 5; 16, 38, 1; 17, 38, 5, quum tertio horum locorum ipse Eusebius Praep. vol. 1, p. 101, 9 ed. Gaisf., praebeat τᾶλλα, quamvis c. 20, 1 vicissim τὰ ἄλλα inferens pro τᾶλλα ib. 14, quibus accedunt exempla ex fragmentis, velut 9, 10, 3; 36, 2, 4; 37, 2, 4, petenda. Eodem modo τᾷδελεφῶ restitutum ex libris optimis 1, 21, 2; 1, 98, 6; 4, 56, 1; minusque bonis 15, 77, 5, et abibi, ut 11, 67, 4; 19, 34, 5; 19, 35, 1; 20, 16, 1; 20, 68, 3; 29, 10; 31, 20, in omnibus servatum, redarguit diaeresin in τοῦ ἀδελφοῦ 5, 61, 1; 15, 61, 2, quum τᾷδελεφῶ sit 15, 60, 5; ut 31, 15^a, 1, idem τοῦ ἀδελφοῦ redarguitur duplici τᾷδελεφῶ 31, 17^c; 31, 27^a; et 16, 37, 1; 25, 10, 1, et, ut opinor, 4, 24, 4, ubi τοῦ ἀδελφιδοῦ. Item τᾷδελεφῶ 5, 50, 2; 11, 48, 4; 17, 34, 2; 20, 16, 1; 31, 23, redarguit τῶ ἀδελφῶ 1, 27, 1; 3, 71, 1; 4, 68, 4; 8, 4, 1; 11, 66, 4; 17, 79, 2; 17, 83, 9, illatum in uno 4, 27, 2; 17, 34, 2. Eiusdem generis sunt τὰγαθὰ 10, 7, 2, sed τὰ ἀγαθὰ 10, 9, 7 (ut 34, 18), et rursus τὰγαθὰ 10, 9, 8; 21, 17, 4, et in verbis Demetrii 31, 10; τὰ ἀναγκαῖα 19, 11, 4, quum alibi sit τὰ πόρροητα τὰ δίκηματα τὰκριβές τὰληθές τὰργύριον, τὸ ἀντόματον 11, 21, 3; 11, 44, 6, alibi recte scriptum ταῦτόματον

eleganter Kaelker (dissert. Lips. 1880. p. 308—311). — Similia attente legentibus saepius occurrunt, veluti κατισχύειν pro ισχύειν, ἀκολούθως dativo suo antepositum vel postpositum.

et ταὐτομάτου. Et τὸ αὐτὸ 11, 63, 6; 13, 97, 4; 20, 76, 2, quod 1, 7, 1 et 14, 52, 2, ubi alii τὸ αὐτὸ; 14, 70, 4; 15, 54, 7; 16, 26, 3; 18, 29, 7; 19, 14, 4, ubi alii τὸ αὐτὸ; 20, 109, 5, recte contractum, ut ταὐτὰ 13, 59, 8; 17, 72, 6, redarguit male distractum τὰ αὐτὰ 13, 26, 1; 13, 93, 5; 34, 19; 38, 2, 2, atque etiam τοῦ αὐτοῦ 13, 109, 3, contrahendum videtur, ut 2, 26, 3 est ἐν ταύτῳ. Et τοῦ ἀνδρός 18, 23, 3; 26, 16; 26, 24, 1; 31, 19, 7; et in pluribus 13, 22, 4 et in uno 13, 84, 3; 17, 29, 4; quod recte scriptum τάνδρος 1, 88, 4; 5, 70, 2; 11, 42, 5; 11, 57, 6; 13, 75, 5; 13, 84, 3; 14, 5, 6; 14, 112, 3; 16, 11, 2; 17, 29, 4; 17, 101, 6; 19, 2, 7; 20, 106, 3; 23, 15, 5; 24, 12, 1; 26, 24, 2; 31, 27, 3; 34, 33, 7; 37, 13, 2, ut τάνδρῃ 4, 28, 4; 19, 34, 6; 20, 93, 4; 31, 19, 7; 32, 10, 6; 32, 11, 1: ut etiam τοῦ ἀκριβοῦς 13, 90, 7 contrahendum videatur, ut supra τὰκριβές.

Item τὸ ἐναντίον apud Photium 32, 12, 3, alibi semper τοῦναντίον scriptum. Et τὰ ἐναντία 16, 32, 2, quum τάναντία sit 3, 40, 9; 14, 87, 1; 14, 90, 5; 16, 27, 5; τὰκείνος 3, 17, 5; 4, 84, 4; 11, 56, 8; 17, 36, 5; 18, 66, 1; τὰπίχειρα 29, 6, 3. Τοῦργον quum ex libris optimis pro τὸ ἔργον sit restitutum 1, 61, 4, etiam 1, 64, 7 foret restituendum, nisi ibi liber optimus praeberet τὸ πᾶν ἔργον, quod est 1, 63, 9, ut certe est restituendum 1, 64, 8 sublato fortasse τοῦτο, et 3, 23, 1, ubi omnes τὸ ἔργον. Et καλοὺς καὶ ἀγαθοὺς 33, 14, 1, quod mirum si scripserit qui dixit καλοκάγαθία 1, 2, 2 et alibi. Nam etiam recentiores hi scriptores, ut Dionysius A. R. 3, 17, p. 453, 7, qui ibidem p. 451, 12, crasin habet τὰλαχίστα, observarunt praeceptum Photii: Καλὸς κ' ἀγαθὸς λέγεται κατὰ συναλοιφήν, οὐχὶ καλὸς καὶ ἀγαθός. Ubi quod

scriptum κ' librarii saepe mutarunt in καί, ut apud Plutarchum. Alius enim generis videtur 12, 20, 2 πάντων τῶν ἐν τῷ βίῳ καλῶν καὶ ἀγαθῶν αἰτίους.*)

Contraxit etiam, non solvit, Diodorus formas adiectivorum in εὖς, nec scripsit χάλκεος 1, 96, 9, ubi χαλκίοις; 2, 8, 7, ubi χάλκεαι (χαλκαί·αἱ D); 12, 10, 6, ubi χάλκεον, sed χαλκοῦς, ut aliis locis multis et hoc et ἀργυροῦς σιδηροῦς χρυσοῦς, et κυανοῦν pro κυάνεον ex optimis restitutum 4, 22, 1. Idem non scripsit, ut est in libris, βαθύπλοοι vel adeo βαθύπλοιοι, sed contraxit βαθύπλοι 3, 40, 4, ut αἰγιαλὸς δυσπαράπλους 3, 44, 4 et 12, 48, 1 πολλὰς ἄπλους, de quo dixi ad Thes. Stephani v. Ἄπλους. Et haud dubie πυρίπνοι 4, 47, 3, ubi libri πυρίπνοοι, pariterque πυρπνόω 6, 7, 8, ubi etiam ε modo additum modo omissum librorum coarguit malam fidem, ut δύσπνοος contraxit 3, 17, 5. Neque curandi sunt ne apud recentiores quidem librarii haec omnia distrahere soliti, ut vel optimis in libris reperiantur depravata, velut Vaticano Dionysii A. R. 1, 59 fin., χάλκεα, ut 1, 79; 2, 54, 70, quum ἀργυροῖς καὶ χρυσοῖς sit 2, 23, et Vaticano Strabonis 15, p. 703, λιβανοχρόους pro λιβανόχρους, ut apud Demosthenem ἐτεροπλόω pro ἐτερόπλω et Thucydidem εὐνόων pro εὐνων. et alia multa huius generis, de quibus dixi praef. ad Xenoph. Anab. p. X ed. Ox., ubi εὔνοοι C. pr. 2, 4, 16.

Idem Diodorus non dixit ῥιών, sed ῥών, non λήζεσθαι, quod libri constanter etiam apud Atticos praebent, sed λήξασθαι, ut ληστής. Neque πρῶι 17, 37, 3, sed πρῶ; neque περιήσαν 1, 72, 2; ἐπήσαν 4, 12, 5; 13, 80, 3; ἀπήσαν 19, 68, 1 et alibi, sed — ῥσαν;

*) τοῦνομα, τοῦμφανές, τοῦπίσω, τοῦμπροσθεν, κάκει addit Kaelker p. 312.

neque πλείν 15, 42, 3 aut ἔθειν 16, 94, 3, sed πλείν et ἔθει.

Neque dubitandum quin semper contraxerit Diodorus augmentum ε cum praepositione προ coniunctum, quae crasis certe aliquoties est servata, ut in προύδωκε 11, 48, 8; 36, 3, 6; προύδωκαν 13, 66, 6; προνκαλεῖτο 18, 13, 1; 26, 3, 1; προνκαλοῦντο 13, 105, 1 (14, 64, 2); προύλεγε 13, 97, 5; προύλεγον 33, 24, ut προύλεγε in fragmento Demetrii Phalerei 31, 10, 1; προύπεμψε 19, 72, 6; προυτετύπωτο 31, 27, 2. Nam eadem utriusque formae alternatio est in libris Thucydidis aliorumque Atticorum, pariterque Polybii, Dionysii Halic., Dionum, quos omnes certum est una usos esse contracta. Nusquam vero apud Diodorum apparet προύχειν, ut aliquoties apud Dionysium.

Quemadmodum autem crasin et contractionem in multis diaeresi praetulit Diodorus, ita hiatus elisionem eum anteposuisse haud pauca huius ostendunt exempla, etsi alterum non ita ut Polybius aliique fugit. Quo de genere quum multa videantur apud Diodorum non minus quam apud Polybium abolita, non mirum quod pauca tantum sunt relictæ eiusmodi ut προεκαλέσατ' αὐτοὺς 19, 108, 3; κατελείπειτ' αὐτοῖς 20, 93, 7; ἐδείκνυθ' ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων 17, 83, 1; συνετάξαθ' ἡμέραν 20, 94, 4. Item ἔπαντ' ἐπράττετο 14, 21, 2; τάλαντ' ἀργυρίου 17, 54, 2; τραύματ' εἰληφόσι 17, 103, 6; τὰ στόματ' ἐμφράττουσι 19, 94, 8; χρήματ' εἰσέφερον 20, 84, 4; προτιμήσαντ' αὐτήν 20, 81, 3 et similia. Et saepius in numeralibus, ut δέχ' ἡμερῶν 19, 37, 3; 20, 73, 3; ὀγδοήκοντ' ἔτη 1, 5, 1; πένθ' ἡμερῶν 1, 13, 4; πένθ' ἡμέρας 2, 25, 8; 13, 39, 2; 14, 21, 6; 19, 37, 5, quum πέντε ἡμέρας sit 31, 11, 1; πέντε ἡμέραις 36, 5, 1; πεντήκοντ' ἔνδρας 17, 76, 8; πεντήκονθ' ἡμέρας

14, 31, 1; πεντήκονθ' ἐππέων 19, 55, 5; τετταράκονθ' ἡμέραις 1, 85, 3; τριάκονθ' ἡμέραις 17, 78, 4.*)

Ad formas vero verborum singulorum multis modis depravatas priusquam accedam, quaedam de declinatione et coniugatione vocabulorum sunt praemit-tenda. Nam utraque apud Diodorum non minus in multis est corrupta quam apud veteres.

Et in declinatione quidem librarii maxime peccarunt in accusativis quibusdam, antiquiores ple-rumque formas in novicias mutantes. Quamobrem ego accusativos in ν modo recte modo male terminatos in nonnullis certe ad eam revocavi formam quae una con-veniret Diodoro. Scripsi enim *Δήμητρα*, quod omnes servant 14, 77, 5, alibi inter hoc et *Δήμητραν***) va-riantes, in nonnullis est vel *Δημήτρα* et *Δημήτρας*. Quam formam quod ad Stephanum metro versus sta-biliri dixi apud Pausan. 1, 37, 2: *Σεμνήν Δήμητραν*, ὅτε πρῶτον ὀπώρας καρπὸν ἔφηνεν, ei iam substituo

---

*) De elisione etiam fusius egit Kaelker p. 314. — Ceterum hanc rem multas cautiones habere recte monuit Dindorf (edit. Teubn. IV. p. XV): 'Multa de hoc genere apud Diodorum depravata videri dixi, etsi pleraque intacta reliqui, cum vel antiquissimis in libris ea reperiatur scrip-turae inconstantia ut in Philodemi libellis ex papyris Her-culanensibus editis eadem in pagina scribatur *καπὶ* et *καὶ ἐπί*, *κάν* et *καὶ ἄν*, *τὴν ὁμοιότητα ὑπάρχειν* et *τὴν ὁμοιότητ' εἶναι*, et multae appareant insolentiores elisiones, velut diphthongi *αι*, sed rursus *πάντα* et *ἀλλὰ* non elidantur ante vocalem, et alia solvantur quae alibi coniunguntur per crasin, ut nisi ipsi sibi in talibus non omnino constiterunt scriptores, certe antiquissimos iam librariorum sibi non constituisse appareat.' — Accuratio-r his quoque in rebus est codex D, quo nisis elisiones saepissime (trecenties fere δ' pro δὲ) tacite restitui.

**) hanc formam probat Cobet, repugnat Schenkl.

versum apud Oenomaum Eusebii Praep. 5 p. 231 D: *Εἰς πάτρην φυγάδας κατάγων Δήμητραν ἀμήσεις*, quum in altero facillima sit correctio *Δήμητρ' ὀππότε*. Et vicissim ubique *Κῶν*, quod est in omnibus 19, 68, 4, alibi *Κῶ* exhibentibus aut inter hoc et illud variantibus, ut solent librarii *ν* in huiusmodi accusativis interdum negligere, ut plerique in *Κέω* 4, 82, 1, nonnulli in *Ἰλεων* (D, *Ἰόλαον* II) 4, 24, 4; *Πηνέλεων* 4, 67, 7; *χρυσόκερω* D 4, 13, 1; *Τυνδάρεω* 4, 33, 5, sed ibidem *Τυνδάρεων* D. — Nominum vero in *ης* tertiae declinationis accusativos etsi excepto *Εὐμένης*, cuius accentus novicius *Εὐμενής*, de quo dixi ad Thes. Stephani, excluderet *ν*, fere in *ην* terminant libri Diodori, haud pauca tamen alterius formae exempla in nonnullis certe sunt nominibus relictā, ut *Διομήδη* in omnibus praeter D 4, 15, 3; *Ἀρη* in uno C 5, 74, 4; *Πολυχάρη* 8, 5, 1—6; *Δημοσθένη* 12, 60, 1; *Παμμένη* 16, 34, 2; *Ἀντιγένη* 19, 17, 4, ut plerique 19, 12 et 13; *Ξενοπείδη* 19, 16, 1; *Ἀριστομένη* 28, 14; quibus accedunt servata in nonnullis *Ἐρμοκράτη* 13, 4, 1; *Ἐχεκράτη* 16, 26, 6; *Λεωσθένη* 17, 111, 3; *Ἀριστοτέλη*. 19, 68, 3, et quae Gemistus praebet *Λεωσθένη*, *Λακράτη*, *Εὐθυκράτη*, *Λασθένη*, ubi libri Diodori omnes *-ην*. Credo igitur his quantumvis non ita multis formae in *η* exemplis tamen alterius omnia non minus redargui quam apud Cassium Dionem dixi redargui vol. 5 p. X, et haud dubie etiam apud Chrysostomum, de quo dixi vol. 1 p. IX.

Accusativi adiectivorum in *ης* in *η* purum desinentes etsi plerumque per *η* scripti sunt in libris, ut *αὐτοφυῇ* 3, 45, 7; *εὐφυῇ* 3, 67, 5; *διφυῇ* (pro *ἰδιοφυῇ*) 2, 57, 5; 4, 77, 3 (ubi D *διφυήν*); *συφυῇ* 1, 10, 7; 1, 30 6; *ὑπεφυῇ* 4, 22, 3; 4, 34, 2; 4, 72, 4, tamen

haec exempla redarguere videntur nonnulla in α, ut ἐνδεᾶ 10, 31, 1, quum ἐνδεῇ 1, 45, 2 et καταδεῇ sit 17, 91, 5, quae correxi, et εὐκλεᾶ 16, 7, 4. Nam perpetuo sic peccant librarii etiam apud Atticos, ut dixi ad Xen. Comment. 1, 6, 13, fuitque vel multo recentiorum unus et alter quem meliores libri hoc vitio liberarent, ut Pausan. 3, 7, 11; Procop. Pers. 2 p. 157 D, qui ὀγιᾶ.

Accusativos pluralis nominum in εὐς etsi libri modo in εἰς modo in εας terminant, interdum tamen etiam inter utramque formam variant, ut unus de optimis (i. e. A; sed item D) 3, 3, 6 βασιλέας pro βασιλεῖς. In quibus quum etiam Atticorum libri saepe fallant, non indigna memoratu sunt verba Graevii ad Luciani Soloecistam c. 8, vol. 3, p. 575: „Nomina in εὐς apud medios inter Atticorum veterum et sophistarum aetatem, Polybium, Diodorum, Diogenem Laertium et eiusdem notae scriptores fere εἰς contractum habent in accusativo plurali: apud veteres Atticos, Aristophanem, Thucydidem, Xenophontem, Platonem, Lysiam, Demosthenem, Isocratem, Aristotelem, Theophrastum, et Xenophontis imitatore Arrianum, tum apud sophistas Pausaniam, Heliodorum, Libanium, Aristidem, Lucianum, alios eius aetatis scriptores, Dionem, Appianum, Herodianum, et ex nostris Chrysostomum, Basilium, Gregorium Theologum, Synesium sine contractione fere in εας, quod et notavit P. Leopardus in Miscellaneis. Plutarchus et Iosephus modo εἰς modo εας dicunt, nisi illud quoque intempestivis emendatoribus debemus. Plethon certe Gemistus Plutarchi et Diodori verba transcribens pro ἐπείς accusativo semper ἐπέας habet. Plutarchus in Timol. c. 16: Οἱ Κορίνθιοι πέμπουσιν αὐτῷ δισχιλίους δολίτας καὶ

Ἐτ πορίσεσθαι 38, 19, nisi hoc est pro πορίζεσθαι. Sic 19, 50, 2 ἀπελπίσειν unus pro ἀπελπείν. Formam ἀποπλευσεῖσθαι 19, 58, 6, etiam in libris nonnullis recte scriptam ἀποπλεύσεσθαι, redarguit συμπλεύσεσθαι 16, 66, 4. Suspectum παραπλεύσων 13, 54, 5.

Eiusdem futuri forma passiva pro media supposita in verbis quibusdam satis superque probat etiam Diodoro illud fuisse illatum vitiorum genus quod anti-
 • quioribus omnibus saepissime intulerunt librarii. Quis enim dubitet, cui 4, 84, 4 ex libris optimis restitui στερήσεσθαι pro στερηθήσεσθαι τῆς ὀράσεως, eidem me 4, 23, 2 recte exemisse στερηθήσεται τῆς ἀθανασίας, et 12, 12, 5 ἀποστερηθήσεσθαι τῶν καλλίστων ἐπιτηδεύματων?*) Ac ne Dioni Cassio quidem 41, 7, 5 στερηθήσεσθαι puto tribuendum, cui alia nonnulla de genere hoc quae ipse redarguit exemisse me dixi vol. 5 p. XI, quibus addendum προθυμηθήσεσθε 50, 28, 5, etiam apud Platonem in Phaedone interdum illatum pro legitimo προθυμήσομαι, sed nihilo verius quam ἐνθυμηθήσομαι apud Arrianum Epict. 1, 3, 1, cui etiam δεηθησόμεθα illatum 1, 17, 3 pro δεησόμεθα, et Hierocli Photii Bibl. cod. 251 p. 466, 34 προνοηθησόμεθα pro eo quod in altero est codice προνοησόμεθα. Diodoro vero etiam alia huiusmodi vitia sunt eximenda, qui 2, 18, 2 τὸν Ἰνδὸν πειραθήσεσθαι τῆς περὶ αὐτὴν ἀρετῆς et 12, 1, 2 τῆς ὁμοίας τύχης πειραθήσεσθαι haud dubie scripserat, quod Pausanias 4, 25, 4 πολιορκίας πειράσεσθαι μακροτέρως, etsi alterum est apud Iosephum Ant. J. 10, 7, 6 οὐδενὸς κακοῦ πειραθήσεσθαι, quod repetit Zonaras vol. 1 p. 115 B, sed ut illius quoque libros fallere putem. Et 3, 6, 2 λόγον οὐκ ἔχουσα

*) 13, 56, 2 πολιορκήσεσθαι scribendum est ex codice: Dindorf edit. Teubn. IV p. XVI.

τὸν ἐναντιωθησόμενον, quod scripsi ἐναντιωσόμενον, ut 19, 5, 4 μηδὲν ἐναντιωθήσεσθαι τῇ δημοκρατίᾳ repositui ἐναντιώσεσθαι, abolito vulgari vitio,*) de quo

*) nec quisquam hoc recte factum dubitabit, nisi qui etiam Dionysium A. R. 1, 59, vol. 1, p. 151, 11, ubi Vaticanus ἐναντιωθησόμενον mutat in ἐναντιωσομένον, et 6, 62, vol. 2, p. 1181, 3, ubi ἐναντιωθήσεσθε in ἐναντιώσεσθε 3, 23, vol. 1, p. 481, 4, ubi omnes ἐναντιώσεται, ut 3, 72, p. 595, 2; 4, 10, vol. 2, p. 661, 13; 6, 38, p. 1127, 10; 48, p. 1148, 12; 65, p. 1189, 3; 69, p. 1197, 1; 75, p. 1211, 13; 85, p. 1236, 16 (ubi Vat. ἐναντιωθησόμεθα); 7, 50, vol. 3, p. 1424, 16; 8, 31, p. 1574, 9, sic, sed nihilominus 4, 51, vol. 2, p. 766, 13, semel scripsisse putet. ἐναντιωθήσεται, quod hic est in ipso Vaticano, ut apud Galenum vol. 1, p. 220, 6 Lips. Quae sufficiunt, opinor, ad librorum Diodori consensum in hac forma non minus elevandum quam in aliis, ubi modo variant modo consentiunt, etsi idem illud ἐναντιωθήσεσθαι est in epistola Antiochi regis ex lapide edita *Archives des missions scientifiques et littéraires*, deux. sér. t. 3, liv. 3, 1867, pl. 3, v. 14: Τὸν δὲ ἐναντιωθησόμενόν τισι τῶν προγεγραμμένων ἔνοχον εἶναι ἀσεβείᾳ, quod utrum recte habeat an fallat ut quod continuo sequitur: Ἀναγραφῆναί τε καὶ τὰ ἀντίγραφα ἐν στήλῃ λιθίνῃ pro δὲ καὶ in medio relinquo. Sunt enim huiusmodi quos dixeris Macedonismi multo antiquioris saepe originis quam ut ab librariis codicum superstitem possint dici profecti, quantumvis scriptoribus meliorem sequentibus dialectum non sint tribuendi, ut quod ego neque Polybio neque Diodoro, cui semel in Exc. Vat. p. 39 (10, 32, 1) est illatum, ut Aristoteli et Straboni, quorum ipsae codicum varietates fraudem redarguunt, verbum σιταρχέω et substantivum σιταρχία pro iisdem per κ scriptis, ut πανδοχεῖον et πανδοχεύς apud Polybium partim per κ partim per χ scripta ipse exhibet Vaticanus, eadem forma σιταρχία bis est in papyro Ptolemaeo et Cleopatrae regibus Aegypti oblata in Maii Class. Auct. vol. 5, p. 356, 14; 358, 28, sed in eadem 356, 11 et 12, activum καταχαρίζαι et ἐπιχαρίζαντος, quod ex Byzantinis tantum scriptoribus cognitum, et in alia p. 603 ult. ἐλαμβάνουσαν, et 604, 1, ἀντιλῆψαι (et vol. 4,

Dionysio, Dioni Cassio, aliisque illato dixi ad Stephanum. Neque quod 11, 18, 2 est: *Οὔτοι γὰρ ἐδόκουν καὶ φιλοτιμηθῆσθαι*, scripserat Diodorus, sed *φιλοτιμήσθαι*, et Plato, Demosthenes et alii omnes, quo ipso etiam *τιμηθῆσθαι* 15, 74, 1; 16, 75, 4, quamvis passiva significatione positum suspectum redditur, pariter atque 20, 3, 3; 27, 18, 3 *ἡττηθῆσθαι* et *ἡττήθησόμενον*. Nam in utroque verbo sic peccare solent librarii, ut de priori multis ostendi exemplis ad Stephanum, de altero, etiamsi dixit Euripides, Lysias, quem p. 161, 3 *ἡττηθήσονται τῶν κακῶν*, sed p. 180,

---

p. 445, 12 *ἀγαγῆσαι*), ut quod ib. p. 354, 35 et 358, 32 est *διδῶσαν* et *δοίησαν* neque Polybio neque Diodoro hanc optativi formam possit vindicare, quam ego non solum illis exemi praef. ad Polyb. vol. 1, p. LIII et p. XII, aut Atticis, ut Xenophonti, de quo dixi ad Comment. 1, 4, 19, p. 44 ed. Oxon., aliisque de quibus ad Stephanum v. *Ἀφίημι* p. 2662, B, sed ne Homero quidem vindicatam putabo, donec certiori confirmatam videro exemplo quam quod unum nunc est apud illum Il. P, 733: *Ἄλλ' ὅτε δὴ ῥ' Αἴαντες μεταστρεφθέντες κατ' αὐτοὺς σταίησαν*, τῶν δὲ τράπετο χρώς. Nam facilis est correctio *σταῖεν*, τῶν δ' αὐτε τράπετο χρώς, nec magis codicum consensus multis antiquitus vitiis inquinatorum tueri poterit quod non sit Homericæ ætatis quam prorsus barbarum *ξυμβλήσαι* pro *ξυμβλέσαι* in omnes illatum, quod correxi ad Stephanum v. *Βάλλω* p. 90, D. Cum illo autem Antiochino, sed nihilominus non Diodoreo *ἐναντιωθήσονται*, conferre licet quam ut Macedonicam, non Diodoream notavi, terminationem imperativi *ωσαν* pro *ων*, saepissime etiam Atticis illatam, ut dixi praef. ad Xenophontis Hist. Gr. ed. Lips. tertiam p. XVIII, sed ut quæ certissima eius videri possint exempla, eadem vel maxime fallant, ut Euripidis Ion. 1131: *Θύσας δὲ γενέταις θεοῖδιν, ἦν μακρὸν χρόνον μένω, παροῦσι δαῖτες ἔσασαν φίλοις*, ubi nuper restitui quod etiam sententia poscit, *δαίτας ἔστια φίλοις*: Dindorf V p. XI.

19 ὧν ὑμεῖς ἡττήσεσθε, et non priori quoque loco scripsisse ἡττήσονται nemo credet. Nihilo melius ὠφελήθησεσθαι 19, 7, 1 et, ut opinor, καταφρονήθῃσονται 12, 4, 2, quod etsi est apud Isocratem et Lucianum, tamen καταφρονήσονται est apud Platonem, ut certe Isocrati haec forma sit restituenda. Nam incredibilis apud omnes cernitur scriptores librariorum in his formis in alteras mutandis incuria, ut apud Diodorum 13, 92, 2 vel περιαιρεθήσεσθαι illatum sit pro περιαιρήσεσθαι. Vicissim 14, 117, 5 male nonnulli ἐπιμνησόμεθα pro ἐπιμνησθησόμεθα, quae una usitata in prosa forma huius futuri, ut apud Pausaniam 5, 25, 1 ἐπιμνησόμεθα καὶ τούτων mutandum putem in ἐπιμνησθησόμεθα, quod est 8, 9, 7; 8, 15, 4, ut μνησθήσονται 6, 1, 2, et fortasse ne Eunapio quidem Erc. p. 65, 19 ed. Nieb., ἐπιμνήσεται πάλιν τῶν συντεθειμένων, relinquendum. Inter utramque formam variant libri Demosthenis p. 432, 7, Polybii 5, 33, 3, ubi optimi μεμνήσονται, ut non dubitem Herodoto 1, 5, 177 pro ἐπιμνήσονται restituere, quod 2, 3 habet, ἐπιμνησθήσονται. Nam etiam 1, 51, ubi libri ἐπιμνήσονται, Photius Bibl. cod. 190, p. 150, 9 ἐπιμνησθήσονται.

Optativorum forma tertiae pluralis in αἰεν pro εἰαν etsi apparet aliquoties in libris, ut τηρήσαιεν 2, 4, 4; προστάξαιεν 8, 3^a, 2, tamen nihilo verior est apud Diodorum quam apud Atticos, quibus saepe est illata. Nam et multo plura sunt formae in εἰαν exempla, et ipsa librorum inter utramque variantium 20, 4, 4 fides vacillat. Eadem ratio videtur formarum illarum in εἰημεν et εἰησαν, quae sunt 8, 15, 1, ubi βουλευθείημεν, quum talia etiam recentioribus illata arguant librorum in loco Attici apud Eusebium Praep. 15, p. 802, A, varietates διακριθείημεν praebentium pro διακριθείημεν,

et 3, 36, 1, ubi ὑποληφθεῖσαν, 8, 25, 4, ubi εἶσαν. Nam ἀξιοῦμεν est 10, 21, 2; κληθεῖεν 13, 21, 7; καταπολεμηθεῖεν 14, 39, 3; εἶεν 14, 21, 3.

Secunda singularis indicativi praesentis et futuri medii vel passivi etsi constanter scribitur η, nihilominus Diodoro haud dubie restituendum est ει.

Perfectis, interdum etiam aoristis, male interpositum σ, ut non tantum constanter fere in κέκλεισμαι, semel sine σ scripto in nonnullis 19, 61, 6, et in uno 14, 66, 4, et κέχρισμαι 4, 38, 2; 17, 103, 4,*) sed, ut videtur, etiam in ἀλήλεσμαι 3, 14, 1, etsi hoc est etiam apud Agatharchidem Photii cod. 250, p. 448, 3, et περιέζωσμαι 1, 72, 2; 5, 29, 2; παρεζωσμένος fr. Escor. p. 26 ed. Müller., nisi haec quidem veteribus fuerint peculiaria, etsi περιζωμα est 3, 8, 5, Diodoro autem κέρχισμαι relinquendum, ut 2, 9, 2 χρίσμα, quod mihi et ipsum scribendum videtur χρίμα, ut περιζωμα. Sed ἐλασθεισῶν 20, 51, 3 redarguit ἐξελαθέντες, in deterioribus servatum 4, 67, 1, in plerisque 11, 23, 3.

Imperativi utramque formam ita ut 13, 29, 5 et 6 fit coniunctam, ubi praecesserat ὑπομερόντων et ἐχόντων, et sequitur παραιτέσθων — καταμεμφέςθωσαν — ἐπικαλείσθωσαν, quum etiam libri Xenophontis, Thucydidis, Platonis saepe sic inter se coniunctam exhibeant, nemo dubitet Diodoro librariorum affinxisse, ut tollenda sit altera etiam 18, 56, 5 et 6, ubi καταδεχέσθωσαν et παραγενέσθωσαν.

Praeter haec in formis vitiosa et ab librariis ad suam consuetudinem detorta multa sunt vocabula modo recte modo secus scripta, de quibus ut compendifacerem operam ad locos singulos singulatim dicendi, memoratu

*) 4, 54, 5 κέχρημαι manu prima D.

digniora ordine hic coniunctim recensenda et sub uno conspectu ponenda duxi.

"*Ἀμμος* quum 1, 32, 4 in optimo sit libro (i. e. D) conservatum, qui ὑφ' ἄμμου, et in plerisque 17, 50, 1, eundem ubique spiritum restitui, de quo dixi ad Thes. Stephani, restituendum haud dubie etiam in nomine "*Ἀμμων*."

"*Ἄν* delevi, ubi cum futuri absurde coniungebatur participio: 1, 53, 8 διδάξαι τὸν πατέρα ῥαδίως ἂν ἐσομένην τὴν στρατείαν, nisi praestat γενησομένην. Item, ubi cum infinitivo futuri: 1, 76, 3 οὕτω γὰρ ἂν μάλιστα μήτε τοὺς εὐφρεῖς τῶν βραδυτέρων πλεονεκτήσιν· 18, 55, 3 οὕτω γὰρ ἂν μάλιστα τὸν μὲν Κάσσανδρον ταπεινώσειν, ἑαυτοῖς δὲ μεγάλην δόξαν . . περιποιήσιν· 20, 3, 3 πάντων διειληφότων μηδ' ἂν ἐγχειρήσιν αὐτὸν τοῖς Καρχηδονίοις ἀντιταχθῆναι, ut Polybio ad Thes. Stephani p. 294 A, et Dioni Chrys. saepius eximendum dixi praef. p. XII. Nihilo meliora sunt exempla cum futuro coniuncti apud Dionysium. Eadem vero particula deesse videtur 1, 40, 3: *Εἰ μὲν οὖν ὁ Νεῖλος ἀνέβαινε, δῆλον ὑπῆρχεν, ἐπεὶ δὲ*, ubi *δῆλον ἂν ὑπῆρχεν* Hertleinius in progr. Werthem. a. 1865, p. 5. Sic *εἰ* — ἂν — *ἐπεὶ δὲ* est 13, 20, 5; 15, 79, 2. Atque etiam 13, 1, 1, ubi item *εἰ* — ἦν — *ἐπεὶ δὲ*, scribendum videtur *σχεδὸν ἂν ἦν*, et 1, 39, 10 post *εἰ μὲν* — ἂν quod sequitur *εἰ δὲ* — *ἀδύνατον ἦν*, item *ἂν ἦν*, et 10, 7, 2, *ἀπεῖπον ἂν*. Simile quidem *καθῆκον ἦν* 1, 38, 11, ubi item sequitur *ἐπεὶ δὲ*, et apud Polybium 1, 1, 1 *εἰ μὲν* — *ἀναγκαῖον ἦν*, sequente

Ἄλλοις θνέσιν pro *ἄλλοις ἔθνεσιν* 2, 48, 2 et 17, 82, 2 restituit Dindorf (Neue Jahrb. 1869 p. 472); cf. 1, 66, 9; 1, 67, 9; 1, 74, 1; 2, 38, 1; 2, 39, 4; 2, 48, 3; 2, 55, 3; 3, 18, 5; 11, 71, 4; 25, 2, 1; 29, 19; 40, 3, 2.

item ἐπεὶ δέ: sed utroque loco tanquam nihilo certiori, ut de Polybiano dixi praefatione vol. 1, p. XLVII, illos non magis quam hos illis defendi facile intellegitur. Duplex ἂν e libro optimo D restitui 2, 40, 4, ut in omnibus est 13, 20, 5.

Ἀνοίγω etsi semel apparet cum augmento ab Atticistis improbato ἐξήνοιγεν 1, 33, 11, tamen quum ceteris locis omnibus sit ἀνεῶ —, dubium utrum libri fallant an ipse lapsus sit Diodorus, ut Pausanias 2, 35, 7 ἡνοίχθησαν, 4, 26, 8 ἡνοίγε dicens, etsi ἀνεῶ-γμένων dixit 4, 5, 9, nisi quis putet etiam apud hunc fallere libros, qui tamen non, ut in N. T., variant inter utramque formam, quarum alteram illam per η et ου grammatici quidem ut prorsus barbaram reiciunt, sed praebent etiam libri Xenophontis, de quibus dixi praef. ad Hist. Gr. ed. Lips. tertiam p. XX.

Ἀνοπλος etsi nonnisi 20, 110, 1 uno in libro scriptum ἄοπλος, tamen id ipsum constanter etiam Diodoro esse restituendum vix dubitabit qui contulerit quae de utraque forma dixi ad Stephanum, et ἀολκήτος pro ἀνοίκτητος 3, 38, 1 et 2 bis restitutum ex libris, ut est in plerisque 4, 17, 4. Quare ἄοπλος scripsi 14, 115, 2; 14, 116, 2; 16, 10, 3; 17, 8, 5; 17, 42, 2; 17, 64, 1; 17, 84, 6; 18, 9, 5; 20, 11, 2; 20, 66, 3.

Ἀντιπέρας pro ἀντιπέραν quum optimi praebeant 5, 23, 5, idem restitui 2, 47, 1; 3, 38, 4; 3, 39, 3; 3, 42, 1; 5, 60, 1; 5, 82, 1; 5, 83, 2; 13, 65, 4; 13, 79, 6, ut faciendum dixeram ad Thes. Stephani.

Ἀνωτάτω etsi ex optimis restituendum fuit 2, 10, 3 pro ἡ δ' ἀνωτάτη σφριγξ, non sequitur tamen ex uno Gemisto ibidem τὴν ἀνωτάτω pro τὴν ἀνωτάτην

ἀναίδην pro ἀνέδην 2, 23, 2; 2, 59, 1; 16, 37, 2; 37, 3, 3.

ἐπιφάνειαν et ex eodem, qui etiam 2, 13, 2 solus τὸ κατωτάτω μέρος pro κατώτατον, et libro uno 2, 10, 6 τῆς ἀνωτάτω ἐπιφανείας pro τῆς ἀνωτάτης esse recipienda, quippe hiatus evitandi causa consulto a Diodoro, ut videtur, non posita.

Ἀξιοχρέους οὔσας 11, 34, 3 et ἡγεμόνας ἀξιοχρέους 14, 77, 6, videtur scribendum ἀξιόχρεως, quod habet vel Pausanias 7, 6, 9 ὥς μηδὲ σώζειν τὰ οἰκεῖα ἀξιόχρεως εἶναι, etsi ἀξιόχρεα est 8, 31, 9, ubi nonnulli ω pro ο, quod ad α potius referendum, ut singulari certe libri fere semper ἀξιόχρεως. Plurali tamen etiam κατάρχρῃ est 32, 26, 3, ut apud Polybium quoque, quamvis accusativo ἀξιόχρεως dicentem, horum compositorum etiam formae in οἱ apparent. In quibus tamen etiam libri variant inter formas ω et alteras, ut Plutarchi Timol. c. 11, nonnulli διὰπλεω pro διὰπλεαι. Dixi de his vitiis ad Thes. Stephani p. 1097, A.

Ἀπαράσκευος tantum dixisse Diodorum, non etiam ἀπαρασκεύαστος, quod est in omnibus 14, 47, 3 et in uno 12, 69, 4, probat ceterorum locorum omnium in altera forma consensus 2, 26, 5; 2, 29, 5; 3, 65, 3; 13, 36, 4; 16, 84, 2; 17, 86, 5; 18, 51, 2; 29, 3; 31, 42, eademque formam alteram apud Atticos inferendi librariorum consuetudo, de qua dixi ad Stephanum.

In formis Ἀπόλλω et Ἀπόλλωνα, sive absit articulus sive adsit, etsi libri ita ludunt ut nihil in iis sit praesidii (cf. 3, 59), haud dubie tamen Ἀπόλλω tantum dixerat Diodorus, etsi non dixit Ποσειδῶ, sed, in quo libri perpetuo consentiunt, Ποσειδῶνα.

Ἀπλάτος cum recte sit 2, 49, 4 in omnibus, ἄπλάτος est in libris secundae classis 3, 19, 5; 3, 40, 4; 3, 50, 4; 3, 70, 4; 4, 13, 3; 4, 21, 5.

'Απόρροια 2, 49, 4 et 3, 46, 5 ne Diodorus quidem scripsisse videtur, sed, quod Phrynichus, cuius de praecepto dixi praef. ad Xenophontis Hist. Gr. p. XIX ed. tertiae, *σεμνότερον* indicat, *ἀπορροάς*, ut omnes 2, 8, 2, quum *ἐκροάς* 11, 25, 3 in nonnullis item scriptum sit *ἐκροίας*, et plerisque Strabonis 15 p. 702, ubi pro *ἀπορροιδῶν* optimus Vaticanus *ἀπορροῶν*. Non melioris fidei videtur *ἐπέρροια* 2, 2, 1, ubi *εὐρροια* potius desiderari vidit Herwerdenus, et 5, 25, 3, ut Polybio 2, 32, 2 *συρροάς* restituendum pro *συρροίας*, quum huius quoque vocabuli forma *ἐπιρροή* utantur veteres, ut fallere putem exemplum Theophrasti ad Thes. Stephani citatum. Ita *περιπνοίαις* pro *περιπνοαῖς* illatum plerisque Diodori 3, 19, 4, omnibus in *ἀναπνοαῖς* convenientibus 2, 12, 2, et *πνοιάς* vel optimo Polybii 1, 56, 4, et plerisque Strabonis 16 p. 769, et *ῥόας* ex optimo D restitui pro *ῥοιάς* 4, 35, 4, et *χροιά* pro *χρόα* illatum 17, 75, 3, contra constantem Diodori consuetudinem, 3, 47, 8 et 9; 3, 50, 2; 4, 22, 1, quod etiam aliis eximendum, ut Straboni 16 p. 779, qui *χρόα* habet 17 p. 809, 823, tamquam prorsus alienum a prosa, ut vel *χρωία* Diodorī unus (G) pro *χρόα* 2, 14, 4. Pro *πτοίας* 20, 69, 1, una ed. Basil. *προῆς*, quod videatur esse *προήσεως*, quod est 20, 66, 4.

"Απωθεν pro *ἀποθεν* restitui 2, 4, 2; 3, 15, 3;

"Αστεος omnes pro *ἀστεως* 1, 28, 4.

Αὔξω omnibus locis restitui, ut est in omnibus libris 1, 11, 5; 1, 35, 2; 1, 36, 2 et 7; 1, 50, 6; 2, 45, 2; 3, 58, 2; 11, 46, 1; 11, 61, 5; 11, 79, 2; 12, 77, 3 etc. — *αὐξάνω* 4, 79, 7; 4, 73, 5 II; 2, 1, 9 D; 4, 11, 1 D.

Αὐτοῦ saepissime pro *αὐτοῦ* scriptum est (in D spiritu saepe neglecto), veluti 1, 20, 2; 2, 10, 3; 2, 19, 9; 3, 59, 5; 3, 71, 3; 4, 18, 4; 4, 37, 4.

4, 24, 2 (ἄνωθε D); 12, 10, 6 (ἄνωθεν P); 13, 59, 6 (ἄνωθε P); 13, 85, 1 (ἄνωθε P); 20, 6, 1; 20, 16, 6, servatum in ed. Basil. 20, 6, 1, et in eadem et libro uno 20, 16, 6, et in fr. Escorialensi p. 21 ed. Müller. Saepe sic peccatum apud omnes, ut vel ἀποτέρω inferatur, quibus de vitiis dixi ad Thes. Stephani.

"Αρης etsi 2, 46, 5; 30, 15; 37, 30, 2 tantum "Αρεος, ceteris locis constanter in libris flectitur "Αρεως, illi nihilominus perinde fallunt ut libri Dionysii, Pausaniae, cuius pauci tantum 8, 32, 3; 8, 37, 12; 9, 36, 1, 3; 9, 37, 7 "Αρεος, et aliorum, ut dixi ad Thes. Stephani p. 1933, A.

Ἀρμότιω tantum, non etiam ἐρμούζω, dixisse Diodorum multa persuadent prioris formae exempla, ut libris eius alteram interdum inferentibus nihilo plus tribuendum sit quam Xenophontis; cf. Σφάττω.

"Αχοι semper, non ἄχοις, esse scribendum dicetur in μέχρη.

Βότρους. De accusativo pluralis βότρους, non βότρυνας, v. Ἰχθυῖς.

Βόες qui dixit 3, 31, 2, mirum si αἱ βοῦς dixerit 4, 23, 2; 4, 24, 2; quod facile potuit ex praecedentibus accusativis inferri, ut apud Pausan. 4, 4, 5 ἐγένοντο βοῦς, ex accus. 6, ἐποδόμενος βοῦς et βοῦς ἄγεσθαι, pariterque 4, 36, 5 ex praecedentibus accusativis, etsi 5, 1, 9 iterum est βοῦς, quamvis nullus sit accus. in proximis. Βοῦς accus. apud Diodorum 3, 37, 9; 3, 64, 1; 4, 22, 6; 4, 23, 2 etc. Itaque sustuli quod Xen. Cyr. 4, 1, 9 vel optimi inferunt βοῦς, ut apud eundem Anab. 3, 5, 9 vicissim βόας deteriores inferunt pro βοῦς. Nam eadem librorum

in his formis fides quae in formis *ναῦς* et *νῆες*, ut ne Dionysio quidem A. R. 1, 39, p. 98, 12 relinquendum putem *βόας* post *βοῦς* ib. 8 illatum, etsi redit p. 100, 4, 10.

Βοεικός pro *βοϊκός* Diodoro quoque 2, 11, 5, ut ibidem *ὀρεικός* pro *ὀρικός*, et 17, 69, 8 restitui, ut aliis omnibus est restituendum quod metrum poscit apud poetas.

Γαμήσαντα 2, 39, 2, et *γαμήσας* 18, 25, 3 et Exc. Vat. 33, 7, 6 non scripsisse qui ceteris locis omnibus multo pluribus scripsit *ἔγνημα*, non dubitabit qui contulerit quae hoc de vitio dixi praef. ad Dionem Chrys. p. IX.

Γίγνομαι et *γινώσκω* etsi vix semel iterumque praebent meliores libri, ut 1, 52, 6; 1, 66, 3; 1, 83, 4; 5, 56, 1; 17, 7, 5; 17, 58, 3, minime tamen negem constanter esse restituenda, quum non minus ludere soleant apud Atticos. Nulla enim ratio est cur Diodoro aut Dionysio Halic., apud quem et ipsum obtinet forma *γιν*—, non tribuatur qua non solum alii eiusdem aetatis usi sunt scriptores, ut Nicolaus Damascenus, de quo dixit Federus p. 222, sed multi etiam multo recentiores, ut uterque Dio.

Δεικνύοντων 8, 9, 2; 17, 37, 5, ubi praecedit *διανενόντων*, scribendum esse *δεικνύοντων*, et 19, 26, 9 *δεικνύντες* pro *δεικνύοντες*. alterius formae probant exempla 1, 75, 3; 4, 6, 4; 5, 46, 3; 16, 92, 5, et *καταχωννύντες* 2, 59, 8, et *μιγνύντες* 5, 17, 2; *ἀπολλύντες* 10, 9, 3; *ἀναξευγνύντος* 14, 20, 4; *σβεννύντες* 14, 90, 6; *περιοιγηγνύντες* 17, 35, 7; *ἀπορρηγνύσα* 5, 27, 1. Cui ab eclogario suppositum *δεικνύοντων* non mirabitur qui ibidem viderit 9, 6 *ἀντεισῆξαν*, et *ἀφείλαντο* 9, 12, 1, *εἴλαντο* 10, 19, 3, *ἐπανείλαντο* 31.

20*), ut ἀνείλαντο apud Photium 36, 4, 4. Nam etsi indicativi non solum praesens in *νω* saepius est apud Diodorum, et imperfecti forma tertiae singularis in *ν* pro *νε* nusquam apparet nisi apud Photium 31, 19, 8, ubi ἐδείκνυ, participii**) tamen forma illa non magis usus est quam verbi φύω formis ἀναφυῆναι et ἀναφύεντων 1, 7, 4; 3, 62. 10, de quibus saepe sic illatis dixi ad Thes. Stephani p. 622, C. Nam etiam Pausaniae iisdem abstinenti ἀναφυῆναι affinxit libri unius librarius 2, 31, 8.

Διόσκοροι quamvis semel tantum iterumque, et ne ab optimo quidem libro, servatum Diodoro constanter esse restituendum non dubitabit qui idem vel apud Pausaniam, sed semel tantum iterumve, in nonnullis certe servatum viderit***). Et sic Διοσκορίδης 19, 62, 7 et 9; 19, 68, 4 tantum non omnes, etsi consentiunt in Διοσκορίδης 13, 3, 1, de quo ubique per *ου* scripto v. Thes. Stephani.

Διώρυχος pro διώρυγος quum D praeberit 1, 33. 12 et A 1, 57, 2, sine libris restitui 1, 57, 3; 1, 52. 2, ubi duo optimi (AB) διώρυγμα; 1, 63, 1; 1, 65, 4; 2, 9, 2; 4, 11, 4; 4, 18, 6; 4, 35, 4; 18, 33, 2; 18. 73, 3; 19, 13, 4; 20, 94, 5. Nam etiam apud Polybium sic peccant libri deteriores et Suidas, quum *χ*

*) at ἀφείλαντο in D 2, 28, 5; 4, 31, 7; 4, 34, 4.

**) at ἀποδείκνυντων 2, 21, 4. — Sagaciter animadvertit Kaelker (p. 309): Verba in *-μι* ante vocales inhnitivum exeuntem habent in *-ειν*, ante consonantes in *-ναι*: 4, 52, 5 δεικνύειν ὥς, contra 16, 23, 5 δεικνύναι κατὰ τὸ δεικνόν. cf. 14, 90, 5; 19, 37, 4; 14, 25, 8.

***) κούρορος omnes 4, 77, 4; classis secunda 4, 61, 3.

Δένδρη 1, 7, 7: 3, 46, 3 D: 1, 25, 2 D; 3, 68, 5 C; 1, 21, 2 CD.

servet Vaticanus, ut Strabonis 15, p. 723 optimus videtur servare Vaticanus, et cum omnibus 16, p. 737, sed vicissim deteriores tantum 16, p. 740 servant χ , et ne hi quidem 5, p. 244, 245; 17, p. 788, 795, 804, 805, 809, 810, 811, etsi Strabonem non est credibile deteriori usum esse forma quam Plutarchum, cuius libri non minus quam Dionis Cassii consentiunt in χ , nisi quod Fab. c. 1 vel $\delta\iota\omega\rho\nu\gamma\alpha\iota$ plerique pro $\delta\iota\omega\rho\nu\chi\epsilon\varsigma$, quod est in duobus, in uno $\delta\iota\omega\rho\nu\gamma\epsilon\varsigma$, quum ipsi Xenophonti Anab. 1, 7, 15 unus inferat γ , quod credo ne Pausaniae quidem 3, 1, 1 relinquendum, quum librorum fidem prorsus nullam esse in hac forma ostendant etiam codices Zonarae, qui $\delta\iota\omega\rho\nu\gamma\omicron\varsigma$ Ann. vol. 1, p. 298 D, ubi $\delta\iota\omega\rho\nu\chi\omicron\varsigma$ Iosephus B. J. 6, 1, 7, qui sic etiam A. J. 1, 9, 1, sed $\delta\iota\omega\rho\nu\chi\iota$ p. 352 A.

$\Delta\nu\omicron\kappa\alpha\lambda\delta\epsilon\kappa\alpha$ pro $\delta\acute{\omega}\delta\epsilon\kappa\alpha$ in libros nonnullos illatum*) 13, 42, 5; 15, 89, 3; 16, 36, 3, Photio relinquendum 36, 8, 2.

$\Delta\nu\omicron\iota\nu$ an $\delta\nu\epsilon\iota\nu$ dixerit Diodorus etsi dubium videri possit, libris modo hoc modo illud praebentibus vel omnibus vel nonnullis, ego utrumque eum dixisse non credens praetuli $\delta\nu\omicron\iota\nu$, quod est in omnibus 3, 74, 4; 13, 19, 6; 13, 20, 1; 13, 34, 3. Etsi fieri potest ut una ei potius forma $\delta\nu\epsilon\iota\nu$ sit restituenda.**)

$\text{E}\lambda\mu\iota$ verbi tertiae pl. imperfecti forma $\eta\epsilon\sigma\alpha\nu$ etsi semper est in libris, tamen ne Diodoro quidem relinquendam duxi, pariterque eximendam Polybio et Dionysio, ut vel Dioni utrique eximendam dixi ad illos,

*) ortum ex numerorum compendiis, sicuti saepius $\delta\epsilon\kappa\alpha\pi\acute{\epsilon}\nu\tau\epsilon$ atque in D $\sigma\alpha\rho\acute{\alpha}\nu\omicron\nu\tau\alpha$ pro $\tau\epsilon\sigma\sigma\alpha\rho\acute{\alpha}\nu\omicron\nu\tau\alpha$ 1, 45, 4; 2, 8, 5; 2, 9, 5 et 7.

**) cf. Zarncke, Lit. Zentralbl. 1867 p. 1020, ubi haec iure refelluntur.

quum sit etiam multo recentioribus ex libris restituta, in libris autem saepe vel pro ἥσαν illata omninoque nusquam fere servata nisi ubi pro ἥσαν habuerunt librarii; cf. p. XXXI.

Εἰς etsi constanter [at εἰς 3, 13, 2] dicit Diodorus, ἔσωθεν tamen habet 2, 16, 10. Quod etiam apud alios omnes, qui εἰς dicunt potius quam εἰς, obtinere dixi ad Thes. Steph. vol. 3, p. 344 B.

Ἐλαία scribendum videri ἐλάα dicam in Καίω.

Ἐμπί(μ)πλαμαι quum sit ceteris locis omnibus, ἐνεπιμπλῶντο 34, 2, 29 eclogarii esse apparet aut librarii, ut ἐμπιπλᾶσθαι est in uno (D) 2, 45, 2 et πιμπρᾶται vel in optimo (D) 2, 12, 2. Duplex autem μ fere abolitum in libris et in simplex mutatum, in uno (C) 5, 39, 4, in nonnullis servatum 18, 28, 1, constanter restitui, de quo dixi ad Xen. Cyr. 4, 2, 41 in ed. Ox.

Formarum ἐνιαύσιος et ἐνιαυσιαῖος priori sola usus Diodorus alteram saepe accepit ab librariis, a me ubique sublatam.

Ἐπίθεμα 3, 14, 3, scripsi ἐπίθημα, ut est 5, 30, 4, et εὔρεμα sublatum 5, 5, 3, restituto hic et 17, 44, 1

Ἐθελοντί et ἐθελοντήν invenitur: 1, 67, 9 ἐθελοντί εἰς 11, 84, 4 ἐθελοντήν στρατεύειν, 11, 84, 5 ἐθελοντί ἀπογράφεσθαι, 18, 53, 7 ἐθελοντί ὑπακούοντας, 16, 42, 9 ἐθελοντί στρατιῶται, 18, 61, 5 ἐθελοντί κατήντων. Cum ex 11, 84, 4 appareat Diodorum non abstinuisse a forma ἐθελοντήν, sane mirum esset, si ante vocales potissimum (1, 67, 9; 11, 84, 5; 18, 53, 7) scribere maluisset ἐθελοντί: Kaelker p. 319. — Ac re vera est 1, 67, 9 in CD ἐθελοντή et 11, 84, 5 in P(atmensi) ἐθελοντήν (cf. etiam 32, 4, 2; 33, 12).

Ἐγγονος pro ἔγγονος saepe in libris deterioribus; correxi ex D etiam 2, 32, 3.

εὖρημα, quod est in omnibus 3, 62, 10, et 12, 16, 4
εὐρησιλογίαις pro εὐρεσιλογίαις (cf. 1, 37, 9; 17, 116, 4).

Ἐπιμέλωμαι quum sit in omnibus 1, 62, 5; 1, 67, 8, et in uno (E) 1, 15, 4, et in optimo (D) 2, 45, 4, Diodoro constanter esse reddendum apparet, etsi ἐπιμελοῦνται omnes 3, 42, 4; ἐπιμελούμενοι 1, 83, 2; 11, 87, 4; ἐπιμελεῖσθαι 19, 95, 7, ut omittam 8, 1, 2, ubi reliqui ἐπιμελεῖσθαι, tanquam ab eclogario aliter haec conformante positum, etsi sustuli ἐπιμελῶνται ib. 3; idem cadit in μεταμέλωμαι.

Composita cum ἔτος etsi servant plerumque α interpositum, tamen quod 2, 55, 3 in melioribus est τριακοντ' ἔτη pro τριακονταετοῦς, prodere videtur τριακοντέτους, ut πεντετηρίδα pro πενταετηρίδα est in uno (E) 5, 32, 6.

Εὐθηνεῖν 4, 80, 4, scribendum esse εὐθνεῖν ipsae librorum varietates (εὐθιν. D, ἔσθεν. C, εὐθην. F) ita produnt ut apud alios plerosque quibus illatum η. De quo dixi ad Stephanum.

Ἐως quum sit ubique, ferri non potuit semel illatum 1, 32, 5 τὴν ἡῶ.

Ἡλίον πόλις, non Ἡλιούπολις, scripsisse videri Diodorum dicetur infra in Νέα πόλις.

Ἡρακλειωτῶν quum sit 15, 81, 5; 18, 56, 5; 20, 56, 3; 20, 109, 6, ferri non potuit Ἡρακλειῶται 14, 31, 1, ubi alterum est in libris nonnullis, aut Ἡρακλειωτικῶν 26, 13, 1.

Θάμνος etsi genere feminino est 2, 49, 3 χόρτοι καὶ θάμνοι βαθεῖαι τοσαῦται πεφύκασιν, ubi vel θάμναι

Εὐθύς ante vocalem 4, 36, 4; 4, 51, 5; ante consonantem 4, 49, 5; εὐθύ ante consonantem 2, 12, 2; 3, 5, 1; 4, 38, 4; 4, 43, 2 etc.

Ἐψεῖν pro ἔψειν 3, 62, 7; 4, 52, 3; καθεψάμενος in D 1, 40, 7; ἔψωντες in CF 1, 84, 5 etc.

Θρυλούμενον pro θρυλοῦμενον omnes 3, 37, 9.

in D, tamen quum 4, 20, 3 εἰς τινὰς θάμνους, ἐν αἷς τεκοῦσα, idem praebeat οἷς, altero quoque loco fortasse latet vitium, quum mire dictum sit βαθεῖαι τοσαῦται, et scribendum βάθει τοσοῦτοι. Feminini enim generis quam suspecta sit fides etiam Themistii ostendit se ipsum refellens exemplum quod allatum in Thes. Stephani.

Θραῦμα quum 3, 12, 6 ex libris ABCG, inter quos optimi duo, et Agatharchidem describentis Photii Bibl. p. 448, 17 codice optimo pr. manu, restituissem, idem sine libris 17, 20, 5 scripsi pro θραῦσμα, quod etiam Aesch. Pers. 425 tollit codex Mediceus, et meliores Pausaniae 5, 20, 8, et Luciani Hist. c. 25 unus qui θαυμάτων, ut nemo sit dubitaturus de expungendo apud illum quoque σ. Ita κονιάμασι unus pro κονιάμασι 20, 8, 3, et saepe scribitur προῦσμα pro προῦμα, et quae sunt alia huius generis, -ut χρίσμα, de quo dixi supra (p. XLII) ubi de perfecto κέχρισμαι.

Ἰππάρχην 11, 30, 3, bis scribendum Ἰππαρχον, ut est 12, 64, 1; 12, 80, 7; 14, 93, 2; 15, 85, 7; 19, 72, 6; 19, 76, 3, ut 20, 7, 4 male illatum τριηραρχῶν pro τριηράρχων, quod est 20, 51, 3 et 13, 71, 2; 13, 77, 6 τριηράρχαις pro τριηράρχοις, quod est in uno 20, 7, 4 [at τριηράρχην 24, 1, 6]. Neutrum enim illorum dixit Diodorus, quantumvis diceret βιοωτάρχης, etsi in hoc quoque variant libri 15, 62, 4, et νομάρχης.

Ἰχθύς nominativum pluralis praebent libri optimi 3, 15, 4, ubi deteriores (C) cum Agatharchide p. 449, 7 ἰχθύες, sed ἰχθύες iidem 1, 35, 5, ubi ceteri ἰχθύς. Et quanquam ἰχθύες est etiam apud Atticos, tamen apud Diodorum haud dubie utroque praestat loco ἰχθύς, quum etiam apud Pausaniam, qui ἰχθύς habet 4, 34, 1, 2; 8, 21, 2 bis; 9, 24, 2, unus tantum altero loco praebeat ἰχθύες.

Ἰδρυθις saepius pro ἰδρυθις in libris II classis.

Ἰχθύς accus. omnes 2, 4, 3; 3, 22, 3; 11, 25, 4; 17, 75, 3, pro quo male ἰχθύας D 5, 3, 5, ut meliores apud Agatharchidem p. 449, 17. Ita βότρυας 3, 63, 3, haud dubie scribendum βότρους, ut est 4, 35, 4; 3, 70, 8 (3, 62, 5 D). Sic τοὺς στάχυν 1, 14, 2; 5, 21, 5.

Καθαίρω quod semel in omnibus 12, 58, 6 aoristum habet scriptum per η ἐκάθησαν, et in duobus 20, 91, 8 ἀνεκάθηρε, redarguit quae sunt 4, 13, 3; 4, 31, 4; 4, 69, 4 καθᾶραι, 4, 13, 3 ἐκκαθάρας, 13, 56, 4; 18, 71, 2 et 4 ἀνακαθάρας. Nam recta vel multo recentiores usos esse forma ostendunt libri Athenagorae p. 315 E, προκαθήρας praebentes ubi editi — α. Cf. dicenda in Σημάλινω.

Καθάρινοι 5, 33, 5 (καθαροί D), et καθαριότης 5, 46, 2 restitui pro καθάριοι et καθαριότης, quae nihili sunt.

Κάω, aliquoties in libris recte scriptum κᾶω [κατακάεσθαι D 1, 77, 8; ἐπικάεσθαι D 3, 53, 3; ἐξεκάετο 13, 112, 1], ubique sustuli, ut κλάω 17, 66, 5; 20, 15, 5; 33, 14, 5; 37, 12, 3, quemadmodum αἰετός deteriores (CD!) 4, 15, 2, et αἰεὶ tricies fere in D illatum pro αἰεί. Quibus nihilo verius videtur ἐλάλα, constanter sic scriptum in libris.

Καλχηδών etsi omnibus in libris est in Χαλκηδών mutatum 12, 82, 2; 13, 64, 3; 13, 66, 3; 19, 60, 3, Diodorum tamen, ut Polybium, scripsisse Καλχηδών prodiit argumenti scriptor l. 12, ubi libri Καλχηδόνιοι vel Καρχηδόνιοι. Non dubitavi igitur restituere ei quod aegre servatum apud Xenophontem librarii vel Thucydidi et Demostheni eripuerunt, nisi quod apud hunc semel servarunt nonnulli et vix ipse optimus S.

Καταρράκτης qui scripsit 17, 97, 2: Τῆς δὲ ναυαρχίδος καταρράκτη μεγάλῳ περιπεσούσης, etiam Nili cataractas 1, 32, 10, non ut Latini et recentiores Graeci,

simplici, sed duplici scripsisse videtur ϑ, ut Strabo, apud quem contra libros plerosque illatum simplex ϑ, aliquē, de quibus dictum ad Thes. Stephani. Atque etiam 1, 41, 9 ὄμβροι καταράττοντες, et 17, 75, 2 ποταμὸς καταράττων μετὰ πολλοῦ ψόφου duplici videntur scribenda littera ϑ, ut apud Polyb. 10, 48, 7.

Κερασθεῖς 2, 26, 7 redarguitur forma recta 20, 72, 5 libris omnibus servata κραθεῖσαν, et 4, 3, 4 κεκραμένους. Nec dubium non minus fallere exemplum Xenophontis Anab. 5, 4, 29, ubi deteriores κραθεῖς, et pauca Platonica de κερασθεῖς et ἀνακερασθεῖς, atque duplo pluribus formae κραθεῖς redargui, quum vel apud Plutarchum et Philonem sit ἀνακραθεῖς et κεκραμένος, ut mirum sit si ἐπικερασθεῖς scripserit Dionysius A. R. 1, 29, p. 76, 6 potius quam quod propemodum vel apud Galenum ad Thes. Stephani citatum superest ἐπικραθεῖς, idemque 1, 60 ἀνακερασθέντες, quomodo Hesychius interpretatur formam ἀνακραθεῖς, et 1, 89 συγκερασθέντων, quum 2, 46 pro συνεκράθησαν ἀλλήλοις ipse Vaticanus praebeat συνεκράσθησαν, unde intellegitur quomodo ortae sint formae illae toties alteris suppositae, et idem Dionysius scripserit ἀνακεκραμένης 1, 77 med., ἐγκεκραμένος 2, 22 med., κεκραμένην 2, 24, 34, ut Luciano Dial. Mer. 4, 4 appareat eximendum esse κεκεράσθαι vel adeo κεκεράσθαι, restituto κεκράσθαι.

Κρίβανος an improbatum Atticistis κλίβανος dixerit Diodorus 2, 49, 3, incertum faciunt libri optimi (CD) λ praeberentes. Sed iidem (AC) fere 2, 58, 5 περιναύσια pro περιναύτια, quod refellit ναυτία (ναυτιλία D) 4, 47, 4, ut Polybio quoque 31, 22, 1 perperam putem illatum

Κιννάμωμον D 1, 91, 6 et 3, 46, 3.

Κρεωφαγίας D 3, 31, 3: κρεοφαγούμενοι 2, 54, 6.

ἐπιναύσια. Itaque non duxi consultum deteriore formam ex melioribus saepe sic fallentibus recipere.

Κροκόδειλος etsi apud Diodorum constanter scribitur, ut apud Strabonem, nisi quod apud hunc semel unus 17 p. 811 Κροκοδείλων δὲ πόλις ἐκαλεῖτο πρότερον mutat in Κορκοδείλων, tamen quum Dionis Cassii 55, 10, 8 codex Venetus idem praebeat pro altero, quod hic et alibi ponit Xiphilinus cum ceteris, et Levit. 11, 29 Alexandrinus κορκόδιλος, et Chronici Paschalis Vaticanus p. 156 D κορκοδείλους, fieri potest, ut etiam Diodori fallant codices, etsi sine ullo eorum indicio neutrius vocabuli sollicitanda est scriptura: Dindorf edit. Teubn. V p. XIII.

Κυεῖν, non κύειν, scripsi 2, 42, 1. De quo dixi ad Xen. Cyrop. 5, 4, 35.

Κυλινδεῖσθαι potius Diodorum dixisse quam κυλινδεσθαι duobus exemplis 3, 16, 4, ubi κυλινδεῖται, et 13, 13, 6, ubi κυλινδουμένας, etsi formae barytonae nullum apud eum est exemplum, non magis probatur quam formae contractae apud Atticos exemplis. Κυλίνδονται libri omnes Pausaniae 10, 13, 2, προκυλινδομένων unus Plut. Sull. c. 14, cuius libri alibi aut κυλινδεῖσθαι exhibent aut καλινδεῖσθαι, quorum aut hoc ubique restituendum aut illud in κυλίνδεσθαι mutandum, atque apud Diodorum aut καλινδεῖσθαι scribendum videtur aut κυλίνδεσθαι, etsi usus est etiam aliena a prosa Atticorum forma κυλίειν [quae occurrit 1, 87, 5; 3, 40, 4; 4, 59, 4].

Κυνηγεῖν pro κυνηγετεῖν quum ex libris sit restitutum 2, 40, 6; 3, 44, 2; 4, 34, 4, et in omnibus sit 3, 25, 4; 31, 38; 34, 34, credibile est etiam 4, 84, 4, ubi omnes κυνηγετεῖν, omnes fallere, ut apud Polybium, pariterque in κυνηγεσία 4, 81, 4; 31, 27, 8; 34, 34, quum

inter utrumque variant libri 4, 34, 3 et 4, et *κυνηγία* sit 3, 15, 5; 3, 25, 3; 3, 36, 3; 5, 39, 3; 5, 65, 3; 5, 76, 3; 9, 29, 1; 31, 38; 34, 11, et alibi semper, nec minus in *κυνηγεσίων* 4, 81, 4, et *κυνηγετῶν* 31, 38, quum *κυνηγοὶ* et *κυνηγῶν* sit in omnibus 3, 26, 1; 3, 36, 4; 3, 37, 8. Quamobrem ego haec omnia correxi. Nam etsi alterae formae, ut animadvertit Phrynichus p. 428, et Lobeckius p. 432, meliores sunt et antiquiores, Diodorum tamen pariter atque Polybium probabilius est constanter usum esse noviciis, ut vicissim Pausanias constanter utitur alteris.

Λεαίνω dixisse Diodorum, non ut 5, 28, 3 libri, *ἀπολειαίνουσι* (*ἀπολιαίνουσι* D), ostendit etiam *ἐκλεαίνειν* 3, 39, 9.

Λουόμενον et *λούμενον* 4, 79, 2; 14, 80, 8, scripsi *λουμένον* et *λούμενον* idemque haud dubie restituendum Polybio in particula ab Athenaeo servata 26, 10, 16, ubi *λυομένους*, ut ib. 13 et 15, *ἐλούετο*, quum vel apud Dionem Chr. Or. 23, vol. 1, p. 513 sit *λύοντας*, quod *λοῦντας* scripsi, ut apud Diodorum 5, 33, 5 *λοῦσιν* scripsi pro *λούουσιν*, qua de forma etiam apud recentiores ab librariis alteri supposita dixi ad Stephanum.

Μεσόγειος quum pariter atque cetera cum *γῆ* composita prope constanter per *ει* scribatur, ferri non potuit *μεσογαίῳ* 11, 68, 1 (*μεσογε*ῳ* P). Quod saepe illatum etiam Atticis aliisque, ut dixi ad Polyb. vol. 1, p. XLIX.

Μέχρι ante vocalem toties praebent libri optimi ut nemo dubitare possit constanter hoc pariter atque *ἄχρι* esse restituendum.

Μέχρι ἂν οὗ, quod 16, 60, 1, ubi *μέχρι* ἂν (*ἂν* om. P) οὗ *ἐκτίσωσι*, redarguit sequens 2, *μέχρι* ἂν *ἐκτίσωσι*,

Μεγαλεπήβολος pro *μεγαλεπίβολος* 1, 19, 2; at recte D 2, 7, 2; 2, 20, 5 atque P 13, 68, 5; cf. 24, 10, 1.

etiam 1, 30, 7, ubi μέχρη ἂν ὅτου βοηθήσωσιν; 1, 39, 3, ubi μέχρη ἂν ὅτου προσπέσῃ; 3, 14, 2, ubi μέχρη ἂν ὅτου καθαρόν γένηται omnes praeter unum minus bonum, qui omittit ὅτου, et 3, 26, 4, ubi optimi duo οὗ; 3, 33, 2; 4, 24, 4; 5, 33, 4, esse tollendum deleto omnibus his locis ὅτου, satis probant libri Aristotelis H. A. 9, 37, p. 620, 18 μέχρη περ ἂν πρὸς τὸ στόμα προσαγάγῃ pro ἂν οὗ, quod librariorum imperitia intulit in alios, praebentes, quum p. 621, 20, 27 bis sit μέχρη οὗ ἂν ἐκτέκωσι, uno semel omittente οὗ, quod bis tollendum, ut omnes 8, 5, p. 595, 4 μέχρη ἂν ὅστοῦ (ὅτου?) ψόφον ἀκούσῃ, nonnulli tantum μέχρως, etsi μέχρως (scr. μέχρη) οὗ ἂν δύνηται est Polit. 1, 8, p. 1256, 12, ut De gen. an. 2, 4, p. 737, 16 μέχρη περ ἂν οὗ γεννήσῃ, omittendum esse οὗ, quod deest libro uni, ostendit quem primum memoravi, cui accedunt ib. 4, 8, p. 533, 22 μέχρη περ ἂν συγκυκλώσωνται; 9, 5, p. 611, 12 μέχρη περ ἂν ἐκφύσωσι; et Polybii 5, 56, 2: Μηδ' ἕως τούτου περιμεῖναι μέχρως ἂν οὗ τοῖς ὁμοίοις τὰ δειλῶ παλαιή συμπτώμασιν, ubi deleui erasum in Vaticano οὗ, quod abest ceteris eius locis omnibus. Dioscorides 1, 66: Ἐψε μέχρως ἂν οὗ τὴν ὁσμὴν ἀναλάβῃ, non magis scripserat quam Plutarchus Cic. c. 21 initio: Ἀχρὶ ἂν οὗ καταπολημηθῇ Κατιλίνης, ubi unus οὗ ἂν; Mor. p. 690, A: Ἀχρὶ ἂν οὗ πᾶν ἐξικμασθῇ; aut Arrianus Epict. 2, 12, 4: Μέχρως ἂν οὗ δεικνύῃς. Nam omnibus eximendum est οὗ, ut Thucydidi 7, 83 μέχρη οὗ δ' ἂν τὰ χρήματα ἀποδοθῇ esse eximendum ipsa ostendit sedes incerta, Vaticano ponente post δ', quum Thucydides haud dubie scripserit quod 1, 137, ubi libri μέχρη πλοῦς γένηται, Schneiderus ei ad Aristot. H. A. vol. 4, p. 169 restituit μέχρη ἂν. Est enim illud οὗ vel ὅτου post ἂν positum non minus absurdum quam si dicas εἰς ἂν ὃ

vel ἐξ ἂν οὖ et similia, neque intellegitur cur genitivum Diodorus addiderit, qui sine illo dixit μέχρῃ ἂν 1, 18, 3; 1, 83, 3; 2, 57, 2; 3, 23, 1; 3, 25, 2; 3, 26, 3, 3, 27, 3 et 4; 3, 33, 3; 4, 23, 3; 4, 46, 4; 9, 11, 1; 17, 114, 4; 20, 61, 6, et ἄχρῃ ἂν 1, 80, 6; 3, 13, 1. Quomodo convincitur ἄχρῃ ἂν ὅτου 12, 17, 2, et duplex, de quo supra, Plutarchi ἄχρῃ ἂν οὖ, quum idem alibi saepe dixerit ἄχρῃ ἂν sine οὖ, ut nihil tribuendum videatur exemplis simplicis apud eundem ἄχρῃ οὖ, sequente verbi indicativo, quum idem saepe usus sit nudo ἄχρῃ sine οὖ, ut omnino latissime patet hoc vitium additi post ἄχρῃ, μέχρῃ, ἕως genitivi οὖ vel ὅτου, pariter atque omissae ante coniunctivum cum iis coniunctum particulae ἂν. Quis enim credat Platonem Protag. p. 325 C scripsisse quod omnibus est in libris: Μέχρῃ οὖ περ ἂν ζῶσι, non quod ceteris locis omnibus habet μέχρῃ περ ἂν? Neque Menex. p. 245, A: Ἐλευθέρους εἶναι μέχρῃ οὖ πάλιν αὐτοὶ αὐτοὺς κατεδουλώσαντο scripserat cum genitivo, sed solum μέχρῃ, aut Plutarchus Caes. c. 7 extr.: Μέχρῃ οὖ καταπολεμηθῇ Κατιλίνας, sed μέχρῃ ἂν καταπολεμηθῇ, ut solet, addito ἂν, omisso autem οὖ, neque Mor. p. 688, E: Μέχρῃ οὖ πάλιν ἐπιρροή γένηται, sed μέχρῃ ἂν, ut ib. C: Ἀχρῃ ἂν ἐκστῇ. Itaque Pyrrh. c. 19: Μέχρῃ δὲ οὖ πάρεστιν ἐν ὅπλοις, πολεμήσειν αὐτῷ Ῥωμαίους, et Mor. p. 736, B: Μέχρῃ οὖ συνεσταλμένοι ἐστί, pariterque aliis locis omnibus, ubi ἄχρῃ vel μέχρῃ sequitur illud οὖ, quod tot aliis recte abest, non videtur addidisse Plutarchus. Atque sic etiam Diodoro 2, 9, 2 μέχρῃ ὅτου τὸ πάχος τοῦ χρίσματος ἐποίησε πηγῶν τεττάρων, ubi alii μέχρῃς ὅτου, alii μέχρῃ τοῦ (μέχρῃ οὖ D), simplex restituendum videtur μέχρῃ, et 2, 33, 6 μέχρῃ οὖ Κῦρος εἰς Πέρσας μετέστησε τὴν ἡγεμονίαν, ubi deteriores ὅτου, et 17, 92, 3 ἔμενε ἕως ὅτου γενόμενος ἔξαιμος ἐναπέθανε τῷ θηρίῳ, delendi

videntur genitivi οὗ vel ὅτου. De quibus sic additis ab librariis dixi ad Thes. Stephani in Ἀχχοι, Μέχχοι et Ἐως, etsi de recentioribus quidem anceps saepe est iudicium, quos dixisse alienum a veteribus ἄχχοι οὗ ἂν vel κα certis constat inscriptionum testimoniis, ut illud tantum certum sit neminem dixisse aut potuisse dicere ἄχχοι aut μέχχοι ἂν οὗ. Quanquam hoc ipso multo etiam mirabilius est illud μέχχοις οὗ vel ὅτου, quod cum genitivo coniunctum apud Herodotum omnes inde ab H. Stephano in Thes. v. μέχχοι, p. 952, B, C, ad hunc usque diem illius potius quam librariorum esse crediderunt. Quod graecum esse credam tum quum melioris quam sunt libri Herodoti, omni vitiorum genere contaminati, fidei testis confirmatum videro testimonio hoc omnis rationis expers genus loquendi.*)

Μίγνυμι, quum aoristum secundum passivi alibi ex libris receperit, fortasse etiam 4, 37, 2, ubi ἀναμιχθέντες, et 5, 33, 1, ubi μιχθέντων, et 5, 55, 4, ubi μιχθέντα sequente mox altera forma, quae tot aliis est locis, et 5, 80, 1, ubi ἐπιμιχθέντων, libri fallunt, ut ἐκδαρθέντος vel optimi (D) pro ἐκδαρέντος 4, 47, 5, et unus (A) ἀρπαχθεῖσα pro ἀρπαγεῖσα 4, 72, 2, etsi non est cur in hoc quidem verbo non duplex Diodoro concedatur forma aequae usitata.

Μικρὸς tantum, non σμικρὸς quum dixerit Diodorus, σμικρολογίαν 30, 21, 3 corrigendum videtur.

Μίνως Diodorum flexisse Μίνω, Μίνω, Μίνω, non ut saepe fit in libris Μίνωος, Μίνωι, Μίνωα, non est dubitandum, etsi libri ita in utraque forma ludunt ut in formis Ἀπόλλω et Ἀπόλλωνα, sed saepius consentiunt

---

*) μέχχοι ante vocales, μέχχοι ὅτου ante consonantes Diodorum praetulisse arbitratur Kaelker p. 310.

in forma recta, quam vel in argumento libri quarti servarunt optimi.

Μόγης, non *μόλις*, dixisse Diodorum ita probant ipsae librorum varietates, ut haud dubie Photii sit *μόλις* 31, 5, 1 (at exc. Vat. *μόγης* 31, 5, 2); 36, 2, 2; 36, 6; 37, 2, 3 (ut idem Photius contra Diodori libros 3, 17, 4); et librarii 5, 33, 1.

Μολυβᾶς, quod est in optimis 2, 10, 5, etiam alibi hoc vocabulum et quae ab eo ducuntur persuadet per *υ*, quod interdum praebet liber unus et alter, ut 3, 14, 3, potius esse scribendum quam per *ι*.

Ναῦς pro *νηες* illatum 11, 19, 3, per praecedens 2 *πολλὰς ναῦς*, et ib. 24, 2; 13, 13, 4; 13, 46, 1; 13, 77, 6; 13, 78, 3; 13, 100, 3; 14, 60, 6; 14, 62, 2; 14, 72, 4 et 5; 15, 41, 3; 17, 97, 1; 22, 8, 5; 23, 15, 4, plurima redarguunt formae rectae exempla, et ipsae librorum 2, 17, 1, ubi *νηες* plures de melioribus (AB); 11, 60, 8; 12, 54, 6; 19, 62, 7; 19, 103, 5; 20, 52, 5; 20, 61, 6, varietates.

Νέα πόλις qui alibi semper divisit, non scripsit 26, 13, 1 *Νεαπόλεως* et 32, 12, 1 *Νεαπόλει*, sed *Νέας πόλεως* et *Νέα πόλει*, quod ex libris restitutum 20, 44, 1. Atque sic etiam *Ἡλιούπολις* 1, 57, 4; 1, 59, 3 et 4*); 5, 57, 2, scribendum erit *Ἡλίου πόλις*, ut 1, 84, 4 reapse scribit Eusebius Praep. 2, p. 51, B, quum libri optimi 1, 75, 3 ἐξ *Ἡλίου γὰρ πόλεως* praebeant pro ἐξ *Ἡλιονπόλεως γὰρ*, ut Stephani quoque Byz. codex Rehdigera- nus dividit et Strabo, qui dicit etiam ἡ τοῦ *Ἡλίου πόλις*, et recte nunc dividitur apud Herodotum, sed gentile *Ἡλίου πολίτης*, quod apud Stephanum scribitur *Ἡλιοπολίτης*, restituendum est Herodoto, eademque scrip-

*) D *Ἡλίου πόλεως* 1, 57, 4; *Ἡλιονπόλει* (sic) 1, 59, 3 et 4.

tura divisa restituenda etiam Iosepho aliisque omnibus antiquioribus, quae saepe vel apud Zonaram servata. Ita *Λεόντων πόλει* meliores prae buerunt pro *Λεοντοπόλει* 1, 84, 4, etsi fieri potest ut talia utroque modo scriberentur, quemadmodum *Μινώταυρος* interdum vocabulo interposito dividitur.*)

Νεοττεύειν, non *νοττεύειν* dixisse Diodorum, ut 2, 4, 4, libri *ἐννοττεύοντος* vel per *σσ*, non nisi Gemisto servante interceptum *ε*, nedum quod 3, 69, 2 *ἐννοσσεύειν* est in libris et 5, 43, 2 *ἐννοσσεύεται*, ipsae eorum ostendunt varietates.

Νῆσος in formula *ἐπὶ τῶν νήσων* 13, 47, 6: *Τὸν πλοῦν ἐπὶ τῶν νήσων ἐποιήσατο*, Diodorum quoque, ut alios, de quibus dixi ad Thes. Stephani, sine articulo dixisse non dubitabit qui 20, 100, 5; 20, 111, 3, ex libris correctum *διὰ νήσων* pro *διὰ τῶν νήσων* animadverterit, nedum ut vel contra libros inferat Polybio 4, 16, 8: *Ὁρμησεν ἐπὶ νήσων*. Simile est vitium 13, 67, 1 *περὶ μέσας τὰς νύκτας*, quod semper sine articulo dicit Diodorus, male in nonnullis interposito etiam 19, 95, 2.

Οἶμαι in *οἶμαι* mutavi 3, 14, 5, ut est 1, 2, 4; 8, 12, 6; 10, 10, 2; 13, 24, 2; 13, 90, 7; 14, 68, 2; 20, 13, 3; 20, 43, 5; 21, 17, 4; 26, 1, 3; 27, 1, 2; 27, 13; 27, 16, 2; 31, 3, 3; 34, 18.

Ὀλισθάνω pro *ὀλισθαίνω* 1, 30, 9; 5, 25, 5, scripsisse Diodorum nemo dubitabit, quum vel Pausaniae libri nonnulli 5, 27, 4 servant *ἀπολισθάνουσι*, et 6, 14, 8 *ὀλισθάνουσι*, et omnes 10, 23, 4 *ἀπολισθάνουσαι*.

Ὀλυμπιακὸς optimi (AB, non D) 3, 74, 4, sed *Ὀλυμπικὸς* 1, 95, 2; 4, 14, 1; 4, 53, 6; 15, 78, 2, quos fallere

*) *Διὸς πόλιν* 1, 97, 7 scripsit Hertlein progr. Werth. 1871 p. 6.

ubi Ὀλυμπικός praebent similia persuadent vitia, ut in uno de ipsis (A) 4, 6, 1 est Διονυσικάϊς, etsi eodem modo quaerentem ultra verior sit ludificant apud Pausaniam, Strabonem et alios.

Ὅστᾱ quum sit in omnibus 2, 22, 5; 2, 56, 2; 4, 79, 4; 13, 75, 2; 18, 36, 1; 19, 44, 2; 26, 16, neque ὁστέα ex melioribus 4, 62, 4 fuit recipiendum, neque ferendum quod 4, 38, 5 est in omnibus, ὁστέον, quam formam reiciunt Atticistae, quum ὁστοῦν item in omnibus sit 5, 33, 4, et ὁστῶν 3, 21, 6; 3, 35, 10; 5, 11, 4; 13, 75, 5; 17, 88, 1; 19, 59, 3. Quo redarguitur ὁστέων 9, 36, 3, ὁστέα 32, 8, tanquam eclogario relinquenda. Saepe sic peccatum etiam apud alios, ut Strabonem 16, p. 775, ubi ὁστέων, quibus formis constanter utuntur novicii scriptores, nunquam antiquiores.

Ὅστισοῦν in accusativo singularis masculini et feminini α abicere ita alia ostendunt exempla ut 23, 15, 2 ὄντιναοῦν corrigendum sit ὄντινοῦν, quemadmodum 1, 59, 1; 1, 61, 2; 13, 55, 7 ἡντινοῦν ex libris restitui pro ἡντιναοῦν, et est in omnibus 13, 102, 3.

Παλαιότερος et παλαιότατος etsi constanter praebent libri, tamen haud dubie non minus fallunt quam apud alios plerosque, ut vel Eusebii nonnulli Praep. 3, p. 96, B, servant παλαίτερα et 4, p. 169, D, παλαιότης, et apud Pausaniam quamvis constanter scribatur παλαιότερος, tamen hoc pariter atque σχολαιότερος 7, 12, 9, redarguit duorum optimorum scriptura σχολαιτέρα, ut παλαίτερα Dionysii A. R. 1, 40, p. 101, 13; 2, 47, p. 335, 7; 8, 74, p. 1689, 4, redarguit quod est 1, 8, 9, 12, 68; 2, 12, παλαιότατος, et 13, παλαιότερον; 2,

Οὐθείς exhibent omnes 2, 19, 6; οὐθενός 1, 31, 6; οὐθένα 3, 73, 6; οὐθέν 1, 37, 2; μηθενός 1, 22, 1 aliisque locis variant.

Οὕτως etiam ante consonantes non raro invenitur.

4, p. 244, 3, *παλαιότερων*, ut 4, 1, *πάλαι* Reiskius optime correxerit *παλαίτατα*.

Παλαιστή, quod est 1, 55, 9, et in *διπάλαιστος* 5, 30, 4; 18, 26, 5, Diodoro non magis puto relinquendum quam Polybio, cuius libri constanter ut Xenophontis in *Cynegetico*, servant *αι* pro confirmato inscriptionibus *α*.

Παρανομεῖν quum 3, 5, 2 flectatur *παρανενομηκότα*; 4, 37, 1 *παρανενομηκέναι*; 12, 16, 5 *παρανενομηκότων*; 17, 106, 2 *παρανενομήκασι*, et ibidem et 31, 8, 1 *παρανενομηκότας*, ferri non potuit 1, 78, 3 *παρηνόμησεν*, quum vel apud Pollucem 7, 78 pro *παρηνομημένα* alius liber praebeat *παρανενομημένα*, etsi in altero augmento consentiunt libri Dionis Cassii, non tantum in Xiphilini epitome, sed etiam in superstite operis Dionei parte, fortasse apud hunc quoque non minus fallentes quam apud alios, de quibus v. Thes. Stephani.

Nihil ineptius fingi potest formarum *πεζικός* et *πεζός* alternatione, quae ut apud veteres, etiam apud Diodorum ita obtinet in libris ut horum apud eum ego exemplum sequi non minoris duxerim superstitionis quam apud Xenophontem aut Polybium. Nemo enim credat Diodorum 11, 16, 2 τὸ πεζικὸν στρατόπεδον, sed 11, 17, 2 τοῖς πεζοῖς στρατοπέδοις, aut 11, 20, 2 πεζικός τε καὶ ναυτικός δυνάμεις, sed continuo πεζὴν δύναμιν ib. 3 τῷ πεζῷ στρατεύματι, τῇ ναυτικῇ δυνάμει· 13, 47, 2 βοηθείας πεζῆς τε καὶ ναυτικῆς, sed 15, 2, 1 scripsisse συνεστήσατο δύναμιν ναυτικὴν τε καὶ πεζικὴν μεγάλην. τὸ μὲν γὰρ πεζὸν στρατεύμα μυριάδων ἦν τριάκοντα . . . στρατηγούς δ' ἀπέδειξε τῆς πεζῆς δυνάμεως Ὀρόντην, τῆς δὲ ναυτικῆς Τιρίβαζον, nec priori quoque loco πεζήν, ut est 11, 5, 1 τῇ πεζῇ στρατιᾷ, et 11, 59, 2 τὴν πεζήν

δύναμιν, et 11, 61, 4 *πεζὴν στρατιάν*, 11, 68, 2 et 4; 11, 77, 1 bis; 11, 81, 2; 13, 13, 1 et 7; 13, 14, 4; 13, 17, 4; 13, 45, 6; 13, 46, 5; 13, 67, 1 bis; 13, 100, 5; 14, 48, 4, et altero unus *πεζικῆς* pro *πεζῆς*, ut 15, 4, 2 omnes, et vicissim 20, 45, 1 omnes praeter unum *πεζικὴν τε καὶ ναυτικὴν*, quod etiam aliis est locis multis, quum librarii vel pro adverbio *πεζῇ* interdum intulerint *πεζικῇ*, ut apud Pausaniam 1, 29, 14.

Πειραιᾶ quum sit 11, 41, 2; 12, 49, 2 seq.; 13, 68, 2; 13, 107, 2; 14, 3, 5; 18, 65, 1 et 3; 18, 66, 2; 18, 68, 1 et 2; 18, 69, 2; 18, 75, 1; 20, 45, 2 et 3, neque *Πειραιέα* 11, 60, 3; 14, 32, 4; 14, 33, 2 et 4; 14, 85, 2; 15, 29, 5; 15, 34, 3; 15, 35, 2; 18, 64, 4, neque *Πειραιέως* 11, 41, 2; 14, 33, 4; 14, 85, 2; 18, 64, 4; 18, 65, 5; 18, 68, 2, ferendum, sed utrumque contrahendum, ut *Πειραιᾶ* et *Πειραιῶς* est 13, 3, 1 et 3; 13, 107, 4, et libri inter utramque formam variant, ut inter *Πειραιᾶ* et *Πειραιέα* 14, 3, 5; 18, 65, 68, 69; 20, 45, 2. Nihil enim perversius perpetua inter has formas fluctuatione, quae vel in libris Atticorum, ut Thucydidis, de quo dixi ad Thes. Stephani v. *Ἐξέτρεα*, conspicitur et ab defensoribus eius ipsis scriptoribus imputatur.

Περσεφόνη, quod D *Φερσεφόνη* scribit 4, 4, 1; 4, 22, 1; 4, 25, 4; 4, 26, 1; 5, 2, 3; 5, 68, 2; 5, 75, 4, non solum 3, 64, 1, ex alio etiam 5, 68, 2 cum illo bis praebente, sed etiam 27, 4, 1 ita esse scribendum, non *Περσεφόνη*, ostendit quod ibidem 7 est *Φέρος*, ut apud Appianum, de quo fallitur Schweighaeuserus ad Hannib. c. 56, semper scribendum *Φερσεφόνη*, non modo hoc modo illud, quum etiam Dionysii A. R. 2, 19 codex Vaticanus servet *Φ*. Itaque sic etiam 6, 2, 9 scripsi pro eo quod apud Eusebium est *Περσεφόνη*.

Πηχῶν etsi plerumque omnibus est in libris, tamen 1, 57, 5, semel in tribus, semel in duobus libris scriptum *πηχέων*, quamvis vitioso accentu, idem et hic et alibi, ut 2, 7, 4; 2, 9, 2; 2, 10, 3, ubi Gemistus *πήχεων*, prodere videtur esse restituendum. Eodem modo Polybio nunc hoc nunc illud tribuerunt librarii. Quibus relinquendum esse repudiatum ab Atticistis *πηχῶν* non solum apud veteres, sed etiam apud recentiores, hodie de his non magis fortasse dubitaret Lobeckius ad Phryn. p. 246, quam de Xenophonte Piersonus ad Moerin. p. 327. Neque *ἀνθῶν* scripserat Diodorus 5, 3, 2, sed quod ib. 3 ex melioribus recepi *ἀνθέων*, ut praecipiant Atticistae, quorum maior certe auctoritas quam librorum utramque formam promiscue exhibentium.

Πλέον tantum, non *πλεῖον*, dixisse Diodorum satis multa modo omnibus (1, 82, 2; 3, 35, 3) modo melioribus (D 1, 79, 2; 4, 77, 6; 3, 58, 3 *ἐπιπλέοντα* pro *ἐπὶ πλέον*) in libris prioris formae conservata ostendunt exempla, librariis tamen saepissime substituentibus non solum *πλεῖον*, sed etiam soloecum illud *πλείω* (1, 63, 4; 2, 5, 4; 4, 12, 1), de quo quae alio loco dixi repetita sunt in Thes. Stephani. Summa constantia *πλέον* servatum in libris Pausaniae, temere modo hoc modo *πλεῖον* ponentibus librariis apud Xenophontem, Polybium, aliosque.

Πλήθω quum sit in omnibus 2, 40, 6 *τὴν Ἰνδικὴν πλήθουσαν πολλῶν καὶ παντοδαπῶν θηρίων* 4, 17, 4 *τὴν Αἰθιόπην πλήθουσαν ἀγρίων ζώων* 13, 97, 6 *τοῦ θεάτρου πλήθοντος* 15, 5, 3 *πλήθουσαν ἀνδρῶν ἐλκίμων*, et ubi eadem verba 18, 22, 2, et in optimis (D) 3, 50, 2

Πιεζομένων pro *πιεζομένων* D 1, 84, 1; *πιεζούμενον* D 3, 71, 2; 4, 84, 2; *πιεζούμενοι* D 5, 37, 3; P 12, 52, 2; 12, 55, 7; 13, 88, 2; P^a 11, 30, 3 (at *πιεζόμενοι* P 11, 22, 4); cf. 3, 21, 3; 3, 26, 3; 21, 12, 1.

πλήθει παντοίων ὄψεων, et in uno de optimis (A) 3, 68, 3 γῆν παντοδαποῖς καρποῖς πλήθουσιν, et in duobus 17, 50, 1 δένδρων πλήθει, idem pro πληθύνω restituentum 2, 1, 5 πληθύνει ἀλκίμων ἀνδρῶν· 2, 35, 3 δένδρεσι πληθύνοντα· 2, 54, 3 πληθύνει γεωργῶν· 2, 54, 5 θρεμμάτων πληθύνει· 3, 16, 6 ἐπὶ πλείονα χρόνον πληθύνει συμβαίνῃ τὸν ὠκεανόν· 5, 19, 4 διὰ τὸ φύσει τὸν ὠκεανὸν πανταχῇ πληθύνει παντοδαπῶν ἰχθύων· 5, 25, 2 πάγοις ἐξαισίοις πληθύνει· 5, 43, 1 πληθύνοντος τοῦ τόπου ναυματιῶν ὑδάτων· quum vel πληθυνούσης ἀγορᾶς sit apud Athen. 6 p. 270 D, et in libro optimo Xen. Anab. 2, 1, 7 a prima manu πληθύνουσιν, ut in Vaticano Dionysii A. R. 3, 3, p. 411, 6 πληθυνούσης, quod nemo dixisse videtur, sed πληθούσης, ut τοῦ θεάτρου πλήθοντος est apud Diodorum 13, 97, 6, qui ἀγορᾶς πληθούσης 13, 104, 5. Nec dubium etiam apud alios multos sic esse peccatum, quum Herodianus certe Περὶ μιν. λ. 5, 2: Εἰ μὴ πληθύνον πανταχοῦ ὡς ἡμαρτημένον ἐλέγχειν ἐπιχειρήσαιμεν, manifesto scripserit quod scripsit p. 3, 1: Τῶν λέξεων αἱ μὲν πλήθουσι καθ' ὁμοιότητα, αἱ δὲ οὐ καὶ τῶν μὲν πληθουσῶν κτλ., et p. 5, 24 ἔσθ' ὅτε πλήθει ἐν ὁμοιώμασιν, ὅπως διὰ τοῦ πληθύνοντος . . ἐλέγχωμεν, haud dubie πλήθοντος, neque aliter, ut opinor, Pausanias 6, 25, 5: Καθότι δὲ Ἑλλήων ἡ πόλις πληθύνει μάλιστα ἀνθρώποις, ubi liber optimus πληθύνῃ, alius πληθείῃ, supra scripto νει, alius πληθύνει, ut Polybii 5, 44, 11: Πεδία πληθύνοντα πόλεσι, deteriores inferunt πληθύνοντα, ut unus Athenaei loco citato, Polybius autem, opinor, scripserat πλήθοντα.

Πλημύρειν et πλημυρεῖς etsi duplici μ scripta exhibent libri Diodori, tamen etiam huic alteram ego restitui formam, ut simplex μ semel servat liber optimus Vaticanus Strabonis 15, p. 742.

Πλησίος adiectivum 18, 38, 2, τῶν πλησίων πολισμάτων, in adverbium esse mutandum ipse ostendit liber optimus Vindob. 4, 66, 3, idem praebens pro τῶν πλησίων πόλεων.*)

Ποιεῖσθαι ῥοπὴν etsi bis est, 15, 32, 1 μεγάλας ποιεῖται ῥοπὰς ἐν ταῖς παρατάξεσι, et 19, 15, 5 ὃ γὰρ τῶν στασιαζόντων οὗτος πρόσθοιτο, μεγίστην ἐποιεῖτο ῥοπὴν, tamen his exemplis certius est activi exemplum 15, 85, 5 μεγάλην ῥοπὴν ποιεῖν εἰώθεσαν ἐν ταῖς μάχαις**), quod veteres certe ipseque Polybius in hac formula semper usurpant.

Πόμα etsi non minore librorum consensu legitur locis omnibus quam vicissim *ἔκπωμα*, tamen qui *ἔκπωμα* scripsit, non scripsit *πόμα*, sed *πῶμα*, etiam apud Atticos saepe in libris omnibus in alterum depravatam, ut solet etiam in accentu huiusmodi vocabulorum peccari, et *χύμα* scriptum erat 17, 75, 7, pro *χῦμα*, et *χοίματος* pro *χοίματος* scriptum videtur 2, 9, 2***). Librarios haec omnia pervertentes arguit vel *ἔκπομα* scriptum in optimis Xenophontis Cyrop. 1, 3, 9, et apud Pausaniam, cuius libri omnes *πῶμα* servant 2, 13, 8, alterum vel ubi operculum significat illatum 4, 26, 8.

Ποσειδῶν in accusativo semper in omnibus scriptum *Ποσειδῶνα* notavi s. v. *Ἀπόλλων*, etsi apud alios variant, ut Plut. Rom. c. 14.

*) et 22, 9, 5; recte etiam D 4, 33, 9 εἰς τὴν πλησίον ὕλην, cf. 1, 13, 3; 3, 46, 4; 4, 13, 2; 4, 78, 1.

**) Eadem mutatio in aliis quoque locutionibus crebra est, veluti παρατηρήσεις ποιεῖσθαι 2, 9, 4; 2, 30, 2; 2, 31, 9; 3, 60, 3; sed 1, 28, 1 π. ποιεῖν in libris II classis; cf. 1, 67, 10; 4, 2, 3; 4, 5, 4; 4, 78, 4.

***) *Θραύσματα* DF 3, 12, 6.

Πραέως 1, 36, 3, improbatum Photio et inusitatum veteribus, redarguit *πράως* 34, 2, 33.

Πυρίπνοοι ταῦροι 4, 47, 3, et *πυρπνώ Χιμαίρα* 6, 7, 8 vix videntur ab eodem sic scripta, etsi difficile dictu est utrum sit Diodori. Quem certe utrumque contraxisse videri *πνοι* et *πνώ* dixi supra p. XXXI.

Ῥίπτω, quod 5, 39, 8 duo optimi (DE), qui *ἑαυτοὺς ῥιπτοῦντες εἰς ἀβοηθήτους κινδύνους*, mutant in *ῥιπτῶ*, rursus tollunt 3, 16, 2, optimi duo (BD) praebentes *ῥιπτόμεναι* pro *ῥιπτούμεναι*, quod est 19, 99, 3, et vicissim 14, 27, 6 *ῥιπτόμενα*, ubi alii *ῥιπτούμενα* et D 3, 29, 1 *ἐκρῖπτοῦσιν*, sed omnes 2, 19, 6 *ἀναρρῖπτουμένων*, item 17, 59, 1 omnes *ῥιπτούμενα*, ut 3, 13, 1 *τὴν ῥιπτουμένην κατὰ μικρὸν πέτραν*, unus (B) *ῥιπτομένην*, *ἀναρρῖπτεῖται* omnes 5, 37, 4, *ἐπερρῖπτουν* 14, 5, 5, etsi *ἐπιρρῖπτων* in eadem formula est 14, 12, 3; 30, 5; sed *τὰς ἐπιβάθρας ἐπιρρῖπτοῦντες* 14, 51, 7, et *δίκτυα ἐπιρρῖπτοῦντες* 17, 43, 10, et *ἐπερρῖπτουν* 17, 44, 2 et 4, sed *ἐπέρρῖπτον* 13, 78, 7 (*ἐπέρρῖψαν* P), et *τὰ σώματα παρρῖπτόντων* 13, 79, 2; et 14, 114, 7 *ῥιπτοῦντες τὰ ὄπλα*, et 15, 48, 2 *καταρρῖπτούμεναι*, 18, 34, 2 *τὰς ἐπάλξεις ἐρρῖπτουν*, ubi unus *ἐρρῖπτον*, 19, 49, 4 *ὑπὲρ τῶν τειχῶν ἐξερρῖπτουν*, et 36, 4, 7 *τὰ ὄπλα ῥιπτούντων* et *ῥιπτοῦντες*, sed *κατὰ τῶν τειχῶν ῥίπτοντες ἑαυτοὺς* 19, 8, 1, et *παρρῖρῖπτει τοῖς θηρίοις* 25, 3, 1, *ἐρρῖπτουν τὰ χρήματα* 27, 4, 3, et *συγκαταρρῖπτειν* 29, 32. Credibile igitur etiam alibi formam contractam alteri esse substituendam, ut 2, 26, 6 ex Gemisto recepi *ἑαυτοὺς ῥιπτεῖν εἰς τὸν Εὐφράτην ποταμόν*, velut 1, 83, 3 *κρέα τοῖς ἰέραξι πετομένοις ἀναρρῖπτουσι*, 2, 58, 5 *τὰ δὲ θάμβους πληρούμενα ῥίπτουσιν*, 3, 15, 6 *ῥίπτουσιν ἐπὶ τὴν γῆν*, 3, 19, 6 *ῥίπτουσιν εἰς τὴν θάλατταν*, 3, 48, 3 *ἀπορρῖπτειν*.

Σαλπικτής pro *σαλπικτής* restitui ex libris 3, 37, 3, contra libros 13, 45, 8 (at *σαλπικταί* P); 13, 77, 6; 13, 99, 1; 15, 87, 2 (*σαλπίγγων* P); 16, 84, 3; 17, 33, 4; 17, 58, 1; 17, 86, 5; 19, 4, 6; 19, 6, 5; 19, 30, 1; 19, 41, 3; 20, 7, 4; cf. *φάρυγα*.

Σημαίνω aoristum apud Diodorum habet per *η*, non per *α*, quod est interdum in libris, scriptum, ut supra dixi de *καθαίρω*.

Σφάττω quum sit 3, 18, 5; 19, 8, 5; 37, 19, 4, *ἀποσφάζει* 11, 48, 8, librarii, *ἔσφαζον* 34, 2, 22, Photii esse apparet, ut ibidem *ἅμα τεττάρων* pro *τέτταρσι*, et eclogarii aut librarii *ἐγκατέσφαζε* 34, 12; 34, 31; *σφάζονται* 25, 6. Ambiguum 9, 29, 1 *ἐπικατασφάζειν*, quod est in codice, utrum sit pro *-σφάττειν* an pro *-σφάζειν* an pro *σφάζαι*, ut 20, 72, 1 idem codex Peirescianus *ἀποσφάζειν* pro *ἀποσφάζαι*. Cf. *ἀρμόττω*.

Τελέως pro *τελείως* ab libris suppositum 1, 3, 8; 1, 37, 4; 1, 61, 4; 2, 5, 2; 2, 15, 4; 19, 45, 8, et alibi constanter restitui.

Τετραπόδοις ζώοις 2, 42, 1, redarguitur forma recta *τετράποσι* 20, 73, 3 et *τετράπουν* 3, 50, 2; ut apud Polybium 4, 75, 7, quod est *τῆς τετράποδος λείας* redarguit *τῆς τετραπόδου λείας* 1, 29, 7, quod scripsi *τετράποδος*, etsi ita peccarunt scriptores novicii, ut Georgius ante Malalam dicens p. 3, 8 *τοῖς τετραπόδοις*.

Τοσοῦτον ante vocales et *τοσοῦτο* ante consonantes

Στενότητος omnes codices 2, 8, 2; *στενώτατος* 4, 22, 6 et 4, 85, 3 unus D.

Συρακείσιος pro *Συρακούσιος* 1, 34, 2; 4, 23, 4; 5, 4, 2 unus praebebat D, 5, 13, 3 unus G, in posterioribus libris plerumque P cum duobus aliis codicibus.

Τιθασσέω pro *τιθασεύω* omnes 3, 35, 5 et 9; 3, 37, 7 et 8.

quum dixisse videatur Diodorus, quod 14, 23, 2 est τοσοῦτ' ἐπ' αὐτούς, haud dubie*) scribendum τοσοῦτον.

Τρωγλοδύτης etsi libri constanter scribunt cum λ, tamen quam fallax sit eorum fides ostendunt libri Strabonis, qui etsi ceteris locis iisque multis conspirant in eadem scriptura, uno tamen loco optimus et saepe solam veram servans scripturam codex Vaticanus 16 p. 768 bis exhibet formam *Τρωγοδυντική*. Atque Epitome libri 16 p. 574, 13 ed. Kramerii *Τρωγοδυντῶν* et 16 ὅτι *Τρωγοδύται ἄνευ τοῦ λ λέγει ὁ Στράβων*. Cuius disertis testimonii, quo constanter hanc illi formam esse restituendam evincitur, ignarus adhuc Letronnius, qui iam *Recherches sur le livre De mensura orbis terrae par Dicuil* p. 77 scripserat: 'Trogoditis Arabia. J'écris Trogodytis et non Troglodytis, parce que c'est l'orthographe constante des manuscrits de Pline [cui constanter restituit Detlefsenus], Solin, Mela (Ciacconius ad Mel. 1, 8, 43), Isidore (passim; au lieu de Tragodytae [9 c. 21, p. 121 B] lisez Trogodytæ) et qu'il ne me paraît pas prouvé que les géographes latins ne s'en soient jamais servis. On sait en effet que les Grecs disaient τρώξ, τρωγός (racine de Trogodytis) aussi bien que τρώγλη, racine de Troglodytis (Salmas. Ex. Plin. p. 894, F. Vossius ad Melam 1, 4, 31)³; idem *Recueil des Inscriptions gr. et lat. vol. 2* p. 247 ad inscriptionem CXC, in qua ΣΩΘΕΙΣ ΕΚ ΤΚΩΓΟΑΥΤΩΝ scribit: 'S'il y a *Τρωγοδυντῶν* au lieu de *Τρωγλοδυντῶν*, comme la copie l'indique clairement, ce sera la première fois que cette orthographe se rencontre en grec; mais elle est autorisée par les manuscrits de Pline etc.' Fortasse igitur haec

*) at τοσοῦτ' εὐνοίας D 4, 30, 2, qui unus recte τοσοῦτο γὰρ 4, 29, 6 (sed cum omnibus τοσοῦτον γὰρ 2, 12, 1).

scriptura Graecis non minus reddenda quam Latinis, etsi nullum eius vestigium in libris Diodori*) pariterque Herodoti et Aristotelis: Dindorf ed. Teubn. V p. XIII.

Υίεις quum sit in omnibus tantum 12, 12, 5, ut 2, 26, 8 Gemistus *υίεις*, ceteris locis omnibus iisque permultis *υιούς*, credibile est formae *υίεις* non maiorem apud Diodorum quam apud Polybium esse fidem, ut *υιούς* semper dixit Dionysius.

Φάουγα 2, 58, 3 scripsi pro *φάρυγγα*. Quod nihili esse hodie nemo dubitat.

Φέρω verbi aoristos inter primum et secundum activi in participio maxime ita variat scriptura ut modo omnibus modo melioribus in libris sit aut prior aut alter, et nemo dixerit secundo tantum an priori promiscue cum illo usus sit Diodorus**). Sed verbi *φορέω* aoristo novicio *φορέσασα* 16, 64, 2 Diodorum liberat (P praebens *φορήσασα* et) *ἐμφορήσας* 16, 93, 7 et 19, 70, 5.

*) 3, 31—40 D cum ceteris libris exhibet *Τρωγλοδ-*, at 1, 30, 3; 3, 41, 4; 3, 48, 5 *Τρωγοδυτική*, neque id casu factum est. Nam illa pars 2, 46—3, 40 in D suppleta est manu saeculi XIII. Nunc me paenitet formas sine λ scriptas Diodoro non reddidisse.

**) *ἐνέγκαι* ante consonantem 5, 71, 1; 13, 102, 2; 15, 10, 4; 15, 55, 4; sed ante vocalem *ἐνεγκεῖν* 1, 87, 8; 1, 97, 4; 11, 59, 1; 13, 19, 5; 19, 95, 7; 20, 25, 4: explicavit optime Kaelker p. 309. — Ceteris in formis Diodorus aoristum primum praetulisse videtur, secundi aoristi formas in primis libris non inveni nisi has: *διενεγκόντας* 1, 26, 7 (omnes); 2, 43, 4 (DG); 3, 65, 6 (II); 4, 71, 1 (D) [contra 4, 40, 1]; *μετενεγκόντας* 1, 46, 4. — *φορεῖν* aliquotiens pro *φέρειν* restituendum esse monet Hertlein, ut 3, 35, 2 et 5, ubi Agatharchides praebet *φορεῖ* et *φορεῖν*.

Χερσόνησος pro *Χερρόνησος* (quod omnes praebent 4, 85, 3) scriptum exstat in omnibus libris 3, 44, 7 atque in D 3, 39, 3; 3, 50, 4; 3, 53, 6.

Χοῖσμα, quod est 2, 9, 2, Diodorum scripsisse videri *χοῖμα* dixi supra, ubi de perfecto *κέχοιμαι*, et s. v. *πόμα*.

Φιλογύναι scripsisse Diodorum 5, 17, 3 *μάλιστα δὲ τῶν ἀπάντων ὄντες φιλογύναιοι προτιμῶσιν αὐτάς*, ut Polybius 10, 19, 3 *συνειδότες φιλογύνην ὄντα τὸν Πόπλιον*, conicio ex eo quod et apud Polybium libri nonnulli *φιλόγυνον* et Suidas v. *Πόπλιος* supposuit *φιλογύναιον*, et Regum 3, 11, 1 *φιλογύνης* plures mutant codices in *φιλογύναιος*, quod ne Philoni quidem tribuendum videtur II p. 301, 9 *καὶ οἱ φιλογυναίοις συνουσίαις ἐπιμεμηνότες*, ubi *φιλογύναιοι* Schleusnerus Lex. V. T., sed praestat fortasse *φιλογύναι οἱ συνουσίαις ἐπιμεμηνότες*, idemque videtur restituendum Platoni Conv. p. 191 D *φιλογύναικές τ' εἰσι*, sequente continuo *γυναικες*, nisi certiori haec forma quam uno unius loci tam ancipitis confirmata fuerit testimonio: Dindorf edit. Teubn. V p. X.

Nomina Spartana in *ας*, quae in *ης* saepe terminantur in libris, ut *Λεωνίδης*, plerumque sic, raro per *α*, et *Λιωτυχίδης* modo sic modo *Λιωτυχίδας* scriptum, *Καλλικρατίδης* 13, 76, 2, sequente ib. 4, et 13, 78, 4 et 5; 79, 4 seq.; 97, 3 seq.; 98, 1 seq.; 99, 3 seq. *Καλλικρατίδας*, semper scribenda esse per *ας* non minus certum quam Boeotica, ut *Ἐπαμεινώνδας* et *Πελοπίδας*.

Ὁφελεῖν pro *ὠφελεῖν* saepius scriptum est in D.

Denique non est silentio praetereundum Dindorfum semper *ττ* pro *σσ* scripsisse, cum codices ac praecipue libri secundae classis formis cum *σσ* scriptis faveant, quarum exempla, ut omittam *θάλασσα τέσσαρες* aliaque sescenties repetita, pauca referam: *κασσίτερος* omnes 3, 14, 3; omnes praeter F 2, 36, 2 — *κολοσσικός* omnes 1, 46, 1 et 2, 34, 5 (contra omnes *κολοττός* 1, 67, 1) — *λύσσα* omnes 2, 6, 10 et 4, 11, 1.

Nec *Δημάρατος* 11, 6, 1 scripserat Diodorus, sed *Δαυδάρατος*, ut est in uno.

Haec igitur praecipua sunt de hoc genere, in quo Diodori quoque, ut aliorum omnium scriptorum, libri ita fallunt et vacillant ut qui illorum vestigia sequatur, saepissime non solum inops consilii sit haesitaturus, sed etiam iniuriam facturus Diodoro, non indigno qui non minorem certe quam ipse orationi suae impendit curam experiatur eius qui reliquias operis ampli multisque rebus memorabilibus quas ex optimis excerpserit scriptoribus referti ad pristinam studeat formam revocare. Quibus quae addenda sunt alia haud pauca eiusdem generis et quae praeterea libris permulta graviora illata sunt vitia, de iis in annotationibus*) erit agendum.

---

*) Hae adnotationes, quas Dindorf in inscriptione singulorum tomorum ac disertis verbis T. V p. XV promiserat, numquam publici iuris factae sunt; neque in scriniis eius quidquam utile reliqui fuisse docuit me bibliopola, in cuius possessionem libri et scripta Dindorfi venerant.

DIODORI BIBLIOTHECAE EPITOME.

LIB. I.

Cap.

1. Prooemium operis. Historia magistra hominum.
2. Historia patrona virtutum, vindex facinorum, nutrix eloquentiae.
3. Historiam universalem usque ad Diodori aetatem nemo confecit.
4. Primus historiam universalem scribere aggressus Diodorus triginta annorum operam impendit. Operis adiumenta et partitio: primis sex libris continetur fabulosa historia usque ad Troiam captam, sequentibus libris undecim res per orbem gestae ad Alexandri obitum, postremis denique libris viginti tribus facta usque ad Caesaris bellum Gallicum.
5. Chronologica ratio operis.
6. 7. Pars prima mythica incipit. De rerum hominumque ortu.
8. Prima hominum vita rudis et inculta describitur. Usus et necessitas docuit linguam, artes, vitae commoda.
9. Quae gens ortu prima fuerit incertum.
10. Aegyptiorum historia incipit. Cur primi homines in Aegypto provenisse multis videantur.

Haec epitome, eis qui indice carent necessaria, omnibus ut spero grata, composita est ab editore Bipontino, quem ad verbum descripsit Dindorf; ipse eam retractavi permultis locis correctis, aliis suppletis aliis contractis, usus saepius breviario Eichstaedti.

•   •

Cap.

11. Theologia Aegyptiorum. Dii caelestes: Sol et Luna seu Osiris et Isis.
12. Singulis elementis deos praefecere singulos Aegyptii: Iovem, Vulcanum, Demetra sive Terram matrem, Oceanen sive Nilum, Minervam.
13. Dii terrestres caelestibus ex parte cognomines: Sol, Saturnus, Rhea, Iuppiter, Iuno, Vulcanus, Vesta, Mercurius. Saturnus genuit Iovem et Iunonem. Ex his nati quinque dii: Osiris, Isis, Typhon, Apollo, Venus.
14. Osiridis et Isidis merita de genere humano.
15. Osiris, qui Thebas condidisse dicitur, et Isis artium inventoribus favent et agriculturam colunt.
16. Mercurius linguae, litterarum, palaestrae, lyrae, oleae inventor.
17. Osiris genus humanum ad vitam cultiorem perducturus totum orbem cum exercitu peragrat.
18. Osiridis expeditioni intererant filii Anubis et Macedo, tum Pan, Maron, Triptolemus. Primum adit Aethiopiam. Ibi Satyrorum gentem assumit.
19. Fabula de Prometheo et Hercule explanatur. Osiris per Arabiam ad Indos proficiscitur.
20. Osiris Asiam peragrat totam; per Hellespontum in Europam traicit; Thraciam mandat Maroni, Macedoniam Macedoni, Atticam Triptolemo. Reversum in patriam inter deos rettulere Aegyptii.
21. Osiris occisus est a Typhone fratre. Caedem ulta Isis. Collecta corporis frusta sacerdotibus sepelienda traduntur. Ei varia animalia, inprimis Apim et Mneum consecrant.
22. Isis sola regnat: ipsa quoque post obitum divinis culta honoribus. Osiridis pudenda phalli nomine consecrata: haec Graeci etiam in orgiorum sacris venerantur.
23. Sunt qui auctore Orpheo Osiridem Thebis ex Semele et Jove natum dicant. Graeci plures Aegyptiorum deos falso suos iactant, ut Herculem.
24. Aegyptiorum Hercules multo antiquior quam Graecorum.
25. Confusa plura Graecorum et Aegyptiorum deorum nomina. Isis inventrix artis medicae. Horum filium, qui ultimus deorum regnavit, in vitam revocavit et immortalitate donavit.

Cap.

26. Immensi annorum numeri et chronologiae apud Aegyptios ratio redditur: anni triginta dierum vel quattuor mensium erant. Isidis aetate gigantes fuisse dicuntur.
27. Mores in Isidis honorem recepti, ut sororis conubium, feminarum privilegia. Isidis et Osiridis columnae cum inscriptionibus.
28. Coloniae ex Aegypto deductae in Babyloniam et Graeciam, ad Colchos et Indaeos.
29. Erechtheus Athenarum rex genere Aegyptius.
30. Chorographia Aegypti. Serbonis lacus.
31. Aegypti pars maritima. Aegypti figura, magnitudo, incolarum urbiumque numerus.
32. Nili descriptio incipit. Cataractae.
33. Insulae Nili, quarum maxima Meroe. Ostia Nili et fossae a Necho et Dario et Ptolemaeo altero ductae.
34. Delta; eius situs ac fructus.
35. Animalia quae Nilus alit: crocodilus, ichneumon, hippopotamus.
36. Piscium in Nilo copia. Nili inundationes. Aegypti fertilitas. Niloscopion.
37. Qui de Nili inundatione scripserint recensentur. Fontes Nili ipsis indigenis ignoti; variorum de iis opiniones.
38. Inundationis causae propositae a Thalete, Anaxagora, Herodoto.
39. De Nili inundationibus quid senserint: Democritus Abderita et Ephorus,
40. Philosophi quidam Memphitarum,
41. Oenopida Chius et Agatharchides Cnidius.

LIBRI PRIMI PARS POSTERIOR.

42. Breviarium utriusque partis.
43. Victus Aegyptiorum antiquissimus.
44. Regum Aegyptiorum classes et periodi diversae.
45. Menas ex hominibus primus rex. Tnephactus. Successores quinquaginta duo ex eadem familia. Busiris et octo ex posteris. Thebarum urbs tunc exstructa describitur.
46. Thebarum divitiae regumque sepulcra.
- 47.—49. Osymandyae monumentum.
50. Thebis astrologia inventa annusque primum ad solis

Cap.

- cursum accommodatus. Uchoreus Memphin condidit, quae urbs describitur.
51. Memphis nomen accepit ab Uchorei filia, qua natus est Aegyptus.
  52. Moeris lacum sui nominis exstruendum curavit.
  53. Sesoosis educatur una cum aequalibus eodem die natis. Parat expeditionem ad subigendum terrarum orbem.
  54. Aegypto in triginta sex nomos divisa ingentes copias cogit.
  55. Aethiopes superat, primus naves longas exstruit; Asiam totam subigit. Europam adit; positus in Thracia columnis in patriam redit.
  56. Tempa exstruit per captivos. Babylon et Troia, urbes in Aegypto conditae.
  57. Sesoosis aggeres Nilo opponit et ex eo novas fossas ducit. Fossis et muro Aegyptum firmat. Navem auratam, obeliscos, statuas consecrat.
  58. Sesoosis superbia in victos. Mors voluntaria. Darii de Sesoosi iudicium.
  59. Sesoosis filius visu orbatus et mire sanatus.
  60. Amasis Aegyptiis superbia exacerbatis ab Actisane rege Aethiopum regno expellitur; hic constituit praedonum oppidum Rhinocolura.
  61. Recuperant Aegyptii regnum. Mendes sive Marrhus labyrinthi auctor.
  62. Cetes sive Proteus tempore belli Troiani regnat. Remphis rex avarus.
  63. Nileus. Chemmis pyramidis maximae conditor.
  64. Cephren sive Chabryes rex pyramidem alteram statuit. Mycerinus sive Mencherinus tertiam pyramidem condidit. Plures pyramides commemorantur.
  65. Bocchoris. Sabaco rex Aegypti genere Aethiops poenas capitales abrogat reosque ad opera publica condemnat. Somnio turbatus imperium abdicat.
  66. Dodecarchia per quindecim annos. Commune incohant duodecim principes mausoleum ad lacus Moeridis ostium. Sed Psammetichus assumpto ex Caria et Ionia milite solus regnum occupat.
  67. Ducenta milia Aegyptiorum a Psammeticho mercennariis externis favente deficiunt. Rex benignus in externos, praecipue in Graecos.

Cap.

68. Apries viginti duos annos regnans urbes finitimas vincit. Amasis a militibus Aegyptiis rex factus imperium tenet quinquaginta quinque annos. Cambyses Aegyptum Persis subicit Ol. 63, 3.
69. Aegyptiorum instituta. Graeci commemorantur qui Aegyptum adierunt.
70. Regum Aegyptiorum vita, officia, victus.
71. Regum arbitrio et libidini nihil permissum.
72. Reges mortui septuaginta duos dies lugentur, quorum ultimo die publicum iudicium de mortuo datur.
73. Nomi Aegyptiorum et nomarchae. Incolarum classes: sacerdotes, reges, milites.
74. Agricolae, pastores, artifices.
75. Iudiciorum apud Aegyptios ratio. Dicastrium summum triginta virorum. Praesidis insigne Veritas. Causae non dictae, sed scriptae.
76. Causidicos Aegyptii non admittunt.
77. Leges Aegyptiorum in periuros, calumniatores, parricidas.
78. Leges in desertores, proditores, falsarios, adulteros.
79. Aegyptiorum leges de commerciis et fenore.
80. Aegyptiorum leges de furto. Leges de nuptiis ac liberis educandis.
81. Litterarum apud Aegyptios studia. In astrologia Chaldaei sunt Aegyptiorum coloni et alumni. Palaestram et musicam haud curant Aegyptii.
82. Ars medica Aegyptiorum.
83. Animalia sacra publice alunt Aegyptii. Eorum caedes morte multatur.
84. Apim, Mneum, hircum, crocodilum, leonem Aegyptii praecipua cura alunt et venerantur. ἱεῖς
85. De Apide.
86. 87. Causa religiosi bestiarum cultus mythica. Causae aliae.
88. Hircus fecundae generationis symbolum. Boves rufos immolare licuit. Lupi Aegyptiis sacri.
89. Inprimis crocodili apud Aegyptios coluntur.
90. Sanctitatis bestiarum alia causa.
91. Mortuos lugendi eorumque corpora secandi et condiendi ratio.
92. Funebria Aegyptiorum. Iudicium publicum de mortuis.

Cap.

93. Religiosus defunctorum cultus quantum valuerit ad mores formandos.
94. 95. Aegyptiorum legumlatores Mneuis, Sasychis, Sesoosis, Bocchoris, Amasis, Darius.
96. Graeci qui discendi studio in Aegypto peregrinati sunt. Graecorum mythi de inferis ex Aegypto translati.
97. Rerum aliarum exempla ex Aegypto in Graeciam advectorum.
98. Ut legumlatores et philosophi, ita artifices quoque Graecorum Aegyptios imitati sunt.

LIB. II.

1. Breviarium primi libri. Asiae historia incipit. Assyriorum primus rex Ninus: delectos iuvenes armat et cum Ariaeo rege Arabiae societatem init. Babyloniam et Armeniam subigit.
2. Totam Asiam intra Tanain et Nilum imperio subicere parat. Domitarum gentium recenset.
3. Ninus urbem ingentem ad Euphratem condere constituit, Ninum appellatam.
4. Semiramis, Dercetun deae filia, a columbis nutrita et a Simma pastore regio educata.
5. Semiramidem Onnes, consilii regii princeps, primo in matrimonio habuerat. Nini admirabilis contra Bactrianos copiarum numerus, comparatus cum aliorum populorum exercitibus.
6. Primus impetus in Bactra, ubi Oxyartes rex sedem habuit, irritus. In Nini castris aderat Onnes eumque secuta Semiramis, cuius consilio et audacia arx tandem capta est. Mulieris et pulchritudinem et virtutem admiratus Ninus cogit maritum ut sibi cedat uxorem.
7. Ninya filius Nini et Semiramidis. Nino mortuo Semiramis succedit. Marito monumentum ponit eiusque opera aemulans Babylonem condere instituit. Urbis magnitudo, muri, turres.
8. Pons Euphrati impositus iungit Baylonem urbem. Regiae in utraque ripa munitae et magnifice ornatae.
9. Regiae cuniculo inter se coniunctae. Beli templum cum specula siderum. Deorum statuae, mensa, vasa aurea.

Cap

10. Babylonis horti pensiles.
11. Urbes aliae et emporia multa ad Euphratem et Tigrin constructa. Obeliscus ingens in via nobilissima.
12. Immensa bituminis in Babylonia copia. Lacus mortifer.
13. Semiramis apud Bagistanum montem hortos apparat ibique suam et centum satellitum imagines saxo insculpit addita Syriacis litteris inscriptione. Eadem in hortis ad urbem Chauonem institutis vagae libidini indulget. Viam per montem Zarcaeum aperit, Ecbatanis regiam condit eoque per montem Orontem aquam ducit.
14. Persiam et reliquam Asiam adit atque monumentis suis exornat. Tum iter facit per Aegyptum in Libyam ad Iovem Ammonem, cuius oraculum de exitu vitae suae consulit.
15. Obiter Aethiopum sepeliendi ritus describuntur.
16. Semiramis redit Bactra et Indis bellum illatura parat ingentes copias, lintres solubiles, elephantorum simulacra.
17. Copiae Semiramidis enumerantur. Contra eam Stabrobates Indorum rex summo opere bellum parat.
18. Semiramis neque admonitione neque minis Stabrobatae deterritus prima pugna in Indo flumine facta superior discedit.
19. Pugna terrestris. Indi iterum fugati, sed Stabrobates rex aciem restituit. Regina vulnere accepto vix cum tertia exercitus parte evadit.
20. Semiramis ob insidias factas et memor oraculi Iovis Ammonis Ninyae filio regnum tradit. Confestim evanuit, ab Assyriis deinde inter deos relata et sub columbae imagine culta. Scriptores recensentur qui de Semiramide diversa narrant.
21. Ninyae et successorum omnium per tringinta aetates vita desidiosa. Sardanapallus ultimus. Tunc Assyria Medis subiecta.
22. Ex his Assyriorum regibus unus Teutamius memorabilis, qui copias ad bellum Troianum misit duce Memnone. Memnonia i. e. aedes regiae Susis exstructae.
23. Sardanapalli vita luxuriosa.
24. Arbaces Medus et Belesys Babylonius defectionis consilia ineunt. Arabum principem advocant socium, magnas cogunt copias.

Cap.

25. Tribus proeliis rebelles vincit Sardanapallus.
26. Sardanapallo novae copiae e Bactriana missae. Sed hae interceptae et ad defectionem illectae. Sardanapallus triplici victoria elatus et novae defectionis ignarus ad pristinam ignaviam se convertit. Regii noctu oppressi funduntur. Rex in urbe Nino obsidetur.
27. Sardanapallus in tertium annum obsidione clausus, cum Euphrates facta inundatione muri partem deiecisset, abiecta spe incendio omnia delet et semet ipsum perimit. Arbaces rex declaratur.
28. Arbaces gratum in amicos se praestat. Veniam dat etiam Belesy, qui magnam vim auri sub cinere absconditam fraude ex urbe Nino abstulerat. Nino deleta regni sedes Ecbatana transfertur.
29. De Chaldaeis Babyloniorum sacerdotibus et eruditis. Eorum officia et disciplinae. Comparantur cum Graecorum philosophis.
30. Chaldaeorum doctrina de mundo, deo, providentia. Planetarum et stellarum fixarum systema.
31. Chaldaeorum ex astrologia sumptae praedictiones. De luna et sole et terra. Chronologia infinita.
32. Medorum historia. Discrepant de ea Herodotus et Ctesias. Regum catalogus usque ad Artaeum.
33. Artaei Medorum regis bellum cum Cadusiis.
34. Artynes et Astibaras Medorum reges. Parthi deficiunt ad Sacas. Inde bellum cum Sacis. Sacarum regina Zarina sapientia et virtute nobilissima. Monumentum sepulcrum ei publice consecratum. Aspandas sive Astyages ultimus Medorum rex a Cyro victus: Media Persarum provincia.
35. Indiae situs et magnitudo et fertilitas.
36. Indiae fructus varii. Bis in anno metitur. Agris et agricolis vel ab hoste parcitur.
37. Flumina Indiae, imprimis Ganges et Indus.
38. Indi sunt aborigines. Victus antiquissimus. Bacchus eo duxit exercitum, agri et vini culturam, artes, religiones, leges docuit.
39. Post Bacchum regnum Indiae occupat Hercules eiusque prognati. Omnes homines in India sunt liberi.

Cap.

40. 41. Populi in India ordines septem: philosophi, agricolae, pastores, artifices, milites, ephori, senatores.
42. Elephanti Indici. Advenarum peculiaris tutela.
43. Scytharum historia. Initio gens fuit perexigua ad Araxem. Clarissimus eorum rex Scytha, Iove natus. Scythae filii Patus et Napes. Inde orti Pali et Napae; Sacae, Massagetae, Arimaspi. Sauromatae Scythiam vastant.
44. Anarchia, deinde gynaecocratia apud Scythas.
45. Amazonum origo et prima regina. Themiscyra Amazonum urbs ad ostia Thermodontis. Amazonum res fortiter gestae et victoriae.
46. Amazonum secunda regina magnam Asiae partem expugnat. Herculis adversus Amazones expeditio. Paulatim a vicinis debellatae et extinctae. Penthesilea ultima Amazonum regina, tempore belli Troiani.
47. Hyperborei. Terrae situs ex Hecataeo. Latona ibi nata ideoque Apollinis cultus praecipuus. Graecis amici. Luna ipsis proxima. Apollinis epiphania et annus Metonis. Imperium est penes Boreadas.
48. Arabes. Regionis situs. Orientem versus Nabataei terram sterilem (Arabiam desertam et Petraeam) incolunt, gens indomita et latrociniis nobilis. Petra ingens, lacus asphaltites, balsamum stirps indigena.
49. Arabia felix. Odores exhalant variae plantae et ipsa terra.
50. Aurum apyrum Arabiae felicitas. Pecorum abundantia. Struthocameli.
51. Camelopardales, tragelaphi, bubali, aliae bestiae biformes.
52. Lapidés Arabiae felicitas: crystallus, smaragdus, beryllia, chrysolithi. Aves versicolores. De generatione huius colorum varietatis per solis calorem.
53. Aliae proprietates rerum orientalium a maiore solis calore.
54. Arabes scenitae sive Pastores meridiem versus. Agriculae et mercatores Syriam versus. Alia pars mare attingens est lacunosa. Abundat elephantis et camelis.
55. Insulae incognitae in Oceano meridionali ab Iambulo descriptae. Iambulus ab Aethiopibus captus pro hostia ad insulam beatam ablegatur.
56. Incolarum huius insulae statura, corporis proprietates, lingua gemina. Caeli temperies mitis, arborum fructus per totum annum.

Cap.

57. Annona ibi copiosa. Litterarum studia, maxime astrologia. Scriptura deorsum ducta. Aetas longissima. Vitae spatium lege definitum.
58. Mulieres communes. Bestiae singulari forma. Septentriones non videntur. Puerorum ingenia per volucres explorantur. Natu maximus rex in singulis tribubus. Insulae sunt septem eiusdem generis.
59. Victus ratio in his insulis frugalis. Dii. Terrae proventus et animalia. Vestitus. Sacrorum et funerum ratio.
60. Iambuli reditus in Graeciam.

LIB. III.

1. Breviarium primi et secundi libri.
2. Aethiopum historia. Hi primi homines fuisse videntur, utpote autochthones solique proximi. Primi deos coluerunt, ideoque diis grati et tuti ab exterarum gentium imperio.
3. Ex Aethiopia in Aegyptum colonia ab Osiride deducta. Quare Aegyptiis sunt eadem leges et ritus iidem, idem scripturae genus, nempe hieroglyphicum. Sacra etiam regumque insignia eadem.
4. De litteris Aethiopicis sive hieroglyphicis.
5. Leges Aethiopum singulares. Reges e sacerdotibus ac per sacerdotes leguntur; iidem arbitrio suo nihil, omnia e legibus decernunt. Capitis damnati ipsi se vita privare debent.
6. Regi sacerdotes per nuntium mortem imperant. Ergamenes primus hunc usum abolevit.
7. Regis amici iisdem quibus rex deformatur naevis se afficiunt et cum eo mortem obeunt.
8. Aethiopes extra Aethiopiae fines. Aethiopum corpora et ingenia. Arma, vestitus, victus.
9. Aethiopum supra Meroen insulam habitantium theologumena. Insunt quoque athei. Ritus sepeliendi varii. Reges creant vel formosissimos vel pastores optimos vel opulentissimos vel fortitudine probatissimos.
10. De regione fertilissima et amoenissima certant Libyes et Aethiopes. Elephantorum et draconum certamina.
11. Recensus scriptorum rerum Aethiopicarum.
- 12.—14. Fodinae aurariae in confiniis Aegypti et Arabiae et

Cap

- Aethiopiae describuntur. Damnatorum ad metalla ingens numerus et aerumnosa vita. Operae in metallis singulae.
15. Nationes, quae ad sinum Arabicum ac Trogodyticam et Aethiopiam ad meridiem vel occidentem spectantem habitant: Ichthyophagi. Inculta et horrida eorum vita. Piscandi ratio.
  16. Cibos e piscibus et conchis sibi parant.
  17. Quadriduum in piscando et edendo consumunt, quinto quoque die aquae immoderato potu se recreant. Vita morborum experts, sed brevis.
  18. Gens a sinu Arabico remotior crudis vescitur piscibus, potu caret. Apathia incredibilis. Non lingua sed manibus colloquitur. Cum phocis consortium habet.
  19. Habitatio multiplex vel in speluncis vel sub costis ba-laenarum alga obtectis vel sub contextarum olearum umbraculo vel sub tumulis musci marini. Mortuos proiciunt piscibus.
  20. Incolunt nonnulli cavernas praeruptis saxis et mari inclusas, quamobrem aborigines habentur.
  21. Chelonophagi. Testudines venandi ratio. Carne et testis utuntur. Cetophagi.
  22. Piscandi modus in ora Babyloniae obiecta.
  23. Rhizophagi in Aethiopia supra Aegyptum sita. A leonibus infestantur.
  24. Hylophagi et Spermatophagi. Horum mores agrestes.
  25. Aethiopes Venatores. Venatus ferarum
  26. 27. Aethiopes elephantorum venatores.
  28. Aethiopes Simi et Struthophagi; struthionum descriptio.
  29. Acridophagi. Locustas capiendi modus et e locustis paratus cibus. Pediculorum morbo conficiuntur.
  30. Acridophagis propinqua regio ob magnam phalangiorum et scorpionum vim desolata.
  31. Cynamolgi in extremo meridie positi. Boum Indicorum venatio per canes.
  32. Trogodytae sive Nomades. Mulieres communes, victus a pecore, quod parentum loco habent. Potus, habitus. Circumcidunt genitalia.
  33. Species Trogodytarum Megabari. Peculiaris funerum et proeliorum ratio. Infirmi sponte finiunt vitam aut impune ab aliis interficiuntur.

Cap.

34. Ingeniorum morumque diversitas e caeli discrimine explicanda.
35. Animalia Aethiopiae: rhinoceros, sphinx, cynocephalus, cepus, taurus sarcophagus, crocottas.
36. 37. Serpentes Aethiopiae. Anguis triginta cubitorum longitudine quondam captus et Ptolemaeo II. oblatu.
38. Aethiopum historia finitur. Sinus Arabici descriptio generalis.
39. Descriptio particularis orae dextrae inde ab urbe Arsinoe: portus Veneris, sinus ἀνάθρατος, insula Ophiodes lapide topazio clara.
40. Ichthyophagorum et Trogodytarum gentes dextram sinus Arabici oram accolunt. Mare parum profundum et in superficie viride ob algam. Navigatio difficilis et periculosa.
41. Ora a Tauris in orientem conversa; mare deinceps profundissimum et beluis refertum.
42. Ora Arabiae obiecta: Posidium, palmetum, phocarum insula.
43. Ulterioris orae accolae Maranitae et Garindanei. Laeanitarum sinus; accolunt Arabes Nabataei.
44. Banizomenum sinus; adiacent tres insulae; ultra eas mare scopulosum. Arabes Thamudeni. Insulae sporades. Peninsula amoenissima cum pulchro portu Charmuthae.
45. Quinque montes pyramidales, sinus cum tribus templis, mons Chabinus. Arabes Debae. Amnis aurifer. Alilaei et Gasandae Arabes, quorum regio aurum nativum profert.
46. Carbae et Sabaei incolunt Arabiam felicem, regionem suavissimis odoribus impletam.
47. Carbarum et Sabaeorum regio scatet serpentibus mortiferis. Sabae, urbs regia; summa auri argentique copia, suppellex magnifica. Prope insulae beatae.
48. Singularia in caelo, in ortu siderum ac solis praesertim observata. Venti his regionibus familiares.
49. Libyes circa Cyrenen et Syrtes habitantes: Nasamones, Auschisae, Marmaridae, Macae; horum alii agricolae alii nomades alii latrones. Vita agrestis, arma simplicia.
50. Regio Cyrenae proxima est ferax; quae vergit ad meridiem, inculta ac deserta, plena serpentibus. Vanae species per aera volantes.
51. Earum causae physicae ex aere immoto derivatae.

Cap.

52. Amazones Libycae: multo vetustiores quam Thermonteae ob eamque rem oblivione suppressae. Gorgones.
53. Amazonum gynaeocratia. Virorum inter eas condicio servilis. Ab adustis mammis nomen habent. Sedes erat insula Hespera in palude Tritonide. Captis insulae oppidis vicinisque multis superatis condunt urbem Chersonesum.
54. Amazones hinc profectae arma inferunt Atlantiis et Gorgonibus.
55. Gorgones bello superstites Medusa regnante Perseus perdomuit, sicut et ipsas Amazones Hercules delevit. Deinde Myrina regina Amazonum bellum infert Africae populis inita cum Horo rege Aegypti amicitia, tum Arabibus, Syris ac Cilicibus, nationibus ad Taurum; denique descendit per Phrygiam ad mare et progreditur usque ad Caicum fluvium. Urbes Myrina a se et copiarum ducibus appellavit. Occupat etiam insulas, inprimis Lesbum. Myrina interfecta Amazones a Thracibus fugatae redeunt in Libyam.
56. Atlantii: gens pia et beata. Uranus primus rex, astrologiae peritus.
57. Uxores Uranus plures habuit. Liberi e Titaea Titanes appellati. Filiae Basilea et Rhea sive Pandora. Ex Basilea et fratre Hyperione suscepti Helius et Selene. Hi post mortem ut dii inter caeli sidera relati.
58. Aliae de Basilea Phrygum fabulae: nata e Maeone et Dindyma exposita est in monte Cybelo: inde appellata Cybele et mater montana: fistulam, cymbala, tympana invenit. Diu versatur cum Marsya, vitiatur ab Attide.
59. Reversa ad patrem Cybele paulo post furibunda aufugit, ac cum Marsya ad Bacchum et Apollinem pervenit. Marsyae et Apollinis certamen. Apollinis cum Cybele errores. Cybele in Phrygia ex oraculi responso pro dea culta.
60. Urani filii, inter quos praestant Atlas et Saturnus, regnum inter se dividunt. Atlantis filius Hesperus, filiae septem Atlantides, singulae illustribus natis clarae.
61. De Saturno et Rhea eorumque filio Iove.
62. De Baccho, cuius varia nomina et fabulae physica interpretatione explicantur.

Cap.

63. Quidam tres Bacchos exstitisse dicunt. Antiquissimus Indus barbatus fuisse fertur.
64. Alter Bacchus Iovis et Proserpinae vel Cereris filius fingitur cornutus. Tertius est Thebanus Iovis et Semeles filius, ob Iunonis invidiam per abortum natus et in Iovis femore ad maturitatem perductus et Nysae a Nymphis educatus. Baccharum agmina per terrarum orbem ducit.
65. Impii Bacchi contemptores puniuntur, inter quos nobilissimi Pentheus, Myrrhanus, Lycurgus. Charopi praemii loco Thraciae regnum et mysteria tradita, cuius nepos est Orpheus mysteriorum praeses. Bacchus triumphans ex India Thebas redit.
66. Regiones et urbes commemorantur de Bacchi patria certantes. Libycae de Baccho narrationes a Dionysio aliisque Graecis scriptoribus servatae.
67. Linus carminum apud Graecos inventor. Hercules, Thamyra, Orpheus discipuli sunt Lini. Pronapides Homeri magister.
68. Ab eis traduntur haec: Ammon rex Libyae ex virgine Amalthea casu oblata genuit filium (Bacchum), clam in urbem Nysam translatum, ut tutus esset ab uxoris Rhaeae insidiis. Nysa sita est in insula pulcherrima.
69. Antrum Nysaeum eximiae amoenitatis.
70. Bacchus in antro custodiebatur ab Aristaeo et Minerva, quae in eadem insula ad amnem Tritonem nata erat. Obiter Minervae facinora memorantur, inprimis Aegidis monstri caedes, ob quam vindicandam eius mater Tellus Gigantes peperit, deorum acerrimos hostes. Bacchus puer vini inventor vitiumque cultor.
71. Rhea noverca ad Titanes revertitur, et Saturno iuncta bellum in Ammonem movet. Ammon superatus in Cretam insulam fugit. Sed Bacchus adiutus ab Amazonibus et Minerva Titanes debellat. A captis Titanibus, quos libertate donavit, ut deus adoratur. Inde libationis origo.
72. Belli socii Baccho etiam Sileni erant. In urbe Zabirna Campen monstrum horrendum occidit, Saturnum Rheamque vincit, sed ut parentes pietate colit.
73. Bacchus condit Ammoni patri oraculum. Cur uterque cornutus fingatur. Aegypto Iovem regem praeficit vi-

Cap.

nique culturam Aegyptios docet. Similiter reliquas orbis partes artibus suis cultiores reddit. Ex India reversus Titanes funditus tollit. Deinde Ammone et Baccho inter divos relatis Iuppiter universi mundi rex factus est.

74. Libycae de Baccho altero et tertio traditiones. Tres Bacchi, sicut duo Hercules, a posteris pro uno habiti sunt.

LIB. IV.

1. Exordium quo historiae antiquae difficultates explicantur. Breviarium libr. I—III et IV. Graecorum antiquissima historia incipitur a Bacchi utpote antiquissimi et beneficentissimi fabula.
2. Bacchi natales. Iove et Semele natus nymphis in antro Nysae traditur, unde Dionysi nomen habet. Vini et zythi inventor. Eleutherus in Boeotia condit.
3. Bacchus usque in Indiam expeditionem fecit; reduci a Graecis sacra instituuntur: ritus sollemnes describuntur.
4. Bacchus antiquior, Sabazius, Proserpinae filius, noctu cultus et cornutus. Bacchi Semele nati ingenium, forma, comites Musae, Silenus paedagogus et socius, habitus.
5. Bacchi cognomina eorumque causae. Cur biformis sit, cur Satyri et Musae in eius comitatu.
6. Priapus Bacchi et Veneris filius. Origines cultus vel a propagatione generis humani vel ab Osiridis fabula derivandae. Ithyphallus et Tychon cognominatur. Ortus Hermaphroditi.
7. Musarum parentes, numerus, nomina nominumque ratio.
8. Herculis mythus multa continet impedita et quae fidem excedant, quod rei mythicae proprium est.
9. Herculis stemma. Immensae vires per ipsam portentosam procreationem Herculi infusae et auctae per Iunonem, quae mammas inscia ei praeberat.
10. Angues in cunis suffocat, unde Herculis nomen consecutus est, ante Alcaeus appellatus. Thebis educatus ab Ergini tributo et tyrannide urbem liberat, Orchomeniorum Minyarumque oppidum destruit. Eurystheus per invidiam Herculi duodecim certamina imponit.
11. Hercules in animi aegritudinem et furorem incidit, quo

Cap.

- liberatus singulos adit labores. 1) Leonem in Nemea occidit. 2) Hydram Lernaean exstinguit.
12. 3) Aprum Erymanthium capit. Centaurorum caedes.
13. 4) Cervam aureis cornibus et velocitate insignem capit. 5) Aves e Stymphalide palude abigit. 6) Angeae stallulum expurgat. 7) Taurum e Creta in Peloponnesum traducit.
14. Defunctus hoc certamine ludos Olympicos Iovi instituit Hercules. Ipse in omni certaminum genere victor a diis deabusque munera accipit. Obiter commemoratur Nioben primam, Almenam postremam mortalem fuisse ab Iove compressam.
15. Bello a Gigantibus in deos moto Hercules diis auxilio venit, et ita caelestium deorum honores consequitur. Prometheum liberat. 8) Diomedis equas carnivoras domat. Argonautarum socius.
16. 9) Amazonibus victis Hippolytae zonam rapit. Antiopen captam dono dedit Theseo.
17. 10) Iter in Iberiam ad abducendos Geryonis boves. Congregatis in Creta insula, quam bestiis purgat, copiis primo in Libyam traicit, ubi Antaeum tollit terramque a feris et tyrannis liberat.
18. Iter convertit in Aegyptum et Busiridem occidit. In Libya Hecatompylon condit, urbem post a Carthaginensibus captam. Ad fretum Gaditanum columnas statuit. Victis Chrysaoris filiis boves abigit. Columnis positus Hercules fretum mutavit, sicuti Thessaliam siccam, palustrem Boeotiam reddidit.
19. Transitus Herculis in Celticam, ubi Alesiam urbem a Caesare expugnatam exstruit, inde per Alpes in Italiam.
20. Ligurum ager ingratus et duri labores, quos subeunt etiam feminae.
21. Hercules ad Tiberim benigno hospitio exceptus; decimae Herculi votae templumque exstructum. In campum Cumaeum sive Phlegraeum progressus Gigantes perdomuit.
22. Lacum Avernum a mari dividit, viam Heracleam munit. Venator in Dianam impius supplicio affectus. Cicadae ob Herculis pietatem deletae. Nando Hercules cum bobus in Siciliam traicit.
23. Thermis Himeracis et Egestanis recreatus Hercules Ery-

Cap

cem certamine vincit eiusque regnum praemium reportat, quod unus e posteris, Dorieus, obtinet ibique Heracleam exstruit, a Carthaginiensibus postea dirutam. Syracusis sacra Cereri et Proserpinae instituit. Sicanos infesta acie obvius caedit.

24. Agyrinaei divinos Herculi honores exhibent. Pro his monumenta relinquit lacum sui nominis, Geryonis lucum, fanum Iolai ludis celebratum. Tum boves retro in Italiam agit, Lacinium ob furtum obtruncat, Crotoni ponit tumulum.
25. Hercules circa Hadriam redit in Epirum. 11) Cerberum ex inferis protrahit. Ante sacris Eleusiniis est initiatus, quae sacra occasionem praebent de Orpheo disserendi.
26. Hercules apud inferos. 12) Hesperidum aurea mala asportat. Diversae de his opiniones.
27. Atlas et Hesperus, Atlantides seu Hesperides. Hesperides a Busiride raptas Hercules Atlanti restituit. Hercules ab Atlante astrologiam accipit, ab ipso Graecis traditam.
28. Amazones, quae ob illata per Herculem damna raptamque Antiopen Atticae bellum intulerant, proelio victae a Theseo.
29. Perfunctus Hercules laboribus oraculi iussu subolem e Thespi filiabus procreatam duce Iolao in Sardiniam mittit. Thespiadum historia. Sardinia ab Iolao expugnata et deinde exulta.
30. Arcessitus e Sicilia Daedalus Sardiniam multis operibus decorat. Iolaus deinde in Graeciam rediturus coloniam relinquit in Sicilia. Condita in Sardinia colonia bello nunquam est victa.
31. Hercules Iolen petit. Accepta repulsa Iphitum fratrem eius necat. Hercules expiationis causa Omphalae Maeonum reginae in servitutem traditur.
32. Reversus in Peloponnesum Hercules proficiscitur Troiam, iniurias a Laomedonte olim illatas vindicaturus. Laomedontem occidit regnumque Priamo tradit.
33. Hercules ultum it Augeam ob recusatam mercedem. Centauro obtruncato in Hippolytae nuptiis primo Tityrthem, deinde Pheneum in Arcadiam se confert. Eurytum eiusque patrem Augeam interimit, regnum Phyleo tradit. Tyndareum Sparta pulsum in regnum

Cap.

- restituit. Auge ab Hercule gravida damnata ut submergeretur, servatur cum filio Telepho.
34. Relicta Peloponneso Hercules Calydonem Aetoliae urbem petit et Deianiram uxorem ducit. Apri Calydonii venatio: Meleager, Atalante, Althaea.
35. De Calydoniis Hercules bene meruit facto novo Acheloi alveo, unde orta fabula de cornu Amaltheae.
36. Hercules Ephyram vi capit regeque Phyleo occiso ex eius filia Tlepolemum procreat. Ob Eurynomum casu ab eo interemptum cum Deianira fugiens pervenit ad flumen Euenum. Nessi scelus. Hercules cum Arcadibus sociis Ceycem Trachiniae regem hospes adit.
37. Phylantem regem Dryopum in Delphos impium Hercules occidit eiusque ex filia Antiochum progignit. Nati e Deianira. Dryopum expulsum novae sedes resque gestae. Hercules Dorienses contra Lapithas defendit, Cygnum certamine vincit, ex Astydamia subacto Ormenii rege, eius patre, Ctesippum procreat. Iole rapta ad promuntorium Cenaeum discedit.
38. Ad celebrandum sacrum vestis Nessi veneno tincta affertur per Licham. Hercules exitiali morbo conficitur. Eius rogus in Oeta.
39. Herculi instituta sacra.
40. Argonautae, quorum socius Hercules erat. Iasonis consilium.
41. Itineris Argonautarum apparatus. Itineris socii.
42. Argonautarum in itinere fata. Ad oram Troadis Hesionen ceto interfecto Hercules liberat. Praemii loco accipit Hesionen et equos regios, quos interea Laomedonti custodiendos relinquit.
43. Argonautae tempestate agitati per deos Samothraces servantur. In Thraciam vecti duo regis Phinei filios vindicant.
44. Phineum repugnantem Boreadae occidunt; regnum filii traditur. Eadem fabula ab aliis aliter narratur. Inde in Pontum profecti Argonautae appellant ad Chersonesum Tauricam, ignari hic more barbarorum hospites immolari.
45. Cruenti in Taurica Chersoneso cultus origo simulque res Colchicae narrantur. Aetes Colchidis, Perses Tauricae

Cap.

- rex, fratres. Hecate Persae filia venena invenit, patrem veneno perimit, hospitum immolationem instituit. Aetae nupta Circe, Medeam, Aegialum peperit. Circe matris artem diram colit. Circaeum promuntorium.
46. Medea mitioris ingenii servat appulsos peregrinos. Suspecta patri fugit et obviam fit Argonautis; cuius auxilio Iason data matrimonii fide vellus aureum occupare parat.
47. Fabula de Phrixo et aureo vellere apud Colchos in templo Martis custodito.
48. Rapto vellere aureo Argonautae ad naves confugiunt. Aetes eos persecutus in pugna perit. Argonautarum reditus. Glaucus itineris comes et adiutor.
49. Reversis in Troadem Argonautis ob Hesionen equosque recusatos pugna ineunda erat cum Laomedonte, quo occiso regnum Priamo traditur. In Samothrace diis Samothracibus vota reddunt.
50. Pelias exstincta stirpe Iasonis, quem interiisse putat, regnum occupaverat. Iason redux iniurias ulcisci parat, usus Medae consiliis et insidiis.
51. Assumpta sagae persona Medea Iolci urbem et regiam ingreditur, magica ministeria senectae transformandae in iuvenilem vigorem offert et praestigiis approbat.
52. Pelias Medae fraude occisus. Dato signo Argonautae regiam invadunt.
53. Iason in superstitem Peliae familiam benignus Acasto filio regnum cedit; ipse Corinthum sedem deligit. Argonautae novum foedus in futuros casus iungunt et ludos celebrant Iovi Olympio sacros.
54. Iason tribus filiis e Medea procreatis novum coniugium cum Glauce init. Medea repudiata atrociter ulciscitur.
55. Iason mortem sibi conscivit. Thessalus, superstes eius filius, Iolcum reversus et rex factus incolas a se Thessalos appellat. Medae errores. Medae et Aegei filius Medus Medorum rex.
56. Narrationes aliae de Medea et Medo. Argonautas adverso Tanai et per aliud flumen in Oceanum, inde per fretum Gaditanum in mare mediterraneum redisse Timaeus aliique tradunt.
57. Heraclidae. Trachine apud Ceycem regem educati, ab Atheniensibus contra Eurytheum in tutelam recipiuntur.

Cap.

58. Victo Eurystheo Heraclidæ duce Hylo Peloponnesum et Mycenarum regnum recuperare parant. Hylo in singulari certamine caeso Heraclidæ ad quinquaginta annos regno et Peloponneso exclusi redeunt Tricorythum. Tlepolemus occupat Rhodum.
59. Thesei genus. Coryneten, Sinin, aprum Crommyonensem, Scironem, Cercyonem, Procrusten superat. Marathonium taurum domat.
60. Fabula de Minotauro. Cretæ historia et regum Cretensium recensio. Androgeos Minois filius per insidias ab Aegeo Atheniensium rege interemptus.
61. Attica a Minoe bello et fame pressa. Oraculo iussi Athenienses poenam dant septem pueros puellasque Minotauro proiciendos. Theseus Ariadnæ ope Minotaurum occidit. Ariadne in insula Naxo a Baccho rapta. Aegeus nigris velis deceptus vitam finit. Succedens Theseus legibus et institutis patriam auget.
62. Phædra Thesei coniux Hippolytum privignum impuro amore prosequitur. Utriusque interitus. Theseus exul.
63. Theseus et Pirithous rapiunt Helenam. Proserpinam rapturi descendunt ad inferos.
64. Septem ad Thebas. Laius Thebarum rex et Iocasta. Oedipus inscius patrem occidit et aenigmate Sphingis soluto matrem uxorem ducit.
65. Scelere detecto et Oedipo incluso filii regno potiuntur. Polynices a fratre regno pulsus ab Adrasto auxilium impetrat. Septem duces Thebis bellum inferunt. Cadunt omnes præter Adrastum.
66. Septem ducum filii Epigoni dicti bellum renovant. Thebani victi in agrum Tilphossæum migrant. Thebæ ab Epigonis captae. Daphne Tiresiæ filia Delphos missa evasit Sibylla.
67. Thebani deinde alii Doriensium terras occupant, alii redeunt Thebas. — Aeolum et Boeotorum origines. Boeoti proles usque ad bellum Troianum.
68. Aeoli progenies Salmonæus et Tyro: horum posterius usque ad Nestorem et bellum Troianum.
69. Lapitharum genus, ex quo ortus Ixion gignit Centauros.
70. Centaurorum bellum adversus Lapithas horumque reliquiae.

Cap.

71. Aesculapius, Apollinis filius, artis medicae peritissimus propter Plutonis querelas a Iove necatur. Apollo filium ultus damnatur. Aesculapi filii expeditioni in Troiam intersunt.
72. Penei et Asopi genus cum posteris usque ad bellum Troianum.
73. Oenomaus et Hippodamiae filiae proci. Pelops Myrtili auxilio consequitur victoriam et puellae coniugium. Peloponneso ab eo nomen inditur.
74. Tantalus eiusque filia Niobe superbientes graves poenas dant. Tantalum regno expulit Ilus Trois filius.
75. Trois stirps a Teucro repetita et usque ad Priamum deducta.
76. Daedalus. Talum, sororis filium, novis inventis clarum invidia commotus dolo interemit. Capitis damnatur ab Areopagitis.
77. Fuga delatus in Cretam Daedalus construxit bovis machinam ad explendam Pasiphaeae libidinem. Minotaurus inde ortus. Labyrinthus. Ob Minois iram Daedalus cum Icaro in Siciliam fugit. Icarum mors. Fabula de alis e cera factis.
78. Daedali opera in Sicilia effecta.
79. Bellum ob receptum Daedalum a Minoe Siculis illatum. Minois mors et sepulcrum. Cretenses in Sicilia relictum urbem Minoam et Engyum condunt templumque deabus matribus exstruunt.
80. Dearum matrum in Sicilia cultus. Templum sumptibus maximis constructum.
81. Aristaeus, Apolline et Cyrene ortus, nymphis traditur nutriendus, a quibus lactis, apum, olivarum, culturam accipit. Thebas profectus ex Autonoe Cadmi filia procreat Actaeonem venatorem a canibus dilaceratum.
82. Aristaeus in Ceam insulam vectus Graeciam pestilentia liberat. Relicta ibi subole ipse Sardiniam Siciliam aliasque insulas adit ac beneficiis suis cultiores reddit. Denique in Thracia aliquamdiu moratus evanescit et divinos honores consequitur.
83. Eryx, Veneris et Butae filius, Siciliae regulus condit urbem sui nominis et in eius arce templum Veneris Erycinae; quod post Erycem Aeneas, Siculi, Cartha-

Cap.

ginienses, Romani donis et religioso cultu amplissimum reddiderunt.

84. Daphnis Mercurio et nympha genitus in amoenissima convalle montium Heraeorum bucolicorum modorum inventor exstitit. Ab irata nympha visu orbatur.
85. Orion venatione magnique roboris operibus clarus portum, qui Acte appellatur, ad Messanam construit. Quaeritur num Sicilia olim chersonesus fuerit. Orion inter astra relatus.

NOTARUM EXPLICATIO.

A = Coislinianus codex saec. XV (praef. p. VII)

B = Mutinensis codex saec. XV (praef. p. VII)

C = Vaticanus codex saec. XII (praef. p. XIV)

D = Vindobonensis codex saec. XI (praef. p. IV)

E = Parisinus codex saec. XVI (praef. p. XI)

F = } Claromontani codices saec. XVI (praef. p. XVI)

G = }

M = Venetus codex saec. XV (praef. p. XV)

N = Vindobonensis codex saec. XVI (praef. p. XI)

vulg. = vulgaris lectio omnium librorum praeter D

II = secundae classis libri i. e. omnes codices praeter ABD

Eich. = Eichstaedti

Rhod. = Rhodmani

Steph. = Stephani

Wess. = Wesselingi

} editio (praef. p. XXII s.)

Hertlein: programmata, Wertheim 1864. 1865. 1866. 1871.
1873

Reiske: animadversionum ad Graecos auctores vol. I

Schäfer: meletemata in Dionys. Halic.

Τάδε ἔνεστιν ἐν τῇ πρώτῃ τῶν Διοδώρου βίβλων.

Προοίμιον τῆς ὅλης πραγματείας.

Περὶ τῶν παρ' Αἰγυπτίοις λεγομένων περὶ τῆς τοῦ κόσμου γενέσεως.

5 Περὶ τῶν θεῶν ὅσοι πόλεις ἔκτισαν κατ' Αἴγυπτον.

Περὶ τῶν πρώτων γενομένων ἀνθρώπων καὶ τοῦ παλαιοῦ τάτου βίου.

Περὶ τῆς τῶν ἀθανάτων τιμῆς καὶ τῆς τῶν νῶν κατασκευῆς.

10 Περὶ τῆς τοποθεσίας τῆς κατ' Αἴγυπτον χώρας καὶ τῶν
2 περὶ τὸν Νεῖλον ποταμὸν παραδοξολογουμένων, τῆς τε
τούτου πληρώσεως τὰς αἰτίας καὶ τῶν ἱστορικῶν καὶ φι-
λοσόφων ἀποφάσεις.

Περὶ τῶν πρώτων γενομένων κατ' Αἴγυπτον βασιλέων καὶ
15 τῶν κατὰ μέρος αὐτῶν πράξεων.

Περὶ κατασκευῶν τῶν πυραμίδων τῶν ἀναγραφομένων
ἐν τοῖς ἑπτὰ θαυμαζομένοις ἔργοις.

Περὶ τῶν νόμων καὶ τῶν δικαστηρίων.

Περὶ τῶν ἀφιερωμένων ζώων παρ' Αἰγυπτίοις.

20 Περὶ τῶν νομίμων τῶν περὶ τοὺς τετελευτηκότας παρ'
Αἰγυπτίοις γενομένων.

Περὶ τῶν Ἑλλήνων ὅσοι τῶν ἐπὶ παιδείᾳ θαυμαζομένων
παραβαλόντες εἰς Αἴγυπτον καὶ πολλὰ τῶν χρησίμων μα-
θόντες μετήνεγκαν εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Haec omnia desunt in D, argumentum aliud finxit A.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ
ΤΟΥ ΣΙΚΕΛΙΩΤΟΥ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ
ΒΙΒΛΟΣ ΠΡΩΤΗ.

- 1   Τοῖς τὰς κοινὰς ἱστορίας πραγματευσαμένοις
μεγάλαις χάριτας ἀπονέμειν δίκαιον πάντας ἀνθρώ-
πους, ὅτι τοῖς ἰδίοις πόνοις ὠφελῆσαι τὸν κοινὸν
βίον ἐφιλοτιμήθησαν· ἀκίνδυνον γὰρ διδασκαλίαν
τοῦ συμφέροντος εἰσηγησάμενοι καλλίστην ἐμπει- 5
ρίαν διὰ τῆς πραγματείας ταύτης περιποιούσι τοῖς
2 ἀναγινώσκουσιν. ἡ μὲν γὰρ ἐκ τῆς πείρας ἐκάστου
μᾶθησις μετὰ πολλῶν πόνων καὶ κινδύνων ποιεῖ τῶν
χρησίμων ἕκαστα διαγινώσκειν, καὶ διὰ τοῦτο τῶν
ἡρώων ὁ πολυπειρώτατος μετὰ μεγάλων ἀτυχημάτων 10
πολλῶν ἀνθρώπων ἶδεν ἄστεα καὶ νόον ἔγνων·
ἡ δὲ διὰ τῆς ἱστορίας περιγινομένη σύνεσις τῶν ἀλ-
λοτριῶν ἀποτευγμάτων τε καὶ κατορθωμάτων ἀπεί-
3 ρατον κακῶν ἔχει τὴν διδασκαλίαν. ἔπειτα πάντας
ἀνθρώπους, μετέχοντας μὲν τῆς πρὸς ἀλλήλους συγ- 15
γενείας, τόποις δὲ καὶ χρόνοις διεστηκότας, ἐφιλοτι-
μήθησαν ὑπὸ μίαν καὶ τὴν αὐτὴν σύνταξιν ἀγαγεῖν,
ὥσπερ τινὲς ὑπουργοὶ τῆς θείας προνοίας γενηθέν-
τες. ἐκείνη τε γὰρ τὴν τῶν ὁρωμένων ἄστρον διακό-
σμησιν καὶ τὰς τῶν ἀνθρώπων φύσεις εἰς κοινὴν ἀνα- 20

λογίαν συνθεῖσα κυκλεῖ συνεχῶς ἅπαντα τὸν αἰῶνα,
 τὸ ἐπιβάλλον ἐκάστοις ἐκ τῆς πεπωμένης μερί-
 ζουσα, οἷ τε τὰς κοινὰς τῆς οἰκουμένης πράξεις κα-
 θάπερ μιᾶς πόλεως ἀναγράφαντες ἓνα λόγον καὶ
 κοινὸν χρηματιστήριον τῶν συντετελεσμένων ἀπέ-
 δειξαν τὰς ἐαντῶν πραγματείας. καλὸν γὰρ τὸ δύ- 4
 νασθαι τοῖς τῶν ἄλλων ἀγνοήμασι πρὸς διόρθωσιν
 χρῆσθαι παραδείγμασι, καὶ πρὸς τὰ συγκυροῦντα
 ποικίλως κατὰ τὸν βίον ἔχειν μὴ ζήτησιν τῶν πρατ-
 τομένων, ἀλλὰ μίμησιν τῶν ἐπιτετευγμένων. καὶ
 γὰρ τοὺς πρεσβυτάτους ταῖς ἡλικίαις ἅπαντες τῶν
 νεωτέρων προκρίνουσιν ἐν ταῖς συμβουλίαις διὰ τὴν
 ἐκ τοῦ χρόνου περιγεγενημένην αὐτοῖς ἐμπειρίαν·
 ἥς τοσοῦτον ὑπερέχειν συμβέβηκε τὴν ἐκ τῆς ἱστο-
 ρίας μάθησιν ὅσον καὶ τῷ πλήθει τῶν πραγμάτων
 προτεροῦσαν αὐτὴν ἐπεγνώκαμεν. διὸ καὶ πρὸς
 ἀπάσας τὰς τοῦ βίου περιστάσεις χρησιμωτάτην ἂν
 τις εἶναι νομίσσειε τὴν ταύτης ἀνάληψιν. τοῖς μὲν 5
 γὰρ νεωτέροις τὴν τῶν γεγηρακότων περιποιεῖ σύν-
 6 εσιν, τοῖς δὲ πρεσβυτέροις πολλαπλασιάζει τὴν ὑπάρ-
 χουσαν ἐμπειρίαν, καὶ τοὺς μὲν ἰδιώτας ἀξίους ἡγε-
 μονίας κατασκευάζει, τοὺς δ' ἡγεμόνας τῷ διὰ τῆς
 δόξης ἀθανατισμῷ προτρέπεται τοῖς καλλίστοις τῶν
 ἔργων ἐπιχειρεῖν, χωρὶς δὲ τούτων τοὺς μὲν στρα-
 7 τώτας τοῖς μετὰ τὴν τελευτὴν ἐπαίνοις ἐτοιμοτέ-
 ρους κατασκευάζει πρὸς τοὺς ὑπὲρ τῆς πατρίδος κιν-
 δύνους, τοὺς δὲ πονηροὺς τῶν ἀνθρώπων ταῖς αἰωνί-
 οῖς βλασφημίαις ἀποτρέπει τῆς ἐπὶ τὴν κακίαν ὁρ-

1 κυκλοῖ D   4 ἓνα λόγον] ἀνάλογον Reiske   16 ὑπερ-
 τεροῦσαν CF   27 αἰωνίαις CD; corr. Dind.

- 2 μῆς. καθόλου δὲ διὰ τὴν ἐκ ταύτης ἐπ' ἀγαθῷ μνή-
 μην οἱ μὲν κτίσται πόλεων γενέσθαι προεκλήθη-
 σαν, οἱ δὲ νόμους εἰσηγήσασθαι περιέχοντας τῷ
 κοινῷ βίῳ τὴν ἀσφάλειαν, πολλοὶ δ' ἐπιστήμας καὶ
 τέχνας ἐξευρεῖν ἐφιλοτιμήθησαν πρὸς εὐεργεσίαν 5
 τοῦ γένους τῶν ἀνθρώπων. ἐξ ἀπάντων δὲ συμ-
 πληρουμένης τῆς εὐδαιμονίας, ἀποδοτέον τῶν ἐπαί-
 νων τὸ πρωτεῖον τῇ τούτων μάλιστ' αἰτίᾳ ἱστορίᾳ.
- 2 ἡγητέον γὰρ εἶναι ταύτην φύλακα μὲν τῆς τῶν ἀξιο-
 λόγων ἀρετῆς, μάρτυρα δὲ τῆς τῶν φαύλων κακίας, 10
 εὐεργέτιν δὲ τοῦ κοινοῦ γένους τῶν ἀνθρώπων. εἰ γὰρ
 ἡ τῶν ἐν ᾧδου μυθολογία τὴν ὑπόθεσιν πεπλασμένην 5
 ἔχουσα πολλὰ συμβάλλεται τοῖς ἀνθρώποις πρὸς
 εὐσέβειαν καὶ δικαιοσύνην, πόσῳ μᾶλλον ὑπολη-
 πτέον τὴν προφητίαν τῆς ἀληθείας ἱστορίαν, τῆς 15
 ὅλης φιλοσοφίας οἷονεὶ μητρόπολιν οὔσαν, ἐπισκευ-
 άσαι δύνασθαι τὰ ἥθη μᾶλλον πρὸς καλοκἀγαθίαν;
- 3 πάντες γὰρ ἄνθρωποι διὰ τὴν τῆς φύσεως ἀσθέ-
 νειαν βιοῦσι μὲν ἀκαριαῖόν τι μέρος τοῦ παντός αἰ-
 ῶνος, τετελευτήκασι δὲ πάντα τὸν ὕστερον χρόνον, 20
 καὶ τοῖς μὲν ἐν τῷ ζῆν μηδὲν ἀξιόλογον πράξασιν
 ἅμα ταῖς τῶν σωμάτων τελευταῖς συναποθνήσκει
 καὶ τὰ ἄλλα πάντα τὰ κατὰ τὸν βίον, τοῖς δὲ δι'
 ἀρετὴν περιποιησαμένοις δόξαν αἱ πράξεις ἑπαντα
 τὸν αἰῶνα μνημονεύονται, διαβοώμεναι τῷ θειοτάτῳ 25
- 4 τῆς ἱστορίας στόματι. καλὸν δ', οἶμαι, τοῖς εὖ φρο-
 νοῦσι θνητῶν πόνων ἀντικαταλλάξασθαι τὴν ἀθά-

1 ἀγαθῷ] ἀπειρον CF   3 παρέχοντας Ch. Graux   8
 αἰτία om. CF¹   9 φύλακα G, φυλακὴν ceteri   12 ὑπό-
 μνησιν D   14 μᾶλλον om. CF   17 ἔθη CF   27 ἀνταλ-
 λάξασθαι D (cf. X 21,5).

νατον εὐφημίαν. *Ηρακλῆς* μὲν γὰρ ὁμολογεῖται
πάντα τὸν γενόμενον αὐτῷ κατ' ἀνθρώπους χρόνον
ὑπομεῖναι μεγάλους καὶ συνεχεῖς πόνους καὶ κιν-
δύνους ἐκουσίως, ἵνα τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων εὐ-
εργετήσας τύχῃ τῆς ἀθανασίας· τῶν δὲ ἄλλων ἀγα-
θῶν ἀνδρῶν οἱ μὲν ἥρωικῶν, οἱ δὲ ἰσοθέων τιμῶν
ἔτυχον, πάντες δὲ μεγάλων ἐπαίνων ἡξιώθησαν, τὰς
ἀρετὰς αὐτῶν τῆς ἱστορίας ἀπαθανατιζούσης. τὰ ⁵
μὲν γὰρ ἄλλα μνημεῖα διαμένει χρόνον ὀλίγον, ὑπὸ
πολλῶν ἀναιρούμενα περιστάσεων, ἡ δὲ τῆς ἱστο-
ρίας δύναμις ἐπὶ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην διήκουσα
τὸν πάντα τᾶλλα λυμαινόμενον χρόνον ἔχει φύλακα
τῆς αἰωνίου παραδόσεως τοῖς ἐπιγινομένοις. συμ-
βάλλεται δ' αὕτη καὶ πρὸς λόγου δύναμιν, οὗ
κάλλιον ἕτερον οὐκ ἂν τις ῥαδίως εὕροι. τούτῳ ⁶
γὰρ οἱ μὲν Ἕλληνες τῶν βαρβάρων, οἱ δὲ περαι-
τευμένοι τῶν ἀπαιδευτῶν προέχουσι, πρὸς δὲ τού-
τοις διὰ μόνου τούτου δυνατόν ἐστιν εἶνα τῶν πολ-
λῶν περιγενέσθαι· καθόλου δὲ φαίνεται πᾶν τὸ
¹⁰ προτεθὲν τοιοῦτον ὅποιον ἂν ἡ τοῦ λέγοντος δύ-
ναμις παραστήσῃ, καὶ τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας ἀξίους
λόγου προσαγορεύομεν, ὥς τοῦτο τὸ πρωτεῖον
τῆς ἀρετῆς περιπεποιημένους. εἰς πλείω δὲ μέρη ⁷
τούτου διηρημένου, συμβαίνει τὴν μὲν ποιητικὴν
²⁵ τέρεπιν μᾶλλον ἢπερ ὠφελεῖν, τὴν δὲ νομοθεσίαν
⁶ κολάζειν, οὐ διδάσκειν, παραπλησίως δὲ καὶ τᾶλλα
μέρη τὰ μὲν μηδὲν συμβάλλεσθαι πρὸς εὐδαιμο-

18 εἶνα] τὸν εἶνα CF   20 προστεθὲν CDF², προστα-
χθὲν F¹G¹, παραχθὲν G²; corr. Wesseling   22 τοῦτο]
τούτους DF   τὸ f. delendum.

- νίαν, τὰ δὲ μεμιγμένην ἔχειν τῷ συμφέροντι τὴν
 βλάβην, ἔνια δὲ κατεψεῦσθαι τῆς ἀληθείας, μόνην
 δὲ τὴν ἱστορίαν, συμφωνούντων ἐν αὐτῇ τῶν λό-
 γων τοῖς ἔργοις, ἅπαντα τᾶλλα χρήσιμα τῇ γραφῇ
 8 περιεληφέναι. ὁρᾶσθαι γὰρ αὐτὴν προτρεπομένην 5
 ἐπὶ δικαιοσύνην, κατηγοροῦσαν τῶν φανύλων, ἐγκω-
 μιάζουσαν τοὺς ἀγαθοὺς, τὸ σύνολον ἐμπειρίαν με-
 γίστην περιποιούσαν τοῖς ἐντυγχάνουσι.
- 3 Διὸ καὶ θεωροῦντες ἡμεῖς δικαίας ἀποδοχῆς
 τυγχάνοντας τοὺς ταύτην πραγματευσαμένους προή- 10
 χθημεν ἐπὶ τὸν ὅμοιον τῆς ὑποθέσεως ζῆλον. ἐπι-
 στήσαντες δὲ τὸν νοῦν τοῖς πρὸ ἡμῶν συγγραφεῦσιν
 ἀπεδεξάμεθα μὲν ὥς ἐνι μάλιστα τὴν προαίρεσιν
 αὐτῶν, οὐ μὴν ἐξειργάσθαι πρὸς τὸ συμφέρον καὶ
 τὸ δυνατόν τὰς πραγματείας αὐτῶν ὑπελάβομεν. 15
- 2 κειμένης γὰρ τοῖς ἀναγινώσκουσι τῆς ὠφελείας ἐν
 τῷ πλείστας καὶ ποικιλωτάτας περιστάσεις λαμβά-
 νειν, οἱ πλείστοι μὲν ἐνὸς ἔθνους ἢ μιᾶς πόλεως
 αὐτοτελεῖς πολέμους ἀνέγραψαν, ὀλίγοι δ' ἀπὸ τῶν
 ἀρχαίων χρόνων ἀρξάμενοι τὰς κοινὰς πράξεις ἐπε- 20
 χείρησαν ἀναγράφειν μέχρι τῶν καθ' αὐτοὺς και-
 ρῶν, καὶ τούτων οἱ μὲν τοὺς οἰκείους χρόνους ἐκά-
 στοις οὐ παρέβηξαν, οἱ δὲ τὰς τῶν βαρβάρων πράξεις
 ὑπερέβησαν, ἔτι δ' οἱ μὲν τὰς παλαιὰς μυθολογίας
 διὰ τὴν δυσχέρειαν τῆς πραγματείας ἀπεδοκίμασαν, 25
 οἱ δὲ τὴν ὑπόστασιν τῆς ἐπιβολῆς οὐ συνετέλεσαν,
- 3 μεσολαβηθέντες τὸν βίον ὑπὸ τῆς πεπωμένης. τῶν
 δὲ τὴν ἐπιβολὴν ταύτης τῆς πραγματείας πεποιημέ-

14 καὶ] κατὰ Stephanus   16 τοῖς Wesseling, ἐν
 τοῖς DF², ἐπὶ τοῖς CF¹   18 ἐνὸς add. Porson.

οὐδείς προεβίβασε τὴν ἱστορίαν κατωτέρω τῶν
 Μακεδονικῶν καιρῶν· οἱ μὲν γὰρ εἰς τὰς Φιλίππου
 πράξεις, οἱ δ' εἰς τὰς Ἀλεξάνδρου, τινὲς δ' εἰς τοὺς
 διαδόχους ἢ τοὺς ἐπιγόνους κατέστρεψαν τὰς συν-
 τάξεις· πολλῶν δὲ καὶ μεγάλων τῶν μετὰ ταῦτα
 πράξεων ἀπολελειμμένων μέχρι τοῦ καθ' ἡμᾶς βίου
 τῶν ἱστοριογράφων οὐδείς ἐπεβάλετο αὐτάς μιᾶς
 συντάξεως περιγραφῇ πραγματεύσασθαι διὰ τὸ μέ-
 γεθος τῆς ὑποθέσεως. διὸ καὶ ἐρριμμένων τῶν τε ⁴
 χρόνων καὶ τῶν πράξεων ἐν πλείοσι πραγματείαις
 καὶ διαφόροις συγγραφεῦσι δυσπερίληπτος ἡ τού-
 των ἀνάληψις γίνεται καὶ δυσμνημόνευτος. ἐξετά- ⁵
 σαντες οὖν τὰς ἐκάστου τούτων διαθέσεις ἐκρί-
 ναμεν ὑπόθεσιν ἱστορικὴν πραγματεύσασθαι τὴν
 πλείστα μὲν ὠφελῆσαι δυναμένην, ἐλάχιστα δὲ τοὺς
 ἀναγινώσκοντας ἐνοχλήσουσαν. εἰ γὰρ τις τὰς εἰς ⁶
 μνήμην παραδεδομένας τοῦ σύμπαντος κόσμου πρά-
 ξεις, ὥσπερ τινὸς μιᾶς πόλεως, ἀρξάμενος ἀπὸ τῶν
 ἀρχαιοτάτων χρόνων ἀναγράψαι κατὰ τὸ δυνατόν
) μέχρι τῶν καθ' αὐτὸν καιρῶν, πόνον μὲν ἂν πο-
 λὺν ὑπομεῖναι δῆλον ὅτι, πραγματείαν δὲ πασῶν
 εὐχρηστοτάτην συντάξαιτο τοῖς φιλαναγνωστοῦσιν.
 ἐξέσται γὰρ ἐκ ταύτης ἕκαστον πρὸς τὴν ἰδίαν ὑπό- ⁷
 στασιν ἐτοιμῶς λαμβάνειν τὸ χρήσιμον, ὥσπερ ἐκ
⁸ μεγάλης ἀρυόμενον πηγῆς. τοῖς μὲν γὰρ ἐπιβαλ-
 λομένοις διεξιέναι τὰς τῶν τοσούτων συγγραφέων
 ἱστορίας πρῶτον μὲν οὐ ῥάδιον εὐπορῆσαι τῶν εἰς
 τὴν χρεῖαν πιπτουσῶν βίβλων, ἔπειτα διὰ τὴν ἀνω-

7 μιᾶ F   9 διερριμμένων Hertlein   17 παραδιδο-
 μένας D   20 πολὺν om. D.

μαλίαν καὶ τὸ πλῆθος τῶν συνταγμάτων δυσκατά-
ληπτος γίνεται τελέως καὶ δυσέφικτος ἢ τῶν πεπρα-
γμένων ἀνάληψις· ἢ δ' ἐν μιᾷ συντάξεως περι-
γραφῇ πραγματεία τὸ τῶν πράξεων εἰρόμενον ἔχουσα
τὴν μὲν ἀνάγνωσιν ἐτοίμην παρέχεται, τὴν δ' ἀνά-⁵
ληψιν ἔχει παντελῶς εὐπαρακολούθητον. καθόλου
δὲ τῶν ἄλλων τοσοῦτον ὑπερέχειν ταύτην ἡγητέον
ὅσῳ χρησιμώτερόν ἐστι τὸ πᾶν τοῦ μέρους καὶ τὸ
συνεχὲς τοῦ διεσπασμένου, πρὸς δὲ τούτοις τὸ διη-
κριβωμένον τοῖς χρόνοις τοῦ μηδὲ γινωσκομένου¹⁰
τίσιν ἐπράχθη καιροῖς.

- 4 Διόπερ ἡμεῖς ὁρῶντες ταύτην τὴν ὑπόθεσιν
χρησιμωτάτην μὲν οὔσαν, πολλοῦ δὲ πόνου καὶ
χρόνου προσδεομένην, τριάκοντα μὲν ἔτη περὶ αὐ-
τὴν ἐπραγματεύθημεν, μετὰ δὲ πολλῆς κακοπαθείας¹⁵
καὶ κινδύνων ἐπῆλθομεν πολλὴν τῆς τε Ἀσίας καὶ
τῆς Εὐρώπης, ἵνα τῶν ἀναγκαιοτάτων καὶ πλείστων
μερῶν αὐτόπται γενηθῶμεν· πολλὰ γὰρ παρὰ τὰς
ἀγνοίας τῶν τόπων διήμαρτον οὐχ οἱ τυχόντες τῶν
συγγραφέων, ἀλλὰ τινες καὶ τῶν τῇ δόξῃ πεπω-²⁰
² τευκότων. ἀφορμῇ δὲ πρὸς τὴν ἐπιβολὴν ταύτην
ἐχρησάμεθα μάλιστα μὲν τῇ πρὸς τὴν πραγματείαν
ἐπιθυμία, δι' ἣν πᾶσιν ἀνθρώποις τὸ δοκοῦν ἔπο-
ρον εἶναι τυγχάνει συντελείας, ἔπειτα καὶ τῇ
ἐν Ῥώμῃ χορηγίᾳ τῶν πρὸς τὴν ὑποκειμένην²⁵
³ ὑπόθεσιν ἀνηκόντων. ἢ γὰρ ταύτης τῆς πόλεως

2 καὶ δυσέφικτος om. AE πεπραγματευμένων F 3 μιᾷ
Schäfer, μιᾷ cod. 9 διεσπασμένου CF 19 τυχόντες] μό-
νον add. F 24 τῇ — χορηγίᾳ Hertlein, διὰ τὴν — χορη-
γίαν libri 25 ἐν] ἐν τῇ DF.

ὑπεροχή, διατείνουσα τῇ δυνάμει πρὸς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης, ἐτοιμοτάτας καὶ πλείστας ἡμῖν ἀφορμὰς παρέσχετο παρεπιδημήσασιν ἐν αὐτῇ πλείω χρόνον. ἡμεῖς γὰρ ἐξ Ἀγυρίου τῆς Σικελίας ὄντες, καὶ 4 διὰ τὴν ἐπιμιξίαν τοῖς ἐν τῇ νήσῳ πολλὴν ἐμπειρίαν τῆς Ῥωμαίων διαλέκτου περιπεποimenoi, πάσας τὰς τῆς ἡγεμονίας ταύτης πράξεις ἀκριβῶς ἀνελάβομεν ἐκ τῶν παρ' ἐκείνοις ὑπομνημάτων ἐκ πολλῶν χρόνων τετηρημένων. πεποινήμεθα δὲ τὴν ἀρχὴν τῆς ἱστορίας 5 ἀπὸ τῶν μυθολογουμένων παρ' Ἑλλησί τε καὶ βαρβάροις, ἐξετάσαντες τὰ παρ' ἐκάστοις ἱστορούμενα κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους, ἐφ' ὅσον ἡμῖν δύναμις.

Ἐπεὶ δ' ἡ μὲν ὑπόθεσις ἔχει τέλος, αἱ βίβλοι 6 δὲ μέχρι τοῦ νῦν ἀνέκδοτοι τυγχάνουσιν οὐσαι, βούλομαι βραχέα προδιορίσαι περὶ ὅλης τῆς πραγματείας. τῶν γὰρ βιβλίων ἡμῖν ἔξ μὲν αἱ πρῶται περιέχουσιν τὰς πρὸ τῶν Τρωικῶν πράξεις καὶ μυθολογίας, καὶ τούτων αἱ μὲν προηγούμεναι τρεῖς τὰς βαρβαρικάς, αἱ δ' ἑξῆς σχεδὸν τὰς τῶν Ἑλλήνων ἀρχαιολογίας. 20 ἐν δὲ ταῖς μετὰ ταύτας ἑνδεκα τὰς ἀπὸ τῶν Τρωικῶν κοινὰς πράξεις ἀναγεγράφαμεν ἕως τῆς Ἀλεξάνδρου τελευτῆς· ἐν δὲ ταῖς ἑξῆς εἴκοσι καὶ τρισὶ βίβλοις 7 τὰς λοιπὰς ἀπάσας κατετάξαμεν μέχρι τῆς ἀρχῆς τοῦ συστάντος πολέμου Ῥωμαίοις πρὸς Κελτοὺς, καθ' 25 ὃν ἡγούμενος Γάιος Ἰούλιος Καῖσαρ ὁ διὰ τὰς πράξεις προσαγορευθεὶς θεὸς κατεπολέμησε μὲν τὰ πλείστα καὶ μαχιμώτατα τῶν Κελτῶν ἔθνη, προεβίβασε δὲ τὴν ἡγεμονίαν τῆς Ῥώμης μέχρι τῶν

4 ἀγγυρίου D, ἀργυρίου τὸ γένος CF 16 ἡμῖν ἔξ μὲν αἱ] ἡμῖν ἔξ αἱ D, αἱ μὲν ἔξ conicio.

Βρεττανικῶν νήσων· τούτου δ' αἱ πρῶται πράξεις ἐπετελέσθησαν ὀλυμπιάδος τῆς ἑκατοστῆς καὶ ὀγδοηκοστῆς κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος ἐπ' ἄρχοντος Ἀθηνησιν Ἡρώδου.

5 Τῶν δὲ χρόνων τούτων περιειλημμένων ἐν 9 ταύτῃ τῇ πραγματείᾳ τοὺς μὲν πρὸ τῶν Τρωικῶν 6 οὐ διοριζόμεθα βεβαίως διὰ τὸ μηδὲν παράπηγμα παρειληφέναι περὶ τούτων πιστευόμενον, ἀπὸ δὲ τῶν Τρωικῶν ἀκολουθῶς Ἀπολλοδώρῳ τῷ Ἀθηναίῳ τίθεμεν ὀγδοήκοντ' ἔτη πρὸς τὴν καθόδον τῶν Ἡρα- 10 κλειδῶν, ἀπὸ δὲ ταύτης ἐπὶ τὴν πρώτην ὀλυμπιάδα δυσεὶ λείποντα τῶν τριακοσίων καὶ τριάκοντα, συλλογιζόμενοι τοὺς χρόνους ἀπὸ τῶν ἐν Λακεδαίμονι βασιλευσάντων, ἀπὸ δὲ τῆς πρώτης ὀλυμπιάδος εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ Κελτικοῦ πολέμου, ἣν τελευτὴν πε- 15 ποιήμεθα τῆς ἱστορίας, ἑπτακόσια καὶ τριάκοντα· ὥστε τὴν ὅλην πραγματείαν ἡμῶν τετταράκοντα βίβλων οὖσαν περιέχειν ἔτη δυσεὶ λείποντα τῶν χιλίων ἑκατὸν τετταράκοντα χωρὶς τῶν χρόνων τῶν περιεχόντων τὰς πρὸ τῶν Τρωικῶν πράξεις. 20

2 Ταῦτα μὲν οὖν ἀκριβῶς προδιωρισάμεθα, βου-
λόμενοι τοὺς μὲν ἀναγινώσκοντας εἰς ἔννοιαν ἀγα-
γεῖν τῆς ὅλης προθέσεως, τοὺς δὲ διασκευάζειν
εἰσθότας τὰς βίβλους ἀποτρέψαι τοῦ λυμαινέσθαι
τὰς ἀλλοτρίας πραγματείας. ἡμῖν δὲ παρ' ὅλην τὴν 25
ἱστορίαν τὰ μὲν γραφέντα καλῶς μὴ μετεχέτω φθόρον,
τὰ δὲ ἀγνοηθέντα τυγχανέτω διορθώσεως ὑπὸ τῶν
3 δυνατωτέρων. διεληλυθότες δὲ ὑπὲρ ὧν προηροῦ-

2 ἀπετελέσθησαν CF

3 πρῶτον] τρίτον Holzapfel.

μεθα, τὴν ἐπαγγελίαν τῆς γραφῆς βεβαιοῦν ἐγχειροῦμεν.

Περὶ μὲν οὖν θεῶν τίνας ἐννοίας ἔσχον οἱ πρῶ- 6
τοι καταδείξαντες τιμᾶν τὸ θεῖον, καὶ τῶν μυθο-
λογουμένων περὶ ἐκάστου τῶν ἀθανάτων, τὰ μὲν
πολλὰ συντάξασθαι παρήσομεν κατ' ἰδίαν διὰ τὸ
τὴν ὑπόθεσιν ταύτην πολλοῦ λόγου προσδεῖσθαι,
ὅσα δ' ἂν ταῖς προκειμέναις ἱστορίαις οἰκεῖα δό-
ξωμεν ὑπάρχειν, παραθήσομεν ἐν κεφαλαίοις, ἵνα
μηδὲν τῶν ἀκοῆς ἀξίων ἐπιζητῇται. περὶ δὲ τοῦ 2
γένους τῶν ἀπάντων ἀνθρώπων καὶ τῶν πραχθέν-
των ἐν τοῖς γνωριζομένοις μέρεσι τῆς οἰκουμένης,
ὅς ἂν ἐνδέχεται περὶ τῶν οὕτω παλαιῶν, ἀκριβῶς
ἀναγράφωμεν ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων ἀρξά-
μενοι. περὶ τῆς πρώτης τοίνυν γενέσεως τῶν ἀν- 3
θρώπων διτταὶ γερόνασιν ἀποφάσεις παρὰ τοῖς νο-
μιμωτάτοις τῶν τε φυσιολόγων καὶ τῶν ἱστορικῶν.
οἱ μὲν γὰρ αὐτῶν ἀγέννητον καὶ ἀφθαρτον ὑποστη-
σάμενοι τὸν κόσμον, ἀπεφάναντο καὶ τὸ γένος τῶν
ἀνθρώπων ἐξ αἰῶνος ὑπάρχειν, μηδέποτε τῆς αὐτῶν
τεκνώσεως ἀρχὴν ἐσχηκυίας· οἱ δὲ γεννητὸν καὶ
φθαρτὸν εἶναι νομίσαντες ἔφησαν ὁμοίως ἐκείνῳ
τοὺς ἀνθρώπους τυχεῖν τῆς πρώτης γενέσεως ὠρι-
σμένοις χρόνοις.

4 τιμᾶν om. D καὶ περὶ τῶν μυθολογουμένων ἐκά-
στου codices (et Euseb. praep. ev. I 7, 1); corr. Dindorf
(cf. IV 6, 1) 6 παρήσομεν Madvig, πειρασόμεθα libri
8 οἰκεῖα scripsi, οἰκίότα libri 16 παρὰ τοῖς ὀνομαστοτά-
τοις καὶ νομιμωτάτοις D 22 ἀφθαρτον C; καὶ φθαρτὸν
om. F 22 ἐκείνῳ Rhodoman, ἐκείνοις codices, ἐκείνῳ καὶ
Hertlein.

- 7 Κατὰ γὰρ τὴν ἐξ ἀρχῆς τῶν ὅλων σύστασιν μίαν
 ἔχειν ἰδέαν οὐρανόν τε καὶ γῆν, μεμιγμένης αὐτῶν
 τῆς φύσεως· μετὰ δὲ ταῦτα διαστάντων τῶν σωμά-
 των ἀπ' ἀλλήλων, τὸν μὲν κόσμον περιλαβεῖν ἅπα-
 σαν τὴν ὁρωμένην ἐν αὐτῷ σύνταξιν, τὸν δ' ἄερα 5
 κινήσεως τυχεῖν συνεχοῦς, καὶ τὸ μὲν πυρῶδες αὐ-
 τοῦ πρὸς τοὺς μετεωροτάτους τόπους συνδραμεῖν,
 ἀνωφεροῦς οὔσης τῆς τοιαύτης φύσεως διὰ τὴν κου-
 φότητα· ἀφ' ἧς αἰτίας τὸν μὲν ἥλιον καὶ τὸ λοιπὸν
 πλῆθος τῶν ἄστρον ἐναποληφθῆναι τῇ πάσῃ δίνῃ· 10
 τὸ δὲ ἔλλωδες καὶ θολερὸν μετὰ τῆς τῶν ὑγρῶν
 συγκρίσεως ἐπὶ ταῦτό καταστῆναι διὰ τὸ βάρος·
 2 εἰλούμενον δ' ἐν ἑαυτῷ συνεχῶς καὶ συστρεφόμενον
 ἐκ μὲν τῶν ὑγρῶν τὴν θάλατταν, ἐκ δὲ τῶν στε-
 ρεμνιωτέρων ποιῆσαι τὴν γῆν πηλώδη καὶ παν- 15
 3 τελῶς ἀπαλὴν. ταύτην δὲ τὸ μὲν πρῶτον τοῦ περὶ
 τὸν ἥλιον πυρὸς καταλάμπαντος πῆξιν λαβεῖν, ἔπειτα
 διὰ τὴν θερμασίαν ἀναξυμουμένης τῆς ἐπιφανείας
 συνοιδῆσαι τινα τῶν ὑγρῶν κατὰ πολλοὺς τόπους,
 καὶ γενέσθαι περὶ αὐτὰ σηπεδόνας ὑμέσι λεπτοῖς 20
 περιεχομένας· ὅπερ ἐν τοῖς ἔλεσι καὶ τοῖς λιμνά-
 ζουσι τῶν τόπων ἐτι καὶ νῦν ὁραῖσθαι γινόμενον,
 ἐπειδὴν τῆς χώρας κατεψυγμένης ἄφνω διάπυρος
 ὁ ἀῆρ γένηται, μὴ λαβὼν τὴν μεταβολὴν ἐκ τοῦ 11
 4 κατ' ὀλίγον. ζωογονουμένων δὲ τῶν ὑγρῶν διὰ 25
 τῆς θερμασίας τὸν εἰρημένον τρόπον τὰς μὲν νύκτας
 λαμβάνειν αὐτίκα τὴν τροφήν ἐκ τῆς πιπτούσης

12 καταστῆναι] κατενεχθῆναι C 13 καὶ συστρεφόμενον
 συνεχῶς vulg. 19 ἀνοιδῆσαι Reiske 24 ὁ om. DF
 (Euseb.).

ἀπὸ τοῦ περιέχοντος ὁμίχλης, τὰς δ' ἡμέρας ὑπὸ τοῦ καύματος στερεοῦσθαι· τὸ δ' ἔσχατον τῶν κυνοφορουμένων τὴν τελείαν αὔξησιν λαβόντων, καὶ τῶν ὑμένων διακαυθέντων τε καὶ περιρραγέντων, ἀναφυῆναι παντοδαποὺς τύπους ζώων. τούτων δὲ 5 τὰ μὲν πλείστης θερμοσίας κεκοινωνηκότα πρὸς τοὺς μετεώρους τόπους ἀπελθεῖν γενόμενα πτηνά, τὰ δὲ γεώδους ἀντεχόμενα συγκρίσεως ἐν τῇ τῶν ἐρπετῶν καὶ τῶν ἄλλων τῶν ἐπιγείων τάξει κατ- ἀριθμηθῆναι, τὰ δὲ φύσεως ὑγρᾶς μάλιστα μετειλη- φότα πρὸς τὸν ὁμογενῆ τόπον συνδραμεῖν, ὀνομα- σθέντα πλωτά. τὴν δὲ γῆν αἰὲ μᾶλλον στερεομένην 6 ὑπὸ τε τοῦ περὶ τὸν ἥλιον πυρὸς καὶ τῶν πνευ- μάτων τὸ τελευταῖον μηκέτι δύνασθαι μηδὲν τῶν μειζόνων ζωογονεῖν, ἀλλ' ἐκ τῆς πρὸς ἄλληλα μί- ξεως ἕκαστα γεννᾶσθαι τῶν ἐμψύχων. ἔοικε δὲ περὶ 7 τῆς τῶν ὄλων φύσεως οὐδ' Εὐριπίδης διαφωνεῖν τοῖς προειρημένοις, μαθητῆς ὢν Ἀναξαγόρου τοῦ φυσικοῦ· ἐν γὰρ τῇ Μελανίππῃ τίθησιν οὕτως,

20 ὥς οὐρανός τε γαῖά τ' ἦν μορφή μία·
ἐπεὶ δ' ἐχωρίσθησαν ἀλλήλων δίχα,
τίκτουσι πάντα κἀνέδωκαν εἰς φάος,
δένδρη, πτηνὰ, θήρας, οὓς θ' ἄλμη τρέφει,
γένος τε θνητῶν.

25 Καὶ περὶ μὲν τῆς πρώτης τῶν ὄλων γενέσεως 8 τοιαῦτα παρειλήφαμεν, τοὺς δὲ ἐξ ἀρχῆς γεννηθέν-

5 ἀναφυῆναι] καὶ φανῆναι add. D; ἀναφυσήθῆναι for-
tasse 25 καὶ περὶ — παρειλήφαμεν CFGLM (et Euseb.
pr. ev. I 7, 10); καὶ περὶ . . . τῶν ὄλων ἀλόγων γενέσεως
τοιαῦτα παρειλήφαμεν· τοὺς δὲ (τῶν ὄλων — δὲ om. ABEN)
τοῦ ζωογονεῖν τὴν γῆν, εἰ καὶ παρὰ δόξον εἶναί τισι φαίνε-

τας τῶν ἀνθρώπων φασὶν ἐν ἀτάκτῳ καὶ θηριώδει
 βίῳ καθεστῶτας σποράδην ἐπὶ τὰς νομὰς ἐξίεναι,
 καὶ προσφέρεισθαι τῆς τε βοτάνης τὴν προσηνεστά-
 την καὶ τοὺς αὐτομάτους ἀπὸ τῶν δένδρων καρπούς.
 2 καὶ πολεμουμένους μὲν ὑπὸ τῶν θηρίων ἀλλήλοις 5
 βοηθεῖν ὑπὸ τοῦ συμφέροντος διδασκομένους, ἀθροί-
 ζομένους δὲ διὰ τὸν φόβον ἐπιγινώσκειν ἐκ τοῦ
 3 κατὰ μικρὸν τοὺς ἀλλήλων τύπους. τῆς φωνῆς δ'
 ἀσήμεον καὶ συγκεχυμένης οὔσης ἐκ τοῦ κατ' ὀλίγον
 διαρθροῦν τὰς λέξεις, καὶ πρὸς ἀλλήλους τιθέντας 12
 σύμβολα περὶ ἐκάστου τῶν ὑποκειμένων γνώριμον 11
 σφίσιν αὐτοῖς ποιῆσαι τὴν* περὶ ἀπάντων ἐρμη-
 4 νεῖαν. τοιούτων δὲ συστηματικῶν γινομένων καθ'
 ἅπασαν τὴν οἰκουμένην, οὐχ ὁμόφωνον πάντας
 ἔχειν τὴν διάλεκτον, ἐκάστων ὡς ἔτυχε συνταξάν- 15
 των τὰς λέξεις· διὸ καὶ παντοίους τε ὑπάρξαι
 χαρακτηῆρας διαλέκτων καὶ τὰ πρῶτα γενόμενα
 συστήματα τῶν ἀπάντων ἔθνων ἀρχέγονα γενέσθαι.
 5 τοὺς οὖν πρώτους τῶν ἀνθρώπων μηδεὶνὸς τῶν
 πρὸς βίον χρησίμων εὗρημένου ἐπιπόνως διάγειν, 20

ται, τὴν τότε ἐνέργειαν φασὶ καὶ τὰ μέχρι νῦν γινόμενα
 μαρτυρεῖν ἑαυτοῖς. κατὰ γὰρ τὴν Θηβαίδα τῆς Αἰγύπτου
 καθ' οὓς ἂν καιροὺς πλεονάσῃ τὴν ἀνάβασιν ὁ Νεῖλος καὶ
 τῆς μὲν γῆς διὰ τοῦτο καθύγρου γινομένης, τῆς δὲ περὶ τὸν
 ἥλιον θερμοσίας ἄφνω προσπεσοῦσης καὶ διὰ τοῦτο κατὰ
 πολλοὺς τόπους τῆς ἐπιφανείας σήψεως γενομένης, πληθὸς
 μυῶν ἐκ γῆς ἀναρῶντων γεννᾶσθαι. ὑπὸ τ' οὖν τῆς γῆς
 σκληρᾶς γεγεννημένης καὶ τοῦ περιέχοντος ἀέρος οὐκέτι δια-
 τηροῦντος τὴν ἐξ ἀρχῆς εὐκρασίαν (εὐταξίαν καὶ εὐκρα-
 σίαν ABEN), φύεται ζῶα, φανερόν εἶναι λέγουσι, διότι κατὰ
 τὴν ἐξ ἀρχῆς τῶν ὅλων γένεσιν ἐκ τῆς γῆς συνέβαινε ζωο-
 γονεῖσθαι παντοίας φύσεις ἐμψύχων ABEN — cf. 10, 2
 9 οὔσης] ὑπαρχούσης CF (Euseb.).

γυμνοὺς μὲν ἐσθῆτος ὄντας, οἰκήσεως δὲ καὶ πυρὸς
 ἀήθεις, τροφῆς δ' ἡμέρου παντελῶς ἀνευνοήτους.
 καὶ γὰρ τὴν συγκομιδὴν τῆς ἀγρίας τροφῆς ἀγνο- 6
 οῦντας μηδεμίαν τῶν καρπῶν εἰς τὰς ἐνδείας ποι-
 5 εἶσθαι παράθεσιν· διὸ καὶ πολλοὺς αὐτῶν ἀπόλλυ-
 σθαι κατὰ τοὺς χειμῶνας διὰ τε τὸ ψῦχος καὶ τὴν
 σπάνιν τῆς τροφῆς. ἐκ δὲ τοῦ κατ' ὀλίγον ὑπὸ τῆς 7
 πείρας διδασκομένους εἰς τε τὰ σπήλαια καταφεύ-
 γειν ἐν τῷ χειμῶνι καὶ τῶν καρπῶν τοὺς φυλάτ-
 10 τεσθαι δυναμένους ἀποτίθεσθαι. γνωσθέντος δὲ τοῦ 8
 πυρὸς καὶ τῶν ἄλλων τῶν χρησίμων κατὰ μικρὸν
 καὶ τὰς τέχνας εὗρεθῆναι καὶ τᾶλλα τὰ δυνάμενα
 τὸν κοινὸν βίον ὠφελῆσαι. καθόλου γὰρ πάντων 9
 τὴν χρεῖαν αὐτὴν διδάσκαλον γενέσθαι τοῖς ἀνθρώ-
 15 ποις, ὑφηγουμένην οἰκείως τὴν ἐκάστου μάθησιν
 εὐφυεῖ ζῳῇ καὶ συνεργοὺς ἔχοντι πρὸς ἅπαντα χει-
 ρας καὶ λόγον καὶ ψυχῆς ἀγχίνουσαν.

Καὶ περὶ μὲν τῆς πρώτης γενέσεως τῶν ἀν- 10
 θρώπων καὶ τοῦ παλαιοτάτου βίου τοῖς ῥηθεῖσιν
 20 ἀρκεσθησόμεθα, στοχαζόμενοι τῆς συμμετρίας. περὶ 9
 δὲ τῶν πράξεων τῶν παραδεδομένων μὲν εἰς μνή-
 μην, γενομένων δὲ ἐν τοῖς γνωριζομένοις τόποις
 τῆς οἰκουμένης, διεξιέναι πειρασόμεθα. τοὺς μὲν 2
 οὖν πρώτους ὑπάρξαντας βασιλεῖς οὗτ' αὐτοὶ λέγειν
 25 ἔχομεν οὔτε τῶν ἱστορικῶν τοῖς ἐπαγγελλομένοις
 εἰδέναι συγκατατιθέμεθα· ἀδύνατον γὰρ τὴν εὗρε-
 σιν τῶν γραμμάτων οὕτως εἶναι παλαιὰν ὥστε
 τοῖς πρώτοις βασιλεῦσιν ἡλικιώτιδα γενέσθαι· εἰ

7 τοῦ Schäfer, τούτου codices
 12 ἐξευρεθῆναι C 24 οὖν om. D.

8 καταφυγεῖν D

- δέ τις καὶ τοῦτο συγχωρήσαι, τό γε τῶν ἱστοριο-
 γράφων γένος παντελῶς φαίνεται νεωστὶ τῷ κοινῷ
 3 βίῳ συνεσταμένον. περὶ δὲ τῆς τοῦ γένους ἀρχαιό-
 τητος οὐ μόνον ἀμφισβητοῦσιν Ἕλληνες, ἀλλὰ καὶ 13
 πολλοὶ τῶν βαρβάρων, ἑαυτοὺς αὐτόχθονας λέγον- 5
 τες καὶ πρώτους τῶν ἀπάντων ἀνθρώπων εὐρετὰς
 γενέσθαι τῶν ἐν τῷ βίῳ χρησίμων, καὶ τὰς γενο-
 μένας παρ' αὐτοῖς πράξεις ἐκ πλείστων χρόνων
 4 ἀναγραφῆς ἤξιῶσθαι. ἡμεῖς δὲ περὶ μὲν τῆς ἐκά-
 στων παλαιότητος τὰκριβὲς καὶ τίνων προτερεῖ τὰ 10
 ἔθνη τῶν ἄλλων τοῖς χρόνοις καὶ πόσοις ἔτεσιν οὐκ
 ἂν διορισάμεθα, τὰ δὲ λεγόμενα παρ' ἐκάστοις
 περὶ τῆς ἀρχαιότητος καὶ τῶν παλαιῶν πράξεων ἐν
 κεφαλαίοις ἀναγράφομεν, στοχαζόμενοι τῆς συμμε-
 5 τρίας. περὶ πρώτων δὲ τῶν βαρβάρων διέξιμεν, 15
 οὐκ ἀρχαιοτέρους αὐτοὺς ἡγούμενοι τῶν Ἑλλήνων,
 καθάπερ Ἐφορος εἴρηκεν, ἀλλὰ προδιελθεῖν βουλό-
 μενοι τὰ πλείστα τῶν περὶ αὐτούς, ὅπως ἀρξάμε-
 νοι τῶν παρὰ τοῖς Ἕλλησιν ἱστορουμένων μηδεμίαν
 ἐν ταῖς ἀρχαιολογίαις ἑτερογενῇ πράξιν παρεμβά- 20
 6 λωμεν. ἐπεὶ δὲ κατὰ τὴν Αἴγυπτον θεῶν τε γενέ-
 σεις ὑπάρχει μυθολογοῦνται, αἱ τε τῶν ἄστρον
 ἀρχαιόταται παρατηρήσεις εὐρῆσθαι λέγονται, πρὸς
 δὲ τούτοις πράξεις ἀξιόλογοι καὶ πολλὰι μεγάλων
 ἀνδρῶν ἱστοροῦνται, ποιησόμεθα τῆς ἱστορίας τὴν 25
 ἀρχὴν διὰ τῶν κατ' Αἴγυπτονπραχθέντων.
- 10 Φασὶ τοίνυν Αἰγύπτιοι κατὰ τὴν ἐξ ἀρχῆς τῶν
 ὅλων γένεσιν πρώτους ἀνθρώπους γενέσθαι κατὰ
 τὴν Αἴγυπτον διὰ τε τὴν εὐκρασίαν τῆς χώρας καὶ
 διὰ τὴν φύσιν τοῦ Νείλου. τοῦτον γὰρ πολύγο- 30

νον ὄντα καὶ τὰς τροφὰς αὐτοφυεῖς παρεχόμενον
 ῥαδίως ἐκτρέφειν τὰ ζωογονηθέντα· τὴν τε γὰρ τοῦ
 καλάμου ῥίζαν καὶ τὸν λωτόν, ἔτι δὲ τὸν Αἰγύπτιον
 κύαμον καὶ τὸ καλούμενον κορσαῖον καὶ πολλὰ τοι-
 5 αὐθ' ἕτερα τροφήν ἐτοίμην παρέχεσθαι τῷ γένει
 τῶν ἀνθρώπων. τῆς δ' ἐξ ἀρχῆς παρ' αὐτοῖς ζωογο- 2
 νίας τεκμήριον πειρῶνται φέρειν τὸ καὶ νῦν ἔτι τὴν
 ἐν Θηβαΐδι χώραν κατὰ τινὰς καιροὺς τοσοῦτους
 καὶ τηλικούτους μῦς γεννᾶν ὥστε τοὺς ἰδόντας τὸ
 10 γινόμενον ἐκπλήττεσθαι· ἐνίοις γὰρ αὐτῶν ἕως μὲν
 τοῦ στήθους καὶ τῶν ἐμπροσθίων ποδῶν διατετυ-
 πῶσθαι καὶ κίνησιν λαμβάνειν, τὸ δὲ λοιπὸν τοῦ
 σώματος ἔχειν ἀδιατύπωτον, μενούσης ἔτι κατὰ
 φύσιν τῆς βώλου. ἐκ τούτου δ' εἶναι φανερόν ὅτι 3
 15 κατὰ τὴν ἐξ ἀρχῆς τοῦ κόσμου σύστασιν τῆς γῆς
 14 εὐκράτου καθεστῶσης μάλιστ' ἂν ἔσχε τὴν γένεσιν
 τῶν ἀνθρώπων ἢ κατ' Αἴγυπτον χώρα· καὶ γὰρ
 νῦν, οὐδαμοῦ τῆς ἄλλης γῆς φυοῦσης οὐδὲν τῶν
 τοιούτων, ἐν μόνῃ ταύτῃ θεωρεῖσθαι τινα τῶν
 20 ἐμψύχων παραδόξως ζωογονούμενα. καθόλου δὲ 4
 λέγουσιν, εἴτε κατὰ τὸν ἐπὶ Δευκαλίωνος γενόμενον
 κατακλυσμὸν ἐφθάρη τὰ πλείστα τῶν ζώων, εἰκὸς
 μάλιστα διασεσῶσθαι τοὺς κατὰ τὴν Αἴγυπτον ὑπὸ
 τὴν μεσημβρίαν κατοικοῦντας, ὥς ἂν τῆς χώρας
 25 αὐτῶν οὔσης ἀνόμβρου κατὰ τὸ πλείστον, εἴτε, καθ-
 ἄπερ τινὲς φασί, παντελοῦς γενομένης τῶν ἐμψύ-
 χων φθορᾶς ἢ γῇ πάλιν ἐξ ἀρχῆς καινὰς ἦνεγκε

7 τεκμήριον ἀπόδειξιν πειρῶνται D; utrum est glossema?

8 ἐν τῇ Θ. χώρα F 12 καὶ σκαρίζειν καὶ κίνησιν λαμβάνειν D; κίνησιν λαμβάνειν glossemati similis.

- τῶν ζώων φύσεις, ὅμως καὶ κατὰ τοῦτον τὸν λόγον
 πρέπειν τὴν ἀρχηγὸν τῶν ἐμψύχων γένεσιν προσ-
 5 ἀπτειν ταύτῃ τῇ χώρᾳ. τῆς γὰρ παρὰ τοῖς ἄλλοις
 ἐπομβρίας τῷ παρ' ἑαυτοῖς γινομένῳ καύματι μιγεί-
 σης εἰκὸς εὐκρατότατον γενέσθαι τὸν ἄερα πρὸς 5
 6 τὴν ἐξ ἀρχῆς τῶν πάντων ζωογονίαν. καὶ γὰρ ἐν
 τοῖς καθ' ἡμᾶς ἔτι χρόνοις κατὰ τὴν ἐπίκλυστον
 Αἴγυπτον ἐν τοῖς ὀψίμοις τῶν ὑδάτων φανερώς
 7 ὀρεᾶσθαι γεννωμένας φύσεις ἐμψύχων· ὅταν γὰρ τοῦ
 ποταμοῦ τὴν ἀναχώρησιν ποιουμένου τὴν πρώτην 10
 τῆς ἰλῦος ὁ ἥλιος διαξηράνῃ, φασὶ συνίστασθαι ξῶα,
 τινὰ μὲν εἰς τέλος ἀπηρτισμένα, τινὰ δὲ ἡμιτελῆ
 καὶ πρὸς αὐτῇ συμφυῇ τῇ γῇ.
- 11 Τοὺς δ' οὖν κατ' Αἴγυπτον ἀνθρώπους τὸ
 παλαιὸν γενομένους, ἀναβλέψαντας εἰς τὸν κόσμον 15
 καὶ τὴν τῶν ὄλων φύσιν καταπλαγέντας τε καὶ
 θαυμάσαντας, ὑπολαβεῖν εἶναι δύο θεοὺς αἰδίους
 τε καὶ πρώτους, τὸν τε ἥλιον καὶ τὴν σελήνην, ὧν
 τὸν μὲν Ὅσιριν, τὴν δὲ Ἴσιν ὀνομάσαι, ἀπὸ τινος
 ἐτύμου τεθείσης ἑκατέρας τῆς προσηγορίας ταύτης. 20
- 12 μεθερμηνευομένων γὰρ τούτων εἰς τὸν Ἑλληνικὸν
 τῆς διαλέκτου τρόπον εἶναι τὸν μὲν Ὅσιριν πολυ-
 ὀφθαλμον, εἰκότως· πανταχῇ γὰρ ἐπιβάλλοντα τὰς
 ἀκτίνας ὥσπερ ὀφθαλμοῖς πολλοῖς βλέπειν ἅπασαν
 γῆν καὶ θάλατταν. καὶ τὸν ποιητὴν δὲ λέγειν σύμ- 25
 φωνα τούτοις
- ἡέλιός θ', ὅς πάντ' ἐφορεᾷ καὶ πάντ' ἐπακούει.

4 ἑαυτῆς D, αὐτοῖς F   7 ἐπίκλυστον CF   13 πρὸς]
 βῶλω add. D, κατὰ μέρος Hertlein   καὶ προσφυῇ αὐτῇ
 conicio   τῆς γῆς D   16 τε om. vulg.   23 πάντῃ CF.

τῶν δὲ παρ' Ἑλλησι παλαιῶν μυθολόγων τινὲς τὸν 3
 Ὅσιριν Διόνυσον προσονομάζουσι καὶ Σείριον παρ-
 15 ωνύμως· ὧν Εὐμόλοπος μὲν ἐν τοῖς Βακχικοῖς ἐπεσί-
 φησιν

5 ἄστροφαῖ Διόνυσον ἐν ἀκτίνεσσι πυρῶπόν,
 Ὅρφεύς δὲ

τούνεκά μιν καλέουσι Φάνητά τε καὶ Διόνυσον.
 φασὶ δέ τινες καὶ τὸ ἑναμμα αὐτῷ τὸ τῆς νεβρίδος 4
 ἀπὸ τῆς τῶν ἄστρον ποικιλίας περιῆφθαι. τὴν δὲ
 10 Ἰσιν μεθερμηνευομένην εἶναι παλαιάν, τεθειμένης
 τῆς προσηγορίας ἀπὸ τῆς αἰδίου καὶ παλαιᾶς γενέ-
 σεως. κέρατα δ' αὐτῇ ἐπιτιθέασιν ἀπὸ τε τῆς ὕψεως
 ἣν ἔχουσα φαίνεται καθ' ὃν ἂν χρόνον ὑπάρχη
 μνηοειδῆς, καὶ ἀπὸ τῆς καθιερωμένης αὐτῇ βοῆς
 15 παρ' Αἰγυπτίοις. τούτους δὲ τοὺς θεοὺς ὑφίστανται 5
 τὸν σύμπαντα κόσμον διοικεῖν τρέφοντάς τε καὶ
 αὖξοντας πάντα τριμερέσιν ὥραις ἀοράτῳ κινήσει
 τὴν περίοδον ἀπαρτιζούσαις, τῇ τε ἔαρινῃ καὶ θε-
 ρινῇ καὶ χειμερινῇ· ταύτας δ' ἐναντιωτάτην ἀλλήλαις
 20 τὴν φύσιν ἐχούσας ἀπαρτίζειν τὸν ἐνιαυτὸν ἀρίστη
 συμφωνίᾳ· φύσιν δὲ συμβάλλεσθαι πλείστην εἰς τὴν
 τῶν ἀπάντων ζωογονίαν τῶν θεῶν τούτων τὸν μὲν
 πυρῶδους καὶ πνεύματος, τὴν δὲ ὑγροῦ καὶ ξηροῦ,
 κοινῇ δ' ἀμφοτέρους ἀέρος· καὶ διὰ τούτων πάντα
 25 γεννᾶσθαι καὶ τρέφεσθαι. διὸ καὶ τὸ μὲν ἅπαν 6
 σῶμα τῆς τῶν ὅλων φύσεως ἐξ ἡλίου καὶ σελήνης

1 τὸν Ὅσιριν om. D   2 ἐπονομάζουσι CF   σίριον D
 5 ἄστροφανῇ CD   9 διῆφθαι D   12 περιτιθέασιν CF
 15 ὑφίστανται] ἂν τις προβάλλονται add. D   20 τὴν φύσιν
 ἀλλήλαις CF   21 φύσιν] φασὶν Reiske   πλεῖστα Wess.

- ἀπαρτίζεσθαι, τὰ δὲ τούτων μέρη πέντε τὰ προειρη-
 μένα, τό τε πνεῦμα καὶ τὸ πῦρ καὶ τὸ ξηρόν, ἔτι δὲ
 τὸ ὑγρόν καὶ τὸ τελευταῖον τὸ ἀερῶδες, ὥσπερ ἐπ'
 ἀνθρώπου κεφαλὴν καὶ χεῖρας καὶ πόδας καὶ τᾶλλα
 μέρη καταριθμοῦμεν, τὸν αὐτὸν τρόπον τὸ σῶμα ⁵
 τοῦ κόσμου συγκεῖσθαι πᾶν ἐκ τῶν προειρημένων.
- 12 τούτων δ' ἕκαστον θεὸν νομίσαι καὶ προσηγορίαν
 ἰδίαν ἑκάστῳ θεῖναι κατὰ τὸ οἰκεῖον τοὺς πρώτους
 διαλέκτῳ χρησαμένους διηρθρωμένῃ τῶν κατ' Αἴγυπ-
 2 του ἀνθρώπων. τὸ μὲν οὖν πνεῦμα Δία προσαγο- ¹⁰
 ρεῦσαι μεθερμηνευομένης τῆς λέξεως, ὃν αἴτιον ὄντα
 τοῦ ψυχικοῦ τοῖς ζῴοις ἐνόμισαν ὑπάρχειν πάντων
 οἶονεῖ τινα πατέρα. συμφωνεῖν δὲ τούτοις φασὶ
 καὶ τὸν ἐπιφανέστατον τῶν παρ' Ἑλλήσι ποιητῶν
 ἐπὶ τοῦ θεοῦ τούτου λέγοντα 15
- πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε.
- 3 τὸ δὲ πῦρ μεθερμηνευόμενον Ἥφαιστον ὀνομάσαι, ¹⁶
 νομίσαντας μέγαν εἶναι θεὸν καὶ πολλὰ συμβάλλε-
 4 σθαι πᾶσιν εἰς γένεσίν τε καὶ τελείαν αὐξήσιν. τὴν
 δὲ γῆν ὥσπερ ἀγγεῖόν τι τῶν φυομένων ὑπολαμ- ²⁰
 βάνοντας μητέρα προσαγορευεῖν· καὶ τοὺς Ἑλληνας
 δὲ ταύτην παραπλησίως Διμήτηραν καλεῖν, βραχὺ
 μετατεθείσης διὰ τὸν χρόνον τῆς λέξεως· τὸ γὰρ
 παλαιὸν ὀνομάζεσθαι γῆν μητέρα, καθάπερ καὶ τὸν
 Ὅρφέα προσμαρτυρεῖν λέγοντα 25

Γῆ μήτηρ πάντων, Διμήτηρ πλουτοδότειρα.

- 5 τὸ δ' ὑγρὸν ὀνομάσαι λέγουσι τοὺς παλαιοὺς Ὠκε-
 ἀνην, ὃ μεθερμηνευόμενον μὲν εἶναι τροφήν μητέρα,

8 ἑκάστῳ θεῖναι ἰδίαν D 10 ἀγορευεῖν D 27 ὠκε-
 ἀνην Wesseling (c. 19, 4), ὠκέλην F, ὠκεανόν CD.

παρ' ἐνίοις δὲ τῶν Ἑλλήνων Ὠκεανὸν ὑπάρχειν
ὑπειληφθαι, περὶ οὗ καὶ τὸν ποιητὴν λέγειν

Ὠκεανὸν τε θεῶν γενέσιν καὶ μητέρα Τηθύν.

οἱ γὰρ Αἰγύπτιοι νομίζουσιν Ὠκεανὸν εἶναι τὸν 6
5 παρ' αὐτοῖς ποταμὸν Νεῖλον, πρὸς ᾧ καὶ τὰς τῶν
θεῶν γενέσεις ὑπάρξαι· τῆς γὰρ πάσης οἰκουμένης
κατὰ μόνην τὴν Αἴγυπτον εἶναι πόλεις πολλὰς ὑπὸ
τῶν ἀρχαίων θεῶν ἐκτισμένας, οἷον Διὸς, Ἡλίου,
Ἑρμοῦ, Ἀπόλλωνος, Πανός, Εἰλειθυίας, ἄλλων
10 πλειόνων. τὸν δ' ἄερα προσαγορεύσαι φασιν Ἀθη- 7
νῶν μεθερμηνευομένης τῆς λέξεως, καὶ Διὸς θυγα-
τέρα νομίσαι ταύτην, καὶ παρθένον ὑποστήσασθαι
διὰ τε τὸ ἄφθορον εἶναι φύσει τὸν ἄερα καὶ τὸν
ἀκρότατον ἐπέχειν τόπον τοῦ σύμπαντος κόσμου·
15 διόπερ ἐκ τῆς κορυφῆς τοῦ Διὸς μυθολογηθῆναι
ταύτην γενέσθαι. ὠνομάσθαι δὲ αὐτὴν Τριτογένειαν 8
ἀπὸ τοῦ τρις μεταβάλλειν αὐτῆς τὴν φύσιν κατ'
ἐνιαυτόν, ἔαρος καὶ θέρους καὶ χειμῶνος. λέγεσθαι
δ' αὐτὴν καὶ Γλανκῶπιν, οὐχ ὥσπερ ἔνιοι τῶν
20 Ἑλλήνων ὑπέλαβον, ἀπὸ τοῦ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἔχειν
γλανκούς· τοῦτο μὲν γὰρ εὐήθες ὑπάρχειν· ἀλλ' ἀπὸ
τοῦ τὸν ἄερα τὴν πρόσοψιν ἔχειν ἔγγλανκον. φασὶ 9
δὲ τοὺς πέντε θεοὺς τοὺς προειρημένους πᾶσαν τὴν
οἰκουμένην ἐπιπορεύεσθαι, φανταζομένους τοῖς ἀν-
25 θρώποις ἐν ἱερῶν ζώων μορφαῖς, ἔστι δ' ὅτε εἰς
ἀνθρώπων ἰδέας ἢ τινων ἄλλων μεταβάλλοντας· καὶ
τοῦτο μὴ μυθῶδες ὑπάρχειν, ἀλλὰ δυνατόν, εἶπερ

16 ταύτην γενέσθαι C, συνέβη ταύτην γενέσθαι F, συν-
έβη ταύτην D 21 τοῦτο . . . ὑπάρχειν om. F 22 ὄψιν D
23 τὴν πᾶσαν D

- οὗτοι πρὸς ἀλήθειάν εἰσιν οἱ πάντα γεννῶντες. καὶ
 10 τὸν ποιητὴν δὲ εἰς Αἴγυπτον παραβαλόντα καὶ μετα-
 σχόντα παρὰ τῶν ἱερέων τῶν τοιούτων λόγων θεῖναι
 που κατὰ τὴν ποιήσιν τὸ προειρημένον ὥς γινόμενον,
 καὶ τε θεοὶ ξείνοισιν ἑοικότες ἄλλοδαποῖσι 17
 παντοῖοι τελέθοντες ἐπιστροφῶσι πόληας, 6
 ἀνθρώπων ὕβριν τε καὶ εὐνομίην ἐσορῶντες.
 περὶ μὲν οὖν τῶν ἐν οὐρανῷ θεῶν καὶ γένεσιν
 αἰδίου ἐσχηκότων τοσαῦτα λέγουσιν Αἰγύπτιοι.
- 13 "Αλλοὺς δ' ἐκ τούτων ἐπιγείους γενέσθαι φασίν, 10
 ὑπάρξαντας μὲν θνητούς, διὰ δὲ σύνεσιν καὶ κοι-
 νὴν ἀνθρώπων εὐεργεσίαν τετευχότας τῆς ἀθανα-
 σίας, ὧν ἐνίους καὶ βασιλεῖς γεγενῆσθαι κατὰ τὴν
 2 Αἴγυπτον. μεθερμηνευομένων δ' αὐτῶν τινὰς μὲν
 ὁμωνύμους ὑπάρχειν τοῖς οὐρανίοις, τινὰς δ' ἰδίαν 15
 ἐσχηκέναι προσηγορίαν, "Ηλιὸν τε καὶ Κρόνον καὶ
 'Ρέα, ἔτι δὲ Δία τὸν ὑπὸ τινων "Αμμωνα προσαγο-
 ρευόμενον, πρὸς δὲ τούτοις "Ηραν καὶ "Ηφαιστον,
 ἔτι δ' Ἑστίαν καὶ τελευταῖον Ἐρμῆν. καὶ πρῶτον μὲν
 "Ηλιον βασιλεῦσαι τῶν κατ' Αἴγυπτον, ὁμώνυμον 20
 3 ὄντα τῷ κατ' οὐρανὸν ἄστρῳ. ἐνιοὶ δὲ τῶν ἱερέων
 φασὶ πρῶτον "Ηφαιστον βασιλεῦσαι, πυρὸς εὐρετὴν
 γενόμενον καὶ διὰ τὴν εὐχρηστίαν ταύτην τυχόντα
 τῆς ἡγεμονίας· γενομένου γὰρ ἐν τοῖς ὄρεσι κεραυ-
 νοβόλον δένδρου καὶ τῆς πλησίον ὕλης καομένης 25
 προσελθόντα τὸν "Ηφαιστον κατὰ τὴν χειμέριον
 ὥραν ἡσθῆναι διαφερόντως ἐπὶ τῇ θερμοσίᾳ, λή-
 γοντος δὲ τοῦ πυρὸς αἰὲ τῆς ὕλης ἐπιβάλλειν, καὶ

τούτω τῷ τρόπῳ διατηροῦντα τὸ πῦρ προκαλεῖσθαι
 τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους πρὸς τὴν ἐξ αὐτοῦ γινο-
 μένην εὐχρηστίαν. μετὰ δὲ ταῦτα τὸν Κρόνον ἄρ- 4
 ξαι, καὶ γήμαντα τὴν ἀδελφὴν Ῥεῖαν γεννῆσαι κατὰ
 5 μὲν τινὰς τῶν μυθολόγων Ὅσιριν καὶ Ἴσιν, κατὰ
 δὲ τοὺς πλείστους Δία τε καὶ Ἥραν, οὓς δι' ἀρε-
 τὴν βασιλεῦσαι τοῦ σύμπαντος κόσμου. ἐκ δὲ τούτων
 γενέσθαι πέντε θεοὺς, καθ' ἑκάστην τῶν ἐπαγομέ-
 νων παρ' Αἰγυπτίοις πένθ' ἡμερῶν ἑνὸς γεννηθέν-
 10 τος· ὀνόματα δὲ ὑπάρξαι τοῖς τεκνωθεῖσιν Ὅσιριν
 καὶ Ἴσιν, ἔτι δὲ Τυφῶνα καὶ Ἀπόλλωνα καὶ Ἀφρο-
 δίτην· καὶ τὸν μὲν Ὅσιριν μεθερμηνευόμενον εἶναι 5
 Διόνυσον, τὴν δὲ Ἴσιν ἔγγιστά πως Διμήτραν.
 ταύτην δὲ γήμαντα τὸν Ὅσιριν καὶ τὴν βασιλείαν
 15 διαδεξάμενον πολλὰ πράξαι πρὸς εὐεργεσίαν τοῦ
 κοινοῦ βίου.

Πρῶτον μὲν γὰρ παῦσαι τῆς ἀλληλοφαγίας τὸ 14
 τῶν ἀνθρώπων γένος, εὐρούσης μὲν Ἰσιδος τὸν τε
 τοῦ πυροῦ καὶ τῆς κριθῆς καρπὸν, φυόμενον μὲν
 20 ὥς ἔτυχε κατὰ τὴν χώραν μετὰ τῆς ἄλλης βοτάνης,
 18 ἀγνοοούμενον δὲ ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, τοῦ δὲ Ὅσι-
 ριδος ἐπινοησαμένου καὶ τὴν τούτων κατεργασίαν
 τῶν καρπῶν, ἥδέως μεταθέσθαι πάντας τὴν τρο-
 φὴν διὰ τε τὴν ἡδονὴν τῆς φύσεως τῶν εὐρεθέν-
 25 των καὶ διὰ τὸ φαίνεσθαι συμφέρον ὑπάρχειν ἀπέ-
 χεσθαι τῆς κατ' ἀλλήλων ὀμότητος. μαρτύριον δὲ 2
 φέρουσι τῆς εὐρέσεως τῶν εἰρημένων καρπῶν τὸ
 τηρούμενον παρ' αὐτοῖς ἐξ ἀρχαίων νόμιμον· ἔτι

1 προκαλεῖσθαι codices, corr. Dind. 3 ἄρξαι om. D
 22 ἐπινοήσαντος Reiske καὶ om. II 23 ἥδέως] δὲ add. II.

- γὰρ καὶ νῦν κατὰ τὸν θερῖσμον τοὺς πρῶτους ἀμη-
θέντας σιτάχους θέντας τοὺς ἀνθρώπους κόπτεσθαι
πλησίον τοῦ δράγματος καὶ τὴν Ἴσιν ἀνακαλεῖσθαι,
καὶ τοῦτο πράττειν τιμὴν ἀπονέμοντας τῇ θεῷ τῶν
εὐρημένων κατὰ τὸν ἐξ ἀρχῆς τῆς εὐρέσεως καιρόν. 5
- 3 παρ' ἐνίαις δὲ τῶν πόλεων καὶ τοῖς Ἰσείοις ἐν τῇ
πομπῇ μετὰ τῶν ἄλλων φέρεσθαι καὶ πνυθμένας
πυρῶν καὶ κριθῶν, ἀπομνημόνευμα τῶν ἐξ ἀρχῆς
τῇ θεῷ φιλοτέχνως εὐρεθέντων. θεῖναι δὲ φασι
καὶ νόμους τὴν Ἴσιν, καθ' οὓς ἀλλήλοις διδόναι 10
τοὺς ἀνθρώπους τὸ δίκαιον καὶ τῆς ἀθέσμου βίας
καὶ ὕβρεως παύσασθαι διὰ τὸν ἀπὸ τῆς τιμωρίας
- 4 φόβον· διὸ καὶ τοὺς παλαιοὺς Ἑλλήνας τὴν Δήμη-
τραν θεσμοφόρον ὀνομάζειν, ὥς τῶν νόμων πρῶτον
ὑπὸ ταύτης τεθειμένων. 15
- 15 Κτίσαι δὲ φασι τοὺς περὶ τὸν Ὀσίριν πόλιν ἐν
τῇ Θηβαΐδι τῇ κατ' Αἴγυπτον ἐκατόμυλον, ἣν ἐκεί-
νους μὲν ἐπώνυμον ποιῆσαι τῆς μητρός, τοὺς δὲ
μεταγενεστέρους αὐτὴν ὀνομάζειν Διὸς πόλιν, ἐνί-
2 ους δὲ Θήβας. ἀμφισβητεῖται δ' ἡ κτίσις τῆς πό- 20
λεως ταύτης οὐ μόνον παρὰ τοῖς συγγραφεῦσιν,
ἀλλὰ καὶ παρ' αὐτοῖς τοῖς κατ' Αἴγυπτον ἱερεῦσι·
πολλοὶ γὰρ ἱστοροῦσιν οὐχ ὑπὸ τῶν περὶ τὸν Ὀσί-
ριν κτισθῆναι τὰς Θήβας, ἀλλὰ πολλοῖς ὕστερον
ἔτεσιν ὑπὸ τινος βασιλέως, περὶ οὗ τὰ κατὰ μέρος 25
- 3 ἐν τοῖς οἰκείοις χρόνοις ἀναγράφομεν. ἰδρῦσασθαι
δὲ καὶ ἱερὸν τῶν γονέων Διὸς τε καὶ Ἥρας ἀξιο-

1 ἀπονέμοντας τιμὴν CF   6 ἐν om. D   8 ἀπομνη-
μοιεύματα CF   21 παρὰ om. D   22 παρ' αὐτοῖς τοῖς]
παρὰ τοῖς C, om. F.

λογον τῷ τε μεγέθει καὶ τῇ λοιπῇ πολυτελείᾳ, καὶ
 ναοὺς χρυσοῦς δύο Διός, τὸν μὲν μείζονα τοῦ οὐ-
 ρανίου, τὸν δὲ ἐλάττονα τοῦ βεβασιλευκότος καὶ
 19 πατρὸς αὐτῶν, ὃν τινες Ἀμμωνα καλοῦσι. κατα- 4
 5 σκευάσαι δὲ καὶ τῶν ἄλλων θεῶν τῶν προειρημέ-
 νων ναοὺς χρυσοῦς, ὧν ἐκάστῳ τιμὰς ἀπονεῖμαι
 καὶ καταστῆσαι τοὺς ἐπιμελομένους ἱερεῖς. προ-
 τιμᾶσθαι δὲ παρὰ τῷ Ὀσίριδι καὶ τῇ Ἰσιδι τοὺς τὰς
 τέχνας ἀνευρίσκοντας ἢ μεθοδεύοντάς τι τῶν χρη-
 10 σίμων· διόπερ ἐν τῇ Θηβαΐδι χαλκουργείων εὗρε- 5
 θέντων καὶ χρυσείων ὅπλα τε κατασκευάσασθαι,
 δι' ὧν τὰ θηρία κτείνοντας καὶ τὴν γῆν ἐργαζομέ-
 νους φιλοτίμως ἐξημερῶσαι τὴν χώραν, ἀγάλματά
 τε καὶ χρυσοῦς ναοὺς κατασκευάσασθαι τῶν θεῶν
 15 διαπρεπεῖς. γενέσθαι δὲ καὶ φιλογέωργον τὸν Ὀσίριν, 6
 καὶ τραφῆναι μὲν τῆς εὐδαίμονος Ἀραβίας ἐν
 Νύσῃ πλησίον Αἰγύπτου Διὸς ὄντα παῖδα, καὶ
 τὴν προσηγορίαν ἔχειν παρὰ τοῖς Ἑλλήσιν ἀπό
 τε τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ τόπου Διόνυσον ὀνομα-
 20 σθέντα. μεμνησθαι δὲ τῆς Νύσης καὶ τὸν ποιητὴν 7
 ἐν τοῖς ὕμνοις, ὅτι περὶ τὴν Αἰγυπτὸν γέγονεν, ἐν
 οἷς λέγει

ἔστι δέ τις Νύση, ὕπατον ὄρος ἀνθέον ὕλη,
 τηλοῦ Φοινίκης, σχεδὸν Αἰγύπτιοιο ῥοάων.

25 εὗρετὴν δ' αὐτὸν γενέσθαι φασὶ τῆς ἀμπέλου περὶ 8
 τὴν Νύσαν, καὶ τὴν κατεργασίαν τοῦ ταύτης καρ-
 ποῦ προσεπινοήσαντα πρῶτον οἶνῳ χρήσασθαι, καὶ
 διδάξαι τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους τὴν τε φυτείαν τῆς

ἀμπέλων καὶ τὴν χοῆσιν τοῦ οἴνου καὶ τὴν συγκο-
9 μιθὴν αὐτοῦ καὶ τήρησιν. τιμᾶσθαι δ' ὑπ' αὐτοῦ
μάλιστα πάντων τὸν Ἑρμῆν, διαφόρῳ φύσει κεχο-
ρηγημένον πρὸς ἐπίνοϊαν τῶν δυναμένων ὠφελῆσαι
τὸν κοινὸν βίον. 5

16 Ὑπὸ γὰρ τούτου πρῶτον μὲν τὴν τε κοινὴν διά-
λεκτον διαρθρωθῆναι καὶ πολλὰ τῶν ἀνωνύμων τυ-
χεῖν προσηγορίας, τὴν τε εὗρεσιν τῶν γραμμάτων
γενέσθαι καὶ τὰ περὶ τὰς τῶν θεῶν τιμὰς καὶ θυ-
σίας διαταχθῆναι· περὶ τε τῆς τῶν ἄστρον τάξεως 10
καὶ περὶ τῆς τῶν φθόγγων ἁρμονίας καὶ φύσεως
τοῦτον πρῶτον γενέσθαι παρατηρητὴν, καὶ παλαι-
στρας εὗρετὴν ὑπάρχειν, καὶ τῆς εὐρυθυμίας καὶ τῆς 20
περὶ τὸ σῶμα προπούσης πλάσεως ἐπιμεληθῆναι.
λύσαν τε νευρίνην ποιῆσαι τρίχορδον, μιμησάμενον 15
τὰς κατ' ἐνιαυτὸν ὥρας· τρεῖς γὰρ αὐτὸν ὑποστή-
σασθαι φθόγγους, ὅξυν καὶ βαρὺν καὶ μέσον, ὅξυν
μὲν ἀπὸ τοῦ θεροῦς, βαρὺν δὲ ἀπὸ τοῦ χειμῶνος,
2 μέσον δὲ ἀπὸ τοῦ ἔαρος. καὶ τοὺς Ἑλληνας δι-
δάξαι τοῦτον τὰ περὶ τὴν ἐρμηνείαν, ὑπὲρ ὧν Ἑρ- 20
μῆν αὐτὸν ὠνομάσθαι. καθόλου δὲ τοὺς περὶ
τὸν Ὅσιριν τοῦτον ἔχοντας ἱερογραμματεῖα ἅπαντ'
αὐτῷ προσανακοινοῦσθαι καὶ μάλιστα χρῆσθαι τῇ
τούτου συμβουλίᾳ. καὶ τῆς ἐλαίας δὲ τὸ φυτόν
αὐτὸν εὗρεῖν, ἀλλ' οὐκ Ἀθηναῖν, ὥσπερ Ἑλληνέες 25
φασι.

17 Τὸν δὲ Ὅσιριν λέγουσιν, ὥσπερ εὐεργετικὸν

15 νευρίνην] εὗρεῖν ἦν CF 22 γραμματεῖα C 27 ὥσπερ
aut delere aut ὡς (ἂν) scribere vult Hertlein εὐεργετικὸν
F, εὗρετικὸν C, εὐεργετικὸν εὗρετικὸν D.

ὄντα καὶ φιλόδοξον, στρατόπεδον μέγα συστήσα-
 σθαι, διανοούμενον ἐπελθεῖν ἅπασαν τὴν οἰκουμέ-
 νην καὶ διδάξαι τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων τὴν τε
 τῆς ἀμπέλου φυτεῖαν καὶ τὸν σπόρον τοῦ τε πυρί-
 5 νου καὶ κριθίνου καρποῦ· ὑπολαμβάνειν γὰρ αὐ- 2
 τὸν ὅτι παύσας τῆς ἀγριότητος τοὺς ἀνθρώπους καὶ
 διαίτης ἡμέρου μεταλαβεῖν ποιήσας τιμῶν ἀθανά-
 των τεύξεται διὰ τὸ μέγεθος τῆς εὐεργεσίας. ὅπερ
 δὴ καὶ γενέσθαι· οὐ μόνον γὰρ τοὺς κατ' ἐκείνους
 10 τοὺς χρόνους τυχόντας τῆς δωρεᾶς ταύτης, ἀλλὰ
 καὶ πάντας τοὺς μετὰ ταῦτα ἐπιγενομένους διὰ τὴν
 ἐν ταῖς εὐρεθείσαις τροφαῖς χάριτα τοὺς εἰσηγησα-
 μένους ὡς ἐπιφανεστάτους θεοὺς τιμηκέναι. τὸν 3
 δ' οὖν Ὅσιριν φασὶ τὰ κατὰ τὴν Αἴγυπτον κατα-
 15 στήσαντα καὶ τὴν τῶν ὅλων ἡγεμονίαν Ἰσιδι τῇ
 γυναικὶ παραδόντα, ταύτῃ μὲν παρακαταστήσαι σύμ-
 βουλον τὸν Ἑρμῆν διὰ τὸ φρονήσει τοῦτον διαφέ-
 ρειν τῶν ἄλλων φίλων, καὶ στρατηγὸν μὲν ἀπολι-
 πεῖν ἀπάσης τῆς ὑφ' αὐτὸν χώρας Ἡρακλέα γένει
 20 τε προσήκοντα καὶ θαυμαζόμενον ἐπ' ἀνδρείᾳ τε
 καὶ σώματος ῥώμῃ, ἐπιμελητὰς δὲ τάξαι τῶν μὲν
 πρὸς Φοινίκην κεκλιμένων μερῶν καὶ τῶν ἐπὶ θα-
 λάττῃ τόπων Βούσιριν, τῶν δὲ κατὰ τὴν Αἰθιοπίαν
 καὶ Λιβύην Ἀνταῖον, αὐτὸν δ' ἐκ τῆς Αἰγύπτου
 25 μετὰ τῆς δυνάμεως ἀναξεῦξαι πρὸς τὴν στρατείαν,
 21 ἔχοντα μεθ' αὐτοῦ καὶ τὸν ἀδελφόν, ὃν οἱ Ἕλληνες
 Ἀπόλλωνα καλοῦσιν. εὐρετὴν δὲ καὶ τοῦτον φασὶ 4
 γενέσθαι τοῦ φυτοῦ τῆς δάφνης, ἣν καὶ περιτιθέασι

τούτῳ τῷ θεῷ μάλιστα πάντες ἄνθρωποι. τοῦ δὲ
 κιττοῦ τὴν εὐρεσιν ἀνατιθέασιν Ὀσίριδι, καὶ καθιε-
 ροῦσιν αὐτὸν τούτῳ τῷ θεῷ, καθάπερ καὶ οἱ Ἑλ-
 5 ληνες Διουνύῳ. καὶ κατὰ τὴν Αἰγυπτίων μὲν διά-
 λεκτον ὀνομάζεσθαι φασὶ τὸν κιττὸν φυτὸν Ὀσίριδος, 5
 προκεκρίσθαι δὲ τῆς ἀμπέλου τοῦτον πρὸς τὴν ἀφιέ-
 ρωσιν διὰ τὸ τὴν μὲν φυλλορροεῖν, τὸν δὲ πάντα
 τὸν χρόνον ἀειθαλῆ διαμένειν· ὅπερ τοὺς παλαιοὺς
 καὶ ἐφ' ἑτέρων φυτῶν ἀεὶ θαλλόντων πεποιηκέ-
 ναι, τῇ μὲν Ἀφροδίτῃ τὴν μυρσίνην, τῷ δ' Ἀπόλ- 10
 λωνι τὴν δάφνην προσάψαντας.

18 Τῷ δ' οὖν Ὀσίριδι συνεστρατεῦσθαι δύο λέγου-
 σιν υἱοὺς Ἄνουβιν τε καὶ Μακεδόνα, διαφέροντας
 ἀνδρεία. ἀμφοτέροισι δὲ χρῆσασθαι τοῖς ἐπισημοτά-
 τοις ὅπλοις ἀπὸ τινων ζώων οὐκ ἀνοικείων τῇ· περὶ 15
 αὐτοὺς εὐτολμία· τὸν μὲν γὰρ Ἄνουβιν περιθέσθαι
 κυνὴν, τὸν δὲ Μακεδόνα λύκου προτομήν· ἀφ' ἧς
 αἰτίας καὶ τὰ ζῶα ταῦτα τιμηθῆναι παρὰ τοῖς Αἰ-
 2 γυπτίοις. παραλαβεῖν δ' ἐπὶ τὴν στρατείαν καὶ
 τὸν Πᾶνα, διαφερόντως ὑπὸ τῶν Αἰγυπτίων τιμώ- 20
 μενον· τούτῳ γὰρ τοὺς ἐγγχωρίους οὐ μόνον ἀγάλ-
 ματα πεποιηκέναι κατὰ πᾶν ἱερόν, ἀλλὰ καὶ πόλιν
 ἐπώνυμον κατὰ τὴν Θηβαΐδα, καλουμένην μὲν ὑπὸ
 τῶν ἐγγχωρίων Χεμμῷ, μεθερμηνευομένην δὲ Πανὸς
 πόλιν. συνέπεσθαι δὲ καὶ τῆς γεωργίας ἐμπειρίαν 25
 ἔχοντας, τῆς μὲν περὶ τὴν ἄμβελον φυτείας Μά-

3 καὶ om. C   4 μὲν om. CF   5 φασὶ D   11 προσ-
 άψαντας] τῇ δ' Ἀθηνᾶ τὴν ἑλαιάν add. F (c. 16, 2)   14
 χρῆσθαι C   20 τῶν om. CF   24 Χεμμῷ CF¹, Χέμμιν
 ἢ Χεμμῷ ceteri   25 καὶ] τοὺς add. CF.

ρωνα, τοῦ δὲ κατὰ τὸν σῖτον σπόρου καὶ τῆς ὅλης
 συγκομιδῆς Τριπτόλεμον. πάντων δ' εὐτρεπῶν γε- 3
 νομένων τὸν Ὅσιριν, εὐξάμενον τοῖς θεοῖς θρέψειν
 τὴν κόμην μέχρι ἂν εἰς Αἴγυπτον ἀνακάμψῃ, τὴν
 5 πορείαν ποιῆσθαι δι' Αἰθιοπίας· δι' ἣν αἰτίαν μέχρι
 τῶν νεωτέρων χρόνων ἐνισχύσαι τὸ περὶ τῆς κόμης
 νόμιμον παρ' Αἰγυπτίοις, καὶ τοὺς ποιουμένους τὰς
 ἀποδημίας μέχρι τῆς εἰς οἶκον ἀνακομιδῆς κοινοτρο-
 22 φεῖν. ὄντι δ' αὐτῷ περὶ τὴν Αἰθιοπίαν ἀχθῆναι 4
 10 λέγουσι πρὸς αὐτὸν τὸ τῶν Σατύρων γένος, οὓς
 φασιν ἐπὶ τῆς ὁσφύος ἔχειν κόμας. εἶναι γὰρ τὸν
 Ὅσιριν φιλογέλωτά τε καὶ χαίροντα μουσικῇ καὶ χο-
 ροῖς· διὸ καὶ περιάγεσθαι πλῆθος μουσουργῶν, ἐν
 οἷς παρθένους ἑννέα δυναμένας ᾄδειν καὶ κατὰ τὰ
 15 ἄλλα πεπαιδευμένας, τὰς παρὰ τοῖς Ἑλλήσιν ὀνο-
 μαζομένας Μούσας· τούτων δ' ἡγεῖσθαι τὸν Ἀπόλ-
 λωνα λέγουσιν, ἀφ' οὗ καὶ Μουσηγέτην αὐτὸν ὠνο-
 μάσθαι. τοὺς τε Σατύρους πρὸς ὄρχησιν καὶ μελ- 5
 ῳδίαν καὶ πᾶσαν ἄνεσιν καὶ παιδιᾶν ὄντας εὐθέτους
 20 παραληφθῆναι πρὸς τὴν στρατείαν· οὐ γὰρ πολε-
 μικὸν εἶναι τὸν Ὅσιριν οὐδὲ παρατάξεις συνίστα-
 σθαι καὶ κινδύνους, ἅτε παντὸς ἔθνους ὡς θεὸν
 ἀποδεχομένου διὰ τὰς εὐεργεσίας. κατὰ δὲ τὴν Αἰ- 6
 θιοπίαν διδάξαντα τοὺς ἀνθρώπους τὰ περὶ τὴν
 25 γεωργίαν καὶ πόλεις ἀξιολόγους κτίσαντα καταλι-
 πεῖν τοὺς ἐπιμελησομένους τῆς χώρας καὶ φόρους
 πρᾶξομένους.

Τούτων δ' ὄντων περὶ ταῦτα, τὸν Νεῖλόν φασι 19

12 τε om. D   17 ὠνομάσθαι αὐτόν D   23 ἀπο-
 δεχομένου] αὐτόν add. F   27 εἰσπραξομένους F.

κατὰ τὴν τοῦ σειρίου ἄστρου ἐπιτολήν, ἐν ᾧ καιρῷ
 μάλιστα εἶωθε πληροῦσθαι, φαγέντα κατακλύσαι
 πολλὴν τῆς Αἰγύπτου, καὶ μάλιστα τοῦτο τὸ μέρος
 ἐπελθεῖν οὗ Προμηθεὺς εἶχε τὴν ἐπιμέλειαν· δια-
 φθαρέντων δὲ σχεδὸν ἀπάντων τῶν κατὰ ταύτην 5
 τὴν χώραν τὸν Προμηθεῖα διὰ τὴν λύπην κινδυ-
 2 νεύειν ἐκλιπεῖν τὸν βίον ἐκουσίως. διὰ δὲ τὴν ὀξύ-
 τητα καὶ τὴν βίαν τοῦ κατενεχθέντος φεύματος τὸν
 μὲν ποταμὸν Ἀετὸν ὀνομασθῆναι, τὸν δ' Ἡρακλέα,
 μεγαλεπίβολον ὄντα καὶ τὴν ἀνδρείαν ἐξηλωκότα, 10
 τό τε γενόμενον ἔκρηγμα ταχέως ἐμφράξαι καὶ τὸν
 ποταμὸν ἐπὶ τὴν προὔπάρξασαν ῥύσιν ἀποστρέψαι.
 3 διὸ καὶ τῶν παρ' Ἑλλήσι ποιητῶν τινες εἰς μῦθον
 ἀγαγεῖν τὸ πραχθέν, ὥς Ἡρακλέους τὸν αἰτὸν ἀνη-
 4 ρηκότος τὸν τὸ τοῦ Προμηθεῖος ἦπαρ ἐσθίοντα. τὸν 15
 δὲ ποταμὸν ἀρχαιότατον μὲν ὄνομα σχεῖν Ὠκεάνην,
 ὅς ἐστιν ἑλληνιστὶ Ὠκεανός· ἔπειτα διὰ τὸ γενόμε-
 νον ἔκρηγμά φασιν Ἀετὸν ὀνομασθῆναι, ὥστερον
 δ' Αἰγύπτου ἀπὸ τοῦ βασιλεύσαντος τῆς χώρας προσ- 23
 αγορευθῆναι· μαρτυρεῖν δὲ καὶ τὸν ποιητὴν λέγοντα 20
 στήσα δ' ἐν Αἰγύπτῳ ποταμῷ νέας ἀμφιελίσσας.
 κατὰ γὰρ τὴν καλουμένην Θῶνιν ἐμβάλλοντος εἰς
 θάλατταν τοῦ ποταμοῦ, τοῦτον τὸν τόπον ἐμπόριον
 εἶναι τὸ παλαιὸν τῆς Αἰγύπτου· τελευταίας δὲ τυ-
 χεῖν αὐτὸν ἥς νῦν ἔχει προσηγορίας ἀπὸ τοῦ βασι- 25
 5 λεύσαντος Νειλέως. τὸν δ' οὖν Ὅσιριν παραγενό-
 μενον ἐπὶ τοὺς τῆς Αἰθιοπίας ὄρους τὸν ποταμὸν ἐξ

1 τὴν] τοῦ κυνὸς add. D   5 δὲ om. vulg.   6 τὸν]
 δὲ add. C   14 ἀναγαγεῖν D   15 τοῦ om. D   16 ὠκεά-
 μην II   21 στήσε CDF   22 Θῶνιν C, Θεώνην F.

ἀμφοτέρων τῶν μερῶν χῶμασιν ἀναλαβεῖν, ὥστε
κατὰ τὴν πλήρωσιν αὐτοῦ τὴν χώραν μὴ λιμνάζειν
παρὰ τὸ συμφέρον, ἀλλὰ διὰ τινων κατεσκευασμέ-
νων θυρῶν εἰσαφίεσθαι τὸ ρεῦμα πρῶτως καθ' ὅσον
⁵ ἂν ἡ χρεία. ἔπειτα ποιήσασθαι τὴν πορείαν δι' Ἀρα- ⁶
βίας παρὰ τὴν Ἐρυθρὰν θάλατταν ἕως Ἰνδῶν καὶ
τοῦ πέρατος τῆς οἰκουμένης. κτίσαι δὲ καὶ πόλεις ⁷
οὐκ ὀλίγας ἐν Ἰνδοῖς, ἐν αἷς καὶ Νῦσαν ὀνομάσαι,
βουλόμενον μνημεῖον ἀπολιπεῖν ἐκείνης καθ' ἣν
¹⁰ ἔτράφη κατ' Αἴγυπτον. φυτεῦσαι δὲ καὶ κитτὸν
ἐν τῇ παρ' Ἰνδοῖς Νύσῃ, καὶ διαμένειν τοῦτο τὸ
φυτὸν ἐν ἐκείνῳ μόνῳ τῷ τόπῳ τῶν τε κατὰ τὴν
Ἰνδικὴν καὶ τὴν ὁμορον χώραν. πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα ⁸
σημεῖα τῆς ἑαυτοῦ παρουσίας ἀπολελοιπέναι κατ'
¹⁵ ἐκείνην τὴν χώραν, δι' ὧν προαχθέντας τοὺς μετα-
γενεστέρους τῶν Ἰνδῶν ἀμφισβητῆσαι τοῦ θεοῦ, λέ-
γοντας Ἰνδὸν εἶναι τὸ γένος.

Γενέσθαι δὲ καὶ περὶ τὴν τῶν ἐλεφάντων θή- ²⁰
ραν, καὶ στήλας πανταχοῦ καταλιπεῖν τῆς ἰδίας
²⁰ στρατείας. ἐπελθεῖν δὲ καὶ ἄλλα τὰ κατὰ τὴν Ἀσίαν
ἔθνη, καὶ περαιωθῆναι κατὰ τὸν Ἑλλήσποντον εἰς
τὴν Εὐρώπην. καὶ κατὰ μὲν τὴν Θράκην Λυκοῦρ- ²
ρον τὸν βασιλέα τῶν βαρβάρων ἐναντιούμενον τοῖς
ὑπ' αὐτοῦ πραττομένοις ἀποκτεῖναι, Μάρωνα δὲ
²⁵ γηραιὸν ἤδη καθεστῶτα καταλιπεῖν ἐπιμελητὴν τῶν
ἐν ταύτῃ τῇ χώρᾳ φυτευομένων, καὶ κτίστην αὐτὸν
ποιῆσαι τῆς ἐπωνύμου πόλεως, ἣν ὀνομάσαι Μα-

8 νύσῃ D   10 κατ' Αἴγυπτον abundat   16 τοῦ]
περὶ τοῦ Π   19 καταλιπεῖν πανταχοῦ vulg.   20 στρατιᾶς
καὶ ἐπελθεῖν D   26 ταύτῃ] αὐτῇ D.

- 3 ρώνειαν. καὶ Μακεδόνα μὲν τὸν υἱὸν ἀπολιπεῖν
 βασιλέα τῆς ἀπ' ἐκείνου προσαγορευθείσης Μακε-
 δονίας, Τριπολέμῳ δ' ἐπιτρέψαι τὰς κατὰ τὴν Ἀτ- 24
 τικὴν γεωργίας. τέλος δὲ τὸν Ὀσίριν πᾶσαν τὴν
 οἰκουμένην ἐπελθόντα τὸν κοινὸν βίον τοῖς ἡμερω- 5
 4 τῶν καρποῖς εὐεργετῆσαι. εἰ δέ τις χώρα τὸ φυ-
 τὸν τῆς ἀμπέλου μὴ προσδέχοιτο, διδάξαι τὸ ἐκ τῆς
 κριθῆς κατασκευαζόμενον πόμα, λειπόμενον οὐ πολὺ
 5 τῆς περὶ τὸν οἶνον εὐωδίας τε καὶ δυνάμεως. ἐπαν-
 ελθόντα δ' εἰς τὴν Αἴγυπτον συναποκομίσαι δῶρά 10
 τε πανταχόθεν τὰ κράτιστα καὶ διὰ τὸ μέγεθος τῶν
 εὐεργεσιῶν συμπεφωνημένην λαβεῖν παρὰ πᾶσι τὴν
 6 ἀθανασίαν καὶ τὴν ἴσῃν τοῖς οὐρανίοις τιμὴν. μετὰ
 δὲ ταῦτ' ἐξ ἀνθρώπων εἰς θεοὺς μεταστάντα τυ-
 χεῖν ὑπὸ Ἰσιδος καὶ Ἑρμοῦ θυσιῶν καὶ τῶν ἄλλων 15
 τῶν ἐπιφανεστάτων τιμῶν. τούτους δὲ καὶ τελε-
 τὰς καταδείξαι καὶ πολλὰ μυστικῶς εἰσηγήσασθαι,
 μεγαλύνοντας τοῦ θεοῦ τὴν δύναμιν.
- 21 Τῶν δ' ἱερέων περὶ τῆς Ὀσίριδος τελευτῆς ἐξ
 ἀρχαίων ἐν ἀπορρήτοις παρεληφόντων, τῷ χρόνῳ 20
 ποτὲ συνέβη διὰ τινων εἰς τοὺς πολλοὺς ἐξενεχθῆ-
 2 ναι τὸ σιωπώμενον. φασὶ γὰρ νομίμως βασιλευ-
 οντα τῆς Αἰγύπτου τὸν Ὀσίριν ὑπὸ Τυφῶνος ἀναι-
 ρεθῆναι τᾶδελφοῦ, βιαίου καὶ ἀσεβοῦς ὄντος· ὃν
 διελόντα τὸ σῶμα τοῦ φονευθέντος εἰς ἕξ καὶ εἴ- 25
 κοσι μέρη δοῦναι τῶν συνεπιθεμένων ἑκάστῳ με-
 ρίδα, βουλόμενον πάντας μετασχεῖν τοῦ μύσου,
 καὶ διὰ τούτου νομίζοντα συναγωνιστὰς ἔξειν καὶ

2 ἀπ'] ὑπ' D 16 τιμῶν] θεῶν τιμῶν C, ἐν θεοῖς τιμῶν
 Euseb. pr. ev. II 1, 15 21 πότε G, τότε ceteri 28 διὰ τοῦτο vulg.

φύλακας τῆς βασιλείας βεβαίους. τὴν δὲ Ἴσιν ἀδελ- 3
 φὴν οὕσαν Ὀσίριδος καὶ γυναῖκα μετελθεῖν τὸν φό-
 νον, συναγωνιζομένου τοῦ παιδὸς αὐτῆς Ὄρου· ἀνε-
 λοῦσαν δὲ τὸν Τυφῶνα καὶ τοὺς συμπράξαντας
 5 βασιλεῦσαι τῆς Αἰγύπτου. γενέσθαι δὲ τὴν μάχην 4
 παρὰ τὸν ποταμὸν πλησίον τῆς νῦν Ἀνταίου κώ-
 μης καλουμένης, ἣν κεῖσθαι μὲν λέγουσιν ἐν τῷ
 κατὰ τὴν Ἀραβίαν μέρει, τὴν προσηγορίαν δ' ἔχειν
 ἀπὸ τοῦ κολασθέντος ὑφ' Ἡρακλέους Ἀνταίου, τοῦ
 10 κατὰ τὴν Ὀσίριδος ἡλικίαν γενομένου. τὴν δ' οὖν 5
 Ἴσιν πάντα τὰ μέρη τοῦ σώματος πλήν τῶν αἰδοίων
 ἀνευρεῖν· βουλομένην δὲ τὴν τάνδρὸς ταφὴν ἔδη-
 λον ποιῆσαι καὶ τιμωμένην παρὰ πᾶσι τοῖς τὴν Αἴ-
 γυπτον κατοικοῦσι, συντελέσαι τὸ δόξαν τριῶδέ τι
 15 τρόπῳ. ἐκάστῳ τῶν μερῶν περιπλάσαι λέγουσιν
 αὐτὴν τύπον ἀνθρωποειδῆ, παραπλήσιον Ὀσίριδι τὸ
 μέγεθος, ἐξ ἀρωμάτων καὶ κηροῦ· εἰσκαλεσαμένην 6
 δὲ κατὰ γένη τῶν ἱερέων ἐξορκίσαι πάντας μηδεὶν
 δηλώσειν τὴν δοθησομένην αὐτοῖς πίστιν, κατ' ἰδίαν
 25 δ' ἐκάστοις εἰπεῖν ὅτι μόνοις ἐκείνοις παρατίθεται
 21 τὴν τοῦ σώματος ταφὴν, καὶ τῶν εὐεργεσιῶν ὑπο-
 μνήσασαν παρακαλέσαι θάψαντας ἐν τοῖς ἰδίῳ τό-
 ποις τὸ σῶμα τιμᾶν ὥς θεὸν τὸν Ὀσίριν, καθιε-
 ρῶσαι δὲ καὶ τῶν γινομένων παρ' αὐτοῖς ζῶων ἐν
 25 ὁποῖον ἂν βουληθῶσι, καὶ τοῦτ' ἐν μὲν τῷ ζῆν
 τιμᾶν, καθάπερ καὶ πρότερον τὸν Ὀσίριν, μετὰ δὲ
 τὴν τελευτὴν τῆς ὁμοίας ἐκείνῳ κηδείας ἀξιοῦν.
 βουλομένην δὲ τὴν Ἴσιν καὶ τῷ λυσιτελεῖ προτρέ- 7
 ψασθαι τοὺς ἱερεῖς ἐπὶ τὰς προειρημένας τιμὰς, τὸ

5 βασιλεῦειν CD.

- τρίτον μέρος τῆς χώρας αὐτοῖς δοῦναι πρὸς τὰς
 8 τῶν θεῶν θεραπείας τε καὶ λειτουργίας. τοὺς δ' ἱερεῖς λέγεται, μνημονεύοντας τῶν Ὀσίριδος εὐεργεσιῶν καὶ τῇ παρακαλούσῃ βουλομένους χαρίζεσθαι, πρὸς δὲ τούτοις τῷ λυσιτελεῖ προκληθέντας, 5
 9 πάντα προᾶξαι κατὰ τὴν Ἰσίδος ὑποθήκην. διὸ καὶ μέχρι τοῦ νῦν ἐκάστους τῶν ἱερέων ὑπολαμβάνειν παρ' ἑαυτοῖς τεθάφθαι τὸν Ὀσίριν, καὶ τὰ τε ἐξ ἀρχῆς καθιερωθέντα ζῶα τιμᾶν, καὶ τελευτησάντων αὐτῶν ἐν ταῖς ταφαῖς ἀνανεοῦσθαι τὸ τοῦ Ὀσίριδος 10
 10 πένθος. τοὺς δὲ ταύρους τοὺς ἱερούς, τὸν τε ὀνομαζόμενον Ἄπιν καὶ τὸν Μνεῦιν, Ὀσίριδι καθιερωθῆναι, καὶ τούτους σέβεσθαι καθάπερ θεοὺς κοινῇ
 11 καταδειχθῆναι πᾶσιν Αἰγυπτίοις· ταῦτα γὰρ τὰ ζῶα τοῖς εὐρουῦσι τὸν τοῦ σίτου καρπὸν συνεργῆσαι μά- 15
 λιστα πρὸς τε τὸν σπόρον καὶ τὰς κοινὰς ἀπάντων ἐκ τῆς γεωργίας ὠφελείας.
 22 Τὴν δὲ Ἰσὶν φασὶ μετὰ τὴν Ὀσίριδος τελευτὴν ὁμοῦσαι μηδενὸς ἀνδρὸς ἔτι συνουσίαν προσδέξεσθαι, διατελέσαι δὲ τὸν λοιπὸν τοῦ βίου χρόνον βασιλεύ- 20
 ουσαν νομιμώτατα καὶ ταῖς εἰς τοὺς ἀρχομένους εὐεργεσίαις ἕπαντας ὑπερβαλλομένην. ὁμοίως δὲ καὶ ταύτην μεταστῆσαν ἐξ ἀνθρώπων τυχεῖν ἀθανάτων τιμῶν καὶ ταφῆναι κατὰ τὴν Μέμφιν, ὅπου δαίκνυνται μέχρι τοῦ νῦν ὁ σηκός, ὑπάρχων ἐν τῷ 25
 3 τεμένει τοῦ Ἡφαίστου. ἔνιοι δὲ φασιν οὐκ ἐν Μέμφει κεῖσθαι τὰ σώματα τούτων τῶν θεῶν, ἀλλ' ἐπὶ

1 αὐτοῖς] εἰς προσόδους add. D   12 Μνεῦιν] Μέμφιν D
 19 προσδέξασθαι libri, corr. Hertlein (c. 27, 1)   25 νῦν]
 αὐτῆς add. CF.

τῶν ὄρων τῆς Αἰθιοπίας καὶ τῆς Αἰγύπτου κατὰ
 τὴν ἐν τῷ Νεῖλῳ νῆσον, κειμένην μὲν πρὸς ταῖς
 καλουμέναις Φίλαις, ἔχουσιν δὲ προσηγορίαν ἀπὸ
 τοῦ συμβεβηκότος ἱεροῦ πεδίου. σημεῖα δὲ τούτου 4
 5 δεικνύουσιν ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ διαμένοντα τὸν τε
 τάφον τὸν κατεσκευασμένον Ὀσίριδι, κοινῇ τιμώ-
 μενον ὑπὸ τῶν κατ' Αἴγυπτον ἱερέων, καὶ τὰς περὶ
 26 τοῦτον κειμένας ἐξήκοντα καὶ τριακοσίας χοάς· ταύ- 5
 τας γὰρ καθ' ἑκάστην ἡμέραν γάλακτος πληροῦν
 10 τοὺς πρὸς τούτοις ταχθέντας ἱερεῖς, καὶ θορνεῖν
 ἀνακαλουμένους τὰ τῶν θεῶν ὀνόματα. διὰ ταύ- 6
 τὴν δὲ τὴν αἰτίαν καὶ τὴν νῆσον ταύτην ἄβατον
 εἶναι τοῖς παριοῦσι. καὶ πάντας τοὺς τὴν Θη-
 βαῖδα κατοικοῦντας, ἥπερ ἐστὶν ἀρχαιοτάτῃ τῆς Αἰ-
 15 γύπτου, μέγιστον ὄρκον κρίνειν, ὅταν τις τὸν Ὀσι-
 ριν τὸν ἐν Φίλαις κείμενον ὁμόσῃ.

Τὰ μὲν οὖν ἀνευρεθέντα τοῦ Ὀσίριδος μέρη ταφῆς
 ἀξιωθῆναι φασι τὸν εἰρημένον τρόπον, τὸ δὲ αἰδοῖον
 ὑπὸ μὲν Τυφῶνος εἰς τὸν ποταμὸν ῥιπῆναι λέγουσι
 20 διὰ τὸ μηδένα τῶν συνεργησάντων αὐτὸ λαβεῖν
 βουληθῆναι, ὑπὸ δὲ τῆς Ἰσιδος οὐδὲν ἦττον τῶν
 ἄλλων ἀξιωθῆναι τιμῶν ἰσοθῶν· ἐν τε γὰρ τοῖς
 ἱεροῖς εἰδῶλον αὐτοῦ κατασκευάσασαν τιμᾶν κατα-
 δεῖξαι καὶ κατὰ τὰς τελετὰς καὶ τὰς θυσίας τὰς τῷ
 25 θεῷ τούτῳ γινομένας ἐντιμώτατον ποιῆσαι καὶ πλεί-
 στου σεβασμοῦ τυγχάνειν. διὸ καὶ τοὺς Ἕλληνας, 7

4 ἱερὸν πεδίου CF   8 χοάς om. D   13 τοῖς παρ-
 οῦσι] πλὴν τοῖς ἱερεῦσι E; cf. p. 43   15 τὸν om. D   19
 τὸν om. vulg.   λέγουσι omnes codices, del. Dind.   23
 τιμὰς D

ἐξ Αἰγύπτου παρειληφότας τὰ περὶ τοὺς ὀργιασμοὺς
καὶ τὰς Διονυσιακὰς ἑορτάς, τιμᾶν τοῦτο τὸ μῦθον
ἐν τε τοῖς μυστηρίοις καὶ ταῖς τοῦ θεοῦ τούτου
τελεταῖς τε καὶ θυσίαις, ὀνομάζοντας αὐτὸ φαλλόν.

- 23 Εἶναι δὲ ἔτη φασὶν ἀπὸ Ὀσίριδος καὶ Ἰσιδος ἕως ⁵
τῆς Ἀλεξάνδρου βασιλείας τοῦ κτίσαντος ἐν Αἰ-
γύπτῳ τὴν ἐπώνυμον αὐτοῦ πόλιν πλείω τῶν μυ-
ρίων, ὥς δ' ἐνιοὶ γράφουσι, βραχὺ λείποντα τῶν
2 δισμυρίων καὶ τρισχιλίων. τοὺς δὲ λέγοντας ἐν Θη-
βαῖς τῆς Βοιωτίας γερονέναι τὸν θεὸν ἐκ Σεμέλης ¹⁰
καὶ Διὸς φασι σχεδιάζειν. Ὀρφέα γὰρ εἰς Αἴγυπτον
παραβυλόντα καὶ μετασχόντα τῆς τελετῆς καὶ τῶν
Διονυσιακῶν μυστηρίων μεταλαβεῖν, τοῖς δὲ Καδ-
μείοις φίλον ὄντα καὶ τιμώμενον ὑπ' αὐτῶν μετα-
θεῖναι τοῦ θεοῦ τὴν γένεσιν ἐκείνοις χαριζόμενον· ¹⁵
τοὺς δ' ὄχλους τὰ μὲν διὰ τὴν ἄγνοιαν, τὰ δὲ διὰ ²⁷
τὸ βούλεσθαι τὸν θεὸν Ἑλλήνα νομίζεσθαι, προσ-
δέξασθαι προσηνῶς τὰς τελετάς καὶ τὰ μυστήρια.
3 ἀφορμὰς δ' ἔχειν τὸν Ὀρφέα πρὸς τὴν μετάθεσιν
τῆς τοῦ θεοῦ γενέσεως τε καὶ τελετῆς τοιαύτας. ²⁰
4 Κάδμον ἐκ Θηβῶν ὄντα τῶν Αἰγυπτίων γεννηῖσαι
σὺν ἄλλοις τέκνοις καὶ Σεμέλην, ταύτην δὲ ὑφ' ὅτου
δήποτε φθαρεῖσαν ἔγκυν γενέσθαι, καὶ τεκεῖν ἐπὶ τὰ
μηνῶν διεληθόντων βρέφος τὴν ὄψιν οἰόνπερ οἱ κατ'
Αἴγυπτον τὸν Ὀσίριν γερονέναι νομίζουσι· ²⁵
ζωο-
γονεῖσθαι δ' οὐκ εἰωθέναι τὸ τοιοῦτον, εἴτε τῶν
θεῶν μὴ βουλομένων εἴτε τῆς φύσεως μὴ συγχω-

2 ἑορτάς] τελεταῖς add. D   τιμᾶν om. C   13 μετα-
λαβόντα AE   δέ] τε D   20 τελευτῆς CDF   22 ὑπό
του δήποτε codices, corr. Stephanus   25 τὸν om. D.

ρούσης. Κάδμον δ' αἰσθόμενον τὸ γεγονός, καὶ 5
 χρησμὸν ἔχοντα διατηρεῖν τὰ τῶν πατέρων νόμιμα,
 χρυσῶσαί τε τὸ βρέφος καὶ τὰς καθηκούσας αὐτῷ
 ποιήσασθαι θυσίας, ὥς ἐπιφανείας τινὸς κατ' ἀν-
 5 θρώπους Ὀσίριδος γεγεννημένης. ἀνάψαι δὲ καὶ 6
 τὴν γένεσιν εἰς Δία, σεμνύνοντα τὸν Ὅσιριν καὶ
 τῆς φθαρείσης τὴν διαβολὴν ἀφαιρούμενον· διὸ καὶ
 παρὰ τοῖς Ἑλλήσιν ἐκδοθῆναι λόγον ὥς ἡ Κάδμον
 Σεμέλη τέτοκεν ἐκ Διὸς Ὅσιριν. ἐν δὲ τοῖς ὕστε-
 10 ρον χρόνοις Ὀρφέα, μεγάλην ἔχοντα δόξαν παρὰ
 τοῖς Ἑλλήσιν ἐπὶ μελωδία καὶ τελεταῖς καὶ θεολο-
 γίαις, ἐπιξενωθῆναι τοῖς Καδμείοις καὶ διαφερόν-
 τως ἐν ταῖς Θήβαις τιμηθῆναι. μετεσχηκότα δὲ τῶν
 παρ' Αἰγυπτίοις θεολογουμένων μετενεγκεῖν τὴν 7
 15 Ὀσίριδος τοῦ παλαιοῦ γένεσιν ἐπὶ τοὺς νεωτέρους
 χρόνους, χαριζόμενον δὲ τοῖς Καδμείοις ἐνστήσα-
 σθαι καινὴν τελετὴν, καθ' ἣν παραδοῦναι τοῖς μυ-
 ουμένοις ἐκ Σεμέλης καὶ Διὸς γεγεννησθαι τὸν Διό-
 νυσον. τοὺς δ' ἀνθρώπους τὰ μὲν διὰ τὴν ἄγνοιαν
 20 ἑξαπατωμένους, τὰ δὲ διὰ τὴν Ὀρφέως ἀξιοπιστίαν
 καὶ δόξαν ἐν τοῖς τοιούτοις προσέχοντας, τὸ δὲ μέ-
 γιστον ἡδέως προσδεχομένους τὸν θεὸν Ἑλληνας νο-
 μιζόμενον, καθάπερ προεῖρηται, χρῆσασθαι ταῖς τε-
 28 λεταῖς. ἔπειτα παραλαβόντων τῶν μυθογράφων καὶ 8
 25 ποιητῶν τὸ γένος, ἐμπεπλησθαι τὰ θέατρα, καὶ τοῖς
 ἐπιγινομένοις ἰσχυρὰν πίστιν καὶ ἀμετάθετον γε-
 νέσθαι.

Καθόλου δέ φασι τοὺς Ἑλληνας ἐξειδιάζεσθαι τοὺς

6 Ὅσιριν] τε καὶ τὸ γεγονός add. D 18 γεγενῆσθαι D 21
 προσέχοντας CG, καιροῖς ἔχοντας ceteri 25 ἐμπλήσαι CF.

ἐπιφανεστάτους ἡρώας τε καὶ θεούς, ἔτι δ' ἀποικίας
 24 τὰς παρ' ἑαυτῶν. καὶ γὰρ Ἡρακλέα τὸ γένος Αἰγύ-
 πτιον ὄντα, δι' ἀνδρείαν ἐπελθεῖν πολλὴν τῆς οἰκου-
 μένης, καὶ τὴν ἐπὶ τῆς Λιβύης θέσθαι στήλην· ὑπὲρ
 2 οὗ πειρῶνται τὰς ἀποδείξεις παρὰ τῶν Ἑλλήνων λαμ- 5
 βάνειν. ὁμολογουμένου γὰρ ὅντος παρὰ πᾶσιν ὅτι
 τοῖς Ὀλυμπίοις θεοῖς Ἡρακλῆς συνηγωνίσατο τὸν πρὸς
 τοὺς γίγαντας πόλεμον, φασὶ τῇ γῇ μηδαμῶς ἀρμόττειν
 γεγεννηκέναι τοὺς γίγαντας κατὰ τὴν ἡλικίαν ἣν οἱ
 Ἕλληνές φασιν Ἡρακλέα γεγενῆσθαι, γενεᾷ πρότε- 10
 ρον τῶν Τρωικῶν, ἀλλὰ μᾶλλον, ὥς αὐτοὶ λέγουσι,
 κατὰ τὴν ἐξ ἀρχῆς γένεσιν τῶν ἀνθρώπων· ἀπ'
 ἐκείνης μὲν γὰρ παρ' Αἰγυπτίοις ἔτη καταριθμει-
 σθαι πλείω τῶν μυρίων, ἀπὸ δὲ τῶν Τρωικῶν
 3 ἐλάττω τῶν χιλίων καὶ διακοσίων. ὁμοίως δὲ τό 15
 τε ῥόπαλον καὶ τὴν λεοντὴν τῷ παλαιῷ πρόπειν
 Ἡρακλεῖ διὰ τὸ κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους μῆπω
 τῶν ὅπλων εὗρημένων τοὺς ἀνθρώπους τοῖς μὲν
 ξύλοις ἀμύνεσθαι τοὺς ἀντιταττομένους, ταῖς δὲ
 δοραῖς τῶν θηρίων σκεπαστηρίοις ὅπλοις χρῆσθαι. 20
 καὶ Διὸς μὲν υἱὸν αὐτὸν ἀναγορεύουσι, μητρὸς δὲ
 4 ἧς ἔστιν οὗ φασὶ γινώσκειν. τὸν δ' ἐξ Ἀλκμήνης
 γενόμενον ὕστερον πλείοσιν ἔτεσιν ἢ μυρίοις, Ἀλ-
 καῖον ἐκ γενετῆς καλούμενον, ὕστερον Ἡρακλέα
 μετονομασθῆναι, οὐχ ὅτι δι' Ἡραν ἔσχε κλέος, ὥς 25
 φησιν ὁ Μᾶτρις, ἀλλ' ὅτι τὴν αὐτὴν ἐξηλακῶς προ-
 αῖρεσιν Ἡρακλεῖ τῷ παλαιῷ τὴν ἐκείνου δόξαν ἅμα
 5 καὶ προσηγορίαν ἐκληρονόμησε. συμφωνεῖν δὲ τοῖς

9 οἱ om. D   10 γενέσθαι F   18 τοὺς ἀνθρώπους
 om. CF   19 ἀντιταττομένους] τῶν ἀνθρώπων add. CF.

ὑφ' ἑαυτῶν λεγομένοις καὶ τὴν παρὰ τοῖς Ἑλλήσιν
 ἐκ πολλῶν χρόνων παραδεδομένην φήμην, ὅτι κα-
 θαρὰν τὴν γῆν τῶν θηρίων ἐποίησεν Ἡρακλῆς· ὅπερ
 μηδαμῶς ἀρμόττειν τῷ γεγονότι σχεδὸν κατὰ τοὺς
 9 Τρωικοὺς χρόνους, ὅτε τὰ πλεῖστα μέρη τῆς οἴκου-
 6 μένης ἐξημέρωτο γεωργίαις καὶ πόλεσι καὶ πλήθει
 τῶν κατοικούντων τὴν χώραν πανταχοῦ. μᾶλλον οὖν 6
 πρέπειν τῷ γεγονότι κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους τὴν
 ἡμέρωσιν τῆς χώρας, κατισχυομένων ἔτι τῶν ἀνθρώ-
 10 πων ὑπὸ τοῦ πλήθους τῶν θηρίων, καὶ μάλιστα κατὰ
 τὴν Αἴγυπτον καὶ τὴν ὑπερκειμένην χώραν μέχρι τοῦ
 νῦν ἔρημον οὔσαν καὶ θηριώδη. εἰκὸς γὰρ ταύτης 7
 ὥς πατρίδος προνοηθέντα τὸν Ἡρακλέα, καὶ καθα-
 ρὰν τὴν γῆν τῶν θηρίων ποιήσαντα, παραδοῦναι τοῖς
 15 γεωργοῖς τὴν χώραν, καὶ διὰ τὴν εὐεργεσίαν τυχεῖν
 ἰσοθέου τιμῆς. φασὶ δὲ καὶ τὸν Περσέα γεγονέναι 8
 κατ' Αἴγυπτον, καὶ τῆς Ἰσίδος τὴν γένεσιν ὑπὸ τῶν
 Ελλήνων εἰς Ἄργος μεταφέρεσθαι, μυθολογούντων
 τὴν Ἰῶ τὴν εἰς βοὸς τύπον μεταμορφωθείσαν.
 20 Καθόλου δὲ πολλή τις ἐστὶ διαφωνία περὶ τοῦ- 25
 των τῶν θεῶν. τὴν αὐτὴν γὰρ οἱ μὲν Ἴσιν, οἱ δὲ
 Δήμητραν, οἱ δὲ Θεσμοφόρον, οἱ δὲ Σελήνην, οἱ
 δὲ Ἥραν, οἱ δὲ πάσαις ταῖς προσηγορίαις ὀνομά-
 ζουσι. τὸν δὲ Ὅσιριν οἱ μὲν Σάραπιν, οἱ δὲ Διό- 2
 25 νυσον, οἱ δὲ Πλούτωνα, οἱ δὲ Ἀμμωνα, τινὲς δὲ
 Δία, πολλοὶ δὲ Πᾶνα τὸν αὐτὸν νενομίκασι· λέ-

1 ὑπ' αὐτῶν CF   2 πολλῶν] παλαιῶν C
 τάτους CF   11 καὶ scripsi, ἧς G, εἰς ceteri
 εἶναι Dindorf   19 τὴν Ἰῶ τὴν] Ἰῶ τὴν CF
 ζουσι C   26 τὸν αὐτὸν om. CF.

8 ἀρχαιο-
 12 οὔσαν]
 23 νομί-

γουσι δέ τινες Σάραπιν εἶναι τὸν παρὰ τοῖς Ἑλλησι
 Πλούτωνα ὀνομαζόμενον. φασὶ δ' Αἰγύπτιοι τὴν
 Ἴσιν φαρμάκων τε πολλῶν πρὸς ὑγίειαν εὐρέτιν γε-
 γονέναι καὶ τῆς ἱατρικῆς ἐπιστήμης μεγάλην ἔχειν
 3 ἐμπειρίαν· διὸ καὶ τυχοῦσαν τῆς ἀθανασίας ἐπὶ 5
 ταῖς θεραπαίαις τῶν ἀνθρώπων μάλιστα χαίρειν,
 καὶ κατὰ τοὺς ὕπνους τοῖς ἀξιούσι διδόναι βοηθή-
 ματα, φανερώς ἐπιδεικνυμένην τὴν τε ἰδίαν ἐπιφά-
 νειαν καὶ τὸ πρὸς τοὺς δεομένους τῶν ἀνθρώπων
 4 εὐεργετικόν. ἀποδειξέεις δὲ τούτων φασὶ φέρειν ἑαν- 10
 τοὺς οὐ μυθολογίας ὁμοίως τοῖς Ἑλλησιν, ἀλλὰ πρά-
 ξεις ἐναργεῖς· πᾶσαν γὰρ σχεδὸν τὴν οἰκουμένην
 μαρτυρεῖν ἑαυτοῖς, εἰς τὰς ταύτης τιμὰς φιλοτιμου-
 5 μένην διὰ τὴν ἐν ταῖς θεραπαίαις ἐπιφάνειαν. κατὰ
 γὰρ τοὺς ὕπνους ἐφισταμένην διδόναι τοῖς κάμνουσι 15
 βοηθήματα πρὸς τὰς νόσους, καὶ τοὺς ὑπακούσαν-
 τας αὐτῇ παραδόξως ὑγιαίνειν· καὶ πολλοὺς μὲν 30
 ὑπὸ τῶν ἱατρῶν διὰ τὴν δυσκολίαν τοῦ νοσήματος
 ἀπελπισθέντας ὑπὸ ταύτης σώζεσθαι, συχνοὺς δὲ
 παντελῶς πηρωθέντας τὰς ὁράσεις ἢ τινα τῶν ἄλ- 20
 λων μερῶν τοῦ σώματος. ὅταν πρὸς ταύτην τὴν
 θεὸν καταφύγῳσιν, εἰς τὴν προὑπάρχουσαν ἀποκαθ-
 6 ἵστασθαι τάξιν. εὐρεῖν δ' αὐτὴν καὶ τὸ τῆς ἀθα-
 νασίας φάρμακον. δι' οὗ τὸν υἱὸν Ὀρῶν, ὑπὸ τῶν
 Τιτάνων ἐπιβουλευθέντα καὶ νεκρὸν εὐρεθέντα καθ' 25
 ὕδατος, μὴ μόνον ἀναστῆσαι, δοῦσαν τὴν ψυχὴν,
 7 ἀλλὰ καὶ τῆς ἀθανασίας ποιῆσαι μεταλαβεῖν. δοκεῖ
 δ' ὕστατος τῶν θεῶν οὗτος βασιλεῦσαι μετὰ τὴν

2 τομίζόμενον CD
 μηχανήσασθαι add D

5 ἐμπειρίαν] καὶ τὸ σύνολον πολλὰ
 καὶ] καὶ νῦν D.

τοῦ πατρὸς Ὀσίριδος ἐξ ἀνθρώπων μετάστασιν.
 τὸν δὲ Ὄρον μεθερμηνευόμενον φασιν Ἀπόλλωνα
 ὑπάρχειν, καὶ τὴν τε ἰατρικὴν καὶ τὴν μαντικὴν
 ὑπὸ τῆς μητρὸς Ἰσιδος διδαχθέντα διὰ τῶν χρησμῶν
 5 καὶ τῶν θεραπειῶν εὐεργετῆν τὸ τῶν ἀνθρώπων
 γένος.

Οἱ δ' ἱερεῖς τῶν Αἰγυπτίων τὸν χρόνον ἀπὸ τῆς 26
 Ἡλίου βασιλείας συλλογιζόμενοι μέχρι τῆς Ἀλεξάν-
 δρου διαβάσεως εἰς τὴν Ἀσίαν φασιν ὑπάρχειν ἐτῶν
 10 μάλιστα πῶς δις μυριάων καὶ τρισχιλίων. μυθολο- 2
 γοῦσι δὲ καὶ τῶν θεῶν τοὺς μὲν ἀρχαιοτάτους βα-
 σιλεῦσαι πλείω τῶν χιλίων καὶ διακοσίων ἐτῶν, τοὺς
 δὲ μεταγενεστέρους οὐκ ἐλάττω τῶν τριακοσίων.
 ἀπίστου δ' ὄντος τοῦ πλήθους τῶν ἐτῶν, ἐπιχει- 3
 15 ροῦσιν οἱ τινες λέγειν ὅτι τὸ παλαιόν, οὕτω τῆς περὶ
 τὸν ἥλιον κινήσεως ἐπεγνωσμένης, συνέβαινε κατὰ
 τὴν τῆς σελήνης περίοδον ἄγεσθαι τὸν ἐνιαυτόν.
 διόπερ τῶν ἐτῶν τριακονθημέρων ὄντων οὐκ ἀδύ- 4
 νατον εἶναι βεβιωκέναι τινὰς ἔτη χίλια καὶ διακό-
 20 σια· καὶ γὰρ νῦν δωδεκαμήνων ὄντων τῶν ἐνι-
 αυτῶν οὐκ ὀλίγους ὑπὲρ ἑκατὸν ἔτη ζῆν. παρα- 5
 πλήσια δὲ λέγουσι καὶ περὶ τῶν τριακόσια ἔτη
 δοκούντων ἄρξαι· κατ' ἐκείνους γὰρ τοὺς χρόνους
 τὸν ἐνιαυτὸν ἀπαρτιζέσθαι τέτταρσι μηνὶ τοῖς γινο-
 25 μένοις κατὰ τὰς ἐκάστων τῶν χρόνων ὥρας, οἷον
 ἔαρος, θέρους, χειμῶνος· ἀφ' ἧς αἰτίας καὶ παρ'
 ἐνίοις τῶν Ἑλλήνων τοὺς ἐνιαυτοὺς ὥρους καλεῖ-

3 τε om. D καὶ τὴν] καὶ D 17 ἄγεσθαι D (c. 50, 2),
 γενέσθαι C, γίνεσθαι F 20 δωδεκαμήνων Dindorf, δω-
 καίδεκα μηνῶν libri 24 τέτταρσι D 27 ὥρας D.

σθαι καὶ τὰς κατ' ἔτος ἀναγραφὰς ὥρογραφίας προσ-
αγορεύεσθαι.

- 6 Οἱ δ' οὖν Αἰγύπτιοι μυθολογοῦσι κατὰ τὴν Ἰσι- 31
δος ἡλικίαν γεγονέναι τινὰς πολυσωματούς τοὺς ὑπὸ
μὲν τῶν Ἑλλήνων ὀνομαζομένους γίγαντας, ὑφ' ἑαν- 5
τῶν δὲ διακοσμουμένους τερατωδῶς ἐπὶ τῶν ἱερῶν
7 καὶ τυπτομένους ὑπὸ τῶν περὶ τὸν Ὅσιριν. ἔνιοι
μὲν οὖν αὐτοὺς γηγενεῖς φασιν ὑπάρξαι, προσφάτου
τῆς τῶν ζώων γενέσεως ἐκ τῆς γῆς ὑπαρχούσης, ἔνιοι
δὲ λέγουσι σώματος ῥώμῃ διενεγκόντας καὶ πολλὰς 10
πράξεις ἐπιτελεσαμένους ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος μυ-
8 θολογηθῆναι πολυσωματούς. συμφωνεῖται δὲ παρὰ
τοῖς πλείστοις ὅτι τοῖς περὶ τὸν Δία καὶ τὸν
Ὅσιριν θεοῖς πόλεμον ἐνστησάμενοι πάντες ἀνῆρέ-
θησαν. 15
- 27 Νομοθετῆσαι δέ φασι τοὺς Αἰγυπτίους παρὰ τὸ
κοινὸν ἔθος τῶν ἀνθρώπων γαμεῖν ἀδελφὰς διὰ τὸ
γεγονὸς ἐν τούτοις τῆς Ἰσιδος ἐπίτευγμα· ταύτην
γὰρ συνοικήσασαν Ὅσιριδι τῷ ἀδελφῷ, καὶ ἀποθα-
νόντος ὁμόσασαν οὐδενὸς ἔτι συνουσίαν ἀνδρὸς 20
προσδέξασθαι, μετελθεῖν τὸν τε φόνον τὰνδρὸς καὶ
διατελέσαι βασιλεύουσιν νομιμώτατα, καὶ τὸ σύνο-
λον πλείστων καὶ μεγίστων ἀγαθῶν αἰτίαν γενέ-
2 σθαι πᾶσιν ἀνθρώποις. διὰ δὲ ταύτας τὰς αἰτίας
καταδεχθῆναι μείζονος ἐξουσίας καὶ τιμῆς τυγχά- 25
νειν τὴν βασίλισσαν τοῦ βασιλέως, καὶ παρὰ τοῖς
ιδιώταις κυριεύειν τὴν γυναῖκα τὰνδρὸς, ἐν τῇ τῆς

5 post ὑφ' ἑαντῶν δὲ nomen intercidisse videtur 9
γενέσεως] ὑπάρξεως D 21 προσδέξασθαι codices (c. 22, 1)
22 βασιλεύσασαν D 25 καταδεχθῆναι CF.

προϊκὸς συγγραφῇ προσομολογούντων τῶν γαμουμένων ἅπαντα πειθαρχήσῃ τῇ γαμουμένῃ.

Οὐκ ἄγνοῶ δὲ διότι τινὲς τῶν συγγραφέων ἀπο-
 φαίνονται τοὺς τάφους τῶν θεῶν τούτων ὑπάρχειν
 5 ἐν Νύσῃ τῆς Ἀραβίας, ἀφ' ἧς καὶ Νυσαῖον τὸν Διό-
 νυσον ὠνομάσθαι. εἶναι δὲ καὶ στηλὴν ἑκατέρου τῶν
 θεῶν ἐπιγεγραμμένην τοῖς ἱεροῖς γράμμασιν. ἐπὶ μὲν
 οὖν τῆς Ἰσιδος ἐπιγεγράφθαι „Ἐγὼ Ἰσίς εἰμι ἡ βασί-
 λισσα πάσης χώρας, ἡ παιδευθεῖσα ὑπὸ Ἑρμοῦ, καὶ
 10 ὅσα ἐγὼ ἐνομοθέτησα, οὐδεὶς αὐτὰ δύναται λῦσαι.
 ἐγὼ εἰμι ἡ τοῦ νεωτάτου Κρόνου θεοῦ θυγάτηρ πρε-
 σβυτάτη· ἐγὼ εἰμι γυνὴ καὶ ἀδελφὴ Ὀσίριδος βα-
 σιλέως· ἐγὼ εἰμι ἡ πρώτη καρπὸν ἀνθρώποις εὖ-
 ροῦσα· ἐγὼ εἰμι μήτηρ Ὄρου τοῦ βασιλέως· ἐγὼ
 15 εἰμι ἡ ἐν τῷ ἄστρῳ τῷ ἐν τῷ κυνὶ ἐπιτέλλουσα·

2 γαμουμένη] ταφῆναι δὲ λέγουσι τὴν ἴσιν ἐν μέμφει, καθ' ἣν μέχρι τοῦ νῦν δείκνυσθαι τὸν σηκόν, ἐν τῷ τεμένει τοῦ ἡφαίστου· ἔνιοι δὲ φασὶ τὰ σώματα τῶν θεῶν τούτων [add. ABDEN] ἐπὶ τῶν ὁρῶν κεῖσθαι τῆς αἰθιωπίας καὶ τῆς αἰγύπτου κατὰ τὴν ἐν τῷ νεῖλῳ νῆσον [add. BD; κεῖσθαι κατὰ τὴν ἐν φίλαις τοῦ νεῖλου νῆσον, ὥσπερ προείρη- ται μοι add. AEN] τὴν κειμένην μὲν ἐπὶ ταῖς καλουμέναις φίλαις, ἔχουσαν δὲ τὸ προσαγορευόμενον ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος ἱερὸν πεδῖον· σημεῖον δὲ τούτου δεικνύουσιν ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ διαμένοντα τὸν τε τάφον κατεσκευασμένον Ὀσίριδι, κοινὴ τιμώμενον ὑπὸ τῶν κατ'αἰγύπτον ἱερέων· καὶ φασὶ περὶ τοῦτον κειμένης χοῆς ἐξήκοντα καὶ ἑ· ταύτας γὰρ καθεκάστην ἡμέραν γάλακτος πληροῦν τοὺς πρὸς τούτοις ταχθέντας ἱερεῖς. καὶ θορνεῖν ἀνακαλουμένους τὰ τῶν θεῶν ὀνόματα· διὰ ταύτην δὲ τὴν αἰτίαν καὶ τὴν νῆσον ἄβατον εἶναι πλὴν τοῖς ἱερεῦσι· καὶ πάντας τοὺς τὴν θηβαίδα κατοικοῦντας, ἡπὲρ ἔστιν ἀρχαιοτάτῃ τῆς αἰγύπτου, μέγιστον ὄρκον κρίνειν, ὅταν τις ὄσωρὶν τὸν ἐν φίλαις κείμενον ὁμόσῃ add. BD; c. 22, 2—6 10 αὐτὰ om. CF 15 ἡ om. D τῷ ἐν τῷ κυνὶ CD, τῷ κυνὶ F, del. Dind.

- ἐμοὶ Βούβαστος ἡ πόλις ᾠκοδομήθη. χαῖρε χαῖρε ³²
⁵ Αἴγυπτε ἡ θρέψασά με.“ ἐπὶ δὲ τῆς Ὀσίριδος ἐπι-
 γεγράφθαι λέγεται „Πατὴρ μὲν ἐστὶ μοι Κρόνος
 νεώτατος θεῶν ἀπάντων, εἰμὶ δὲ Ὅσιρις ὁ βασι-
 λεύς, ὁ στρατεύσας ἐπὶ πᾶσαν χώραν ἕως εἰς τοὺς ⁵
 ἀοικήτους τόπους τῶν Ἰνδῶν καὶ τοὺς πρὸς ἄρκτον
 κεκλιμένους, μέχρι Ἰστροῦ ποταμοῦ πηγῶν, καὶ πάλιν
 ἐπὶ τᾶλλα μέρη ἕως ὠκεανοῦ. εἰμὶ δὲ υἱὸς
 Κρόνου πρεσβύτατος, καὶ βλαστὸς ἐκ καλοῦ τε καὶ
 εὐγενοῦς ᾧ οὐ σπέρμα συγγενὲς ἐγεννήθη ἡμέρας. ¹⁰
 καὶ οὐκ ἐστὶ τόπος τῆς οἰκουμένης εἰς ὃν ἐγὼ οὐκ
 ἀφῆγμαι, διαδοὺς πᾶσιν ὧν ἐγὼ εὐρετὴς ἐγενόμην.“
⁶ τοσαῦτα τῶν γεγραμμένων ἐν ταῖς στήλαις φασὶ δύ-
 νασθαι ἀναγνῶναι, τὰ δ' ἄλλα ὄντα πλείω κατε-
 φθάρθαι διὰ τὸν χρόνον. τὰ μὲν οὖν περὶ τῆς τα- ¹⁵
 φῆς τῶν θεῶν τούτων διαφωνεῖται παρὰ τοῖς πλεί-
 στοις διὰ τὸ τοὺς λεγεῖς ἐν ἀπορρήτοις παρειληφότας
 τὴν περὶ τούτων ἀκρίβειαν μὴ βούλεσθαι τάληθες
 ἐκφέρειν εἰς τοὺς πολλοὺς, ὥς ἂν καὶ κινδύνων
 ἐπικειμένων τοῖς ἀπόρρητα περὶ τῶν θεῶν τούτων ²⁰
 μνηύσασιν εἰς τοὺς ὄχλους.
²⁸ Οἱ δ' οὖν Αἰγύπτιοί φασι καὶ μετὰ ταῦτα ἀποι-
 κίας πλείστας ἐξ Αἰγύπτου κατὰ πᾶσαν διασπαρῆ-
 ναι τὴν οἰκουμένην. εἰς Βαβυλῶνα μὲν γὰρ ἀγα-
 γεῖν ἀποίκους Βῆλον τὸν νομιζόμενον Ποσειδῶνος ²⁵
 εἶναι καὶ Αἰβύης· ὃν παρὰ τὸν Εὐφράτην ποταμὸν

2 τῆς] τοῦ vulg.

ἐβλαστον F, εὐλαστον C

4 πάντων D

6 τῶν om. D

9

ἔβλαστον F, εὐλαστον C

10 ᾧ οὐ Wesseling, ὧιον C, ᾧ

οὐ G, σώων ceteri

12 εὐρετὴς Wesseling ('inventor'

Poggius), εὐεργετής codices.

καθιδρυθέντα τούς τε ἱερεῖς καταστήσασθαι παρα-
 πλησίως τοῖς κατ' Αἴγυπτον ἀτελεῖς καὶ πάσης λει-
 ουργίας ἀπολελυμένους, οὓς Βαβυλώνιοι καλοῦσι
 Χαλδαίους, τὰς τε παρατηρήσεις τῶν ἄστρον τού-
 5 τους ποιεῖσθαι, μιμουμένους τοὺς παρ' Αἰγυπτίοις
 ἱερεῖς καὶ φυσικούς, ἔτι δὲ ἀστρολόγους. λέγουσι 2
 δὲ καὶ τοὺς περὶ τὸν Δαναὸν ὀρμηθέντας ὁμοίως
 33 ἐκείθεν συνοικίσαι τὴν ἀρχαιοτάτην σχεδὸν τῶν παρ'
 Ἑλλησι πόλεων Ἄργος, τό τε τῶν Κόλχων ἔθνος ἐν
 10 τῷ Πόντῳ καὶ τὸ τῶν Ἰουδαίων ἀνὰ μέσον Ἀραβίας
 καὶ Συρίας οἰκίσαι τινὰς ὀρμηθέντας παρ' ἑαυτῶν.
 διὸ καὶ παρὰ τοῖς γένεσι τούτοις ἐκ παλαιοῦ παρα- 3
 δεδόσθαι τὸ περιτέμνειν τοὺς γεννωμένους παῖδας,
 ἐξ Αἰγύπτου μετενηνεγμένου τοῦ νομίμου. καὶ τοὺς 4
 15 Ἀθηναίους δὲ φασιν ἀποίκους εἶναι Σαῖτῶν τῶν ἐξ
 Αἰγύπτου, καὶ πειρῶνται τῆς οἰκειότητος ταύτης
 φέρειν ἀποδείξεις· παρὰ μόνοις γὰρ τῶν Ἑλλήνων
 τὴν πόλιν ἄστν καλεῖσθαι, μετενηνεγμένης τῆς προσ-
 ηγορίας ἀπὸ τοῦ παρ' αὐτοῖς Ἄστεος. ἔτι δὲ τὴν
 20 πολιτείαν τὴν αὐτὴν ἐσχηκέναι τάξιν καὶ διαίρεσιν
 τῇ παρ' Αἰγυπτίοις, εἰς τρία μέρη διανεμηθείσῃ·
 καὶ πρώτην μὲν ὑπάρξαι μερίδα τοὺς εὐπατρίδας 5
 καλουμένους, οἵτινες [ἱεροποιοὶ] ὑπῆρχον ἐν παι-
 δείᾳ μάλιστα διατετριφότες καὶ τῆς μεγίστης ἡξίω-
 25 μένοι τιμῆς παραπλησίως τοῖς κατ' Αἴγυπτον ἱε-
 ρεῦσι· δευτέραν δὲ τάξιν γενέσθαι τὴν τῶν γεωμό-

5 ποιῆσαι CF 7 τὸν om. II 10 Ἰουδαίων] ἰσορ-
 ρεπῶν C, ἰσορραίων F (c. 55, 5) ἀνὰ] ὄντας ἀνὰ D 15
 σάτων D 19 δὲ Dindorf, τὲ codices 23 ἱεροποιοὶ
 Wesseling, ἰσορραπῶ ADEN, ἰσόρροποι B, om. ceteri.

- ρων τῶν ὀφειλόντων ὄπλα κεκτῆσθαι καὶ πολεμεῖν
 ὑπὲρ τῆς πόλεως ὁμοίως τοῖς κατ' Αἴγυπτον ὀνο-
 μαζομένοις γεωργοῖς καὶ τοὺς μαχίμους παρεχομέ-
 νοις· τελευταίαν δὲ μερίδα καταριθμηθῆναι τὴν τῶν
 δημιουργῶν τῶν τὰς βαναύσους τέχνας μεταχειρι- 5
 ζομένων καὶ λειτουργίας τελούντων τὰς ἀναγκαιο-
 τάτας, τὸ παραπλήσιον ποιούσης τῆς τάξεως ταύτης
 6 παρ' Αἴγυπτίους. γεγονέναι δὲ καὶ τῶν ἡγεμόνων
 τινὰς Αἴγυπτίους παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις· τὸν γὰρ
 Πέτην τὸν πατέρα Μενεσθέως τοῦ στρατεύσαντος 10
 εἰς Τροίαν φανερώς Αἰγύπτιον ὑπάρξαντα τυχεῖν
 7 ὕστερον Ἀθήνησι πολιτείας τε καὶ βασιλείας. διφνουῶς
 δ' αὐτοῦ γεγονότος, τοὺς μὲν Ἀθηναίους μὴ δύνα-
 σθαι κατὰ τὴν ἰδίαν ὑπόστασιν ἀποδοῦναι περὶ τῆς
 φύσεως ταύτης τὰς ἀληθεῖς αἰτίας, ἐν μέσῳ κειμένου 15
 πᾶσιν ὅτι δυοῖν πολιτειῶν μετασχών, Ἑλληνικῆς 34
 καὶ βαρβάρου, διφνῆς ἐνομίσθη, τὸ μὲν ἔχων μέρος
 θηρίου, τὸ δὲ ἀνθρώπου.
- 29 Ὅμοίως δὲ τοῦτω καὶ τὸν Ἐρεχθέα λέγουσι τὸ
 γένος Αἰγύπτιον ὄντα βασιλεῦσαι τῶν Ἀθηνῶν, τοι- 20
 αὐτας τινὰς φέροντες ἀποδείξεις· γενομένων γὰρ
 ὁμολογουμένως αὐχμῶν μεγάλων κατὰ πᾶσαν σχε-
 δὸν τὴν οἰκουμένην πλην Αἰγύπτου διὰ τὴν ἰδιό-
 τητα τῆς χώρας, καὶ φθορᾶς ἐπιγενομένης τῶν τε
 καρπῶν καὶ πλήθους ἀνθρώπων, ἐξ Αἰγύπτου τὸν 25
 Ἐρεχθέα κομίσαι διὰ τὴν συγγένειαν σίτου πληθὺς
 εἰς τὰς Ἀθήνας· ἀνθ' ὧν τοὺς εὖ παθόντας βασι-
 2 λέα καταστῆσαι τὸν εὐεργέτην. τοῦτον δὲ παρα-

12 hic orationem hiare monent, cum quae sequuntur
 unum in Cecropem convenient 13 μὲν del. Reiske.

λαβόντα τὴν ἡγεμονίαν καταδείξαι τὰς τελετὰς τῆς
 Δήμητρος ἐν Ἐλευσίνι καὶ τὰ μυστήρια ποιῆσαι,
 μετενεγκόντα τὸ περὶ τούτων νόμιμον ἐξ Αἰγύπτου.
 καὶ τῆς θεοῦ δὲ παρουσίαν εἰς τὴν Ἀττικὴν γεγонуῖαν
 5 κατὰ τούτους τοὺς χρόνους παραδεδοῖσθαι κατὰ λόγον,
 ὥς ἂν τῶν ἐπωνύμων ταύτης καρπῶν τότε κομι-
 σθέντων εἰς τὰς Ἀθήνας, καὶ διὰ τοῦτο δόξαι πάλιν
 ἐξ ἀρχῆς τὴν εὐρεσιν γεγονέναι τοῦ σπέρματος,
 δωρησαμένης τῆς Δήμητρος. ὁμολογεῖν δὲ καὶ τοὺς 3
 10 Ἀθηναίους ὅτι βασιλεύοντος Ἐρεχθέως καὶ τῶν
 καρπῶν διὰ τὴν ἀνομβρίαν προηφανισμένων ἢ τῆς
 Δήμητρος ἐγένετο παρουσία πρὸς αὐτοὺς καὶ ἡ,
 δωρεὰ τοῦ σίτου. πρὸς δὲ τούτοις αἱ τελεταὶ καὶ
 τὰ μυστήρια ταύτης τῆς θεοῦ τότε κατεδείχθησαν
 15 ἐν Ἐλευσίνι. τὰ τε περὶ τὰς θυσίας καὶ τὰς ἀρ- 4
 χαιότηας ὡσαύτως ἔχειν Ἀθηναίους καὶ τοὺς Αἰγυ-
 πτίους· τοὺς μὲν γὰρ Εὐμολπίδας ἀπὸ τῶν κατ'
 Αἰγύπτου ἱερέων μετενενέχθαι, τοὺς δὲ Κήρυκας
 ἀπὸ τῶν παστοφόρων. τὴν τε Ἰσὶν μόνους τῶν
 20 Ἑλλήνων ὁμνύειν, καὶ ταῖς ἰδέαις καὶ τοῖς ἡθεσιν
 ὁμοιοτάτους εἶναι τοῖς Αἰγυπτίοις. πολλὰ δὲ καὶ 5
 ἄλλα τούτοις παραπλήσια λέγοντες φιλοτιμότερον
 ἢ περ ἀληθινώτερον, ὥς γ' ἐμοὶ φαίνεται, τῆς ἀποι-
 κίας ταύτης ἀμφισβητοῦσι διὰ τὴν δόξαν τῆς πόλεως.
 25 καθόλου δὲ πλείστας ἀποικίας Αἰγύπτιοί φασιν
 ἐκπέμψαι τοὺς ἑαυτῶν προγόνους ἐπὶ πολλὰ μέρη
 τῆς οἰκουμένης διὰ τε τὴν ὑπεροχὴν τῶν βασιλευ-

4 καὶ τὴν τῆς Hertlein δὲ om. D 6 κομισθέντων
 τότε CF 11 ἢ om. F 23 ὥς γέ μοι libri 26 τοὺς
 ἐξ ἑαυτῶν CF.

σάντων παρ' αὐτοῖς καὶ διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς
 6 πολυανθρωπίας· ὑπὲρ ὧν μήτε ἀποδείξεως φερο-
 μένης μηδεμιᾶς ἀκριβοῦς μήτε συγγραφέως ἀξιο-
 πίστου μαρτυροῦντος, οὐκ ἐκρίναμεν ὑπάρχειν τὰ
 λεγόμενα γραφῆς ἄξια. καὶ περὶ μὲν τῶν θεολο-⁵
 γουμένων παρ' Αἰγυπτίοις τοσαῦτ' ἡμῖν εἰρησθῶ,³⁵
 στοχαζομένοις τῆς συμμετρίας· περὶ δὲ τῆς χώρας
 καὶ τοῦ Νείλου καὶ τῶν ἄλλων τῶν ἀκοῆς ἀξίων ἐν
 κεφαλαίοις ἕκαστα διεξιέναι πειρασόμεθα.

30 Ἡ γὰρ Αἴγυπτος κεῖται μὲν μάλιστα πῶς κατὰ¹⁰
 μεσημβρίαν, ὀχυρότητι δὲ φυσικῇ καὶ κάλλει χώρας
 οὐκ ὀλίγῳ δοκεῖ προέχειν τῶν εἰς βασιλείαν ἀφω-
 2 ρισμένων τόπων. ἀπὸ μὲν γὰρ τῆς δύσεως ὠχύ-
 ρωκεν αὐτὴν ἡ ἔρημος καὶ θηριώδης τῆς Αἰβύης,
 ἐπὶ πολὺ μὲν παρεκτείνουσα, διὰ δὲ τὴν ἀνυδρίαν¹⁵
 καὶ τὴν σπάνιν τῆς ἀπάσης τροφῆς ἔχουσα τὴν
 διέξοδον οὐ μόνον ἐπίπονον, ἀλλὰ καὶ παντελῶς
 ἐπικίνδυνον· ἐκ δὲ τῶν πρὸς νότον μερῶν οἱ τε
 καταράται τοῦ Νείλου καὶ τῶν ὄρων τὰ συνορίζοντα
 3 τούτοις· ἀπὸ γὰρ τῆς Τρωγλοδυτικῆς καὶ τῶν ἐσχά-²⁰
 των τῆς Αἰθιοπίας μερῶν ἐντὸς σταδίων πεντα-
 κισχιλίων καὶ πεντακοσίων οὔτε πλεῦσαι διὰ τοῦ
 ποταμοῦ ῥάδιον οὔτε πεζῇ πορευθῆναι μὴ τυχόντα
 4 βασιλικῆς ἢ παντελῶς μεγάλης τινὸς χορηγίας. τῶν²⁵
 δὲ πρὸς τὴν ἀνατολὴν νεούντων μερῶν τὰ μὲν ὁ
 ποταμὸς ὠχύρωκε, τὰ δ' ἔρημος περιέχει καὶ πεδία

3 μηδεμιᾶς ἀξιολόγου μήτε συγγραφέων νομίμων μαρ-
 τυροῦντων οὐκ ἐκρίναμεν CFGM 6 παρ' Αἰγυπτίοις τοσαῦτ'
 εἰπεῖν ἔχομεν. περὶ δὲ CFM 7 στοχαζόμενοι D 8 τῶν
 ἄλλων om. D 14 ἡ τε ἔρημος καὶ ἡ θ. CF 20 τρωγο-
 δυτικῆς D 21 πεντακισχιλίων καὶ om. D.

τελματώδη τὰ προσαγορευόμενα Βάραθρα. ἔστι γὰρ
 ἀνὰ μέσον τῆς Κοίλης Συρίας καὶ τῆς Αἰγύπτου
 λίμνη τῷ μὲν πλάτει στενὴ παντελῶς, τῷ δὲ βάθει
 θαυμασίως, τὸ δὲ μῆκος ἐπὶ διακοσίους παρήκουσα
 5 σταδίου, ἣ προσαγορεύεται μὲν Σερβωνίς, τοῖς δ'
 ἀπείροις τῶν προσπελαζόντων ἀνελπίστους ἐπιφέρει
 κινδύνους. στενοῦ γὰρ τοῦ ρεύματος ὄντος καὶ 5
 ταινία παραπλησίον, θινῶν τε μεγάλων πάντη περι-
 κεχυμένων, ἐπειδὴν νότοι συνεχεῖς πνεύσωσιν, ἐπι-
 10 σείεται πλῆθος ἄμμου. αὕτη δὲ τὸ μὲν ὕδωρ κατὰ 6
 τὴν ἐπιφάνειαν ἄσημον ποιεῖ, τὸν δὲ τῆς λίμνης
 τύπον συμφυῇ τῇ χέρσῳ καὶ κατὰ πᾶν ἀδιάγνωστον.
 διὸ καὶ πολλοὶ τῶν ἀγνοούντων τὴν ιδιότητα τοῦ
 τόπου μετὰ στρατευμάτων ὅλων ἠφανίσθησαν τῆς
 15 ὑποκειμένης ὁδοῦ διαμαρτόντες. ἣ μὲν γὰρ ἄμμος 7
 ἐκ τοῦ κατ' ὀλίγον πατουμένη τὴν ἐνδοσιν λαμ-
 βάνει, καὶ τοὺς ἐπιβάλλοντας ὥσπερ προνοία τινὶ
 πονηρᾷ παρακρούεται, μέχρι ἂν ὅτου λαβόντες
 ὑπόνοϊαν τοῦ συμβησομένου βοηθήσωσιν ἑαυτοῖς,
 20 οὐκ οὔσης ἔτι φυγῆς οὐδὲ σωτηρίας. ὁ γὰρ ὑπὸ 8
 τοῦ τέλματος καταπινόμενος οὔτε νήχεσθαι δύναται,
 παραιρουμένης τῆς ἰλύος τὴν τοῦ σώματος κίνησιν,
 οὔτ' ἐκβῆναι κατισχύει, μηδὲν ἔχων στερέμνιον εἰς
 ἐπίβασιν· μεμιγμένης γὰρ τῆς ἄμμου τοῖς ὕδροις,
 25 καὶ διὰ τοῦτο τῆς ἐκατέρων φύσεως ἡλλοιωμένης,
 30 συμβαίνει τὸν τόπον μήτε πορευτὸν εἶναι μήτε
 πλωτόν. διόπερ οἱ τοῖς μέρεσι τούτοις ἐπιβάλλοντες 9
 φερόμενοι πρὸς τὸν βυθὸν οὐδεμίαν ἀντίληψιν

12 τόπον CF 17 ἐπιβαίνοντας Cobet 27 ἐπιβάλ-
 λοντες] καὶ πελάζοντες add. D.

βοηθείας ἔχουσι, συγκατολισθανούσης τῆς ἄμμου τῆς παρὰ τὰ χεῖλη. τὰ μὲν οὖν προειρημένα πεδία τοιαύτην ἔχοντα τὴν φύσιν οἰκείας, ἔτυχε προσηγορίας, ὀνομασθέντα Βάραθρα.

- 31 Ἡμεῖς δ' ἐπεὶ τὰ περὶ τῶν ἀπὸ τῆς χέρσου 5
 τριῶν μερῶν τῶν ὀχυροῦντων τὴν Αἴγυπτον διήλ-
 θομεν, προσθήσομεν τοῖς εἰρημένοις τὸ λειπόμενον.
- 2 ἡ τετάρτη τοίνυν πλευρὰ πᾶσα σχεδὸν ἀλιμένῳ
 θαλάττῃ προσκλυζομένη προβέβληται τὸ Αἰγύπτιον
 πέλαγος, ὃ τὸν μὲν παράπλουν ἔχει μακρότατον, τὴν 10
 δ' ἀπόβασιν τὴν ἐπὶ τὴν χώραν δυσπροσόρμιστον·
 ἀπὸ γὰρ Παραιτονίου τῆς Αἰβύης ἕως Ἰόπης τῆς
 ἐν τῇ Κοίλῃ Συρίᾳ, ὅντος τοῦ παράπλου σταδίῳ
 σχεδὸν πεντακισχιλίων, οὐκ ἔστιν εὐρεῖν ἀσφαλῆ
 3 λιμένα πλὴν τοῦ Φάρου. χωρὶς δὲ τούτων ταινία 15
 παρ' ὅλην σχεδὸν τὴν Αἴγυπτον παρήκει τοῖς ἀπεί-
 4 ροις τῶν προσπλέοντων ἀθεώρητος· διόπερ οἱ τὸν
 ἐκ πελάγους κίνδυνον ἐκπεφηνῆναι νομίζοντες, καὶ
 διὰ τὴν ἄγνοιαν ἄσμενοι πρὸς τὴν γῆν καταπλέοντες,
 ἐξαίφνης ἐποκελλόντων τῶν σκαφῶν ἀνελπίστως 20
 5 ναυαγοῦσιν· ἔνιοι δὲ διὰ τὴν ταπεινότητα τῆς
 χώρας οὐ δυνάμενοι προῖδέσθαι τὴν γῆν λανθά-
 νουσιν ἑαυτοὺς ἐκπίπτοντες οἱ μὲν εἰς ἐλώδεις καὶ
 λιμνάζοντας τόπους, οἱ δ' εἰς χώραν ἔρημον.
- 6 Ἡ μὲν οὖν Αἴγυπτος πανταχόθεν φυσικῶς 25
 ὠχύρωται τὸν εἰρημένον τρόπον, τῷ δὲ σχήματι
 παραμῆκης οὔσα διςχιλίων μὲν σταδίων ἔχει τὴν
 παραθαλάττιον πλευρὰν, εἰς μεσόγειον δ' ἀνῆκει

σχεδὸν ἐπὶ σταδίους ἑξακισχιλίους. πολυανθρωπία δὲ
 τὸ μὲν παλαιὸν πολὺν προέσχε πάντων τῶν γνωρίζο-
 μένων τόπων κατὰ τὴν οἰκουμένην, καὶ καθ' ἡμᾶς
 δὲ οὐδενὸς τῶν ἄλλων δοκεῖ λείπεσθαι· ἐπὶ μὲν γὰρ 7
 5 τῶν ἀρχαίων χρόνων ἔσχε κώμας ἀξιολόγους καὶ
 πόλεις πλείους τῶν μυρίων καὶ ὀκτακισχιλίων, ὥς
 ἐν ταῖς ἱεραῖς ἀναγραφαῖς ὁρᾶν ἔστι κατακεχωρισ-
 μένον, ἐπὶ δὲ Πτολεμαίου τοῦ Λάγου πλείους τῶν
 τρισμυρίων ἡριθμῆθησαν, ὧν τὸ πλῆθος διαμεμένη-
 10 κεν ἕως τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων. τοῦ δὲ σύμπαντος 8
 λαοῦ τὸ μὲν παλαιὸν φασὶ γεγονέναι περὶ ἑπτακο-
 σίας μυριάδας, καὶ καθ' ἡμᾶς δὲ οὐκ ἐλάττους εἶναι
 [τριακοσίων]. διὸ καὶ τοὺς ἀρχαίους βασιλεῖς ἴστο- 9
 37 ροῦσι κατὰ τὴν Αἴγυπτον ἔργα μεγάλα καὶ θαυμα-
 15 στα διὰ τῆς πολυχειρίας κατασκευάσαντας ἀθάνατα
 τῆς ἑαυτῶν δόξης ἀπολιπεῖν ὑπομνήματα. ἀλλὰ περὶ
 μὲν τούτων τὰ κατὰ μέρος μικρὸν ὕστερον ἀναγρά-
 ψομεν, περὶ δὲ τῆς τοῦ ποταμοῦ φύσεως καὶ τῶν
 κατὰ τὴν χώραν ιδιωμάτων νῦν διέξιμεν.
 20 Ὁ γὰρ Νεῖλος φέρεται μὲν ἀπὸ μεσημβρίας ἐπὶ 32
 τὴν ἄρκτον, τὰς πηγὰς ἔχων ἐκ τόπων ἀοράτων, οἱ
 κεῖνται τῆς ἐσχάτης Αἰθιοπίας κατὰ τὴν ἐρημον,
 ἀπροσίτου τῆς χώρας οὔσης διὰ τὴν τοῦ κἀνύματος
 ὑπερβολήν. μέγιστος δ' ὢν τῶν ἀπάντων ποταμῶν 2
 25 καὶ πλείστην γῆν διεξιὼν καμπὰς ποιεῖται μεγάλας,
 ποτὲ μὲν ἐπὶ τὴν ἀνατολήν καὶ τὴν Ἀραβίαν ἐπι-
 στρέφων, ποτὲ δ' ἐπὶ τὴν δύσιν καὶ τὴν Αἰβύην
 ἐκκλίνων· φέρεται γὰρ ἀπὸ τῶν Αἰθιοπικῶν ὁρῶν

6 πλείω D   9 τρισχιλίων CF   13 τριακοσίων om. M,
 incl. Stephanus.

3237

4*

μέχρι τῆς εἰς θάλατταν ἐκβολῆς στάδια μάλιστα πως
 3 μύρια καὶ δισχίλια σὺν αἷς ποιεῖται καμπαῖς. κατὰ
 δὲ τοὺς ὑποκάτω τόπους συστέλλεται τοῖς ὄγκοις
 αἰὲ μᾶλλον, ἀποσπωμένου τοῦ ρεύματος ἐπ' ἀμφο-
 4 τέρας τὰς ἡπείρους. τῶν δ' ἀποσχιζομένων μερῶν τὸ 5
 μὲν εἰς τὴν Αἰθύνην ἐκκλῖνον ὑφ' ἄμμου καταπίνε-
 ται τὸ βάθος ἐχούσης ἄπιστον, τὸ δ' εἰς τὴν Ἀρα-
 βίαν ἐναντίως εἰσχεόμενον εἰς τέλματα παμμεγέθη
 καὶ λίμνας ἐκτρέπεται μεγάλας καὶ περιοικουμένας
 5 γένεσι πολλοῖς. εἰς δὲ τὴν Αἴγυπτον ἐμβάλλει τῇ 10
 μὲν δέκα σταδίῳ, τῇ δ' ἔλαττον τούτων, οὐκ ἐπ'
 εὐθείας φερόμενος, ἀλλὰ καμπὰς παντοίας ποιού-
 μενος· ποτὲ μὲν γὰρ ἐλίττεται πρὸς τὴν ἕω, ποτὲ
 δὲ πρὸς τὴν ἐσπέραν, ἔστι δ' ὅτε πρὸς τὴν μεσημ-
 6 βρίαν, εἰς τοὺπίσω λαμβάνων τὴν παλίρροϊαν. ὅρη 15
 γὰρ ἐξ ἑκατέρου μέρους τοῦ ποταμοῦ παρῆκει, πολ-
 λὴν μὲν τῆς παραποταμίας ἐπέχοντα, διειλημμένα
 δὲ φάραγξι καὶ κρημνοῖς στενοπόροις, οἷς ἐμπίπτουν
 τὸ ρεῦμα παλίσσυντεϊ διὰ τῆς πεδιάδος, καὶ πρὸς
 τὴν μεσημβρίαν ἐφ' ἱκανὸν τόπον ἐνεχθὲν πάλιν 20
 7 ἐπὶ τὴν κατὰ φύσιν φορὰν ἀποκαθίσταται. τηλι-
 καύτην δ' ἔχων ὑπεροχὴν ἐν πᾶσιν ὁ ποταμὸς οὗτος
 μόνος τῶν ἄλλων ἄνευ βίας καὶ κυματώδους ὁρμῆς
 τὴν φύσιν ποιεῖται, πλὴν ἐν τοῖς καλουμένοις κατα-
 8 ράκταις. τόπος γὰρ τίς ἐστι μήκει μὲν ὥς δέκα 25

2 καμπαῖς] περιεῖληφε δὲ καὶ νήσους ἐν αὐτῷ κατὰ
 μὲν τὴν Αἰθιοπίαν ἄλλας τε πλείους καὶ μίαν εὐμεγέθη,
 τὴν ὀνομαζομένην Μερόην, ἣ εἴκοσι δυοῖν σταδίων ἐστὶ τὸ
 πλάτος add. CF; cf. c. 33, 1 5 τὰς] παρακειμένας add.
 CF 8 ἐκχεόμενον CF 11 ἐλάττω D 13 πρὸς τὴν
 ἕω ποτὲ δὲ om. D 25 μὲν ὥς om. D, ὥς om. C.

σταδίων, κατάντης δὲ καὶ κρημνοῖς συγκλειόμενος
 38 εἰς στενὴν ἐντομήν, ἅπας δὲ τραχὺς καὶ φαραγγώδης,
 ἔτι δὲ πέτρους ἔχων πυκνοὺς καὶ μεγάλους ἐοικότας
 σκοπέλοις· τοῦ δὲ ρεύματος περὶ τούτους σχιζο-
 5 μένου βιαιότερον καὶ πολλάκις διὰ τὰς ἐγκοπὰς
 ἀνακλωμένου πρὸς ἐναντίαν τὴν καταφορὰν συνί-
 στανται δῖναι θαυμασταί· πᾶς δ' ὁ μεσάζων τόπος 9
 ὑπὸ τῆς παλιρροίας ἀφροῦ τε πληροῦται καὶ τοῖς
 προσιοῦσι μεγάλην παρέχεται κατάπληξιν· καὶ γὰρ
 10 ἡ καταφορὰ τοῦ ποταμοῦ οὕτως ἐστὶν ὀξεῖα καὶ
 βίαιος ὥστε δοκεῖν μηδὲν βέλους διαφέρειν. κατὰ 10
 δὲ τὴν πλήρωσιν τοῦ Νείλου, τῶν σκοπέλων κατα-
 κλυζομένων καὶ παντὸς τοῦ τραχύνοντος τόπου τῷ
 πλήθει τοῦ ρεύματος καλυπτομένου, καταπλέουσιν
 15 μὲν τινες κατὰ τοῦ καταράκτου λαμβάνοντες ἐναν-
 τίους τοὺς ἀνέμους, ἀναπλεῦσαι δὲ οὐδεὶς δύναται,
 νικώσης τῆς τοῦ ποταμοῦ βίας πᾶσαν ἐπίνοιαν ἀν-
 θρωπίνην. καταράκται μὲν οὖν εἰσι τοιοῦτοι πλείους, 11
 μέγιστος δ' ὁ πρὸς τοῖς μεθορίοις τῆς Αἰθιοπίας
 20 τε καὶ τῆς Αἰγύπτου.

Περιείληψε δ' ὁ ποταμὸς καὶ νήσους ἐν αὐτῷ, 33
 κατὰ μὲν τὴν Αἰθιοπίαν ἄλλας τε πλείους καὶ μίαν
 εὐμεγέθη, τὴν ὀνομαζομένην Μερόην, ἐν ᾗ καὶ πόλις
 ἐστὶν ἀξιόλογος δμώνυμος τῇ νήσῳ, κτίσαντος αὐτὴν
 25 Καμβύσου καὶ θεμένου τὴν προσηγορίαν ἀπὸ τῆς
 μητρὸς αὐτοῦ Μερόης. ταύτην δὲ τῷ μὲν σχήματι 2
 φασιν ὑπάρχειν θυρεῶ παραπλησίαν, τῷ δὲ μεγέθει
 πολὺν προέχειν τῶν ἄλλων νήσων τῶν ἐν τούτοις
 τοῖς τόποις· τὸ μὲν γὰρ μῆκος αὐτῆς εἶναι λέγουσι

- σταδίων τρισχιλίων, τὸ δὲ πλάτος χιλίων. ἔχειν
 δ' αὐτὴν καὶ πόλεις οὐκ ὀλίγας, ὧν ἐπιφανεστάτην
 3 ὑπάρχειν τὴν Μερόην. παρήκειν δὲ τῆς νήσου
 τὸν περικλυζόμενον πάντα τόπον ἀπὸ μὲν τῆς
 Λιβύης θῖνας ἔχοντας ἄμμου μέγεθος ἀέριον, ἀπὸ 5
 δὲ τῆς Ἀραβίας κρημνοὺς κατερωγότας. ὑπάρχειν
 δ' ἐν αὐτῇ καὶ μέταλλα χρυσοῦ τε καὶ ἀργύρου
 καὶ σιδήρου καὶ χαλκοῦ· πρὸς δὲ τούτοις ἔχειν πλη-
 θος ἑβένου, λίθων τε πολυτελῶν γένη παντοδαπά.
 4 καθόλου δὲ τοσαύτας νήσους ποιεῖν τὸν ποταμὸν 10
 ὥστε τοὺς ἀκούοντας μὴ ῥαδίως πιστεῦσαι· χωρὶς
 γὰρ τῶν περικλυζομένων τόπων ἐν τῷ καλουμένῳ 39
 Δέλτα τὰς ἄλλας εἶναι νήσους πλείους τῶν ἑπτα-
 κοσίων, ὧν τὰς μὲν ὑπὸ Αἰθιοπῶν ἐπαντλουμένας
 γεωργεῖσθαι κέγχρω, τὰς δὲ πλήρεις ὑπάρχειν ὄψεων 15
 καὶ κυνοκεφάλων καὶ ἄλλων θηρίων παντοδαπῶν,
 καὶ διὰ τοῦτο ἀπροσίτους εἶναι τοῖς ἀνθρώποις.
 5 Ὅ δ' οὖν Νεῖλος κατὰ τὴν Αἴγυπτον εἰς πλείω
 μέρη σχιζόμενος ποιεῖ τὸ καλούμενον ἀπὸ τοῦ σχή-
 6 ματος Δέλτα. τούτου δὲ τὰς μὲν πλευρὰς κατα- 20
 γράφει τὰ τελευταῖα τῶν ρευμάτων, τὴν δὲ βάσιν
 ἀναπληροῖ τὸ δεχόμενον πέλαγος τὰς ἐκβολὰς τοῦ
 7 ποταμοῦ. ἐξίησι δ' εἰς τὴν θάλατταν ἑπτὰ στόμασιν,
 ὧν τὸ μὲν πρὸς ἑὼ κεκλιμένον καὶ πρῶτον καλεῖται
 Πηλουσιακόν, τὸ δὲ δεύτερον Τανιτικόν, εἶτα Μεν- 25
 δήσιον καὶ Φατινικόν καὶ Σεβερννικόν, ἔτι δὲ

7 καὶ ἀργύρου om. D, καὶ ἀργύρου καὶ σιδήρου om. C
 9 πολυτελῶν om. CF 14 ἐπαντλουμένας C 16 ἄλλων]
 τῶν ἄλλων D 23 ποταμοῦ] Νείλου CF 25 τανειτικόν D
 26 φατινικόν CD.

Βολβίτινον, καὶ τελευταῖον Κανωβικόν, ὃ τινες
 Ἑρακλεωτικὸν ὀνομάζουσιν. ἔστι δὲ καὶ ἕτερα στό- 8
 ματα χειροποίητα, περὶ ὧν οὐδὲν κατεπείγει γράφειν.
 ἐφ' ἑκάστῳ δὲ πόλις τετείχισται διαιρουμένη τῷ
 5 ποταμῷ καὶ καθ' ἑκάτερον μέρος τῆς ἐκβολῆς ζεύγ-
 μασι καὶ φυλακαῖς εὐκαίροις διειλημμένη. ἀπὸ
 δὲ τοῦ Πηλουσιακοῦ στόματος διωρύξ ἔστι χειρο-
 ποίητος εἰς τὸν Ἀράβιον κόλπον καὶ τὴν Ἐρυθρὰν
 θάλατταν. ταύτην δ' ἐπεβάλετο πρῶτος κατασκευά- 9
 10 ζειν Νεκάῳς ὁ Ψαμμητίχου, μετὰ δὲ τοῦτον Δαρεῖος
 ὁ Πέρσης, καὶ προκόψας τοῖς ἔργοις ἕως τινὸς τὸ
 τελευταῖον εἴασεν αὐτὴν ἀσυντέλεστον· ἐδιδάχθη 10
 γὰρ ὑπὸ τινων ὅτι διορύξας τὸν ἰσθμὸν αἴτιος
 ἔσται τοῦ κατακλυσθῆναι τὴν Αἴγυπτον· μετεωρο-
 15 τέραν γὰρ ἀπεδείκνυν ὑπάρχειν τῆς Αἰγύπτου τὴν
 Ἐρυθρὰν θάλατταν. ὕστερον δὲ ὁ δεύτερος Πτολε- 11
 μαῖος συνετέλεσεν αὐτὴν, καὶ κατὰ τὸν ἐπικαιρότα-
 τον τόπον ἐμηχανήσατό τι φιλότεχνον διάφραγμα.
 τοῦτο δ' ἐξήνοιγεν, ὁπότε βούλοιτο διαπλεῦσαι, καὶ
 20 ταχέως πάλιν συνέκλειεν, εὐστόχως ἐκλαμβανομένης
 τῆς χρείας. ὁ δὲ διὰ τῆς διώρυχος ταύτης ῥέων 12
 ποταμὸς ὀνομάζεται μὲν ἀπὸ τοῦ κατασκευάσαντος
 Πτολεμαῖος, ἐπὶ δὲ τῆς ἐκβολῆς πόλιν ἔχει τὴν
 προσαγορευομένην Ἀρσινόην.
 40 Τὸ δ' οὖν Δέλτα τῇ Σικελίᾳ τῷ σχήματι παρα- 34
 26 πλήσιον ὑπάρχον τῶν μὲν πλευρῶν ἑκατέραν ἔχει
 σταδίων ἑπτακοσίων καὶ πεντήκοντα, τὴν δὲ βᾶσιν
 θαλάττῃ προσκλυζομένην σταδίων χιλίων καὶ τρια-

2 κοσίω. ἡ δὲ νῆσος αὕτη πολλαῖς διώρουξι χειρο-
 ποιήτοις διείληπται καὶ χώραν περιέχει καλλίστην
 τῆς Αἰγύπτου. ποταμόχωστος γὰρ οὖσα καὶ κατάρ-
 ρυτος πολλοὺς καὶ παντοδαποὺς ἐκφέρει καρπούς,
 τοῦ μὲν ποταμοῦ διὰ τὴν κατ' ἔτος ἀνάβασιν νεαρὰν 5
 ἰλὺν ἀεὶ καταχέοντος, τῶν δ' ἀνθρώπων ῥαδίως
 ἄπασαν ἀρδευόντων διὰ τινος μηχανῆς, ἣν ἐπενόησε
 μὲν Ἀρχιμήδης ὁ Συρακόσιος, ὀνομάζεται δὲ ἀπὸ
 3 τοῦ σχήματος κοχλίας. πρᾶξιαν δὲ τοῦ Νείλου τὴν
 ῥύσιν ποιουμένου, καὶ γῆν πολλὴν καὶ παντοδαπὴν 10
 καταφέροντος, ἔτι δὲ κατὰ τοὺς κοίλους τόπους
 4 λιμνάζοντος, ἔλη γίνεται πάμφορα. ῥίζαι γὰρ ἐν
 αὐτοῖς φύονται παντοδαπαὶ τῇ γένσει καὶ καρπῶν
 καὶ καυλῶν ἰδιάζουσαι φύσεις, πολλὰ συμβαλλόμεναι
 τοῖς ἀπόροις τῶν ἀνθρώπων καὶ τοῖς ἀσθενέσι πρὸς 15
 5 αὐτάρκειαν. οὐ γὰρ μόνον τροφὰς παρέχονται ποι-
 κίλας καὶ πᾶσι τοῖς δεομένοις ἐτοίμας καὶ θαψιλεῖς,
 ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων τῶν εἰς τὸ ζῆν ἀναγκαίων οὐκ
 6 ὀλίγα φέρουσι βοηθήματα· λωτός τε γὰρ φύεται
 πολὺς, ἐξ οὗ κατασκευάζουσιν ἄρτους οἱ κατ' Αἶγν- 20
 πτον δυναμένους ἐκπληροῦν τὴν φυσικὴν τοῦ σώμα-
 τος ἔνδειαν, τό τε κιβώριον θαψιλέστατον ὑπάρχον
 7 φέρει τὸν καλούμενον Αἰγύπτιον κύαμον. ἔστι δὲ
 καὶ δένδρων γένη πλείονα, καὶ τούτων αἱ μὲν ὀνο-
 μαζόμεναι περσαῖαι καρπὸν διάφορον ἔχουσι τῇ 25
 γλυκύτητι. μετενεχθέντος ἐξ Αἰθιοπίας ὑπὸ Περσῶν
 τοῦ φυτοῦ καθ' ὃν καιρὸν Καμβύσης ἐκράτησεν
 8 ἐκείνων τῶν τόπων· τῶν δὲ συκαμίνων αἱ μὲν τὸν

17 καὶ (ante πᾶσι om. C 24 γένη πλείονα om. C
 καὶ τ } καὶ φύσεις πλείους καὶ τ. CF' 25 περσαῖαι CF'.

τῶν μόρων καρπὸν φέρουσιν, αἱ δὲ τὸν τοῖς σύκοις
ἐμφορῇ, καὶ παρ' ὄλον σχεδὸν τὸν ἐνιαυτὸν αὐτοῦ
φυομένου συμβαίνει τοὺς ἀπόρους καταφυγὴν ἐτοί-
μην ἔχειν τῆς ἐνδείας. τὰ δὲ βάτα καλούμενα 9
5 [μυξάρια] συνάγεται μὲν κατὰ τὴν ἀποχώρησιν τοῦ
ποταμοῦ, διὰ δὲ τὴν γλυκύτητα τῆς φύσεως αὐτῶν
ἐν τραγῆματος μέρει καταναλίσκεται. κατασκευάζουσι 10
41 δὲ καὶ ἐκ τῶν κριθῶν Αἰγύπτιοι πόμα λειπόμενον
οὐ πολὺ τῆς περὶ τὸν οἶνον εὐωδίας, ὃ καλοῦσι
10 ξύθος. χρῶνται δὲ καὶ πρὸς τὴν τῶν λύχνων καῦσιν 11
ἐπιχέοντες αὐτ' ἐλαίου τὸ ἀποθλιβόμενον ἐκ τινος
φυτοῦ, προσαγορευόμενον δὲ κίκι. πολλὰ δὲ καὶ
ἄλλα τὰ δυνάμενα τὰς ἀναγκαίας χρείας παρέχεσθαι
τοῖς ἀνθρώποις δαψιλῇ φύεται κατὰ τὴν Αἴγυπτον.
15 ὑπὲρ ὧν μακρὸν ἂν εἴη γράφειν.

Θηρία δ' ὁ Νεῖλος τρέφει πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα 35
ταῖς ἰδέαις ἐξηλλαγμένα, δύο δὲ διάφορα, τὸν τε
κροκόδειλον καὶ τὸν καλούμενον ἵππον. τούτων 2
δ' ὁ μὲν κροκόδειλος ἐξ ἐλαχίστου γίνεται μέγιστος,
20 ὥς ἂν ᾧ μὲν τοῦ ζώου τούτου τίκτοντος τοῖς χη-
νείοις παραπλήσια, τοῦ δὲ γεννηθέντος αὐξομένου
μέχρι πηχῶν ἐκκαίδεκα. καὶ μακρόβιον μὲν ἐστίν 3
ὥς κατ' ἄνθρωπον, γλῶττιαν δὲ οὐκ ἔχει. τὸ δὲ
σῶμα θαυμαστῶς ὑπὸ τῆς φύσεως ὠχύρωται· τὸ
25 μὲν γὰρ δέρμα αὐτοῦ πᾶν φολιδωτὸν ἐστὶ καὶ τῇ
σκληρότητι διάφορον. ὁδόντες δ' ἐξ ἀμφοτέρων τῶν
μερῶν ὑπάρχουσι πολλοί, δύο δὲ οἱ χαυλιόδοντες
πολὺ τῷ μεγέθει τῶν ἄλλων διαλλάττοντες. σαρκο- 4

1 τῶν om. D   5 μυξάρια om. CF   25 γὰρ om. D
πᾶν γ] παμφολιδωτὸν D   26 διαφέρων CF.

φαγεῖ δ' οὐ μόνον ἀνθρώπους, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων
 τῶν ἐπὶ τῆς γῆς ζώων τὰ προσπελάζοντα τῷ πο-
 ταμῷ. καὶ τὰ μὲν δῆγματα ποιεῖ ἄδρᾶ καὶ χαλεπά,
 τοῖς δ' ὄνυξι δεινῶς σπαράττει, καὶ τὸ διαιρεθὲν
 5 τῆς σαρκὸς παντελῶς ἀπεργάζεται δυσίστον. ἐθῆ- 5
 ρεύετο δὲ ταῦτα τὰ ζῷα τὸ μὲν παλαιὸν ὑπὸ τῶν
 Αἰγυπτίων ἀγκίστροις ἔχουσιν ἐπιδεδελεασμένους
 υἱείας σάρκας, ὕστερον δὲ ποτὲ μὲν δικτύοις παχέσιν
 ὥσπερ εἰ τινες ἰχθῦς, ποτὲ δ' ἐμβολίοις σιδηροῖς ἐκ
 τῶν ἀκάτων τυπτόμενα συνεχῶς εἰς τὴν κεφαλὴν. 10
 6 πλῆθος δ' αὐτῶν ἀμύθητόν ἐστι κατὰ τε τὸν ποτα-
 μὸν καὶ τὰς παρακειμένας λίμνας, ὥς ἂν πολυγόνων
 τε ὄντων καὶ σπανίως ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων ἀναιρου-
 μένων· τῶν μὲν γὰρ ἐργωρίων τοῖς πλείστοις νόμι-
 μόν ἐστιν ὥς θεὸν σέβεσθαι τὸν κροκόδειλον, τοῖς 15
 δ' ἄλλοφύλοις ἀλυσιτελής ἐστιν ἡ θῆρα παντελῶς,
 7 οὐκ οὔσης ἐδωδίμου τῆς σαρκός. ἀλλ' ὅμως τοῦ
 πλῆθους τούτου φνομένου κατὰ τῶν ἀνθρώπων ἡ
 φύσις κατεσκεύασε μέγα βοήθημα· ὁ γὰρ καλού-
 μενος ἰχνεύμων, παραπλήσιος ὢν μικρῷ κυνί, περι- 20
 ἔρχεται τὰ τῶν κροκοδείλων ὧς συντρίβων, τίκτοντος 42
 τοῦ ζῴου παρὰ τὸν ποταμὸν, καὶ τὸ θαυμασιώτατον,
 οὔτε κατεσθίων οὔτε ὠφελούμενος οὐδὲν διατελεῖ
 φυσικὴν τινα χρεῖαν καὶ καθηναγκασμένην ἐνερ-
 8 γῶν εἰς ἀνθρώπων εὐεργεσίαν. ὁ δὲ καλούμενος 25
 ἵππος τῷ μεγέθει μὲν ἐστὶν οὐκ ἐλάττων πηχῶν
 πέντε, τετράπους δ' ὢν καὶ δίχηλος παραπλησίως
 τοῖς βουσί τοὺς χαυλιόδοντας ἔχει μείζους τῶν

2 τῆς om. D   3 ἀδρᾶ] μεγάλη CF   23 οὐ κατ-
 εσθίων D   26 ἐλάττω D.

- ἀγρίων ὕδων, τρεῖς ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν, ὧτα
 δὲ καὶ κέρκον καὶ φωνήν ἱππῳ παρεμφερῇ, τὸ δ'
 ὅλον κύτος τοῦ σώματος οὐκ ἀνόμοιον ἐλέφαντι,
 καὶ δέρμα πάντων σχεδὸν τῶν θηρίων ἰσχυρότατον.
- 5 ποτάμιον γὰρ ὑπάρχον καὶ χερσαῖον τὰς μὲν ἡμέρας 9
 ἐν τοῖς ὕδασι ποιεῖ γυμναζόμενον κατὰ βάθους,
 τὰς δὲ νύκτας ἐπὶ τῆς χώρας κατανέμεται τόν τε
 σῖτον καὶ τὸν χόρτον, ὥστε εἰ πολύτεκνον ἦν τοῦτο
 τὸ ζῶον καὶ κατ' ἐνιαυτὸν ἔτικτεν, ἐλυμαίνεται' ἂν
- 10 ὀλοσχερῶς τὰς γεωργίας τὰς κατ' Αἴγυπτον. ἀλί- 10
 σκεται δὲ καὶ τοῦτο πολυχειρία τῶν τυπτόντων
 τοῖς σιδηροῖς ἐμβολίοις· ὅπου γὰρ ἂν φανῇ, συνά-
 γουσιν ἐπ' αὐτὸ πλοῖα, καὶ περιστάντες κατατραυ-
 ματίζουσιν ὥσπερ τισὶ κοπεῦσιν ἐπὶ σιδηροῖς ἀγκί-
- 15 στροις, εἰθ' ἐνὶ τῶν ἐμπαγέντων ἐνάπτοντες ἀρχὰς
 στυπνίνας ἀφιαῖσι, μέχρι ἂν ὅτου παραλυθῇ γενό-
 μενον ἔξαιμον. τὴν μὲν οὖν σάρκα σκληρὰν ἔχει 11
 καὶ δύσπεπτον, τῶν δ' ἐντοσθεν οὐδὲν ἐδώδιμον,
 οὔτε σπλάγχχον οὔτ' ἐγκοίλιον.
- 20 Χωρὶς δὲ τῶν εἰρημένων θηρίων ὁ Νεῖλος ἔχει 36
 παντοῖα γένη ἰχθύων καὶ κατὰ τὸ πλῆθος ἄπιστα·
 τοῖς γὰρ ἐγχωρίοις οὐ μόνον ἐκ τῶν προσφάτως
 ἀλισκομένων παρέχεται δαψιλῇ τὴν ἀπόλαυσιν, ἀλλὰ
 καὶ πλῆθος εἰς ταριχεῖαν ἀνίησιν ἀνέκλειπτον. καθ-
- 25 ὅλου δὲ ταῖς εἰς ἀνθρώπους εὐεργεσίαις ὑπερβάλλει 2
 πάντας τοὺς κατὰ τὴν οἰκουμένην ποταμούς. τῆς
 γὰρ πληρώσεως τὴν ἀρχὴν ἀπὸ θερινῶν τροπῶν
- 5 γὰρ] δὲ Dind. 6 ποιεῖ] διατρίβει II 7 τῆς D, τὰς F,
 om. C 11 τοῦτο] τοῦτο τὸ ζῶον vulg. 14 κοπεῦσιν D
 17 ἔξαιμον] τοιοῦτον δὲ ὑπάρχον add. D 21 κατὰ om. CF
 ἄπιστον CF.

- ποιούμενος αὖξεται μὲν μέχρι τῆς ἰσημερίας τῆς
 μετοπωρινῆς, ἐπάγων δ' αἰὲν νέαν ἑλὺν βρέχει τὴν
 γῆν ὁμοίως τὴν τε ἀργὴν καὶ σπόριμον καὶ φυτεύ-
 σιμον τοσοῦτον χρόνον ὅσον ἂν οἱ γεωργοῦντες τὴν
 3 χώραν ἐθελήσωσι. τοῦ γὰρ ὕδατος πρᾶξως φερο-⁵
 μένου ῥαδίως ἀποτρέπουσιν αὐτὸν μικροῖς χώμασι,
 καὶ πάλιν ἐπάγουσιν εὐχερῶς ταῦτα διαιροῦντες,
 4 ὅταν δόξη συμφέρειν. καθόλου δὲ τοσαύτην τοῖς 43
 μὲν ἔργοις εὐκοπίαν παρέχεται, τοῖς δ' ἀνθρώποις
 λυσιτέλειαν, ὥστε τοὺς μὲν πλείστους τῶν γεωργῶν¹⁰
 τοῖς ἀναξηραιομένοις τῆς γῆς τόποις ἐφισταμένους
 καὶ τὸ σπέρμα βάλλοντας ἐπάγειν τὰ βοσκήματα,
 καὶ τούτοις συμπατήσαντας μετὰ τέτταρας ἢ πέντε
 μῆνας ἀπαντᾶν ἐπὶ τὸν θερισμόν, ἐνίοις δὲ κούφοις
 ἀρότροις ἐπαγαγόντας βραχέως τὴν ἐπιφάνειαν τῆς¹⁵
 βεβρεγμένης χώρας σωροὺς ἀναιρεῖσθαι τῶν καρπῶν
 5 χωρὶς δαπάνης πολλῆς καὶ κακοπαθείας. ὅλως γὰρ
 πᾶσα γεωργία παρὰ μὲν τοῖς ἄλλοις ἔθνεσι μετὰ
 μεγάλων ἀναλωμάτων καὶ ταλαιπωριῶν διοικεῖται,
 παρὰ δ' Αἰγυπτίοις μόνοις ἐλαχίστοις δαπανήμασι²⁰
 καὶ πόνοις συγκομίζεται. ἥ τε ἀμπελόφυτος ὁμοίως
 ἀρδενομένη δαψίλειαν οἴνου τοῖς ἐγχωρίοις παρα-
 6 σκευάζει. οἱ δὲ χερσεύειν ἐκσάντες τὴν χώραν τὴν
 ἐπικεκλυσμένην καὶ τοῖς ποιμνίοις ἀνέντες μηλόβο-
 τον διὰ τὸ πλῆθος τῆς νομῆς δις τεκόντα καὶ δις²⁵
 ἀποκαφέντα τὰ πρόβατα καρποῦνται.
- 7 Το δὲ γινόμενον περὶ τὴν ἀνάβασιν τοῦ Νεί-
 λου τοῖς μὲν ἰδοῦσι θαυμαστὸν φαίνεται, τοῖς δ'

15 ἐπαγαγόντας Reiske
 χώραν CF.

23 τὴν ἐπικεκλυσμένην

ἀκούσασι παντελῶς ἄπιστον. τῶν γὰρ ἄλλων ποτα-
 μῶν ἀπάντων περὶ τὰς θεινάς τροπὰς ἐλαττου-
 μένων καὶ κατὰ τὸν ἑξῆς χρόνον τοῦ θέρους αἰ-
 μᾶλλον ταπεινουμένων, οὗτος μόνος τότε τὴν ἀρχὴν
 5 λαβὼν τῆς πληρώσεως ἐπὶ τοσοῦτον αὖξεται καθ’
 ἡμέραν ὥστε τὸ τελευταῖον πᾶσαν σχεδὸν ἐπικλύζειν
 τὴν Αἴγυπτον. ὡσαύτως δὲ πάλιν εἰς τοῦναντίον 8
 μεταβαλὼν τὸν ἴσον χρόνον καθ’ ἡμέραν ἐκ τοῦ
 κατ’ ὀλίγον ταπεινοῦται, μέχρι ἂν εἰς τὴν προὔπαρ-
 10 ξασαν ἀφίκηται τάξιν. καὶ τῆς μὲν χώρας οὔσης
 πεδιάδος, τῶν δὲ πόλεων καὶ τῶν κωμῶν, ἔτι δὲ
 τῶν ἀγροικιῶν κειμένων ἐπὶ χειροποιήτων χωμάτων,
 ἢ πρόσσοψις ὁμοία γίνεται ταῖς Κυκλάσι νήσοις.
 τῶν δὲ χερσαίων θηρίων τὰ πολλὰ μὲν ὑπὸ τοῦ 9
 15 ποταμοῦ περιληφθέντα διαφθείρεται βαптиζόμενα,
 τινὰ δ’ εἰς τοὺς μετεωροτέρους ἐκφεύγοντα τόπους
 διασώζεται, τὰ δὲ βοσκήματα κατὰ τὸν τῆς ἀνα-
 βάσεως χρόνον ἐν ταῖς κώμαις καὶ ταῖς ἀγροικίαις
 διατρέφεται, προπαρασκευαζομένης αὐτοῖς τῆς τρο-
 20 φῆς. οἱ δ’ ὄχλοι πάντα τὸν τῆς πληρώσεως χρόνον 10
 44 ἀπολελυμένοι τῶν ἔργων εἰς ἄνεσιν τρέπονται,
 συνεχῶς ἐστιώμενοι καὶ πάντων τῶν πρὸς ἡδονὴν
 ἀνηκόντων ἀνεμποδίστως ἀπολαύοντες. διὰ δὲ τὴν 11
 ἀγωνίαν τὴν ἐκ τῆς ἀναβάσεως τοῦ ποταμοῦ γινο-
 25 μένην κατεσκέυασται Νειλοσκοπεῖον ὑπὸ τῶν βασι-
 λέων ἐν τῇ Μέμφει· ἐν τούτῳ δὲ τὴν ἀνάβασιν
 ἀκριβῶς ἐκμετροῦντες οἱ τὴν τούτου διοίκησιν ἔχον-
 τες ἑξαποστέλλουσιν εἰς τὰς πόλεις ἐπιστολάς, δια-

- σαφοῦντες πόσους πήχεις ἢ δακτύλους ἀναβέβηκεν
ὁ ποταμὸς καὶ πότε τὴν ἀρχὴν πεποιήται τῆς ἐλατ-
12 τώσεως. διὰ δὲ τοῦ τοιούτου τρόπου τῆς μὲν
ἀγωνίας ἀπολύεται πᾶς ὁ λαός, πυθόμενος τὴν τῆς
αὐξήσεως εἰς τὸνναντίον μεταβολήν, τὸ δὲ πλήθος⁵
τῶν ἐσομένων καρπῶν εὐθὺς ἅπαντες προεπεγνώ-
κασιν, ἐκ πολλῶν χρόνων τῆς παρατηρήσεως ταύ-
της παρὰ τοῖς Αἰγυπτίοις ἀκριβῶς ἀναγεγραμμένης.
- 37 Μεγάλης δ' οὔσης ἀπορίας περὶ τῆς τοῦ ποτα-
μοῦ πληρώσεως, ἐπικεχειρήκασιν πολλοὶ τῶν τε φιλο-¹⁰
σόφων καὶ τῶν ἱστορικῶν ἀποδιδόναι τὰς ταύτης
αἰτίας, περὶ ὧν ἐν κεφαλαίοις ἐροῦμεν, ἵνα μῆτε
μακρὰς ποιῶμεθα τὰς παρεκβάσεις μῆτε ἄγραφον τὸ
2 παρὰ πᾶσιν ἐπιζητούμενον ἀπολείπωμεν. ὅπως γὰρ
ὑπὲρ τῆς ἀναβάσεως τοῦ Νείλου καὶ τῶν πηγῶν,¹⁵
ἔτι δὲ τῆς εἰς θάλατταν ἐκβολῆς καὶ τῶν ἄλλων
ὧν ἔχει διαφορῶν παρὰ τοὺς ἄλλους ποταμούς,
μέγιστος ὢν τῶν κατὰ τὴν οἰκουμένην, τινὲς μὲν
τῶν συγγραφέων ἀπλῶς οὐκ ἐτόλμησαν οὐδὲν εἰπεῖν,
καίπερ εἰωθότες μηκύνειν ἐνίοτε περὶ χειμάρρου²⁰
τοῦ τυχόντος, τινὲς δ' ἐπιβαλόμενοι λέγειν περὶ
τῶν ἐπιζητουμένων πολὺ τῆς ἀληθείας διήμαρτον.
- 3 οἱ μὲν γὰρ περὶ τὸν Ἑλλάνικον καὶ Κάδμον, ἔτι δ'
Ἑκαταῖον, καὶ πάντες οἱ τοιοῦτοι, παλαιοὶ παντά-
πασιν ὄντες, εἰς τὰς μυθώδεις ἀποφάσεις ἀπέκλιναν·²⁵
- 4 Ἡρόδοτος δὲ ὁ πολυπράγμων, εἰ καὶ τις ἄλλος,
γεγονὼς καὶ πολλῆς ἱστορίας ἔμπειρος ἐπικεχείρηκε

6 προεγνώκασιν CF 7 πολλῶν] τῶν ἄλλων CF 8 παρὰ
τοῖς Αἰγυπτίοις] παρ' αὐτοῖς CF 11 ἀποδοῦναι ABE
(cf. Theophylactos VII 17) 21 τοῦ om. D.

μὲν περὶ τούτων ἀποδιδόναι λόγον, ἡκολουθηκώς
 δὲ ἀντιλεγομέναις ὑπονοίαις εὐρίσκεται· Ξενοφῶν
 δὲ καὶ Θουκυδίδης, ἐπαινούμενοι κατὰ τὴν ἀλήθειαν
 τῶν ἱστοριῶν, ἀπέσχοντο τελέως κατὰ τὴν γραφὴν
 5 τῶν τόπων τῶν κατ' Αἴγυπτον· οἱ δὲ περὶ τὸν
 Ἔφορον καὶ Θεόπομπον μάλιστα πάντων εἰς ταῦτ'
 45 ἐπιταθέντες ἥκιστα τῆς ἀληθείας ἐπέτυχον. καὶ
 διεσφάλησαν οὗτοι πάντες οὐ διὰ τὴν ἀμέλειαν,
 ἀλλὰ διὰ τὴν τῆς χώρας ιδιότητα. ἀπὸ γὰρ τῶν 5
 10 ἀρχαίων χρόνων ἄχρι Πτολεμαίου τοῦ Φιλαδέλφου
 προσαγορευθέντος οὐχ ὅπως τινὲς τῶν Ἑλλήνων
 ὑπερέβαλον εἰς Αἰθιοπίαν, ἀλλ' οὐδὲ μέχρι τῶν
 ὄρων τῆς Αἰγύπτου προσανέβησαν· οὕτως ἄξενα
 πάντα ἦν τὰ περὶ τοὺς τόπους τούτους καὶ παντε-
 15 λῶς ἐπικίνδυνα· τοῦ δὲ προειρημένου βασιλέως μεθ'
 Ἑλληνικῆς δυνάμεως εἰς Αἰθιοπίαν πρώτου στρα-
 τεύσαντος ἐπεγνώσθη τὰ κατὰ τὴν χώραν ταύτην
 ἀκριβέστερον ἀπὸ τούτων τῶν χρόνων. τῆς μὲν 6
 οὖν τῶν προτέρων συγγραφέων ἀγνοίας τοιαύτας
 20 τὰς αἰτίας συνέβη γενέσθαι· τὰς δὲ πηγὰς τοῦ Νεί-
 λου, καὶ τὸν τόπον ἐξ οὗ λαμβάνει τὴν ἀρχὴν τοῦ
 ρεύματος, ἑορακέναι μὲν μέχρι τῶνδε τῶν ἱστοριῶν
 γραφομένων οὐδεὶς εἴρηκεν οὐδ' ἀκοὴν ἀπεφήνατο
 παρὰ τῶν ἑορακέναι διαβεβαιουμένων. διὸ καὶ τοῦ 7
 25 πράγματος εἰς ὑπόνοιαν καὶ καταστοχασμὸν πιθα-
 νὸν καταντῶντος, οἱ μὲν κατ' Αἴγυπτον ἱερεῖς ἀπὸ
 τοῦ περιρρέοντος τὴν οἰκουμένην ὠκεανοῦ φασιν
 αὐτὸν τὴν σύστασιν λαμβάνειν, ὑγιὲς μὲν οὐδὲν
 λέγοντες, ἀπορία δὲ τὴν ἀπορίαν λύοντες καὶ λόγον

φέροντες εἰς πίστιν αὐτὸν πολλῆς πίστεως προσ-
 8 δεόμενον· τῶν δὲ Τρωγλοδυτῶν οἱ μεταναστάντες
 ἐκ τῶν ἄνω τόπων διὰ καῦμα, προσαγορευόμενοι
 δὲ Βόλγιοι, λέγουσιν ἐμφάσεις τινὰς εἶναι περὶ τοὺς
 τόπους ἐκείνους, ἐξ ὧν ἂν τις συλλογίσαιτο διότι 5
 πολλῶν πηγῶν εἰς ἓνα τόπον ἀθροιζομένων συν-
 ἴσταται τὸ ρεῦμα τοῦ Νείλου· διὸ καὶ πολυγονώ-
 τατον αὐτὸν ὑπάρχειν πάντων τῶν γνωριζομένων
 9 ποταμῶν. οἱ δὲ περιοικοῦντες τὴν νῆσον τὴν ὀνο-
 μαζομένην Μερόην, οἷς καὶ μάλιστ' ἂν τις συγκατά- 10
 θοιτο, τῆς μὲν κατὰ τὸ πιθανὸν εὐρησιλογίας πολὺ
 κεχωρισμένοις, τῶν δὲ τόπων τῶν ζητουμένων ἐγ-
 γριστα κειμένοις, τοσοῦτον ἀπέχουσι τοῦ λέγειν τι
 περὶ τούτων ἀκριβῶς ὥστε καὶ τὸν ποταμὸν Ἀστά-
 πουν προσηγορεύκασιν, ὅπερ ἐστὶ μεθερμηνευόμενον 15
 εἰς τὴν Ἑλλήνων διάλεκτον ἐκ τοῦ σκοτόυς ὕδαρ.
 10 οὗτοι μὲν οὖν τῷ Νείλῳ τῆς ἐν τοῖς τόποις ἀθεω-
 ρησίας καὶ τῆς ἰδίας ἀγνοίας οἰκείαν ἔταξαν προση-
 γορίαν· ἡμῖν δ' ἀληθέστατος εἶναι δοκεῖ λόγος ὁ
 11 πλεῖστον ἀπέχων τοῦ προσποιήματος. οὐκ ἀγνοῶ 46
 δὲ ὅτι τὴν πρὸς τὴν ἕω τοῦ ποταμοῦ τούτου καὶ 21
 τὴν πρὸς ἐσπέραν Αἰβύην ἀφορίζων Ἡρόδοτος ἀνα-
 τίθησι Αἰβυσι τοῖς ὀνομαζομένοις Νασαμῶσι τὴν
 ἀκριβῆ θεωρίαν τοῦ ρείθρου, καὶ φησιν ἐκ τινος
 λίμνης λαμβάνοντα τὴν ἀρχὴν τὸν Νεῖλον φέρεσθαι 25
 διὰ χώρας Αἰθιοπικῆς ἀμυθίτου· οὐ μὴν αὐτόθεν

1 αὐτὸν Stephanus, αὐτῶν codices   2 τρωγλοδυτῶν D
 4 βόλγιοι CDF, μόλγιοι ABE   5 ἐκείνους om. CF   9
 ὑπεροικοῦντες CF.   12 κεχωρισμένοι D   13 κείμενοι D
 16 εἰς τὴν Ἑλλήνων διάλεκτον om. CF   17 τοῖς om. D.

οὔτε τοῖς εἰποῦσι Λίβυσιν, εἴπερ καὶ πρὸς ἀλήθειαν εἰρήκασιν, οὔτε τῷ συγγραφεῖ προσεκτέον ἀναπόδεικτα λέγοντι.

Ἐπειδὴ δὲ περὶ τῶν πηγῶν καὶ τῆς ῥύσεως αὐ- 38
 5 τοῦ διεληλύθαμεν, πειρασόμεθα τὰς αἰτίας ἀποδι-
 δόναι τῆς πληρώσεως. Θαλῆς μὲν οὖν, εἰς τῶν 2
 ἑπτὰ σοφῶν ὀνομαζόμενος, φησὶ τοὺς ἑτησίας ἀντι-
 πνέοντας ταῖς ἐκβολαῖς τοῦ ποταμοῦ κωλύειν εἰς
 θάλατταν προχεῖσθαι τὸ ῥεῦμα, καὶ διὰ τοῦτ' αὐ-
 10 τὸν πληρούμενον ἐπικλύζειν ταπεινὴν οὖσαν καὶ
 πεδιάδα τὴν Αἴγυπτον. τοῦ δὲ λόγου τούτου, καί- 3
 περ εἶναι δοκοῦντος πιθανοῦ, ῥᾶδιον ἐξελέγξαι τὸ
 ψεῦδος. εἰ γὰρ ἦν ἀληθὲς τὸ προειρημένον, οἱ πο-
 ταμοὶ πάντες ἂν οἱ τοῖς ἑτησίαις ἐναντίας τὰς ἐκβο-
 15 λὰς ἔχοντες ἐποιοῦντο τὴν ὁμοίαν ἀνάβασιν· οὗ μη-
 δαμοῦ τῆς οἰκουμένης συμβαίνοντος ζητητέον ἑτέραν
 αἰτίαν ἀληθινὴν τῆς πληρώσεως. Ἀναξαγόρας δ' ὁ 4
 φυσικὸς ἀπεφάνετο τῆς ἀναβάσεως αἰτίαν εἶναι τὴν
 τηκομένην χιόνα κατὰ τὴν Αἰθιοπίαν, ᾧ καὶ ὁ ποιη-
 20 τῆς Εὐριπίδης μαθητῆς ὢν ἠκολούθηκε· λέγει γοῦν
 Νείλου λιπὼν κάλλιστον ἐκ γαίας ὕδωρ,
 ὃς ἐκ μελαμβρότοιο πληροῦται ῥοὰς
 Αἰθιοπίδος γῆς, ἥνικ' ἂν τακῇ χιὼν.
 καὶ ταύτην δὲ τὴν ἀπόφασιν οὐ πολλῆς ἀντιρρή- 5
 25 σεως δεῖσθαι συμβέβηκε, φανεροῦ πᾶσιν ὄντος ὅτι
 διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῶν καυμάτων ἀδύνατον χιόνα
 πίπτειν περὶ τὴν Αἰθιοπίαν· καθόλου γὰρ περὶ 6
 τοὺς τόπους τούτους οὔτε πάρος οὔτε ψυχρός οὐδ'

4 ἑπειδὴ] ἐπεὶ C 17 αἰτίαν ἑτέραν vulg. 21
 γαίης CD 25 προσδεῖσθαι II.

ὅλως χειμῶνος ἔμφασις γίνεται, καὶ μάλιστα περὶ
 τὴν ἀνάβασιν τοῦ Νείλου. εἰ δέ τις καὶ συγχωρή-
 σαι χιόνος εἶναι πλῆθος ἐν τοῖς ὑπὲρ Αἰθιοπίαν
 τόποις, ὅμως ἐλέγχεται τὸ ψεῦδος τῆς ἀποφάσεως·
 7 πᾶς γὰρ ποταμὸς ἀπὸ χιόνος ῥέων ὁμολογουμένως 5
 αὖρας ἀναδίδωσι ψυχρὰς καὶ τὸν ἀέρα παχύνει·
 περὶ δὲ τὸν Νεῖλον μόνον τῶν ποταμῶν οὔτε νέ-
 φους ὑποστάσεις ὑπάρχουσιν οὔτ' αὖραι ψυχραὶ
 8 γίνονται οὔθ' ὁ ἀήρ παχύνεται. Ἡρόδοτος δέ φησι
 τὸν Νεῖλον εἶναι μὲν φύσει τηλικούτον ἡλίκος γί- 10
 νεται κατὰ τὴν πλήρωσιν, ἐν δὲ τῷ χειμῶνι τὸν
 ἥλιον κατὰ τὴν Αἰβύην φερόμενον ἐπισπᾶσθαι πρὸς
 ἑαυτὸν πολλὴν ὑγρασίαν ἐκ τοῦ Νείλου, καὶ διὰ
 τοῦτο περὶ τοὺς καιροὺς τούτους παρὰ φύσιν ἐλάτ-
 9 τωνα γίνεσθαι τὸν ποταμόν· τοῦ δὲ θέρους ἐπι- 15
 στάντος ἀποχωροῦντα τῇ φορᾷ τὸν ἥλιον πρὸς τὰς 47
 ἄρκτους ἀναξηραίνειν καὶ ταπεινοῦν τοὺς τε περὶ
 τὴν Ἑλλάδα ποταμοὺς καὶ τοὺς κατὰ τὴν ἄλλην χώ-
 10 ραν τὴν ὁμοίως ἐκείνῃ κειμένην. οὐκέτ' οὖν εἶναι
 παράδοξον τὸ γινόμενον περὶ τὸν Νεῖλον· οὐ γὰρ 20
 ἐν τοῖς καύμασιν αὔξεσθαι, κατὰ τὸν χειμῶνα δὲ
 11 ταπεινοῦσθαι διὰ τὴν προειρημένην αἰτίαν. ῥητέον
 οὖν καὶ πρὸς τοῦτον ὅτι καθῆκον ἦν, ὥσπερ ἀπὸ
 τοῦ Νείλου τὴν ὑγρασίαν ὁ ἥλιος ἐφ' ἑαυτὸν ἐπι-
 σπᾶται κατὰ τοὺς τοῦ χειμῶνος καιροὺς, οὕτω καὶ 25
 ἀπὸ τῶν ἄλλων τῶν κατὰ τὴν Αἰβύην ὄντων πο-
 ταμῶν ἀναλαμβάνειν τι τῶν ὑγρῶν καὶ ταπεινοῦν
 12 τὰ φερόμενα ῥεύματα. ἐπεὶ δ' οὐδαμοῦ τῆς Αἰβύης

4 ὁμοίως D   9 οὔθ' ὁ] οὔτε D   13 ἐκ τοῦ Νείλου
 om. CF   21 καύμασι D   αὔξεσθαι om. D.

οὐδὲν τοιοῦτον γινόμενον θεωρεῖται, περιφανῶς ὁ
 συγγραφεὺς σχεδιάζων εὐρίσκεται· καὶ γὰρ οἱ περὶ
 τὴν Ἑλλάδα ποταμοὶ τὴν αὕξησιν ἐν τῷ χειμῶνι
 λαμβάνουσιν οὐ διὰ τὸ μακρότερον ἀφίστασθαι τὸν
 5 ἥλιον, ἀλλὰ διὰ τὸ πλῆθος τῶν γινομένων ὄμβρων.
 Δημόκριτος δ' ὁ Ἀβδηρίτης φησὶν οὐ τὸν περὶ 39
 τὴν μεσημβρίαν τόπον χιονίζεσθαι, καθάπερ εἰρη-
 κεν Εὐριπίδης καὶ Ἀναξαγόρας, ἀλλὰ τὸν περὶ τὰς
 ἄρκτους, καὶ τοῦτο ἔμφανές εἶναι πᾶσι. τὸ δὲ πλῆ- 2
 10 θος τῆς σωρευομένης χιόνος ἐν τοῖς βορείοις μέρεσι
 περὶ μὲν τὰς τροπὰς μένειν πεπηγός, ἐν δὲ τῷ θέ-
 ρει διαλυομένων ὑπὸ τῆς θερμασίας τῶν πάγων
 πολλὴν τηκεδὸνα γίνεσθαι, καὶ διὰ τοῦτο πολλὰ
 γεννᾶσθαι καὶ παχέα νέφη περὶ τοὺς μετεωροτέ-
 15 ρους τῶν τόπων, θαψιλοῦς τῆς ἀναθυμιάσεως πρὸς
 τὸ ὕψος αἰρομένης. ταῦτα δ' ὑπὸ τῶν ἐτησίων 3
 ἐλαύνεσθαι, μέχρι ἂν ὅτου προσπέσῃ τοῖς μεγίστοις
 ὄρεσι τῶν κατὰ τὴν οἰκουμένην, ἃ φησιν εἶναι περὶ
 τὴν Αἰθιοπίαν· ἔπειτα πρὸς τούτοις οὖσιν ὑψηλοῖς 3
 20 βιαίως θραυόμενα παμμεγέθεις ὄμβρους γεννᾶν, ἐξ
 ὧν πληροῦσθαι τὸν ποταμὸν μάλιστα κατὰ τὴν τῶν
 ἐτησίων ὥραν. ῥάδιον δὲ καὶ τοῦτον ἐξελέγξαι τοὺς 4
 χρόνους τῆς αὐξήσεως ἀκριβῶς ἐξετάζοντα· ὁ γὰρ
 Νεῖλος ἄρχεται μὲν πληροῦσθαι κατὰ τὰς θερινὰς
 25 τροπὰς, οὐπω τῶν ἐτησίων πνεόντων, λήγει δ'
 ὕστερον ἰσημερίας φθινοπωρινῆς, πάλαι προπεπau-
 μένων τῶν εἰρημένων ἀνέμων. ὅταν οὖν ἡ τῆς 5
 πείρας ἀκριβεία κατισχύῃ τὴν τῶν λόγων πιθανό-

τητα, τὴν μὲν ἐπίνοιαν τάνδρὸς ἀποδεκτέον, τὴν δὲ πίστιν τοῖς ὑπ' αὐτοῦ λεγομένοις οὐ δοτέον. 6 παρήναι γὰρ καὶ διότι τοὺς ἐτησίας ἰδεῖν ἔστιν οὐδέν τι μᾶλλον ἀπὸ τῆς ἄρκτου πνέοντας ἥπερ τῆς ἐσπέρας· οὐ βορέαι γὰρ οὐδ' ἀπαρκταί μόνοι, ἀλλὰ 5 καὶ οἱ πνέοντες ἀπὸ θερινῆς δύσεως ἀργέσται κοινοῦσι τῆς τῶν ἐτησίων προσηγορίας. τό τε λέγειν ὡς μέγιστα συμβαίνει τῶν ὁρῶν ὑπάρχειν τὰ περὶ τὴν Αἰθιοπίαν οὐ μόνον ἀναπόδεικτόν ἐστιν, ἀλλ' οὐδὲ τὴν πίστιν ἔχει διὰ τῆς ἐναργείας συγχω- 10 7 ρομένην. Ἐφορος δὲ καινοτάτην αἰτίαν εἰσφέρων 48 πιθανολογεῖν μὲν πειρᾶται, τῆς δ' ἀληθείας οὐδαμῶς ἐπιτυγχάνων θεωρεῖται. φησὶ γὰρ τὴν Αἴγυπτον ἅπασαν οὖσαν ποταμόχωστον καὶ χαύνην, ἔτι δὲ κισσηρώδη τὴν φύσιν, ῥαγάδας τε μεγάλας καὶ 15 διηνεκεῖς ἔχειν, διὰ δὲ τούτων εἰς ἑαυτὴν ἀναλαμβάνειν ὑγροῦ πλῆθος, καὶ κατὰ μὲν τὴν χειμερινὴν ὥραν συνέχειν ἐν ἑαυτῇ τοῦτο, κατὰ δὲ τὴν θερινὴν ὥσπερ ἰδρωτάς τινας ἐξ αὐτῆς πανταχόθεν ἀνιέ- 8 ναι, καὶ διὰ τούτων πληροῦν τὸν ποταμόν. ὁ δὲ 20 συγγραφεὺς οὗτος οὐ μόνον ἡμῖν φαίνεται μὴ θεαμένος τὴν φύσιν τῶν κατὰ τὴν Αἴγυπτον τόπων, ἀλλὰ μηδὲ παρὰ τῶν εἰδόντων τὰ κατὰ τὴν 9 χώραν ταύτην ἐπιμελῶς πεπυσμένος. πρῶτον μὲν γὰρ, εἶπερ ἐξ αὐτῆς τῆς Αἰγύπτου ὁ Νεῖλος τὴν αὔ- 25 ξησιν ἐλάμβανεν, οὐκ ἂν ἐν τοῖς ἀνωτέρω μέρεσιν ἐπληροῦτο, διὰ τε πετρώδους καὶ στερεᾶς χώρας

10 ἐνεργείας codices, corr. Wess. 13 ἅπασαν τὴν Αἴ-
γυπτον ποταμόχωστον οὖσαν II 23 εἰδόντων] ἰδόντων
Theophylactos VII 17, 22.

φερόμενος· νῦν δὲ πλείω τῶν ἑξακισχιλίων σταδίων
 διὰ τῆς Αἰθιοπίας ῥέων τὴν πλήρωσιν ἔχει πρὶν ἢ
 ψαῦσαι τῆς Αἰγύπτου. ἔπειτ' εἰ μὲν τὸ ῥεῦμα τοῦ 10
 Νείλου ταπεινότερον ἦν τῶν κατὰ τὴν ποταμόχω-
 5 στον γῆν ἀραιωμάτων, ἐπιπολαίους ἂν εἶναι τὰς
 ῥαγάδας συνέβαινε, καθ' ὧς ἀδύνατον ἦν διαμένειν
 τοσοῦτο πλῆθος ὕδατος· εἰ δ' ὑψηλότερον τόπον
 ἐπεῖχεν ὁ ποταμὸς τῶν ἀραιωμάτων, ἀδύνατον ἦν
 ἐκ τῶν ταπεινοτέρων κοιλωμάτων εἰς τὴν ὑψηλοτέ-
 10 ραν ἐπιφάνειαν τὴν τῶν ὑγρῶν σύρρυσιν γίνεσθαι.
 καθόλου δὲ τίς ἂν δυνατὸν ἡγήσαιο τοὺς ἐκ τῶν 11
 κατὰ τὴν γῆν ἀραιωμάτων ἰδρῶτας τοσαύτην αὔ-
 ξησιν τοῦ ποταμοῦ ποιεῖν ὥστε ὑπ' αὐτοῦ σχε-
 δὸν πᾶσαν τὴν Αἰγυπτὸν ἐπικλύζεσθαι; ἀφίημι
 15 γὰρ καὶ τὸ ψεῦδος τῆς τε ποταμοχώστου γῆς καὶ
 τῶν ἐν τοῖς ἀραιώμασι τηρουμένων ὑδάτων, ἐμ-
 φανῶν ὄντων τῶν ἐν τούτοις ἐλέγχων. ὁ μὲν 12
 γὰρ Μαίανδρος ποταμὸς κατὰ τὴν Ἀσίαν πολλὴν
 χώραν πεποίηκε ποταμόχωστον, ἐν ᾗ τῶν συμβαι-
 20 νόντων περὶ τὴν ἀναπλήρωσιν τοῦ Νείλου τὸ σύν-
 ολον οὐδὲν θεωρεῖται γινόμενον. ὁμοίως δὲ τούτῳ 13
 περὶ μὲν τὴν Ἀκαρνανίαν ὁ καλούμενος Ἀχελῷος
 ποταμὸς, περὶ δὲ τὴν Βοιωτίαν ὁ Κηφισὸς φερό-
 μενος ἐκ τῶν Φωκέων προσκέχωκεν οὐκ ὀλίγην χῶ-
 25 ραν, ἐφ' ᾧ ἀμφοτέρων ἐλέγχεται φανερώς τὸ ψεῦ-
 dos τοῦ συγγραφέως. ἀλλὰ γὰρ οὐκ ἂν τις παρ'
 Ἐφώρῳ ζητήσκειν ἐκ παντὸς τρόπου τὰκριβές, ὁρῶν
 αὐτὸν ἐν πολλοῖς ὀλιγωρηκότα τῆς ἀληθείας. τῶν 40

1 νυνί CF   12 τὴν om. D   13 πᾶσαν σχεδὸν vulg.
 24 προκέχωκεν D.

δ' ἐν Μέμφει τινὲς φιλοσόφων ἀπεχείρησαν αἰτίαν 49
 φέρειν τῆς πληρώσεως ἀνεξέλεγκτον μᾶλλον ἢ πι-
 2 θανήν, ἣ πολλοὶ συγκατατίθενται. διαιρούμενοι
 γὰρ τὴν γῆν εἰς τρία μέρη φασὶν ὑπάρχειν ἓν μὲν
 τὸ κατὰ τὴν ἡμετέραν οἰκουμένην, ἕτερον δὲ τὸ 5
 τούτοις τοῖς τόποις ἀντιπεπονθὸς ταῖς ὥραις, τὸ δὲ
 τρίτον μεταξὺ μὲν κεῖσθαι τούτων, ὑπάρχειν δὲ διὰ
 3 καῦμα ἀοίκητον. εἰ μὲν οὖν ὁ Νεῖλος ἀνέβαινε
 κατὰ τὸν τοῦ χειμῶνος καιρόν, δηλὸν ἂν ὑπῆρχεν
 ὥς ἐκ τῆς καθ' ἡμᾶς ζώνης λαμβάνει τὴν ἐπίρρυσιν 10
 διὰ τὸ περὶ τούτους τοὺς καιροὺς μάλιστα γίνεσθαι
 παρ' ἡμῖν τὰς ἐπομβρίας· ἐπεὶ δὲ τοῦναντίον περὶ
 τὸ θέρος πληροῦται, πιθανὸν εἶναι κατὰ τοὺς ἀντι-
 κειμένους τόπους γεννᾶσθαι τοὺς χειμῶνας, καὶ
 τὸ πλεονάζον τῶν κατ' ἐκείνους τοὺς τόπους ὑδά- 15
 4 των εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς οἰκουμένην φέρεσθαι. διὸ
 καὶ πρὸς τὰς πηγὰς τοῦ Νείλου μηδένα δύνασθαι
 παρελθεῖν, ὥς ἂν ἐκ τῆς ἐναντίας ζώνης διὰ τῆς
 ἀοικήτου φερομένου τοῦ ποταμοῦ. μαρτυρεῖν δὲ
 τούτοις καὶ τὴν ὑπερβολὴν τῆς γλυκύτητος τοῦ κατὰ 20
 τὸν Νεῖλον ὕδατος· διὰ γὰρ τῆς κατακαυμένης
 αὐτὸν ῥέοντα καθέψεσθαι, καὶ διὰ τοῦτο γλυκύτα-
 τον εἶναι πάντων τῶν ποταμῶν, ἅτε φύσει τοῦ
 5 πυρῶδους πᾶν τὸ ὑγρὸν ἀπογλυκαίνοντος. οὗτος δ'
 ὁ λόγος ἔχει μὲν τινα [φανερὰν καὶ] πρόχειρον ἀν- 25
 τίρρησιν, ὅτι παντελῶς ἀδύνατον εἶναι δοκεῖ ποτα-
 μὸν ἐκ τῆς ἀντικειμένης οἰκουμένης εἰς τὴν ἡμετέ-
 ραν ἀναφέρεσθαι, καὶ μάλιστ' εἰ τις ὑπόθιτο σφαι-

ροειδῇ τὴν γῆν ὑπάρχειν. καὶ γὰρ ἐάν τις τοῖς λό-
 γοις κατατολμήσας βιάζεται τὴν ἐνάργειαν, ἢ γε
 φύσις τῶν πραγμάτων οὐδαμῶς συγχωρήσει. καθ-
 όλου μὲν γὰρ ἀνεξέλεγκτον ἀπόφασιν εἰσηγούμε-
 5 νοι, καὶ τὴν ἀοίκητον χώραν μεταξὺ τιθέμενοι,
 ταύτῃ διαφεύξεσθαι τοὺς ἀκριβεῖς ἐλέγχους νομί-
 ζουσι· δίκαιον δὲ τοὺς περὶ τινων διαβεβαίονμέ- 6
 νους ἢ τὴν ἐνάργειαν παρέχεσθαι μαρτυροῦσαν ἢ
 τὰς ἀποδείξεις λαμβάνειν ἐξ ἀρχῆς συγκεχωρημέ-
 10 νας. πῶς δὲ μόνος ὁ Νεῖλος ἐξ ἐκείνης τῆς οἰκου-
 μένης φέρεται πρὸς τοὺς καθ' ἡμᾶς τόπους; εἰκὸς
 γὰρ εἶναι καὶ ἑτέρους ποταμούς, καθάπερ καὶ παρ'
 ἡμῖν. ἢ τε τῆς περὶ τὸ ὕδωρ γλυκύτητος αἰτία 7
 παντελῶς ἄλογος. εἰ γὰρ καθεψόμενος ὑπὸ τῶν
 15 καυμάτων ὁ ποταμὸς ἐγλυκαίνετο, πολύγονος οὐκ
 ἂν ἦν οὐδὲ ποικίλας ἰχθύων καὶ θηρίων ιδέας εἶχε·
 πᾶν γὰρ ὕδωρ ὑπὸ τῆς πυρώδους φύσεως ἄλλοι-
 50 ωθὲν ἄλλοτριώτατόν ἐστι ζωογονίας. διόπερ τῇ 8
 παρεισαγομένῃ καθεψήσει τῆς φύσεως τοῦ Νείλου
 20 παντάπασιν ἐναντιουμένης ψευδεῖς τὰς εἰρημένους
 αἰτίας τῆς πληρώσεως ἡγητέον. Οἰνοπίδης δὲ ὁ Χιὸς 41
 φησι κατὰ μὲν τὴν θερινὴν ὥραν τὰ ὕδατα κατὰ
 τὴν γῆν εἶναι ψυχρά, τοῦ δὲ χειμῶνος τοῦναντίον
 θερμά, καὶ τοῦτο εὐδηλον ἐπὶ τῶν βαθέων φρεά-
 25 των γίνεσθαι· κατὰ μὲν γὰρ τὴν ἀκμὴν τοῦ χει-
 μῶνος ἥμισυ τὸ ὕδωρ ἐν αὐτοῖς ὑπάρχειν ψυχρόν,
 κατὰ δὲ τὰ μέγιστα καύματα ψυχρότατον ἐξ αὐτῶν

2 ἐνάργειαν A et D in margine m. 1., ἐνέργειαν ceteri
 8 ἐνέργειαν CF 17 ἀπὸ D 23 τὴν om. CF τοῦ-
 ναντίον om. CF 24 εὐδηλον] εὐφάνερο: Ὡ.

- 2 ὑγρὸν ἀναφέρεσθαι. διὸ καὶ τὸν Νεῖλον εὐλόγως
κατὰ μὲν τὸν χειμῶνα μικρὸν εἶναι καὶ συστέλλε-
σθαι, διὰ τὸ τὴν μὲν κατὰ γῆν θερμασίαν τὸ πολὺν
τῆς ὑγραῖς οὐσίας ἀναλίσκειν, ὕμβρους δὲ κατὰ τὴν
Αἴγυπτον μὴ γίνεσθαι· κατὰ δὲ τὸ θέρος μηκέτι 5
τῆς κατὰ γῆν ἀπαναλώσεως γινομένης ἐν τοῖς κατὰ
βάθος τόποις πληροῦσθαι τὴν κατὰ φύσιν αὐτοῦ
3 φύσιν ἀνεμποδίστως. ῥητέον δὲ καὶ πρὸς τοῦτον
ὅτι πολλοὶ ποταμοὶ τῶν κατὰ τὴν Αἰθύην ὁμοίως
μὲν κείμενοι τοῖς στόμασι, παραπλησίους δὲ τὰς 10
φύσεις ποιούμενοι, τὴν ἀνάβασιν οὐκ ἔχουσιν ἀνά-
λογον τῷ Νείλῳ· τοῦναντίον γὰρ ἐν μὲν τῷ χει-
μῶνι πληρούμενοι, κατὰ δὲ τὸ θέρος λήγοντες
ἐλέγχουσι τὸ ψεῦδος τοῦ πειρωμένου τοῖς πιθανοῖς
4 καταμάχεσθαι τὴν ἀλήθειαν. ἔγγιστα δὲ τῇ ἀλη- 15
θείᾳ προσελήλυθεν Ἀγαθαρχίδης ὁ Κνίδιος. φησὶ
γὰρ κατ' ἐνιαυτὸν ἐν τοῖς κατὰ τὴν Αἰθιοπίαν ὄρεσι
γίνεσθαι συνεχεῖς ὕμβρους ἀπὸ θερινῶν τροπῶν
5 μέχρι τῆς μετοπωρινῆς ἰσημερίας· εὐλόγως οὖν τὸν
Νεῖλον ἐν μὲν τῷ χειμῶνι συστέλλεσθαι, τὴν κατὰ 20
φύσιν ἔχοντα φύσιν ἀπὸ μόνων τῶν πηγῶν, κατὰ
δὲ τὸ θέρος διὰ τοὺς ἐκχεομένους ὕμβρους λαμβά-
6 νειν τὴν αὔξησιν. εἰ δὲ τὰς αἰτίας μηδεὶς ἀπο-
δοῦναι δύναται μέχρι τοῦ νῦν τῆς τῶν ὑδάτων γε-
νέσεως, οὐ προσήκειν ἀθετεῖσθαι τὴν ἰδίαν ἀπό- 25
φασιν· πολλὰ γὰρ τὴν φύσιν ἐναντίως φέρειν, ὧν
τὰς αἰτίας οὐκ ἐφικτὸν ἀνθρώποις ἀκριβῶς ἔξευ-
7 ρεῖν. μαρτυρεῖν δὲ τοῖς ὑφ' ἑαυτοῦ λεγομένοις καὶ

τὸ γινόμενον περὶ τινὰς τόπους τῆς Ἀσίας· πρὸς
 μὲν γὰρ τοῖς ὄρεσι τῆς Σκυθίας τοῖς πρὸς τὸ Καν-
 κάσιον ὄρος συνάπτουσι, παρεληλυθότος ἤδη τοῦ
 χειμῶνος, καθ' ἕκαστον ἔτος νιφετοὺς ἐξαισίους γί-
 5 νεσθαι συνεχῶς ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας, ἐν δὲ τοῖς πρὸς
 βορρᾶν ἐστραμμένοις μέρεσι τῆς Ἰνδικῆς ὠρισμένοις
 51 καιροῖς καὶ χάλαζαν ἄπιστον τὸ μέγεθος καὶ τὸ πλη-
 θος καταράττειν, καὶ περὶ μὲν τὸν Ἰθάσπην ποτα-
 μὸν ἀρχομένον θέρους συνεχεῖς ὄμβρους γίνεσθαι,
 10 κατὰ δὲ τὴν Αἰθιοπίαν μεθ' ἡμέρας τινὰς ταῦτὸ
 συμβαίνειν, καὶ ταύτην τὴν περίστασιν κυκλουμέ-
 νην αἰετὸς συνεχεῖς τόπους χειμάζειν. οὐδὲν οὖν 8
 εἶναι παράδοξον εἰ καὶ κατὰ τὴν Αἰθιοπίαν τὴν κει-
 μένην ὑπὲρ Αἰγύπτου συνεχεῖς ἐν τοῖς ὄρεσιν ὄμ-
 15 βροι καταράττοντες ἐν τῷ θέρει πληροῦσι τὸν
 ποταμὸν, ἄλλως τε καὶ τῆς ἐναργείας αὐτῆς μαρτυ-
 ρουμένης ὑπὸ τῶν περὶ τοὺς τόπους οἰκούντων βαρ-
 βάρων. εἰ δὲ τοῖς παρ' ἡμῖν γινομένοις ἐναντίαν 9
 ἔχει τὰ λεγόμενα φύσιν, οὐ διὰ τοῦτ' ἀπιστητέον·
 20 καὶ γὰρ τὸν νότον παρ' ἡμῖν μὲν εἶναι χειμέριον,
 περὶ δὲ τὴν Αἰθιοπίαν αἰθριον ὑπάρχειν, καὶ τὰς
 βορείους πνοὰς περὶ μὲν τὴν Εὐρώπην εὐτόνους εἶ-
 ναι, κατ' ἐκείνην δὲ τὴν χώραν βληχεράς καὶ ἀτόνους
 [καὶ παντελῶς ἀσθενεῖς].

25 Καὶ περὶ μὲν τῆς πληρώσεως τοῦ Νείλου, δυ- 10
 νάμενοι ποικιλώτερον ἀντειπεῖν πρὸς ἅπαντας, ἀρ-

2 ὄροις] τόποις D et Theophr. VII 17, 41 8 Ἰθάσπιν
 vulg. 9 ἀρχομένον θέρους om. D 16 ἐναργείας codices,
 corr. Wess. 24 καὶ παντελῶς ἀσθενεῖς· ρώσεως τοῦ νεῖλου
 (καὶ περὶ μὲν πλη in margine add.) D; καὶ παντελῶς ἀσθε-
 νεῖς om. CFGM.

κεσθῆσόμεθα τοῖς εἰρημένοις, ἵνα μὴ τὴν ἐξ ἀρχῆς
 ἡμῖν προκειμένην συντομίαν ὑπερβαίνωμεν. ἐπεὶ
 δὲ τὴν βίβλον ταύτην διὰ τὸ μέγεθος εἰς δύο μέρη
 διηρήκαμεν, στοχαζόμενοι τῆς συμμετρίας, τὴν πρῶ-
 τὴν μερίδα τῶν ἱστορουμένων αὐτοῦ περιγράψομεν, ⁵
 τὰ δὲ συνεχῆ τῶν κατὰ τὴν Αἴγυπτον ἱστορουμένων
 ἐν τῇ δευτέρᾳ κατατάξομεν, ἀρχὴν ποιησάμενοι τὴν
 ἀπαγγελίαν τῶν γενομένων βασιλέων τῆς Αἰγύπτου
 καὶ τοῦ παλαιοτάτου βίου παρ' Αἰγυπτίοις.

4 διηρήκαμεν μέρη vulg.

5 παραγράφομεν C.

[ΜΕΡΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ ΤΗΣ ΠΡΩΤΗΣ ΒΙΒΛΟΥ.]

Τῆς πρώτης τῶν Διοδώρου βίβλων διὰ τὸ μέ- 42
γεθος εἰς δύο βίβλους διηρημένης ἡ πρώτη μὲν περι-
έχει προοίμιον περὶ ὅλης τῆς πραγματείας καὶ τὰ
λεγόμενα παρ' Αἰγυπτίοις περὶ τῆς τοῦ κόσμου γε-
5 νέσεως καὶ τῆς τῶν ὄλων ἐξ ἀρχῆς συστάσεως, πρὸς
δὲ τούτοις περὶ τῶν θεῶν, ὅσοι πόλεις ἐκτίσαν
κατ' Αἴγυπτον ἐπωνύμους ἑαυτῶν ποιήσαντες, περὶ
τε τῶν πρώτων γενομένων ἀνθρώπων καὶ τοῦ πα-
λαιολαϊκοῦ βίου, τῆς τε τῶν ἀθανάτων τιμῆς καὶ
10 τῆς τῶν νῶν κατασκευῆς, ἐξῆς δὲ περὶ τῆς τοπο-
52 θεσίας τῆς κατ' Αἴγυπτον χώρας καὶ τῶν περὶ τὸν
Νεῖλον ποταμὸν παραδοξολογουμένων, τῆς τε τού-
του πληρώσεως τὰς αἰτίας καὶ τῶν ἱστορικῶν καὶ
φιλοσόφων ἀποφάσεις, ἔτι δὲ τὰς πρὸς ἕκαστον
15 τῶν συγγραφέων ἀντιρρήσεις· ἐν ταύτῃ δὲ τῇ βί- 2
βλῳ τὰ συνεχῇ τοῖς προειρημένοις διεξιμεν. ἀρχό-
μεθα δὲ ἀπὸ τῶν γενομένων πρώτων κατ' Αἴγυ-
πτον βασιλέων, καὶ τὰς κατὰ μέρος αὐτῶν πράξεις
ἐκθησόμεθα μέχρι Ἀμάσιδος τοῦ βασιλέως, προεκ-

Argumentum huius partis verbosum praeponit A. —

1 τῆς πρώτης — διηρημένης om. C 17 ἀπὸ τῶν πρώ-
των κατ' Αἴγυπτον γενομένων βασιλέων CF 19 Ἀμάσιος DF.

θέμενοι κεφαλαιωδῶς τὴν ἀρχαιοτάτην ἀγωγὴν τῶν
κατ' Αἴγυπτον.

- 43 Βίῳ γὰρ τὸ παλαιὸν Αἴγυπτίους φασὶ χρῆσθαι
τὸ μὲν ἀρχαιοτάτον πόαν ἐσθιόντας καὶ τῶν ἐν τοῖς
ἐλεσι γινομένων τοὺς κανλοὺς καὶ τὰς ῥίζας, πείραν ⁵
διὰ τῆς γεύσεως ἐκάστου λαμβάνοντας, πρώτην δὲ
καὶ μάλιστα προσενέγκασθαι τὴν ὀνομαζομένην ἄγρω-
στιν διὰ τὸ καὶ τῇ γλυκύτητι διάφορον εἶναι καὶ τὴν
τροφὴν ἀρκοῦσαν παρέχεσθαι τοῖς σώμασι τῶν ἀν-
²θρώπων· καὶ γὰρ τοῖς κτήνεσι ταύτην θεωρεῖσθαι ¹⁰
προσηνῇ καὶ ταχὺ τοὺς ὄγκους αὐτῶν προσανατρέ-
φειν. διὸ καὶ τῆς εὐχρηστίας τῆς περὶ τὴν βοτάνην
ταύτην μνημονεύοντας τοὺς ἀνθρώπους μέχρι τοῦ
νῦν, ὅταν πρὸς θεοὺς βαδίζωσι, τῇ χειρὶ ταύτης λαμ-
βάνοντας προσεύχεσθαι· οἴονται γὰρ τὸν ἄνθρωπον ¹⁵
ἐλεῖον καὶ λιμνῶδες εἶναι ζῶον, ἀπὸ τε τῆς λειό-
τητος τεκμαιρόμενοι καὶ τῆς φυσικῆς ποιότητος, ἔτι
δὲ τοῦ προσδεῖσθαι τροφῆς τῆς ὑγρᾶς μᾶλλον ἢ τῆς
³ξηρᾶς. δευτέραν δὲ λέγουσιν ἔχειν διαγωγὴν τοὺς
Αἴγυπτίους τὴν τῶν ἰχθύων βρωσιν, πολλὴν δα- ²⁰
ψίλειαν παρεχομένου τοῦ ποταμοῦ, καὶ μάλισθ' ὅτε
μετὰ τὴν ἀνάβασιν ταπεινούμενος ἀναξηραίνεται.
⁴ ὁμοίως δὲ καὶ τῶν βοσκημάτων ἔνια σαργοφαγεῖν,
καὶ ταῖς δοραῖς τῶν κατεσθιομένων ἐσθῆσι χρῆ-
σθαι, καὶ τὰς οἰκήσεις ἐκ τῶν καλάμων κατασκευά- ²⁵
ζεσθαι. ἰχνη δὲ τούτων διαμένειν παρὰ τοῖς νο-
μεῦσι τοῖς κατ' Αἴγυπτον, οὓς ἅπαντὰς φασὶ μέχρι
τοῦ νῦν μηδεμίαν ἄλλην οἰκησιν ἢ τὴν ἐκ τῶν κα-

7 ἄγρωστον C
πιότητος Reiske

8 τῇ om. vulg.
24 ἐσθῆσι D.

14 ταύτην D 17

λάμων ἔχειν, δοκιμάζοντας ἀρκεῖσθαι ταύτῃ. πολ-⁵
 λους δὲ χρόνους τούτῳ τῷ βίῳ διεξαγαγόντας τὸ
 τελευταῖον ἐπὶ τοὺς ἐδωδίμους μεταβῆναι καρπούς,
⁵³ ὧν εἶναι καὶ τὸν ἐκ τοῦ λωτοῦ γινόμενον ἄρτον.
⁵ καὶ τούτων τὴν εὕρεσιν οἱ μὲν εἰς τὴν Ἰδιν ἀνα-
 φέρουσιν, οἱ δ' εἰς τινα τῶν παλαιῶν βασιλέων τὸν
 ὀνομαζόμενον Μηνᾶν. οἱ δ' ἱερεῖς εὐρετὴν τῶν μὲν⁶
 παιδείων καὶ τῶν τεχνῶν μυθολογοῦσι τὸν Ἑρμῆν
 γεγονέναι, τῶν δ' εἰς τὸν βίον ἀναγκαίων τοὺς
¹⁰ βασιλεῖς· διὸ καὶ τὸ παλαιὸν παραδίδοσθαι τὰς βα-
 σιλείας μὴ τοῖς ἐκγόνοις τῶν ἀρξάντων, ἀλλὰ τοῖς
 πλεῖστα καὶ μέγιστα τὸ πλῆθος εὐεργετοῦσιν, εἴτε
 προκαλουμένων τῶν ἀνθρώπων τοὺς ἐφ' ἑαυτῶν
 βασιλεῖς ἐπὶ τὴν κοινὴν εὐεργεσίαν, εἴτε καὶ κατ'
¹⁵ ἀλήθειαν ἐν ταῖς ἱεραῖς ἀναγραφαῖς οὕτω παρελη-
 φότων.

Μυθολογοῦσι δ' αὐτῶν τινες τὸ μὲν πρῶτον⁴⁴
 ἄρξαι τῆς Αἰγύπτου θεοὺς καὶ ἥρωας ἔτη βραχὺ
 λείποντα τῶν μυρίων καὶ ὀκτακισχιλίων, καὶ θεῶν
²⁰ ἔσχατον βασιλεῦσαι τὸν Ἰσίδος Ὄρον· ὑπ' ἀνθρώ-
 πων δὲ τὴν χώραν βεβασιλεῦσθαί φασιν [ἀπὸ Μοί-
 ριδος] ἔτη βραχὺ λείποντα τῶν πεντακισχιλίων μέ-
 χρι τῆς ἑκατοστῆς καὶ ὀγδοηκοστῆς ὀλυμπιάδος, καθ'
 ἣν ἡμεῖς μὲν παρεβάλομεν εἰς Αἴγυπτον, ἐβασίλευσε
²⁵ δὲ Πτολεμαῖος ὁ νέος Διόνυσος χρηματίζων. τού-²
 των δὲ τὰ μὲν πλεῖστα κατασχεῖν τὴν ἀρχὴν ἐγγω-
 ρίους βασιλεῖς, ὀλίγα δὲ Αἰθίοπας καὶ Πέρσας καὶ

2 διεξάγοντας libri, corr. Dindorf 7 μὲν τῶν libri,
 corr. Dind. 8 τὸν om. C 18 καὶ] τε καὶ vulg. 21
 μυρίδος D, μυριάδος F; del. Dind. 24 ἐβασίλευσεν D.

Μακεδόνας. Αἰθίοπας μὲν οὖν ἄρξαι τέτταρας, οὐ
κατὰ τὸ ἐξῆς, ἀλλ' ἐκ διαστήματος, ἔτη τὰ πάντα
3 βραχὺ λείποντα τῶν ἑξ καὶ τριάκοντα· Πέρσας δ'
ἡγήσασθαι Καμβύσου τοῦ βασιλέως τοῖς ὅπλοις
καταστρεφασμένου τὸ ἔθνος πέντε πρὸς τοῖς ἑκατὸν 5
καὶ τριάκοντα ἔτεσι σὺν ταῖς τῶν Αἰγυπτίων ἀπο-
στάσεσιν, ἃς ἐποιήσαντο φέρειν οὐ δυνάμενοι τὴν
τραχύτητα τῆς ἐπιστάσεως καὶ τὴν εἰς τοὺς ἐγγω-
4 ρίους θεοὺς ἀσέβειαν. ἐσχάτους δὲ Μακεδόνας ἄρ-
ξαι καὶ τοὺς ἀπὸ Μακεδόνων ἑξ ἔτη πρὸς τοῖς δια- 10
κοσίοις καὶ ἑβδομήκοντα. τοὺς δὲ λοιποὺς χρόνους
ἅπαντας διατελέσαι βασιλεύοντας τῆς χώρας ἐγγω-
ρίους, ἄνδρας μὲν ἑβδομήκοντα πρὸς τοῖς τετρακο-
σίοις, γυναῖκας δὲ πέντε· περὶ ὧν ἀπάντων οἱ μὲν
ἱερεῖς εἶχον ἀναγραφὰς ἐν ταῖς ἱεραῖς βίβλοις ἐκ πα- 15
λαιῶν χρόνων ἀεὶ τοῖς διαδόχοις παραδεδομένας,
ὀπηλίκος ἕκαστος τῶν βασιλευσάντων ἐγένετο τῷ 54
μεγέθει καὶ ὁποῖός τις τῇ φύσει καὶ τὰ κατὰ τοὺς
5 ἰδίους χρόνους ἐκάστῳ πραχθέντα· ἡμῖν δὲ περὶ
ἐκάστου τὰ κατὰ μέρος μακρὸν ἂν εἴη καὶ περιέρ- 20
γον γράφειν, ὥς ἂν τῶν πλείστων ἀχρήστων περι-
ειλημμένων. διόπερ τῶν ἀξίων ἱστορίας τὰ κυριώ-
τατα συντόμως διεξιέναι πειρασόμεθα.

45 Μετὰ τοὺς θεοὺς τοίνυν πρῶτόν φασι βασιλεῦ-
σαι τῆς Αἰγύπτου Μηνᾶν, καὶ καταδεῖξαι τοῖς λαοῖς 25
θεοὺς τε σέβασθαι καὶ θυσίας ἐπιτελεῖν, πρὸς δὲ
τούτοις παρατίθεσθαι τραπέζας καὶ κλῖνας καὶ στρω-
μνῇ πολυτελεῖ χρῆσθαι, καὶ τὸ σύνολον τρυφὴν καὶ
2 πολυτελῇ βίον εἰσηγήσασθαι. διὸ καὶ πολλαῖς ὕστε-

ρον γενεαῖς βασιλεύοντα Τνέφαχθον τὸν Βοκχό-
 ριδος τοῦ σοφοῦ πατέρα λέγουσιν εἰς τὴν Ἀραβίαν
 στρατεύσαντα, τῶν ἐπιτηδείων αὐτὸν διὰ τε τὴν
 ἐρημίαν καὶ τὰς δυσχωρίας ἐκλιπόντων, ἀναγκα-
 5 σθῆναι μίαν ἡμέραν ἐνδεᾶ γενόμενον χρήσασθαι
 διαίτῃ παντελῶς εὐτελεῖ παρὰ τισι τῶν τυχόντων
 ἰδιωτῶν, ἡσθέντα δὲ καθ' ὑπερβολὴν καταγνῶναι
 τῆς τρυφῆς καὶ τῷ καταδείξαντι τὴν πολυτέλειαν ἐξ
 ἀρχῆς βασιλεῖ καταρᾶσθαι· οὕτω δ' ἐγκάρδιον αὐτῷ
 10 τὴν μεταβολὴν γενέσθαι τὴν περὶ τὴν βρωσιν καὶ πό-
 σιν καὶ κοίτην ὥστε τὴν κατάραν ἀναγράψαι τοῖς ἱε-
 ροῖς γράμμασιν εἰς τὸν τοῦ Διὸς ναὸν ἐν Θήβαις·
 ὃ δὴ δοκεῖ μάλιστα αἴτιον γενέσθαι τοῦ μὴ διαμεῖ-
 ναι τὴν δόξαν τοῦ Μηνᾶ καὶ τὰς τιμὰς εἰς τοὺς
 15 ὕστερον χρόνους. ἐξῆς δ' ἄρξαι λέγεται τοῦ προ- 3
 ειρημένου βασιλέως τοὺς ἀπογόνους δύο πρὸς τοῖς
 πεντήκοντα τοὺς ἅπαντας ἔτη πλείω τῶν χιλίων
 καὶ τετταράκοντα· ἐφ' ὧν μηδὲν ἄξιον ἀναγραφῆς
 γενέσθαι. μετὰ δὲ ταῦτα κατασταθέντος βασιλέως 4
 20 Βουσίριδος καὶ τῶν τούτου πάλιν ἐκγόνων ὀκτώ,
 τὸν τελευταῖον ὁμώνυμον ὄντα τῷ πρώτῳ φασὶ κτί-
 σαι τὴν ὑπὸ μὲν τῶν Αἰγυπτίων καλουμένην Διὸς
 πόλιν τὴν μεγάλην, ὑπὸ δὲ τῶν Ἑλλήνων Θήβας.
 τὸν μὲν οὖν περίβολον αὐτὸν ὑποστήσασθαι σταδίων
 25 ἑκατὸν καὶ τετταράκοντα, οἰκοδομήμασι δὲ μεγά-
 λοις καὶ ναοῖς ἐκπρεπέσι καὶ τοῖς ἄλλοις ἀναθήμασι
 κοσμηῆσαι θαυμαστῶς· ὁμοίως δὲ καὶ τὰς τῶν ἰδιω- 5

1 βασιλεύσαντα II   γνεφαχθῶ C   3 στρατεύοντα C
 αὐτῷ CF   18 τετρακοσίων AE   22 τῶν om. vulg.   26
 εὐπρεπέσι II.

τῶν οἰκίας, ἃς μὲν τετρωρόφους, ἃς δὲ πεντωρό-
 φους κατασκευάσαι, καὶ καθόλου τὴν πόλιν εὐδαι-
 μονεσιάτην οὐ μόνον τῶν κατ' Αἴγυπτον, ἀλλὰ καὶ 55
 6 τῶν ἄλλων πασῶν ποιῆσαι. διὰ δὲ τὴν ὑπερβολὴν
 τῆς περὶ αὐτὴν εὐπορίας τε καὶ δυνάμεως εἰς πάντα 5
 τόπον τῆς φήμης διαδεδομένης ἐπιμεμνησθαι καὶ
 τὸν ποιητὴν αὐτῆς φασιν ἐν οἷς λέγει

οὐδ' ὅσα Θήβας

Αἰγυπτίας, ὅθι πλεῖστα δόμοις ἐνὶ κτήματα κεῖται,
 αἷθ' ἑκατόμυλοι εἰσι, διηκόσιοι δ' ἂν' ἐκάστην 10
 ἀνέρες ἑξοιχνεῦσι σὺν ἵπποισιν καὶ ὄχεσφιν.

7 ἔνιοι δέ φασιν οὐ πύλας ἑκατὸν ἐσχηκέναι τὴν πό-
 λιν, ἀλλὰ πολλὰ καὶ μεγάλα προπύλαια τῶν ἱερῶν,
 ἀφ' ὧν ἑκατόμυλον ὠνομάσθαι, καθάπερ εἰ πολύ-
 πylon. δισμύρια δ' ἄρματα πρὸς ἀλήθειαν ἐξ αὐ- 15
 τῆς εἰς τοὺς πολέμους ἐκπορεύεσθαι· τοὺς γὰρ ἱπ-
 πῶνας ἑκατὸν γεγονέναι κατὰ τὴν παραποταμίαν
 τὴν ἀπὸ Μέμφεως ἔχει Θηβῶν τῶν κατὰ τὴν Λι-
 βύην, ἐκάστου δεχομένου ἀνὰ διακοσίους ἵππους,
 ὧν ἔτι νῦν τὰ θεμέλια δείκνυσθαι. 20

46 Οὐ μόνον δὲ τοῦτον τὸν βασιλέα παρειλήφμεν,
 ἀλλὰ καὶ τῶν ὕστερον ἀρξάντων πολλοὺς εἰς τὴν
 αὐξήσει τῆς πόλεως πεφιλοτιμησθαι. ἀναθήμασί τε
 γὰρ πολλοῖς καὶ μεγάλοις ἀργυροῖς καὶ χρυσοῖς, ἔτι
 δ' ἐλεφαντίνοις, καὶ κολοττικῶν ἀνδριάντων πλή- 25
 θει, πρὸς δὲ τούτοις κατασκευαῖς μιονολίθων ὀβε-
 λίσκων μηδεμίαν τῶν ὑπὸ τὸν ἥλιον οὕτω κεκο-

9 ἐν] ἐν D 16 ἐκπορεύεσθαι] ἐξίέναι CF 18 τῶν
 κατὰ τὴν [τὴν om. vulg.] Λιβύην additamentum mirum;
 v. 12—20 spurios esse coni. Eichstädt 25 ἐλεφαντίνων D.

σμῆσθαι. τεττάρων γὰρ ἱερῶν κατασκευασθέντων
 τό τε κάλλος καὶ τὸ μέγεθος θαυμαστὸν εἶναι τὸ
 παλαιότατον, τρισκαίδεκα μὲν σταδίων τὴν περιμέ-
 τρον, πέντε δὲ καὶ τετταράκοντα πηχῶν τὸ ὕψος,
 5 εἴκοσι δὲ καὶ τεττάρων ποδῶν τὸ πλάτος τῶν τοί-
 χων. ἀκόλουθον δὲ τῇ μεγαλοπρεπείᾳ ταύτῃ καὶ 3
 τὸν ἐν αὐτῷ κόσμον τῶν ἀναθημάτων γενέσθαι, τῇ
 τε δαπάνῃ θαυμαστὸν καὶ τῇ χειρουργίᾳ περιττῶς
 εἰργασμένον. τὰς μὲν οὖν οἰκοδομὰς διαμεμενηκέ- 4
 10 ναι μέχρι τῶν νεωτέρων χρόνων, τὸν δ' ἄργυρον
 καὶ χρυσὸν καὶ τὴν δι' ἐλέφαντος καὶ λιθείας πολυ-
 τέλειαν ὑπὸ Περσῶν σεσυλησθαι καθ' οὓς και-
 ροὺς ἐνέπρωσε τὰ κατ' Αἴγυπτον ἱερὰ Καμβύσης·
 ὅτε δὴ φασὶ τοὺς Πέρσας μετενεγκόντας τὴν εὐπο-
 15 ρίαν ταύτην εἰς τὴν Ἀσίαν καὶ τεχνίτας ἐξ Αἰγύ-
 πτου παραλαβόντας κατασκευάσαι τὰ περιβόητα βα-
 σίλεια τὰ τε ἐν Περσεπόλει καὶ τὰ ἐν Σούσοις καὶ
 56 τὰ ἐν Μηδίᾳ. τοσοῦτο δὲ πλῆθος χρημάτων ἀπο- 5
 φαίνουσι γεγρονέναι τότε κατ' Αἴγυπτον ὥστε τῶν
 20 κατὰ τὴν σύλῃσιν ἀπολειμμάτων κατακαυνθέντων τὰ
 συναχθέντα κατὰ μικρὸν εὐρεθῆναι χρυσίου μὲν
 πλείω τῶν τριακοσίων ταλάντων, ἀργυρίου δ' οὐκ
 ἐλάττω τῶν δισχιλίων καὶ τριακοσίων ταλάντων.
 εἶναι δέ φασὶ καὶ τάφους ἐνταῦθα τῶν ἀρχαίων βα- 6
 25 σιλέων θαυμαστοὺς καὶ τῶν μεταγενεστέρων τοῖς
 εἰς τὰ παραπλήσια φιλοτιμουμένοις ὑπερβολὴν οὐκ
 ἀπολείποντας. οἱ μὲν οὖν ἱερεῖς ἐκ τῶν ἀναγραφῶν 7
 ἔφασκαν εὐρίσκειν ἑπτὰ πρὸς τοῖς τετταράκοντα τὰ-

2 θαυμαστὸν D, θαυμαστῶν ὃν F, θαυμαστῶν ἐν C
 20 ἀπολειμμάτων] τῶν add. D 22 ἀργύρου vulg.

φους βασιλικούς· εἰς δὲ Πτολεμαῖον τὸν Λάγου δια-
 μεῖναι φασιν ἑπτακαίδεκα μόνον, ὧν τὰ πολλὰ κατ-
 ἐφθαρτο καθ' οὓς χρόνους παρεβάλομεν ἡμεῖς εἰς
 ἐκείνους τοὺς τόπους, ἐπὶ τῆς ἑκατοστῆς καὶ ὀγδοη-
 8 κοστῆς Ὀλυμπιάδος. οὐ μόνον δ' οἱ κατ' Αἴγυπτον 5
 ἱερεῖς ἐκ τῶν ἀναγραφῶν ἱστοροῦσιν, ἀλλὰ καὶ
 πολλοὶ τῶν Ἑλλήνων τῶν παραβαλόντων μὲν εἰς
 τὰς Θήβας ἐπὶ Πτολεμαίου τοῦ Λάγου, συνταξα-
 μένων δὲ τὰς Αἰγυπτιακὰς ἱστορίας, ὧν ἔστι καὶ
 Ἑκαταῖος, συμφωνοῦσι τοῖς ὑφ' ἡμῶν εἰρημένοις. 10
 47 ἀπὸ γὰρ τῶν πρώτων τάφων, ἐν οἷς παραδέδοται
 τὰς παλλακίδας τοῦ Διὸς τεθάφθαι, δέκα σταδίων
 φησὶν ὑπάρχει βασιλέως μνημα τοῦ προσαγορευ-
 θέντος Ὀσυμανδύου. τούτου δὲ κατὰ μὲν τὴν εἰσ- 15
 οδον ὑπάρχειν πυλῶνα λίθου ποικίλου, τὸ μὲν μῆ-
 κος δίπλεθρον, τὸ δ' ὕψος τετταράκοντα καὶ πέντε
 2 πηχῶν· διελθόντι δ' αὐτὸν εἶναι λίθινον περιέστυ-
 λον τετράγωνον, ἐκάστης πλευρᾶς οὔσης τεττάρων
 πλέθρων· ὑπερεῖσθαι δ' ἀντὶ τῶν κιόνων ξώδια
 πηχῶν ἑκκαίδεκα μονόλιθα, τὸν τύπον εἰς τὸν ἀρ- 20
 χαῖον τρόπον εἰργασμένα· τὴν ὀροφὴν τε πᾶσαν ἐπὶ
 πλάτος δυοῖν ὀργυιῶν ὑπάρχειν μονόλιθον, ἀστέρας
 ἐν κυανῷ καταπεποικιλμένην· ἐξῆς δὲ τοῦ περιστύ-
 λου τούτου πάλιν ἑτέραν εἰσοδον καὶ πυλῶνα τὰ μὲν
 ἄλλα παραπλήσιον τῷ προειρημένῳ, γλυφαῖς δὲ 25
 3 παντοίαις περιττότερον εἰργασμένον· παρὰ δὲ τὴν
 εἰσοδον ἀνδριάντας εἶναι τρεῖς ἐξ ἑνὸς τοὺς πάν-

2 φασίν om. CF 4 ἐπὶ — Ὀλυμπιάδος del. Eich. (c. 44, 1)
 11 ἀπὸ γὰρ δέκα σταδίων τῶν πρ. Hertlein 14 Ὀσυμανδ-
 νέως C, Ὀσυμανδ*εως D (μέγεθος τάφου καὶ κάλλος συμαν-
 δου in mg.)

τας λίθου μέλανος τοῦ Συηνίτου, καὶ τούτων ἓνα
 μὲν καθήμενον ὑπάρχειν μέγιστον πάντων τῶν κατ'
 Αἴγυπτον, οὗ τὸν πόδα μετρούμενον ὑπερβάλλειν
 57 τοὺς ἑπτὰ πῆχεις, ἑτέρους δὲ δύο πρὸς τοῖς γόνασι,
 5 τὸν μὲν ἐκ δεξιῶν, τὸν δὲ ἐξ εὐωνύμων, θυγατρὸς
 καὶ μητρὸς, τῷ μεγέθει λειπομένους τοῦ προειρη-
 μένου. τὸ δ' ἔργον τοῦτο μὴ μόνον εἶναι κατὰ τὸ 4
 μέγεθος ἀποδοχῆς ἄξιον, ἀλλὰ καὶ τῇ τέχνῃ θαν-
 μαστὸν καὶ τῇ τοῦ λίθου φύσει διαφέρον, ὥς ἂν ἐν
 10 τηλικούτῳ μεγέθει μῆτε διαφυσάδος μῆτε κηλίδος μη-
 δεμιάς θεωρουμένης. ἐπιγεγράφθαι δ' ἐπ' αὐτοῦ
 „Βασιλεὺς βασιλέων Ὀσυμανδύας εἰμί. εἰ δέ τις εἰ-
 δέναι βούλεται πηλίκος εἰμί καὶ ποῦ κεῖμαι, νικάτω
 τι τῶν ἐμῶν ἔργων.“ εἶναι δὲ καὶ ἄλλην εἰκόνα τῆς 5
 15 μητρὸς αὐτοῦ καθ' αὐτὴν πηχῶν εἴκοσι μονόλιθον,
 ἔχουσαν δὲ τρεῖς βασιλείας ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, ὥς δια-
 σημαίνειν ὅτι καὶ θυγάτηρ καὶ γυνὴ καὶ μήτηρ βα-
 σιλέως ὑπῆρξε. μετὰ δὲ τὸν πυλῶνα περίστυλον 6
 εἶναι τοῦ προτέρου ἀξιολογώτερον, ἐν ᾧ γλυφὰς
 20 ὑπάρχειν παντοίας δηλούσας τὸν πόλεμον τὸν γε-
 νόμενον αὐτῷ πρὸς τοὺς ἐν τοῖς Βάκτροις ἀποστάν-
 τας· ἐφ' οὓς ἐστρατεῦσθαι πεζῶν μὲν τετταράκοντα
 μυριάσιν, ἵππεῦσι δὲ δισμυρίοις, εἰς τέτταρα μέρη
 διηρημένης τῆς πάσης στρατιᾶς, ὧν ἀπάντων υἱοὺς
 25 τοῦ βασιλέως ἐσχηκέναι τὴν ἡγεμονίαν. καὶ κατὰ 48
 μὲν τὸν πρῶτον τῶν τοίχων τὸν βασιλέα κατεσκευά-
 σθαι πολιορκοῦντα τεῖχος ὑπὸ ποταμοῦ περιόρουτον
 καὶ προκινδυνεύοντα πρὸς τινὰς ἀντιτεταγμένους

1 μέλανος Hertlein, Μέμνονος libri 12 Ὀσυμανδίας D
 15 εἴκοσι πηχῶν vulg. 21 βακτώοις D 24 ἀπάσης CF.

μετὰ λέοντος, συναγωνιζομένου τοῦ θηρίου κατα-
 πληκτικῶς· ὑπὲρ οὗ τῶν ἐξηγουμένων οἱ μὲν ἔφα-
 σαν πρὸς ἀλήθειαν χειροήθη λέοντα τρεφόμενον ὑπὸ
 τοῦ βασιλέως συγκινδυνεύειν αὐτῷ κατὰ τὰς μάχας
 καὶ τροπὴν ποιεῖν τῶν ἐναντίων διὰ τὴν ἀλκὴν,⁵
 τινὲς δ' ἰστόρουν ὅτι καθ' ὑπερβολὴν ἀνδρείος ὢν
 καὶ φορτικῶς ἑαυτὸν ἐγκωμιάζειν βουλόμενος, διὰ
 τῆς τοῦ λέοντος εἰκόνης τὴν διάθεσιν ἑαυτοῦ τῆς
 2 ψυχῆς ἐσήμαινεν. ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ τοίχῳ τοὺς
 αἰχμαλώτους ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἀγομένους εἰργά- 10
 σθαι τὰ τε αἰδοῖα καὶ τὰς χεῖρας οὐκ ἔχοντας, δι'
 ὧν δοκεῖν δηλοῦσθαι διότι ταῖς ψυχαῖς ἄνανδροι
 καὶ κατὰ τὰς ἐν τοῖς δεινοῖς ἐνεργείας ἄχειρες ἦσαν.
 3 τὸν δὲ τρίτον ἔχειν γλυφὰς παντοίας καὶ διαπρε-
 πεῖς γραφάς, δι' ὧν δηλοῦσθαι βουθυσίας τοῦ βα- 58
 σιλέως καὶ θριάμβου ἀπὸ τοῦ πολέμου καταγόμε- 18
 4 νον. κατὰ δὲ μέσον τὸν περιστύλον ὑπαίθριον
 βωμὸν ᾠκοδομηθῆναι τοῦ καλλίστου λίθου τῇ τε χειρ-
 5 ουργίᾳ διάφορον καὶ τῷ μεγέθει θαυμαστόν. κατὰ
 δὲ τὸν τελευταῖον τοῖχον ὑπάρχειν ἀνδριάντας καθ- 20
 ημένους δύο μονολίθους ἑπτὰ καὶ εἴκοσι πηχῶν,
 παρ' οὓς εἰσόδους τρεῖς ἐκ τοῦ περιστύλου κατε-
 σκευάσθαι, καθ' ἃς οἶκον ὑπάρχειν ὑπόστυλον,
 ᾧδεῖον τρόπον κατεσκευασμένον, ἐκάστην πλευρὰν
 6 ἔχοντα δίπλεθρον. ἐν τούτῳ δ' εἶναι πλῆθος ἀν- 25
 δριάντων ξυλίνων, διασημαῖνον τοὺς [τὰς] ἀμφισβη-
 τήσεις ἔχοντας καὶ προσβλέποντας τοῖς τὰς δίκας
 κρίνουσι· τούτους δ' ἐφ' ἐνὸς τῶν τοίχων ἐγγεγλύ-

1 τοῦ om. D   7 φορτικός vulg.   10 τοῦ om. D
 12 δοκεῖ DF   18 οἰκοδομησθαι D   26 τὰς om. D.

φθαι τριάκοντα τὸν ἀριθμόν, καὶ κατὰ τὸ μέσον
τὸν ἀρχιδικαστήν, ἔχοντα τὴν ἀλήθειαν ἐξηγοτημέ-
νην ἐκ τοῦ τραχήλου καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπιμύ-
οντα, καὶ βιβλίων αὐτῷ παρακείμενον πλήθος· ταύτας
5 δὲ τὰς εἰκόνας ἐνδείκνυσθαι διὰ τοῦ σχήματος ὅτι
τοὺς μὲν δικαστὰς οὐδὲν δεῖ λαμβάνειν, τὸν ἀρχι-
δικαστήν δὲ πρὸς μόνην βλέπειν τὴν ἀλήθειαν. ἐξῆς 49
δ' ὑπάρχειν περίπατον οἴκων παντοδαπῶν πλήρη,
καθ' οὓς παντοῖα γένη βρωτῶν κατεσκευάσθαι τῶν
10 πρὸς ἀπόλαυσιν ἡδίστων. καθ' ὃν δὴ γλυφαῖς ἐν-
τυχεῖν εἶναι καὶ χρώμασιν ἐπηνθισμένον τὸν βασιλέα,
φέροντα τῷ θεῷ χρυσὸν καὶ ἄργυρον, ὃν ἐξ ἀπάσης
ἐλάμβανε τῆς Αἰγύπτου κατ' ἐνιαυτὸν ἐκ τῶν ἀρ-
γυρείων καὶ χρυσείων μετὰλλων· ὑπογεγράφθαι δὲ
15 καὶ τὸ πλήθος, ὃ συγκεφαλαιούμενον εἰς ἀργυρίου
λόγον εἶναι μυῶν τρισχιλίας καὶ διακοσίας μυριά-
δας. ἐξῆς δ' ὑπάρχειν τὴν ἱερὰν βιβλιοθήκην, ἐφ' ἣς 3
ἡς ἐπιγεγράφθαι Ψυχῆς ἰατρεῖον, συνεχεῖς δὲ ταύτῃ
τῶν κατ' Αἴγυπτον θεῶν ἀπάντων εἰκόνας, τοῦ
20 βασιλέως ὁμοίως δωροφοροῦντος ἃ προσῆκον ἦν
ἐκάστοις, καθάπερ ἐνδείκνυμένου πρὸς τε τὸν Ὅσιριν
καὶ τοὺς κάτω παρῆδρους ὅτι τὸν βίον ἐξετέλεσεν
εὐσεβῶν καὶ δικαιοπραγῶν πρὸς τε ἀνθρώπους καὶ
59 θεούς. ὁμοτόιχον δὲ τῇ βιβλιοθήκῃ κατεσκευάσθαι 4
25 περιττῶς οἶκον εἰκοσίκλινον, ἔχοντα τοῦ τε Διὸς
καὶ τῆς Ἥρας, ἔτι δὲ τοῦ βασιλέως εἰκόνας, ἐν ᾧ

1 ἀριθμόν] ἄχειρας supplet Hertlein (ex Plat. de Iside 10)
τὸ om. CD   3 ἐπιμύονσαν codices, corr. Hertlein   10
ἐντυχαῖς F, εὐτύκοις Wesseling, ἐμφύχοις Eichstädt, ἐκτυ-
πον malim; γλυφὰς ἐν τοίχῳ ἰδεῖν εἶναι Reiske.

δοκεῖν καὶ τὸ σῶμα τοῦ βασιλέως ἐντεθάφθαι.
 5 κύκλῳ δὲ τούτου πληθὺς οἰκημάτων κατεσκευάσθαι
 γραφὴν ἔχοντων ἐκπρεπῇ πάντων τῶν καθιερωμένων
 ἐν Αἰγύπτῳ ζώων· ἀνάβασίν τε δι' αὐτῶν εἶναι
 πρὸς ὄλον τὸν τάφον· ἣν διελθοῦσιν ὑπάρχειν ἐπὶ 5
 τοῦ μνήματος κύκλον χρυσοῦν τριακοσίων καὶ ἐξή-
 κοντα καὶ πέντε πηχῶν τὴν περίμετρον, τὸ δὲ πάχος
 πηχυαῖον· ἐπιγεγράφθαι δὲ καὶ διηρησθαι καθ'
 ἕκαστον πῆχυν τὰς ἡμέρας τοῦ ἐνιαυτοῦ, παραγε-
 γραμμένων τῶν κατὰ φύσιν γινομένων τοῖς ἄστροις 10
 ἀνατολῶν τε καὶ δύσεων καὶ τῶν διὰ ταύτας ἐπιτε-
 λουμένων ἐπισημασιῶν κατὰ τοὺς Αἰγυπτίους ἀστρο-
 λόγους. τοῦτον δὲ τὸν κύκλον ὑπὸ Καμβύσου καὶ
 Περσῶν ἔφασαν σεσυλῆσθαι καθ' οὓς χρόνους ἐκρά-
 τησεν Αἰγύπτου.

15

6 Τὸν μὲν οὖν Ὀσυμανδύου τοῦ βασιλέως τάφον
 τοιοῦτον γενέσθαι φασίν, ὃς οὐ μόνον δοκεῖ τῇ κατὰ
 τὴν δαπάνην χορηγία πολὺ τῶν ἄλλων διενεγκεῖν,
 50 ἀλλὰ καὶ τῇ τῶν τεχνιτῶν ἐπινοίᾳ. οἱ δὲ Θηβαῖοί
 φασιν ἑαυτοὺς ἀρχαιοτάτους εἶναι πάντων ἀνθρώ- 20
 πων, καὶ παρ' ἑαυτοῖς πρώτοις φιλοσοφίαν τε εὐ-
 ρῆσθαι καὶ τὴν ἐπ' ἀκριβὲς ἀστρολογίαν, ἅμα καὶ
 τῆς χώρας αὐτοῖς συνεργούσης πρὸς τὸ τηλαυγέστε-
 ρον ὁρᾶν τὰς ἐπιτολάς τε καὶ δύσεις τῶν ἄστρον.
 2 ἰδίως δὲ καὶ τὰ περὶ τοὺς μῆνας αὐτοῖς καὶ τοὺς 25
 ἐνιαυτοὺς διατετάχθαι. τὰς γὰρ ἡμέρας οὐκ ἄγουσι
 κατὰ σελήνην, ἀλλὰ κατὰ τὸν ἥλιον, τριακονθήμε-

3 εὐπρεπῇ CF 4 δι'] ἀπ' CF 5 ὄλον] ἀκρὸν Hertlein
 16 Ὀσυμανδέου F, ὀσυμάνδεως D 24 ὁρᾶν] αὐτοὺς ὁρᾶν D
 26 διατέτακται Camusat.

ρους μὲν τιθέμενοι τοὺς μῆνας, πέντε δ' ἡμέρας
καὶ τέταρτον τοῖς δώδεκα μηνὶν ἐπάγουσι, καὶ τούτῳ
τῷ τρόπῳ τὸν ἐνιαύσιον κύκλον ἀναπληροῦσιν.
ἐμβολίμους δὲ μῆνας οὐκ ἄγουσιν οὐδ' ἡμέρας ὑφαι-
5 ροῦσι, καθάπερ οἱ πλεῖστοι τῶν Ἑλλήνων. περὶ δὲ
τῶν ἐκλείψεων ἡλίου τε καὶ σελήνης ἀκριβῶς ἐπε-
σκέφθαι δοκοῦσι, καὶ προρρήσεις περὶ τούτων ποι-
οῦνται, πάντα τὰ κατὰ μέρος γινόμενα προλέγοντες
ἀδιαπτῶτως.

10 Τῶν δὲ τούτου τοῦ βασιλέως ἀπογόνων ὕγδοος 3
60 ὁ [ἀπὸ τοῦ πατρὸς] προσαγορευθεὶς Οὐχορεὺς ἐκτίσε
πόλιν Μέμφιν, ἐπιφανεστέτην τῶν κατ' Αἴγυπτον.
ἐξελέξατο μὲν γὰρ τόπον ἐπικαιρότατον ἀπάσης τῆς
χώρας, ὅπου σχιζόμενος ὁ Νεῖλος εἰς πλείονα μέρη
15 ποιεῖ τὸ καλούμενον ἀπὸ τοῦ σχήματος Δέλτα· διὸ
καὶ συνέβη τὴν πόλιν εὐκαίρως κειμένην ἐπὶ τῶν
κλείθρων εἶναι κυριεύουσιν τῶν εἰς τὴν ἄνω χώραν
ἀναπλεόντων. τὸ μὲν οὖν περίβολον τῆς πόλεως 4
ἐποίησε σταδίων ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα, τὴν δ'
20 ὀχυρότητα καὶ τὴν εὐχρηστίαν θαυμαστήν, τοιῷδὲ
τινι τρόπῳ κατασκευάσας. ῥέοντος γὰρ τοῦ Νείλου 5
περὶ τὴν πόλιν καὶ κατὰ τὰς ἀναβάσεις ἐπικλύζοντος,
ἀπὸ μὲν τοῦ νότου προεβάλετο χῶμα παμμέγεθες,
πρὸς μὲν τὴν πλήρωσιν τοῦ ποταμοῦ προβλήματος,
25 πρὸς δὲ τοὺς ἀπὸ τῆς γῆς πολεμίους ἀκροπόλεως
ἔχον τάξιν· ἐκ δὲ τῶν ἄλλων μερῶν πανταχόθεν
ᾤρουξε λίμνην μεγάλην καὶ βαθεῖαν, ἥ τὸ σφοδρὸν
τοῦ ποταμοῦ δεχομένη καὶ πάντα τὸν περὶ τὴν

11 ἀπὸ τοῦ πατρὸς om. CF Οὐχορεὺς] ὀχυρεὺς conicio
20 τὴν om D.

πόλιν τόπον πληροῦσα, πλήν ἢ τὸ χῶμα κατεσκεύ-
 6 αστο, θαυμαστὴν ἐποίει τὴν ὀχυρότητα. οὕτω δὲ
 καλῶς ὁ κτίσας αὐτὴν ἐστοχάσατο τῆς τῶν τόπων
 εὐκαιρίας ὥστε τοὺς ἐξῆς βασιλεῖς σχεδὸν ἅπαντας
 καταλιπόντας τὰς Θήβας τὰ τε βασιλεία καὶ τὴν
 οἰκησιν ἐν ταύτῃ ποιεῖσθαι. διόπερ ἀπὸ τούτων
 τῶν χρόνων ἤρξατο ταπεινοῦσθαι μὲν τὰ περὶ τὰς
 Θήβας, αὔξεσθαι δὲ τὰ περὶ τὴν Μέμφιν, ἕως Ἀλε-
 ξάνδρου τοῦ βασιλέως· τούτου γὰρ ἐπὶ θαλάττῃ
 τὴν ἐπώνυμον αὐτῷ πόλιν οἰκίσαντος οἱ κατὰ τὸ 10
 ἐξῆς βασιλεύσαντες τῆς Αἰγύπτου πάντες ἐφιλοτι-
 7 μήθησαν εἰς τὴν ταύτης αὔξησιν. οἱ μὲν γὰρ βα-
 σιλεῖοις μεγαλοπρεπέσιν, οἱ δὲ νεωρίοις καὶ λιμέ-
 σιν, οἱ δ' ἑτέροις ἀναθήμασι καὶ κατασκευάσμασιν
 ἀξιολόγοις ἐπὶ τοσοῦτον ἐκόσμησαν αὐτὴν ὥστε 15
 παρὰ τοῖς πλείστοις πρώτην ἢ δευτέραν ἀριθμεῖσθαι
 τῶν κατὰ τὴν οἰκουμένην πόλεων. ἀλλὰ περὶ μὲν
 ταύτης τὰ κατὰ μέρος ἐν τοῖς ἰδίοις χρόνοις ἀνα-
 51 γράφομεν. ὁ δὲ τὴν Μέμφιν κτίσας μετὰ τὴν τοῦ
 χώματος καὶ τῆς λίμνης κατασκευὴν ὠκοδόμησε βα- 20
 σίλεια τῶν μὲν παρὰ τοῖς ἄλλοις οὐ λειπόμενα, τῆς
 δὲ τῶν προβασιλευσάντων μεγαλοψυχίας καὶ φιλο-
 2 καλίας οὐκ ἔξια. οἱ γὰρ ἐργῶριοι τὸν μὲν ἐν τῷ
 ξῆν χρόνον εὐτελεῖ παντελῶς εἶναι νομίζουσι, τὸν
 δὲ μετὰ τὴν τελευτὴν δι' ἀρετὴν μνημονευθησόμε- 25
 νον περὶ πλείστου ποιοῦνται, καὶ τὰς μὲν τῶν ζών-
 των οἰκήσεις καταλύσεις ὀνομάζουσιν, ὥς ὀλίγον

7 μὲν ταπεινοῦσθαι D   8 περὶ] κατὰ CF   9 βασι-
 λέως] Μακεδόνης CF   10 ὁμώνυμον CF   αὐτοῦ Eich.
 11 πάντες om. D.

χρόνον ἐν ταύταις οἰκούντων ἡμῶν, τοὺς δὲ τῶν
 61 τετελευτηκότων τάφους αἰδίους οἴκους προσαγορεύ-
 ουσιν, ὥς ἐν ἄδου διατελούντων τὸν ἄπειρον αἰῶνα·
 διόπερ τῶν μὲν κατὰ τὰς οἰκίας κατασκευῶν ἦττον
 5 φροντίζουσι, περὶ δὲ τὰς ταφὰς ὑπερβολὴν οὐκ ἀπο-
 λείπουσι φιλοτιμίας. τὴν δὲ προειρημένην πόλιν 3
 ὀνομασθῆναί τινές φασιν ἀπὸ τῆς θυγατρὸς τοῦ
 κτίσαντος αὐτὴν βασιλέως. ταύτης δὲ μυθολογοῦσιν
 ἐρασθῆναι τὸν ποταμὸν Νεῖλον ὁμοιωθέντα ταύρῳ,
 10 καὶ γεννῆσαι τὸν ἐπ' ἄρετῇ θαυμασθέντα παρὰ τοῖς
 ἐγγωρίοις Αἴγυπτον, ἀφ' οὗ καὶ τὴν σύμπασαν
 χώραν τυχεῖν τῆς προσηγορίας. διαδεξάμενον γὰρ 4
 τοῦτον τὴν ἡγεμονίαν γενέσθαι βασιλέα φιλάνθρω-
 πον καὶ δίκαιον καὶ καθόλου σπουδαῖον ἐν πᾶσι·
 15 διὸ καὶ μεγάλης ἀποδοχῆς ἀξιούμενον ὑπὸ πάντων
 διὰ τὴν εὐνοίαν τυχεῖν τῆς προειρημένης τιμῆς.

Μετὰ δὲ τὸν προειρημένον βασιλέα δώδεκα 5
 γενεαῖς ὕστερον διαδεξάμενος τὴν κατ' Αἴγυπτον
 ἡγεμονίαν Μοῖρις ἐν μὲν τῇ Μέμφει κατεσκεύασε
 20 τὰ βόρεια προπύλαια, τῇ μεγαλοπρεπείᾳ πολὺ τῶν
 ἄλλων ὑπερέχοντα, ἐπάνω δὲ τῆς πόλεως ἀπὸ δέκα
 σχοίνων λίμνην ὥρυξε τῇ μὲν εὐχρηστία θαυμαστήν,
 τῷ δὲ μεγέθει τῶν ἔργων ἄπιστον· τὴν μὲν γὰρ 6
 περίμετρον αὐτῆς φασιν ὑπάρχειν σταδίων τρισχι-
 25 λίων καὶ ἑξακοσίων, τὸ δὲ βάθος ἐν τοῖς πλείστοις
 μέρεσιν ὀργυῶν πεντήκοντα· ὥστε τίς οὐκ ἂν ἀνα-
 λογιζόμενος τὸ μέγεθος τοῦ κατασκευάσματος εἰκό-
 τως ζητῆσαι πόσαι μυριάδες ἀνδρῶν ἐν πόσοις

7 τινές del. Dindorf   8 μυθολογοῦσι] τινες add. F
 19 Μῦρις DF   20 πολὺ om. CF.

7 ἔτεσι τοῦτο συνετέλεσαν; τὴν δὲ χρεῖαν τὴν ἐκ ταύτης καὶ κοινωφελίαν τοῖς τὴν Αἴγυπτον οἰκοῦσιν, ἔτι δὲ τὴν τοῦ βασιλέως ἐπίνοιαν, οὐκ ἂν τις ἐπαινέσειε τῆς ἀληθείας ἄξιως.

- 52 Ἐπειδὴ γὰρ ὁ μὲν Νεῖλος οὐχ ὠρισμένας ἐποι-
 5 εῖτο τὰς ἀναβάσεις, ἡ δὲ χώρα τὴν εὐκαρπλίαν παρε-
 σκεύαζεν ἀπὸ τῆς ἐκείνου συμμετρίας, εἰς ὑποδοχὴν
 τοῦ πλεονάζοντος ὕδατος ὥρυσε τὴν λίμνην, ὅπως
 μήτε διὰ τὸ πλῆθος τῆς ῥύσεως ἐπικλύζων ἀκαίρως
 τὴν χώραν ἔλη καὶ λίμνας κατασκευάζῃ, μήτ' ἐλάττω 10
 τοῦ συμφέροντος τὴν πλήρωσιν ποιούμενος τῇ λει-
 2 ψυδρίᾳ τοὺς καρποὺς λυμαίνηται. καὶ διώρυχα
 μὲν ἐκ τοῦ ποταμοῦ κατεσκεύασεν εἰς τὴν λίμνην
 ὀγδοήκοντα μὲν σταδίων τὸ μῆκος, τρίπλεθρον δὲ
 τὸ πλάτος· διὰ δὲ ταύτης ποτὲ μὲν δεχόμενος τὸν 15
 ποταμόν, ποτὲ δ' ἀποστρέφων, παρείχετο τοῖς γεωρ-
 γοῖς τὴν τῶν ὑδάτων εὐκαιρίαν, ἀνοιγομένου τοῦ
 στόματος καὶ πάλιν κλειομένου φιλοτέχνως καὶ
 πολυδαπάνως· οὐκ ἐλάττω γὰρ τῶν πεντήκοντα 20
 ταλάντων δαπανᾶν ἦν ἀνάγκη τὸν ἀνοῖξαι βουλό-
 μενον ἢ κλεῖσαι τὸ προειρημένον κατασκεύασμα·
 3 διαμεμένηκε δ' ἡ λίμνη τὴν εὐχρηστίαν παρεχομένη
 τοῖς κατ' Αἴγυπτον ἕως τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων,
 καὶ τὴν προσηγορίαν ἀπὸ τοῦ κατασκευάσαντος ἔχει,
 4 καλουμένη μέχρι τοῦ νῦν Μοίριδος λίμνη. ὁ δ' 25
 οὗν βασιλεὺς ὀρύττων ταύτην κατέλιπεν ἐν μέσῃ
 τόπον, ἐν ᾧ τάφον ᾠκοδόμησε καὶ δύο πυραμίδας,
 τὴν μὲν ἑαυτοῦ, τὴν δὲ τῆς γυναικὸς, σταδιαίας τὸ

2 κοινωφέλειαν DF, κοινήν ὠφέλειαν C 25 Μύρι-
 δος DF.

ὕψος, ἐφ' ὧν ἐπέστησεν εἰκόνας λιθίνας καθημένας
ἐπὶ θρόνου, νομίζων διὰ τούτων τῶν ἔργων ἀθά-
νατον ἑαυτοῦ καταλείψειν τὴν ἐπ' ἀγαθῷ μνήμην.
τὴν δ' ἐκ τῆς λίμνης ἀπὸ τῶν ἰχθύων γινομένην 5
5 πρόσοδον ἔδωκε τῇ γυναικὶ πρὸς μύρα καὶ τὸν
ἄλλον καλλωπισμόν, φερούσης τῆς θήρας ἀργυρίου
τάλαντον ἐκάστης ἡμέρας· εἴκοσι γὰρ καὶ δύο γένη 6
τῶν κατ' αὐτὴν φασιν ἰχθύων εἶναι, καὶ τοσοῦτον
αὐτῶν ἀλλίσκεσθαι πλῆθος ὥστε τοὺς προσκαρτε-
10 ροῦντας ταῖς ταριχεύαις ὄντας παμπληθεῖς δυσχερῶς
περιγίνεσθαι τῶν ἔργων. περὶ μὲν οὖν Μοίριδος
τοσαῦθ' ἱστοροῦσιν Αἰγύπτιοι.

Σεσόωσιν δέ φασιν ὕστερον ἐπὶ γενεαῖς βασι- 53
λέα γενόμενον ἐπιφανεστάτας καὶ μεγίστας τῶν πρὸ
15 αὐτοῦ πράξεις ἐπιτελέσασθαι. ἐπεὶ δὲ περὶ τούτου
τοῦ βασιλέως οὐ μόνον οἱ συγγραφεῖς οἱ παρὰ τοῖς
Ἕλλησι διαπεφωνήκασι πρὸς ἀλλήλους, ἀλλὰ καὶ
τῶν κατ' Αἴγυπτον οἱ τε ἱερεῖς καὶ οἱ διὰ τῆς πόλεως
αὐτὸν ἐγκωμιάζοντες οὐχ ὁμολογούμενα λέγουσιν,
20 ἡμεῖς πειρασόμεθα τὰ πιθανώτατα καὶ τοῖς ὑπάρ-
χουσιν ἔτι κατὰ τὴν χώραν σημείοις τὰ μάλιστα
συμφωνοῦντα διελθεῖν. γεννηθέντος γὰρ τοῦ Σε- 2
σοώσιος ἐποίησεν ὁ πατὴρ αὐτοῦ μεγαλοπρεπές τι
καὶ βασιλικόν· τοὺς γὰρ κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν
25 γεννηθέντας παῖδας ἐξ ὅλης τῆς Αἰγύπτου συναγα-
γὼν καὶ τροφούς καὶ τοὺς ἐπιμελησομένους ἐπιστή-
σας τὴν αὐτὴν ἀγωγὴν καὶ παιδείαν ὥρισε τοῖς

3 τὴν om. CD   11 Μύριδος D   13 Σέσωστριν C
22 Σεσοώσιος] προειρημένου CF   23 ἐποίησεν omittunt et
post βασιλικόν inserunt ἐπραξε II   27 καὶ] καὶ τὴν CD.

πᾶσιν, ὑπολαμβάνων τοὺς μάλιστα συντραφέντας
 καὶ τῆς αὐτῆς παρρησίας κεκοινωνηκότας εὖνου-
 στάτους καὶ συναγωνιστάς ἐν τοῖς πολέμοις ἀρίστους
 3 ἔσεσθαι. πάντα δὲ θαψιλῶς χορηγήσας διεπόνησε
 τοὺς παῖδας ἐν γυμνασίοις συνεχέσι καὶ πόνοις· 5
 οὐδενὶ γὰρ αὐτῶν ἐξῆν προσενέγκασθαι τροφήν, εἰ
 μὴ πρότερον δράμοι σταδίους ἑκατὸν καὶ ὀγδοήκοντα.
 4 διὸ καὶ πάντες ἀνδρωθέντες ὑπῆρξαν ἀθληταὶ μὲν 63
 τοῖς σώμασιν εὖρωστοι, ἡγεμονικοὶ δὲ καὶ καρτερικοὶ
 ταῖς ψυχαῖς διὰ τὴν τῶν ἀρίστων ἐπιτηδευμάτων 10
 5 ἀγωγήν. τὸ μὲν οὖν πρῶτον ὁ Σεσόωσις ἀποσταλεῖς
 ὑπὸ τοῦ πατρὸς μετὰ δυνάμεως εἰς τὴν Ἀραβίαν,
 - συστρατευομένων καὶ τῶν συντρόφων, περὶ τε τὰς
 θήρας διεπονθήθη καὶ ταῖς ἀνδρῶν καὶ σπανοσι-
 τῶν ἐγκατεργασίας κατεστρέψατο τὸ ἔθνος ἅπαν 15
 τὸ τῶν Ἀράβων, ἀδούλωτον τὸν πρὸ τοῦ χρόνου
 6 γεγονός· ἔπειτα εἰς τοὺς πρὸς τὴν ἐσπέραν τόπους
 ἀποσταλεῖς τὴν πλείστην τῆς Λιβύης ὑπήκοον ἐποιή-
 7 σατο, παντελῶς νέος ὢν τὴν ἡλικίαν. τοῦ δὲ πατρὸς
 τελευτήσαντος διαδεξάμενος τὴν βασιλείαν καὶ ταῖς 20
 προκατεργασθείσαις πράξεσι μετεωρισθείς, ἐπεβάλετο
 8 τὴν οἰκουμένην κατακτήσασθαι. ἔνιοι δὲ λέγουσιν
 αὐτὸν ὑπὸ τῆς ἰδίας θυγατρὸς Ἀθύρτιος παρακλη-
 θῆναι πρὸς τὴν τῶν ὅλων δυναστείαν, ἣν οἱ μὲν
 συνέσει πολὺ τῶν ἄλλων διαφέρουσάν φασι διδάξαι 25
 τὸν πατέρα ῥαδίως [ἂν] ἐσομένην τὴν στρατείαν,
 οἱ δὲ μαντικῇ χρωμένην καὶ τὸ μέλλον ἔσεσθαι

2 κοινωνήσαντας C   5 πόνοις] κακοπαθείαις CF   10
 ἀρίστων] ἀγαθῶν CF   14 τε om. C   16 Ἀράβων Wesseling,
 βαρβάρων codices   17 τὴν om. CF   18 ἀποσταλεῖς] ἐκπεμ-
 φθεῖς C   24 ἦν om. D   26 ἂν del. Dind.

προοινώσκουσάν ἐκ τε τῆς θυτικῆς καὶ τῆς ἐγκοι-
 μήσεως τῆς ἐν τοῖς ἱεροῖς, ἔτι δὲ τῶν κατὰ τὸν
 οὐρανὸν γινομένων σημείων. γεγράφασι δὲ τινες 9
 καὶ διότι κατὰ τὴν γένεσιν τοῦ Σεσωόσιος ὁ πατήρ
 5 αὐτοῦ καθ' ὕπνον δόξαι τὸν Ἥφαιστον αὐτῷ λέγειν
 ὅτι πάσης τῆς οἰκουμένης ὁ γεννηθεὶς παῖς κρατήσῃ.
 διὰ ταύτην οὖν τὴν αἰτίαν τὸν μὲν πατέρα τοὺς 10
 ἡλικιώτας τοῦ προειρημένου ἀθροῖσαι καὶ βασιλικῆς
 ἀγωγῆς ἀξιῶσαι, προκατασκευαζόμενον εἰς τὴν τῶν
 10 ὄλων ἐπίθουσιν, αὐτὸν δ' ἀνδρωθέντα καὶ τῇ τοῦ
 θεοῦ προορήσει πιστεύσαντα κατενεχθῆναι πρὸς τὴν
 εἰρημένην στρατείαν. πρὸς δὲ ταύτην τὴν ἐπιβολὴν 54
 πρῶτον μὲν τὴν πρὸς αὐτὸν εὐνοίαν κατεσκεύασε
 πᾶσι τοῖς κατ' Αἴγυπτον, ἡγούμενος δεῖν τοὺς μὲν
 15 συστρατεύοντας ἐτοίμως ὑπὲρ τῶν ἡγουμένων ἀπο-
 θνήσκειν, τοὺς δ' ἀπολειπομένους ἐπὶ τῶν πατρίδων
 μηδὲν νεωτερίζειν, εἰ μέλλει τὴν προαίρεσιν ἐπὶ
 τέλος ἄξειν. διὸ καὶ πάντας ἐκ τῶν ἐνδεχομένων 2
 εὐηργέτει, τοὺς μὲν χρημάτων ὠρεαῖς ἐκθεραπεύων,
 20 τοὺς δὲ χώρας δόσει, τινὰς δὲ τιμωρίας ἀπολύσει,
 πάντας δὲ ταῖς ὁμιλίαις καὶ τῇ τῶν τρόπων ἐπιει-
 κείᾳ προσήγετο· τῶν τε γὰρ βασιλικῶν ἐγκλημάτων
 ἅπαντας ἀθρόους ἀφῆκε καὶ τοὺς πρὸς ἀργύριον
 64 συγκεκλειμένους ἀπέλυσε τοῦ χρέους, ὅντος πολλοῦ
 25 πλήθους [ἀνθρώπων] ἐν ταῖς φυλακαῖς. τὴν δὲ 3
 χώραν ἅπασαν εἰς ἕξ καὶ τριάκοντα μέρη διελών,
 ἃ καλοῦσιν Αἰγύπτιοι νομούς, ἐπέστησεν ἅπασι
 νομάρχας τοὺς ἐπιμελησομένους τῶν τε προσόδων

12 προειρημένην CF 13 ἐγκατεσκεύασε Reiske 22 προσ-
 ηγάγετο D 25 ἀνθρώπων om. CF 27 νόμους D 28 τῶν τε] τε

τῶν βασιλικῶν καὶ διοικήσοντας ἅπαντα τὰ κατὰ
 4 τὰς ἰδίας μερίδας. ἐπελέξατο δὲ καὶ [τούτων] τῶν
 ἀνδρῶν τοὺς ταῖς ῥώμαις διαφέροντας καὶ συνε-
 στήσατο στρατόπεδον ἄξιον τοῦ μεγέθους τῆς ἐπι-
 βολῆς· κατέγραψε γὰρ πεζῶν μὲν ἐξήκοντα μυριάδας, 5
 ἵππεῖς δὲ δισμυρίους καὶ τετρακισχιλίους, ξεύγη δὲ
 5 πολεμιστήρια δισμύρια καὶ ἑπτακισχίλια. ἐπὶ δὲ
 τὰς κατὰ μέρος ἡγεμονίας τῶν στρατιωτῶν ἔταξε
 τοὺς συντροφούς, ἐνηθληκότας μὲν ἤδη τοῖς πολέ-
 μοις, ἀρετὴν δ' ἐξηλωκότας ἐκ παίδων, εὐνοίαν δὲ 10
 ἀδελφικὴν ἔχοντας πρὸς τε τὸν βασιλέα καὶ πρὸς
 ἀλλήλους, ὄντας τὸν ἀριθμὸν πλείους τῶν χιλίων
 6 καὶ ἑπτακοσίων. πᾶσι δὲ τοῖς προειρημένοις κατε-
 κληρουχήσε τὴν ἀρίστην τῆς χώρας, ὅπως ἔχοντες
 ἱκανὰς προσόδους καὶ μηδενὸς ἐνδεεῖς ὄντες ἀσκήσωσι 15
 55 τὰ περὶ τοὺς πολέμους. κατασκευάσας δὲ τὴν δύ-
 ναμιν ἐστράτευσεν ἐπὶ πρώτους Αἰθίοπας τοὺς πρὸς
 τῇ μεσημβρίᾳ κατοικοῦντας, καὶ καταπολεμήσας
 ἠνέγκασε τὸ ἔθνος φόρους τελεῖν ἔβενον καὶ χρυσὸν
 2 καὶ τῶν ἐλεφάντων τοὺς ὀδόντας. ἔπειτ' εἰς μὲν 20
 τὴν Ἐρυθρὰν θάλατταν ἀπέστειλε στόλον νεῶν
 τετρακοσίων, πρῶτος τῶν ἐγχωρίων μακρὰ σκάφη
 ναυπηγησάμενος, καὶ τὰς τε νήσους τὰς ἐν τοῖς τό-
 ποις κατεκτήσατο καὶ τῆς ἡπείρου τὰ παρὰ θάλατ-
 ταν μέρη κατεστρέψατο μέχρι τῆς Ἰνδικῆς· αὐτὸς 25
 δὲ μετὰ τῆς δυνάμεως περὶ τὴν πορείαν ποιησάμε-

τῶν αὐτ τῶν Eich. 2 τούτων incl. Bekker 4 συνεστήσατο]
 τὸ add. D 8 ἔταξε τῶν στρατιωτῶν vulg. 9 πολέμοις G,
 πολεμίοις ceteri 14 ἀρίστην τῆς χώρας] καλλίστην χώραν CH
 18 τὴν μεσημβρίαν F 26 πορίαν διασυρίας ποιησάμενος D.

νος κατεστρέψατο πᾶσαν τὴν Ἀσίαν. οὐ μόνον γὰρ 3
 τὴν ὕστερον ὑπ' Ἀλεξάνδρου τοῦ Μακεδόνοιο κατα-
 κτηθεῖσαν χώραν ἐπῆλθεν, ἀλλὰ καὶ τινὰ τῶν
 ἔθνων ὧν ἐκείνοιο οὐ παρέβαλεν εἰς τὴν χώραν. καὶ 4
 5 γὰρ τὸν Γάγγην ποταμὸν διέβη καὶ τὴν Ἰνδικὴν
 ἐπῆλθε πᾶσαν ἕως ὠκεανοῦ καὶ τὰ τῶν Σκυθῶν
 ἔθνη μέχρι Ταναΐδος ποταμοῦ τοῦ διορίζοντος τὴν
 Εὐρώπην ἀπὸ τῆς Ἀσίας· ὅτε δὴ φασι τῶν Αἰγυ-
 πτίων τινὰς καταλειφθέντας περὶ τὴν Μαιῶτιν λίμνην
 10 συστήσασθαι τὸ τῶν Κόλχων ἔθνος. ὅτι δὲ τοῦτο 5
 τὸ γένος Αἰγυπτιακόν ἐστι σημεῖον εἶναι τὸ περι-
 τέμνεσθαι τοὺς ἀνθρώπους παραπλησίως τοῖς κατ'
 Αἴγυπτον, διαμένοντος τοῦ νομίμου παρὰ τοῖς ἀποί-
 65 κοῖς, καθάπερ καὶ παρὰ τοῖς Ἰουδαίοις. ὁμοίως δὲ 6
 15 καὶ τὴν λοιπὴν Ἀσίαν ἔπασαν ὑπήκοον ἐποιήσατο
 καὶ τῶν Κυκλάδων νήσων τὰς πλείους. διαβὰς δ'
 εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ διεξιὼν ἔπασαν τὴν Θράκην
 ἐκινδύνευσεν ἀποβαλεῖν τὴν δύναμιν διὰ σπάνιν
 τροφῆς καὶ τόπων δυσχωρίας. διόπερ ὄρια τῆς 7
 20 στρατείας ποιησάμενος ἐν τῇ Θράκῃ, στήλας κατε-
 σκεύασεν ἐν πολλοῖς τόποις τῶν ὑπ' αὐτοῦ κατα-
 κτηθέντων· αὗται δὲ τὴν ἐπιγραφὴν εἶχον Αἰγυ-
 πτίοις γράμμασι τοῖς ἱεροῖς λεγομένοις, „Τῇδε τὴν
 χώραν ὅπλοις κατεστρέψατο τοῖς ἐαυτοῦ βασιλεὺς
 25 βασιλέων καὶ δεσπότης δεσποτῶν Σεσόωσις“. τὴν 8
 δὲ στήλην κατεσκεύασεν ἔχουσαν αἰδοῖον ἐν μὲν
 τοῖς μαχίμοις ἔθνεσιν ἀνδρός, ἐν δὲ τοῖς ἀγεννέσι
 καὶ δειλοῖς γυναικός, ἀπὸ τοῦ κυριωτέρου μέρους

1 τὴν om. D 6 σκυθικῶν D 14 ὁμοίως ὡς C, ὡς F καθ-
 ἄτερ ... Ἰουδαίοις suspectum (c. 28, 2) 23 τὴν om. D 28 κυριω-

τὴν διάθεσιν τῆς ἐκάστων ψυχῆς φανερωτάτην τοῖς
 9 ἐπιγινομένοις ἔσεσθαι νομίζων. ἐν ἐνίοις δὲ τόποις
 καὶ τὴν ἑαυτοῦ κατεσκεύασεν εἰκόνα λιθίνην, τόξα
 καὶ λόγχην ἔχουσαν, τῷ μεγέθει τέτταρσι παλαι-
 σταῖς μείζονα τῶν τεττάρων πηχῶν, ἡλίκος ὢν καὶ 5
 10 αὐτὸς ἐτύγγανεν. ἐπιεικῶς δὲ προσενεχθεὶς ἅπασι
 τοῖς ὑποτεταγμένοις καὶ συντελέσας τὴν στρατείαν
 ἐν ἔτεσιν ἐννέα, τοῖς μὲν ἔθνεσι κατὰ δύναμιν προσ-
 ἔταξε δωροφορεῖν κατ' ἐνιαυτὸν εἰς Αἴγυπτον, αὐτὸς
 δ' ἀθροίσας αἰχμαλώτων τε καὶ τῶν ἄλλων λαφύ- 10
 ρων πλῆθος ἀνυπέρβλητον ἐπανῆλθεν εἰς τὴν πα-
 τρίδα, μεγίστας πράξεις τῶν πρὸ αὐτοῦ κατειργα-
 11 σμένος. καὶ τὰ μὲν ἱερὰ πάντα τὰ κατ' Αἴγυπτον
 ἀναθήμασιν ἀξιολόγοις καὶ σκύλοις ἐκόσμησε, τῶν
 δὲ στρατιωτῶν τοὺς ἀνδραγαθήσαντας δωρεαῖς κατὰ 15
 12 τὴν ἀξίαν ἐτίμησε. καθόλου δὲ ἀπὸ ταύτης τῆς
 στρατείας οὐ μόνον ἡ συνανδραγαθήσασα δύναμις
 μεγάλην εὐπορίαν κτησαμένη τὴν ἐπάνοδον ἐποιή-
 σατο λαμπράν, ἀλλὰ καὶ τὴν Αἴγυπτον ἅπασαν
 συνέβη παντοίας ὠφελείας ἐμπλησθῆναι. 20

56 Ὁ δὲ Σεσόωσις ἀποστήσας τὰ πλῆθη ἀπὸ τῶν
 πολεμικῶν ἔργων τοῖς μὲν συνανδραγαθήσασιν συν-
 ἐχώρησε τὴν ῥαστώνην καὶ τὴν ἀπόλαυσιν τῶν κατα-
 κτηθέντων ἀγαθῶν, αὐτὸς δὲ φιλόδοξος ὢν καὶ τῆς
 εἰς τὸν αἰῶνα μνήμης ὀρεγόμενος κατεσκεύασεν 25
 ἔργα μεγάλα καὶ θαυμαστὰ ταῖς ἐπινοίαις καὶ ταῖς
 χορηγίαις, ἑαυτῷ μὲν ἀθάνατον περιποιοῦντα δόξαν,
 τοῖς δ' Αἰγυπτίοις τὴν εἰς ἅπαντα τὸν χρόνον ἀσφά-

τάτου Π.
 om. CF

ἐκάστου C
 26 ἔργα] ἔργα τε vulg.

19 ἅπασαν] ὅλην C

21 ἀπὸ

- 66 λειαν μετὰ ῥασιτώνης. πρῶτον μὲν γὰρ ἀπὸ θεῶν 2
 ἀρξάμενος ᾠκοδόμησεν ἐν πάσαις ταῖς κατ' Αἴγυ-
 πτον πόλεσιν ἱερὸν θεοῦ τοῦ μάλιστα παρ' ἑκάστοις
 τιμωμένου. πρὸς δὲ τὰς ἐργασίας τῶν μὲν Αἴγυ-
 5 πτίων οὐδένα παρέλαβε, δι' αὐτῶν δὲ τῶν αἰχμα-
 λώτων ἅπαντα κατεσκεύασε· διόπερ ἐπὶ πᾶσι τοῖς
 ἱεροῖς ἐπέγραψεν ὥς οὐδεὶς ἐργώριος εἰς αὐτὰ με-
 μόχθηκε. λέγεται δὲ τῶν αἰχμαλῶτων τοὺς ἐκ τῆς 3
 Βαβυλωνίας ἄλόντας ἀποστῆναι τοῦ βασιλέως, μὴ
 10 δυναμένους φέρειν τὰς ἐν τοῖς ἔργοις ταλαιπωρίας·
 οὓς καταλαβομένους παρὰ τὸν ποταμὸν χωρίον καρ-
 τερὸν διαπολεμεῖν τοῖς Αἴγυπτίοις καὶ τὴν σύνεγγυς
 χώραν καταφθεῖρειν, τέλος δὲ δοθείσης ἀδείας αὐ-
 τοῖς κατοικῆσαι τὸν τόπον, ὃν καὶ ἀπὸ τῆς πατρίδος
 15 Βαβυλῶνα προσαγορεῦσαι. δι' αἰτίας δὲ παραπλη- 4
 σίους φασὶν ὠνομάσθαι καὶ τὴν Τροίαν τὴν ἐτι
 [καὶ] νῦν οὖσαν παρὰ τὸν Νεῖλον· τὸν μὲν γὰρ
 Μενέλαον ἐξ Ἰλίου πλέοντα μετὰ πολλῶν αἰχμαλῶ-
 των παραβαλεῖν εἰς Αἴγυπτον, τοὺς δὲ Τρῶας
 20 ἀποστάντας αὐτοῦ καταλαβέσθαι τινὰ τόπον καὶ
 διαπολεμῆσαι μέχρι ὅτου συγχωρηθείσης αὐτοῖς τῆς
 ἀσφαλείας ἔκτισαν πόλιν, ἣν ὁμώνυμον αὐτοῖς
 ποιῆσαι τῇ πατρίδι. οὐκ ἄγνοῶ δ' ὅτι περὶ τῶν 5
 εἰρημένων πόλεων Κτησίας ὁ Κνίδιος διαφόρως
 25 ἰστόρησε, φήσας τῶν μετὰ Σεμιράμιδος παραβαλόν-
 των εἰς Αἴγυπτόν τινας ἐκτικέναι ταύτας, ἀπὸ τῶν
 ἰδίων πατρίδων θεμένους τὴν προσηγορίαν. περὶ 6
 δὲ τούτων τὸ μὲν ἀληθὲς ἐκθέσθαι μετὰ ἀκριβείας

14 τὸν om. D   17 καὶ om. D   20 καταλαβέσθαι G²,
 ἀπολαβέσθαι CG¹, καταλαβεῖν DF.

οὐ ῥάδιον, τὸ δ' ἀναγραφῆς ἀξιῶσαι τὰ διαφωνού-
μενα παρὰ τοῖς συγγραφεῦσιν ἀναγκαῖον, ὅπως
ἀκέραιος ἢ περὶ τῆς ἀληθείας κρίσις ἀπολείπεται
τοῖς ἀναγινώσκουσιν.

- 57 Ὁ δ' οὖν Σιθώσις χώματα πολλὰ καὶ μεγάλα ⁵
κατασκευάσας τὰς πόλεις εἰς ταῦτα μετώκισεν, ὅσαι
μὴ φυσικῶς τὸ ἔδαφος ἐτύγγανον ἐπηρμένον ἔχου-
σαι, ὅπως κατὰ τὰς πληρώσεις τοῦ ποταμοῦ κατα-
φυγὰς ἔχουσιν ἀκινδύνους οἳ τε ἄνθρωποι καὶ τὰ
2 κτήνη. κατὰ πᾶσαν δὲ τὴν χώραν τὴν ἀπὸ Μέμ- ¹⁰
φιδος ἐπὶ θάλατταν ὥρυξε πυκνὰς ἐκ τοῦ ποταμοῦ
διώρυγας, ἵνα τὰς μὲν συγκομιδὰς τῶν καρπῶν
ποιῶνται συντόμως καὶ ῥαδίως, ταῖς δὲ πρὸς ἀλλή-
λους τῶν λαῶν ἐπιμιξίαις καὶ πᾶσι τοῖς τόποις
ὑπάρχη ῥαστώνη καὶ πάντων τῶν πρὸς ἀπόλαυσιν ¹⁵
πολλὴ θαψίλεια· τὸ δὲ μέγιστον, πρὸς τὰς τῶν πο- ⁶⁷
λεμίων ἐφόδους ὀχυρὰν καὶ δυσέμβολον ἐποίησε
3 τὴν χώραν· τὸν γὰρ πρὸ τοῦ χρόνον ἢ κρατίστη
τῆς Αἰγύπτου πᾶσα σχεδὸν ἱππάσιμος οὖσα καὶ ταῖς
συνωρίσιν εὐβάτος ἀπ' ἐκείνου τοῦ χρόνου διὰ τὸ ²⁰
πληθος τῶν ἐκ τοῦ ποταμοῦ διωρύχων δυσεφοδω-
4 τάτη γέγονεν. ἐτείχισε δὲ καὶ τὴν πρὸς ἀνατολὰς
νεύουσαν πλευρὰν τῆς Αἰγύπτου πρὸς τὰς ἀπὸ τῆς
Συρίας καὶ τῆς Ἀραβίας ἐμβολὰς ἀπὸ Πηλουσίου
μέχρι Ἑλιουπόλεως διὰ τῆς ἐρήμου, τὸ μῆκος ἐπὶ ²⁵
5 σταδίους χιλίους καὶ πεντακοσίους. ἐναντηγῆσατο
δὲ καὶ πλοῖον κέδρινον τὸ μὲν μῆκος πηχῶν δια-

3 ἀληθείας κρίσις] ἀκριβεΐας σύστασις D ⁶ εἰς ταύ-
τας DF, ταύτας C, corr. Wess. 14 χρόποις CF ¹⁸ τοῦ]
τούτου D ²⁰ ἔμβατος vulg.

κοσίων καὶ ὀγδοήκοντα, τὴν δ' ἐπιφάνειαν ἔχον
τὴν μὲν ἔξωθεν ἐπὶ χροῦσον, τὴν δ' ἔνδοθεν κατη-
γυρωμένην· καὶ τοῦτο μὲν ἀνέθηκε τῷ θεῷ τῷ
μάλιστα ἐν Θήβαις τιμωμένῳ, δύο τε λιθίνους ὀβε-
λίσκους ἐκ τοῦ σκληροῦ λίθου πηχῶν τὸ ὕψος εἴκοσι
πρὸς τοῖς ἑκατόν, ἐφ' ὧν ἐπέγραψε τό τε μέγεθος
τῆς θυνάμεως καὶ τὸ πλῆθος τῶν προσόδων καὶ
τὸν ἀριθμὸν τῶν καταπολεμηθέντων ἔθνων· ἐν
Μέμφει δ' ἐν τῷ τοῦ Ἡφαίστου ἱερῷ μονολίθους
εἰκόνας ἑαυτοῦ τε καὶ τῆς γυναικὸς τὸ ὕψος τριά-
κοντα πηχῶν, τῶν δ' υἱῶν εἴκοσι πηχῶν, διὰ σύμ-
μετρα τοιόνδε. ἐκ τῆς μεγάλης στρατείας ἀνακάμ- 6
ντος εἰς Αἴγυπτον τοῦ Σεσοῶσιος καὶ διατρίβοντος
ἐν τῷ Πηλούσιον, ἐστιῶν αὐτὸν ὁ ἀδελφὸς μετὰ
τῆς γυναικὸς καὶ τῶν τέκνων ἐπιβουλήν συνε-
βόησαν· ἀναπαυσάμενων γὰρ αὐτῶν ἀπὸ τῆς μέθης,
ἔσαν καλὰ μου ξηροῦ πλῆθος ἐκ χρόνου παρεσκευ-
σμένοι, καὶ τοῦτο νυκτὸς τῇ σκηνῇ περιθεῖς, ἐνέ-
κλιθεν. ἄφνω δὲ τοῦ πυρὸς ἐκλάμψαντος οἱ μὲν 7
ἐκ τῆς θεραπείας τοῦ βασιλέως τεταγμένοι παρε-
κλήθουν, ἀγεννῶς ὡς ἂν οἰνωμένοι, ὁ δὲ Σεσοῶσις
ἀμφοτέρως τὰς χεῖρας ἀνατείνας καὶ ὑπὲρ τῆς σωτη-
ρίας τῶν τε παίδων καὶ τῆς γυναικὸς τοῖς θεοῖς
ὑξάμενος διεξέπεσε διὰ τῆς φλογός. σωθεῖς δὲ 8
παραδόξως τοὺς ἄλλους θεοὺς ἐτίμησεν ἀναθή-
κῃ, καθότι προείρηται, πάντων δὲ μάλιστα τὸν
Ἡφαιστον, ὡς ὑπὸ τούτου τετευχῶς τῆς σωτηρίας.

2 ἔνδοθεν] ἐντὸς CF   4 τε Wesseling, δὲ codices
3 διατρίβοντος CF   16 ἀναπαυομένων CF   23 τε om.
vulg.   τοῖς θεοῖς om. CF   25 τοὺς D, τοὺς τε vulg.

- 58 Πολλῶν δὲ καὶ μεγάλων περὶ τὸν Σεσόωσιν
 ὑπαρξάντων δοκεῖ μεγαλοπρεπέστατον αὐτῷ γεγο-
 νέναι τὸ συντελούμενον ἐν ταῖς ἐξόδοις περὶ τοὺς 68
 2 ἡγεμόνας. τῶν γὰρ καταπεπολεμημένων ἐθνῶν οἱ
 τε τὰς συγκεχωρημένας βασιλείας ἔχοντες καὶ τῶν 5
 ἄλλων οἱ τὰς μεγίστας ἡγεμονίας παρειληφότες
 ἀπήντων εἰς Αἴγυπτον ἐν τακτοῖς χρόνοις φέροντες
 δῶρα· οὓς ὁ βασιλεὺς ἐκδεχόμενος ἐν μὲν τοῖς ἄλ-
 λοις ἐτίμα καὶ διαφερόντως προῆγεν, ὅποτε δὲ πρὸς
 ἱερὸν ἢ πόλιν προσιέναι μέλλοι, τοὺς ἵππους ἀπὸ 10
 τοῦ τεθρίππου λύων ὑπεξεύγνυνεν ἀντὶ τούτων κατὰ
 τέτταρας τοὺς τε βασιλεῖς καὶ τοὺς ἄλλους ἡγεμό-
 νας, ἐνδεικνύμενος, ὥς ᾤετο, πᾶσιν ὅτι τοὺς τῶν
 ἄλλων κρατίστους καὶ δι' ἀρετὴν ἐπιφανεστάτους
 καταπολεμήσας εἰς ἄμιλλαν ἀρετῆς οὐκ ἔχει τὸν 15
 3 δυνάμενον συγκριθῆναι. δοκεῖ δ' οὗτος ὁ βασιλεὺς
 πάντας τοὺς πώποτε γενομένους ἐν ἐξουσίαις ὑπερ-
 βεβηκέναι ταῖς τε πολεμικαῖς πράξεσι καὶ τῷ μεγέ-
 θει καὶ τῷ πλήθει τῶν τε ἀναθημάτων καὶ τῶν
 ἔργων τῶν κατεσκευασμένων κατ' Αἴγυπτον. ἔτη 20
 δὲ τρία πρὸς τοῖς τριάκοντα βασιλεύσας ἐκ προαι-
 ρέσεως ἐξέλιπε τὸν βίον, ὑπολιπόντων αὐτὸν τῶν
 ὁμμάτων· καὶ τοῦτο πράξας οὐ μόνον παρὰ τοῖς
 ἱερεῦσιν, ἀλλὰ καὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις Αἰγυπτίοις
 ἐθαυμάσθη, δόξας τῇ μεγαλοψυχίᾳ τῶν πεπραγμέ- 25
 νων ἀκόλουθον πεποιῆσθαι τὴν τοῦ βίου κατα-
 4 στροφήν. ἐπὶ τοσοῦτο δ' ἴσχυσε καὶ διέτεινε τοῖς
 χρόνοις ἢ δόξα τούτου τοῦ βασιλέως ὥστε τῆς

10 ἀπὸ] ὑπὸ Hertlein 14 δι' ἀρετὴν] διαρπαγὴν D
 15 τοὺς δυνάμενους CF 19 τῷ om. D 22 ὑπολειπόντων DF.

Αἰγύπτου πολλαῖς γενεαῖς ὕστερον πεσούσης ὑπὸ
 τὴν ἐξουσίαν τῶν Περσῶν, καὶ Δαρείου τοῦ Ξέρξου
 πατρὸς σπουδάσαντος ἐν Μέμφει τὴν ἰδίαν εἰκόνα
 στήσαι πρὸ τῆς Σεσοῳσίου, ὃ μὲν ἀρχιερεὺς ἀντεῖπε
 5 λόγου προτεθέντος ἐν ἐκκλησίᾳ τῶν ἱερέων, ἀπο-
 φηνόμενος ὡς οὐπὼ Δαρείος ὑπερβέβηκε τὰς Σεσοῳ-
 σίου πράξεις, ὃ δὲ βασιλεὺς οὐχ ὅπως ἡγανάκτησεν,
 ἀλλὰ καὶ τούναντίον ἡσθεὶς ἐπὶ τῇ παρρησίᾳ σπου-
 δάσειν ἔφησεν ὅπως κατὰ μηδὲν ἐκείνου λειψθείη
 10 βιάσας τὸν ἴσον χρόνον, καὶ παρεκάλει συγκρίνειν
 τὰς ἡλικιώτιδας πράξεις· τοῦτον γὰρ δικαιοτάτον
 ἔλεγχον εἶναι τῆς ἀρετῆς. περὶ μὲν οὖν Σεσοῳσίου δ
 ἀρκεσθησόμεθα τοῖς λόγοις τοῖς ῥηθεῖσιν.
 69 Ὁ δ' υἱὸς αὐτοῦ διαδεξάμενος τὴν βασιλείαν 59
 15 καὶ τὴν τοῦ πατρὸς προσηγορίαν ἑαυτῷ περιθέμενος
 προᾶξιν μὲν πολεμικὴν ἢ μνήμης ἀξίαν οὐδ' ἦντιν-
 οὖν συνετελέσατο, συμπτώματι δὲ περιέπεσεν ἰδιά-
 ζοντι. ἐστερήθη μὲν γὰρ τῆς ὀράσεως εἴτε διὰ τὴν 2
 πρὸς τὸν πατέρα τῆς φύσεως κοινωνίαν εἶθ', ὥς
 20 τινες μυθολογοῦσι, διὰ τὴν εἰς τὸν ποταμὸν ἀσέ-
 βειαν, ἐν ᾧ χειμαζόμενός ποτε τὸ φερόμενον ῥεῦμα
 κατηκόντισε· διὰ δὲ τὴν ἀτυχίαν ἀναγκασθεὶς κατα-
 φυγεῖν ἐπὶ τὴν τῶν θεῶν βοήθειαν, ἐπὶ χρόνους
 ἱκανοὺς πλείσταις θυσίαις καὶ τιμαῖς τὸ θεῖον ἐξι-
 25 λασκόμενος οὐδεμιᾶς ἐτύγχανε πολυωρίας· τῷ δε- 3
 κάτῳ δ' ἔτει μαντείας αὐτῷ γενομένης τιμῆσαί τε

4 πρὸ τῆς Dindorf, πρὸς τῇ D, πρὸ τῆς τοῦ ceteri
 6 ὑπερτέθειται II 13 τοῖς λόγοις τοῖς ῥηθεῖσιν ABDE,
 τοῖς εἰρημένους λόγοις ceteri 21 ἐν ᾧ . . . . . κατηκόν-
 τισεν ABDE³, τὸ γὰρ (γὰρ om. FG) ῥεῦμα κατηκόντισε ceteri.

- τὸν θεὸν τὸν ἐν Ἡλιουπόλει καὶ γυναικὸς οὐρῶ
 νύξεσθαι τὸ πρόσωπον ἣτις ἑτέρου πεῖραν ἀνδρὸς
 οὐκ εἴληφε, τῶν μὲν γυναικῶν ἀπὸ τῆς ἰδίας ἀρ-
 ξάμενος καὶ πολλὰς ἐξετάσας οὐδεμίαν εὗρεν ἀδιά-
 φθορον πλὴν κηπουροῦ τινος, ἦν ὑγιῆς γενόμενος ⁵
 ἔγρημε· τὰς δ' ἄλλας ζώσας ἐν κώμῃ τινὶ κατέκλυσεν,
 ἣν Αἰγύπτιοι διὰ τὸ σύμπτωμα τοῦτο προσηγόρευσαν
⁴ ἱερὰν βῶλον· τῷ δ' ἐν Ἡλιουπόλει θεῷ τὰς χάριτας
 ἀπονέμων τῆς εὐεργεσίας κατὰ τὸν χρησμὸν ὀβε-
 λίσκους ἀνέθηκε δύο μονολίθους, τὸ μὲν πλάτος ¹⁰
 ὀκτώ, τὸ δὲ μῆκος πηχῶν ἑκατόν.
- ⁶⁰ Μετὰ δὲ τοῦτον τὸν βασιλέα συχνοὶ τῶν δια-
 δεξαμένων τὴν ἀρχὴν τινες οὐδὲν ἐπραξαν ἀνα-
 γραφῆς ἄξιον. πολλαῖς δ' ὕστερον γενεαῖς Ἀμασις
 γενόμενος βασιλεὺς ἤρχε τῶν ὄχλων βιαιότερον· ¹⁵
 πολλοὺς μὲν γὰρ παρὰ τὸ δίκαιον ἐτιμωρεῖτο,
 συχνοὺς δὲ τῶν οὐσιῶν ἐστέρισκε, πᾶσι δ' ὑπερ-
 οπτικῶς καὶ κατὰ πᾶν ὑπερηφάνως προσεφέρετο.
- ² μέχρι μὲν οὖν τινος οἱ πάσχοντες ἐκατέρουν, οὐ
 δυνάμενοι κατ' οὐδένα τρόπον ἀμύνασθαι τοὺς πλέον ²⁰
 ἰσχύοντας· ἐπεὶ δ' Ἀκτισάνης ὁ τῶν Αἰθιοπῶν βασι-
 λεὺς ἐστράτευσεν ἐπ' αὐτόν, τότε τοῦ μίσους καιρὸν
- ³ λαβόντος ἀπέστησαν οἱ πλείστοι. διόπερ ῥαδίως
 αὐτοῦ χειρωθέντος ἡ μὲν Αἴγυπτος ἔπεσεν ὑπὸ τὴν
 τῶν Αἰθιοπῶν βασιλείαν, ὁ δ' Ἀκτισάνης ἀνδρῶ- ²⁵
 πίνως ἐνέγκας τὴν εὐτυχίαν ἐπιεικῶς προσεφέρετο
- ⁴ τοῖς ὑποτεταγμένοις· ὅτε δὴ καὶ συνετέλεσεν ἰδιόν

² ἣτις πεῖραν . . εἴληφεν ἑτέρου vulg. ¹¹ πηχῶν]
 ποδῶν D ¹⁶ ἐτιμωρήσατο D ²³ λαβόντες libri, corr.
 Dindorf (XV 1, 4) ²⁴ ἔπεσεν] χειρωθεῖσα D.

70 τι περὶ τοὺς ληστιάς, οὔτε θανατώσας τοὺς ἐνόχους
 οὔτε ὀλοσχερῶς ἀφελὶς ἀτιμωρήτους· συναγαγὼν γὰρ 5
 ἐξ ἀπάσης τῆς χώρας τοὺς ἐν ἐγκλήμασιν ὄντας
 κακουργίας, καὶ τὴν διάγνωσιν αὐτῶν δικαιοτάτην
 5 ποιησάμενος, ἤθροισεν ἅπαντας τοὺς καταδεδικα-
 σμένους, ἀποτεμῶν δ' αὐτῶν τοὺς μυκτῆρας κατῴ-
 κισεν ἐν τοῖς ἐσχάτοις τῆς ἐρήμου [χώρας], κτίσας
 πόλιν τὴν ἀπὸ τοῦ συμπτώματος τῶν οἰκητόρων
 Ῥινοκόλουρα προσαγορευθεῖσαν. αὕτη δὲ κειμένη 6
 10 πρὸς τοῖς μεθορίοις τῆς Αἰγύπτου καὶ Συρίας οὐ
 μακρὰν τοῦ παρήκοντος αἰγιαλοῦ πάντων σχεδὸν
 τῶν πρὸς ἀνθρωπίνην δίαιταν ἀνηκόντων ἐστέρη-
 ται· περιέχει μὲν γὰρ αὐτὴν χώρα πλήρης ἀλμυρί- 7
 δος, ἐντὸς δὲ τοῦ τείχους ὀλίγον ἐστὶν ὕδωρ ἐν
 15 φρέασι, καὶ τοῦτο διεφθαρμένον καὶ παντελῶς τῇ
 γεύσει πικρόν. κατῴκισε δ' αὐτοὺς εἰς ταύτην τὴν 8
 χώραν, ὅπως μῆτε τοὺς ἐξ ἀρχῆς ἐπιτηδευθέντας
 βίους διατηροῦντες λυμαίνωνται τοὺς μηδὲν ἀδι-
 κοῦντας, μῆτε κατὰ τὰς πρὸς τοὺς ἄλλους ἐπιμιξίας
 20 ἀγνοοῦμενοι λανθάνωσιν. ἀλλ' ὅμως ἐκριφέντες εἰς 9
 χώραν ἐρημον καὶ πάντων σχεδὸν τῶν χρησίμων
 ἄπορον ἐπενόησαν βίον οἰκεῖον τῆς περὶ αὐτοὺς
 ἐνδείας, ἀναγκαζούσης τῆς φύσεως πρὸς τὴν ἀπορίαν
 πάντα μηχανᾶσθαι. καλάμην γὰρ κείροντες ἐκ τῆς 10
 25 ὁμόρου χώρας, καὶ ταύτην σχίζοντες, λῖνα παρα-
 μήκη κατεσκεύαζον, ταῦτα δὲ παρὰ τὸν αἰγιαλὸν
 ἐπὶ πολλοὺς σταδίους ἰστάντες τὰς θήρας τῶν ὀρ-
 τύγων ἐποιοῦντο· φέρονται γὰρ οὗτοι κατ' ἀγέλας

4 κακουργίας om. II   7 χώρας om. D   9 ῥινοκο-
 λοῦραν D, ῥινοκουρούραν CF   24 γὰρ] μὲν γὰρ vulg.

μείζοντας ἐκ τοῦ πελάγους· οὓς θηρεύοντες ἡθροίζον
πληθος ἱκανὸν εἰς διατροφὴν ἑαυτοῖς.

- 61 Τοῦ δὲ βασιλέως τούτου τελευτήσαντος ἀνεκτή-
σαντο τὴν ἀρχὴν Αἰγύπτιοι, καὶ κατέστησαν ἐγγώ-
ριον βασιλέα Μένδην, ὃν τινες Μάρρον προσονο- 5
2 μάζουσιν. οὗτος δὲ πολεμικὴν μὲν πράξιν οὐδ' ἡν-
τινοῦν ἐπετελέσατο, τάφον δ' αὐτῷ κατεσκεύασε τὸν
ὀνομαζόμενον λαβύρινθον, οὐχ οὕτω κατὰ τὸ μέγε-
θος τῶν ἔργων θαυμαστὸν ὥς πρὸς τὴν φιλοτεχνίαν 71
δυσμύμητον· ὁ γὰρ εἰσελθὼν εἰς αὐτὸν οὐ δύναται 10
ῥαδίως τὴν ἔξοδον εὑρεῖν, ἐὰν μὴ τύχῃ τινὸς ὁδη-
3 γοῦ παντελῶς ἐμπείρου. φασὶ δὲ τινες καὶ τὸν
Δαίδαλον εἰς Αἴγυπτον παραβαλόντα καὶ θαυμά-
σαντα τὴν ἐν τοῖς ἔργοις τέχνην κατασκευάσαι τῷ
βασιλεύοντι τῆς Κρήτης Μίνῳ λαβύρινθον ὁμοιον 15
τῷ κατ' Αἴγυπτον, ἐν ᾧ γενέσθαι μυθολογοῦσι τὸν
4 λεγόμενον Μινώταυρον. ἀλλ' ὁ μὲν κατὰ τὴν Κρή-
την ἠφανίσθη τελέως, εἴτε δυνάστου τινὸς κατα-
σκάψαντος εἴτε τοῦ χρόνου τοῦτον λυμνηαμένου·
ὁ δὲ κατ' Αἴγυπτον ἀκέραιον τὴν ὅλην κατασκευὴν 20
τετήρηκε μέχρι τοῦ καθ' ἡμᾶς βίου.

- 62 Μετὰ δὲ τὴν τοῦ βασιλέως τούτου τελευτήν
ἐπὶ γενεὰς πέντε γενομένης ἀναρχίας τῶν ἀδόξων
τις ἠρέθη βασιλεὺς, ὃν Αἰγύπτιοι μὲν ὀνομάζουσι
Κέτηνα, παρὰ δὲ τοῖς Ἑλλήσιν εἶναι δοκεῖ Πρωτεὺς 25
2 ὁ κατὰ τὸν Ἰλιακὸν γεγονὼς πόλεμον. τούτου δὲ
παραδεδομένου τῶν τε πνευμάτων ἔχειν ἐμπειρίαν
καὶ τὴν μορφὴν μεταβάλλειν ὅτε μὲν εἰς ζώων τύ-

9 πρὸς] κατὰ D 16 γενέσθαι] διατρίψαι II 25 Κέτην
F, καὶ τινὰ C 26 γεγόμενος CF.

πους, ὅτε δὲ εἰς δένδρον ἢ πῦρ ἢ τι τῶν ἄλλων,
 ὁμολογούμενα τούτοις συμβαίνει καὶ τοὺς ἱερεῖς
 λέγειν περὶ αὐτοῦ. ἐκ μὲν γὰρ τῆς μετὰ τῶν ἀστρο- 3
 λόγων συμβιώσεως, ἣν ἐποιεῖτο συνεχῶς, ἐμπειρίαν
 5 ἐσχηκέναι τὸν βασιλέα τῶν τοιούτων, ἐκ δὲ τοῦ νο-
 μίμου τοῦ παραδεδομένου τοῖς βασιλεῦσι τὸ περὶ
 τὰς μεταβολὰς τῆς ἰδέας μυθολογηθῆναι παρὰ τοῖς
 Ἑλλησιν. ἐν ἔθει γὰρ εἶναι τοῖς κατ' Αἴγυπτον 4
 δυνάσταις περιτίθεσθαι περὶ τὴν κεφαλὴν λεόντων
 10 καὶ ταύρων καὶ δρακόντων προτομάς, σημεῖα τῆς
 ἀρχῆς· καὶ ποτὲ μὲν δένδρα, ποτὲ δὲ πῦρ, ἔστι δ'
 ὅτε καὶ θυμιαμάτων εὐωδῶν ἔχειν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς
 οὐκ ὀλίγα, καὶ διὰ τούτων ἅμα μὲν ἑαυτοὺς εἰς
 εὐπρέπειαν κοσμεῖν, ἅμα δὲ τοὺς ἄλλους εἰς κατὰ-
 15 πληξιν ἄγειν καὶ δεισιδαίμονα διάθεσιν.

Μετὰ δὲ τὴν Πρωτέως τελευτὴν διαδεξάμενος 5
 τὴν βασιλείαν ὁ υἱὸς Ῥέμφις διετέλεσε πάντα τὸν
 72 τοῦ ξῆν χρόνον ἐπιμελούμενος τῶν προσόδων καὶ
 σωρεύων πανταχόθεν τὸν πλοῦτον, διὰ δὲ μικρο-
 20 ψυχίαν καὶ φιλαργυρίαν ἥθους οὔτε εἰς ἀναθήματα
 θεῶν οὔτ' εἰς εὐεργεσίαν ἀνθρώπων οὐδὲν ἀνήλωσε.
 διὸ καὶ γενόμενος οὐ βασιλεὺς ἀλλ' οἰκονόμος ἀγα- 6
 θὸς ἀντὶ τῆς ἐπ' ἀρετῇ δόξης ἀπέλιπε πλεῖστα χρη-
 ματα τῶν πρὸ αὐτοῦ βασιλευσάντων· ἀργύρου γὰρ
 25 καὶ χρυσοῦ παραδέδοται συναγαγεῖν αὐτὸν εἰς τετ-
 ταράκοντα μυριάδας ταλάντων.

Τούτου δὲ τελευτήσαντος ἐπὶ γενεᾶς ἐπτά διε- 63
 δέξαντο τὴν ἀρχὴν βασιλεῖς ἀργοὶ παντελῶς καὶ

πρὸς ἄνεσιν καὶ τροφήν ἅπαντα πράττοντες. διό-
περ ἐν ταῖς ἱεραῖς ἀναγραφαῖς οὐδὲν αὐτῶν ἔργον
πολυτελὲς οὐδὲ πρᾶξις ἱστορίας ἀξία παραδέδοται
πλήν ἐνὸς Νειλέως, ἀφ' οὗ συμβαίνει τὸν ποταμὸν
ὀνομασθῆναι Νεῖλον, τὸ πρὸ τοῦ καλούμενον Αἴγν- 5
πτον· οὗτος δὲ πλείστας εὐκαίρους διώρυχας κατα-
σκευάσας καὶ πολλὰ περὶ τὴν εὐχρηστίαν τοῦ Νείλου
φιλοτιμηθεὶς αἴτιος κατέστη τῷ ποταμῷ ταύτης τῆς
προσηγορίας.

- 2 Ὅγδοος δὲ βασιλεὺς γενόμενος Χέμμης ὁ Μεμ- 10
φίτης ἤρξε μὲν ἔτη πεντήκοντα, κατεσκεύασε δὲ τὴν
μεγίστην τῶν τριῶν πυραμίδων τῶν ἐν τοῖς ἑπτὰ
3 τοῖς ἐπιφανεστάτοις ἔργοις ἀριθμουμένων. αὐταὶ
δὲ κείμεναι κατὰ τὴν Αἰβύην τῆς Μέμφεως ἀπέχουσι
σταδίους ἑκατὸν καὶ εἴκοσι, τοῦ δὲ Νείλου πέντε 15
πρὸς τοῖς τετταράκοντα, τῷ δὲ μεγέθει τῶν ἔργων
καὶ τῇ κατὰ τὴν χειρουργίαν τέχνῃ θαυμαστήν τινα
4 κατάπληξιν παρέχονται τοῖς θεωμένοις. ἡ μὲν γὰρ
μεγίστη τετράπλευρος οὕσα τῷ σχήματι τὴν ἐπὶ τῆς
βάσεως πλευρὰν ἐκάστην ἔχει πλέθρων ἑπτὰ, τὸ δ' 20
ὑψος πλεόν τῶν ἑξ πλέθρων· συναγωγὴν δ' ἐκ τοῦ
κατ' ὀλίγον λαμβάνουσα μέχρι τῆς κορυφῆς ἐκάστην
5 πλευρὰν ποιεῖ πηχῶν ἑξ. πᾶσα δὲ στερεοῦ λίθου
κατεσκεύασται, τὴν μὲν ἐργασίαν ἔχοντας δυσχερεῖ,
τὴν δὲ διαμονὴν αἰώνιον· οὐκ ἐλαττόνων γὰρ ἢ 25
χιλίων ἐτῶν, ὥς φασι, διεληλυθότων εἰς τὸν καθ'

3 παντελὲς II   5 ὀνομάσθαι II   τοῦ] τοῦτον D
10 χέμμης C   17 τέχνην χειρουργία libri, corr. Reiske (c.
64, 2 et 8)   τινὰ om. CD   21 πλεόν] πλείω D, ἔχει πλείω II
23 δέ] δ' ἐκ A.

ἡμᾶς βίον, ὥς δὲ ἔνιοι γράφουσι, πλειόνων ἢ τρισ-
χιλίων καὶ τετρακοσίων, διαμένουσι μέχρι τοῦ νῦν
οἱ λίθοι τὴν ἐξ ἀρχῆς σύνθεσιν καὶ τὴν ὅλην κατα-
σκευὴν ἄσηπτον διαφυλάττοντες. λέγεται δὲ τὸν 6

5 μὲν λίθον ἐκ τῆς Ἀραβίας ἀπὸ πολλοῦ διαστήματος
73 κομισθῆναι, τὴν δὲ κατασκευὴν διὰ χωμάτων γενέ-
σθαι, μήπω τῶν μηχανῶν εὗρημένων κατ' ἐκείνους
τοὺς χρόνους· καὶ τὸ θαυμασιώτατον, τηλικούτων 7
ἔργων κατεσκευασμένων καὶ τοῦ περιέχοντος τόπου
10 παντὸς ἀμμώδους ὄντος οὐδὲν ἵχνος οὔτε τοῦ χώ-
ματος οὔτε τῆς τῶν λίθων ξεστοουργίας ἀπολείπεσθαι,
ὥστε δοκεῖν μὴ κατ' ὀλίγον ὑπ' ἀνθρώπων ἐργα-
σίας, ἀλλὰ συλλήβδην ὥσπερ ὑπὸ θεοῦ τιнос τὸ
κατασκεύασμα τεθῆναι πᾶν εἰς τὴν περιέχουσαν
15 ἄμμον. ἐπιχειροῦσι δέ τινες τῶν Αἰγυπτίων τετρα- 8
τολογεῖν ὑπὲρ τούτων, λέγοντες ὥς ἐξ ἁλῶν καὶ
νίτρου τῶν χωμάτων γεγονότων ἐπαφεθελς ὁ ποτα-
μὸς ἔτηξεν αὐτὰ καὶ παντελῶς ἠφάνισεν ἄνευ τῆς
χειροποιήτου πραγματείας. οὐ μὴν καὶ τάληθες 9
20 οὕτως ἔχει, διὰ δὲ τῆς πολυχειρίας τῆς τὰ χῶματα
βαλούσης πάλιν τὸ πᾶν ἔργον εἰς τὴν προϋπάρχου-
σαν ἀποκατεστάθη τάξιν· τριάκοντα μὲν γὰρ καὶ
ἐξ μυριάδες ἀνδρῶν, ὥς φασι, ταῖς τῶν ἔργων λει-
τουργίαις προσήδρευσαν, τὸ δὲ πᾶν κατασκεύασμα
25 τέλος ἔσχε μόγις ἑτῶν εἴκοσι διελθόντων.

Τελευτήσαντος δὲ τοῦ βασιλέως τούτου διεδέ- 64
ξατο τὴν ἀρχὴν ὁ ἀδελφὸς Κεφρήν καὶ ἤρξεν ἔτη
ἐξ πρὸς τοῖς πεντήκοντα· ἔνιοι δέ φασιν οὐκ ἀδελ-

8 τὸ τηλικούτον ἔργον κατεσκευασμένον vulg. 11 ἀπο-
λείπεται II 12 ὥστε] ὡς D.

φόν, ἀλλ' υἱὸν παραλαβεῖν τὴν ἀρχήν, ὀνομαζόμε-
 2 νον Χαβρόνην. συμφωνεῖται δὲ παρὰ πᾶσιν ὅτι ζη-
 λώσας ὁ διαδεξάμενος τὴν τοῦ προβασιλεύσαντος
 προαίρεσιν κατεσκεύασε τὴν δευτέραν πυραμίδα, τῇ
 μὲν κατὰ τὴν χειρουργίαν τέχνη παραπλησίαν τῇ 5
 προειρημένῃ, τῷ δὲ μεγέθει πολὺν λειπομένην, ὥς
 ἂν τῆς ἐν τῇ βάσει πλευρᾶς ἐκάστης οὔσης σταδι-
 3 αῖας. ἐπιγέγραπται δ' ἐπὶ τῆς μείζονος τὸ πλήθος
 τῶν ἀναλωθέντων χρημάτων, ὥς εἰς λάχανα καὶ
 συρμαίαν τοῖς ἐργάταις μηνύεται διὰ τῆς γραφῆς 10
 τάλαντα δεδαπανῆσθαι πλείω τῶν χιλίων καὶ ἑξα-
 4 κοσίων. ἡ δ' ἐλάττων ἀνεπίγραφος μὲν ἐστίν, ἀνά-
 βασιν δ' ἔχει διὰ μιᾶς τῶν πλευρῶν ἐγκεκολλημέ-
 νην. τῶν δὲ βασιλέων τῶν κατασκευασάντων αὐ-
 τὰς ἑαυτοῖς τάφους συνέβη μηδέτερον αὐτῶν ταῖς 15
 5 πυραμίσιν ἐνταφῆναι· τὰ γὰρ πλήθη διὰ τε ταλαι-
 πωρίαν τὴν ἐν τοῖς ἔργοις καὶ διὰ τὸ τούτους τοὺς
 βασιλεῖς ὤμᾳ καὶ βίαια πολλὰ προᾶξαι δι' ὀργῆς 14
 εἶχε τοὺς αἰτίους, καὶ τὰ σώματα ἠπεῖλει διασπά-
 6 σειν καὶ μεθ' ὕβρεως ἐκρίψειν ἐκ τῶν τάφων· διὸ 20
 καὶ τελευτῶν ἐκάτερος ἐνετείλατο τοῖς προσήκουσιν
 ἐν ἀσήμεν τόπῳ καὶ λάθρᾳ θάψαι τὸ σῶμα.

Μετὰ δὲ τούτους ἐγένετο βασιλεὺς Μυκερῖνος,
 ὃν τινες Μεγχερῖνον ὀνομάζουσιν, υἱὸς ὢν τοῦ ποιή-
 7 σαντος τὴν προτέραν πυραμίδα. οὗτος δ' ἐπιβα- 25
 λόμενος τρίτην κατασκευάζειν, πρότερον ἐτελεύτησε

2 Χαβρόν CD   3 βασιλεύσαντος CF   5 τέχνην
 χειρουργία libri, c. 63,3   9 εἰς om. C   10 μηνύεται]
 καὶ μηνύεται C, καταμηνύεσθαι F   11 δεδαπανῆσθαι τά-
 λαντα vulg.   18 πολλὰ om. D   24 μεγχερῖνον D, μὲν
 χερῖνον CF.

πρὶν ἢ τὸ πᾶν ἔργον λαβεῖν συντέλειαν. τῆς μὲν
 γὰρ βάσεως ἐκάστην πλευρὰν ὑπεστήσατο πλέθρων
 τριῶν, τοὺς δὲ τοίχους ἐπὶ μὲν πεντεκαίδεκα δό-
 μους κατασκεύασεν ἐκ μέλανος λίθου τῷ Θηβαϊκῷ
 5 παραπλήσιον, τὸ δὲ λοιπὸν ἀνεπλήρωσεν ἐκ λίθων
 ὁμοίων ταῖς ἄλλαις πυραμίσιν. τῷ δὲ μεγέθει λει- 8
 πόμενον τοῦτο τὸ ἔργον τῶν προειρημένων τῇ κατὰ
 τὴν χειρουργίαν τέχνῃ πολὺ διαλλάττει καὶ τῇ τοῦ
 λίθου πολυτελείᾳ· ἐπιγέγραπται δὲ κατὰ τὴν βό-
 10 ρειον αὐτῆς πλευρὰν ὁ κατασκευάσας αὐτὴν Μυ-
 κερίνος. τοῦτον δὲ φασὶ μισήσαντα τὴν τῶν προ- 9
 βασιλευσάντων ὁμότητα ζηλῶσαι βίον ἐπεικῇ καὶ
 πρὸς τοὺς ἀρχομένους εὐεργετικόν, καὶ ποιεῖν αὐ-
 τὸν συνεχῶς ἄλλα τε πλείω δι' ὧν ἦν μάλιστα ἐκ-
 15 καλέσασθαι τὴν τοῦ πλήθους πρὸς αὐτὸν εὐνοίαν,
 καὶ κατὰ τοὺς χρηματισμοὺς ἀναλίσκειν χρημάτων
 πλήθος, διδόντα ὠρεῖας τῶν ἐπεικῶν τοῖς δοκοῦ-
 σιν ἐν ταῖς κρίσεισι μὴ κατὰ τρόπον ἀπαλλάττειν.

Εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλαι τρεῖς πυραμίδες, ὧν ἐκάστη 10
 20 μὲν πλευρὰ πλεθριαία ὑπάρχει, το δ' ὅλον ἔργον
 παραπλήσιον τῇ κατασκευῇ ταῖς ἄλλαις πλὴν τοῦ
 μεγέθους· ταύτας δὲ φασὶ τοὺς προειρημένους τρεῖς
 βασιλεῖς ταῖς ἰδίαις κατασκευάσαι γυναιξίν. ὁμολο- 11
 γεῖται δὲ ταῦτα τὰ ἔργα πολὺ προέχειν τῶν κατ'
 25 Αἴγυπτον οὐ μόνον τῷ βάρει τῶν κατασκευασμάτων
 καὶ ταῖς δαπάναις, ἀλλὰ καὶ τῇ φιλοτεχνίᾳ τῶν ἐρ-

1 πρὶν ἢ τὸ πᾶν] ἢ περὶ τὸ CF ἔλαβε vulg. 6
 ὁμοίως D 14 μάλιστα] δυνατόν add. vulg. ἐκκαλεῖ-
 σθαι II 16 καὶ κατὰ] κατὰ δὲ vulg. 20 πλεθριαία D,
 δίπλεθρος CF 26 πολυτεχνία II

- 12 γασαμένων. καί φασι δεῖν θαυμάζειν μᾶλλον τοὺς
 ἀρχιτέκτονας τῶν ἔργων ἢ τοὺς βασιλεῖς τοὺς παρα-
 σχομένους τὰς εἰς ταῦτα χορηγίας· τοὺς μὲν γὰρ 75
 ταῖς ἰδίαις ψυχαῖς καὶ ταῖς φιλοτιμίαις, τοὺς δὲ τῷ
 κληρονομηθέντι πλούτῳ καὶ ταῖς ἄλλοτρίαις κακον- 5
 13 χίαις ἐπὶ τέλος ἀγαγεῖν τὴν προαίρεσιν. περὶ δὲ
 τῶν πυραμίδων οὐδὲν ὅλως οὔτε παρὰ τοῖς ἐγγω-
 ρίοις οὔτε παρὰ τοῖς συγγραφεῦσι συμφωνεῖται· οἱ
 μὲν γὰρ τοὺς προειρημένους βασιλεῖς κατασκευάσαι
 φασὶν αὐτάς, οἱ δὲ ἑτέρους τινάς· οἶον τὴν μὲν 10
 μεγίστην ποιῆσαι λέγουσιν Ἀρμαῖον, τὴν δὲ δευτέ-
 14 ραν Ἀμωσιν, τὴν δὲ τρίτην Ἰναρῶν. ταύτην δ'
 ἔνιοι λέγουσι Ῥοδώπιδος τάφον εἶναι τῆς ἐταίρας,
 ἧς φασι τῶν νομαρχῶν τινὰς ἐραστὰς γενομένους
 διὰ φιλοστοργίαν ἐπιτελέσαι κοινῇ τὸ κατασκεύασμα. 15
 65 Μετὰ δὲ τοὺς προειρημένους βασιλεῖς διεδέξατο
 τὴν ἀρχὴν Βόκχορις, τῷ μὲν σώματι παντελῶς εὐ-
 καταφρόνητος, ἀγγινοίᾳ δὲ πολὺ διαφέρων τῶν προ-
 2 βασιλευσάντων. πολλοῖς δ' ὕστερον χρόνοις ἐβα-
 σίλευσε τῆς Αἰγύπτου Σαβάκων, τὸ μὲν γένος ὦν 20
 Αἰθίοψ, εὐσεβεῖα δὲ καὶ χρηστότητι πολὺ διαφέρων
 3 τῶν πρὸ αὐτοῦ. τῆς μὲν οὖν ἐπιεικειᾶς αὐτοῦ λά-
 βοι τις ἂν τεκμήριον τὸ τῶν νομίμων προστίμων
 ἄραι τὸ μέγιστον, λέγω δὲ τὴν τοῦ ξῆν στέρησιν·
 4 ἀντὶ γὰρ τοῦ θανάτου τοὺς καταδικασθέντας ἡνάγ- 25

5 ἄλλαις D 10 μὲν om. vulg. 12 ἄμωσι D, ἄμα-
 σιν CF Ἰναρον F, Ἰνάρωνα C, Ἰνδρων D 13 ῥοδό-
 πιδος DF 15 ἐπιτελέσαι κοινῇ D, οἰκοδομήσαντας ἐπιτε-
 λέσαι F, οἰκοδομήσαντας ἐπιτελέσαι κοινῇ C 19 χρόνοις]
 μετὰ τούτους add. D 22 λάβοιτ' ἂν τις CF 25 θανα-
 τοῦν Dind.

καὶ λειτουργεῖν ταῖς πόλεσι δεδεμένους, καὶ διὰ
τούτων πολλὰ μὲν χῶματα κατεσκευάζεν, οὐκ ὀλί-
γας δὲ διώρυχας ὥρυσεν εὐκαίρους· ὑπελάμβανε
γὰρ τοῖς μὲν κολαζομένοις τὸ τῆς τιμωρίας ἀπότο-
5 μον ἡλαττωκέναι, ταῖς δὲ πόλεσιν ἀντὶ προστίμων
ἀνωφελῶν μεγάλην εὐχρηστίαν περιπεποιηκέναι. τὴν 5
δὲ τῆς εὐσεβείας ὑπερβολὴν συλλογίσαιτ' ἂν τις ἐκ
τῆς κατὰ τὸν ὄνειρον φαντασίας καὶ τῆς κατὰ τὴν
ἄρχῃν ἀποθέσεως. ἔδοξε μὲν γὰρ κατὰ τὸν ὕπνον 6
0 λέγειν αὐτῷ τὸν ἐν Θήβαις θεὸν ὅτι βασιλεύειν οὐ
δυνήσεται τῆς Αἰγύπτου μακαρίως οὐδὲ πολὺν χρό-
νον, ἂν μὴ τοὺς ἱερεῖς ἅπαντας διατεμὼν διὰ μέ-
3 σων αὐτῶν διέλθῃ μετὰ τῆς θεραπείας. πολλάκις 7
δὲ τούτου γινομένου μεταπεμψάμενος πανταχόθεν
5 τοὺς ἱερεῖς ἔφη λυπεῖν τὸν θεὸν ἐν τῇ χώρᾳ μένων·
οὐ γὰρ ἂν αὐτῷ τοιαῦτα προστάττειν κατὰ τὸν
ὕπνον. ἀπελθὼν οὖν βούλεσθαι καθαρὸς παντὸς 8
μύσους ἀποδοῦναι τὸ ζῆν τῇ πεπωμένη μᾶλλον ἢ
λυπῶν τὸν κύριον καὶ μιάνας ἀσεβεῖ φόνῳ τὸν ἴδιον
20 βίον ἄρχειν τῆς Αἰγύπτου· καὶ πέρας τοῖς ἐγγω-
ργίοις ἀποδοὺς τὴν βασιλείαν ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Αἰ-
θιοπίαν.

Ἀναρχίας δὲ γενομένης κατὰ τὴν Αἴγυπτον ἐπ' 66
ἔτη δύο, καὶ τῶν ὄχλων εἰς ταραχὰς καὶ φόνους
25 ἐμφυλίους τρεπομένων, ἐποίησαντο συνωμοσίαν οἱ
μέγιστοι τῶν ἡγεμόνων δώδεκα· συνεδρεύσαντες δὲ
ἐν Μέμφει καὶ συνθήκας γραψάμενοι περὶ τῆς πρὸς

1 καὶ διὰ] διὰ δὲ vulg. 3 διώρυσεν D 6 πεποι-
ηκέναι vulg. 13 πλεονάκις Π 14 γενομένου vulg.
πολλαχόθεν D 16 αὐτὸν AB προσετέτακτο Π.

ἀλλήλους ὁμονοίας καὶ πίστεως ἀνέδειξαν ἑαυτοὺς
 2 βασιλεῖς. ἐπ' ἔτη δὲ πεντεκαίδεκα κατὰ τοὺς ὅρκους
 καὶ τὰς ὁμολογίας ἄρξαντες καὶ τὴν πρὸς ἀλλήλους
 ὁμόνοιαν διατηρήσαντες, ἐπεβάλοντο κατασκευάσαι
 κοινὸν ἑαυτῶν τάφον, ἵνα καθάπερ ἐν τῷ ξῆν εὐ- 5
 νοοῦντες ἀλλήλοις τῶν ἰσῶν ἐτύγχανον τιμῶν, οὕτω
 καὶ μετὰ τὴν τελευτὴν ἐν ἐνὶ τόπῳ τῶν σωμάτων
 κειμένων τὸ κατασκευασθὲν μνημα κοινῇ περιέχῃ
 3 τὴν τῶν ἐνταφέντων δόξαν. εἰς ταύτην δὲ τὴν ἐπι-
 βολὴν φιλοκαλοῦντες ἔσπευσαν ὑπερβαλέσθαι τῷ 10
 μεγέθει τῶν ἔργων ἅπαντας τοὺς πρὸ αὐτῶν. ἐκλε-
 ξάμενοι γὰρ τόπον παρὰ τὸν εἰσπλουν τὸν εἰς τὴν
 Μοίριδος λίμνην ἐν τῇ Λιβύῃ κατεσκεύαζον τὸν
 τάφον ἐκ τῶν καλλίστων λίθων, καὶ τῷ μὲν σχήματι
 τετράγωνον ὑπεστήσαντο, τῷ δὲ μεγέθει σταδιαίαν 15
 ἐκάστην πλευράν, ταῖς δὲ γλυφαῖς καὶ ταῖς ἄλλαις
 χειρουργαῖς ὑπερβολὴν οὐκ ἀπέλιπον τοῖς ἐπιγίνο-
 4 μένοις. εἰσελθόντι μὲν γὰρ τὸν περίβολον οἶκος
 ἦν περιστυλος, ἐκάστης πλευρᾶς ἐκ τετταράκοντα
 κιόνων ἀναπληρουμένης, καὶ τούτου μονόλιθος ἦν 20
 ὀροφή, φάτναις διαγεγλυμμένη καὶ γραφαῖς διαφό-
 5 ροις πεποικιλμένη. εἶχε δὲ τῆς πατρίδος τῆς ἐκά-
 στου τῶν βασιλέων ὑπομνήματα καὶ τῶν ἱερῶν καὶ
 θυσιῶν τῶν ἐν αὐτῇ ταῖς καλλίσταις γραφαῖς φιλο-
 6 τέχνως δεδημιουργημένα. καθόλου δὲ τοιαύτην τῇ 25
 πολυτελείᾳ καὶ τηλικαύτην τῷ μεγέθει τὴν ὑπό-
 στασιν τοῦ τάφου λέγεται ποιήσασθαι τοὺς βασι-

5 ἑαυτῶν] ἀπάντων CF 8 μνημεῖον CF 9 εἰς ταύ-
 την . . . . ὑπερβαλέσθαι ABDE, ἔσπευσαν οὖν ὑπερβάλλεσθαι
 ceteri 13 μύριδος codices 18 ἑοικὸς ἦν ποιήσαντι περί-
 στυλον ABD 23 ἱερῶν D.

λείψ, ὥστ' εἰ μὴ πρὸ τοῦ συντελέσαι τὴν ἐπιβολὴν
 κατελύθησαν, μηδεμίαν ἂν ὑπερβολὴν ἐτέροις πρὸς
 κατασκευὴν ἔργων ἀπολιπεῖν. ἀρξάντων δὲ τούτων 7
 7 τῆς Αἰγύπτου πεντεκαίδεκα ἔτη συνέβη τὴν βασι-
 5 λείαν εἰς ἓνα περιστῆναι διὰ τοιαύτας αἰτίας. Ψαμ- 8
 μήτιχος ὁ Σαῖτης, εἷς ὢν τῶν δώδεκα βασιλέων καὶ
 τῶν παρὰ θάλατταν μερῶν κυριεύων, παρείχετο
 φορτία πᾶσι τοῖς ἐμπόροις, μάλιστα δὲ τοῖς τε
 Φοίνιξι καὶ τοῖς Ἑλλήσι· διὰ δὲ [τοῦ] τοιούτου τρό- 9
 10 πον τὰ τε ἐκ τῆς ἰδίας χώρας λυσιτελῶς διατιθέ-
 μενος καὶ τῶν παρὰ τοῖς ἄλλοις ἔθνεσι φυομένων
 μεταλαμβάνων, οὐ μόνον εὐπορίαν εἶχε μεγάλην
 ἀλλὰ καὶ φιλίαν πρὸς ἔθνη καὶ δυνάστας. διὰ δὲ 10
 ταῦτά φασι φθονήσαντας αὐτῷ τοὺς ἄλλους βασι-
 15 λείψ πόλεμον ἐξενεγκεῖν. ἔνιοι δὲ τῶν ἀρχαίων συγ-
 γραφέων μυθολογοῦσι χρησμὸν γενέσθαι τοῖς ἡγε-
 μόσιν, ὃς ἂν αὐτῶν ἐκ χαλκῆς φιάλης πρῶτος ἐν
 Μέμφει σπείσῃ τῷ θεῷ, κρατήσῃν αὐτὸν πάσης τῆς
 Αἰγύπτου· τὸν δὲ Ψαμμήτιχον, ἐξενέγκαντος ἐκ τοῦ
 20 ἱεροῦ τῶν ἱερέων τινὸς φιάλας δώδεκα χρυσᾶς,
 περιελόμενον τὴν περικεφαλαίαν σπεῖσαι. ὑπιδό- 11
 μένους οὖν τοὺς συνάρχοντας τὸ πραχθὲν ἀποκτεῖ-
 ναι μὲν αὐτὸν μὴ βουληθῆναι, φυγαδεῦσαι δὲ καὶ
 προστάξαι διατρίβειν ἐν τοῖς ἔλεσι τοῖς παρὰ θά-
 25 λατταν. εἴτε δὴ διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν εἴτε διὰ τὸν 12
 φθόνον, καθότι προεῖρηται, γενομένης τῆς δια-

5 περιστῆναι εἰς ἓνα vulg. Ψαμμήτιχος CF semper
 8 τε om. vulg. 9 καὶ τοῖς] καὶ II τοῦ om. codices
 11 ἄλλοις ἔθνεσι] Ἑλλήσι II, ἄλλοῖς ἔθνεσι f. 18 τῆς om.
 vulg. 20 ἔνδεκα Herod. II 151 21 ὑπειδομένους libri,
 corr. Dind. 25 δὴ] δὲ D.

φορᾶς, ὁ μὲν Ψαμμήτιχος ἔκ τε τῆς Καρίας καὶ τῆς Ἰωνίας μισθοφόρους μεταπεμψάμενος ἐνίκησε παρατάξει περὶ πόλιν τὴν ὀνομαζομένην Μώμεφιν, τῶν δ' ἀντιταξαμένων βασιλέων οἱ μὲν κατὰ τὴν μάχην ἀνηρέθησαν, οἱ δ' εἰς Λιβύην ἐκδιωχθέντες οὐκέτι περὶ τῆς ἀρχῆς ἴσχυσαν ἀμφισβητῆσαι.

- 67 Τῆς δ' ὅλης βασιλείας κυριεύσας ὁ Ψαμμήτιχος τῷ μὲν ἐν Μέμφει θεῷ τὸ πρὸς ἑὸν προπύλαιον κατεσκεύασε καὶ τῷ ναῷ τὸν περίβολον, κολοττοὺς ὑποστήσας ἀντὶ τῶν κίωνων δωδεκαπῆχεις· τοῖς δὲ ¹⁰ μισθοφόροις χωρὶς τῶν ὠμολογημένων συντάξων δωρεάς τε ἀξιολόγους ἀπένειμε καὶ τὰ καλούμενα στρατόπεδα τόπον οἰκεῖν ἔδωκε καὶ χώραν πολλὴν κατεκληρούχησε μικρὸν ἐπάνω τοῦ Πηλουσιακοῦ στόματος· οὗς ἐντεῦθεν Ἀμασις ὕστερον πολλοῖς ἔτεσι ¹⁵ βασιλεύσας ἀνέστησε καὶ κατῴκισεν εἰς Μέμφιν.
- 2 διὰ δὲ τῶν μισθοφόρων κατωρθώκως τὴν βασιλείαν ὁ Ψαμμήτιχος τούτοις τὸ λοιπὸν μάλιστ' ἐνεπίστευε τὰ κατὰ τὴν ἀρχὴν καὶ διετέλεσε ξενοτροφῶν
- 3 μεγάλας δυνάμεις. στρατεύσαντος δ' εἰς τὴν Συ- ²⁰ ρίαν αὐτοῦ καὶ κατὰ τὰς παρατάξεις τοὺς μὲν μισθοφόρους προτιμῶντος καὶ τάττοντος εἰς τὰ δεξιὰ μέρος, τοὺς δ' ἐγχωρίους ἀτιμότερον ἄγοντος καὶ τὸν εὐάνυμον τόπον ἀπονέμοντος τῆς φάλαγγος, οἱ μὲν Αἰγύπτιοι διὰ τὴν ὕβριν παροξυνθέντες καὶ ²⁵ γενόμενοι τὸ πλεῖθος πλείους τῶν εἴκοσι μυριάδων ἀπέστησαν καὶ προῆγον ἐπ' Αἰθιοπίας, κεκριότες

1 μὲν] μὲν γὰρ vulg. ἔκ τε τῆς Ἀραβίας καὶ τῆς Καρίας καὶ τῆς Ἰωνίας F, ἔκ τε καὶ τῆς κακίας καὶ τῆς Ἰωνίας καὶ τῆς Καρίας C 3 μέμφιν D 18 ἐνεπίστευσε CF.

ἰδίαν χώραν ἑαυτοῖς κατακτιᾶσθαι· ὁ δὲ βασιλεὺς 4
 τὸ μὲν πρῶτον ἔπεμψέ τινας τῶν ἡγεμόνων τοὺς
 ἀπολογησομένους ὑπὲρ τῆς ἀτιμίας, ὥς δ' οὐ προσ-
 εῖχον αὐτοῖς, αὐτοὺς μετὰ τῶν φίλων ἐδίωξε πλοίοις.
 5 προαγόντων δ' αὐτῶν παρὰ τὸν Νεῖλον καὶ τοὺς 5
 ὄρους ὑπερβαλλόντων τῆς Αἰγύπτου, ἐδεῖτο μετα-
 νοῆσαι καὶ τῶν τε ἱερῶν καὶ τῶν πατριδῶν, ἔτι δὲ
 καὶ γυναικῶν καὶ τέκνων ὑπεμίμνησκεν. οἱ δ' ἅμα 6
 πάντες ἀναβοήσαντες καὶ τοῖς κοντοῖς τὰς ἀσπίδας
 0 πατάξαντες ἔφασαν, ἕως ἂν κυριεύωσι τῶν ὅπλων,
 ῥαδίως εὐρήσειν πατρίδας· ἀναστειλάμενοι δὲ τοὺς
 χιτῶνας καὶ τὰ γεννητικὰ μέρη τοῦ σώματος δει-
 ξαντες οὔτε γυναικῶν οὔτε τέκνων ἀπορήσειν ἔφα-
 σαν ταῦτ' ἔχοντες. τοιαύτη δὲ μεγαλοψυχία χρη- 7
 5 σάμενοι καὶ καταφρονήσαντες τῶν παρὰ τοῖς ἄλλοις
 μεγίστων εἶναι δοκούντων, κατελάβοντο μὲν τῆς
 Αἰθιοπίας τὴν κρατίστην, κατακληρουχήσαντες δὲ
 πολλήν χώραν ἐν ταύτῃ κατώκησαν. ὁ δὲ Ψαμμή- 8
 τιχος ἐπὶ μὲν τούτοις οὐ μετρίως ἐλυπήθη, τὰ δὲ
 20 κατὰ τὴν Αἴγυπτον διατάξας καὶ τῶν προσόδων
 ἐπιμελόμενος πρὸς τε Ἀθηναίους καὶ τινας τῶν
 ἄλλων Ἑλλήνων συμμαχίαν ἐποιήσατο. εὐηργέτει δὲ 9
 καὶ τῶν ξένων τοὺς ἐθελοντὴν εἰς τὴν Αἴγυπτον ἀπο-
 δημοῦντας, καὶ φιλέλλην ὢν διαφερόντως τοὺς υἱοὺς
 25 τὴν Ἑλληνικὴν ἐδίδαξε παιδείαν· καθόλου δὲ πρῶτος
 τῶν κατ' Αἴγυπτον βασιλέων ἀνέφξε τοῖς ἄλλοις

4 αὐτοῖς om. D   ἐδίωκε D   5 προιόντων Π   7 δὲ
 καί] δὲ vulg.   11 ἀναστείλαντες D   12 μόρια G   23
 ξένων] διαφερόντως add. D   ἐθελοντὴν Kalker, ἐθελοντὴ
 CD, ἐθελοντὶ F.

- ἔθνεσι τὰ κατὰ τὴν ἄλλην χώραν ἐμπόρια καὶ πολλήν ἀσφάλειαν τοῖς καταπλέουσιν ξένοις παρείχeto.
- 10 οἱ μὲν γὰρ πρὸ τούτου δυναστεύσαντες ἄβατον ἐποιοῦν τοῖς ξένοις τὴν Αἴγυπτον, τοὺς μὲν φονεύοντες, τοὺς δὲ καταδουλοῦμενοι τῶν καταπλεόντων. 5
- 11 καὶ γὰρ ἡ περὶ τὸν Βούσιριν ἀσέβεια διὰ τὴν τῶν ἐγχωρίων ἀξενίαν διεβοήθη παρὰ τοῖς Ἑλλησιν, οὐκ οὔσα μὲν πρὸς ἀλήθειαν, διὰ δὲ τὴν ὑπερβολὴν τῆς ἀνομίας εἰς μύθον πλάσμα καταχωρισθεῖσα. 10
- 68 Μετὰ δὲ Ψαμμήτιχον ὕστερον τέτταρσι γενεαῖς Ἀπρίης ἐβασίλευσεν ἔτη δυσεὶ πλείω τῶν εἴκοσι. στρατεύσας δὲ δυνάμεσιν ἀδραῖς πεξαῖς τε καὶ ναυτικάς ἐπὶ Κύπρον καὶ Φοινίκην Σιδῶνα μὲν κατὰ 79 κράτος εἴλε, τὰς δ' ἄλλας τὰς ἐν τῇ Φοινίῃ πόλεις 15 καταπληξάμενος προσηγάγετο· ἐνίκησε δὲ καὶ ναυμαχίᾳ μεγάλῃ Φοινικᾶς τε καὶ Κυπρίους, καὶ λαφύρων ἀθροίσας πλῆθος ἐπανῆλθεν εἰς Αἴγυπτον.
- 2 μετὰ δὲ ταῦτα δύναμιν πέμψας ἀδρᾶν τῶν ὁμοεθνῶν ἐπὶ Κυρήνην καὶ Βάρκην, καὶ τὸ πλεῖστον αὐ- 20 τῆς ἀποβαλὼν, ἄλλοτρίους ἔσχε τοὺς διασωθέντας· ὑπολαβόντες γὰρ αὐτὸν ἐπ' ἀπωλείᾳ συντάξαι τὴν στρατείαν, ὅπως ἀσφαλέστερον ἄρῃη τῶν λοιπῶν
- 3 Αἰγυπτίων, ἀπέστησαν. ἀποσταλεῖς δὲ πρὸς τοὺς ὑπὸ τοῦ βασιλέως Ἀμασις, ἀνὴρ ἐμφανῆς Αἰ- 25 γύπτιος, τῶν μὲν ῥηθέντων ὑπ' αὐτοῦ πρὸς ὁμό-

1 ἄλλην del. aut ὅλην leg. Reiske   3 ἀνεπίβατοι II
 4 ἐποιοῦντο τοῖς ξένοις D, τοῖς ξένοις ἐποιοῦν vulg. 15
 ἄλλας τῆς Φοινίῃς πόλεις II   20 πλεῖον CF   22 συν-
 τάξαι] συστήσασθαι II   26 ῥηθειῶν Wess.

νοιαν [έντολῶν] ήμέλησε, τούναντίον δ' εκείνους
 προτρεψάμενος εἰς άλλοτριότητα συναπέστη καὶ βα-
 σιλεὺς αὐτὸς ήρέθη. μετ' οὐ πολὺν δὲ χρόνον καὶ 4
 τῶν άλλων έγχωρίων απάντων συνεπιθεμένων, ὁ
 5 βασιλεὺς διαπορούμενος ήναγκάσθη καταφυγεῖν ἐπὶ
 τοὺς μισθοφόρους, ὕτας εἰς τρισμυρίους. γενο- 5
 μένης οὖν παρατάξεως περὶ τὴν Μάρειαν κώμην,
 καὶ τῶν Αἰγυπτίων τῇ μάχῃ κρατησάντων, ὁ μὲν
 Ἀπρίης ζωορηθεὶς ανήχθη καὶ στραγγαλισθεὶς έτε-
 10 λεύτησεν, Ἀμασις δὲ διατάξας τὰ κατὰ τὴν βασιλείαν
 ὥς ποτ' ἔδοξεν αὐτῷ συμφέρειν, ήρχε νομίμως τῶν
 Αἰγυπτίων καὶ μεγάλης ἐτύγχανεν ἀποδοχῆς. κατ- 6
 εστρέψατο δὲ καὶ τὰς ἐν Κύπρῳ πόλεις καὶ πολλὰ
 τῶν ἱερῶν ἐκόσμησεν ἀναθήμασιν ἀξιολόγοις. βα-
 15 σιλεύσας δ' ἔτη πέντε πρὸς τοῖς πεντήκοντα κατέ-
 στρεψε τὸν βίον καθ' ὃν χρόνον Καμβύσης ὁ τῶν
 Περσῶν βασιλεὺς ἐστράτευσεν ἐπὶ τὴν Αἶγυπτον,
 κατὰ τὸ τρίτον ἔτος τῆς ἐξηκοστῆς καὶ τρίτης ὀλυμ-
 πιάδος, ἣν ἐνίκα στάδιον Παρμενίδης Καμαριναῖος.
 20 Ἐπεὶ δὲ τὰς τῶν ἐν Αἰγύπτῳ βασιλέων πράξεις 69
 ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων διεληλύθαμεν ἀρ-
 κοῦντως μέχρι τῆς Ἀμάσιδος τελευτῆς, τὰς λοιπὰς
 ἀναγράψομεν ἐν τοῖς οἰκείοις χρόνοις· περὶ δὲ τῶν 2
 νομίμων τῶν κατ' Αἶγυπτον νῦν διεξιμεν ἐν κεφα-
 25 λαίοις τὰ τε παραδοξότατα καὶ τὰ μάλιστα ὠφελῆ-
 σαι δυνάμενα τοὺς ἀναγινώσκοντας. πολλὰ γὰρ τῶν
 παλαιῶν ἐθῶν τῶν γενομένων παρ' Αἰγυπτίοις οὐ
 μόνον παρὰ τοῖς έγχωρίοις ἀποδοχῆς ἔτυχεν, ἀλλὰ

1 έντολῶν del. Eich.

9 στραγγαληθείς codices

6 εἰς] ὡς II 7 μαρίαν codices

22 Ἀμάσιος codices.

καὶ παρὰ τοῖς Ἑλλήσιν οὐ μετρίως ἐθαυμάσθη·
 3 διόπερ οἱ μέγιστοι τῶν ἐν παιδείᾳ δοξασθέντων
 ἐφιλοτιμήθησαν εἰς Αἴγυπτον παραβαλεῖν, ἵνα μετά- 80
 σχωσι τῶν τε νόμων καὶ τῶν ἐπιτηδευμάτων ὡς
 4 ἀξιολόγων ὄντων. καίπερ γὰρ τῆς χώρας τὸ πα- 5
 λαιὸν δυσεπιβάτου τοῖς ξένοις οὕσης διὰ τὰς προ-
 ειρημένας αἰτίας, ὅμως ἔσπευσαν εἰς αὐτὴν παρα-
 βαλεῖν τῶν μὲν ἀρχαιοτάτων Ὀρφεὺς καὶ ὁ ποιη-
 τῆς Ὅμηρος, τῶν δὲ μεταγενεστέρων ἄλλοι τε πλεί-
 ους καὶ Πυθαγόρας ὁ Σάμιος, ἔτι δὲ Σόλων ὁ 10
 5 νομοθέτης. λέγουσι τοίνυν Αἰγύπτιοι παρ' αὐτοῖς
 τὴν τε τῶν γραμμάτων εὗρεσιν γενέσθαι καὶ τὴν
 τῶν ἄστρον παρατήρησιν, πρὸς δὲ τούτοις τὰ τε
 κατὰ τὴν γεωμετρίαν θεωρήματα καὶ τῶν τεχνῶν
 τὰς πλείστας εὗρεθῆναι, νόμους τε τοὺς ἀρίστους 15
 6 τεθῆναι. καὶ τούτων μεγίστην ἀπόδειξίν φασιν εἶ-
 ναι τὸ τῆς Αἰγύπτου πλείω τῶν ἐπτακοσίων καὶ
 τετρακισχιλίων ἔτων βασιλεῦσαι τοὺς πλείους ἐγγε-
 νεῖς καὶ τὴν χώραν εὐδαιμονεστάτην ὑπάρχει τῆς
 ἀπάσης οἰκουμένης· ταῦτα γὰρ οὐκ ἂν ποτε γενέ- 20
 σθαι μὴ οὐ τῶν ἀνθρώπων χρωμένων κρατίστοις
 ἔθεσι καὶ νόμοις καὶ τοῖς κατὰ πᾶσαν παιδείαν ἐπι-
 7 τηδεύουσιν. ὅσα μὲν οὖν Ἡρόδοτος καὶ τινες τῶν
 τὰς Αἰγυπτίων πράξεις συνταξαμένων ἐσχεδιάκασιν,
 ἔκουςίως προκρίναντες τῆς ἀληθείας τὸ παραδοξο- 25
 λογεῖν καὶ μύθους πλάττειν ψυχαγωγίας ἕνεκα, παρ-
 ῆσομεν, αὐτὰ δὲ τὰ παρὰ τοῖς ἱερεῦσι τοῖς κατ'

6 τοῖς ξένοις δυσεπιβάτου vulg. 10 δὲ] δὲ καὶ vulg.
 12 καὶ τὴν] καὶ CF 14 κατὰ] περὶ vulg. 24 αἰγυ-
 πτίας D 26 καὶ μύθους πλάττειν del. Eich.

Αἰγυπτον ἐν ταῖς ἀναγραφαῖς γεγραμμένα φιλοτί-
μως ἐξητακότες ἐκδησόμεθα.

Πρῶτον μὲν τοίνυν οἱ βασιλεῖς αὐτῶν βίον εἰ- 70
χον οὐχ ὅμοιον τοῖς ἄλλοις τοῖς ἐν μοναρχικαῖς
5 ἔξουσίαις οὖσι καὶ πάντα πράττουσι κατὰ τὴν ἐαυ-
τῶν προαίρεσιν ἀνυπευθύνως, ἀλλ' ἦν ἅπαντα τε-
ταγμένα νόμων ἐπιταγαῖς, οὐ μόνον τὰ περὶ τοὺς
χρηματισμούς, ἀλλὰ καὶ τὰ περὶ τὴν καθ' ἡμέραν
διαγωγὴν καὶ δίαιταν. περὶ μὲν γὰρ τὴν θερα- 2
10 πείαν αὐτῶν οὐδεὶς ἦν οὔτ' ἀργυρώνητος οὔτ' οἰκο-
γενῆς δοῦλος, ἀλλὰ τῶν ἐπιφανεστάτων ἱερέων
υἱοὶ πάντες, ὑπὲρ εἴκοσι μὲν ἔτη γεγονότες, πεπαι-
δευμένοι δὲ κάλλιστα τῶν ὁμοεθνῶν, ἵνα τοὺς ἐπι-
μελησομένους τοῦ σώματος καὶ πᾶσαν ἡμέραν καὶ
15 νύκτα προσεδρεύοντας ὁ βασιλεὺς ἔχων ἀρίστους
81 μηδὲν ἐπιτηδεύῃ φαῦλον· οὐδεὶς γὰρ ἐπὶ πλεον κα-
κίας προβαίνει δυνάστης, εἰ μὴ τοὺς ὑπηρετήσου-
τας ἔχη ταῖς ἐπιθυμίαις. διατεταγμένοι δ' ἦσαν αἱ 3
τε τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νυκτὸς ὥραι, καθ' ἃς ἐκ
20 παντὸς τρόπου καθῆκον ἦν τὸν βασιλέα πράττειν
τὸ συντεταγμένον, οὐ τὸ δεδογμένον ἑαυτῷ. ἔωθεν 4
μὲν γὰρ ἐγεφθέντα λαβεῖν αὐτὸν ἔδει πρῶτον τὰς
πανταχόθεν ἀπεσταλμένας ἐπιστολάς, ἵνα δύνηται
πάντα κατὰ τρόπον χρηματίζειν καὶ πράττειν, εἰδὼς
25 ἀκριβῶς ἕκαστα τῶν κατὰ τὴν βασιλείαν συντελου-
μένων· ἔπειτα λουσάμενον καὶ τοῖς τῆς ἀρχῆς συσ-
σήμοις μετ' ἐσθῆτος λαμπρᾶς κοσμήσαντα τὸ σῶμα

8 τὰ om. D   17 τοὺς om. D   20 καθῆκον ἦν] καθ-
ῆκε II   21 συντεταγμένον] ἐκ τῶν νόμων add. C, ἐν τοῖς
νόμοις add. F   24 καὶ πράττειν om. E.

- 5 θῦσαι τοῖς θεοῖς. τῷ τε βωμῷ προσαχθέντων τῶν
 θυμάτων ἔθος ἦν τὸν ἀρχιερέα στάντα πλησίον τοῦ
 βασιλέως εὔχεσθαι μεγάλη τῇ φωνῇ, περιεστῶτος
 τοῦ πλήθους τῶν Αἰγυπτίων, δοῦναι τὴν τε ὑγίειαν
 καὶ τᾶλλα ἀγαθὰ πάντα τῷ βασιλεῖ διατηροῦντι τὰ 5
 6 πρὸς τοὺς ὑποτεταγμένους δίκαια. ἀνθομολογεῖσθαι
 δ' ἦν ἀναγκαῖον καὶ τὰς κατὰ μέρος ἀρετὰς αὐτοῦ,
 λέγοντα διότι πρὸς τε τοὺς θεοὺς εὐσεβῶς καὶ πρὸς
 τοὺς ἀνθρώπους ἡμερώτατα διάκειται· ἐγκρατὴς τε
 γὰρ ἐστὶ καὶ δίκαιος καὶ μεγαλόψυχος, ἔτι δ' ἀψευ- 10
 δῆς καὶ μεταδοτικὸς τῶν ἀγαθῶν καὶ καθόλου πάσης
 ἐπιθυμίας κρείττων, καὶ τὰς μὲν τιμωρίας ἐλάττους
 τῆς ἀξίας ἐπιτιθεῖς τοῖς ἁμαρτήμασι, τὰς δὲ χάριτας
 μείζονας τῆς εὐεργεσίας ἀποδιδόνς τοῖς εὐεργετή-
 7 σασι. πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα παραπλήσια τούτοις διελ- 15
 θὼν ὁ κατευχόμενος τὸ τελευταῖον ὑπὲρ τῶν ἀγνο-
 ουμένων ἀρὰν ἐποιεῖτο, τὸν μὲν βασιλέα τῶν ἐγκλη-
 μάτων ἐξαιρούμενος, εἰς δὲ τοὺς ὑπηρετοῦντας καὶ
 διδάξαντας τὰ φαῦλα καὶ τὴν βλάβην καὶ τὴν
 8 τιμωρίαν ἀξιῶν ἀποσκήπτει. ταῦτα δ' ἐπραττεν 20
 ἅμα μὲν εἰς δεισιδαιμονίαν καὶ θεοφιλῆ βίον τὸν
 βασιλέα προτρέπόμενος, ἅμα δὲ καὶ κατὰ τρόπον
 ζῆν ἐθίζων οὐ διὰ πικρᾶς νουθετήσεως, ἀλλὰ δι'
 ἐπαίνων κεχαρισμένων καὶ πρὸς ἀρετὴν μάλιστ'
 9 ἀνηκόντων. μετὰ δὲ ταῦτα τοῦ βασιλέως ἱερο- 25
 σκοπησαμένου μόσχῳ καὶ καλλιερήσαντος, ὁ μὲν 82
 ἱερογραμματεὺς παρανεγλίνωσκέ τινας συμβουλίας

5 τὰγαθὰ Hertlein   7 ἀναγκαῖον] δίκαιον D   20
 ἀξιῶν ἀποσκήπτει] ἀποσκήπτων Π   22 καὶ om. D   23
 πικρᾶς] μακρᾶς D.

συμφερούσας καὶ πράξεις ἐκ τῶν ἱερῶν βίβλων τῶν
 ἐπιφανεστάτων ἀνδρῶν, ὅπως ὁ τῶν ὄλων τὴν ἡγε-
 μονίαν ἔχων τὰς καλλίστας προαιρέσεις τῇ διανοίᾳ
 θεωρήσας οὕτω πρὸς τὴν τεταγμένην τῶν κατὰ
 5 μέρος τρέπεται διοίκησιν. οὐ γὰρ μόνον τοῦ χρη- 10
 ματίζειν ἢ κρίνειν ἦν καιρὸς ὠρισμένος, ἀλλὰ καὶ
 τοῦ περιπατῆσαι καὶ λούσασθαι καὶ κοιμηθῆναι μετὰ
 τῆς γυναικὸς καὶ καθόλου τῶν κατὰ τὸν βίον πρατ-
 τομένων ἀπάντων. τροφαῖς δ' ἔθος ἦν αὐτοῖς ἀπα- 11
 10 λαῖς χρῆσθαι, κρέα μὲν μόσχων καὶ χηνῶν μόνων
 προσφερομένους, οἴνου δὲ τακτόν τι μέτρον πί-
 νοντας μὴ θυνάμενον πλησμονὴν ἄκαιρον ἢ μέθην
 περιποιῆσαι. καθόλου δὲ τὰ περὶ τὴν δίαιταν οὕτως 12
 ὑπῆρχε συμμέτρως διατεταγμένα ὥστε δοκεῖν μὴ
 15 νομοθέτην, ἀλλὰ τὸν ἄριστον τῶν ἰατρῶν συντετα-
 χέναι τῆς ὑγείας στοχαζόμενον. παραδόξου δ' εἶναι 71
 δοκοῦντος τοῦ μὴ πᾶσαν ἔχειν ἐξουσίαν τὸν βασιλέα
 τῆς καθ' ἡμέραν τροφῆς, πολλῷ θαυμασιώτερον ἦν
 τὸ μήτε δικάζειν μήτε χρηματίζειν τὸ τυχόν αὐτοῖς
 20 ἐξεῖναι, μηδὲ τιμωρήσασθαι μηδένα δι' ὕβριν ἢ διὰ
 θυμὸν ἢ τινα ἄλλην αἰτίαν ἄδικον, ἀλλὰ καθάπερ
 οἱ περὶ ἐκάστων κείμενοι νόμοι προσέταττον. ταῦτα 2
 δὲ κατὰ τὸ ἔθος πράττοντες οὐχ ὅπως ἡγανάκτου
 ἢ προσέκοπτον ταῖς ψυχαῖς, ἀλλὰ τοῦναντίον ἡγοῦντο
 25 ἑαυτοὺς ζῆν βίον μακαριώτατον· τοὺς μὲν γὰρ ἄλλους 3
 ἀνθρώπους ἐνόμιζον ἀλογίστως τοῖς φυσικοῖς πάθεσι

6 ἢ κρίνειν del. Reiske   9 αὐτοῖς om. D   ἀπαλαῖς]
 ἀπλαῖς II (c. 84, 5)   10 μὲν μόσχων] μόσχεια CF   μόνον vulg.
 11 μέρος D   12 ἢ μέθην del. Reiske   14 συντεταγμένα II
 19 μηδὲ δικάζειν D; f. del.   24 ψυχαῖς] τύχαις Eich.

- χαριζομένους πολλά πράττειν τῶν φερόντων βλάβας
 ἢ κινδύνους, καὶ πολλάκις ἐνίους εἰδότας ὅτι μέλ-
 λουσιν ἁμαρτάνειν μηδὲν ἥττον πράττειν τὰ φαῦλα,
 κατισχυομένους ὑπ' ἔρωτος ἢ μίσους ἢ τινος ἑτέρου
 πάθους, ἑαυτοὺς δ' ἐξηλωκότας βίον τὸν ὑπὸ τῶν 5
 φρονηματάων ἀνδρῶν προκεκριμένον ἐλαχίστοις περι-
 4 πίπτειν ἀγνοήμασι. τοιαύτῃ δὲ χρωμένων τῶν βασι-
 λέων δικαιοσύνη πρὸς τοὺς ὑποτεταγμένους, τὰ πλήθη
 ταῖς εἰς τοὺς ἡγουμένους εὐνοίαις πᾶσαν συγγενι-
 κὴν φιλοστοργίαν ὑπερεβάλλετο· οὐ γὰρ μόνον τὸ 10
 σύστημα τῶν ἱερέων, ἀλλὰ καὶ συλλήβδην ἅπαντες
 οἱ κατ' Αἴγυπτον οὐχ οὕτω γυναικῶν καὶ τέκνων 83
 καὶ τῶν ἄλλων τῶν ὑπαρχόντων αὐτοῖς ἀγαθῶν
 5 ἐφρόντιζον ὥς τῆς τῶν βασιλέων ἀσφαλείας. τοι-
 γαροῦν πλείστον μὲν χρόνον τῶν μνημονευομένων 15
 βασιλέων πολιτικὴν κατάστασιν ἐτήρησαν, εὐδαι-
 μονέστατον δὲ βίον ἔχοντες διετέλεσαν, ἕως ἔμει-
 νεν ἡ προειρημένη τῶν νόμων σύνταξις, πρὸς δὲ
 τούτοις ἐθνῶν τε πλείστων ἐπεκράτησαν καὶ μεγί-
 στους πλούτους ἔσχον, καὶ τὰς μὲν χώρας ἔργοις 20
 καὶ κατασκευάσμασιν ἀνυπερβλήτοις, τὰς δὲ πόλεις
 ἀναθήμασι πολυτελέσι καὶ παντοίοις ἐκόσμησαν.
- 72 Καὶ τὰ μετὰ τὴν τελευταίην δὲ γινόμενα τῶν βα-
 σιλέων παρὰ τοῖς Αἰγυπτίοις οὐ μικρὰν ἀπόδειξιν •
 εἶχε τῆς τοῦ πλήθους εὐνοίας εἰς τοὺς ἡγουμένους· 25
 εἰς ἀνεπαίσθητον γὰρ χάριν ἢ τιμὴ τιθεμένη μαρ-
 2 τυρίαν ἀνόθεντον περιεῖχε τῆς ἀληθείας. ὁπότε γὰρ
 ἐκλείποι τις τὸν βίον τῶν βασιλέων, πάντες οἱ κατὰ

τὴν Αἴγυπτον κοινὸν ἀνηροῦντο πένθος, καὶ τὰς
 μὲν ἐσθῆτας κατερρήττοντο, τὰ δ' ἱερὰ συνέκλειον
 καὶ τὰς θυσίας ἐπεῖχον καὶ τὰς ἐορτάς οὐκ ἦγον
 ἐφ' ἡμέρας ἑβδομήκοντα καὶ δύο· καταπεπλασμένοι
 5 δὲ τὰς κεφαλὰς πηλῷ καὶ περιεζωσμένοι σινδόνας
 ὑποκάτω τῶν μαστῶν ὁμοίως ἄνδρες καὶ γυναῖκες
 περιῆσαν ἀθροισθέντες κατὰ διακοσίους ἢ τριακο-
 σίους, καὶ τὸν μὲν θρῆνον ἐν θύμῳ μετ' ᾧδῆς
 ποιούμενοι δις τῆς ἡμέρας ἐτίμων ἐγκωμίους, ἀνα-
 10 καλούμενοι τὴν ἀρετὴν τοῦ τετελευτηκότος, τροφὴν
 δ' οὔτε τὴν ἀπὸ τῶν ἐμψύχων οὔτε τὴν ἀπὸ τοῦ
 πυροῦ προσεφέροντο, τοῦ τε οἴνου καὶ πάσης πολυ-
 τελείας ἀπεῖχοντο. οὐδεὶς δ' ἂν οὔτε λουτροῖς οὔτ' 3
 ἀλείμμασιν οὔτε στρωμαῖς προείλετο χρῆσθαι, οὐ
 15 μὴν οὐδὲ πρὸς τὰ ἀφροδίσια προσελθεῖν ἂν ἐτόλ-
 μησεν, ἀλλὰ καθάπερ ἀγαπητοῦ τέκνου τελευτήσαν-
 τος ἕκαστος περιώδυνος γινόμενος ἐπένθει τὰς εἰ-
 ρημένας ἡμέρας. ἐν δὲ τούτῳ τῷ χρόνῳ τὰ πρὸς 4
 ταφὴν λαμπρῶς παρεσκευασμένοι, καὶ τῇ τελευταίᾳ
 20 τῶν ἡμερῶν θέντες τὴν τὸ σῶμα ἔχουσιν λάρνακα
 πρὸ τῆς εἰς τὸν τάφον εἰσόδου, προετίθεισαν κατὰ
 νόμον τῷ τετελευτηκότι κριτήριον τῶν ἐν τῷ βίῳ
 84 πραχθέντων. δοθείσης δ' ἐξουσίας τῷ βουλομένῳ 5
 κατηγορεῖν, οἱ μὲν ἱερεῖς ἐνεκωμίαζον ἕκαστα τῶν
 25 καλῶς αὐτῷ πραχθέντων διεξιόντες, αἱ δὲ πρὸς τὴν
 ἐκφορὰν συνηγμένοι μυριάδες τῶν ὄχλων ἀκούου-
 σαι συνεπευφήμουν, εἰ τύχοι καλῶς βεβιωκώς, εἰ

4 καταπεπλασμένοι CF (c. 91, 1) 12 πρὸς D 19
 ταφὴν] τὴν ταφὴν valg. παρεσκευασμένοι] ἡτοιμασμένοι II
 22 κριτήριον] ἀκροατήριον II.

- 6 δὲ μὴ, τούναντίον ἐθορύβουν. καὶ πολλοὶ τῶν βασιλέων διὰ τὴν τοῦ πλήθους ἐναντίωσιν ἀπεστερήθησαν τῆς ἐμφανοῦς καὶ νομίμου ταφῆς· διὸ καὶ συνέβαινε τοὺς τὴν βασιλείαν διαδεχομένους μὴ μόνον διὰ τὰς ἄρτι ῥηθείσας αἰτίας δικαιοπραγεῖν, ⁵ ἀλλὰ καὶ διὰ τὸν φόβον τῆς μετὰ τὴν τελευταίαν ἐσομένης ὕβρεώς τε τοῦ σώματος καὶ βλασφημίας εἰς ἅπαντα τὸν αἰῶνα. τῶν μὲν οὖν περὶ τοὺς ἀρχαίους βασιλεῖς νομίμων τὰ μέγιστα ταῦτ' ἔστιν.
- 73 Τῆς Αἰγύπτου δὲ πόσης εἰς πλείω μέρη διηρη- ¹⁰ μένης, ὣν ἕκαστον κατὰ τὴν Ἑλληνικὴν διάλεκτον ὀνομάζεται νομός, ἐφ' ἑκάστῳ τέτακται νομάρχης ὁ τὴν ἀπάντων ἔχων ἐπιμέλειάν τε καὶ φροντίδα.
- 2 τῆς δὲ χώρας ἀπάσης εἰς τρία μέρη διηρημένης τὴν μὲν πρώτην ἔχει μερίδα τὸ σύστημα τῶν ἱερῶν, ¹⁵ μεγίστης ἐντροπῆς τυγχάνον παρὰ τοῖς ἐγχωρίοις διὰ τε τὴν εἰς τοὺς θεοὺς ἐπιμέλειαν καὶ διὰ τὸ πλείστην σύνεσιν τοὺς ἄνδρας τούτους ἐκ παιδείας
- 3 εἰσφέρεισθαι. ἐκ δὲ τούτων τῶν προσόδων τὰς τε θυσίας ἀπάσας τὰς κατ' Αἴγυπτον συντελοῦσι καὶ ²⁰ τοὺς ὑπηρέτας τρέφουσι καὶ ταῖς ἰδίαις χρδαῖς χορηγοῦσιν· οὔτε γὰρ τὰς τῶν θεῶν τιμὰς ᾤοντο δεῖν ἀλλάττειν, ἀλλ' ὑπὸ τε τῶν αὐτῶν ἀεὶ καὶ παραπλησίως συντελεῖσθαι, οὔτε τοὺς πάντων προβου-
- 4 λευομένους ἐνδεεῖς εἶναι τῶν ἀναγκαίων. καθόλου ²⁵ γὰρ περὶ τῶν μεγίστων οὗτοι προβουλευόμενοι συνδιατρίβουσι τῷ βασιλεῖ, τῶν μὲν συνεργοί, τῶν δὲ εἰσηγηταὶ καὶ διδάσκαλοι γινόμενοι, καὶ διὰ μὲν

4 μὴ] οὐ II   12 νόμος D   τέτακται] τεταγμένος
 ἦν D   15 εἶχε D   21 ἐτρέφον D   23 τε om. vulg.

τῆς ἀστρολογίας καὶ τῆς ἱεροσκοπίας τὰ μέλλοντα
 προσημαίνοντες, ἐκ δὲ τῶν ἐν ταῖς ἱεραῖς βίβλοις
 ἀναγεγραμμένων πράξεων τὰς ὠφελῆσαι δυναμένας
 παραναγινώσκοντες. οὐ γάρ, ὥσπερ παρὰ τοῖς Ἑλ- 5
 5 λησιν, εἰς ἀνὴρ ἢ μία γυνή τὴν ἱερωσύνην παρεί-
 ληφεν, ἀλλὰ πολλοὶ περὶ τὰς τῶν θεῶν θυσίας καὶ
 τιμὰς διατρίβουσι, καὶ τοῖς ἐκγόνοις τὴν ὁμοίαν
 τοῦ βίου προαίρεσιν παραδιδόασιν. εἰσὶ δὲ οὗτοι
 πάντων τε ἀτελεῖς καὶ δευτερεύοντες μετὰ τὸν βα-
 10 σιλέα ταῖς τε δόξαις καὶ ταῖς ἐξουσίαις. τὴν δὲ 6
 δευτέραν μοῖραν οἱ βασιλεῖς παρειλήφασιν εἰς προσ-
 ὅδους, ἀφ' ὧν εἰς τε τοὺς πολέμους χορηγοῦσι καὶ
 τὴν περὶ αὐτοὺς λαμπρότητα διαφυλάττουσι, καὶ
 85 τοὺς μὲν ἀνδραγαθήσαντας δωρεαῖς κατὰ τὴν ἀξίαν
 15 τιμῶσι, τοὺς δ' ἰδιώτας διὰ τὴν ἐκ τούτων εὐπορίαν
 οὐ βαπτίζουσι ταῖς εἰσφοραῖς. τὴν δὲ μερίδα τὴν 7
 τελευταίαν ἔχουσιν οἱ μάχιμοι καλούμενοι καὶ πρὸς
 τὰς λειτουργίας τὰς εἰς τὴν στρατείαν ὑπακούοντες,
 ἵν' οἱ κινδυνεύοντες εὐνούστατοι τῇ χώρᾳ διὰ τὴν
 20 κληρουχίαν ὄντες προθύμως ἐπιδέχωνται τὰ συμ-
 βαίνοντα κατὰ τοὺς πολέμους δεινά. ἄτοπον γὰρ 8
 ἦν τὴν μὲν τῶν ἀπάντων σωτηρίαν τούτοις ἐπιτρέ-
 πειν, ὑπὲρ οὗ δὲ ἀγωνιοῦνται μηδὲν αὐτοῖς ὑπάρ-
 χειν κατὰ τὴν χώραν σπουδῆς ἄξιον· τὸ δὲ μέγι-
 25 στον, εὐπορουμένους αὐτοὺς ῥαδίως τεκνοποιήσειν,
 καὶ διὰ τοῦτο τὴν πολυανθρωπίαν κατασκευάσειν,
 ὥστε μὴ προσδεῖσθαι ξενικῆς δυνάμεως τὴν χώραν.
 ὁμοίως δ' οὗτοι τὴν τάξιν ταύτην ἐκ προγόνων δια- 9

5 εἰς] καὶ εἰς D   26 κατασκευάζειν codices, corr. Ste-
 phanus   28 ὅμως II.

δεχόμενοι ταῖς μὲν τῶν πατέρων ἀνδραγαθίαις προ-
τρέπονται πρὸς τὴν ἀνδρείαν, ἐκ παίδων δὲ ζηλω-
ταὶ γινόμενοι τῶν πολεμικῶν ἔργων ἀνίκητοι ταῖς
τόλμαις καὶ ταῖς ἐμπειρίαις ἀποβαίνουσιν.

- 74 Ἔστι δ' ἕτερα συντάγματα τῆς πολιτείας τρία, 5
τό τε τῶν νομέων καὶ τὸ τῶν γεωργῶν, ἔτι δὲ τὸ
τῶν τεχνιτῶν. οἱ μὲν οὖν γεωργοὶ μικροῦ τινος
τὴν καρποφόρον γῆν τὴν παρὰ τοῦ βασιλέως καὶ
τῶν ἱερέων καὶ τῶν μαχίμων μισθούμενοι διατε-
λοῦσι τὸν πάντα χρόνον περὶ τὴν ἐργασίαν ὄντες 10
τῆς χώρας· ἐκ νηπίου δὲ συντρεφόμενοι ταῖς γεωρ-
γικαῖς ἐπιμελείαις πολὺ προέχουσι τῶν παρὰ τοῖς
2 ἄλλοις ἔθνεσι γεωργῶν ταῖς ἐμπειρίαις· καὶ γὰρ τὴν
τῆς γῆς φύσιν καὶ τὴν τῶν ὑδάτων ἐπίρρυσιν, ἔτι
δὲ τοὺς καιροὺς τοῦ τε σπόρου καὶ τοῦ θερισμοῦ 15
καὶ τῆς ἄλλης τῶν καρπῶν συγκομιδῆς ἀκριβέστατα
πάντων γινώσκουσι, τὰ μὲν ἐκ τῆς τῶν προγόνων
παρατηρήσεως μαθόντες, τὰ δ' ἐκ τῆς ἰδίας πείρας
3 διδαχθέντες. ὁ δ' αὐτὸς λόγος ἐστὶ καὶ περὶ τῶν
νομέων, οἳ τὴν τῶν θρεμμάτων ἐπιμέλειαν ἐκ πα- 20
τέρων ὥσπερ κληρονομίας νόμῳ παραλαμβάνοντες
ἐν βίῳ κτηνοτρόφῳ διατελοῦσι πάντα τὸν τοῦ ζῆν
4 χρόνον, καὶ πολλὰ μὲν παρὰ τῶν προγόνων πρὸς
θεραπείαν καὶ διατροφήν ἀρίστην τῶν βοσκομένων
παρειλήφασιν, οὐκ ὀλίγα δ' αὐτοὶ διὰ τὸν εἰς ταῦτα 25
ζῆλον προσευρίσκουσι, καὶ τὸ θαναμασιώτατον, διὰ
τὴν ὑπερβολὴν τῆς εἰς ταῦτα σπουδῆς οἳ τε ὀρνιθο-
τρόφοι καὶ οἳ κτηνοβοσκοὶ χωρὶς τῆς παρὰ τοῖς

8 γῆν] χώραν II
φουῦντες D.

10 ἅπαντα vulg.

22 κτηνοτρο-

ἄλλοις ἀνθρώποις ἐκ φύσεως συντελουμένης γενέ-
 σεως τῶν εἰρημένων ζώων αὐτοὶ διὰ τῆς ἰδίας
 φιλοτεχνίας ἀμύθητον πλῆθος ὀρνέων ἀθροίζουσιν·
 86 οὐ γὰρ ἐπρώξουσιν διὰ τῶν ὀρνίθων, ἀλλ' αὐτοὶ 5
 5 παραδόξως χειρουργοῦντες τῇ συνέσει καὶ φιλοτεχ-
 νία τῆς φυσικῆς ἐνεργείας οὐκ ἀπολείπονται. ἀλλὰ 6
 μὴν καὶ τὰς τέχνας ἰδεῖν ἔστι παρὰ τοῖς Αἰγυπτίοις
 μάλιστα διαπεπονημένας καὶ πρὸς τὸ καθήκον τέ-
 λος διηκριβωμένας· παρὰ μόνοις γὰρ τούτοις οἱ δη-
 10 μιουργοὶ πάντες οὐτ' ἐργασίας ἑλλης οὔτε πολιτι-
 κῆς τάξεως μεταλαμβάνειν ἔδονται πλὴν τῆς ἐκ τῶν
 νόμων ὠρισμένης καὶ παρὰ τῶν γονέων παραδεδο-
 μένης, ὥστε μήτε διδασκάλου φθόνον μήτε πολι-
 τικοὺς περισπασμοὺς μήτ' ἄλλο μηδὲν ἐμποδίζειν
 15 αὐτῶν τὴν εἰς ταῦτα σπουδὴν. παρὰ μὲν γὰρ τοῖς 7
 ἄλλοις ἰδεῖν ἔστι τοὺς τεχνίτας περὶ πολλὰ τῇ δια-
 νοίᾳ περισπωμένους καὶ διὰ τὴν πλεονεξίαν μὴ μέ-
 νοντας τὸ παράπαν ἐπὶ τῆς ἰδίας ἐργασίας· οἱ μὲν
 γὰρ ἐφάπτονται γεωργίας, οἱ δ' ἐμπορίας κοινω-
 20 νοῦσιν, οἱ δὲ δυοῖν ἢ τριῶν τεχνῶν ἀντέχονται,
 πλείστοι δ' ἐν ταῖς δημοκρατουμέναις πόλεσιν εἰς
 τὰς ἐκκλησίας συντρέχοντες τὴν μὲν πολιτείαν λυ-
 μαίνονται, τὸ δὲ λυσιτελὲς περιποιοῦνται παρὰ τῶν
 μισθοδοτούντων· παρὰ δὲ τοῖς Αἰγυπτίοις, εἴ τις
 25 τῶν τεχνιτῶν μετὰσχοι τῆς πολιτείας ἢ τέχνας πλείους
 ἐργάζοιτο, μεγάλας περιπίπτει τιμωρίαις.

Τὴν μὲν οὖν διαίρεσιν τῆς πολιτείας καὶ τὴν 8

13 παραδιδασκάλου D   19 γεωργίας] καὶ γεωργεῖν D,
 καὶ γεωργίας Bekker   25 πολιτείας] ἐκκλησίας D   26
 τιμωρίαις] ζημίαις II.

τῆς ἰδίας τάξεως ἐπιμέλειαν διὰ προγόνων τοιαύτην
 ἔσχον οἱ τὸ παλαιὸν τὴν Αἴγυπτον κατοικοῦντες.
 75 περὶ δὲ τὰς κρίσεις οὐ τὴν τυχοῦσαν ἐποιοῦντο σπου-
 δήν, ἡγούμενοι τὰς ἐν τοῖς δικαστηρίοις ἀποφάσεις
 μεγίστην ῥοπὴν τῷ κοινῷ βίῳ φέρειν πρὸς ἀμφο- 5
 2 τερα. δῆλον γὰρ ἦν ὅτι τῶν μὲν παρανομούντων
 κολαζομένων, τῶν δ' ἀδικουμένων βοηθείας τυγχα-
 νόντων, ἀρίστη διόρθωσις ἔσται τῶν ἀμαρτημάτων.
 εἰ δ' ὁ φόβος ὁ γινόμενος ἐκ τῶν κρίσεων τοῖς
 παρανομοῦσιν ἀνατρέποιτο χρήμασιν ἢ χάρισιν, ἔσο- 10
 3 μένην ἑώρων τοῦ κοινοῦ βίου σύγχυσις. διόπερ ἐκ
 τῶν ἐπιφανεστάτων πόλεων τοὺς ἀρίστους ἄνδρας
 ἀποδεικνύντες δικαστὰς κοινούς οὐκ ἀπετύγχανον
 τῆς προαιρέσεως. ἐξ Ἑλλίου γὰρ πόλεως καὶ Θηβῶν
 καὶ Μέμφεως δέκα δικαστὰς ἐξ ἑκάστης προέκρινον· 15
 καὶ τοῦτο τὸ συνέδριον οὐκ ἐδόκει λείπεσθαι τῶν
 Ἀθηνησιν Ἀρεοπαγιτῶν ἢ τῶν παρὰ Λακεδαιμονίοις
 4 γερόντων. ἐπεὶ δὲ συνέλθοιεν οἱ τριάκοντα, ἐπέ-
 κρινον ἐξ ἑαυτῶν ἓνα τὸν ἄριστον, καὶ τοῦτον μὲν
 ἀρχιδικαστὴν καθίσταντο, εἰς δὲ τὸ τούτου τόπον 20
 ἀπέστελλεν ἡ πόλις ἕτερον δικαστήν. συντάξεις δὲ
 τῶν ἀναγκαίων παρὰ τοῦ βασιλέως τοῖς μὲν δικα-
 σταῖς ἱκαναὶ πρὸς διατροφὴν ἔχορηγοῦντο, τῷ δ'
 5 ἀρχιδικαστῇ πολλαπλάσιοι. ἐφόρει δ' οὗτος περὶ τὸν 87
 τρέχῃλον ἐκ χρυσοῦς ἀλύσεως ἡρτημένον ζώδιον τῶν 25
 πολυτελῶν λίθων, ὃ προσηγόρευον ἀλήθειαν. τῶν δ'
 ἀμφισβητήσεων ἤρχοντο ἐπειδὴν τὴν τῆς ἀληθείας
 6 εἰκόνα ὁ ἀρχιδικαστὴς πρόσθιοιτο. τῶν δὲ πάντων

14 Ἑλλιονπόλεως γὰρ F
 ἐπειδὴ Dind.

19 τῶν ἀρίστων D
 28 πρόσθιοιτο Reiske.

νόμων ἐν βιβλίοις ὀκτὼ γεγραμμένων, καὶ τούτων
 παρακειμένων τοῖς δικασταῖς, ἕθος ἦν τὸν μὲν κατή-
 γορον γράψαι καθ' ἐν ᾧ ἐνεκάλει καὶ πῶς γέγονε
 καὶ τὴν ἀξίαν τοῦ ἀδικήματος ἢ τῆς βλάβης, τὸν
 5 ἀπολογούμενον δὲ λαβόντα τὸ χρηματισθὲν ὑπὸ τῶν
 ἀντιδίκων ἀντιγράψαι πρὸς ἕκαστον ὥς οὐκ ἔπραξεν
 ἢ πράξας οὐκ ἠδίκησεν ἢ ἀδικήσας ἐλάττονος ζημίας
 ἄξιός ἐστι τυχεῖν. ἔπειτα νόμιμον ἦν τὸν κατήγορον 7
 ἀντιγράψαι καὶ πάλιν τὸν ἀπολογούμενον ἀντιθεῖ-
 10 ναι. ἀμφοτέρων δὲ τῶν ἀντιδίκων τὰ γεγραμμένα
 οἷς τοῖς δικασταῖς δόντων, τὸ τηνικαῦτ' ἔδει τοὺς
 μὲν τριάκοντα τὰς γνώμας ἐν ἀλλήλοις ἀποφαίνεσθαι,
 τὸν ἀρχιδικαστὴν δὲ τὸ ζῶδιον τῆς ἀληθείας προσ-
 τίθεσθαι τῇ ἑτέρᾳ τῶν ἀμφισβητήσεων. τούτῳ δὲ 76
 15 τῷ τρόπῳ τὰς κρίσεις πάσας συντελεῖν τοὺς Αἰγυ-
 πτίους, νομίζοντας ἐκ μὲν τοῦ λέγειν τοὺς συνηγόρους
 πολλὰ τοῖς δικαίοις ἐπισκοτῆσαι· καὶ γὰρ τὰς τέχνας
 τῶν ρητόρων καὶ τὴν τῆς ὑποκρίσεως γοητείαν καὶ
 τὰ τῶν κινδυνευόντων δάκρυα πολλοὺς προτρέπε-
 20 σθαι παρορᾶν τὸ τῶν νόμων ἀπότομον καὶ τὴν τῆς
 ἀληθείας ἀκριβειαν· θεωρεῖσθαι γοῦν τοὺς ἐπαινου- 2
 μένους ἐν τῷ κρίνειν πολλάκις ἢ δι' ἀπάτην ἢ διὰ
 ψυχαγωγίαν ἢ διὰ τὸ πρὸς τὸν ἕλεον πάθος συνεκφε-
 ρομένους τῇ δυνάμει τῶν συνηγορούντων· ἐκ δὲ τοῦ
 25 γράφειν τὰ δίκαια τοὺς ἀντιδίκους ᾤοντο τὰς κρίσεις
 ἀκριβεῖς ἔσεσθαι, γυμνῶν τῶν πραγμάτων θεωρου-
 μένων. οὕτω γὰρ [ἂν] μάλιστα μήτε τοὺς εὐφυνεῖς 3
 τῶν βραδυτέρων πλεονεκτῆσαι μήτε τοὺς ἐνηθλη-

21 ἐπαινουμένους] ἀγωνιζομένους II 24 συνηγοροῖν-
 των] λεγόντων II 27 ἂν del. Dind.

κότας τῶν ἀπειρών μήτε τοὺς ψεύστας καὶ τολμηροὺς
τῶν φιλαλήθων καὶ κατεσταλμένων τοῖς ἡθεσι, πάν-
τας δ' ἐπ' ἴσης τεύξεσθαι τῶν δικαίων, ἱκανὸν χρόνον
ἐκ τῶν νόμων λαμβανόντων τῶν μὲν ἀντιδίκων
ἐξετάσαι τὰ παρ' ἀλλήλων, τῶν δὲ δικαστῶν συγκρι- 5
ναι τὰ παρ' ἀμφοτέρων.

- 77 Ἐπεὶ δὲ τῆς νομοθεσίας ἐμνήσθημεν, οὐκ ἀνοι-
κειον εἶναι τῆς ὑποκειμένης ἱστορίας νομίζομεν ἐκ-
θέσθαι τῶν νόμων ὅσοι παρὰ τοῖς Αἰγυπτίοις παλαιό-
τητι διήνεγκαν ἢ παρηλλαγμένην τάξιν ἔσχον ἢ τὸ 10
σύνολον ὠφέλειαν τοῖς φιλιαναγνωστοῦσι δύνανται
2 παρασχέσθαι. πρῶτον μὲν οὖν κατὰ τῶν ἐπιόρκων
θάνατος ἦν παρ' αὐτοῖς τὸ πρόστιμον, ὥς δύο τὰ
μέγιστα ποιούντων ἀνομήματα, θεοὺς τε ἀσεβούντων
καὶ τὴν μεγίστην τῶν παρ' ἀνθρώποις πίστιν ἀνα- 15
3 τρεπόντων. ἔπειτα εἴ τις ἐν ὁδῷ κατὰ τὴν χώραν 88
ιδὼν φονευόμενον ἄνθρωπον ἢ τὸ καθόλου βίαιόν
τι πάσχοντα μὴ ῥύσασθαι δυνατός ᾖν, θανάτῳ περι-
πεσεῖν ὤφειλεν· εἰ δὲ πρὸς ἀλήθειαν διὰ τὸ ἀδύνα-
τον μὴ κατισχύσαι βοηθῆσαι, μηνῦσαι γε πάντως 20
ὤφειλε τοὺς ληστὰς καὶ ἐπεξιέναι τὴν παρανομίαν·
τὸν δὲ ταῦτα μὴ πράξαντα κατὰ τὸν νόμον ἔδει
μαστιγοῦσθαι τεταγμένας πληγὰς καὶ πάσης εἰργε-
4 σθαι τροφῆς ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας. οἱ δὲ ψευδῶς τινων
κατηγορήσαντες ὤφειλον τοῦτο παθεῖν ὃ τοῖς συκο- 25
φαντηθεῖσιν ἐτέτακτο πρόστιμον, εἶπερ ἔτυχον κατα-
5 δικασθέντες. προσετέτακτο δὲ καὶ πᾶσι τοῖς Αἰγυ-
πτίοις ἀπογράφεσθαι πρὸς τοὺς ἄρχοντας ἀπὸ τίνων

3 ἱκανὸν] ἐφ' ἱκανὸν D   16 ἔπειτα εἴ] ἐὰν δὲ vulg.
18 τι] τινὰ D.

ἕκαστος πορίζεται τὸν βίον, καὶ τὸν ἐν τούτοις ψευσά-
 μενον ἢ πόρον ἄδικον ἐπιτελοῦντα θανάτῳ περι-
 πίπτειν ἦν ἀναγκαῖον. λέγεται δὲ τοῦτον τὸν νόμον
 ὑπὸ Σόλωνος παραβαλόντος εἰς Αἴγυπτον εἰς τὰς
 5 Ἀθήνας μετενεχθῆναι. εἰ δέ τις ἐκουσίως ἀποκτεί- 6
 ναι τὸν ἐλεύθερον ἢ τὸν δοῦλον, ἀποθνήσκειν τοῦ-
 τον οἱ νόμοι προσέταττον, ἅμα μὲν βουλόμενοι μὴ
 ταῖς διαφοραῖς τῆς τύχης, ἀλλὰ ταῖς τῶν πράξεων
 ἐπιβολαῖς εἶργεσθαι πάντας ἀπὸ τῶν φανύλων, ἅμα
 10 δὲ διὰ τῆς τῶν δούλων φροντίδος ἐθίζοντες τοὺς
 ἀνθρώπους πολὺ μᾶλλον εἰς τοὺς ἐλευθέρους μηδὲν
 ὅλως ἑξαμαρτάνειν. καὶ κατὰ μὲν τῶν γονέων τῶν 7
 ἀποκτεινάντων τὰ τέκνα θάνατον μὲν οὐχ ὥρισαν,
 ἡμέρας δὲ τρεῖς καὶ νύκτας ἴσας συνεχῶς ἦν ἀναγ-
 15 καῖον περιεληφότας τὸν νεκρὸν ὑπομένειν φυλακῆς
 παρεδρευούσης δημοσίας· οὐ γὰρ δίκαιον ὑπελήφθη
 τὸ τοῦ βίου στερίσκειν τοὺς τὸν βίον τοῖς παισὶ
 δεδωκότας, νουθετήσει δὲ μᾶλλον λύπην ἐχούσῃ
 καὶ μεταμέλειαν ἀποτρέπειν τῶν τοιούτων ἐγχειρη-
 20 μάτων· κατὰ δὲ τῶν τέκνων τῶν γονεῖς φονευσάν- 8
 των τιμωρίαν ἐξηλλαγμένην ἔθηκαν· ἔδει γὰρ τοὺς
 καταδικασθέντας ἐπὶ τούτοις καλάμοις ὀξέσι δακτυ-
 λιαῖα μέρη τοῦ σώματος κατατμηθέντας ἐπ' ἀκάνθαις
 κατακάεσθαι ζώντας· μέγιστον τῶν ἐν ἀνθρώποις
 25 ἀδικημάτων κρίνοντες τὸ βιαίως τὸ ζῆν ἀφαιρεῖσθαι
 τῶν τὴν ζωὴν αὐτοῖς δεδωκότων. τῶν δὲ γυναικῶν 9
 τῶν καταδικασθεισῶν θανάτῳ τὰς ἐγκύους μὴ θανα-
 τοῦσθαι πρὶν ἂν τέκωσι. καὶ τοῦτο τὸ νόμιμον

3 ἦν om. D   6 τὸν] fort. τιν'   ἢ τὸν] ἢ CD   τοῦ-
 τον om. D   8 ταῖς τῶν] τῶν D   19 μεταμέλειά CF.

πολλοὶ καὶ τῶν Ἑλλήνων κατέδειξαν, ἡγούμενοι
 παντελῶς ἄδικον εἶναι τὸ μηδὲν ἀδικῆσαν τῷ ἀδι-
 κήσαντι τῆς αὐτῆς μετέχειν τιμωρίας, καὶ παρα- 89
 νομήματος ἑνὸς γενομένου παρὰ δυοῖν λαμβάνειν τὸ
 πρόστιμον, πρὸς δὲ τούτοις κατὰ προαίρεσιν πονη- 5
 ρὰν συντελεσθέντος τοῦ ἀδικήματος τὸ μηδεμίαν
 πῶ σύνεσιν ἔχον ὑπὸ τὴν ὁμοίαν ἄγειν κόλασιν, τὸ
 δὲ πάντων μέγιστον, ὅτι ταῖς κυούσαις ἰδίᾳ τῆς
 αἰτίας ἐπενηγεμένης οὐδαμῶς προσήκει τὸ κοινὸν
 10 πατρὸς καὶ μητρὸς τέκνον ἀναιρεῖσθαι· ἐπ' ἴσης γὰρ 10
 ἂν τις φαύλους διαλάβοι κριτὰς τοὺς τε τὸν ἔνοχον
 τῷ φόνῳ σώζοντας καὶ τοὺς τὸ μηδὲν ὅλως ἀδικῆ-
 11 σαν συναναιροῦντας. τῶν μὲν οὖν φονικῶν νόμων
 οἱ μάλιστα δοκοῦντες ἐπιτετεῦχθαι τοιοῦτοί τινες
 ἦσαν.

15

78 Τῶν δ' ἄλλων ὁ μὲν περὶ τῶν πολέμων κείμε-
 νος κατὰ τῶν τὴν τάξιν λιπόντων ἢ τὸ παραγγελθὲν
 ὑπὸ τῶν ἡγεμόνων μὴ ποιούντων ἔταττε πρόστιμον
 2 οὐ θάνατον, ἀλλὰ τὴν ἐσχάτην ἀτιμίαν· εἰ δ' ὕστε-
 ρον ταῖς ἀνδραγαθίαις ὑπερβάλλοιντο τὰς ἀτιμίας, 20
 εἰς τὴν προῦπάρξασαν παρρησίαν ἀποκαθίστα, ἅμα
 μὲν τοῦ νομοθέτου δεινότεραν τιμωρίαν ποιοῦντος
 τὴν ἀτιμίαν ἢ τὸν θάνατον, ἵνα τὸ μέγιστον τῶν
 κακῶν ἐθίσῃ πάντας κρίνειν τὴν αἰσχύνην, ἅμα δὲ
 τοὺς μὲν θανατωθέντας ἡγεῖτο μηδὲν ὠφελῆσειν τὸν 25
 κοινὸν βίον, τοὺς δὲ ἀτιμωθέντας ἀγαθῶν πολλῶν
 αἰτίους ἔσεσθαι διὰ τὴν ἐπιθυμίαν τῆς παρρησίας.

1 κατεδέξαντο CF   6 ἐκτελεσθέντος C   7 πως vulg.
 12 ἀδικήσαντας CDF   13 ἀναιροῦντας vulg.   20 ὑπερ-
 βάλοιτο D, ὑπερβάλλοιντο II   22 νομοθέτου] θανάτου CD
 (γ. 23 ἢ τὸν θάνατον f. del.).

καὶ τῶν μὲν τὰ ἀπόρρητα τοῖς πολεμίοις ἀπαγγει- 3
 λάντων ἐπέταττεν ὁ νόμος ἐκτέμνεσθαι τὴν γλῶττιαν,
 τῶν δὲ τὸ νόμισμα παρακοπτόντων ἢ μέτρα καὶ
 σταθμὰ παραποιούντων ἢ παραγλυφόντων τὰς σφρα-
 5 γίδας, ἔτι δὲ τῶν γραμματέων τῶν ψευδεῖς χρημα-
 τισμοὺς γραφόντων ἢ ἀφαιρούντων τι τῶν ἐγγεγραμ-
 μένων, καὶ τῶν τὰς ψευδεῖς συγγραφὰς ἐπιφερόντων,
 ἀμφοτέρως ἐκέλευσεν ἀποκόπτεσθαι τὰς χεῖρας, ὅπως
 οἷς ἕκαστος μέρεσι τοῦ σώματος παρενόμησεν, εἰς
 10 ταῦτα κολαζόμενος αὐτὸς μὲν μέχρι τελευτῆς ἀνία-
 τον ἔχη τὴν συμφορὰν, τοὺς δ' ἄλλους διὰ τῆς ἰδίας
 τιμωρίας νουθετῶν ἀποτρέπη τῶν ὁμοίων τι πράτ-
 τειν. πικροὶ δὲ καὶ περὶ τῶν γυναικῶν νόμοι παρ' 4
 αὐτοῖς ὑπῆρχον. τοῦ μὲν γὰρ βιασαμένου γυναῖκα
 15 ἐλευθέραν προσέταξαν ἀποκόπτεσθαι τὰ αἰδοῖα,
 νομίσαντες τὸν τοιοῦτον μιᾷ πράξει παρανόμῳ τρία
 τὰ μέγιστα τῶν κακῶν ἐνηργηκέναι, τὴν ὕβριν καὶ
 τὴν φθορὰν καὶ τὴν τῶν τέκνων σύγχυσιν· εἰ δέ 5
 τις πείσας μοιχεύσαι, τὸν μὲν ἄνδρα δράβδοις χιλίας
 20 πληγὰς λαμβάνειν ἐκέλευον, τῆς δὲ γυναικὸς τὴν
 90 ὄψιν κολοβοῦσθαι, ὑπολαμβάνοντες δεῖν τῆς πρὸς
 ἀσυγχώρητον ἀκρασίαν καλλωπιζομένης ἀφαιρεθῆναι
 τὰ μάλιστα κοσμοῦντα τὴν εὐπρέπειαν.

Τοὺς δὲ περὶ τῶν συμβολαίων νόμους Βοκχόριδος 79
 25 εἰναί φασι. προστάττουσι δὲ τοὺς μὲν ἀσύγγραφα
 δανεισαμένους, ἂν μὴ φάσκωσιν ὀφείλειν, ὁμόσαντας
 ἀπολύεσθαι τοῦ δανείου, πρῶτον μὲν ὅπως ἐν μεγάλῳ

2 ὁ om. D   3 ἢ μέτρα ἢ στάθμα D, ἢ ἔτερα καὶ
 ἄσταθμα C, ἢ ἔτερα καὶ τὰ στάθμα F   4 ἢ] ἢ τῶν vulg.
 9 ἕκαστος οἷς vulg.   17 τὰ om. C   24 βοκχόριδος D.

- 2 τιθέμενοι τοὺς ὅρκους δεισιδαιμονῶσι· προδήλου γὰρ ὄντος ὅτι τῷ πολλάκις ὁμόσαντι συμβήσεται τὴν πίστιν ἀποβαλεῖν, ἵνα τῆς εὐχρηστίας μὴ στερηθῇ, περὶ πλείστου πᾶς τις ἄξει τὸ μὴ καταντᾶν ἐπὶ τὸν ὅρκον· ἔπειθ' ὑπελάμβανεν ὁ νομοθέτης 5 τὴν ὅλην πίστιν ἐν τῇ καλοκάγαθίᾳ ποιήσας προτρέψεσθαι πάντας σπουδαίους εἶναι τοῖς ἡθεσιν, ἵνα μὴ πίστεως ἀνάξιοι διαβληθῶσι· πρὸς δὲ τούτοις ἄδικον ἔκρινεν εἶναι τοὺς χωρὶς ὅρκου πιστευθέντας περὶ τῶν αὐτῶν συμβολαίων ὁμόσαντας μὴ 10 τυγχάνειν πίστεως. τοὺς δὲ μετὰ συγγραφῆς δανείσαντας ἐκώλυε διὰ τοῦ τόκου τὸ κεφάλαιον πλέον 3 ποιεῖν ἢ διπλάσιον. τῶν δὲ ὀφειλόντων τὴν ἐκπραξιν τῶν δανείων ἐκ τῆς οὐσίας μόνον ἐποιήσατο, τὸ δὲ σῶμα κατ' οὐδένα τρόπον εἶασεν ὑπάρχειν 15 ἀγώγιμον, ἡγούμενος δεῖν εἶναι τὰς μὲν κτήσεις τῶν ἐργασαμένων ἢ παρὰ κυρίου τινὸς ἐν δωρεαῖς λαβόντων, τὰ δὲ σώματα τῶν πόλεων, ἵνα τὰς καθηκούσας λειτουργίας ἔχωσιν αἱ πόλεις καὶ κατὰ πόλεμον καὶ κατ' εἰρήνην· ἔτοπον γὰρ τὸ στρατιώτην 20 εἰς τὸν ὑπὲρ τῆς πατρίδος προϊόντα κίνδυνον, εἰ τύχοι, πρὸς δάνειον ὑπὸ τοῦ πιστευσαντος ἀπάγεσθαι, καὶ τῆς τῶν ἰδιωτῶν πλεονεξίας ἔνεκα κιν- 4 δυνεύειν τὴν κοινὴν ἀπάντων σωτηρίαν. δοκεῖ δὲ καὶ τοῦτον τὸν νόμον ὁ Σόλων εἰς τὰς Ἀθήνας 25 μετενεγκεῖν, ὃν ὠνόμασε σεισάχθειαν, ἀπολύσας τοὺς πολίτας ἅπαντας τῶν ἐπὶ τοῖς σώμασι πεπι-

4 ἄξει Cobet, ἔξει libri   6 προτρέψασθαι D   20 τὸ Bekker, τὸν D, om. CF   23 ἰδίῳ D   26 ὠνόμασεν εἰσαχθειαν CF, ὠνόμασε μὲν σεισαχθίαν D.

στευμένων δανείων. μέμφονται δέ τινες οὐκ ἄλό- 5
 γως τοῖς πλείστοις τῶν παρὰ τοῖς Ἑλλήσι νομοθετῶν,
 οἵτινες ὅπλα μὲν καὶ ἄροτρον καὶ ἄλλα τῶν ἀναγκαιο-
 τάτων ἐκώλυσαν ἐνέχυρα λαμβάνεσθαι πρὸς δάνειον,
 5 τοὺς δὲ τούτοις χρησομένους συνεχώρησαν ἀγωγί-
 μους εἶναι.

Ἵππηρχε δὲ καὶ περὶ τῶν κλεπτῶν νόμος παρ' 80
 Αἰγυπτίοις ἰδιώτατος. ἐκέλευε γὰρ τοὺς μὲν βουλο-
 μένους ἔχειν ταύτην τὴν ἐργασίαν ἀπογράφεσθαι
 10 πρὸς τὸν ἀρχίφωρα, καὶ τὸ κλαπὲν ὁμολόγως ἀνα-
 φέρειν παραχρῆμα πρὸς ἐκεῖνον, τοὺς δὲ ἀπολέσαν-
 τας παραπλησίως ἀπογράφειν αὐτῷ καθ' ἕκαστον
 91 τῶν ἀπολωλότων, προστιθέντας τὸν τε τόπον καὶ
 τὴν ἡμέραν καὶ τὴν ὥραν καθ' ἣν ἀπώλεσεν. τούτῳ 2
 15 δὲ τῷ τρόπῳ πάντων ἐτοίμως εὐρισκομένων, ἔδει
 τὸν ἀπολέσαντα τὸ τέταρτον μέρος τῆς ἀξίας δόντα
 κτήσασθαι τὰ ἑαυτοῦ μόνα. ἀδυνάτου γὰρ ὄντος
 τοῦ πάντας ἀποστῆσαι τῆς κλοπῆς εὗρε πόρον ὁ
 νομοθέτης δι' οὗ πᾶν τὸ ἀπολόμενον σωθήσεται
 20 μικρῶν διδομένων λύτρων.

Γαμοῦσι δὲ παρ' Αἰγυπτίοις οἱ μὲν ἱερεῖς μίαν, 3
 τῶν δ' ἄλλων ὅσας ἂν ἕκαστος προαιρῇται· καὶ τὰ
 γεννώμενα πάντα τρέφουσιν ἐξ ἀνάγκης ἕνεκα τῆς
 πολυανθρωπίας, ὥς ταύτης μέγιστα συμβαλλομένης
 25 πρὸς εὐδαιμονίαν χώρας τε καὶ πόλεως, νόθον δ'
 οὐδένα τῶν γεννηθέντων νομίζουσιν, οὐδ' ἂν ἐξ
 ἀργυρωνήτου μητρὸς γεννηθῇ· καθόλου γὰρ ὑπεί- 4

8 μὲν Dindorf, μὴ D, om. vulg. 11 δὲ] τε D 14 ἀπώ-
 λεσαν Bekker, ἀπέβαλε II.

λήφασι τὸν πατέρα μόνον αἴτιον εἶναι τῆς γενέσεως, τὴν δὲ μητέρα τροφήν καὶ χώραν [μόνον] παρέχεσθαι τῷ βρέφει, καὶ τῶν δένδρων ἄρρενα μὲν καλοῦσι τὰ καρποφόρα, θήλεα δὲ τὰ μὴ φέροντα τοὺς 5 καρπούς, ἐναντίως τοῖς Ἑλλήσι. τρέφουσι δὲ τὰ 5 παιδιὰ μετὰ τινος εὐχερείας ἀδαπάνου καὶ παντελῶς ἀπίστου· ἐψήματα γὰρ αὐτοῖς χορηγοῦσιν ἐκ τινος εὐτελείας ἐτοιμῆς γινόμενα, καὶ τῶν ἐκ τῆς βύβλου πυθμένων τοὺς δυναμένους εἰς τὸ πῦρ ἐγκρύβεσθαι, καὶ τῶν ῥιζῶν καὶ τῶν κανλῶν τῶν ἐλείων τὰ μὲν 10 6 ὠμά, τὰ δ' ἔψοντες, τὰ δ' ὀπιῶντες, διδόασιν. ἀνυποδήτων δὲ καὶ γυμνῶν τῶν πλείστων τρεφομένων διὰ τὴν εὐκρασίαν τῶν τόπων, τὴν πᾶσαν δαπάνην οἱ γονεῖς, ἔχρι ἂν εἰς ἡλικίαν ἔλθῃ τὸ τέκνον, οὐ πλείω ποιοῦσι δραχμῶν εἴκοσι. δι' ἧς αἰτίας μάλιστα 15 τὴν Αἴγυπτον συμβαίνει πολυανθρωπία διαφέρειν, καὶ διὰ τοῦτο πλείστας ἔχειν μεγάλων ἔργων κατασκευάς.

81 Παιδεύουσι δὲ τοὺς υἱοὺς οἱ μὲν ἱερεῖς γράμματα διττά, τὰ τε ἱερὰ καλούμενα καὶ τὰ κοινο- 20 τέραν ἔχοντα τὴν μάθησιν. γεωμετρίαν δὲ καὶ τὴν 2 ἀριθμητικὴν ἐπὶ πλέον ἐκπονοῦσιν. ὁ μὲν γὰρ ποταμὸς κατ' ἐνιαυτὸν ποικίλως μετασχηματίζων τὴν χώραν πολλὰς καὶ παντοίας ἀμφισβητήσεις ποιεῖ περὶ τῶν ὄρων τοῖς γειτνιῶσι, ταύτας δ' οὐ ῥάδιον 25 ἀκριβῶς ἐξελέγξαι μὴ γεωμέτρου τὴν ἀλήθειαν ἐκ 3 τῆς ἐμπειρίας μεθοδεύσαντος. ἡ δ' ἀριθμητικὴ πρὸς τε τὰς κατὰ τὸν βίον οἰκονομίας αὐτοῖς χρησιμεύει

2 μόνον om. II   12 τῶν πλείστων καὶ γυμνῶν vulg.
21 δὲ] τε D.

καὶ πρὸς τὰ γεωμετρίας θεωρήματα, πρὸς δὲ τού-
 τοις οὐκ ὀλίγα συμβάλλεται καὶ τοῖς τὰ περὶ τὴν
 ἀστρολογίαν ἐκπονοῦσιν. ἐπιμελοῦς γὰρ, εἰ καὶ παρὰ 1
 τισιν ἄλλοις, καὶ παρ' Αἰγυπτίοις παρατηρήσεως
 5 τυγχάνουσιν αἱ τῶν ἄστρον τάξεις τε καὶ κινήσεις·
 92 καὶ τὰς μὲν περὶ ἐκάστων ἀναγραφὰς ἐξ ἐτῶν ἀπί-
 στων τῷ πλήθει φυλάττουσιν, ἐκ παλαιῶν χρόνων
 ἐξηλωμένης παρ' αὐτοῖς τῆς περὶ ταῦτα σπουδῆς,
 τὰς δὲ τῶν πλανήτων ἀστέρων κινήσεις καὶ περι-
 10 ὅδους καὶ στηριγμούς, ἔτι δὲ τὰς ἐκάστου δυνάμεις
 πρὸς τὰς τῶν ζῶων γενέσεις, τίνων εἰσὶν ἀγαθῶν ἢ
 κακῶν ἀπεργαστικά, φιλοτιμότερα παρατετηρήκασι.
 καὶ πολλάκις μὲν τοῖς ἀνθρώποις τῶν αὐτοῖς μελ- 5
 λόντων ἀπαντήσεσθαι κατὰ τὸν βίον προλέγοντες
 15 ἐπιτυγχάνουσιν, οὐκ ὀλίγας δὲ καρπῶν φθορὰς ἢ
 τοῦναντίον πολυκαρπίας, ἔτι δὲ νόσους κοινὰς ἀν-
 θρώποις ἢ βοσκήμασιν ἐσομένας προσημαίνουσι,
 σεισμούς τε καὶ κατακλυσμούς καὶ κομητῶν ἀστέρων
 ἐπιτολὰς καὶ πάντα τὰ τοῖς πολλοῖς ἀδύνατον ἔχειν
 20 δοκοῦντα τὴν ἐπίγνωσιν, ἐκ πολλοῦ χρόνου παρατη-
 ρήσεως γεγενημένης, προγινώσκουσι. φασὶ δὲ καὶ 6
 τοὺς ἐν Βαβυλῶνι Χαλδαίους, ἀποίκους Αἰγυπτίων
 ὄντας, τὴν δόξαν ἔχειν τὴν περὶ τῆς ἀστρολογίας
 παρὰ τῶν ἱερέων μαθόντας τῶν Αἰγυπτίων. τὸ δ' 7
 25 ἄλλο πλῆθος τῶν Αἰγυπτίων ἐκ παιδῶν μανθάνει
 παρὰ τῶν πατέρων ἢ συγγενῶν τὰς περὶ ἕκαστον
 βίον ἐπιτηδεύσεις, καθάπερ προειρήκαμεν. γράμματα

1 καὶ τὰ πρὸς γεωμετρίαν D 3 ἐπιμελῶς libri, corr.
 Dind. 6 μὲν om. F 9 δὲ scripsi, τε libri 13 τῶν
 αὐτοῖς μ.] περὶ τῶν μ. CF 20 πολλοῦ χρόνου] πολυχρονίου F.

δ' ἐπ' ὀλίγον διδάσκουσιν οὐχ ἅπαντες, ἀλλ' οἱ τὰς τέχνας μεταχειριζόμενοι μάλιστα. παλαιστραν δὲ καὶ μουσικὴν οὐ νόμιμόν ἐστι παρ' αὐτοῖς μανθάνειν· ὑπολαμβάνουσι γὰρ ἐκ μὲν τῶν καθ' ἡμέραν ἐν τῇ παλαιστρᾷ γυμνασίῳ τοὺς νέους οὐχ ὑγίειαν ἔξειν,⁵ ἀλλὰ ῥώμην ὀλιγοχρόνιον καὶ παντελῶς ἐπικίνδυνον, τὴν δὲ μουσικὴν νομίζουσιν οὐ μόνον ἄχρηστον ὑπάρχειν, ἀλλὰ καὶ βλαβεράν, ὥς [ἂν] ἐκθηλύνουσιν τὰς τῶν ἀκουόντων ψυχάς.

- 82 Τὰς δὲ νόσους προκαταλαμβανόμενοι θεραπεύ-¹⁰
ουσι τὰ σώματα κλυσμοῖς καὶ νηστείαις καὶ ἐμέτοις,
ἐνίοτε μὲν καθ' ἑκάστην ἡμέραν, ἐνίοτε δὲ τρεῖς ἢ
² τέτταρας ἡμέρας διαλείποντες. φασὶ γὰρ πάσης
τροφῆς ἀναδοθείσης τὸ πλεόν εἶναι περιττόν, ἀφ'
οὗ γεννᾶσθαι τὰς νόσους· ὥστε τὴν προειρημένην¹⁵
θεραπείαν ἀναιροῦσαν τὰς ἀρχὰς τῆς νόσου μάλιστ'
³ ἂν παρασκευάσαι τὴν ὑγίειαν. κατὰ δὲ τὰς στρα-
τείας καὶ τὰς ἐπὶ τῆς χώρας ἐκδημίας θεραπεύονται
πάντες οὐδένα μισθὸν ἰδίᾳ δίδόντες· οἱ γὰρ ἰατροὶ
τὰς μὲν τροφὰς ἐκ τοῦ κοινοῦ λαμβάνουσι, τὰς δὲ²⁰
θεραπείας προσάγουσι κατὰ νόμον ἔγγραφον, ὑπὸ
⁹³ πολλῶν καὶ δεδοξασμένων ἰατρῶν ἀρχαίων συγγε-
γραμμένον. κἂν τοῖς ἐκ τῆς ἱερᾶς βίβλου νόμοις
ἀναγινωσκομένοις ἀκολουθήσαντες ἀδυνατήσωσι σῶ-
σαι τὸν κάμνοντα, ἀθῶοι παντὸς ἐγκλήματος ἀπο-²⁵
λύονται, ἐὰν δέ τι παρὰ τὰ γεγραμμένα ποιήσωσι,

1 διδάσκονται Reiske (cf. p. 136, 19) 7 δὲ] τε D
8 ἂν del. Hertlein 9 ἀκουόντων] ἀνδρῶν II 17 τὴν
om. D 18 ἐπὶ om. F, ἐκ vel ἀπὸ Reiske 21 ὑπὸ Din-
dorf, ἀπὸ libri 26 τι om. vulg.

θανάτου κρίσιν ὑπομένουσιν, ἡγουμένου τοῦ νομοθέτου τῆς ἐκ πολλῶν χρόνων παρατετηρημένης θεραπείας καὶ συντεταγμένης ὑπὸ τῶν ἀρίστων τεχνιτῶν ὁλλίγους ἂν γενέσθαι συνετωτέρους.

- 5 Περὶ δὲ τῶν ἀφιερωμένων ζώων κατ' Αἴγυπτον 83
εἰκότως φαίνεται πολλοῖς παράδοξον τὸ γινόμενον
καὶ ζητήσεως ἄξιον. σέβονται γὰρ ἔνια τῶν ζώων
Αἰγύπτιοι καθ' ὑπερβολὴν οὐ ζῶντα μόνον, ἀλλὰ
καὶ τελευτήσαντα, οἷον αἰλούρους καὶ τοὺς ἰχνεύ-
10 μονας καὶ κύνας, ἔτι δ' ἰέρακας καὶ τὰς καλουμένας
παρ' αὐτοῖς ἱβεις, πρὸς δὲ τούτοις τοὺς τε λύκους
καὶ τοὺς κροκοδείλους καὶ ἕτερα τοιαῦτα πλείω, περὶ
ῶν τὰς αἰτίας ἀποδιδόναι πειρασόμεθα, βραχέα πρό-
τερον ὑπὲρ αὐτῶν διελθόντες. πρῶτον μὲν γὰρ 2
15 ἑκάστῳ γένει τῶν σεβασμοῦ τυγχανόντων ζώων
ἀφιέρωνται χώρα φέρουσα πρόσδοον ἀρκοῦσαν εἰς
ἐπιμέλειαν καὶ τροφήν αὐτῶν· ποιοῦνται δὲ καὶ
θεοῖς τισιν εὐχὰς ὑπὲρ τῶν παίδων οἱ κατ' Αἴγυ-
πτον τῶν ἐκ τῆς νόσου σωθέντων· ξυρῆσαντες γὰρ
20 τὰς τρίχας καὶ πρὸς ἀργύριον ἢ χρυσίον στήσαντες
διδόασιν τὸ νόμισμα τοῖς ἐπιμελομένοις τῶν προειρη-
μένων ζώων. οἱ δὲ τοῖς μὲν ἰέραξι κρέα κατατέμνον- 3
τες καὶ προσκαλούμενοι μεγάλῃ τῇ φωνῇ πετομένοις
ἀναρρίπτουσι, μέχρι ἂν δέξωνται, τοῖς δ' αἰλούροις
25 καὶ τοῖς ἰχνεύμοσι καταθρύπτοντες τοὺς ἄρτους εἰς
γάλα καὶ ποππύζοντες παρατιθέασιν ἢ τῶν ἰχθύων
τῶν ἐκ τοῦ Νείλου κατατέμνοντες ὥμῳσι σιτίζουσιν·

9 οἷον] τοὺς τε add. II ἰχνεύμονας] καὶ νυφίτζας
add. F 14 διαλεχθέντες II 16 πρόσδοον φέρουσα vulg.
18 παιδίῳν vulg. 27 ὥμῳς om. CF

ὥσαύτως δὲ καὶ τῶν ἄλλων ζώων ἐκάστῳ γένει τὴν
 4 ἀρμόζουσαν τροφὴν χορηγοῦσι. τὰς δὲ γινομένας
 περὶ ταῦτα λειτουργίας οὐχ οἷον ἐκκλίνουσιν ἢ τοῖς
 ὄχλοις γενέσθαι καταφανεῖς ἐπαισχύνονται, τὸν αν-
 τίου δ' ὡς περὶ τὰς μεγίστας τῶν θεῶν γινόμενοι τιμὰς 5
 σεμνύνονται καὶ μετὰ σημείων ιδίων περιέρχονται
 τὰς πόλεις καὶ τὴν χώραν. πόρρωθεν δ' ὄντες φανε-
 ροὶ τίνων ζώων ἔχουσι τὴν ἐπιμέλειαν, ὑπὸ τῶν 94
 5 ἀπαντῶντων προσκυνοῦνται καὶ τιμῶνται. ὅταν δ'
 ἀποθάνῃ τι τῶν εἰρημένων, σινδόνι κατακαλύψαν- 10
 τες καὶ μετ' οἰωγῆς τὰ στήθη καταπληξάμενοι
 φέρουσιν εἰς τὰς ταριχεύσεις· ἔπειτα θεραπευθέντων
 αὐτῶν κεδρία καὶ τοῖς δυναμένοις εὐωδίαν παρέχε-
 σθαι καὶ πολυχρόνιον τοῦ σώματος τήρησιν θάπτου-
 6 σιν ἐν ἱεραῖς θήκαις. ὅς δ' ἂν τούτων τι τῶν ζώων 15
 ἐκὼν διαφθείρῃ, θανάτῳ περιπίπτει, πλὴν ἐὰν
 αἰλουρον ἢ τὴν ἴβιν ἀποκτείνῃ· ταῦτα δὲ ἐὰν τε
 ἐκὼν ἐὰν τε ἕκων ἀποκτείνῃ, πάντως θανάτῳ περι-
 πίπτει, τῶν ὄχλων συντρεχόντων καὶ τὸν πρᾶξαντα
 δεινότατα διατιθέντων, καὶ τοῦτ' ἐνίοτε πραττόντων 20
 7 ἄνευ κρίσεως. διὰ δὲ τὸν ἐπὶ τούτοις φόβον οἱ
 θεασάμενοι τεθνηκός τι τούτων τῶν ζώων ἀποστάν-
 τες μακρὰν βοῶσιν ὀδυρόμενοί τε καὶ μαρτυρόμενοι
 8 κατειληφθαι [αὐτὸ] τετελευτηκός. οὕτω δ' ἐν ταῖς
 τῶν ὄχλων ψυχαῖς ἐντέτηκεν ἢ πρὸς τὰ ζῶα ταῦτα 25
 δεισιδαιμονία καὶ τοῖς πάθεσιν ἀμεταθέτως ἕκαστος
 διάκειται πρὸς τὴν τούτων τιμὴν, ὥστε καὶ καθ' ὃν

5 ὡς περὶ Dindorf, ὥσπερ εἰς libri 9 ἀπαντῶντων Wess.,
 τῶν C, αὐτῶν G, ἀπάντων cet. 15 ἐν om. D 24 αὐτὸ
 Reiske, om. D, τὸ vulg. 25 ὄχλων] ἀνθρώπων II.

χρόνον Πτολεμαῖος μὲν ὁ βασιλεὺς ὑπὸ Ῥωμαίων
 οὕτω προσηγόρευτο φίλος, οἱ δ' ὄχλοι πᾶσαν εἰς-
 εφέροντο σπουδὴν ἐκθεραπεύοντες τοὺς παρεπιδη-
 μούντας τῶν ἀπὸ τῆς Ἰταλίας καὶ σπεύδοντες μη-
 5 δεμίαν ἀφορμὴν ἐγκλήματος ἢ πολέμου δοῦναι διὰ
 τὸν φόβον, ἀποκτείναντος Ῥωμαίου τινὸς αἰλουρον,
 καὶ τοῦ πλήθους συνδραμόντος ἐπὶ τὴν οἰκίαν τοῦ
 πράξαντος, οὗθ' οἱ πεμφθέντες ὑπὸ τοῦ βασιλέως
 ἄρχοντες ἐπὶ τὴν παραίτησιν οὗθ' ὁ κοινὸς ἀπὸ
 10 τῆς Ῥώμης φόβος ἰσχυσεν ἐξελέσθαι τῆς τιμωρίας
 τὸν ἄνθρωπον, καίπερ ἀκουσίως τοῦτο πεπραχότα·
 καὶ τοῦτ' οὐκ ἐξ ἀκοῆς ἡμεῖς ἱστοροῦμεν, ἀλλ' 9
 αὐτοὶ κατὰ τὴν γεγενημένην ἡμῖν ἐπιδημίαν κατ'
 Αἴγυπτον ἑορακότες. ἀπίστων δὲ φαινομένων πολ- 84
 15 λοῖς τῶν εἰρημένων καὶ μύθοις παραπλησίων πολλῶ
 παραδοξότερα φανήσεται τὰ μετὰ ταῦτα ῥηθησόμενα.
 λιμῶ γάρ ποτε πιεζομένων τῶν κατ' Αἴγυπτόν φασι
 πολλοὺς ἀλλήλων μὲν ἄψασθαι διὰ τὴν ἔνδειαν,
 τῶν δ' ἀφιερωμένων ζώων τὸ παράπαν μηδ' αἰτίαν
 20 σχεῖν μηδένα προσενηνέχθαι. ἀλλὰ μὴν γε καὶ καθ' 2
 ἣν ἂν οἰκίαν εὗρεθῇ κύων τετελευτηκώς, ξυρῶνται
 πάντες οἱ κατ' οἶκον ὄντες ὅλον τὸ σῶμα καὶ ποι-
 οῦνται πένθος, καὶ τὸ τούτου θαυμασιώτερον, ἐὰν
 οἶνος ἢ σίτος ἢ τι τῶν πρὸς τὸν βίον ἀναγκαίων
 25 τυγχάνῃ κείμενον ἐν τοῖς οἰκήμασιν οὗ τὸ ζῆν ἐξ-
 ἐλίπέ τι τῶν θηρίων, οὐκ ἂν ἔτι χρήσασθαι πρὸς
 95 οὐδὲν αὐτοῖς ὑπομείνειαν. κἂν ἐν ἄλλῃ χώρᾳ που 3
 στρατευόμενοι τύχωσι, λυτρούμενοι τοὺς αἰλούρους

2 προσηγορεύετο vulg. 4 τῶν ἀπὸ om. D 22 ὄντες
 del. Eichst. 28 λυπούμενοι vulg.

καὶ τοὺς ἰέρακας κατάρουσιν εἰς Αἴγυπτον· καὶ τοῦτο
 πράττουσιν ἐνίοτε τῶν ἐφοδίων αὐτοὺς ὑπολιπόν-
 4 των. τὰ δὲ γινόμενα περὶ τὸν Ἄπιν τὸν ἐν Μέμφει
 [ποικίλον] καὶ τὸν Μνεῦιν τὸν ἐν Ἡλιουπόλει καὶ
 τὰ περὶ τὸν τράγον τὸν ἐν Μένδητι, πρὸς δὲ τοῦ- 5
 τοις τὸν κροκόδειλον τὸν κατὰ τὴν Μοίριδος λίμνην
 καὶ τὸν λέοντα τὸν τρεφόμενον ἐν τῇ καλουμένῃ
 Λεόντων πόλει, καὶ πολλὰ τοιαῦθ' ἕτερα, διηγῆσα-
 σθαι μὲν εὐχερὲς, ἀπαγγείλαντα δὲ πιστευθῆναι παρὰ
 5 τοῖς μὴ τεθεαμένοις δύσκολον. ταῦτα γὰρ ἐν ἱεροῖς 10
 μὲν περιβόλοις τρέφεται, θεραπεύουσι δ' αὐτὰ πολλοὶ
 τῶν ἀξιολόγων ἀνδρῶν τροφὰς διδόντες τὰς πολυ-
 τελεστάτας· σεμίδαλιν γὰρ ἢ χόνδρον ἔψοντες ἐν
 γάλακτι καὶ πέμματα παντοδαπὰ μέλιτι φυρῶντες,
 καὶ κρέα χήνεια τὰ μὲν ἔψοντες, τὰ δ' ὀπτῶντες 15
 ἀνεκλείπτως χορηγοῦσι, τοῖς δ' ὠμοφάγοις πολλὰ
 τῶν ὀρνέων θηρεύοντες παραβάλλουσι, καὶ τὸ καθ-
 ὅλου μεγάλην εἰσφέρονται σπουδὴν εἰς τὴν πολυ-
 6 τέλειαν τῆς τροφῆς. λουτροῖς τε χλιαροῖς χρῶμενοι
 καὶ μύροις τοῖς κρατίστοις ἀλείφοντες καὶ παντο- 20
 दाπὰς εὐωδίας θυμιῶντες οὐ διαλείπουσι, στρωμνὰς
 τε τὰς πολυτελεστάτας καὶ κόσμον εὐπρεπῇ χορη-
 γοῦσι, καὶ τῶν συνουσιῶν ὅπως τυγχάνῃ κατὰ φύσιν
 φροντίδα ποιοῦνται τὴν μεγίστην, πρὸς δὲ τούτοις
 ὁμοφύλους θηλείας ἐκάστῳ τῶν ζῴων τὰς εὐεϊδε- 25
 στάτας συντρέφουσιν, ἃς παλλακίδας προσαγορεύουσι
 καὶ θεραπεύουσι ταῖς μεγίσταις δαπάναις καὶ λει-

1 ἀπάγουσιν vulg. 4 ποικίλον om. C 6 τὸν ἐν τῇ
 Μ. λίμνῃ Π Μυρίδος F 7 καλουμένη om. vulg. 22
 ἐκπρεπῇ malim 27 μεγίσταις] ὑπερβαλλούσαις D.

τουργίαις. ἂν δὲ τελευτήσῃ τι, πενθοῦσι μὲν ἴσα 7
 τοῖς ἀγαπητῶν τέκνων στερομένοις, θάπτουσι δὲ οὐ
 κατὰ τὴν ἑαυτῶν δύναμιν, ἀλλὰ πολὺ τὴν ἀξίαν
 τῆς ἑαυτῶν οὐσίας ὑπερβάλλοντες. μετὰ γὰρ τὴν 8
 5 Ἀλεξάνδρου τελευτήν, Πτολεμαίου τοῦ Λάγου παρει-
 ληφότος ἄρτι τὴν Αἴγυπτον, ἔτυχεν ἐν Μέμφει τε-
 λευτήσας ὁ Ἄπιδας γῆρας· ὁ δὲ τὴν ἐπιμέλειαν ἔχων
 αὐτοῦ τὴν τε ἡτοιμασμένην χορηγίαν, οὐσαν πάνυ
 πολλήν, εἰς ταφὴν ἄπασαν ἐδαπάνησε καὶ παρὰ τοῦ
 10 Πτολεμαίου πεντήκοντα ἀργυρίου τάλαντα προσ-
 εδανείσατο. καὶ καθ' ἡμᾶς δέ τινες τῶν τὰ ζῶα
 ταῦτα τρεφόντων εἰς τὰς ταφὰς αὐτῶν οὐκ ἔλαττον
 τῶν ἑκατὸν ταλάντων δεδαπανήκασιν.

Προσθετέον δὲ τοῖς εἰρημένοις τὰ λειπόμενα 85
 15 τῶν γινομένων περὶ τὸν ἱερὸν ταῦρον τὸν ὀνομαζό-
 μενον Ἄπιν. ὅταν γὰρ τελευτήσας ταφῇ μεγαλο-
 προεπῶς, ζητοῦσιν οἱ περὶ ταῦτ' ὄντες ἱερεῖς μόσχον
 ἔχοντα κατὰ τὸ σῶμα παράσημα τὰ παραπλήσια τῷ
 96 προὔπαρξαντι· ὅταν δ' εὗρεθῇ, τὰ μὲν πλήθη τοῦ 2
 20 πένθους ἀπολύεται, τῶν δ' ἱερέων οἷς ἔστιν ἐπι-
 μελὲς ἄγουσι τὸν μόσχον τὸ μὲν πρῶτον εἰς Νείλου
 πόλιν, ἐν ᾗ τρέφουσιν αὐτὸν ἕφ' ἡμέρας τετταρά-
 κοντα, ἔπειτ' εἰς θαλαμηγὸν ναῦν οἴκημα κεχρυσω-
 μένον ἔχουσιν ἐμβιβάσαντες ὡς θεὸν ἀνάγουσιν εἰς
 25 Μέμφιν εἰς τὸ τοῦ Ἡφαίστου τέμενος. ἐν δὲ ταῖς 3
 προειρημέναις τετταράκονθ' ἡμέραις μόνον ὀρῶσιν
 αὐτὸν αἱ γυναῖκες κατὰ πρόσωπον ἰστάμεναι καὶ
 δεικνύουσιν ἀνασυστάμεναι τὰ ἑαυτῶν γεννητικὰ

μόρια. τὸν δ' ἄλλον χρόνον ἅπαντα κεκωλυμένον
 4 ἐστὶν εἰς ὕψιν αὐτὰς ἔρχεσθαι τούτῳ τῷ θεῷ. τῆς
 δὲ τοῦ βοῦς τούτου τιμῆς αἰτίαν ἔνιοι φέρουσι λέ-
 γοντες ὅτι τελευτήσαντος Ὀσίριδος εἰς τοῦτον ἡ
 ψυχὴ μετέστη, καὶ διὰ ταῦτα διατελεῖ μέχρι τοῦ 5
 νῦν αἰὲ κατὰ τὰς ἀναδείξεις αὐτοῦ μεθισταμένη
 5 πρὸς τοὺς μεταγενεστέρους· ἔνιοι δὲ λέγουσι τελευ-
 τήσαντος Ὀσίριδος ὑπὸ Τυφῶνος τὰ μέλη συναγα-
 γοῦσαν τὴν Ἴσιν εἰς βοῦν ξυλίνην ἐμβαλεῖν βύσσιναν
 περιβεβλημένην. καὶ διὰ τοῦτο καὶ τὴν πόλιν ὀνο- 10
 μασθῆναι Βούσιριν. πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα μυθολογοῦσι
 περὶ τοῦ Ἀπιδος. ὑπὲρ ὧν μακρὸν ἡγούμεθα τὰ
 καθ' ἕναστος διεξιέναι.

86 Πάντα δὲ θαυμάσια καὶ μείζω πίστεως ἐπιτε-
 λούντες οἱ κατ' Αἴγυπτον εἰς τὰ τιμώμενα ζῷα πολ- 15
 λὴν ἀπορίαν παρέχονται τοῖς τὰς αἰτίας τούτων
 2 ζητοῦσιν. οἱ μὲν οὖν ἱερεῖς αὐτῶν ἀπόρρητόν τι
 δόγμα περὶ τούτων ἔχουσιν. ὃ προειρήκαμεν ἐν τοῖς
 θεολογουμένοις ὑπ' αὐτῶν. οἱ δὲ πολλοὶ τῶν Αἴγυ-
 πτίων τρεῖς αἰτίας ταύτας ἀποδιδόασιν, ὧν τὴν μὲν 20
 πρώτην μυθώδη παντελῶς καὶ τῆς ἀρχαϊκῆς ἀπλό-
 3 τητος οἰκείαν. φασὶ γὰρ τοὺς ἐξ ἀρχῆς γενομένους
 θεοὺς, ὀλίγους ὄντας καὶ κατισχυομένους ὑπὸ τοῦ
 πληθους καὶ τῆς ἀνομίας τῶν γηγενῶν ἀνθρώπων,
 ὁμοιωθῆναι τισι ζώοις, καὶ διὰ τοῦ τοιούτου τρό- 25
 πον διαφυνγεῖν τὴν ὁμότητα καὶ βίαν αὐτῶν· ὅστε-
 ρον δὲ τῶν κατὰ τὸν κόσμον πάντων κρατήσαντας,

5 ψυχῇ] αὐτοῦ add. vulg διετέλει D 9 βύσσιναν
 DF C: βύσση malim 12 ὧν] ὅν D τὰ Hertlein, τὸ libri
 14 μεῖζω] ἀξία D 19 ὑπ' αὐτῶν om H

καὶ τοῖς αἰτίοις τῆς ἐξ ἀρχῆς σωτηρίας χάριν ἀπο-
 διδόντας, ἀφιερῶσαι τὰς φύσεις αὐτῶν οἷς ἀφω-
 μοιώθησαν, καὶ καταδεῖξαι τοῖς ἀνθρώποις τὸ τρέ-
 φειν μὲν ζῶντα πολυτελῶς, θάπτειν δὲ τελευτήσαντα.
 5 δευτέραν δὲ λέγουσιν αἰτίαν, ὅτι τὸ παλαιὸν οἱ 4
 κατ' Αἴγυπτον διὰ τὴν ἀταξίαν τὴν ἐν τῷ στρατο-
 97 πέδῳ πολλαῖς μάχαις ὑπὸ τῶν πλησιοχώρων ἡττη-
 θέντες ἐπενόησαν σύνθημα φορεῖν ἐπὶ τῶν ταγμα-
 των. φασὶν οὖν κατασκευάσαντας εἰκόνας τῶν ζώων 5
 10 ἃ νῦν τιμῶσι, καὶ πῆξαντας ἐπὶ σαυνίων, φορεῖν
 τοὺς ἡγεμόνας, καὶ διὰ τούτου τοῦ τρόπου γνωρί-
 ζειν ἕκαστον ἧς εἴη συντάξεως· μεγάλα δὲ συμβαλ-
 λομένης αὐτοῖς τῆς διὰ τούτων εὐταξίας πρὸς τὴν
 νίκην, δόξαι τῆς σωτηρίας αἰτία γερονέναι τὰ ζῶα.
 15 χάριν οὖν αὐτοῖς τοὺς ἀνθρώπους ἀποδοῦναι βου-
 λομένους εἰς ἔθος κατατάξαι τῶν εἰκασθέντων τότε
 μηδὲν κτείνειν, ἀλλὰ σεβομένους ἰκονέμειν τὴν
 προειρημένην ἐπιμέλειαν καὶ τιμὴν. τρίτην δ' αἰτίαν 87
 φέρουσι τῆς ἀμφισβητήσεως τῶν ζώων τὴν χρεῖαν,
 20 ἣν ἕκαστον αὐτῶν προσφέρεται πρὸς τὴν ὠφέλειαν
 τοῦ κοινοῦ βίου καὶ τῶν ἀνθρώπων. τὴν μὲν γὰρ 2
 θήλειαν βοῦν ἐργάτας τίκτειν καὶ τὴν ἐλαφρὰν τῆς
 γῆς ἀροῦν, τὰ δὲ πρόβατα δις μὲν τίκτειν καὶ τοῖς
 ἐρίοις τὴν σκέπην ἅμα καὶ τὴν εὐσχημοσύνην περι-
 25 ποιεῖν, τῷ δὲ γάλακτι καὶ τῷ τυρῷ τροφὰς παρ-
 ἔχεσθαι προσηνεῖς ἅμα καὶ δαψιλεῖς. τὸν δὲ κύνα
 πρὸς τε τὰς θήρας εἶναι χρήσιμον καὶ πρὸς τὴν
 φυλακὴν· διόπερ τὸν θεὸν τὸν παρ' αὐτοῖς καλού-

10 α] ὧν C   12 τάξεως C   μέγα D   20 προσφέρε-
 ταί D   24 ἅμα om D   26 ἅμα δὲ καὶ D   27 τε om. D.

μενον Ἄνουβιν παρεισάγουσι κυνὸς ἔχοντα κεφαλὴν,
 ἐμφαίνοντες ὅτι σωματοφύλαξ ἦν τῶν περὶ τὸν
 3 Ὅσιριν καὶ τὴν Ἴσιν. ἔνιοι δὲ φασὶ τῆς Ἰσίδος προ-
 ηγουμένους τοὺς κύνας καθ' ὃν καιρὸν ἐξήτει τὸν
 Ὅσιριν, τὰ τε θηρία καὶ τοὺς ἀπαντῶντας ἀπείργειν, 5
 ἔτι δ' εὐνοϊκῶς διακειμένους συζητεῖν ὠρουμένους·
 διὸ καὶ τοῖς Ἰσείοις προπορεύεσθαι τοὺς κύνας
 κατὰ τὴν πομπήν, τῶν καταδειξάντων τοῦτο τὸ
 νόμιμον σημαινόντων τὴν παλαιὰν τοῦ ζώου χάριν.
 4 καὶ τὸν μὲν αἴλουρον πρὸς τε τὰς ἀσπίδας θανάσιμα 10
 δακνούσας εὐθετον ὑπάρχειν καὶ τᾶλλα δάκετα τῶν
 ἐρπετῶν, τὸν δ' ἰχνεύμονα τῶν κροκοδείλων παρα-
 τηροῦντα τοὺς γόνους τὰ καταληφθέντα τῶν ῥῶν
 συντρίβειν, καὶ ταῦτ' ἐπιμελῶς καὶ φιλοτίμως ἐνερ-
 5 γεῖν μηδὲν ὠφελούμενον. τοῦτο δ' εἰ μὴ συνέβαινε 15
 γίνεσθαι, διὰ τὸ πλῆθος τῶν γεννωμένων θηρίων
 ἔβατον ἂν γενέσθαι τὸν ποταμόν. ἀπόλλυσθαι δὲ
 καὶ τοὺς κροκοδείλους αὐτοὺς ὑπὸ τοῦ προειρη-
 μένου ζώου παραδόξως καὶ παντελῶς ἀπιστουμένη
 μεθόδῳ· τοὺς γὰρ ἰχνεύμονας κυλιομένους ἐν τῷ 20
 πηλῷ χασκόντων αὐτῶν καθ' ὃν ἂν χρόνον ἐπὶ τῆς 98
 χέρσου καθεύδωσιν εἰσπηδᾶν διὰ τοῦ στόματος εἰς
 μέσον τὸ σῶμα· ἔπειτα συντόμως τὴν κοιλίαν δια-
 φάγοντας αὐτοὺς μὲν ἀκινδύνως ἐξιέναι, τοὺς δὲ
 6 τοῦτο παθόντας νεκροὺς ποιεῖν παραχρῆμα. τῶν δ' 25
 ὀρνέων τὴν μὲν ἴβιν χρησίμην ὑπάρχειν πρὸς τε
 τοὺς ὄφεις καὶ τὰς ἀκρίδας καὶ τὰς κάμπας, τὸν δ'

3 ἴσιος D   7 τοῖς Ἰσείοις] τῆς ἴσιος D   11 τᾶλλα]
 τὰ add. D   13 καταλιφθέντα E, καταλειφθέντα ceteri
 24 ἀκινδύνους vulg.

ἱέρακα πρὸς τοὺς σκορπίους καὶ κεράστας καὶ τὰ
 μικρὰ τῶν δακτύων θηρίων τὰ μάλιστα τοὺς ἀνθρώ-
 πους ἀναιροῦντα. ἔνιοι δὲ λέγουσι τιμᾶσθαι τὸ 7
 ζῶον τοῦτο διὰ τὸ τοὺς μάντις οἰωνοῖς τοῖς ἱέραξι
 5 χρωμένους προλέγειν τὰ μέλλοντα τοῖς Αἰγυπτίοις.
 τινὲς δὲ φασιν ἐν τοῖς ἀρχαίοις χρόνοις ἱέρακα 8
 βιβλίον ἐνεγκεῖν εἰς Θήβας τοῖς ἱερεῦσι φοινικῶ
 ῥάμματι περιειλημένον, ἔχον γεγραμμένας τὰς τῶν
 θεῶν θεραπειὰς τε καὶ τιμὰς· διὸ καὶ τοὺς ἱερο-
 10 γραμματεῖς φορεῖν φοινικοῦν ῥάμμα καὶ πετρὸν ἱέρα-
 κος ἐπὶ τῆς κεφαλῆς. τὸν δ' ἀετὸν Θηβαῖοι τιμῶσι 9
 διὰ τὸ βασιλικὸν εἶναι δοκεῖν τοῦτο τὸ ζῶον καὶ τοῦ
 Διὸς ἄξιον. τὸν δὲ τράγον ἀπεθέωσαν, καθάπερ καὶ 88
 παρὰ τοῖς Ἑλλήσι τετιμῆσθαι λέγουσι τὸν Πρίαπον,
 15 διὰ τὸ γεννητικὸν μόριον· τὸ μὲν γὰρ ζῶον εἶναι
 τοῦτο κατωφερέστατον πρὸς τὰς συνουσίας, τὸ δὲ
 μόριον τοῦ σώματος τὸ τῆς γενέσεως αἷτιον τιμᾶσθαι
 προσηκόντως, ὥς ἂν ὑπάρχον ἀρχέγονον τῆς τῶν
 ζώων φύσεως. καθόλου δὲ τὸ αἰδοῖον οὐκ Αἰγυ- 2
 20 πτίους μόνον, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων οὐκ ὀλίγους
 καθιερωκέναι κατὰ τὰς τελετάς, ὥς αἷτιον τῆς τῶν
 ζώων γενέσεως· τοὺς τε ἱερεῖς τοὺς παραλαβόντας
 τὰς πατρικὰς ἱερωσύνας κατ' Αἴγυπτον τούτῳ τῷ
 θεῷ πρῶτον μνεῖσθαι. καὶ τοὺς Πᾶνας δὲ καὶ τοὺς 3
 25 Σατύρους φασὶν ἔνεκα τῆς αὐτῆς αἰτίας τιμᾶσθαι
 παρ' ἀνθρώποις· διὸ καὶ τὰς εἰκόνας αὐτῶν ἀνατι-
 θέναι τοὺς πλείστους ἐν τοῖς ἱεροῖς ἐντεταμένους καὶ

1 πρὸς] πρὸς τε F' καὶ τοὺς κερ. vulg. 3 ἀναιροῦντα]
 ἐπιτηδεύοντα καὶ ἀναιροῦντα D 8 περιειλημένον D, περι-
 δεδεμένον II 9 διό] διόπερ vulg. 23 τὰς om. vulg.

τῇ τοῦ τράγον φύσει παραπλησίας· τὸ γὰρ ζῶον
 τοῦτο παραδεδοσθαι πρὸς τὰς συνουσίας ὑπάρχειν
 ἐνεργέστατον· ἐκείνοις οὖν διὰ ταύτης τῆς ἐμφάσεως
 χάριν ἀποδιδόναι περὶ τῆς πολυτεκνίας τῆς ἐαυτῶν.
 4 τοὺς δὲ ταύρους τοὺς ἱερούς, λέγω δὲ τὸν τε Ἰᾶριν 5
 καὶ τὸν Μνεῦιν, τιμᾶσθαι παραπλησίως τοῖς θεοῖς,
 Ὀσίριδος καταδείξαντος, ἅμα μὲν διὰ τὴν τῆς γεωρ-
 γίας χρείαν, ἅμα δὲ καὶ διὰ τὸ τῶν εὐρόντων τοὺς
 καρποὺς τὴν δόξαν ταῖς τούτων ἐργασίαις παραδό-
 σιμον γεγονέναι τοῖς μεταγενεστέροις εἰς ἅπαντα 10
 τὸν αἰῶνα. τοὺς δὲ πυρρὺς βοὺς συγχωρηθῆναι 99
 θύειν διὰ τὸ δοκεῖν τοιοῦτον τῷ χρώματι γεγονέ-
 ναι Τυφῶνα τὸν ἐπιβουλεύσαντα μὲν Ὀσίριδι, τυ-
 χόντα δὲ τιμωρίας ὑπὸ τῆς Ἰσίδος διὰ τὸν τάνδρὸς
 5 φόνον. καὶ τῶν ἀνθρώπων δὲ τοὺς ὁμοχρωμάτους 15
 τῷ Τυφῶνι τὸ παλαιὸν ὑπὸ τῶν βασιλέων φασὶ
 θύεσθαι πρὸς τῷ τάφῳ τῷ Ὀσίριδος· τῶν μὲν οὖν
 Αἰγυπτίων ὀλίγους τινὰς εὐρίσκεισθαι πυρρὺς, τῶν
 δὲ ξένων τοὺς πλείους· διὸ καὶ περὶ τῆς Βουσίριδος
 ξενοκτονίας παρὰ τοῖς Ἑλλησιν ἐνισχυῖναι τὸν μῦ- 20
 θον, οὐ τοῦ βασιλέως ὀνομαζομένου Βουσίριδος,
 ἀλλὰ τοῦ Ὀσίριδος τάφου ταύτην ἔχοντος τὴν προσ-
 6 ηγορίαν κατὰ τὴν τῶν ἐγχωρίων διάλεκτον. τοὺς
 δὲ λύκους τιμᾶσθαι λέγουσι διὰ τὴν πρὸς τοὺς κύ-
 νας τῆς φύσεως ὁμοιότητα· βραχὺ γὰρ διαλάττον- 25
 τας αὐτοὺς ταῖς φύσεσι ταῖς ἐπιμιξίαις ζωογονεῖν ἐξ
 ἀλλήλων. φέρουσι δ' Αἰγύπτιοι καὶ ἄλλην αἰτίαν

3 ἐκείνους vulg. 5 τοὺς [ἱερούς] ἱερούς D 9 εὐερ-
 γασίαις CF 17 τῷ Ὀσ.] τοῦ Ὀσ. B 27 δὲ καὶ ἄλλην
 αἰτίαν Αἰγύπτιοι vulg.

- τῆς τοῦ ζώου τούτου τιμῆς μυθικωτέραν· τὸ γὰρ
 παλαιὸν φασὶ τῆς Ἰσιδος μετὰ τοῦ παιδὸς Ὄρου
 μελλούσης διαγωνίζεσθαι πρὸς Τυφῶνα παραγενέ-
 σθαι βοηθὸν ἐξ ἄδου τὸν Ὅσιριν τῷ τέκνῳ καὶ τῇ
 5 γυναικὶ λύκῳ τὴν ὄψιν ὁμοιωθέντα· ἀναιρεθέντος
 οὖν τοῦ Τυφῶνος τοὺς κρατήσαντας καταδείξαι τι-
 μᾶν τὸ ζῶον οὗ τῆς ὄψεως ἐπιφανείσης τὸ νικᾶν
 ἐπηκολούθησεν. ἔνιοι δὲ λέγουσι, τῶν Αἰθιοπῶν 7
 στρατευσάντων ἐπὶ τὴν Αἴγυπτον, ἀθροισθείσας
 10 παμπληθεῖς ἀγέλας λύκων ἐκδιῶξαι τοὺς ἐπελθόν-
 τας ἐκ τῆς χώρας ὑπὲρ πόλιν τὴν ὀνομαζομένην Ἐλε-
 φαντίνην· διὸ καὶ τὸν τε νομὸν ἐκείνον Λυκοπολί-
 τιν ὀνομασθῆναι καὶ τὰ ζῶα τὰ προειρημένα τυχεῖν
 τῆς τιμῆς.
- 15 Λέπεται δ' ἡμῖν εἰπεῖν περὶ τῆς τῶν κροκοδεί- 89
 λων ἀποθεώσεως, ὑπὲρ ἧς οἱ πλείστοι διαποροῦσι
 πῶς τῶν θηρίων τούτων σαρκοφαγούντων τοὺς ἀν-
 θρώπους ἐνομοθετήθη τιμᾶν ἴσα θεοῖς τοὺς τὰ δει-
 νότατα διατιθέντας. φασὶν οὖν τῆς χώρας τὴν ὀχ- 2
 20 ρότητα παρέχεσθαι μὴ μόνον τὸν ποταμόν, ἀλλὰ
 καὶ πολὺ μᾶλλον τοὺς ἐν αὐτῷ κροκοδείλους· διὸ
 καὶ τοὺς ληστὰς τοὺς τε ἀπὸ τῆς Ἀραβίας καὶ Αἰθύης
 μὴ τολμᾶν διανήχεσθαι τὸν Νεῖλον, φοβουμένους
 τὸ πλῆθος τῶν θηρίων· τοῦτο δ' οὐκ ἔν ποτε γε-
 25 νέσθαι πολεμουμένων τῶν ζώων καὶ διὰ τῶν σα-
 γηνευόντων ἄρδην ἀναιρεθέντων. ἔστι δὲ καὶ ἄλ- 3
 λος λόγος ἱστορούμενος περὶ τῶν θηρίων τούτων.
 100 φασὶ γὰρ τινες τῶν ἀρχαίων τινὰ βασιλέων, τὸν

προσαγορευόμενον Μηνᾶν, διωκόμενον ὑπὸ τῶν ἰδίων
 κυνῶν καταφυγεῖν εἰς τὴν Μοίριδος καλουμένην
 λίμνην, ἔπειθ' ὑπὸ κροκοδείλου παραδόξως ἀναλη-
 φθέντα εἰς τὸ πέραν ἀπενεχθῆναι. τῆς δὲ σωτη-
 ρίας χάριν ἀποδιδόναι βουλόμενον τῷ ζῳῷ πόλιν ⁵
 κτίσαι πλησίον ὀνομάσαντα Κροκοδείλων· καταδεί-
 ξαι δὲ καὶ τοῖς ἐγγχωρίοις ὡς θεοὺς τιμᾶν ταῦτα τὰ
 ζῷα καὶ τὴν λίμνην αὐτοῖς εἰς τροφήν ἀναθεῖναι·
 ἐνταῦθα δὲ καὶ τὸν τάφον ἑαυτῷ κατασκευάσαι πυ-
 ραμίδα τετράπλευρον ἐπιστήσαντα, καὶ τὸν θανυμα- ¹⁰
 ζόμενον παρὰ πολλοῖς λαβύρινθον οἰκοδομῆσαι.

⁴ Παραπλήσια δὲ καὶ περὶ τῶν ἄλλων λέγουσιν,
 ὑπὲρ ὧν τὰ καθ' ἕκαστον μακρὸν ἂν εἴη γράφειν.
 ὅτι γὰρ τῆς ὠφελείας ἕνεκα τῆς εἰς τὸν βίον οὕτως
 ἑαυτοὺς εἰθίκασι, φανερόν εἶναι πᾶσιν ἐκ τοῦ πολλά ¹⁵
 τῶν ἐδωδίων παρ' αὐτοῖς ἐνίοις μὴ προσφέρεσθαι.
 τινὰς μὲν γὰρ φακῶν, τινὰς δὲ κνάμων, ἐνίοις δὲ
 τυρῶν ἢ κρομμύων ἢ τινων ἄλλων βρωμάτων τὸ
 παράπαν μὴ γεύεσθαι, πολλῶν ὑπαρχόντων κατὰ
 τὴν Αἴγυπτον, διῆλον ποιοῦντας διότι διδακτέον ἐστὶν ²⁰
 ἑαυτοὺς τῶν χρησίμων ἀπέχεσθαι, καὶ διότι πάντων
 πάντα ἐσθιόντων οὐδὲν ἂν ἐξήρκεσε τῶν ἀναλίσκο-
⁵ μένων. καὶ ἑτέρας δ' αἰτίας φέροντές τινές φασιν
 ἐπὶ τῶν παλαιῶν βασιλέων πολλάκις ἀφισταμένου
 τοῦ πλήθους καὶ συμφρονούντος κατὰ τῶν ἡγου- ²⁵
 μένων, τῶν βασιλέων τινὰ συνέσει διαφέροντα δι-

1 μὴνᾶ D, μῆνα F   2 μοίριδος DF   6 κροκόδειλον CF
 15 πᾶσιν] φασὶν vulg.   21 ἑαυτοὺς] αὐτοὺς vulg.   22
 ἐξαρκέσαι D   25 κατὰ] παρὰ CD   26 τινὰς — διαφέ-
 ροντας CF.

ελέσθαι μὲν τὴν χώραν εἰς πλείω μέρη, καθ' ἑκά-
 στον δ' αὐτῶν καταδείξαι τοῖς ἐγχωρίοις σέβεσθαι
 τι ζῶον ἢ τροφῆς τινος μὴ γεύεσθαι, ὅπως ἐκά-
 στων τὸ μὲν παρ' αὐτοῖς τιμώμενον σεβομένων,
 5 τῶν δὲ παρὰ τοῖς ἄλλοις ἀφιερωμένων καταφρο-
 νούντων, μηδέποτε ὁμονοῆσαι δύνωνται πάντες οἱ
 κατ' Αἴγυπτον. καὶ τοῦτο ἐκ τῶν ἀποτελεσμάτων 6
 φανερὸν εἶναι· πάντας γὰρ τοὺς πλησιοχώρους πρὸς
 ἀλλήλους διαφέρεσθαι, προσκόποντας ταῖς εἰς τὰ
 10 προειρημένα παρανομίαις.

Φέρουσι δὲ καὶ τινες τοιαύτην αἰτίαν τῆς τῶν 90
 ζώων ἀφιερώσεως. συναγομένων γὰρ ἐν ἀρχῇ τῶν
 ἀνθρώπων ἐκ τοῦ θηριώδους βίου, τὸ μὲν πρῶτον
 ἀλλήλους κατεσθίειν καὶ πολεμεῖν, αἰεὶ τοῦ πλείον
 15 δυναμένου τὸν ἀσθενέστερον κατισχύοντος· μετὰ
 δὲ ταῦτα τοὺς τῇ ῥώμῃ λειπομένους ὑπὸ τοῦ συμ-
 φέροντος διδαχθέντας ἀθροίζεσθαι καὶ ποιῆσαι ση-
 μεῖον ἑαυτοῖς ἐκ τῶν ὕστερον καθιερωθέντων ζώων·
 πρὸς δὲ τοῦτο τὸ σημεῖον τῶν αἰεὶ δεδιότων συν-
 20 τρεχόντων, οὐκ εὐκαταφρόνητον τοῖς ἐπιτιθεμένοις
 γίνεσθαι τὸ σύστημα· τὸ δ' αὐτὸ καὶ τῶν ἄλλων 2
 101 ποιούντων διαστῆναι μὲν τὰ πλήθη κατὰ συστή-
 ματα, τὸ δὲ ζῶον τὸ τῆς ἀσφαλείας ἑκάστοις γενό-
 μενον αἴτιον τιμῶν τυχεῖν ἰσοθέων, ὥς τὰ μέγιστ'
 25 εὐηργετηκός· διόπερ ἄχρι τῶν νῦν χρόνων τὰ τῶν
 Αἰγυπτίων ἔθνη διεσθηκότες τιμᾶν τὰ παρ' ἑαυτοῖς
 ἐξ ἀρχῆς τῶν ζώων καθιερωθέντα. καθόλου δέ
 φασι τοὺς Αἰγυπτίους ὑπὲρ τοὺς ἄλλους ἀνθρώ-

11 τινες καὶ vulg. 18 ἐν ἑαυτοῖς F; ἑαυτοῖς ἐν τῶν
 conl. Dindorf 23 γινόμενον D.

- πους εὐχαρίστως διακεῖσθαι πρὸς πᾶν τὸ εὐεργε-
 τοῦν, νομίζοντας μεγίστην ἐπικουρίαν εἶναι τῷ βίῳ
 τὴν ἀμοιβὴν τῆς πρὸς τοὺς εὐεργέτας χάριτος· δῆ-
 λον γὰρ εἶναι διότι πάντες πρὸς εὐεργεσίαν ὁρμή-
 σουσι τούτων μάλιστα παρ' οἷς ἂν ὀρῶσι κάλλιστα 5
 3 θησανυρισθισομένας τὰς χάριτας. διὰ δὲ τὰς αὐτὰς
 αἰτίας δοκοῦσιν Αἰγύπτιοι τοὺς ἑαυτῶν βασιλεῖς
 προσκυνεῖν τε καὶ τιμᾶν ὡς πρὸς ἀλήθειαν ὄντας
 θεούς, ἅμα μὲν οὐκ ἔνευ δαιμονίου τινὸς προνοίας
 νομίζοντες αὐτοὺς τετευχέναι τῆς τῶν ὅλων ἔξου- 10
 σίας, ἅμα δὲ τοὺς βουλομένους τε καὶ δυναμένους
 τὰ μέγιστ' εὐεργετεῖν ἡγούμενοι θείας μετέχειν φύ-
 4 σεως. περὶ μὲν οὖν τῶν ἀφιερωμένων ζώων εἰ
 καὶ πεπλευνάκαμεν, ἀλλ' οὖν γε τὰ μάλιστα θαυ-
 μαζόμενα τῶν παρ' Αἰγυπτίοις νόμιμα διευκρινή- 15
 καμεν.
- 91 Οὐχ ἥμισυ δ' ἂν τις πυθόμενος τὰ περὶ τοὺς
 τετελευτηκότας νόμιμα τῶν Αἰγυπτίων θαυμάσαι τὴν
 ιδιότητα τῶν ἐθνῶν. ὅταν γάρ τις ἀποθάνῃ παρ'
 αὐτοῖς, οἱ μὲν συγγενεῖς καὶ φίλοι πάντες κατα- 20
 πλαττόμενοι πηλῶ τὰς κεφαλὰς περιέρονται τὴν
 πόλιν θρηνοῦντες, ἕως ἂν ταφῆς τύχῃ τὸ σῶμα. οὐ
 μὴν οὔτε λουτρῶν οὔτε οἴνου οὔτε τῆς ἄλλης τρο-
 φῆς ἀξιολόγου μεταλαμβάνουσιν, οὔτε ἐσθῆτας λαμ-
 2 πρὰς περιβάλλονται. τῶν δὲ ταφῶν τρεῖς ὑπάρ- 25
 χουσι τάξεις, ἥ τε πολυτελεστάτη καὶ μέση καὶ τα-
 πεινοτάτη. κατὰ μὲν οὖν τὴν πρώτην ἀναλίσκεσθαι
 φασιν ἄργυρίου τάλαντον, κατὰ δὲ τὴν δευτέραν

5 κάλλιστα post χάριτας F
 20 καταπασάμενοι II (c. 72, 2).

6 θησανυρισθισομένας vulg.

μνᾶς εἴκοσι, κατὰ δὲ τὴν ἐσχάτην παντελῶς ὀλίγον
 τι δαπάνημα γίνεσθαι λέγουσιν. οἱ μὲν οὖν τὰ σώ- 3
 ματα θεραπεύοντές εἰσι τεχνῖται, τὴν ἐπιστήμην
 ταύτην ἐκ γένους παρειληφότες· οὗτοι δὲ γραφὴν
 5 ἐκάστου τῶν εἰς τὰς ταφὰς δαπανωμένων τοῖς οἰ-
 κείοις τῶν τελευτησάντων προσενέγκαντες ἐπερω-
 τῶσι τίνα τρόπον βούλονται τὴν θεραπείαν γενέ-
 σθαι τοῦ σώματος. διομολογησάμενοι δὲ περὶ πάν- 4
 των καὶ τὸν νεκρὸν παραλαβόντες, τοῖς τεταγμένοις
 10 ἐπὶ τὴν κατειθισμένην ἐπιμέλειαν τὸ σῶμα παρα-
 διδόασιν. καὶ πρῶτος μὲν ὁ γραμματεὺς λεγόμενος
 τεθέντος χαμαὶ τοῦ σώματος ἐπὶ τὴν λαγόνα περι-
 102 γράφει τὴν εὐώνυμον ὅσον δεῖ διατεμεῖν· ἔπειτα
 δ' ὁ λεγόμενος παρασχίστης λίθον ἔχων Αἰθιοπι-
 15 κὸν καὶ διατεμὼν ὥς ὁ νόμος κελεύει τὴν σάρκα,
 παραχρῆμα φεύγει δρόμῳ, διωκόντων τῶν συμπαρ-
 όντων καὶ λίθοις βαλλόντων, ἔτι δὲ καταρωμένων
 καὶ καθάπερ εἰς ἐκεῖνον τρεπόντων· ὑπο-
 λαμβάνουσι γὰρ μισητὸν εἶναι πάντα τὸν ὁμο-
 20 φύλῳ σώματι βίαν προσφέροντα καὶ τραύματα
 ποιοῦντα καὶ καθόλου τι κακὸν ἀπεργαζόμενον.
 οἱ ταριχευταὶ δὲ καλούμενοι πάσης μὲν τιμῆς καὶ 5
 πολυωρίας ἄξιοῦνται, τοῖς τε ἱερεῦσι συνόντες καὶ
 τὰς εἰς ἱερὸν εἰσόδους ἀκωλύτως ὥς καθαροὶ ποι-
 25 οῦνται· πρὸς δὲ τὴν θεραπείαν τοῦ παρεσχισμένου
 σώματος ἄθροισθέντων αὐτῶν εἰς καθίησι τὴν χεῖρα

13 τεμεῖν II ἔπειθ' ὁ II 15 ὥς ὁ] ὅσα vulg. 17
 λίθους II 19 εἶναι] καὶ τιμωρίας ἄξιον add. ABD, καὶ μύ-
 σους ἄξιον add. ceteri 21 καὶ . . . ἀπεργαζόμενον hic
 sensu carent 24 καθάροισι] ἱεροῖς II.

διὰ τῆς τοῦ νεκροῦ τομῆς εἰς τὸν θώρακα καὶ πάντα
 ἐξαιρεῖ χωρὶς νεφρῶν καὶ καρδίας, ἕτερος δὲ κα-
 θαίρει τῶν ἐγκοιλίων ἕκαστον κλύζων οἶνω φοι-
 6 κείῳ καὶ θυμιάμασι. καθόλου δὲ πᾶν τὸ σῶμα τὸ
 μὲν πρῶτον κεδρία καὶ τισιν ἄλλοις ἐπιμελείας ἄξι- 5
 οῦσιν ἐφ' ἡμέρας πλείους τῶν τριάκοντα, ἔπειτα
 σμύρνη καὶ κινναμώμῳ καὶ τοῖς δυναμένοις μὴ
 μόνον πολυχρόνιον τήρησιν, ἀλλὰ καὶ τὴν εὐωδίαν
 παρέχεσθαι· θεραπεύσαντες δὲ παραδιδόασιν τοῖς συγ-
 γενέσι τοῦ τετελευτηκότος οὕτως ἕκαστον τῶν τοῦ 10
 σώματος μελῶν ἀκέραιον τετηρημένον ὥστε καὶ τὰς
 ἐπὶ τοῖς βλεφάροις καὶ ταῖς ὀφρῦσι τρίχας διαμέ-
 νειν καὶ τὴν ὅλην πρόσοψιν τοῦ σώματος ἀπαράλ-
 λακτον εἶναι καὶ τὸν τῆς μορφῆς τύπον γνωρίζε-
 7 σθαι· διὸ καὶ πολλοὶ τῶν Αἰγυπτίων ἐν οἰκήμασι 15
 πολυτελέσι φυλάττοντες τὰ σώματα τῶν προγόνων,
 κατ' ὅψιν ὁρῶσι τοὺς γενεαῖς πολλαῖς τῆς ἑαυτῶν
 γενέσεως προτετελευτηκότας, ὥστε ἑκάστων τὰ τε
 μεγέθη καὶ τὰς περιοχὰς τῶν σωμάτων, ἔτι δὲ τοὺς
 τῆς ὕψεως χαρακτῆρας ὁρωμένους παράδοξον ψυχα- 20
 γωγίαν παρέχεσθαι καθάπερ συμβεβιωκότας τοῖς
 92 θεωμένοις. τοῦ δὲ μέλλοντος θάπτεσθαι σώματος
 οἱ συγγενεῖς προλέγουσι τὴν ἡμέραν τῆς ταφῆς τοῖς
 τε δικασταῖς καὶ τοῖς συγγενέσιν, ἔτι δὲ φίλοις τοῦ
 τετελευτηκότος, καὶ διαβεβαιοῦνται ὅτι διαβαίνειν 25
 μέλλει τὴν λίμνην, λέγοντες τοῦνομα τοῦ μετηλλα- 103

2 ἐξαιρεῖ codices, corr. Dind. 3 ἐγκλύζων II 6 τετ-
 ταρακόντα F 8 πολὺν χρόνον II τήρησιν Wesseling, τηρή-
 σαι D, τηρεῖν II 9 δὲ om. vulg. 22 θεωμένοις Dindorf,
 θεωρουμένοις libri 25 λέγοντες ante ὅτι in codicibus
 26 τοῦνομα] τοῦ νομοῦ E μετηλλαχότος] τετελευτηκότος II.

χότος. ἔπειτα παραγενομένων δικαστῶν δυσι πλει- 2
 ὄνων τῶν τετραράκοντα, καὶ καθισάντων ἐπὶ τινος
 ἡμικυκλίου κατεσκευασμένου πέραν τῆς λίμνης, ἥ
 μὲν βᾶρις καθέλκεται, κατεσκευασμένη πρότερον
 5 ὑπὸ τῶν ταύτην ἐχόντων τὴν ἐπιμέλειαν, ἐφέστηκε
 δὲ ταύτῃ ὁ πορθμεύς, ὃν Αἰγύπτιοι κατὰ τὴν ἰδίαν
 διάλεκτον ὀνομάζουσι χάρωνα. διὸ καὶ φασιν Ὅρ- 3
 φέα τὸ παλαιὸν εἰς Αἴγυπτον παραβαλόντα καὶ θεα-
 σάμενον τοῦτο τὸ νόμιμον, μυθοποιῆσαι τὰ κατ'
 10 ἄδου, τὰ μὲν μιμησάμενον, τὰ δ' αὐτὸν ἰδίᾳ πλασά-
 μενον· ὑπὲρ οὗ τὰ κατὰ μέρος μικρὸν ὕστερον ἀνα-
 γράψομεν. οὐ μὴν ἀλλὰ τῆς βάρους εἰς τὴν λίμνην 4
 καθελκυσθείσης, πρὶν ἢ τὴν λάρνακα τὴν τὸν νε-
 κρὸν ἔχουσαν εἰς αὐτὴν τίθεσθαι, τῷ βουλομένῳ
 15 κατηγορεῖν ὁ νόμος ἐξουσίαν δίδωσιν. ἐὰν μὲν οὖν
 τις παρελθὼν ἐγκαλέσῃ καὶ δείξῃ βεβιωκότα κακῶς,
 οἱ μὲν κριταὶ τὰς γνώμας πᾶσιν ἀποφαίνονται, τὸ δὲ
 σῶμα εἴργεται τῆς εἰθισμένης ταφῆς· ἐὰν δ' ὁ ἐγκα-
 λέσας δόξῃ μὴ δικαίως κατηγορεῖν, μεγάλοις περι-
 20 πίπτει προστίμοις. ὅταν δὲ μηδεὶς ὑπακούσῃ κατή- 5
 γορος ἢ παρελθὼν γνωσθῇ συκοφάντης ὑπάρχειν,
 οἱ μὲν συγγενεῖς ἀποθέμενοι τὸ πένθος ἐγκωμιάζουσι
 τὸν τετελευτηκότα, καὶ περὶ μὲν τοῦ γένους οὐδὲν
 λέγουσιν, ὥσπερ παρὰ τοῖς Ἑλλήσιν, ὑπολαμβάνον-
 25 τες ἅπαντας ὁμοίως εὐγενεῖς εἶναι τοὺς κατ' Αἴγυ-
 πτον, τὴν δ' ἐκ παιδὸς ἀγωγὴν καὶ παιδείαν διελ-

1 δυσι om. II   πλειώ codices, corr. Dind.   6 ὁ πορ-
 θμεύς] πορρεύς II   9 μυθολογῆσαι D   10 ἄδην D   11
 ὑπὲρ] περὶ CF'   14 ταύτην D   17 τὰς γνώμας πᾶσιν]
 γνώμας CF'   18 ὁ om. D   19 κατηγορεῖν] ἐγκαλεῖν II
 υποπίπτει II.

θόντες, πάλιν ἀνδρὸς γεγονότος τὴν εὐσέβειαν καὶ
δικαιοσύνην, ἔτι δὲ τὴν ἐγκράτειαν καὶ τὰς ἄλλας
ἀρετὰς αὐτοῦ διεξέρχονται, καὶ παρακαλοῦσι τοὺς
κάτω θεοὺς δέξασθαι σύνοικον τοῖς εὐσεβέσι· τὸ
δὲ πλῆθος ἐπευφημεῖ καὶ ἀποσεμνύνει τὴν δόξαν ⁵
τοῦ τετελευτηκότος, ὥς τὸν αἰῶνα διατρίβειν μέλ-
⁶ λοντος καθ' ἄδου μετὰ τῶν εὐσεβῶν. τὸ δὲ σῶμα
τιθέασιν οἱ μὲν ἰδίους ἔχοντες τάφους ἐν ταῖς ἀπο-
δεδειγμέναις θήκαις, οἷς δ' οὐχ ὑπάρχουσι τάφων
κτῆσεις, καινὸν οἶκημα ποιοῦσι κατὰ τὴν ἰδίαν οἰ- ¹⁰
κίαν, καὶ πρὸς τὸν ἀσφαλέστατον τῶν τοίχων ὀρ-
θὴν ἰστᾶσι τὴν λάρνακα. καὶ τοὺς κωλυμένους δὲ
διὰ τὰς κατηγορίας ἢ πρὸς δάνειον ὑποθήκας θά- ¹⁰⁴
πτεσθαι τιθέασι κατὰ τὴν ἰδίαν οἰκίαν· οὕς ὕστε-
ρον ἐνίστε παίδων παῖδες εὐπορήσαντες καὶ τῶν τε ¹⁵
συμβολαίων καὶ τῶν ἐγκλημάτων ἀπολύσαντες με-
⁹³ γαλοπρεποῦς ταφῆς ἀξιούσι. σεμνότατον δὲ διείλη-
πται παρ' Αἰγυπτίους τὸ τοὺς γονεῖς ἢ τοὺς προ-
γόνους φανῆναι περιττότερον τετιμηκότας εἰς τὴν
αἰώνιον οἶκησιν μεταστάντας. νόμιμον δ' ἔστι παρ' ²⁰
αὐτοῖς καὶ τὸ διδόναι τὰ σώματα τῶν τετελευτηκό-
των γονέων εἰς ὑποθήκην δανείου· τοῖς δὲ μὴ λυ-
σαμένοις ὕνειδός τε τὸ μέγιστον ἀκολουθεῖ καὶ μετὰ
² τὴν τελευτὴν στέρεσις ταφῆς. θαυμάσαι δ' ἂν τις
προσηκόντως τοὺς ταῦτα διατάξαντας, ὅτι τὴν ἐπι- ²⁵
είκειαν καὶ τὴν σπουδαιότητα τῶν ἡθῶν οὐκ ἐκ τῆς
τῶν ζώντων ὁμιλίας μόνον, ἀλλὰ καὶ τῆς τῶν τε-

5 συναποσεμνύνει II 10 κτίσεις C κοινὸν F: κενὸν
malim 11 ἐπιφανέστατον Reiske 13 δανείων C ὑποθήκης
CD 17 σεμνότατα CF 25 καθήκοντως II ταῦτα]
διηρυκρινημένως add. C ὅτι ante τοὺς D 26 τὴν om. vulg.

τελευτηκότων ταφῆς καὶ θεραπείας ἐφ' ὅσον ἦν
 ἐνδεχόμενον τοῖς ἀνθρώποις ἐνοικειοῦν ἐφιλοτιμή-
 θησαν. οἱ μὲν γὰρ Ἕλληνες μύθοις πεπλασμένοις 3
 καὶ φήμαις διαβεβλημέναις τὴν περὶ τούτων πίστιν
 5 παρέδωκαν, τὴν τε τῶν εὐσεβῶν τιμὴν καὶ τὴν τῶν
 πονηρῶν τιμωρίαν· τοιγαροῦν οὐχ οἷον ἰσχύσαι δύ-
 ναται ταῦτα προτρέψασθαι τοὺς ἀνθρώπους ἐπὶ τὸν
 ἄριστον βίον, ἀλλὰ τοῦναντίον ὑπὸ τῶν φαύλων
 χλευαζόμενα πολλῆς καταφρονήσεως τυγχάνουσι·
 10 παρὰ δὲ τοῖς Αἰγυπτίοις οὐ μυθώδους, ἀλλ' ὁρατῆς 4
 τοῖς μὲν πονηροῖς τῆς κολάσεως, τοῖς δ' ἀγαθοῖς
 τῆς τιμῆς οὐσης, καθ' ἐκάστην ἡμέραν ἀμφοτέροι
 τῶν ἑαυτοῖς προσηκόντων ὑπομιμνήσκονται, καὶ διὰ
 τούτου τοῦ τρόπου ἡ μεγίστη καὶ συμφορωτάτη διόρ-
 15 θωσις γίνεται τῶν ἡθῶν. κρατίστους δ', οἶμαι, τῶν
 νόμων ἡγητέον οὐκ ἐξ ὧν εὐπορωτάτους, ἀλλ' ἐξ ὧν
 ἐπιεικεστάτους τοῖς ἥθεσι καὶ πολιτικωτάτους συμ-
 βήσεται γενέσθαι τοὺς ἀνθρώπους.
 105 'Ρητέον δ' ἡμῖν καὶ περὶ τῶν γενομένων νομο-94
 20 θετῶν κατ' Αἴγυπτον τῶν οὕτως ἐξηλλαγμένα καὶ
 παράδοξα νόμιμα καταδειξάντων. μετὰ γὰρ τὴν πα-
 λαιὰν τοῦ κατ' Αἴγυπτον βίου κατάστασιν, τὴν
 μυθολογουμένην γεγονέναι ἐπὶ τε τῶν θεῶν καὶ τῶν
 ἡρώων, πεῖσαι φασι πρῶτον ἐγγράπτοις νόμοις χρή-
 25 σασθαι τὰ πλήθη τὸν Μνεύην, ἄνδρα καὶ τῇ ψυχῇ

4 καὶ ποιηταῖς διαβεβλημένοις II 5 παραδέδωκαν D.
 παραδεδώκασιν B 6 ἰσχύσαι δύναται] ισχυσε Reiske 7
 ἐπὶ τὸν α. β. τοὺς αἰθρώπους vulg. 9 χλευαζόμενοι CF
 πολλῆς om. CF 14 ἡ om. vulg. 15 οἶμαι] εἶναι
 CF 25 τὸν Μνεύην ἄνδρα] βιοῦν τὸν ἄνδρα D, καὶ
 βιοῦν τὸν ἄνδρα C, καὶ βιοῦν τὸν Μωσῆν ἄνδρα F

μέγαν καὶ τῷ βίῳ κοινότατον τῶν μνημονευομένων.
 προσποιηθῆναι δ' αὐτῷ τὸν Ἑρμῆν δεδωκέναι τού-
 τους, ὡς μεγάλων ἀγαθῶν αἰτίους ἔσομένους, καθ-
 ἄπερ παρ' Ἑλλήσι ποιῆσαί φασιν ἐν μὲν τῇ Κρήτῃ
 Μίνωα, παρὰ δὲ Λακεδαιμονίοις Λυκοῦργον, τὸν ⁵
 μὲν παρὰ Διός, τὸν δὲ παρ' Ἀπόλλωνος φήσαντα
 2 τούτους παρειληφέναι. καὶ παρ' ἑτέροις δὲ πλείο-
 σιν ἔθνεσι παραδέδοται τοῦτο τὸ γένος τῆς ἐπινοίας
 ὑπάρχει καὶ πολλῶν ἀγαθῶν αἴτιον γενέσθαι τοῖς
 πεισθεῖσι· παρὰ μὲν γὰρ τοῖς Ἀριανοῖς Ζαθρανύστην ¹⁰
 ἱστοροῦσι τὸν ἀγαθὸν δαίμονα προσποιησάσθαι τοὺς
 νόμους αὐτῷ διδόναι, παρὰ δὲ τοῖς ὀνομαζομένοις
 Γέταις τοῖς ἀπαθανατίζουσι Ζάλμοξιν ὡσαύτως τὴν
 κοινήν Ἑστίαν, παρὰ δὲ τοῖς Ἰουδαίοις Μωσῆν
 τὸν Ἰᾶν ἐπικαλούμενον θεόν, εἴτε θανυμαστὴν καὶ ¹⁵
 θεῖαν ὅλως ἔννοιαν εἶναι κρίναντας τὴν μέλλουσαν
 ὠφελῆσειν ἀνθρώπων πλῆθος, εἴτε καὶ πρὸς τὴν
 ὑπεροχὴν καὶ δύναμιν τῶν εὗρεῖν λεγομένων τοὺς
 νόμους ἀποβλέψαντα τὸν ὄχλον μᾶλλον ὑπακούσε-
 3 σθαι διαλαβόντας. δεύτερον δὲ νομοθέτην Αἰγύ- ²⁰
 πτιοί φασι γενέσθαι Σάσυχιν, ἄνδρα συνέσει δια-
 φέροντα. τοῦτον δὲ πρὸς τοῖς ὑπάρχουσι νόμοις
 ἄλλα τε προσθεῖναι καὶ τὰ περὶ τὴν τῶν θεῶν τι-
 μὴν ἐπιμελέστατα διατάξαι, εὗρετὴν δὲ καὶ γεω-
 μετρίας γενέσθαι καὶ τὴν περὶ τῶν ἄστρον θεω- ²⁵
 ρίαν τε καὶ παρατήρησιν διδάξαι τοὺς ἐργχωρίους.
 4 τρίτον δὲ λέγουσι Σεσόωσιν τὸν βασιλέα μὴ μόνον

1 κοινότατον] Μνεύην adl. C 7 εἰληφέναι vulg. 10
 Ἀρειανοῖς F, Ἀριμασποῖς C 13 τοῖς ἀπαθανατίζουσι om. C F
 14 Μωσῆν Π 15 Ἰᾶω D 24 διατάξασθαι D.

- 106 τὰς πολεμικὰς πράξεις ἐπιφανεστάτας κατεργάσα-
σθαι τῶν κατ' Αἴγυπτον, ἀλλὰ καὶ περὶ τὸ μάχι-
μον ἔθνος νομοθεσίαν συστήσασθαι, καὶ τὰ ἀκό-
λουθα τὰ περὶ τὴν στρατείαν σύμπαντα διακοσμήσαι.
- 5 τέταρτον δὲ νομοθέτην φασὶ γενέσθαι Βόκχοριν τὸν 5
βασιλέα, σοφὸν τινα καὶ πανουργίᾳ διαφέροντα.
τοῦτον οὖν διατάξαι τὰ περὶ τοὺς βασιλεῖς ἅπαντα
καὶ τὰ περὶ τῶν συμβολαίων ἐξακριβῶσαι· γενέσθαι
δ' αὐτὸν καὶ περὶ τὰς κρίσεις οὕτω συνετὸν ὥστε
- 10 πολλὰ τῶν ὑπ' αὐτοῦ διαγνωσθέντων διὰ τὴν πε-
ριτιτότητα μνημονεύεσθαι μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρό-
νων. λέγουσι δ' αὐτὸν ὑπάρχειν τῷ μὲν σώματι
παντελῶς ἀσθενῇ, τῷ δὲ τρόπῳ πάντων φιλοχοη-
ματώτατον. μετὰ δὲ τοῦτον προσελθεῖν λέγουσι 95
- 13 τοῖς νόμοις Ἀμασιν τὸν βασιλέα, ὃν ἱστοροῦσι τὰ
περὶ τοὺς νομάρχας διατάξαι καὶ τὰ περὶ τὴν σύμ-
πασαν οἰκονομίαν τῆς Αἰγύπτου. παραδέδοται δὲ
συνετός τε γεγονέναι καθ' ὑπερβολὴν καὶ τὸν τρό-
πον ἐπιεικῆς καὶ δίκαιος· ὧν ἕνεκα καὶ τοὺς Αἴγυ-
πτιοὺς αὐτῷ περιτεθεικέναι τὴν ἀρχὴν οὐκ ὄντι
- 20 γένους βασιλικοῦ. φασὶ δὲ καὶ τοὺς Ἡλείους, σπου- 2
δάζοντας περὶ τὸν Ὀλυμπικὸν ἀγῶνα, πρεσβεντάς
ἀποστεῖλαι πρὸς αὐτὸν ἐρωτήσοντας πῶς ἂν γέ-
νοιτο δικαιοτάτος· τὸν δ' εἰπεῖν, ἔαν μηδεὶς Ἡλείος
- 25 ἀγωνίζηται. Πολυκράτους δὲ τοῦ Σαμίων δυνά- 3
στου συντεθειμένου πρὸς αὐτὸν φιλίαν, καὶ βιαίως

4 τὰ om. D πάντα vulg. 5 φασὶ γενέσθαι νομο-
θέτην vulg. 7 πάντα II 13 πάντων om. D 14 λέ-
γεται vulg. 15 τοῖς νόμοις] τοῖς θεοῖς καὶ τοῖς νόμοις D
τὰ] τὰ τε vulg. 22 Ὀλυμπίακον C.

προσφερομένου τοῖς τε πολίταις καὶ τοῖς εἰς Σάμον
καταπλέονσι ξένοις, τὸ μὲν πρῶτον λέγεται πρε-
σβευτὰς ἀποστείλαντα παρακαλεῖν αὐτὸν ἐπὶ τὴν
μετριότητα· οὐ προσέχοντος δ' αὐτοῦ τοῖς λόγοις
ἐπιστολὴν γράφαι τὴν φιλίαν καὶ τὴν ξενίαν τὴν 5
πρὸς αὐτὸν διαλυόμενον· οὐ γὰρ βούλεσθαι λυπη-
θῆναι συντόμως ἑαυτόν, ἀκριβῶς εἰδότα διότι πλη-
σίον ἐστὶν αὐτῷ τὸ κακῶς παθεῖν οὕτω προεστη-
κότι τῆς τυραννίδος. θαυμασθῆναι δ' αὐτὸν φασὶ
παρὰ τοῖς Ἑλλήσι διὰ τε τὴν ἐπιείκειαν καὶ διὰ τὸ 10
4 τῷ Πολυκράτει ταχέως ἀποβῆναι τὰ ῥηθέντα. ἔκτον
δὲ λέγεται τὸν Ξέρξου πατέρα Δαρεῖον τοῖς νόμοις
ἐπιστῆναι τοῖς τῶν Αἰγυπτίων· μισήσαντα γὰρ τὴν
παφανομίαν τὴν εἰς τὰ κατ' Αἴγυπτον ἱερὰ γενο-
μένην ὑπὸ Καμβύσου τοῦ προβασιλεύσαντος ζηλῶ- 15
5 σαι βίον ἐπιεικῇ καὶ φιλόθεον. ὁμιλῆσαι μὲν γὰρ
αὐτοῖς τοῖς ἱερεῦσι τοῖς ἐν Αἰγύπτῳ καὶ μεταλαβεῖν
αὐτὸν τῆς τε θεολογίας καὶ τῶν ἐν ταῖς ἱεραῖς
βίβλοις ἀναγεγραμμένων πράξεων· ἐκ δὲ τούτων 107
ἵστορήσαντα τὴν τε μεγαλοψυχίαν τῶν ἀρχαίων βασι- 20
λέων καὶ τὴν εἰς τοὺς ἀρχομένους εὐνοίαν μιμή-
σασθαι τὸν ἐκείνων βίον, καὶ διὰ τοῦτο τηλικαύ-
της τυχεῖν τιμῆς ὥσθ' ὑπὸ τῶν Αἰγυπτίων ζῶντα
μὲν θεὸν προσαγορεύεσθαι μόνον τῶν ἀπάντων
βασιλέων, τελευτήσαντα δὲ τιμῶν τυχεῖν ἴσων τοῖς 25
τὸ παλαιὸν νομιμώτατα βασιλεύσασιν κατ' Αἴγυπτον.

4 λόγοις] εἰς add. vulg. 7 ἑαυτὸν om. II ὅτι vulg.
17 αὐτοῖς] αὐτὸν II 18 τῆς τε θεολογίας αὐτῶν C 21 εὐ-
νοίαν] ἐπιείκειαν II 22 τὸν Reiske, τῶν libri 24 προσα-
γορευθῆναι II ἀπάντων] ἄλλων II.

τὴν μὲν οὖν κοινὴν νομοθεσίαν συντελεσθῆναί φα- 6
 σιν ὑπὸ τῶν εἰρημένων ἀνδρῶν, καὶ δόξης τυχεῖν
 τῆς διαδεδομένης παρὰ τοῖς ἄλλοις· ἐν δὲ τοῖς ὕστε-
 ρον χρόνοις πολλὰ τῶν καλῶς ἔχειν δοκούντων νο-
 5 μίμων φασὶ κινηθῆναι, Μακεδόνων ἐπικρατησάν-
 των καὶ καταλυσάντων εἰς τέλος τὴν βασιλείαν τῶν
 ἐγχωρίων.

Τούτων δ' ἡμῖν διευκρινημένων ζητέον ὅσοι 96
 τῶν παρ' Ἑλλήσι δεδοξασμένων ἐπὶ συνέσει καὶ
 10 παιδείᾳ παρέβαλον εἰς Αἴγυπτον ἐν τοῖς ἀρχαίοις
 χρόνοις, ἵνα τῶν ἐνταῦθα νομίμων καὶ τῆς παιδείας
 μετὰσχῶσιν. οἱ γὰρ ἱερεῖς τῶν Αἰγυπτίων ἱστοροῦ- 2
 σιν ἐκ τῶν ἀναγραφῶν τῶν ἐν ταῖς ἱεραῖς βίβλοις
 παραβαλεῖν πρὸς ἑαυτοὺς τὸ παλαιὸν Ὅρφέα τε καὶ
 15 Μουσαῖον καὶ Μελάμποδα καὶ Δαίδαλον, πρὸς δὲ
 τούτοις Ὅμηρόν τε τὸν ποιητὴν καὶ Ἀνκοῦργον τὸν
 Σπαρτιατὴν, ἔτι δὲ Σόλωνα τὸν Ἀθηναῖον καὶ Πλά-
 τωνα τὸν φιλόσοφον, ἐλθεῖν δὲ καὶ Πυθαγόραν
 τὸν Σάμιον καὶ τὸν μαθηματικὸν Εὐδόξον, ἔτι δὲ
 20 Δημόκριτον τὸν Ἀβδηρίτην καὶ Οἶνοπίδην τὸν Χῖον.
 πάντων δὲ τούτων σημεῖα δεικνύουσι τῶν μὲν εἰκό- 3
 νας, τῶν δὲ τόπων ἢ κατασκευασμάτων ὁμωνύμους
 προσηγορίας, ἔκ τε τῆς ἐκάστῃ ζηλωθείσης παιδείας
 ἀποδειξέεις φέρουσι, συνιστάντες ἐξ Αἰγύπτου μετενη-
 25 νέχθαι πάντα δι' ὧν παρὰ τοῖς Ἑλλήσιν ἐθαυμά-
 σθησαν. Ὅρφέα μὲν γὰρ τῶν μυστικῶν τελετῶν 4
 τὰ πλεῖστα καὶ τὰ περὶ τὴν ἑαυτοῦ πλάνην ὀργια-
 ζόμενα καὶ τὴν τῶν ἐν ἄδου μυθοποιίαν ἀπενέγκα-

11 τῆς om. vulg. 14 αὐτοὺς vulg. τὸ παλαιὸν
 om. II 22 ὁμωνύμων D 24 μετενηνοχέται vulg.

5 σθαι. τὴν μὲν γὰρ Ὀσίριδος τελετὴν τῇ Διονύσου
τὴν αὐτὴν εἶναι, τὴν δὲ τῆς Ἰσίδος τῇ τῆς Δήμη-
τρος ὁμοιοτάτην ὑπάρχειν, τῶν ὀνομάτων μόνων
ἐνγέλλαγμένων· τὰς δὲ τῶν ἀσεβῶν ἐν ἄδου τιμω-
ρίας καὶ τοὺς τῶν εὐσεβῶν λειμῶνας καὶ τὰς παρὰ 5
τοῖς πολλοῖς εἰδωλοποιίας ἀναπεπλασμένας παρεισ-
αγαγεῖν μιμησάμενον τὰ γινόμενα περὶ τὰς ταφὰς
6 τὰς κατ' Αἴγυπτον. τὸν μὲν γὰρ ψυχοπομπὸν Ἑρμῆν
κατὰ τὸ παλαιὸν νόμιμον παρ' Αἰγυπτίοις ἀναγα-
ρόντα τὸ τοῦ Ἄπιδος σῶμα μέχρι τινὸς παραδι- 108
δόναι τῷ περικειμένῳ τὴν τοῦ Κερβέρου προτομήν. 11
τοῦ δ' Ὀρφέως τοῦτο καταδείξαντος παρὰ τοῖς
Ἑλλήσι τὸν Ὀμηρον ἀκολουθῶς τούτῳ θεῖναι κατὰ
τὴν ποιήσιν

Ἑρμῆς δὲ ψυχὰς Κυλλήνιος ἐξεκαλεῖτο 15
ἀνδρῶν μνηστήρων, ἔχε δὲ ῥάβδον μετὰ χερσίν.

εἶτα πάλιν ὑποβάντα λέγειν

παρ' δ' ἴσαν Ὠκεανοῦ τε ῥοὰς καὶ Λευκάδα πέτρην,
ἡδὲ παρ' Ἑελίοιο πύλας καὶ δῆμον Ὀνείρων
ἦσαν· αἶψα δ' ἵκοντο κατ' ἀσφοδελὸν λειμῶνα, 20
ἐνθα τε ναίουσι ψυχαί, εἰδῶλα καμόντων.

7 Ὠκεανὸν μὲν οὖν καλεῖν τὸν ποταμὸν διὰ τὸ τοὺς
Αἰγυπτίους κατὰ τὴν ἰδίαν διάλεκτον Ὠκεανὸν λέγειν
τὸν Νεῖλον, Ἑλίου δὲ πύλας τὴν πόλιν τὴν τῶν
Ἡλιοπολιτῶν, λειμῶνα δ' ὀνομάζειν, τὴν μυθολο- 25

1 τῇ] καὶ τὴν D   3 μόνον vulg.   4 δὲ] καὶ vulg.
7 γινόμενα om. II   10 τοῦ Ἄπιδος τὸ vulg.   16 μνη-
στήρων] ἡρώων CF   17 προβάντα CF   18 παρ' δ' ἴσαν]
παραδὲ σπεισαν D   24 τὴν τῶν] τῶν vulg.   25 δ' ὀνο-
μάζειν Eichstädt, δὲ νομίζειν codices   τὴν] καὶ τὴν vulg.

γουμένην οἰκησιν τῶν μετελλαχότων, τὸν παρὰ τὴν
 λίμνην τόπον τὴν καλουμένην μὲν Ἀχερουσίαν,
 πλησίον δὲ οὖσαν τῆς Μέμφεως, ὄντων περὶ αὐτὴν
 λειμῶνων καλλίστων, ἔλους καὶ λωτοῦ καὶ καλά-
 5 μων. ἀκολούθως δ' εἰρησθαι καὶ τὸ κατοικεῖν τοὺς
 τελευτήσαντας ἐν τούτοις τοῖς τόποις διὰ τὸ τὰς τῶν
 Αἰγυπτίων ταφὰς τὰς πλείστας καὶ μερίστας ἐνταῦθα
 γίνεσθαι, διαπορθμενομένων μὲν τῶν νεκρῶν διὰ
 τε τοῦ ποταμοῦ καὶ τῆς Ἀχερουσίας λίμνης, τιθε-
 10 μένων δὲ τῶν σωμάτων εἰς τὰς ἐνταῦθα κειμένας
 θήκας. συμφωνεῖν δὲ καὶ τᾶλλα τὰ παρὰ τοῖς Ἑλ- 8
 λησι καθ' ἕξδου μυθολογούμενα τοῖς ἔτι νῦν γινο-
 μένοις κατ' Αἴγυπτον· τὸ μὲν γὰρ διακομίζον τὰ
 σώματα πλοῖον βᾶριν καλεῖσθαι, τὸ δ' ἐπίβαθρον
 15 [νόμισμα τὸν ὀβολὸν] τῷ πορθμεῖ δίδοσθαι, καλου-
 μένῳ κατὰ τὴν ἐγχώριον διάλεκτον χάρωνι. εἶναι 9
 δὲ λέγουσι πλησίον τῶν τόπων τούτων καὶ σκοτίας
 Ἑκάτης ἱερὸν καὶ πύλας Κωκυτοῦ καὶ Αἴθης διει-
 λημμένας χαλκοῖς ὀχεῦσιν. ὑπάρχειν δὲ καὶ ἄλλας
 20 πύλας Ἀληθείας, καὶ πλησίον τούτων εἰδωλον ἀκέ-
 φαλον ἐστάναι Δίκης. πολλὰ δὲ καὶ τῶν ἄλλων 97
 τῶν μεμυθοποιημένων διαμένειν παρ' Αἰγυπτίοις,
 διατηρουμένης ἔτι τῆς προσηγορίας καὶ τῆς ἐν τῷ
 πράττειν ἐνεργείας. ἐν μὲν γὰρ Ἀκανθῶν πόλει, 2
 25 πέραν τοῦ Νείλου κατὰ τὴν Αἰβύην ἀπὸ σταδίων
 109 ἑκατὸν καὶ εἴκοσι τῆς Μέμφεως, πίθον εἶναι τετρη-
 μένον, εἰς ὃν τῶν ἱερέων ἐξήκοντα καὶ τριακοσίους

4 ἔλων II   15 νόμισμα τὸν ὀβολὸν del. Schäfer   21
 τῶν ἄλλων] ἄλλα II   22 μεμυθολογημένων II   23 τηρου-
 μένης CF   24 ἐναργείας Reiske.

καθ' ἐκάστην ἡμέραν ὕδωρ φέρειν εἰς αὐτὸν ἐκ τοῦ
 3 Νείλου· τὴν δὲ περὶ τὸν Ὀκνον μυθοποιῶσαν δει-
 κνυσθαι πλησίον κατὰ τινα πανήγυριν συντελου-
 μένην, πλέκοντος μὲν ἑνὸς ἀνδρὸς ἀρχὴν σχοινίου
 μακράν, πολλῶν δ' ἐκ τῶν ὀπίσω λυόντων τὸ πλε- 5
 4 κόμενον. Μελάμποδα δέ φασι μετενεγκεῖν ἐξ Αἰγύ-
 πτου τὰ Διονύσῳ νομιζόμενα τελεῖσθαι παρὰ τοῖς
 Ἑλλησι καὶ τὰ περὶ Κρόνου μυθολογούμενα καὶ τὰ
 περὶ τῆς Τιτανομαχίας καὶ τὸ σύνολον τὴν περὶ τὰ
 5 πάθη τῶν θεῶν ἱστορίαν. τὸν δὲ Δαίδαλον λέγου- 10
 σιν ἀπομιμήσασθαι τὴν τοῦ λαβυρίνθου πλοκὴν τοῦ
 διαμένοντος μὲν μέχρι τοῦ νῦν καιροῦ, οἰκοδομη-
 θέντος δέ, ὥς μὲν τινὲς φασιν, ὑπὸ Μένδητος, ὥς
 δ' ἔνιοι λέγουσιν, ὑπὸ Μάρου τοῦ βασιλέως, πολ-
 6 λοῖς ἔτεσι πρότερον τῆς Μίνω βασιλείας. τὸν τε 15
 ῥυθμὸν τῶν ἀρχαίων κατ' Αἴγυπτον ἀνδριάντων
 τὸν αὐτὸν εἶναι τοῖς ὑπὸ Δαιδάλου κατασκευασθεῖσι
 παρὰ τοῖς Ἑλλησι. τὸ δὲ κάλλιστον πρόπυλον ἐν
 Μέμφει τοῦ Ἡφαιστείου Δαίδαλον ἀρχιτεκτονῆσαι,
 καὶ θανμασθέντα τυχεῖν εἰκόνας ξυλίνης κατὰ τὸ 20
 προειρημένον ἱερὸν ταῖς ἰδίαις χερσὶ δεδημιουργη-
 μένης, πέρας δὲ διὰ τὴν εὐφυΐαν ἀξιωθέντα μεγάλης
 δόξης καὶ πολλὰ προσεξευρόντα τυχεῖν ἰσοθέων
 τιμῶν· κατὰ γὰρ μίαν τῶν πρὸς τῇ Μέμφει νήσων
 ἔτι καὶ νῦν ἱερὸν εἶναι Δαιδάλου τιμώμενον ὑπὸ 25
 7 τῶν ἐγχωρίων. τῆς δ' Ὀμήρου παρουσίας ἄλλα τε

2 δὲ] τε vulg. Ὀκνον Stephanus, ὄρον codices 4
 σχοινίου del. Reiske 5 ὀπισθεν Π 13 μενδῆτου D
 14 Μάρου] Βάρωνος F 15 Μίνως Π 19 ἡφαιστίου D,
 ἡφαίστου vulg.

σημεῖα φέρουσι καὶ μάλιστα τὴν τῆς Ἑλένης γενο-
 μένην παρὰ Μενελάῳ Τηλεμάχου φαρμακείαν καὶ
 λήθην τῶν συμβεβηκότων κακῶν. τὸ γὰρ νηπενθὲς
 φάρμακον, ὃ λαβεῖν φησιν ὁ ποιητὴς τὴν Ἑλένην ἐκ
 5 τῶν Αἰγυπτίων Θηβῶν παρὰ Πολυδάμνης τῆς Θῶνος
 γυναικός, ἀκριβῶς ἐξητακῶς φαίνεται· ἔτι γὰρ καὶ
 νῦν τὰς ἐν ταύτῃ γυναικας τῇ προειρημένῃ δυνάμει
 χρῆσθαι λέγουσι, καὶ παρὰ μόναις ταῖς Διοσπολί-
 τισιν ἐκ παλαιῶν χρόνων ὀργῆς καὶ λύπης φάρμα-
 10 κον εὐρῆσθαι φασί· τὰς δὲ Θήβας καὶ Διὸς πόλιν
 τὴν αὐτὴν ὑπάρχειν. τὴν τε Ἀφροδίτην ὀνομάζεσθαι 8
 παρὰ τοῖς ἐγγχωρίοις χρυσῆν ἐκ παλαιᾶς παραδόσεως,
 110 καὶ πεδίον εἶναι καλούμενον χρυσῆς Ἀφροδίτης
 περὶ τὴν ὀνομαζομένην Μώμεφιν. τὰ τε περὶ τὸν 9
 15 Δία καὶ τὴν Ἥραν μυθολογούμενα περὶ τῆς συνου-
 σίας καὶ τὴν εἰς Αἰθιοπίαν ἐκδημίαν ἐκεῖθεν αὐτὸν
 μετενεγκεῖν· κατ' ἐνιαυτὸν γὰρ παρὰ τοῖς Αἰγυ-
 πτίοις τὸν νεῶν τοῦ Διὸς περαιουῖσθαι τὸν ποταμὸν
 εἰς τὴν Λιβύην, καὶ μεθ' ἡμέρας τινὰς πάλιν ἐπι-
 20 στρέφειν, ὥς ἐξ Αἰθιοπίας τοῦ θεοῦ παρόντος· τὴν
 τε συνουσίαν τῶν θεῶν τούτων, ἐν ταῖς πανηγύ-
 ρεσι τῶν ναῶν ἀνακομιζομένων ἀμφοτέρων εἰς ὄρος
 ἄνθεσι παντοίοις ὑπὸ τῶν ἱερέων κατεστρωμένον.
 καὶ Λυκοῦργον δὲ καὶ Πλάτωνα καὶ Σόλωνα πολλὰ 98
 25 τῶν ἐξ Αἰγύπτου νομίμων εἰς τὰς ἑαυτῶν κατατάξαι
 νομοθεσίας. Πυθαγόραν τε τὰ κατὰ τὸν ἱερὸν λόγον 2

5 τῆς Πολυδάμνης Euseb. pr. ev. X 8, 10] Πολυμνή-
 στης D, τῆς Πολυμνήστης ceteri Θώμιος DF 8 χρῆσθαι
 post γυναικας vulg. 14 Μέμφιν vulg. 16 τῆς .. ἐκ-
 δημίας D 21 πανηγύρεσι] γίνεσθαι add. Wess.

καὶ τὰ κατὰ γεωμετρίαν θεωρήματα καὶ τὰ περὶ
 τοὺς ἀριθμούς, ἔτι δὲ τὴν εἰς πᾶν ζῶον τῆς ψυχῆς
 3 μεταβολὴν μαθεῖν παρ' Αἰγυπτίων. ὑπολαμβάνουσι
 δὲ καὶ Δημόκριτον παρ' αὐτοῖς ἔτη διατρίψαι πέντε
 καὶ πολλὰ διδαχθῆναι τῶν κατὰ τὴν ἀστρολογίαν. ⁵
 τὸν τε Οἰνοπίδην ὁμοίως συνδιατρίψαντα τοῖς ἱερεῦσι
 καὶ ἀστρολόγοις μαθεῖν ἄλλα τε καὶ μάλιστα τὸν
 ἡλιακὸν κύκλον ὡς λοξὴν μὲν ἔχει τὴν πορείαν,
 ἐναντίαν δὲ τοῖς ἄλλοις ἄστροις τὴν φορὰν ποιεῖται.
 4 παραπλησίως δὲ καὶ τὸν Εὐδόξον ἀστρολογήσαντα ¹⁰
 παρ' αὐτοῖς καὶ πολλὰ τῶν χρησίμων εἰς τοὺς
 5 Ἕλληνας ἐκδόντα τυχεῖν ἀξιολόγου δόξης. τῶν τε
 ἀγαλματοποιῶν τῶν παλαιῶν τοὺς μάλιστα διωνο-
 μασμένους διατετριφέναι παρ' αὐτοῖς Τηλεκλέα καὶ
 Θεόδωρον, τοὺς Ροίκου μὲν υἱούς, κατασκευάσαν- ¹⁵
 τας δὲ τοῖς Σαμίοις τὸ τοῦ Ἀπόλλωνος τοῦ Πυθίου
 6 ξόανον. τοῦ γὰρ ἀγάλματος ἐν Σάμῳ μὲν ὑπὸ
 Τηλεκλέους ἱστορεῖται τὸ ἥμισυ δημιουργηθῆναι,
 κατὰ δὲ τὴν Ἑφεσον ὑπὸ τὰδελφοῦ Θεοδώρου τὸ
 ἕτερον μέρος συντελεσθῆναι· συντεθέντα δὲ πρὸς ²⁰
 ἄλληλα τὰ μέρη συμφωνεῖν οὕτως ὥστε δοκεῖν ὅφ'
 ἐνὸς τὸ πᾶν ἔργον συντετελέσθαι. τοῦτο δὲ τὸ
 γένος τῆς ἐργασίας παρὰ μὲν τοῖς Ἑλλήσι μηδαμῶς
 ἐπιτηδεύεσθαι, παρὰ δὲ τοῖς Αἰγυπτίοις μάλιστα
 7 συντελεῖσθαι. παρ' ἐκείνοις γὰρ οὐκ ἀπὸ τῆς κατὰ ²⁵
 τὴν ὄρασιν φαντασίας τὴν συμμετρίαν τῶν ἀγαλ-
 μάτων κρίνεσθαι, καθάπερ παρὰ τοῖς Ἑλλήσιν, ἀλλ'

5 κατὰ τὴν] κατ' vulg. 8 ἡλιακὸν] ἱερὸν ἡλιακὸν D
 13 τῶν om. vulg. 22 ἔργον συντετελέσθαι] σῶμα κατεσκευ-
 ᾶσθαι CF.

ἐπειδὴν τοὺς λίθους κατακλίνωσι καὶ μερίσαντες
κατεργάζωνται, τὸ τηνικαῦτα τὸ ἀνάλογον ἀπὸ τῶν
ἐλαχίστων ἐπὶ τὰ μέγιστα λαμβάνεσθαι· τοῦ γὰρ 8
παντὸς σώματος τὴν κατασκευὴν εἰς ἓν καὶ εἴκοσι
111 μέρη καὶ προσέτι τέταρτον διαιρουμένους τὴν ὅλην
6 ἀποδιδόναι συμμετρίαν τοῦ ζώου. διόπερ ὅταν περὶ
τοῦ μεγέθους οἱ τεχνῖται πρὸς ἀλλήλους σύνθωνται,
χωρισθέντες ἀπ' ἀλλήλων σύμφωνα κατασκευάζουσι
τὰ μεγέθη τῶν ἔργων οὕτως ἀκριβῶς ὥστε ἔκπληξιν
10 παρέχειν τὴν ιδιότητα τῆς πραγματείας αὐτῶν. τὸ 9
δ' ἐν τῇ Σάμῳ ξόανον συμφώνως τῇ τῶν Αἰγυ-
πτίων φιλοτεχνία κατὰ τὴν κορυφὴν διχοτομούμενον
διορίζειν τοῦ ζώου τὸ μέσον μέχρι τῶν αἰδοίων,
ισάζον ὁμοίως ἑαυτῷ πάντοθεν· εἶναι δ' αὐτὸ λέ-
15 γουσι κατὰ τὸ πλεῖστον παρεμφερὲς τοῖς Αἰγυπτίοις,
ὥς ἂν τὰς μὲν χεῖρας ἔχον παρατεταμένας, τὰ δὲ
σκέλη διαβεβηκότα.

Περὶ μὲν οὖν τῶν κατ' Αἴγυπτον ἱστορουμένων 10
καὶ μνήμης ἀξίων ἀρκεῖ τὰ ρηθέντα· ἡμεῖς δὲ κατὰ
20 τὴν ἐν ἀρχῇ τῆς βίβλου πρόθεσιν τὰς ἐξῆς πρά-
ξεις καὶ μυθολογίας ἐν τῇ μετὰ ταύτην διεξιμεν,
ἀρχὴν ποιησάμενοι τὰ κατὰ τὴν Ἀσίαν τοῖς Ἀσσυ-
ρίοις παραχθέντα.

1 κατακαίνωσι C, κατακινῶσι F, καταξάνωσι Dind. 6
τοῦ ζώου om. II 12 κορυφὴν Rhod., ὄροφην codices
23 [παραχθέντα] περὶ μὲν οὖν τῶν κατ' Αἴγυπτον ἱστορου-
μένων καὶ μνήμης ἀξίων ἀρκεσθέντες ταύτην μὲν τὴν βύβλον
αὐτοῦ καταλήξομεν, τὴν δ' ἐχομένην ταύτης ἀναπληρώσομεν
ταῖς ἄλλαις βαρβαρικαῖς πράξεσιν ἄλλοις ἔθνεσι συντελε-
σθεῖσαις ἐν τοῖς ἄλλοις χρόνοις add. ABD.

Διοδώρου Σικελιώτου βιβλιοθήκης ἱστορικῆς τῆς Α' διηρη-
μένης τὸ B subscr. D.

Τάδε ἔνεστιν ἐν τῇ δευτέρᾳ τῶν Διοδώρου βίβλων. 112

Περὶ Νίνου τοῦ πρώτου βασιλεύσαντος κατὰ τὴν Ἀσίαν
καὶ τῶν ὑπ' αὐτοῦ πραχθέντων.

Περὶ τῆς Σεμιράμιδος γενέσεως καὶ τῆς περὶ αὐτὴν
ἀνέξεως. 5

Ὡς Νίνος ὁ βασιλεὺς ἔγημε τὴν Σεμίραμιν διὰ τὴν ἀρε-
τὴν αὐτῆς.

Ὡς Σεμίραμις τελευτήσαντος Νίνου διαδεξαμένη τὴν
βασιλείαν πολλὰς καὶ μεγάλας πράξεις ἐπετελέσατο.

Κτίσις Βαβυλῶνος καὶ τῆς κατ' αὐτὴν κατασκευῆς 10
[ἀπαγγελία].

Περὶ τοῦ κρεμαστοῦ λεγομένου κήπου καὶ τῶν ἄλλων
τῶν κατὰ τὴν Βαβυλωνίαν παραδόξων.

Στρατεία Σεμιράμιδος εἰς Αἴγυπτον καὶ Αἰθιοπίαν, ἔτι
δὲ τὴν Ἰνδικήν. 15

Περὶ τῶν ἀπογόνων ταύτης [καὶ] τῶν βασιλευσάντων
κατὰ τὴν Ἀσίαν καὶ τῆς κατ' αὐτοὺς τροφῆς τε καὶ ὀφθυμίας.

Ὡς ἔσχατος Σαρδανάπαλλος ὁ βασιλεὺς διὰ τροφὴν ἀπέ-
βαλε τὴν ἀρχὴν ὑπὸ Ἀρβάνου τοῦ Μήδου.

Περὶ τῶν Χαλδαίων καὶ τῆς παρατηρήσεως τῶν ἄστρον. 20

Περὶ τῶν βασιλέων τῶν κατὰ τὴν Μηδίαν καὶ τῆς περὶ
τούτων διαφωνίας παρὰ τοῖς ἱστοριογράφοις.

Περὶ τοποθεσίας τῆς Ἰνδικῆς καὶ τῶν κατὰ τὴν χώραν
φυομένων καὶ τῶν παρ' Ἰνδοῖς νομίμων.

Περὶ Σκυθῶν καὶ Ἀμαζόνων καὶ Ὑπερβορέων. 25

Περὶ τῆς Ἀραβίας καὶ τῶν κατ' αὐτὴν φυομένων καὶ
μυθολογούμενων.

Περὶ τῶν νήσων τῶν ἐν τῇ μεσημβρίᾳ κατὰ τὸν ὠκεανὸν
εὐρεθεισῶν.

11 ἀπαγγελία om. D 13 τῶν om. vulg. τὴν om. D 16
καὶ del. Dind. 18 Σαρδανάπαλος vulg. 19 ὑπὸ βάνου CD²,
ὑπ' ἀρβάνου D¹ v. 21 et 22 ante v. 20 ponunt codices
omnes praeter AD; in D haec omnia sunt in litura manu
saec. XV scripta 22 παρὰ τοῖς ἱστοριογράφοις om. D
23 τοποθεσία (περὶ om. D) CD.

ΒΙΒΛΟΣ ΔΕΥΤΕΡΑ.

Ἡ μὲν πρὸ ταύτης βίβλος τῆς ὅλης συντάξεως 1
 οὐσα πρώτη περιέχει τὰς κατ' Αἴγυπτον πράξεις·
 ἐν αἷς ὑπάρχει τὰ τε περὶ τῶν θεῶν παρ' Αἰγυπτίοις
 μυθολογούμενα καὶ περὶ τῆς τοῦ Νείλου φύσεως
 5 καὶ τᾶλλα τὰ περὶ τοῦ ποταμοῦ τούτου παραδοξο-
 λογούμενα, πρὸς δὲ τούτοις περὶ τε τῆς κατ' Αἴγυ-
 πτον χώρας καὶ τῶν ἀρχαίων βασιλέων τὰ ὑφ'
 ἐκάστου πραχθέντα. ἐξῆς δὲ κατετάχθησαν αἱ κατα-
 σκευαὶ τῶν πυραμίδων τῶν ἀναγραφομένων ἐν
 10 τοῖς ἑπτὰ θαυμαζομένοις ἔργοις. ἔπειτα διήλθομεν 2
 περὶ τῶν νόμων καὶ τῶν δικαστηρίων, ἔτι δὲ τῶν
 ἀφιερωμένων ζώων παρ' Αἰγυπτίοις τὰ θαυμαζόμενα,
 πρὸς δὲ τούτοις τὰ περὶ τῶν τετελευτηκότων νόμιμα,
 καὶ τῶν Ἑλλήνων ὅσοι τῶν ἐπὶ παιδείᾳ θαυμαζο-
 15 μένων παραβαλόντες εἰς Αἴγυπτον καὶ πολλὰ τῶν
 χρησίμων μαθόντες μετήνεγκαν εἰς τὴν Ἑλλάδα.
 ἐν ταύτῃ δ' ἀναγράφομεν τὰς κατὰ τὴν Ἀσίαν γενο- 3
 μένας πράξεις ἐν τοῖς ἀρχαίοις χρόνοις, τὴν ἀρχὴν
 ἀπὸ τῆς τῶν Ἀσσυρίων ἡγεμονίας ποιησάμενοι.
 20 Τὸ παλαιὸν τοῖνυν κατὰ τὴν Ἀσίαν ὑπῆρχον 4
 ἐγγῶριοι βασιλεῖς, ὧν οὔτε πρᾶξις ἐπίσημος οὔτε

1 μὲν] μὲν οὖν CF   10 ἔπειτα] δὲ add. D   12 παρ'
 A. ζώων vulg.

ὄνομα μνημονεύεται. πρῶτος δὲ τῶν εἰς ἱστορίαν
 καὶ μνήμην παραδεδομένων ἡμῖν Νίνος ὁ βασιλεὺς
 τῶν Ἀσσυρίων μεγάλας πράξεις ἐπετελέσατο· περὶ
 οὗ τὰ κατὰ μέρος ἀναγράφειν πειρασόμεθα. γενό-
 μενος γὰρ φύσει πολεμικὸς καὶ ζηλωτὴς τῆς ἀρετῆς ⁵
 καθώπλισε τῶν νέων τοὺς κρατίστους· γυμνάσας δ'
 αὐτοὺς πλείονα χρόνον συνήθεις ἐποίησε πάσῃ κακο-
 5 παθείᾳ καὶ πολεμικοῖς κινδύνοις. συστησάμενος οὖν
 στρατόπεδον ἀξιόλογον συμμαχίαν ἐποιήσατο πρὸς
 Ἀριαῖον τὸν βασιλέα τῆς Ἀραβίας, ἣ κατ' ἐκείνους ¹⁰
 τοὺς χρόνους ἐδόκει πλήθειν ἀλκίμων ἀνδρῶν. ἔστι
 δὲ καὶ καθόλου τοῦτο τὸ ἔθνος φιλελεύθερον καὶ
 κατ' οὐδένα τρόπον προσδεχόμενον ἑπὶ ἡγέμονα·
 διόπερ οὐθ' οἱ τῶν Περσῶν βασιλεῖς ὕστερον οὐθ' ¹¹⁴
 οἱ τῶν Μακεδόνων, καίπερ πλεῖστον ἰσχύσαντες, ¹⁵
 6 ἡδυνήθησαν τοῦτο τὸ ἔθνος καταδουλώσασθαι. καθ-
 όλου γὰρ ἡ Ἀραβία δυσπολέμητός ἐστι ξενικαῖς
 δυνάμεσι διὰ τὸ τὴν μὲν ἔρημον αὐτῆς εἶναι, τὴν
 δὲ ἄνυδρον καὶ διειλημμένην φρέασι κεκρυμμένοις
 7 καὶ μόνοις τοῖς ἐγγχωρίοις γνωριζομένοις. ὁ δ' οὖν ²⁰
 τῶν Ἀσσυρίων βασιλεὺς Νίνος τὸν δυναστεύοντα
 τῶν Ἀράβων παραλαβὼν ἐστράτευσε μετὰ πολλῆς
 δυνάμεως ἐπὶ Βαβυλωνίους κατοικοῦντας ὁμορον
 χώραν· κατ' ἐκείνους δὲ τοὺς χρόνους ἡ μὲν νῦν
 οὐσα Βαβυλὼν οὐκ ἦν ἐκτισμένη, κατὰ δὲ τὴν Βα- ²⁵
 βυλωνίαν ὑπῆρχον ἄλλαι πόλεις ἀξιόλογοι· ῥαδίως
 δὲ χειρωσάμενος τοὺς ἐγγχωρίους διὰ τὸ τῶν ἐν τοῖς
 πολέμοις κινδύνων ἀπειρώς ἔχειν, τούτοις μὲν ἔταξε

τελεῖν κατ' ἐνιαυτὸν ὠρισμένους φόρους, τὸν δὲ βασιλέα τῶν καταπολεμηθέντων λαβὼν μετὰ τῶν τέκνων αἰχμάλωτον ἀπέκτεινε. μετὰ δὲ ταῦτα πολλοῖς πλήθεσιν εἰς τὴν Ἀρμενίαν ἐμβαλὼν καὶ τινὰς 8 τῶν πόλεων ἀναστάτους ποιήσας κατεπλήξατο τοὺς ἐργωρίους· διόπερ ὁ βασιλεὺς αὐτῶν Βαρζάνης, ὁρῶν αὐτὸν οὐκ ἀξιόμαχον ὄντα, μετὰ πολλῶν δώρων ἀπήντησε καὶ πᾶν ἔφησε ποιήσῃν τὸ προστατόμενον. ὁ δὲ Νίνος μεγαλοψύχως αὐτῷ χρησά- 9 μενος τῆς τε Ἀρμενίας συνεχώρησεν ἄρχειν καὶ φίλον ὄντα πέμπειν στρατιὰν καὶ τὴν χορηγίαν τῷ σφετέρῳ στρατοπέδῳ. αἰεὶ δὲ μᾶλλον αὐξόμενος ἐστράτευσεν εἰς τὴν Μηδίαν. ὁ δὲ ταύτης βασιλεὺς 10 Φάρνος παραταξάμενος ἀξιολόγῳ δυνάμει καὶ λει- 15 φθεῖς, τῶν τε στρατιωτῶν τοὺς πλείους ἀπέβαλε καὶ αὐτὸς μετὰ τέκνων ἑπτὰ καὶ γυναικὸς αἰχμάλωτος ληφθεὶς ἀνεσταυρώθη.

Οὕτω δὲ τῶν πραγμάτων τῷ Νίνῳ προχωρούν- 2 των δεινὴν ἐπιθυμίαν ἔσχε τοῦ καταστρέψασθαι τὴν 20 Ἀσίαν ἅπασαν τὴν ἐντὸς Ταναΐδος καὶ Νείλου· ὥς ἐπίπαν γὰρ τοῖς εὐτυχοῦσιν ἢ τῶν πραγμάτων εὐχροια τὴν τοῦ πλείονος ἐπιθυμίαν παρίστησι. διόπερ τῆς μὲν Μηδίας σατράπην ἓνα τῶν περὶ αὐτὸν φίλων κατέστησεν, αὐτὸς δ' ἐπήει τὰ κατὰ 25 τὴν Ἀσίαν ἔθνη καταστρεφόμενος, καὶ χρόνον ἑπτακαιδεκαετῇ καταναλώσας πλὴν Ἰνδῶν καὶ Βακτριανῶν τῶν ἄλλων ἀπάντων κύριος ἐγένετο. τὰς μὲν 2 οὖν καθ' ἕκαστα μάχας ἢ τὸν ἀριθμὸν ἀπάντων

7 αὐτὸν D, ἑαυτὸν vulg. 15 πλείστους vulg. 22 εὐχροια Herwerden, ἐπίρροια libri.

τῶν καταπολεμηθέντων οὐδεὶς τῶν συγγραφέων
 ἀνέγραψε, τὰ δ' ἐπισημότατα τῶν ἔθνων ἀκολούθως
 Κτησίᾳ τῷ Κνιδίῳ πειρασόμεθα συντόμως ἐπιδρα-
 3 μεῖν. κατεστρέψατο μὲν γὰρ τῆς παραθαλαττίου
 καὶ τῆς συνεχοῦς χώρας τὴν τε Αἴγυπτον καὶ Φοινί- 5
 κην, ἔτι δὲ Κοίλην Συρίαν καὶ Κιλικίαν καὶ Παμφυ- 115
 λίαν καὶ Λυκίαν, πρὸς δὲ ταύταις τὴν τε Καρίαν
 καὶ Φρυγίαν καὶ Μυσίαν καὶ Λυδίαν, προσηγάγετο
 δὲ τὴν τε Τρωάδα καὶ τὴν ἐφ' Ἑλλησπόντῳ Φρυ-
 γίαν καὶ Προποντίδα καὶ Βιθυνίαν καὶ Καππαδο- 10
 κίαν καὶ τὰ κατὰ τὸν Πόντον ἔθνη βάρβαρα κατοι-
 κοῦντα μέχρι Ταναΐδος, ἐκυρίευσεν δὲ τῆς τε Καδου-
 σίων χώρας καὶ Ταπύρων, ἔτι δ' Ἐρκανίων καὶ
 Δραγγῶν, πρὸς δὲ τούτοις Δερβίκων καὶ Καρμανίων
 καὶ Χωρομναίων, ἔτι δὲ Βορκανίων καὶ Παρθυαίων, 15
 ἐπῆλθε δὲ καὶ τὴν Περσίδα καὶ τὴν Σουσιανὴν
 καὶ τὴν καλουμένην Κασπιανήν, εἰς ἣν εἰσιν εἰσβο-
 λαὶ στεναὶ παντελῶς, διὸ καὶ προσαγορεύονται
 4 Κάσπιοι πύλαι. πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα τῶν ἐλαττόνων
 ἔθνων προσηγάγετο, περὶ ὧν μακρὸν ἂν εἰρὴ λέγειν. 20
 τῆς δὲ Βακτριανῆς οὔσης δυσεισβόλου καὶ πλήθῃ
 μαχίμων ἀνδρῶν ἐχούσης, ἐπειδὴ πολλὰ πονήσας
 ἄπρακτος ἐγένετο, τὸν μὲν πρὸς Βακτριανοὺς πόλε-
 μον εἰς ἕτερον ἀνεβάλετο καιρὸν, τὰς δὲ δυνάμεις
 ἀναγαγὼν εἰς τὴν Ἀσσυρίαν ἐξελέξατο τόπον εὖθετον 25
 3 εἰς πόλεως μεγάλης κτίσιν. ἐπιφανεστάτας γὰρ πρῶ-
 ξεις τῶν πρὸ αὐτοῦ κατειργασμένος ἔσπευδε τηλι-

8 καὶ Μυσίαν om. D   12 τε| τε τῶν D   Καδδου-
 σίων CF   14 Δραγγῶν vulg.   15 Χωρομναίων] Ρόμων C
 25 ἀπαγαγὼν II   Συρίαν CF   26 μεγάλης om. D.

καύτην κτίσαι τὸ μέγεθος πόλιν ὥστε μὴ μόνον
 αὐτὴν εἶναι μεγίστην τῶν τότε οὐσῶν κατὰ πᾶσαν
 τὴν οἰκουμένην, ἀλλὰ μηδὲ τῶν μεταγενεστέρων
 ἕτερον ἐπιβαλλόμενον ῥαδίως ἂν ὑπερθέσθαι. τὸν 2
 5 μὲν οὖν τῶν Ἀράβων βασιλέα τιμήσας δώροις καὶ
 λαφύροις μεγαλοπρεπέσιν ἀπέλυσε μετὰ τῆς ἰδίας
 στρατιᾶς εἰς τὴν οἰκίαν, αὐτὸς δὲ τὰς πανταχόθεν
 δυνάμεις καὶ παρασκευὰς πάντων τῶν ἐπιτηδείων
 ἀθροίσας παρὰ τὸν Εὐφράτην ποταμὸν ἔκτισε πόλιν
 10 εὖ τετειχισμένην, ἑτερόμηκες αὐτῆς ὑποστησάμενος
 τὸ σχῆμα. εἶχε δὲ τῶν μὲν μακροτέρων πλευρῶν
 ἑκατέραν ἢ πόλις ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα σταδίων,
 τῶν δὲ βραχυτέρων ἐνενήκοντα. διὸ καὶ τοῦ σύμ- 3
 παντος περιβόλου συσταθέντος ἐκ σταδίων τετρα-
 15 κοσίων καὶ ὀγδοήκοντα τῆς ἐλπίδος οὐ διεψεύσθη·
 τηλικαύτην γὰρ πόλιν οὐδεὶς ὕστερον ἔκτισε κατὰ
 τε τὸ μέγεθος τοῦ περιβόλου καὶ τὴν περὶ τὸ τεῖχος
 μεγαλοπρέπειαν. τὸ μὲν γὰρ ὕψος εἶχε τὸ τεῖχος
 ποδῶν ἑκατόν, τὸ δὲ πλάτος τρισὶν ἄρμασιν ἱπά-
 20 σιμον ἦν· οἱ δὲ σύμπαντες πύργοι τὸν μὲν ἀριθμὸν
 ἦσαν χίλιοι καὶ πεντακόσιοι, τὸ δ' ὕψος εἶχον
 ποδῶν διακοσίων. κατῴκισε δ' εἰς αὐτὴν τῶν μὲν 4
 Ἀσσυρίων τοὺς πλείστους καὶ δυνατωτάτους, ἀπὸ
 116 δὲ τῶν ἄλλων ἔθνων τοὺς βουλομένους. καὶ τὴν
 25 μὲν πόλιν ὠνόμασεν ἀφ' ἑαυτοῦ Νίνον, τοῖς δὲ κατ-
 οικισθεῖσι πολλὴν τῆς ὁμόρου χώρας προσώρισεν.
 Ἐπεὶ δὲ μετὰ τὴν κτίσιν ταύτην ὁ Νίνος ἐστρά- 4
 τευσεν ἐπὶ τὴν Βακτριανήν, ἐν ἣ Σαμίραμιν ἔγημε

4 ἐπιβαλλόμενον vulg.
 μασεν DF², ἐκαλεσεν CF¹.

9 παρὰ] ἐπὶ CF 25 ὠνό-

- τὴν ἐπιφανεστάτην ἀπασῶν τῶν γυναικῶν ὣν παρει-
 λήφαμεν, ἀναγκαῖόν ἐστι περὶ αὐτῆς προειπεῖν πῶς
 ἐκ ταπεινῆς τύχης εἰς τηλικαύτην προήχθη δόξαν.
- 2 κατὰ τὴν Συρίαν τοίνυν ἔστι πόλις Ἀσκάλων, καὶ
 ταύτης οὐκ ἄπωθεν λίμνη μεγάλη καὶ βαθεῖα πλή- 5
 ρος ἰχθύων. παρὰ δὲ ταύτην ὑπάρχει τέμενος θεᾶς
 ἐπιφανοῦς, ἣν ὀνομάζουσιν οἱ Σύροι Δερκετοῦν·
 αὕτη δὲ τὸ μὲν πρόσωπον ἔχει γυναικός, τὸ δ' ἄλλο
- 3 σῶμα πᾶν ἰχθύος διὰ τινὰς τοιαύτας αἰτίας. μυθο-
 λογοῦσιν οἱ λογιώτατοι τῶν ἐγχωρίων τὴν Ἀφρο- 10
 δίτην προσκόψασαν τῇ προειρημένῃ θεᾷ δεινὸν ἐμ-
 βαλεῖν ἔρωτα νεανίσκου τινὸς τῶν θυόντων οὐκ
 ἀειδοῦς· τὴν δὲ Δερκετοῦν μιγεῖσαν τῷ Σύρῳ γεν-
 νῆσαι μὲν θυγατέρα, καταισχυνθεῖσαν δ' ἐπὶ τοῖς 15
 ἡμαρτημένοις τὸν μὲν νεανίσκον ἀφανίσαι, τὸ δὲ 15
 παιδίον εἰς τινὰς ἐρήμους καὶ πετρώδεις τόπους
 ἐκθεῖναι· ἑαυτὴν δὲ διὰ τὴν αἰσχύνην καὶ λύπην
 ῥίψασαν εἰς τὴν λίμνην μετασχηματισθῆναι τὸν τοῦ
 σώματος τύπον εἰς ἰχθύν· διὸ καὶ τοὺς Σύρους
 μέχρι τοῦ νῦν ἀπέχεσθαι τούτου τοῦ ζώου καὶ τιμᾶν 20
- 4 τοὺς ἰχθύς ὡς θεούς. περὶ δὲ τὸν τόπον ὅπου τὸ
 βρέφος ἐξετέθη πλήθους περιστερῶν ἐννεοττεύοντος
 παραδόξως καὶ δαιμονίως ὑπὸ τούτων τὸ παιδίον
 διατρέφεσθαι· τὰς μὲν γὰρ ταῖς πτέρυξι περιεχού-
 σας τὸ σῶμα τοῦ βρέφους πανταχόθεν θάλλειν, τὰς 25
 δ' ἐκ τῶν σύνεγγυς ἐπαύλεων, ὁπότε τηρήσειαν τοὺς

1 τὴν] ἦν II ὧν om. II (et D¹) 2 περὶ] ὑπὲρ II
 4 τοίνυν om. D 13 ἀηδοῦς D 17 ἐκθεῖναι] ἐν οἷς
 πολλοῦ πλήθους περιστερῶν ἐννοσσεύειν εἰωθότος (εἰωθό-
 των D) παραδόξως (οὖν add. D) τροφῆς καὶ σωτηρίας τυ-
 χεῖν τὸ βρέφος add. codices, del. Rhodomanus.

τε βουκόλους καὶ τοὺς ἄλλους νομεῖς ἀπόντας, ἐν
 τῷ στόματι φερούσας γάλα διατρέφειν παραστα-
 ζούσας ἀνὰ μέσον τῶν χειλῶν. ἐνιαυσίου δὲ τοῦ 5
 παιδίου γενομένου καὶ στερεωτέρας τροφῆς προσ-
 5 δεομένου, τὰς περιστεράς ἀποκνιζούσας ἀπὸ τῶν
 τυρῶν παρέχεσθαι τροφήν ἀρκοῦσαν. τοὺς δὲ νο-
 μεῖς ἐπανιόντας καὶ θεωροῦντας περιβεβρωμένους
 τοὺς τυροὺς θαυμάσαι τὸ παράδοξον· παρατηρή-
 σαντας οὖν καὶ μαθόντας τὴν αἰτίαν εὗρεῖν τὸ βρέ-
 10 φος, διαφέρον τῷ κάλλει. εὐθύς οὖν αὐτὸ κομί- 6
 117 σαντας εἰς τὴν ἐπανυλιν δωρήσασθαι τῷ προεστη-
 κότε τῶν βασιλικῶν κτηνῶν, ὄνομα Σίμμα· καὶ
 τοῦτον ἄτεκνον ὄντα τὸ παιδίον τρέφειν ὡς θυγά-
 τριον μετὰ πάσης ἐπιμελείας, ὄνομα θέμενον Σεμί-
 15 ραμιν, ὅπερ ἐστὶ κατὰ τὴν τῶν Σύρων διάλεκτον
 παρωνομασμένον ἀπὸ τῶν περιστερῶν, ἃς ἀπ' ἐκεί-
 νων τῶν χρόνων οἱ κατὰ Συρίαν ἅπαντες διετέλεσαν
 ὡς θεὰς τιμῶντες.

Τὰ μὲν οὖν κατὰ τὴν γένεσιν τῆς Σεμιράμιδος 5
 20 μυθολογούμενα σχεδὸν ταῦτ' ἐστίν. ἤδη δ' αὐτῆς
 ἡλικίαν ἐχούσης γάμου καὶ τῷ κάλλει πολὺ τὰς
 ἄλλας παρθένους διαφερούσης, ἀπεστάλη παρὰ βασι-
 λέως ὑπαρχος ἐπισκεψόμενος τὰ βασιλικά κτήνη·
 οὗτος δ' ἐκαλεῖτο μὲν Ὀννης, πρῶτος δ' ἦν τῶν
 25 ἐκ τοῦ βασιλικοῦ συνεδρίου καὶ τῆς Συρίας ἀπά-
 σης ἀποδεδειγμένος ὑπαρχος. ὃς καταλύσας παρὰ

1 ἀπόντας Ursinus, om. ACDFG, λιπόντας ceteri, ἀπο-
 κχωρηκότας Gemistus 8 θαυμάζειν CF 11 προεστῶτι
 vulg. 23 ἑπαρχος II ἐπισκεπτόμενος D 24 μὲν Ὀννης]
 μεννόννης D, μενόννης CF 26 ἑπαρχος II.

τῷ Σίμῳ καὶ θεωρήσας τὴν Σεμίραμιν ἐθηρεύθη
 τῷ κάλλει· διὸ καὶ τοῦ Σίμῳ καταδεηθεὶς αὐτῷ
 δοῦναι τὴν παρθένον εἰς γάμον ἔννομον, ἀπήγαγεν
 αὐτὴν εἰς Νίνον, καὶ γήμας ἐγέννησε δύο παῖδας,
 2 Ῥαπάτην καὶ Ῥδάσπην. τῆς δὲ Σεμιράμιδος ἐχού-⁵
 σης καὶ τᾶλλα ἀκόλουθα τῇ περὶ τὴν ὄψιν εὐπρε-
 πείᾳ, συνέβαινε τὸν ἄνδρα τελέως ὑπ' αὐτῆς δε-
 δουλωσθαι, καὶ μηδὲν ἄνευ τῆς ἐκείνης γνώμης
 3 πράττοντα κατευστοχεῖν ἐν πᾶσι. καθ' ὃν δὴ χρό-
 νον ὁ βασιλεὺς, ἐπειδὴ τὰ περὶ τὴν κτίσιν τῆς ὁμο-¹⁰
 νύμου πόλεως συνετέλεσε, στρατεύειν ἐπὶ Βακτρια-
 νοὺς ἐπεχείρησεν. εἰδὼς δὲ τὰ τε πλήθη καὶ τὴν
 ἀλκὴν τῶν ἀνδρῶν, ἔτι δὲ τὴν χώραν ἔχουσιν
 πολλοὺς τόπους ἀπροσίτους διὰ τὴν ὀχυρότητα,
 κατέλεξεν ἐξ ἀπάντων τῶν ὑπ' αὐτὸν ἔθνων στρα-¹⁵
 τιωτῶν πλῆθος· ἐπεὶ γὰρ τῆς πρότερον στρατείας
 ἀποτετευχῶς ἦν, ἔσπευδε πολλαπλασίονι παραγενέ-
 4 σθαι δυνάμει πρὸς τὴν Βακτριανήν. συναχθείσης δὲ
 τῆς στρατιᾶς πανταχόθεν ἡριθμήθησαν, ὥς Κτησίας
 ἐν ταῖς ἱστορίαις ἀναγέγραφε, πεζῶν μὲν ἑκατὸν²⁰
 ἑβδομήκοντα μυριάδες, ἱππέων δὲ μιᾷ πλείους τῶν
 εἴκοσι μυριάδων, ἄρματα δὲ δρεπανηφόρα μικρὸν
 5 ἀπολείποντα τῶν μυρίων ἑξακοσίων. ἔστι μὲν οὖν
 ἄπιστον τοῖς αὐτόθεν ἀκούσασιν τὸ πλῆθος τῆς
 στρατιᾶς, οὐ μὴν ἀδύνατόν γε φανήσεται τοῖς ἀνα-²⁵
 θεωροῦσι τὸ τῆς Ἀσίας μέγεθος καὶ τὰ πλήθη τῶν
 κατοικούντων αὐτὴν ἔθνων. εἰ γὰρ τις ἀφελὲς τὴν

5 ὀδάσπιν D   σεμιράμειος D   12 ἐνεχείρησεν CF
 14 τόπους πολλοὺς vulg.   16 τῆς π. στρατείας] κατὰ τὴν
 π. στρατείαν H   24 ἀκούουσι H   27 αὐτὴν om. D.

ἐπὶ Σκύθας Δαρείου στρατεῖαν μετὰ ὀγδοήκοντα
; μυριάδων καὶ τὴν Ξέρξου διάβασιν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα
τοῖς ἀναριθμήτοις πλήθεσι, τὰς ἐχθρὰς καὶ πρῶην
συντελεσθεῖσας πράξεις ἐπὶ τῆς Εὐρώπης σκέψαιτο,
5 τάχιον ἂν πιστὸν ἡγήσαιο τὸ ῥηθέν. κατὰ μὲν οὖν 6
τὴν Σικελίαν ὁ Διονύσιος ἐκ μιᾶς τῆς τῶν Συρα-
κοσίων πόλεως ἐξήγαγεν ἐπὶ τὰς στρατείας πεζῶν
μὲν δώδεκα μυριάδας, ἵππεῖς δὲ μυρίους καὶ δισχι-
λίους, ναῦς δὲ μακρὰς ἐξ ἑνὸς λιμένος τετρακοσίας,
10 ὧν ἦσαν ἑνὶαι τετρήρεις καὶ πεντήρεις· Ῥωμαῖοι δὲ 7
μικρὸν πρὸ τῶν Ἀννιβαϊκῶν καιρῶν, προορώμενοι
τὸ μέγεθος τοῦ πολέμου, κατέγραψαν τοὺς κατὰ τὴν
Ἰταλίαν ἐπιτηδεύουσιν εἰς [τὴν] στρατεῖαν πολίτας τε
καὶ συμμάχους, ὧν ὁ σύμπας ἀριθμὸς μικρὸν ἀπέ-
15 λιπε τῶν ἑκατὸν μυριάδων· καίτοι γ' ἔνεκα πλή-
θους ἀνθρώπων τὴν Ἰταλίαν ὅλην οὐκ ἂν τις συγ-
κρίνειε πρὸς ἓν ἔθνος τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν. ταῦτα
μὲν οὖν ἡμῖν εἰρήσθω πρὸς τοὺς ἐκ τῆς νῦν περὶ
τὰς πόλεις οὔσης ἐρημίας τεκμαιρομένους τὴν πα-
20 λαιὰν τῶν ἐθνῶν πολυανθρωπίαν.

Ὁ δ' οὖν Νίνος μετὰ τοσαύτης δυνάμεως στρα- 6
τεύσας εἰς τὴν Βακτριανὴν ἠναγκάζετο, δυσεισβόλων
τῶν τόπων καὶ στενῶν ὄντων, κατὰ μέρος ἄγειν
τὴν δύναμιν. ἡ γὰρ Βακτριανὴ χώρα πολλαῖς καὶ 2
25 μεγάλαις οἰκουμένη πόλεσι μίαν μὲν εἶχεν ἐπιφανε-
στάτην, ἐν ᾗ συνέβαινεν εἶναι καὶ τὰ βασιλεία·
αὕτη δ' ἐκαλεῖτο μὲν Βάκτρα, μεγέθει δὲ καὶ τῇ
κατὰ τὴν ἀκρόπολιν ὀχυρότητι πολὺ πασῶν διέφερε.

3 χθρὲς vulg.

14 ἀπελίπετο D

11 Ἀννιβαϊκῶν CDF

26 καὶ om. CF.

13 τὴν om. CD

βασιλεύων δ' αὐτῆς Ὀξυάρτης κατέγραψεν ἅπαντας
 τοὺς ἐν ἡλικίᾳ στρατείας ὄντας, οἱ τὸν ἀριθμὸν
 3 ἡθροίσθησαν εἰς τετταράκοντα μυριάδας. ἀναλαβὼν
 οὖν τὴν δύναμιν καὶ τοῖς πολεμίοις ἀπαντήσας περὶ
 τὰς εἰσβολάς, εἶασε μέρος τῆς τοῦ Νίνου στρατιᾶς 5
 εἰσβαλεῖν· ἐπεὶ δ' ἔδοξεν ἱκανὸν ἀποβεβηκέναι τῶν
 πολεμίων πλήθος εἰς τὸ πεδῖον, ἐξέταξε τὴν ἰδίαν
 δύναμιν. γενομένης δὲ μάχης ἰσχυρᾶς οἱ Βακτριανοὶ
 τοὺς Ἀσσυρίους τρεψάμενοι καὶ τὸν διωγμὸν μέχρι
 τῶν ὑπερκειμένων ὄρων ποιησάμενοι διέφθειραν 10
 4 τῶν πολεμίων εἰς δέκα μυριάδας. μετὰ δὲ ταῦτα
 πάσης τῆς δυνάμεως εἰσβαλούσης, κρατούμενοι τοῖς
 πλήθεσι κατὰ πόλεις ἀπεχώρησαν, ἕκαστοι ταῖς
 ἰδίαις πατρίσι βοηθήσοντες. τὰς μὲν οὖν ἄλλας ὁ
 Νίνος ἐχειρώσατο ῥαδίως, τὰ δὲ Βάκτρα διὰ τε τὴν 15
 ὀχυρότητα καὶ τὴν ἐν αὐτῇ παρασκευὴν ἠδυνάτει
 5 κατὰ κράτος ἐλεῖν. πολυχρονίου δὲ τῆς πολιορκίας
 γινομένης, ὁ τῆς Σεμιράμιδος ἀνὴρ, ἐρωτικῶς ἔχων 119
 πρὸς τὴν γυναῖκα καὶ συστρατευόμενος τῷ βασιλεῖ,
 μετεπέμψατο τὴν ἄνθρωπον. ἡ δὲ συνέσει καὶ τόλμῃ 20
 καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς πρὸς ἐπιφάνειαν συντείνουσι
 κεχορηγημένη καιρὸν ἔλαβεν ἐπιδείξασθαι τὴν ἰδίαν
 6 ἀρετὴν. πρῶτον μὲν οὖν πολλῶν ἡμερῶν ὁδὸν
 μέλλουσα διαπορεύεσθαι στολὴν ἐπραγματεύσατο δι'
 ἧς οὐκ ἦν διαγινῶναι τὸν περιβεβλημένον πότερον 25

1 ἐξαόρτης D   2 ἡλικίαις D   5 μέρος] μὲν μέρος
 conicio   6 ἀποβεβληκέναι CF   7 εἰς τὸ πεδῖον] om. F,
 πεδίων D   16 τὰς . . παρασκευὰς Π   18 γινομένης
 Gemistus, γενομένης codices   σεμιράμεως D   20 ἡ δὲ]
 ἦν δὲ F', ἐπεὶ δὲ ἦν C   22 καιρὸν] οὖν add. F   24 διε-
 πραγματεύσατο D.

ἄνθρωπος ἐστὶν ἢ γυνή. αὕτη δ' ἦν εὐχρηστος αὐτῇ
 πρὸς τε τὰς ἐν τοῖς καύμασιν ὁδοιπορίας εἰς τὸ
 διατηρῆσαι τὸν τοῦ σώματος χρόνους καὶ πρὸς τὰς
 ἐν τῷ πράττειν ὃ βούλοιοτο χρείας, εὐκίνητος οὖσα
 5 καὶ νεανική, καὶ τὸ σύνολον τοσαύτη τις ἐπὶ αὐτῇ
 χάρις ὥσθ' ὕστερον Μήδους ἡγησαμένους τῆς Ἀσίας
 φορεῖν τὴν Σεμιράμιδος στολήν, καὶ μετὰ ταῦθ'
 ὁμοίως Πέρσας. παραγενομένη δ' εἰς τὴν Βακτρια- 7
 νὴν καὶ κατασκεψαμένη τὰ περὶ τὴν πολιορκίαν,
 10 ἑώρακα κατὰ μὲν τὰ πεδία καὶ τοὺς εὐεφόδους τῶν
 τόπων προσβολὰς γινομένας, πρὸς δὲ τὴν ἀκρόπολιν
 οὐδένα προσιόντα διὰ τὴν ὀχυρότητα, καὶ τοὺς ἐν-
 δον ἀπολελοιπότες τὰς ἐνταῦθα φυλακὰς καὶ παρα-
 βοηθοῦντας τοῖς ἐπὶ τῶν κάτω τειχῶν κινδυνεύουσι.
 15 διόπερ παραλαβοῦσα τῶν στρατιωτῶν τοὺς πετρο- 8
 βατεῖν εἰσθότας, καὶ μετὰ τούτων διὰ τινος χαλεπῆς
 φάραγγος προσαναβᾶσα, κατελάβετο μέρος τῆς ἀκρο-
 πόλεως καὶ τοῖς πολιορκουῦσι τὸ κατὰ τὸ πεδίον
 τεῖχος ἐσήμηνεν. οἱ δ' ἐνδον ἐπὶ τῇ καταλήψει τῆς
 20 ἄκρας καταπλαγέντες ἐξέλιπον τὰ τεῖχη καὶ τὴν
 σωτηρίαν ἀπέγνωσαν. τοῦτον δὲ τὸν τρόπον ἀλού- 9
 σης τῆς πόλεως ὁ βασιλεὺς θαυμάσας τὴν ἀρετὴν
 τῆς γυναικὸς τὸ μὲν πρῶτον μεγάλαις δωρεαῖς
 αὐτὴν ἐτίμησε, μετὰ δὲ ταῦτα διὰ τὸ κάλλος τῆς
 25 ἀνθρώπου σχῶν ἐρωτικῶς ἐπεχείρησε τὸν ἄνδρα
 πείθειν ἐκουσίως αὐτῷ παραχωρῆσαι, ἐπαγγελάμενος

6 χάρις ante τις D 13 παρεπιβοηθοῦντας CF 14 τοῖς
 om. D 17 κατέλαβε τὸ vulg. 20 τῆς σωτηρίας CF
 24 αὐτὴν μεγ. δωρεαῖς vulg. 25 ἔχων II 26 πείθειν!
 ὡπως add. D.

- ἀντὶ ταύτης τῆς χάριτος αὐτῷ συνοικεῖν τὴν ἰδίαν
 10 θυγατέρα Σωσάνην. δυσχερῶς δ' αὐτοῦ φέροντος,
 ἠπειλήσεν ἐκκόψειν τὰς ὀράσεις μὴ προχείρως ὑπη-
 ρετοῦντος τοῖς προστάγμασιν. ὁ δὲ Ὀννης ἅμα μὲν
 τὰς τοῦ βασιλέως ἀπειλὰς δείσας, ἅμα δὲ διὰ τὸν ⁵
 ἔρωτα περιπεσὼν λύττη τινὶ καὶ μανίᾳ, βρόχον
 ἑαυτῷ περιθεὶς ἀνεκρέμασε. Σεμίραμις μὲν οὖν διὰ
 τοιαύτας αἰτίας εἰς βασιλικὸν ἦλθε πρόσχημα.
- 7 Ὁ δὲ Νίνος τοὺς τε ἐν Βάκτροις παρέλαβε θη-
 σανρούς, ἔχοντας πολὺν ἄργυρόν τε καὶ χρυσόν, ¹⁰
 καὶ τὰ κατὰ τὴν Βακτριανὴν καταστήσας ἀπέλυσε ¹²⁰
 τὰς δυνάμεις. μετὰ δὲ ταῦτα γεννήσας ἐκ Σεμιρά-
 μιδος υἱὸν Νινύαν ἐτελεύτησε, τὴν γυναῖκα ἀπο-
 λιπὼν βασίλισσαν. τὸν δὲ Νίνον ἡ Σεμίραμις ἔθα-
 ψεν ἐν τοῖς βασιλείοις, καὶ κατεσκεύασεν ἐπ' αὐτῷ ¹⁵
 χῶμα παμμέγεθες, οὗ τὸ μὲν ὕψος ἦν ἐννέα στα-
 2 δίων, τὸ δ' εὖρος, ὥς φησι Κτησίας, δέκα. διὸ καὶ
 τῆς πόλεως παρὰ τὸν Εὐφράτην ἐν πεδίῳ κειμένης
 ἀπὸ πολλῶν σταδίων ἐφαίνετο τὸ χῶμα καθαπερεὶ
 τις ἀκρόπολις· ὃ καὶ μέχρι τοῦ νῦν φασι διαμένειν, ²⁰
 καίπερ τῆς Νίνου κατεσκαμμένης ὑπὸ Μήδων, ὅτε
 κατέλυσαν τὴν Ἀσσυρίαν βασιλείαν. ἡ δὲ Σεμί-
 ραμις, οὕσα φύσει μεγαλεπίβολος καὶ φιλοτιμου-
 μένη τῇ δόξῃ τὸν βεβασιλευκότα πρὸ αὐτῆς ὑπερ-
 θέσθαι, πόλιν μὲν ἐπεβάλετο κτίζειν ἐν τῇ Βαβυ- ²⁵
 λωνίᾳ, ἐπιλεξαμένη δὲ τοὺς πανταχόθεν ἀρχιτέκτονας
 καὶ τεχνίτας, ἔτι δὲ τὴν ἕλλην χορηγίαν παρα-

1 συνοικεῖν vulg. 4 Ὀννης] Μενόνης II 12 Σεμι-
 ράμεως D 16 ἐννέα ἦν vulg. 20 καὶ] δὲ vulg. 24 πρὸ
 αὐτῆς] πρότερον II.

σκευασαμένη, συνήγαγεν ἐξ ἀπάσης τῆς βασιλείας
 πρὸς τὴν τῶν ἔργων συντέλειαν ἀνδρῶν μυριάδας
 διακοσίας. ἀπολαβοῦσα δὲ τὸν Εὐφράτην ποταμὸν 3
 εἰς μέσον περιεβάλετο τεῖχος τῇ πόλει σταδίων
 5 ἐξήκοντα καὶ τριακοσίων, διειλημμένον πύργοις
 πυκνοῖς καὶ μεγάλοις, ὥς φησι Κτησίας ὁ Κνίδιος,
 ὡς δὲ Κλείταρχος καὶ τῶν ὕστερον μετ' Ἀλεξάνδρου
 διαβάντων εἰς τὴν Ἀσίαν τινὲς ἀνέγραψαν, τριακο-
 σίων ἐξήκοντα πέντε σταδίων· καὶ προστιθέασιν
 10 ὅτι τῶν ἴσων ἡμερῶν εἰς τὸν ἐνιαυτὸν οὐσῶν ἐφι-
 λοτιμήθη τὸν ἴσον ἀριθμὸν τῶν σταδίων ὑποστή-
 σασθαι. ὁπτάς δὲ πλίνθους εἰς ἄσφαλλον ἐνδησα- 4
 μένη τεῖχος κατεσκεύασε τὸ μὲν ὕψος, ὡς μὲν Κτησίας
 φησί, πεντήκοντα ὀργυίων, ὡς δ' ἐνιοι τῶν νεωτέ-
 15 ρων ἔγραψαν, πηχῶν πεντήκοντα, τὸ δὲ πλάτος πλέον
 ἢ δυσὶν ἄρμασιν ἱππάσιμον· πύργους δὲ τὸν μὲν
 ἀριθμὸν διακοσίους καὶ πεντήκοντα, τὸ δ' ὕψος καὶ
 πλάτος ἐξ ἀναλόγου τῷ βάρει τῶν κατὰ τὸ τεῖχος
 ἔργων. οὐ γὰρ δὲ θαυμάζειν εἰ τηλικούτου τὸ μέγε- 5
 20 θος τοῦ περιβόλου καθεστῶτος ὀλίγους πύργους κατ-
 εσκεύασεν· ἐπὶ πολλὴν γὰρ τόπον τῆς πόλεως ἔλεσι
 περιεχομένης, κατὰ τοῦτον τὸν τόπον οὐκ ἔδοξεν αὐτῇ
 πύργους οἰκοδομεῖν, τῆς φύσεως τῶν ἑλῶν ἱκανὴν
 121 παρεχομένης ὀχυρότητα. ἀνὰ μέσον δὲ τῶν οἰκιῶν
 25 καὶ τῶν τειχῶν ὁδὸς πάντῃ κατελέλειπτο δίπλεθρος.

6 μεγάλοις] τηλικοῦτο δ' ἦν τὸ βάρος τῶν ἔργων, ὥστε
 τὸ μὲν πλάτος εἶναι τῶν τειχῶν ἐξ ἄρμασιν ἱππάσιμον, τὸ
 δ' ὕψος ἄπιστον τοῖς ἀκούουσιν add. codices, del. Eichstädt
 12 ὁπτάς] τὰς II 17 τὸ δ' — 19 ἔργων] τὸ δὲ ὕψος ἐξ-
 ἤκοντα· ὡς δ' ἐνιοι τῶν νεωτέρων φασὶ πηχῶν ἐξήκοντα
 ABD; τὸ δὲ ὕψος ὡς ἐντὴν Gemistus 20 τοῦ om. D 25
 καταλέλειπτο D.

8 Πρὸς δὲ τὴν ὀξύτητα τῆς τούτων οἰκοδομίας
 ἐκάστῳ τῶν φίλων στάδιον διεμέτρησε, δοῦσα τὴν
 ἱκανὴν εἰς τοῦτο χορηγίαν καὶ διακελευσαμένη τέλος
 2 ἐπιθεῖναι τοῖς ἔργοις ἐν ἑνιαυτῷ. ὧν ποιησάντων
 τὸ προσταχθὲν μετὰ πολλῆς σπουδῆς, τούτων μὲν 5
 ἀπεδέξατο τὴν φιλοτιμίαν, αὕτῃ δὲ κατὰ τὸ στενώ-
 τaton μέρος τοῦ ποταμοῦ γέφυραν σταδίων πέντε
 τὸ μῆκος κατεσκεύασεν, εἰς βυθὸν φιλοτέχνως καθ-
 εῖσα τοὺς κίονας, οἳ διεστήκεισαν ἀπ' ἀλλήλων
 πόδας δώδεκα. τοὺς δὲ συνερειδομένους λίθους 10
 τόρμοις σιδηροῖς διελάμβανε, καὶ τὰς τούτων ἁρ-
 μονίας ἐπλήρου μόλιβδον ἐντήκουσα. τοῖς δὲ κίοσι
 πρὸ τῶν τῷ ῥεῦμα δεχομένων πλευρῶν γωνίας προ-
 κατεσκεύασεν ἐχούσας τὴν ἀπορροὴν περιφερῇ καὶ
 συνδεδεμένην κατ' ὀλίγον ἕως τοῦ κατὰ τὸν κίονα 15
 πλάτους, ὅπως αἱ μὲν περὶ τὰς γωνίας ὀξύτητες
 τέμνωσι τὴν καταφορὰν τοῦ ῥεύματος, αἱ δὲ περι-
 φέρειαι τῇ τούτου βίᾳ συνείκουσαι πραῦνωσι τὴν
 3 σφοδρότητα τοῦ ποταμοῦ. ἡ μὲν οὖν γέφυρα, κε-
 δρίναις καὶ κυπαριτίναις δοκοῖς, ἔτι δὲ φοινίκων 20
 στελέχεσιν ὑπερμεγέθεσι κατεστεγασμένη καὶ τριά-
 κοντα ποδῶν οὔσα τὸ πλάτος, οὐδενὸς ἐδόκει τῶν
 Σειμυράμιδος ἔργων τῇ φιλοτεχνίᾳ λείπεσθαι. ἐξ
 ἑκατέρου δὲ μέρους τοῦ ποταμοῦ κρηπῖδα πολυτελεῇ
 κατεσκεύασε παραπλησίαν κατὰ τὸ πλάτος τοῖς τεῖ- 25
 χεσιν ἐπὶ σταδίους ἑκατὸν ἐξήκοντα. ὥκοδόμησε δὲ
 καὶ βασιλεία διπλᾶ παρ' αὐτὸν τὸν ποταμὸν ἐξ
 ἑκατέρου μέρους τῆς γεφύρας, ἐξ ὧν ἅμ' ἔμελλε τὴν

8 καθίσασα II 27 παρ' αὐτὸν] παρὰ II 28 ἅμ'
 ἔμελλε] ἅμα μὲν ἔμελλε codices.

τε πόλιν ἄπασαν κατοπτεύσειν καὶ καθάπερ εἰ τὰς
 κλείς ἔξειν τῶν ἐπικαιροτάτων τῆς πόλεως τόπων.
 τοῦ δ' Εὐφράτου διὰ μέσης τῆς Βαβυλῶνος ῥέοντος 4
 καὶ πρὸς μεσημβρίαν καταφερομένου, τῶν βασιλείων
 5 τὰ μὲν πρὸς ἀνατολήν ἐνευε, τὰ δὲ πρὸς δύσιν,
 ἀμφοτέρω δὲ πολυτελῶς κατεσκεύαστο. τοῦ μὲν γὰρ
 [εἰς τὸ] πρὸς ἐσπέραν κειμένου μέρους ἐποίησε τὸν
 πρῶτον περίβολον ἐξήκοντα σταδίων, ὑψηλοῖς καὶ
 πολυτελέσι τείχεσιν ὠχυρωμένον, ἐξ ὀπτῆς πλίνθου.
 10 ἕτερον δ' ἐντὸς τούτου κυκλωτορῇ κατεσκεύασε, καθ'
 ὃν ἐν ὥμαῖς ἔτι ταῖς πλίνθοις διετετύπωτο θηρία
 παντοδαπὰ τῇ τῶν χρωμάτων φιλοτεχνίᾳ τὴν ἀλή-
 122 θειαν ἀπομιμούμενα· οὗτος δ' ὁ περίβολος ἦν τὸ 5
 μὲν μῆκος σταδίων τετταράκοντα, τὸ δὲ πλάτος
 15 ἐπὶ τριακοσίας πλίνθους, τὸ δ' ὕψος, ὡς Κτησίας
 φησὶν, ὀργυῶν πεντήκοντα· τῶν δὲ πύργων ὑπῆρχε
 τὸ ὕψος ὀργυῶν ἑβδομήκοντα. κατεσκεύασε δὲ καὶ 6
 τρίτον ἐνδοτέρω περίβολον, ὃς περιεῖχεν ἀκρόπολιν,
 ἧς ἡ μὲν περίμετρος ἦν σταδίων εἴκοσι, τὸ δὲ ὕψος
 20 καὶ πλάτος τῆς οἰκοδομίας ὑπεραῖρον τοῦ μέσου
 τείχους τὴν κατασκευὴν. ἐνῆσαν δ' ἐν τε τοῖς πύρ-
 γοις καὶ τείχεσι ξῶα παντοδαπὰ φιλοτέχνως τοῖς τε
 χρώμασι καὶ τοῖς τῶν τύπων ἀπομιμήμασι κατ-
 εσκευασμένα· τὸ δ' ὅλον ἐπεποιήτο κυνήγιον παν-
 25 τοίων θηρίων ὑπάρχον πληρεσ, ὧν ἦσαν τὰ μεγέθη
 πλεον ἢ πηχῶν τεττάρων. κατεσκεύαστο δ' ἐν αὐτοῖς
 καὶ ἡ Σεμίραμις ἀφ' ἵππου πάρδαλιν ἀκοντίζουσα,

1 κατοπτεύειν codices 7 εἰς τὸ del. Dind. 15 τρια-
 κοσίους libri 19 εἴκοσι] τριακοσίων II ὕψος Wurm,
 μῆκος codices 23 τοῖς] ταῖς D ἀπομιμήσεσι fort.
 27 καὶ ἡ om. CF ἀφ'] ἐφ' D.

καὶ πλησίον αὐτῆς ὁ ἀνὴρ Νίνος παίων ἐκ χειρὸς
 7 λέοντα λόγῃ. ἐπέστησε δὲ καὶ πύλας τριτίας, [ἐφ']
 ὧν ὑπῆρχον διτταὶ χαλκαὶ διὰ μηχανῆς ἀνοιρό-
 μεναι. ταῦτα μὲν οὖν τὰ βασίλεια καὶ τῷ μεγέθει
 καὶ ταῖς κατασκευαῖς πολὺ προεῖχε τῶν ὄντων ἐπὶ 5
 θάτερα μέρη τοῦ ποταμοῦ. ἐκεῖνα γὰρ εἶχε τὸν μὲν
 περιβολὸν τοῦ τείχους τριάκοντα σταδίων ἐξ ὅπτης
 πλίνθου, ἀντὶ δὲ τῆς περὶ τὰ ζῶα φιλοτεχνίας χαλκᾶς
 εἰκόνας Νίνου καὶ Σεμιράμιδος καὶ τῶν ὑπάρχων,
 ἔτι δὲ Διός, ὃν καλοῦσιν οἱ Βαβυλώνιοι Βῆλον· 10
 ἐνῆσαν δὲ καὶ παρατάξεις καὶ κυνήγια παντοδαπά,
 ποικίλην ψυχαγωγίαν παρεχόμενα τοῖς θεωμένοις.

9 Μετὰ δὲ ταῦτα τῆς Βαβυλωνίας ἐκλεξαμένη τὸν
 ταπεινότατον τύπον ἐποίησε δεξαμενὴν τετράγω-
 νον, ἥς ἦν ἐκάστη πλευρὰ σταδίων τριακοσίων, ἐξ 15
 ὅπτης πλίνθου καὶ ἀσφάλτου κατεσκευασμένην καὶ
 2 τὸ βάθος ἔχουσιν ποδῶν τριάκοντα καὶ πέντε. εἰς
 ταύτην δ' ἀποστρέψασα τὸν ποταμὸν κατεσκεύασεν
 ἐκ τῶν ἐπὶ τὰδε βασιλείων εἰς θάτερα διώρυχα· ἐξ
 ὅπτης δὲ πλίνθου συνοικοδομήσασα τὰς καμάρας 20
 ἐξ ἑκατέρου μέρους ἀσφάλτῳ κατέχρισεν ἡψημένην,
 μέχρι οὗ τὸ πάχος τοῦ χρίσματος ἐποίησε πηχῶν
 τεττάρων. τῆς δὲ διώρυχος ὑπῆρχον οἱ μὲν τοῖχοι
 τὸ πλάτος ἐπὶ πλίνθους εἴκοσι, τὸ δ' ὕψος χωρὶς
 τῆς καμφθείσης ψαλίδος ποδῶν δώδεκα, τὸ δὲ 25
 3 πλάτος ποδῶν πεντεκαίδεκα. ἐν ἡμέραις δ' ἑπτὰ
 κατασκευασθείσης αὐτῆς ἀποκατέστησε τὸν ποταμὸν

2 ἐφ' del. Dind., ὑφ' CF   3 διτταὶ Wurm, δίαται
 codices   16 κατεσκευασμένη . . . ἔχουσα codices praeter A
 22 οὗ D, τοῦ F, ὅτου C   26 δεκαπέντε libri.

ἐπὶ τὴν προϋπάρχουσαν ῥύσιν, ὥστε τοῦ ῥεύματος
 123 ἐπάνω τῆς διώρυχος φερομένου δύνασθαι τὴν Σε-
 μίραμιν ἐκ τῶν πέραν βασιλείων ἐπὶ θάτερα δια-
 πορεύεσθαι μὴ διαβαίνουσιν τὸν ποταμόν. ἐπέ-
 5 στησε δὲ καὶ πύλας τῇ διώρυγι χαλκᾶς ἐφ' ἐκάτε-
 ρον μέρος, αἱ διέμειναν μέχρι τῆς [τῶν] Περσῶν
 βασιλείας. μετὰ δὲ ταῦτα ἐν μέσῃ τῇ πόλει κατε- 4
 σκεύασεν ἱερὸν Διός, ὃν καλοῦσιν οἱ Βαβυλώνιοι,
 καθάπερ εἰρήκαμεν, Βῆλον. περὶ τούτου δὲ τῶν
 10 συγγραφέων διαφωνούντων, καὶ τοῦ κατασκευά-
 σματος διὰ τὸν χρόνον καταπεπτωκότος, οὐκ ἔστιν
 ἀποφῆνασθαι τὰκριβές. ὁμολογεῖται δ' ὑψηλὸν γε-
 γενῆσθαι καθ' ὑπερβολήν, καὶ τοὺς Χαλδαίους ἐν
 αὐτῷ τὰς τῶν ἄστρον πεποιῆσθαι παρατηρήσεις,
 15 ἀκριβῶς θεωρουμένων τῶν τ' ἀνατολῶν καὶ δύσεων
 διὰ τὸ τοῦ κατασκευάσματος ὕψος. τῆς δ' ὅλης 5
 οἰκοδομίας ἐξ ἀσφάλτου καὶ πλίνθου πεφιλοτεχνη-
 μένης πολυτελῶς, ἐπ' ἅκρας τῆς ἀναβάσεως τρία
 κατεσκεύασεν ἀγάλματα χρυσᾶ σφυρήλατα, Διός,
 20 Ἥρας, Ῥέας. τούτων δὲ τὸ μὲν τοῦ Διὸς ἐσθηκὸς
 ἦν καὶ διαβεβηκός, ὑπάρχον δὲ ποδῶν τετραράκοντα
 τὸ μῆκος σταθμὸν εἶχε χιλίων ταλάντων Βαβυλω-
 νίων· τὸ δὲ τῆς Ῥέας ἐπὶ δίφρου καθήμενον χρυ-
 σοῦ τὸν ἴσον σταθμὸν εἶχε τῷ προειρημένῳ· ἐπὶ δὲ
 25 τῶν γονάτων αὐτῆς εἰστήκεσαν λέοντες δύο, καὶ
 πλησίον ὄφεις ὑπερμεγέθεις ἀργυροὶ, τριάκοντα τα-
 λάντων ἕκαστος ἔχων τὸ βάρος. τὸ δὲ τῆς Ἥρας 6
 ἐσθηκὸς ἦν ἄγαλμα, σταθμὸν ἔχον ταλάντων ὀκτα-

6 τῶν om. CD   9 δὲ τούτου vulg.   21 δὲ om.
 vulg.   22 σταθμὸν δ' εἶχε libri   28 ἑξακοσίων ABD¹.

- κοσίῳ, καὶ τῇ μὲν δεξιᾷ χειρὶ κατεῖχε τῆς κεφα-
 λῆς ὄφιν, τῇ δ' ἀριστερᾷ σκῆπτρον λιθοκόλλητον.
 7 τούτοις δὲ πᾶσι κοινὴ παρέκειτο τράπεζα χρυσοῦ
 σφυρήλατος, τὸ μὲν μῆκος ποδῶν τετταράκοντα, τὸ
 δ' εὖρος πεντεκαίδεκα, σταθμὸν ἔχουσα ταλάντων 5
 πεντακοσίῳ. ἐπὶ δὲ ταύτης ἐπέκειντο δύο καρχή-
 8 ρια, σταθμὸν ἔχοντα τριάκοντα ταλάντων. ἦσαν
 δὲ καὶ θυμιατήρια τὸν μὲν ἀριθμὸν ἴσα, τὸν δὲ
 σταθμὸν ἐκάτερον ταλάντων τριακοσίῳ· ὑπῆρχον
 δὲ καὶ κρατῆρες χρυσοῦ τρεῖς, ὧν ὁ μὲν τοῦ Διὸς 10
 εἴλκε τάλαντα Βαβυλώνια χίλια καὶ διακόσια, τῶν
 9 δ' ἄλλων ἐκάτερος ἑξακόσια. ἀλλὰ ταῦτα μὲν οἱ
 τῶν Περσῶν βασιλεῖς ὕστερον ἐσύλησαν· τῶν δὲ
 βασιλείῳ καὶ τῶν ἄλλων κατασκευασμάτων ὁ χρό-
 νος τὰ μὲν ὁλοσχερῶς ἠφάνισε, τὰ δ' ἐλυμήνατο· 15
 καὶ γὰρ αὐτῆς τῆς Βαβυλώνος νῦν βραχὺ τι μέρος
 οἰκεῖται, τὸ δὲ πλεῖστον ἐντὸς τείχους γεωργεῖται.
 10 Ὑπῆρχε δὲ καὶ ὁ κρεμαστὸς καλούμενος κῆπος
 παρὰ τὴν ἀκρόπολιν, οὐ Σεμιράμιδος, ἀλλὰ τινος 124
 ὕστερον Σύρον βασιλέως κατασκευάσαντος χάριν 20
 γυναικὸς παλλακῆς· ταύτην γὰρ φασιν οὔσαν τὸ
 γένος Περσίδα καὶ τοὺς ἐν τοῖς ὅρεσι λειμῶνας ἐπι-
 ζητοῦσαν ἀξιῶσαι τὸν βασιλέα μιμήσασθαι διὰ τῆς
 τοῦ φυτουργείου φιλοτεχνίας τὴν τῆς Περσίδος χά-
 2 ρος ἰδιότητα. ἔστι δ' ὁ παράδεισος τὴν μὲν πλευ- 25
 ρὰν ἐκάστην παρεκτείνων εἰς τέτταρα πλέθρα, τὴν
 δὲ πρόσβασιν ὁρεινὴν καὶ τὰς οἰκοδομίας ἄλλας ἐξ
 ἄλλων ἔχων, ὥστε τὴν πρόσοψιν εἶναι θεατροειδῆ.

ὑπὸ δὲ ταῖς κατεσκευασμέναις ἀναβάσσειν ᾠκοδό- 3
 μηντο σύριγγες, ἅπαν μὲν ὑποδεχόμεναι τὸ τοῦ φυ-
 τουργείου βάρος, ἀλλήλων δ' ἐκ τοῦ κατ' ὀλίγον
 αἰὲ μικρὸν ὑπερέχουσαι κατὰ τὴν πρόσβαιν· ἡ δ'
 5 ἀνωτάτω σῦριγξ οὕσα πεντήκοντα πηχῶν τὸ ὕψος
 εἶχεν ἐπ' αὐτῇ τοῦ παραδείσου τὴν ἀνωτάτην ἐπι-
 φάνειαν συνεξιδουμένην τῷ περιβόλῳ τῶν ἐπάλξεων.
 ἔπειθ' οἱ μὲν τοῖχοι πολυτελῶς κατεσκευασμένοι τὸ 4
 πάχος εἶχον ποδῶν εἴκοσι δύο, τῶν δὲ διεξόδων ἐκά-
 10 στη τὸ πλάτος δέκα. τὰς δ' ὀροφὰς κατεστέργαζον
 λίθιναι δοκοί, τὸ μὲν μῆκος σὺν ταῖς ἐπιβολαῖς
 ἔχουσαι ποδῶν ἑκαταίδεκα, τὸ δὲ πλάτος τεττάρων.
 τὸ δ' ἐπὶ ταῖς δοκοῖς ὀρόφωμα πρῶτον μὲν εἶχεν 5
 ὑπεστρωμένον κάλαμον μετὰ πολλῆς ἀσφάλτου, μετὰ
 15 δὲ ταῦτα πλίνθον ὀπτὴν διπλὴν ἐν γύψῳ δεδεμέ-
 νην, τρίτην δ' ἐπιβολὴν ἐδέχετο μολιβᾶς στέγας
 πρὸς τὸ μὴ διυκνεῖσθαι κατὰ βάθος τὴν ἐκ τοῦ χώ-
 ματος νοτίδα. ἐπὶ δὲ τούτοις ἐσεσώρευτο γῆς ἱκα-
 νὸν βάθος, ἀρκοῦν ταῖς τῶν μεγίστων δένδρων
 20 ῥίζαις· τὸ δ' ἔδαφος ἐξωμαλισμένον πλήρες ἦν παν-
 τοδαπῶν δένδρων τῶν δυναμένων κατὰ τε τὸ μέ-
 125 γεθος καὶ τὴν ἄλλην χάριν τοὺς θεωμένους ψυχα-
 γωγῆσαι. αἱ δὲ σύριγγες τὰ φῶτα δεχόμεναι ταῖς 6
 δι' ἀλλήλων ὑπεροχαῖς πολλὰς καὶ παντοδαπὰς εἰ-
 25 χον διαίτας βασιλικὰς· μία δ' ἦν ἐκ τῆς ἀνωτάτης
 ἐπιφανείας διατομὰς ἔχουσα καὶ πρὸς τὰς ἐπαντλή-

2 ἀναδεχόμεναι II   5 ἀνωτάτη II   6 ἐφ' αὐτῇ Dind.
 8 κατεσκευασμένοι] ἡσφαλισμένοι II   9 δ' ἐξόδων vulg.
 12 δεκαεξ D   16 ἐπεδέχετο C   19 ἀρκοῦν Gemistus,
 ἀρκοῦμενον codices   21 τε om. D   26 ὑπαντλήσεις II.

σεις τῶν ὑδάτων ὄργανα, δι' ὧν ἀνεσπᾶτο πλῆθος ὕδατος ἐκ τοῦ ποταμοῦ, μηδενὸς τῶν ἔξωθεν τὸ γινόμενον συνιδεῖν δυναμένου. οὗτος μὲν οὖν ὁ παρὰδεισος, ὥς προεῖπον, ὕστερον κατεσκευάσθη.

- 11 Ἡ δὲ Σεμίραμις ἔκτισε καὶ ἄλλας πόλεις παρὰ 5
τὸν ποταμὸν τὸν τε Εὐφράτην καὶ τὸν Τίγριν, ἐν αἷς ἐμπόρια κατεσκευάσε τοῖς φορτία διακομίζουσιν ἐκ τῆς Μηδίας καὶ Παρατακηνῆς καὶ πάσης τῆς σύγγενος χώρας. μετὰ γὰρ τὸν Νεῖλον καὶ Γάγγην ὄντες ἐπισημότεροι σχεδὸν τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν πο- 10
ταμῶν Εὐφράτης καὶ Τίγρις τὰς μὲν πηγὰς ἔχουσιν ἐκ τῶν Ἀρμενίων ὄρων, διεστήκασιν δ' ἀπ' ἀλλή-
2 λων σταδίους δισχιλίους καὶ πεντακοσίους· ἐνε-
χθέντες δὲ διὰ Μηδίας καὶ Παρατακηνῆς ἐμβάλ-
λουσιν εἰς τὴν Μεσοποταμίαν, ἣν ἀπολαμβάνοντες 15
εἰς μέσον αἵτιοι κατέστησαν τῇ χώρᾳ ταύτῃ τῆς προσηγορίας· μετὰ δὲ ταῦτα τὴν Βαβυλωνίαν διελ-
θόντες εἰς τὴν Ἐρυθρὰν ἐξερεύονται θάλατταν.
3 μεγάλοι δ' ὄντες καὶ συχνὴν χώραν διαπορευόμενοι
πολλὰς ἀφορμὰς παρέχονται τοῖς ἐμπορικῇ χρωμέ- 20
νοις ἐργασίᾳ· διὸ καὶ συμβαίνει τοὺς παραποτα-
μίους τόπους πλήρεις ὑπάρχειν ἐμπορίων εὐδαι-
μόνων καὶ μεγάλα συμβαλλομένων πρὸς τὴν τῆς
4 Βαβυλωνίας ἐπιφάνειαν. ἡ δὲ Σεμίραμις ἐκ τῶν
Ἀρμενίων ὄρων λίθον ἔτεμε τὸ μὲν μῆκος ποδῶν 25
ἑκατὸν καὶ τριάκοντα, τὸ δὲ πλάτος καὶ πᾶχος εἰ-

8 παρατακηνῆς D 13 χιλίους II 14 παρ' ετακίνης D
17 διελθόντες Gemistus, διελόντες codices 19 χώραν]
ἔχοντες καὶ add. CF 26 καὶ om. DF τὸ πλάτος δὲ
vulg.

Πολλῶν· δὲ καὶ παραδόξων ὄντων θεαμάτων 12
 10 κατὰ τὴν Βαβυλωνίαν οὐχ ἥκιστα θαυμάζεται καὶ
 τὸ πλήθος τῆς ἐν αὐτῇ γεννωμένης ἀσφάλτου· το-
 σοῦτον γὰρ ἔστιν ὥστε μὴ μόνον ταῖς τοσαύταις
 καὶ τηλικαύταις οἰκοδομίαις διαρκεῖν, ἀλλὰ καὶ συλ-
 λεγόμενον τὸν λαὸν ἐπὶ τὸν τόπον ἀφειδῶς ἀρύεσθαι
 15 καὶ ξηραίνοντα κάειν ἀντὶ ξύλων. ἀναριθμήτων δὲ 2
 τὸ πλήθος ἀνθρώπων ἀρνομένων καθάπερ ἕκ τινος
 πηγῆς μεγάλης ἀκέραιον διαμένει τὸ πλήρωμα. ἔστι
 δὲ καὶ πλησίον τῆς πηγῆς ταύτης ἀνάδοσις τῷ μὲν
 μεγέθει βραχεῖα, δύναμιν δὲ θαυμάσιον ἔχουσα.
 20 προβάλλει γὰρ ἀτμὸν θειώδη καὶ βαρύν, ᾧ τὸ προσ-
 ελθὼν ξῶον ἅπαν ἀποθνήσκει, περιπίπτον ὀξεῖα
 καὶ παραδόξῳ τελευτῇ· πνεύματος γὰρ κατοχῇ χρό-
 νον ὑπομείναν διαφθείρεται, καθάπερ κωλυομένης
 25 ταῖς ἀναπνοαῖς δυνάμεως· εὐθύς δὲ διοιδεῖ καὶ πίμ-
 праται τὸ σῶμα, μάλιστα τοὺς περὶ τὸν πνεύμονα

1	καὶ πάντες]	πάντες	CF,	καὶ πάντες	ποδῶν	D	2	ὀρι-		
κῶν	D,	ὀνικῶν	II	3	ἐπὶ τὴν]	πρὸς τὴν	vulg.	4	κατα-	
κομίσασα	II	6	ὅν	—8	κατακριθι-	μοῦσι	del.	Eich.	14	ἐπὶ
τὸν τόπον	om.	II	20	προσβάλλει	vulg.	(et D ¹)	22			
χρόνον]	χρόνον	ὀλίγον	Gemistus	24	φορᾶς	D.				

3 τόπους. ἔστι δὲ καὶ πέραν τοῦ ποταμοῦ λίμνη στε-
 ρεὸν ἔχουσα τὸν περὶ αὐτὴν τύπον, εἰς ἣν ὅταν τις
 ἐμβῇ τῶν ἀπείρων, ὀλίγον μὲν νήχεται χρόνον,
 προϊὼν δ' εἰς τὸ μέσον καθάπερ ὑπὸ τινος βίας
 κατασπᾶται· ἐαντὶ δὲ βοηθῶν καὶ πάλιν ἀναστρέψαι 5
 προαιρουμένος ἀντέχεται μὲν τῆς ἐκβάσεως, ἀντι-
 σπωμένῳ δ' ὑπὸ τινος ἔοικε· καὶ τὸ μὲν πρῶτον
 ἀπονεικροῦνται τοὺς πόδας, εἴτα τὰ σκέλη μέχρι τῆς
 ὀσφύος, τὸ δὲ τελευταῖον ὅλον τὸ σῶμα νάρκη κρα-
 τηθεὶς φέρεται πρὸς βυθόν, καὶ μετ' ὀλίγον τετε- 10
 λευτηκῶς ἀναβάλλεται. περὶ μὲν οὖν τῶν ἐν τῇ
 Βαβυλωνίᾳ θανυμαζομένων ἀρκείτω τὰ ῥηθέντα.

13 Ἡ δὲ Σεμίραμις ἐπειδὴ τοῖς ἔργοις ἐπέθηκε πέ-
 ρας, ἀνέξεν ἐπὶ Μηδίας μετὰ πολλῆς δυνάμεως·
 καταντήσασα δὲ πρὸς ὄρος τὸ καλούμενον Βαρίστα- 15
 νον πλησίον αὐτοῦ κατεστρατοπέδευσε, καὶ κατε-
 σκεύασε παράδεισον, ὃς τὴν μὲν περίμετρον ἦν
 δώδεκα σταδίων, ἐν πεδίῳ δὲ κείμενος εἶχε πηγὴν
 μεγάλην, ἐξ ἧς ἀρδεύεσθαι συνέβαινε τὸ φυτουρ-
 2 γεῖον. τὸ δὲ Βαρίστανον ὄρος ἐστὶ μὲν ἱερὸν Διός, 20
 ἐκ δὲ τοῦ παρὰ τὸν παράδεισον μέρους ἀποτομάδας 127
 ἔχει πέτρας εἰς ὕψος ἀνατεινούσας ἑπτακαίδεκα στα-
 δίους. οὗ τὸ κατώτατον μέρος καταξύσασα τὴν ἰδίαν
 ἐνεχάραξεν εἰκόνα, δορυφόρους αὐτῇ παραστήσασα
 ἑκατόν. ἐπέγραψε δὲ καὶ Συρίοις γράμμασιν εἰς τὴν
 πέτραν ὅτι Σεμίραμις τοῖς σάγμασι τοῖς τῶν ἀκο- 25
 λουθούντων ὑποζυγίων ἀπὸ τοῦ πεδίου χώσασα τὸν

2 τύπον Reiske, τόπον codices 8 ἀπονεικροῦνται Eich.
 12 ἀρκείσθω II 16 κατεστρατοπέδευσε καὶ om. D 22
 στάδια ἑπτακαίδεκα II.

προειρημένον κρημνὸν διὰ τούτων εἰς τὴν ἀκρώ-
 ρειαν προσανέβη. ἐντεῦθεν δ' ἀναξεύξασα καὶ παρα- 3
 γενομένη πρὸς Χαύονα πόλιν τῆς Μηδίας κατ-
 ενόησεν ἐν τινι μετεώρῳ πεδίῳ πέτραν τῷ τε ὕψει
 5 καὶ τῷ μεγέθει καταπληκτικὴν. ἐνταῦθ' οὖν ἕτε-
 ρον παράδεισον ὑπερμεγέθη κατεσκεύασεν, ἐν μέσῳ
 τὴν πέτραν ἀπολαβοῦσα, καθ' ἣν οἰκοδομήματα πο-
 λυτελῇ πρὸς τρυφὴν ἐποίησεν, ἐξ ὧν τὰ τε κατὰ
 τὸν παράδεισον ἀπεθεώρει φυτουργεῖα καὶ πᾶσαν
 10 τὴν στρατιὰν παρεμβεβληκυῖαν ἐν τῷ πεδίῳ. ἐν 4
 τούτῳ δὲ τῷ τόπῳ συχνὸν ἐνδιατρίψασα χρόνον καὶ
 πάντων τῶν εἰς τρυφὴν ἀνηκόντων ἀπολαύσασα,
 γῆμαι μὲν νομίζωσιν οὐκ ἠθέλησεν, εὐλαβουμένη μή-
 ποτε στερηθῇ τῆς ἀρχῆς, ἐπιλεγομένη δὲ τῶν στρα-
 15 τιωτῶν τοὺς εὐπρεπεῖα διαφέροντας τούτοις ἐμίς-
 γετο, καὶ πάντας τοὺς αὐτῇ πλησιάσαντας ἠφάνιζε.
 μετὰ δὲ ταῦτα ἐπ' Ἐκβατάνων τὴν πορείαν ποιη- 5
 σαμένη παρεγένετο πρὸς ὄρος τὸ Ζαρκαῖον καλού-
 μενον· τοῦτο δ' ἐπὶ πολλοὺς παρῆκον σταδίους καὶ
 20 πλήρεις ὄν κρημνῶν καὶ φαράγγων μακρὰν εἶχε τὴν
 περιόδον. ἐφιλοτιμεῖτο οὖν ἅμα μὲν μνημεῖον ἀθά-
 νατον ἑαυτῆς ἀπολιπεῖν, ἅμα δὲ σύντομον ποιή-
 σασθαι τὴν ὁδόν· διόπερ τοὺς τε κρημνοὺς κατα-
 κόψασα καὶ τοὺς κοίλους τόπους χῶσασα σύν-
 25 τομον καὶ πολυτελῇ κατεσκεύασεν ὁδόν, ἣ μέχρι
 τοῦ νῦν Σεμιράμιδος καλεῖται. παραγεννηθεῖσα δ' εἰς 6
 Ἐκβάτανα, πόλιν ἐν πεδίῳ κειμένην, κατεσκεύασεν

3 χάονα G, χάτωνα D, χάονα CF 8 ἐποίησεν]
 ἐπέθηκεν II 18 παρεγενήθη C(F) ξβαρκαῖον D 26
 νῦν] ἀπ' ἐκείνης add. CF παραγενομένη II.

- ἐν αὐτῇ πολυτελῇ βασιλείᾳ καὶ τὴν ἄλλην ἐπιμέ-
 λειαν ἐποιήσατο τοῦ τόπον περιττοτέραν. ἀνύδρου
 γὰρ οὔσης τῆς πόλεως καὶ μηδαμοῦ σύνεγγυς ὑπαρ-
 χούσης πηγῆς, ἐποίησεν αὐτὴν πᾶσαν κατάρρυντον,
 ἐπαγαγοῦσα πλεῖστον καὶ κάλλιστον ὕδωρ μετὰ πολ- 5
 7 λῆς κακοπαθείας τε καὶ δαπάνης. τῶν γὰρ Ἑκβα-
 τάνων ὡς δώδεκα σταδίους ἀπέχον ἔστιν ὄρος ὃ
 καλεῖται μὲν Ὀρόντης, τῇ δὲ τραχύτητι καὶ τῷ πρὸς
 ὕψος ἀνατείνοντι μεγέθει διάφορον, ὡς ἂν τὴν
 πρόσβασιν ἔχον ὄρθιον ἕως τῆς ἀκρωρείας σταδίων 10
 εἴκοσι πέντε. ἐκ θατέρου δὲ μέρους οὔσης λίμνης
 μεγάλης εἰς ποταμὸν ἐβαλλούσης, διέσκαψε τὸ προ-
 8 ειρημένον ὄρος κατὰ τὴν ῥίζαν. ἦν δ' ἡ διῶρυξ 128
 τὸ μὲν πλάτος ποδῶν πεντεκαίδεκα, τὸ δ' ὕψος
 τετραράκοντα· δι' ἧς ἐπαγαγοῦσα τὸν ἐκ τῆς λίμνης 15
 ποταμὸν ἐπλήρωσε τὴν πόλιν ὕδατος. ταῦτα μὲν
 οὖν ἐποίησεν ἐν τῇ Μηδίᾳ.
 14 Μετὰ δὲ ταῦτα ἐπῆλθε τὴν τε Περσίδα καὶ τὴν
 ἄλλην χώραν ἅπασαν ἧς ἐπῆρχε κατὰ τὴν Ἀσίαν.
 πανταχοῦ δὲ τὰ μὲν ὄρη καὶ τὰς ἀπορροῶνας πέτρας 20
 διακόπτουσα κατεσκέυασεν ὁδοὺς πολυτελεῖς, ἐν δὲ
 τοῖς πεδίοις ἐποίει χώματα, ποτὲ μὲν τάφους κατα-
 σκευάζουσα τοῖς τελευτῶσι τῶν ἡγεμόνων, ποτὲ δὲ
 2 πόλεις ἐν τοῖς ἀναστήμασι κατοικίζουσα. εἰώθει δὲ
 καὶ κατὰ τὰς στρατοπεδείας μικρὰ χώματα κατασκευ- 25
 ἀζειν, ἐφ' ὧν καθιστᾶσα τὴν ἰδίαν σκηνὴν ἅπασαν
 κατώπτενε τὴν παρεμβολήν· διὸ καὶ πολλὰ κατὰ

6 τε om. D
 om. ABD
 πέτρας om. C

7 ὡς om. D
 14 δεκαπέντε libri
 25 μακρὰ Eich.

9 ὡς ἂν . . . ὄρθιον
 15 ἐπαγαγοῦσα D 20

τὴν Ἀσίαν μέχρι τοῦ νῦν διαμένει τῶν ὑπ' ἐκείνης
κατασκευασθέντων καὶ καλεῖται Σεμιράμιδος ἔργα.
μετὰ δὲ ταῦτα τὴν τε Αἴγυπτον πᾶσαν ἐπῆλθε καὶ 3
τῆς Αἰβύης τὰ πλεῖστα καταστρεψαμένη παρῆλθεν εἰς
5 Ἀμμωνα, χρησομένη τῷ θεῷ περὶ τῆς ἰδίας τελευτῆς.
λέγεται δ' αὐτῇ γενέσθαι λόγιον ἐξ ἀνθρώπων ἀφα-
νισθῆσεσθαι καὶ κατὰ τὴν Ἀσίαν παρ' ἐνίοις τῶν
ἐθνῶν ἀθανάτου τεύξεσθαι τιμῆς· ὅπερ ἔσεσθαι καθ'
ὃν ἂν χρόνον ὁ υἱὸς αὐτῇ Νινύας ἐπιβουλεύσῃ. ἀπὸ δὲ 4
10 τούτων γενομένη τῆς Αἰθιοπίας ἐπῆλθε τὰ πλεῖστα
καταστρεφομένη καὶ τὰ κατὰ τὴν χώραν θεωμένη
παράδοξα. εἶναι γὰρ ἐν αὐτῇ φασὶ λίμνην τετράγωνον,
τὴν μὲν περίμετρον ἔχουσιν ποδῶν ὥς ἑκατὸν ἐξή-
κοντα, τὸ δ' ὕδωρ τῇ μὲν χρόᾳ παραπλήσιον κιννα-
15 βάρει, τὴν δ' ὀσμὴν καθ' ὑπερβολὴν ἡδεῖαν, οὐκ ἀνό-
μοιον οἶνῳ παλαιῷ· δύνανται δ' ἔχειν παράδοξον·
τὸν γὰρ πίνοντα φασὶν εἰς μανίαν ἐμπίπτειν καὶ
πάνθ' ἂν πρότερον διέλαθεν ἀμαρτήσας ἑαυτοῦ κατη-
γορεῖν. τοῖς μὲν οὖν ταῦτα λέγουσιν οὐκ ἂν τις
20 ῥαδίως συγκατάθοιτο.

Ταφὰς δὲ τῶν τελευτησάντων ἰδίως οἱ κατὰ 15
τὴν Αἰθιοπίαν ποιοῦνται· ταριχεύσαντες γὰρ τὰ
σώματα καὶ περιχέαντες αὐτοῖς πολλὴν ὕελον ἰσθᾶ-
σιν ἐπὶ στήλης, ὥστε τοῖς παριοῦσι φαίνεσθαι διὰ
25 τῆς ὕελου τὸ τοῦ τετελευτηκότος σῶμα, καθάπερ
Ἡρόδοτος εἶρηκε. Κτησίας δ' ὁ Κνίδιος ἀποφαινό- 2
μενος τοῦτον σχεδιάζειν, αὐτὸς φησὶ τὸ μὲν σῶμα
ταριχεύεσθαι, τὴν μέντοι γε ὕελον μὴ περιχεῖσθαι

- γυμνοῖς τοῖς σώμασι· κατακαυθήσεσθαι γὰρ ταῦτα
 καὶ λυμανθέντα τελέως τὴν ὁμοιότητα μὴ δυνή-
 3 σεσθαι διατηρεῖν. διὸ καὶ χρυσὴν εἰκόνα κατα-
 σκευάζεσθαι κοίλην, εἰς ἣν ἐντεθέντος τοῦ νεκροῦ 129
 περὶ τὴν εἰκόνα χεῖσθαι τὴν ὕελον· τοῦ δὲ κατα- 5
 σκευάσματος τεθέντος ἐπὶ τὸν τάφον διὰ τῆς ὕελου
 φανῆναι τὸν χρυσὸν ἀφωμοιωμένον τῷ τετελευτη-
 4 κότι. τοὺς μὲν οὖν πλουσίους αὐτῶν οὕτω θάπτε-
 σθαί φησι, τοὺς δ' ἐλάττονας καταλιπόντας οὐσίας
 ἀργυρᾶς τυγχάνειν εἰκόνας, τοὺς δὲ πένητας κερα- 10
 μίνης· τὴν δὲ ὕελον πᾶσιν ἐξαρκεῖν διὰ τὸ πλείστην
 γεννᾶσθαι κατὰ τὴν Αἰθιοπίαν καὶ τελέως παρὰ
 5 τοῖς ἐγχωρίοις ἐπιπολάζειν. περὶ δὲ τῶν νομίμων
 τῶν παρὰ τοῖς Αἰθίοσι καὶ τῶν ἄλλων τῶν γινο-
 μένων ἐν τῇ τούτων χώρα τὰ κυριώτατα καὶ μνήμης 15
 ἄξια μικρὸν ὕστερον ἀναγράψομεν, ὅταν καὶ τὰς
 παλαιὰς αὐτῶν πράξεις καὶ μυθολογίας διεξίωμεν.
 16 Ἡ δὲ Σεμίραμις καταστήσασα τὰ τε κατὰ τὴν
 Αἰθιοπίαν καὶ τὴν Αἴγυπτον ἐπανῆλθε μετὰ τῆς
 δυνάμεως εἰς Βάκτρα τῆς Ἀσίας. ἔχουσα δὲ δυνά- 20
 μεις μεγάλας καὶ πολυχρόνιον εἰρήνην ἔγρουσα φι-
 λοτίμως ἔσχε πρῶταί τι λαμπρὸν κατὰ πόλεμον.
 2 πυνθανομένη δὲ τὸ τῶν Ἰνδῶν ἔθνος μέριστον
 εἶναι τῶν κατὰ τὴν οἰκουμένην καὶ πλείστην τε καὶ
 καλλίστην χώραν νέμεσθαι, διανοεῖτο στρατεύειν εἰς 25
 τὴν Ἰνδικήν, ἥς ἐβασίλευε μὲν Σταβροβάτης κατ'
 ἐκείνους τοὺς χρόνους, στρατιωτῶν δ' εἶχεν ἀνα-
 ρίθμητον πλῆθος· ὑπῆρχον δ' αὐτῷ καὶ ἐλέφαντες

πολλοὶ καθ' ὑπερβολὴν λαμπρῶς κεκοσμημένοι τοῖς
 εἰς τὸν πόλεμον καταπληκτικοῖς. ἡ γὰρ Ἰνδικὴ χώρα 3
 διάφορος οὖσα τῷ κάλλει καὶ πολλοῖς διειλημμένη
 ποταμοῖς ἀρδεύεται τε πολλαχοῦ καὶ διττοῦς καθ'
 5 ἕκαστον ἐνιαυτὸν ἐκφέρει καρπούς· διὸ καὶ τῶν
 πρὸς τὸ ζῆν ἐπιτηδείων τοσοῦτον ἔχει πλῆθος ὥστε
 διὰ παντὸς ἄφθονον ἀπόλαυσιν τοῖς ἐγχωρίοις παρ-
 ἔχεσθαι. λέγεται δὲ μηδέποτε κατ' αὐτὴν γεγρονέναι
 σιτοδείαν ἢ φθορὰν καρπῶν διὰ τὴν εὐκρασίαν τῶν
 10 τόπων. ἔχει δὲ καὶ τῶν ἐλεφάντων ἄπιστον πλῆθος, 4
 οἳ ταῖς τε ἀλκαῖς καὶ ταῖς τοῦ σώματος ῥώμαις
 πολὺ προέχουσι τῶν ἐν τῇ Λιβύῃ γινομένων, ὁμοίως
 δὲ χρυσόν, ἄργυρον, σίδηρον, χαλκόν· πρὸς δὲ τού-
 τοις λίθων παντοίων καὶ πολυτελῶν ἔστιν ἐν αὐτῇ
 15 πλῆθος, ἔτι δὲ τῶν ἄλλων ἀπάντων σχεδὸν τῶν
 πρὸς τρυφὴν καὶ πλοῦτον διατεινόντων. ὑπὲρ ὧν
 τὰ κατὰ μέρος ἡ Σεμίραμις ἀκούσασα προήχθη μηδὲν
 προαδικηθεῖσα τὸν πρὸς Ἰνδοὺς ἐξενεγκεῖν πόλεμον.
 ὁρῶσα δ' αὐτὴν μεγάλων καθ' ὑπερβολὴν προσδε- 5
 20 μένην δυνάμεων, ἐξέπεμψεν ἀγγέλους εἰς ἀπάσας
 τὰς σατραπείας, διακελευσαμένη τοῖς ἐπάρχοις κατα-
 130 γράφειν τῶν νέων τοὺς ἀρίστους, δοῦσα τὸν ἀριθ-
 μὸν κατὰ τὰ μεγέθη τῶν ἐθνῶν· προσέταξε δὲ πᾶσι
 κατασκευάζειν καινὰς πανοπλίας καὶ τοῖς ἄλλοις
 25 ἅπασι λαμπρῶς παραγίνεσθαι κεκοσμημένους μετὰ
 τρίτον ἔτος εἰς Βάκτρα. μετεπέμψατο δὲ καὶ ναυπη- 6
 γοὺς ἐκ τε Φοινίκης καὶ Συρίας καὶ Κύπρου καὶ
 τῆς ἄλλης τῆς παραθαλαττίου χώρας, οἷς ἄφθονον

14 ἐν αὐτῇ ἔστι vulg. 20 πάσας II 21 σατραπείας
 Dindorf, στρατοπεδείας cod. 25 παραγενέσθαι vulg.

ὕλην μεταγαγοῦσα διεκελεύσατο κατασκευάζειν πο-
 7 τάμια πλοῖα διαιρετά. ὁ γὰρ Ἰνδὸς ποταμός, μέ-
 γιστος ὢν τῶν περὶ τοὺς τόπους καὶ τὴν βασιλείαν
 αὐτῆς ὀρίζων, πολλῶν προσεδεῖτο πλοίων πρὸς τε
 τὴν διάβασιν καὶ πρὸς τὸ τοὺς Ἰνδοὺς ἀπὸ τούτων 5
 ἀμύνασθαι· περὶ δὲ τὸν ποταμὸν οὐκ οὔσης ὕλης
 ἀναγκαῖον ἦν ἐκ τῆς Βακτριανῆς πεζῇ παρακομί-
 8 ξεσθαι τὰ πλοῖα. θεωροῦσα δ' ἡ Σεμίραμις ἐαντήν
 ἐν τῇ τῶν ἐλεφάντων χρεῖα πολὺν λειπομένην, ἐπε-
 νοήσατό [τινα] κατασκευάζειν εἰδῶλα τούτων τῶν 10
 ζώων, ἐλπίζουσα καταπλήξεσθαι τοὺς Ἰνδοὺς διὰ τὸ
 νομίζειν αὐτοὺς μηδ' εἶναι τὸ σύνολον ἐλέφαντας
 9 ἐκτὸς τῶν κατὰ τὴν Ἰνδικήν. ἐπιλέξασα δὲ βοῶν
 μελάνων τριάκοντα μυριάδας τὰ μὲν κρέα τοῖς
 τεχνίταις καὶ τοῖς πρὸς τὴν τῶν κατασκευασμάτων 15
 ὑπηρεσίαν τεταγμένοις διένειμε, τὰς δὲ βύρσας
 συρράπτουσα καὶ χόρτου πληροῦσα κατεσκεύασεν
 εἰδῶλα, κατὰ πᾶν ἀπομιμουμένη τὴν τῶν ζώων
 τούτων φύσιν. ἕκαστον δὲ τούτων εἶχεν ἐντὸς ἕνδρα
 τὸν ἐπιμελησόμενον καὶ κάμηλον, ὑφ' οὗ φερόμενον 20
 φαντασίαν τοῖς πόρρωθεν ὁρῶσιν ἀληθινοῦ θηρίου
 10 παρείχετο. οἱ δὲ ταῦτα κατασκευάζοντες αὐτῇ τεχνί-
 ται προσεκυρτέρουν τοῖς ἔργοις ἔν τινι περιβόλῳ
 περιωκοδομημένῳ καὶ πύλας ἔχοντι τηρουμένας ἐπι-
 μελῶς, ὥστε μηδένα μῆτε τῶν ἔσωθεν ἐξιέναι τεχνί- 25
 τῶν μῆτε τῶν ἔξωθεν εἰσιέναι πρὸς αὐτούς. τοῦτο
 δ' ἐποίησεν, ὅπως μηδεὶς τῶν ἔξωθεν ἴδῃ τὸ

10 *τινα*] *τι* codices, del. Hertlein   *εἰδῶλα*] *ιδίωμα*
 codices, Ἰνδαλμα Bekker, μίμημα Schäfer   15 *τοῖς* om. D
 18 *ἀπομιμούμενα* conicio (c. 8, 4)   22 *κατασκευάσαντες* D.

γινόμενον μηδὲ διαπέσῃ φήμη πρὸς Ἰνδοὺς περὶ
τούτων.

Ἐπεὶ δ' αἷ τε νῆες καὶ τὰ θηρία κατεσκευά- 17
σθησαν ἐν τοῖς δυσὶν ἔτεσι, τῷ τρίτῳ μετεπέμψατο
5 τὰς πανταχόθεν δυνάμεις εἰς τὴν Βακτριανήν. τὸ
δὲ πλῆθος τῆς ἀθροισθείσης στρατιᾶς ἦν, ὥς Κτη-
σίας ὁ Κνίδιος ἀνέγραψε, πεζῶν μὲν τριακόσiai
μυριάδες, ἰππέων δὲ εἴκοσι μυριάδες, ἄρμάτων δὲ
δέκα μυριάδες. ὑπῆρχον δὲ καὶ ἄνδρες ἐπὶ καμή- 2
10 λων ὀχούμενοι, μαχαίρας τετραπήχεις ἔχοντες, τὸν
ἀριθμὸν ἴσοι τοῖς ἄρμασι. ναῦς δὲ ποταμίας κατ-
εσκεύασε διαιρετὰς δισχιλίας, αἷς παρεσκευάσατο
καμήλους τὰς πεξῇ παρακομιζούσας τὰ σκάφη. ἐφό-
ρουν δὲ καὶ τὰ τῶν ἐλεφάντων εἰδῶλα κάμηλοι,
15 καθότι προεῖρηται· πρὸς δ' αὐτὰς τοὺς ἵππους οἱ
131 στρατιῶται συνάγοντες συνήθεις ἐποιοῦν τοῦ μὴ
φοβεῖσθαι τὴν ἀγριότητα τῶν θηρίων. τὸ παρα- 3
πλήσιον δὲ πολλοῖς ἔτεσιν ὕστερον ἔπραξε Περσεὺς
ὁ τῶν Μακεδόνων βασιλεὺς, ὅτε πρὸς Ῥωμαίους
20 ἔμελλε διακινδυνεύειν ἔχοντας ἐκ Λιβύης ἐλέφαντας.
ἀλλ' οὐτ' ἐκείνῳ ῥοπὴν ἐνεγκεῖν εἰς τὸν πόλεμον
συνέβη τὴν περὶ τὰ τοιαῦτα σπουδὴν καὶ φιλο-
τεχνίαν οὔτε Σεμιράμιδι· περὶ ᾧν ἀκριβέστερον ὁ
προῖων λόγος δηλώσει.

25 Ὁ δὲ τῶν Ἰνδῶν βασιλεὺς Σταβροβάτης πυν- 4
θανόμενος τὰ τε μεγέθη τῶν ὀνομαζομένων δυνά-
μεων καὶ τὴν ὑπερβολὴν τῆς εἰς τὸν πόλεμον παρα-
σκευῆς, ἔσπευδεν ἐν ἅπασιν ὑπερθέσθαι τὴν Σεμί-

8 εἴκοσι] πεντήκοντα C 15 πρὸς δ'] καὶ πρὸς CF
αὐτοῦς CD 21 ἐπενεγκεῖν CF 26 ἐτοιμαζομένων F.

- 5 ραμιν. καὶ πρῶτον μὲν ἐκ τοῦ καλάμου κατεσκεύασε
 πλοῖα ποτάμια τετρακισχίλια· ἡ γὰρ Ἰνδικὴ παρὰ τε
 τοὺς ποταμοὺς καὶ τοὺς ἐλώδεις τόπους φέρει καλά-
 μου πλῆθος, οὗ τὸ πάχος οὐκ ἂν ῥαδίως ἄνθρωπος
 περιλάβοι· λέγεται δὲ καὶ τὰς ἐκ τούτων κατασκευα- 5
 ζομένας ναῦς διαφόρους κατὰ τὴν χρεῖαν ὑπάρχειν,
 6 οὔσης ἀσήπτου ταύτης τῆς ὕλης. ποιησάμενος δὲ
 καὶ τῆς τῶν ὀπλῶν κατασκευῆς πολλὴν ἐπιμέλειαν
 καὶ πᾶσαν ἐπελθὼν τὴν Ἰνδικὴν ἤθροισε δύναμιν
 7 πολὺν μείζονα τῆς Σεμιράμιδι συναχθείσης. ποιησά- 10
 μένος δὲ καὶ τῶν ἀγρίων ἐλεφάντων θήραν καὶ
 πολλαπλασιάσας τοὺς προὑπάρχοντας, ἐκόσμησεν
 ἅπαντας τοῖς εἰς τὸν πόλεμον καταπληκτικοῖς λαμ-
 8 πρῶς· διὸ καὶ συνέβαινε κατὰ τὴν ἔφοδον αὐτῶν
 διὰ τε τὸ πλῆθος καὶ τὴν ἐπὶ τῶν θωρακίων κατα- 15
 σκευὴν ἀνυπόστατον ἄνθρωπίνῃ φύσει φαίνεσθαι
 τὴν ἐπιφάνειαν.
- 18 Ἐπεὶ δ' αὐτῷ πάντα τὰ πρὸς τὸν πόλεμον κατε-
 σκεύαστο, πρὸς τὴν Σεμίραμιν καθ' ὁδὸν οὔσαν
 ἀπέστειλεν ἀγγέλους, ἐγκαλῶν ὅτι προκατάρχεται 20
 τοῦ πολέμου μηδὲν ἀδικηθεῖσα· πολλὰ δὲ καὶ ἔρ-
 ρητα κατ' αὐτῆς ὥς ἐταίρας βλασφημησας διὰ τῶν
 γραμμάτων καὶ θεοὺς ἐπιμαρτυράμενος, ἠπείλει κατα-
 2 πολεμήσας αὐτὴν σταυρῷ προσηλώσειν. ἡ δὲ Σεμί-
 ραμις ἀναγνοῦσα τὴν ἐπιστολὴν καὶ καταγελάσασα 25
 τῶν γεγραμμένων, διὰ τῶν ἔργων ἔφησε τὸν Ἰνδὸν

8 παρασκευῆς II 15 τὴν ἐπὶ] τὴν αὐτὴν τὴν τῶν ἐπὶ
 Reiske θωρακίων] θηρίων Gemistus 18 τὰ add. Gemistus
 πρὸς] κατὰ C 22 ὥς ἐταίρας scripsi, ὥς ἐταίραν D, εἰς
 ἑτέραν C, εἰς ἐταιρείαν F.

πειράσασθαι τῆς περὶ αὐτὴν ἀρετῆς. ἐπεὶ δὲ προ-
 ἄγουσα μετὰ τῆς δυνάμεως ἐπὶ τὸν Ἰνδὸν ποταμὸν
 παρεγενήθη, κατέλαβε τὰ τῶν πολεμίων πλοῖα πρὸς
 μάχην ἑτοιμα. διόπερ καὶ αὐτὴ καταρτίσασα ταχέως 3
 5 τὰς ναῦς καὶ πληρώσασα τῶν κρατίστων ἐπιβατῶν
 συνεστήσατο κατὰ τὸν ποταμὸν ναυμαχίαν, συμφι-
 λοτιμουμένων καὶ τῶν παρεμβεβληκότων παρὰ τὸ
 ῥεῖθρον πεζῶν. ἐπὶ πολλὸν δὲ χρόνον τοῦ κινδύνου 4
 παρατείνοντος καὶ προθύμως ἑκατέρων ἀγωνισα-
 10 μένων, τὸ τελευταῖον ἡ Σεμίραμις ἐνίκησε καὶ
 διέφθειρε τῶν πλοίων περὶ χίλια, συνέλαβε δ' αἰχ-
 132 μαλώτους οὐκ ὀλίγους. ἐπαρθεῖσα δὲ τῇ νίκῃ τὰς 5
 ἐν τῷ ποταμῷ νήσους καὶ πόλεις ἐξηνδραποδίσατο,
 καὶ συνήγαγεν αἰχμαλώτων σωμαμάτων ὑπὲρ τὰς δέκα
 15 μυριάδας. μετὰ δὲ ταῦθ' ὁ μὲν τῶν Ἰνδῶν βασιλεὺς
 ἀπήγαγε τὴν δύναμιν ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ, προσποι-
 ούμενος μὲν ἀναχωρεῖν διὰ φόβον, τῇ δ' ἀληθείᾳ
 βουλόμενος τοὺς πολεμίους προτρέψασθαι διαβῆναι
 τὸν ποταμόν. ἡ δὲ Σεμίραμις, κατὰ νοῦν αὐτῇ τῶν 6
 20 πραγμάτων προχωρούντων, ἔξενξε τὸν ποταμὸν κατα-
 σκευάσασα πολυτελεῇ καὶ μεγάλῃ γέφυραν, δι' ἧς
 ἄπασαν διακομίσασα τὴν δύναμιν ἐπὶ μὲν τοῦ ξεύγ-
 ματος φυλακὴν κατέλιπεν ἀνδρῶν ἑξακισμυρίων, τῇ
 δ' ἄλλῃ στρατιᾷ προῆγεν ἐπιδιώκουσα τοὺς Ἰνδοὺς,
 25 προηγουμένων τῶν εἰδώλων, ὅπως οἱ τῶν πολεμίων
 κατάσκοποι τῷ βασιλεῖ ἀπαγγείλωσι τὸ πλῆθος τῶν
 παρ' αὐτῇ θηρίων. οὐ διεψεύσθη δὲ κατὰ γε τοῦτο 7

9 συναγωνισαμένων D 12 νίκη] καὶ add. CF 14 συν-
 ήθροισεν II 20 χωρούντων II 26 τῷ β. ἀπαγγείλωσι]
 δηλώσωσι τῷ β. II 27 δέ] γε D, τε CF.

- τῆς ἐλπίδος, ἀλλὰ τῶν ἐπὶ κατασκοπὴν ἐκπεμφθέν-
των τοῖς Ἰνδοῖς ἀπαγγελλόντων τὸ πλῆθος τῶν
παρὰ τοῖς πολεμίοις ἐλεφάντων, ἅπαντες διηπο-
ροῦντο πόθεν αὐτῇ συνακολουθεῖ τοσοῦτο πλῆθος
8 θηρίων. οὐ μὴν ἔμεινέ γε τὸ ψεῦδος πλείω χρόνον ⁵
κρυπτόμενον· τῶν γὰρ παρὰ τῇ Σεμιράμιδι στρα-
τευομένων τινὲς κατελήφθησαν νυκτὸς ἐν τῇ στρα-
τοπεδεῖα ῥαθυμοῦντες τὰ περὶ τὰς φυλακάς· φοβη-
θέντες δὲ τὴν ἐπακολουθοῦσαν τιμωρίαν ἡντομόλησαν
πρὸς τοὺς πολεμίους καὶ τὴν κατὰ τοὺς ἐλέφαντας ¹⁰
πλάνην ἀπήγγειλαν. ἐφ' οἷς θαρρήσας ὁ τῶν Ἰνδῶν
βασιλεὺς καὶ τῇ δυνάμει διαγγείλας τὰ περὶ τῶν
εἰδώλων, ἐπέστρεψεν ἐπὶ τοὺς Ἀσσυρίους διατάξας
τὴν δύναμιν.
- 19 Τὸ δ' αὐτὸ καὶ τῆς Σεμιράμιδος ἐπιτελούσης, ¹⁵
ὥς ἤγγισαν ἀλλήλοις τὰ στρατόπεδα, Σταβροβάτης
ὁ τῶν Ἰνδῶν βασιλεὺς προαπέστειλε πολὺν πρὸ τῆς
2 φάλαγγος τοὺς ἵππεις μετὰ τῶν ἄρμάτων. δεξαμένης
δὲ τῆς βασιλίσσης εὐρώστως τὴν ἔφοδον τῶν ἱππέων,
καὶ τῶν κατεσκευασμένων ἐλεφάντων πρὸ τῆς φά- ²⁰
λαγγος ἐν ἴσοις διαστήμασι τεταγμένων, συνέβαινε
3 πτύρεσθαι τοὺς τῶν Ἰνδῶν ἵππους. τὰ γὰρ εἰδῶλα
πόρρωθεν μὲν ὁμοίαν εἶχε τὴν πρόσοψιν τοῖς ἀλη-
θινοῖς θηρίοις, οἷς συνήθεις ὄντες οἱ τῶν Ἰνδῶν
ἵπποι τεθαρρηκότες προσίππενον· τοῖς δ' ἐγγίσασιν ²⁵
ἢ τε ὀσμὴ προσέβαλλεν ἀσυνήθης καὶ τᾶλλα δια-
φορὰν ἔχοντα πάντα παμμεγέθη [ᾧ] τοὺς ἵππους
ὀλοσχερῶς συνετάραττε. διὸ καὶ τῶν Ἰνδῶν οἱ μὲν

7 κατελήφθησάν τινες vulg. 16 ἀλλήλων II 27 ᾧ]
om. CF.

ἐπὶ τὴν γῆν ἐπιπτον, οἱ δὲ τῶν ζώων ἀπειθούντων
 τοῖς χαλινοῖς ὥς ἐτύγγανεν εἰς τοὺς πολεμίους ἐξ-
 133 ἐπιπτον μετὰ τῶν κοιμιζόντων αὐτοὺς ἵππων. ἡ δὲ 4
 Σεμίραμις μετὰ στρατιωτῶν ἐπιλέκτων μαχομένη
 5 καὶ τῷ προτερήματι δεξιῶς χρησαμένη τοὺς Ἴνδους
 ἐτρέψατο. ὧν φυγόντων πρὸς τὴν φάλαγγα Στα-
 βροβάτης ὁ βασιλεὺς οὐ καταπλαγείς ἐπήγαγε τὰς
 τῶν πεζῶν τάξεις, προηγουμένων τῶν ἐλεφάντων,
 αὐτὸς δ' ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ κέρατος τεταγμένος καὶ τὴν
 10 μάχην ἐπὶ τοῦ κρατίστου θηρίου ποιούμενος ἐπή-
 γαγε καταπληκτικῶς ἐπὶ τὴν βασίλισσαν κατ' αὐτὸν
 τυχικῶς τεταγμένην. τὸ δ' αὐτὸ καὶ τῶν ἄλλων 5
 ἐλεφάντων ποιησάντων ἢ μετὰ τῆς Σεμιράμιδος
 δύναμις βραχὺν ὑπέστη χρόνον τὴν τῶν θηρίων
 15 ἔφοδον· τὰ γὰρ ζῷα διάφορα ταῖς ἀλκαῖς ὄντα καὶ
 ταῖς ἰδίαις ῥώμαις πεποιθότα πάντα τὸν ὑφιστάμενον
 ῥαδίως ἀνῆρει. διόπερ πολὺς καὶ παντοῖος ἐγίνετο 6
 φόνος, τῶν μὲν ὑπὸ τοὺς πόδας ὑποπιπτόντων,
 τῶν δὲ τοῖς ὁδοῦσιν ἀνασχιζομένων, ἐνίων δὲ ταῖς
 20 προβοσκίσιν ἀναρριπτούμενων. συχνοῦ δὲ πλήθους
 νεκρῶν σωρευομένου καὶ τοῦ κινδύνου τοῖς ὀρῶσι
 δεινὴν ἔκπληξιν καὶ φόβον παριστάντος, οὐδεὶς ἔτι
 μένειν ἐπὶ τῆς τάξεως ἐτόλμα. τραπέντος οὖν τοῦ 7
 πλήθους παντὸς ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰνδῶν ἐπ' αὐτὴν
 25 ἐβιάζετο τὴν Σεμίραμιν. καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἐπ'
 ἐκείνην τοξεύσας ἔτυχε τοῦ βραχίονος, ἔπειτ' ἀκον-
 τίσας διήλασε διὰ τοῦ νώτου τῆς βασιλίσσης, πλα-
 γίας ἐνεχθείσης τῆς πληγῆς· διόπερ οὐδὲν παθοῦσα

2 ἐτύγγανον ABG 6 τὴν] τῶν Ἰνδῶν add. D 10 ἐπὶ]
 ἀπὸ Hertlein 21 σωρευομένων CD 24 ἅπαντος CF.

δεινὸν ἡ Σεμίραμις ταχέως ἀφίππευσε, πολὺν λειπο-
 8 μένου κατὰ τὸ τάχος τοῦ διώκοντος θηρίου. πάντων
 δὲ φευγόντων ἐπὶ τὴν σχεδίαν, τοσούτου πλήθους
 εἰς ἓνα καὶ στενὸν βιαζομένου τόπον οἱ μὲν τῆς
 βασιλίσσης ὑπ' ἀλλήλων ἀπέθνησκον συμπατούμενοι ⁵
 καὶ φυρόμενοι παρὰ φύσιν ἀναμῖξ ἱππεῖς τε καὶ
 πεζοί, τῶν δὲ Ἰνδῶν ἐπικειμένων ὥσμος ἐγίνετο
 βίαιος ἐπὶ τῆς γεφύρας διὰ τὸν φόβον, ὥστε πολλοὺς
 ἔξωθουμένους ἐφ' ἑκάτερα μέρη τῆς γεφύρας ἐμπι-
 9 πτειν εἰς τὸν ποταμὸν. ἡ δὲ Σεμίραμις, ἐπειδὴ τὸ
 πλεῖστον μέρος τῶν ἀπὸ τῆς μάχης διασωζομένων
 διὰ τὸν ποταμὸν ἔτυχε τῆς ἀσφαλείας, ἀπέκοψε τοὺς
 συνέχοντας δεσμοὺς τὴν γέφυραν· ὧν λυθέντων ἡ
 μὲν σχεδία κατὰ πολλὰ διαιρεθεῖσα μέρη καὶ συχνούς
 ἐφ' ἑαυτῆς ἔχουσα τῶν διωκόντων Ἰνδῶν ὑπὸ τῆς ¹⁵
 τοῦ ρεύματος σφοδρότητος ὡς ἔτυχε κατηνέχθη, καὶ
 πολλοὺς μὲν τῶν Ἰνδῶν διέφθειρε, τῇ δὲ Σεμιράμιδι
 πολλὴν ἀσφάλειαν παρεσκεύασε, κωλύσασα τὴν τῶν
 10 πολεμίων ἐπ' αὐτὴν διάβασιν. μετὰ δὲ ταῦθ' ὁ
 μὲν τῶν Ἰνδῶν βασιλεὺς, διοσημιῶν αὐτῷ γενομέ- ²⁰
 νων καὶ τῶν μάντεων ἀποφαινομένων σημαίνεσθαι
 τὸν ποταμὸν μὴ διαβαίνειν, ἡσυχίαν ἔσχεν, ἡ δὲ ¹³⁴
 Σεμίραμις ἀλλαγὴν ποιησαμένη τῶν αἰχμαλώτων
 ἐπανήλθεν εἰς Βάκτρα, δύο μέρη τῆς δυνάμεως
 ἀποβεβληκυῖα.

25

20 Μετὰ δέ τινα χρόνον ὑπὸ Νινύου τοῦ υἱοῦ
 δι' εὐνούχου τινὸς ἐπιβουλευθεῖσα, καὶ τὸ παρ'
 Ἀμμωνος λόγιον ἀνανεωσαμένη, τὸν ἐπιβουλεύσαντα

3 σχεδίαν] καὶ add. vulg. 15 ἐπ' αὐτῆς D 20 διοση-
 μείων D, Διὸς σημασιῶν CF 28 Ἀμμωνι CDF.

κακὸν οὐδὲν εἰργάσατο, τοῦναντίον δὲ τὴν βασιλείαν
 αὐτῷ παραδοῦσα καὶ τοῖς ὑπάρχοις ἀκούειν ἐκείνου
 προστάξασα, ταχέως ἠφάνισεν ἑαυτήν, ὥς εἰς θεοὺς
 κατὰ τὸν χρησμὸν μετασχησμένη. ἔνιοι δὲ μυθο- 2
 5 λογοῦντές φασιν αὐτὴν γενέσθαι περιστεράν, καὶ
 πολλῶν ὀρνέων εἰς τὴν οἰκίαν καταπετασθέντων
 μετ' ἐκείνων ἐκπετασθῆναι· διὸ καὶ τοὺς Ἀσσυρίους
 τὴν περιστεράν τιμᾶν ὥς θεόν, ἀπαθανατίζοντας
 τὴν Σεμίραμιν. αὕτη μὲν οὖν βασιλεύσασα τῆς
 10 Ἀσίας ἀπάσης πλὴν Ἰνδῶν ἐτελεύτησε τὸν προειρη-
 μένον τρόπον, βιώσασα μὲν ἔτη ἐξήκοντα δύο, βασι-
 λεύσασα δὲ δύο πρὸς τοῖς τετταράκοντα.

Κτησίας μὲν οὖν ὁ Κνίδιος περὶ Σεμιράμιδος 3
 τοιαῦθ' ἱστόρηκεν· Ἀθηναῖος δὲ καὶ τινες τῶν ἄλλων
 15 συγγραφέων φασὶν αὐτὴν ἐταίραν γεγενῆσθαι εὐπρεπῆ,
 καὶ διὰ τὸ κάλλος ἐρωτικῶς ἔχειν αὐτῆς τὸν βασιλέα
 τῶν Ἀσσυρίων. τὸ μὲν οὖν πρῶτον μετρίας αὐτὴν 4
 ἀποδοχῆς τυγχάνειν ἐν τοῖς βασιλείοις, μετὰ δὲ
 ταῦτα γνησίαν ἀναγορευθεῖσαν γυναῖκα πεῖσαι τὸν
 20 βασιλέα πένθ' ἡμέρας αὐτῇ παραχωρῆσαι τῆς βασι-
 λείας. τὴν δὲ Σεμίραμιν ἀναλαβοῦσαν τό τε σκῆπτ- 5
 ρον καὶ τὴν βασιλείον στολὴν κατὰ μὲν τὴν πρώτην
 ἡμέραν εὐωχίαν ποιῆσαι καὶ μεγαλοπρεπῆ δεῖπνα,
 ἐν οἷς τοὺς τῶν δυνάμεων ἡγεμόνας καὶ πάντας
 25 τοὺς ἐπιφανεστάτους πεῖσαι συμπράττειν ἑαυτῇ· τῇ
 δ' ὑστεραίᾳ τοῦ τε πλήθους καὶ τῶν ἀξιολογωτάτων
 ἀνδρῶν ὥς βασιλίσσαν θεραπευόντων τὸν μὲν ἄνδρα
 καταβαλεῖν εἰς τὴν εἰρκτὴν, αὐτὴν δὲ φύσει μεγαλ-

επίβολον οὐσαν καὶ τολμηρὰν κατασχεῖν τὴν ἀρχήν, καὶ μέχρι γήρως βασιλεύσασαν πολλὰ καὶ μεγάλα κατεργάσασθαι. περὶ μὲν οὖν τῶν κατὰ [τὴν] Σεμίραμιν τοιαύτας ἀντιλογίας εἶναι συμβαίνει παρὰ τοῖς συγγραφεῦσι.

- 21 Μετὰ δὲ τὸν ταύτης θάνατον Νινύας ὁ Νίνου καὶ Σεμιράμιδος υἱὸς παραλαβὼν τὴν ἀρχὴν ἤρχεν εἰρηνικῶς, τὸ φιλοπόλεμον καὶ κεκινδυνευμένον τῆς
 2 μητρὸς οὐδαμῶς ζηλώσας. πρῶτον μὲν γὰρ ἐν τοῖς βασιλείοις τὸν ἅπαντα χρόνον διέτριβεν, ὑπ' οὐδε- 10
 νος ὀρώμενος πλὴν τῶν παλλακίδων καὶ τῶν περὶ 135
 αὐτὸν εὐνούχων, ἐξήλου δὲ τρυφὴν καὶ ῥαθυμίαν καὶ τὸ μηδέποτε κακοπαθεῖν μηδὲ μεριμνᾶν, ὑπο-
 λαμβάνων βασιλείας εὐδαίμονος εἶναι τέλος τὸ πά-
 3 σαις χρῆσθαι ταῖς ἡδοναῖς ἀνεπικαλύτως. πρὸς δὲ 15
 τὴν ἀσφάλειαν τῆς ἀρχῆς καὶ τὸν κατὰ τῶν ἀρχο-
 μένων γινόμενον φόβον κατ' ἐνιαυτὸν μετεπέμπετο
 στρατιωτῶν ἀριθμὸν ὠρισμένον καὶ στρατηγὸν ἀπὸ
 4 ἔθνους ἐκάστου, καὶ τὸ μὲν ἐκ πάντων ἀθροισθὲν
 στρατεύμα ἐκτὸς τῆς πόλεως συνεῖχεν, ἐκάστου τῶν 20
 ἔθνων τὸν εὐνούστατον τῶν περὶ αὐτὸν ἀποδει-
 κνύων ἡγεμόνα· τοῦ δ' ἐνιαυτοῦ διελθόντος μετε-
 πέμπετο πάλιν ἀπὸ τῶν ἔθνων τοὺς ἴσους στρατιώ-
 τας, καὶ τοὺς προτέρους ἀπέλυνεν εἰς τὰς πατρίδας.
 5 οὗ συντελουμένου συνέβαινε τοὺς ὑπὸ τὴν βασι- 25
 λείαν τεταγμένους ἅπαντας καταπεπληχθαι, θεω-
 ρούντας αἰετὶ μεγάλας δυνάμεις ἐν ὑπαίθρῳ στρατο-
 πεδενομένας καὶ τοῖς ἀφισταμένοις ἢ μὴ πειθαρχ-

3 τὴν om. D
 26 πάντας vulg.

15 ἀνεπικαλύπτως CF 20 ἐκάστῳ CF
 27 δυνάμεις μεγάλας vulg.

χοῦσιν ἐτοίμην οὖσαν τιμωρίαν. τὰς δὲ κατ' ἐνιαυτὸν 6
 ἀλλαγὰς τῶν στρατιωτῶν ἐπενόησεν, ἵνα πρὶν ἢ
 καλῶς γνωσθῆναι τοὺς στρατηγοὺς καὶ τοὺς ἄλλους
 ἅπαντας ὑπ' ἀλλήλων, ἕκαστος εἰς τὴν ἰδίαν δια-
 5 χωρίζεται πατρίδα· ὁ γὰρ πολὺς χρόνος τῆς στρα-
 τείας ἐμπειρίαν τε τῶν κατὰ τὸν πόλεμον καὶ
 φρόνημα τοῖς ἡγεμόσι περικύθησι, καὶ τὸ πλεῖστον
 ἀφορμὰς παρέχεται μεγάλας πρὸς ἀπόστασιν καὶ
 συνωμοσίαν κατὰ τῶν ἡγουμένων. τὸ δὲ μὴδ' ὕφ' 7
 10 ἑνὸς τῶν ἔξωθεν θεωρεῖσθαι τῆς μὲν περὶ αὐτὸν
 τροφῆς ἄγνοιαν παρέρχεται πᾶσι, καθάπερ δὲ θεὸν
 ἀόρατον διὰ τὸν φόβον ἕκαστος οὐδὲ λόγῳ βλασ-
 φημεῖν ἐτόλμα. στρατηγοὺς δὲ καὶ σατράπας καὶ
 διοικητάς, ἔτι δὲ δικαστάς καθ' ἕκαστον ἔθνος ἀπο-
 15 δείξας καὶ τᾶλλα πάντα διατάξας ὥς ποτ' ἔδοξεν
 αὐτῷ συμφέρειν, τὸν τοῦ ζῆν χρόνον κατέμεινεν ἐν
 τῇ Νίνῳ. παραπλησίως δὲ τούτῳ καὶ οἱ λοιποὶ 8
 βασιλεῖς, παῖς παρὰ πατρός διαδεχόμενος τὴν ἀρχήν,
 ἐπὶ γενεὰς τριακόντα ἐβασίλευσαν μέχρι Σαρδανα-
 20 πάλλου· ἐπὶ τούτῳ γὰρ ἡ τῶν Ἀσσύριων ἡγεμονία
 μετέπεσεν εἰς Μήδους, ἔτη διαμείνας πλείω τῶν
 χιλίων καὶ τριακοσίων [ἔτι δ' ἐξήκοντα], καθάπερ
 φησὶ Κτησίας ὁ Κνίδιος ἐν τῇ δευτέρᾳ βίβλῳ.
 136 Τὰ δ' ὀνόματα πάντα τῶν βασιλέων καὶ τὸ 22
 25 πλῆθος τῶν ἐτῶν ὧν ἕκαστος ἐβασίλευσεν οὐ κατ-
 επείγει γράφειν διὰ τὸ μὴδὲν ὑπ' αὐτῶν πεποῤῥχθαι

2 καταλλαγὰς II 4 ἀπ' D εἰς τ. ἰ. ἕκαστος χωρί-
 ζεται π. vulg. 7 τὸ A, τὸ μὲν ceteri 8 μεγάλας om. II
 10 μὲν] ἀληθοῦς add. CF 13 δὲ] τε D 16 ἐν om. CF
 18 παρὰ om. D 19 Σαρδαναπάλλου vulg. (semper) 22 ἔτι
 δ' ἐξήκοντα codices; cf. c. 28, 8 24 πάντων F.

μνήμης ἄξιον. μόνη γὰρ τέτευχεν ἀναγραφῆς ἡ
πεμφθεῖσα συμμαχία τοῖς Τρωσὶν ὑπ' Ἀσσυρίων,
2 ἧς ἐστρατήγει Μέμνων ὁ Τιθωνοῦ. Τευτάμου γὰρ
βασιλεύοντος τῆς Ἀσίας, ὃς ἦν εἰκοστὸς ἀπὸ Νινύου
τοῦ Σεμιράμιδος, φασὶ τοὺς μετ' Ἀγαμέμνονος 5
Ἑλλήνας ἐπὶ Τροίαν στρατεῦσαι, τὴν ἡγεμονίαν
ἐχόντων τῆς Ἀσίας τῶν Ἀσσυρίων ἔτη πλείω τῶν
χιλίων. καὶ τὸν μὲν Πριάμουν βαρυνόμενον τῷ πο-
λέμῳ καὶ βασιλεύοντα τῆς Τρωάδος, ὑπήκοον δ'
ὄντα τῷ βασιλεῖ τῶν Ἀσσυρίων, πέμψαι πρὸς αὐτὸν 10
πρεσβευτὰς περὶ βοηθείας· τὸν δὲ Τεύταμον μυρίου
μὲν Αἰθίοπας, ἄλλους δὲ τοσούτους Σουσιανούς σὺν
ἄρμασι διακοσίοις ἐξαποστεῖλαι, στρατηγὸν ἐπικατα-
3 στήσαντα Μέμνονα τὸν Τιθωνοῦ. καὶ τὸν μὲν
Τιθωνόν, κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους τῆς Περσίδος 15
ὄντα στρατηγόν, εὐδοκμεῖν παρὰ τῷ βασιλεῖ μάλιστα
τῶν καθεσταμένων ἐπάρχων, τὸν δὲ Μέμνονα τὴν
ἡλικίαν ἀκμάζοντα διαφέρειν ἀνδρεία τε καὶ ψυχῆς
λαμπρότητι. οἰκοδομῆσαι δ' αὐτὸν ἐπὶ τῆς ἑκρας
τὰ ἐν Σούσοις βασιλεία τὰ διαμείναντα μέχρι τῆς 20
Περσῶν ἡγεμονίας, κληθέντα δ' ἀπ' ἐκείνου Με-
μνόνηα· κατασκευάσαι δὲ καὶ διὰ τῆς χώρας λεω-
φόρον ὁδὸν τὴν μέχρι τῶν νῦν χρόνων ὀνομαζο-
4 μένην Μεμνόνηαν. ἀμφισβητοῦσι δὲ καὶ οἱ περὶ
τὴν Αἴγυπτον Αἰθίοπες, λέγοντες ἐν ἐκείνοις τοῖς 25
τόποις γεγονέναι τὸν ἄνδρα τοῦτον, καὶ βασιλεία
παλαιὰ δεικνύουσιν, ἃ μέχρι τοῦ νῦν ὀνομάζεσθαι

4 Νίνου D 7 τῶν Ἀσσ.] τῶν om. D 13 καταστήσαντα II
16 ὄντα στ. τ. Περσίδος vulg. 23 τὴν om. D 24 Με-
μνόνηον vulg.

φασι Μερμόνεια. οὐ μὴν ἀλλὰ τοῖς Τρωσὶ λέγεται 5
 βοηθῆσαι τὸν Μέρμωνα μετὰ δισχυρίων μὲν πεζῶν,
 ἀρμάτων δὲ διακοσίων· ὃν θαυμασθῆναί τε δι' ἀν-
 δρείαν καὶ πολλοὺς ἀνελεῖν ἐν ταῖς μάχαις τῶν
 5 Ἑλλήνων, τὸ δὲ τελευταῖον ὑπὸ Θετταλῶν ἐνεδρευ-
 θέντα κατασφαγῆναι· τοῦ δὲ σώματος τοὺς Αἰθίοπας
 ἐγκρατεῖς γενομένους κατακαῦσαι τε τὸν νεκρὸν καὶ
 τὰ ὅστ'α πρὸς Τιθωνὸν ἀποκομίσαι. περὶ μὲν οὖν
 Μέρμωτος τοιαῦτ' ἐν ταῖς βασιλικαῖς ἀναγραφαῖς
 10 ἱστορεῖσθαι φασιν οἱ βάρβαροι.

Σαρδανάπαλλος δέ, τριακοστὸς μὲν ὢν ἀπὸ 23
 Νίνου τοῦ συστησαμένου τὴν ἡγεμονίαν, ἔσχατος δὲ
 γενόμενος Ἀσσυρίων βασιλεύς, ὑπερῆρεν ἅπαντας
 τοὺς πρὸ αὐτοῦ τρυφῇ καὶ ῥαθυμίᾳ. χωρὶς γὰρ τοῦ
 15 μηδ' ὑφ' ἐνὸς τῶν ἐξωθεν ὀραῖσθαι βίον ἐξησε γυ-
 ναικός, καὶ διατιώμενος μὲν μετὰ τῶν παλλακίδων,
 πορφύραν δὲ καὶ τὰ μαλακώτατα τῶν ἐρίων ταλα-
 137 σιουργῶν, στολὴν μὲν γυναικείαν ἐνεδεδύκει, τὸ δὲ
 πρόσωπον καὶ πᾶν τὸ σῶμα ψιμυθίοις καὶ τοῖς
 20 ἄλλοις τοῖς τῶν ἑταίρων ἐπιτηδεύμασιν ἀπαλώτερον
 πάσης γυναικὸς τρυφερᾶς κατεσκεύαστο. ἐπετήδευσε 2
 δὲ καὶ τὴν φωνὴν ἔχειν γυναικῶδη καὶ κατὰ τοὺς
 πότους οὐ μόνον ποτῶν καὶ βρωτῶν τῶν δυνα-
 μένων μάλιστα τὰς ἡδονὰς παρέχεσθαι συνεχῶς
 25 ἀπολαύειν, ἀλλὰ καὶ τὰς ἀφροδισιακὰς τέρεφεις μετα-
 διώκειν ἀνδρὸς ἅμα καὶ γυναικός· ἐχρηῖτο γὰρ ταῖς
 ἐπ' ἀμφοτέρα συνουσίαις ἀνέδην, τῆς ἐκ τῆς πρᾶξεως

2 βοηθῆσαντα II 3 ὃν θαυμασθῆναι] ὀνομασθῆναι II
 4 ἐν τ. μ. ἀνελεῖν vulg. 7 τε om. CF 8 οὖν] τοῦ add. vulg.
 15 γυναικός] γυναικῶδη II 23 βρωτῶν καὶ ποτῶν vulg.

3 αἰσχύνης οὐδὲν ὄλωσ φροντίζων. ἐπὶ τοσοῦτο δὲ
 προήχθη τρυφῆς καὶ τῆς αἰσχίστης ἡδονῆς καὶ
 ἀκρασίας ὥστ' ἐπικήδειον εἰς αὐτὸν ποιῆσαι καὶ
 παραγγεῖλαι τοῖς διαδόχοις τῆς ἀρχῆς μετὰ τὴν ἐαν-
 τοῦ τελευτήν ἐπὶ τὸν τάφον ἐπιγράψαι τὸ συγγρα- 5
 φὲν μὲν ὑπ' ἐκείνου βαρβαρικῶς, μεθερμηνευθὲν
 δὲ ὕστερον ὑπὸ τινος Ἑλλήνος,

εὖ εἰδὼς ὅτι θνητὸς ἔφυς, σὸν θυμὸν ἄεξε
 τερόμενος θαλίῃσι· θανόντι σοι οὔτις ὀνησις.
 καὶ γὰρ ἐγὼ σποδὸς εἰμι, Νίνου μεγάλης βα- 10
 σιλεύσας.

ταῦτ' ἔχω ὅσσ' ἔφαγον καὶ ἐφύβρισα καὶ μετ'
 ἔρωτος

τέρπν' ἔπαθον, τὰ δὲ πολλὰ καὶ ὕλβια κεῖνα
 λέλειπται. 15

4 τοιοῦτος δ' ὢν τὸν τρόπον οὐ μόνον αὐτὸς αἰσχυρῶς
 κατέστρεψε τὸν βίον, ἀλλὰ καὶ τὴν Ἀσσυρίων ἡγε-
 μονίαν ἄρδην ἀνέστρεψε, πολυχρονιωτάτην γενομέ-
 24 νην τῶν μνημονευομένων. Ἀρβάκης γάρ τις, Μῆδος
 μὲν τὸ γένος, ἀνδρεία δὲ καὶ ψυχῆς λαμπρότητι 20
 διαφέρων, ἐστρατήγει Μήδων τῶν κατ' ἐνιαυτὸν
 ἐκπεμπομένων εἰς τὴν Νίνον. κατὰ δὲ τὴν στρα-
 τείαν γενόμενος συνήθης τῷ στρατηγῷ τῶν Βαβυ-
 λωνίων, ὑπ' ἐκείνου παρεκλήθη καταλῦσαι τὴν τῶν
 2 Ἀσσυρίων ἡγεμονίαν. ἦν δ' οὗτος ὄνομα μὲν Βέ-
 λεσς, τῶν δ' ἱερέων ἐπισημότατος, οὗς Βαβυλώ-
 νιοι καλοῦσι Χαλδαίους. ἐμπειρίαν οὖν ἔχων με-
 γίστην ἀστρολογίας τε καὶ μαντικῆς προέλεγε τοῖς

8—10 tres versus om. II 8 ἄεξε Tzetzes, Chil. 3, 453;
 δέξαι D 9 ὀνησει D 22 στρατιὰν DF 25 Βέλεσις CF.

πολλοῖς τὸ ἀποβησόμενον ἀδιαπτώτως· διὸ καὶ
 θανμαζόμενος ἐπὶ τούτοις τῷ στρατηγῷ τῶν Μήδων
 ὄντι φίλῳ προεῖπεν ὅτι πάντως αὐτὸν δεῖ βασιλεῦ-
 σαι πάσης τῆς χώρας ἧς ἄρχει Σαρδανάπαλλος. ὁ 3
 5 δ' Ἀρβάκης ἐπαινέσας τὸν ἄνδρα, τούτῳ μὲν ἐπηγ-
 γείλατο δάσκειν σατραπείαν τῆς Βαβυλωνίας, τῆς
 πράξεως ἐπὶ τέλος ἐλθούσης, αὐτὸς δὲ καθαπερεῖ
 τινος θεοῦ φωνῇ μετεωρισθεὶς τοῖς τε ἡγεμόσι τῶν
 ἄλλων ἔθνων συνίστατο καὶ πρὸς τὰς ἐστιάσεις καὶ
 10 κοινὰς ὁμιλίας ἐκτενῶς ἅπαντας παρελάμβανε, φι-
 138 λίαν κατασκευάζων πρὸς ἕκαστον. ἐφιλοτιμῆθη δὲ 4
 καὶ τὸν βασιλέα κατ' ὅψιν ἰδεῖν καὶ τὸν τούτου
 βίον ὅλον κατασκέψασθαι. διόπερ δούς τινι τῶν
 εὐνούχων χρυσῇν φιάλην εἰσήχθη πρὸς τὸν Σαρδα-
 15 νάπαλλον, καὶ τὴν τε τρυφὴν αὐτοῦ καὶ τὸν γυ-
 ναικῶδη τῶν ἐπιτηδευμάτων ξῆλον ἀκριβῶς κατα-
 νοήσας κατεφρόνησε μὲν τοῦ βασιλέως ὡς οὐδενὸς
 ἀξίου, προήχθη δὲ πολὺ μᾶλλον ἀντέχεσθαι τῶν
 δοθεισῶν ἐλπίδων ὑπὸ τοῦ Χαλδαίου. τέλος δὲ 5
 20 συνωμοσίαν ἐποίησατο πρὸς τὸν Βέλεσυν, ὥστε αὐτὸν
 μὲν Μήδους ἀποστῆσαι καὶ Πέρσας, ἐκεῖνον δὲ πείσαι
 Βαβυλωνίους κοινωνῆσαι τῆς πράξεως καὶ τὸν τῶν
 Ἀράβων ἡγεμόνα φίλον ὄντα προσλαβέσθαι πρὸς
 τὴν τῶν ὅλων ἐπίθεσιν. ὥς δ' ὁ ἐνιαύσιος τῆς 6
 25 στρατείας διεληλύθει χρόνος, διαδοχῆς δ' ἐτέρας
 ἐλθούσης ἀπελύθησαν οἱ πρότεροι κατὰ τὸ ἔθος
 εἰς τὰς πατρίδας, ἐνταῦθα ὁ Ἀρβάκης ἔπεισε τοὺς

10 φιλίας D   11 ἐγκατασκευάζων codices, corr. Gemistus
 12 ὅλον τούτου βίον vulg.   15 τε om. D   23 Ἀράβων |
 βαρβάρων II.

μὲν Μήδους ἐπιθέσθαι τῇ βασιλείᾳ, Πέρσας δ' ἐπ'
 ἑλευθερίᾳ κοινωνῆσαι τῆς συνωμοσίας. παραπλησίως
 δὲ καὶ ὁ Βέλεστος τοὺς τε Βαβυλωνίους ἔπεισεν ἀν-
 ἔχεσθαι τῆς ἑλευθερίας, καὶ πρεσβεύσας εἰς Ἀρα-
 βίαν παρεστήσατο τὸν ἡγούμενον τῶν ἐγγχωρίων, 5
 ὄντα φίλον αὐτοῦ καὶ ξένον, μετασχεῖν τῆς ἐπιθέ-
 7 σεως. τοῦ δ' ἐνιαυσίου χρόνου διελθόντος πάντες
 οὗτοι πλῆθος στρατιωτῶν συναγαρόντες ἤκον παν-
 δημεῖ πρὸς τὴν Νίνον, τῷ μὲν λόγῳ διαδοχὴν
 ἄγοντες, ὥς ἦν σύνητες, τῇ δ' ἀληθείᾳ καταλύ- 10
 8 σουντες τὴν τῶν Ἀσσυρίων ἡγεμονίαν. ἀθροισθέν-
 των οὖν τῶν προειρημένων τεττάρων ἔθνων εἰς ἓνα
 τόπον, ὁ μὲν σύμπας αὐτῶν ἀριθμὸς ὑπῆρχεν εἰς
 τετταράκοντα μυριάδας, εἰς μίαν δὲ παρεμβολὴν
 συνελθόντες ἐβουλεύοντο κοινῇ περὶ τοῦ συμφέ- 15
 20 ροντος. Σαρδανάπαλλος δὲ γνοὺς τὴν ἀπόστασιν
 εὐθύς ἐξήγαγεν ἐπ' αὐτοὺς τὰς ἀπὸ τῶν ἄλλων
 ἔθνων δυνάμεις. καὶ τὸ μὲν πρῶτον γενομένης ἐν
 τῷ πεδίῳ παρατάξεως ἐλείφθησαν οἱ τὴν ἀπόστα-
 σιν ποιησάμενοι. καὶ πολλοὺς ἀποβαλόντες συνε- 20
 2 διώχθησαν εἰς ὄρος ἀπέχον τῆς Νίνου σταδίους ἐβ-
 2 δομήκοντα· μετὰ δὲ ταῦτα πάλιν καταβάντων αὐτῶν
 εἰς τὸ πεδῖον καὶ πρὸς μάχην παρασκευαζομένων,
 ὁ μὲν Σαρδανάπαλλος ἀντιτάξας τὴν ἰδίαν στρα-
 τίαν προαπέστειλε πρὸς τὸ τῶν πολεμίων στρατό- 25
 πεδον τοὺς κηρύσσοντας διότι Σαρδανάπαλλος τοῖς
 μὲν ἀνελοῦσιν Ἀρβάκην τὸν Μῆδον δώσει χρυσίου
 διακόσια τέλαια. τοῖς δὲ ζῶντα παραδοῦσι χρή-

ματα μὲν ὠρησεται δις τοσαῦτα, τῆς δὲ Μηδίας
 ὑπαρχον καταστήσει. παραπλησίως δ' ἐπηγγείλατο 3
 δώσειν ὠρεὰς τοῖς Βέλεσυν τὸν Βαβυλώνιον ἀνε-
 λοῦσιν ἢ ζωγρήσασιν. οὐδενὸς δὲ προσέχοντος τοῖς
 5 κηρύγμασι, συνῆψε μάχην, καὶ πολλοὺς μὲν ἐφό-
 νευσε τῶν ἀποστατῶν, τὸ δ' ἄλλο πλῆθος συνε-
 139 διώξεν εἰς τὴν ἐν τοῖς ὕρεσι παρεμβολήν. οἱ δὲ 4
 περὶ τὸν Ἀρβάκην διὰ τὰς ἵττας ἀθυμοῦντες συνή-
 γαγον τῶν φίλων συνέδριον καὶ προέθηκαν βουλὴν
 10 τί δέοι πράττειν. οἱ πλείστοι μὲν οὖν ἔφασαν δεῖν 5
 εἰς τὰς πατρίδας ἀπιέναι καὶ τόπους ὀχυροὺς κατα-
 λαμβάνεσθαι καὶ τῶν ἄλλων τῶν εἰς τὸν πόλεμον
 χρησίμων τὴν ἐνδεχομένην παρασκευὴν ποιεῖσθαι.
 Βέλεσυν δ' ὁ Βαβυλώνιος, φήσας τοὺς θεοὺς αὐτοῖς
 15 σημαίνειν μετὰ πόνων καὶ κακοπαθείας ἐπὶ τέλος
 ἄξειν τὴν προαίρεσιν, καὶ τᾶλλα παρακαλέσας ἐν-
 δεχομένως. ἐπεισεν ἅπαντας ὑπομένειν τοὺς κινδύ-
 νους. γενομένης οὖν τρίτης παρατάξεως πάλιν ὁ 6
 βασιλεὺς ἐνίκησε, καὶ τῆς τε παρεμβολῆς τῶν ἀπο-
 20 στατῶν ἐκυρίευσεν καὶ τοὺς ἡττηθέντας ἐδίωξε μέχρι
 τῶν ὄρων τῆς Βαβυλωνίας· συνέβη δὲ καὶ τὸν Ἀρ-
 βάκην αὐτὸν λαμπρότατα κινδυνεύσαντα καὶ πολ-
 λούς ἀνελόντα τῶν Ἀσσυρίων γενέσθαι τραυματίαν.
 τηλικούτων δ' ἐλαττωμάτων κατὰ τὸ συνεχὲς γι- 7
 25 νομένων τοῖς ἀφεστηκόσιν, οἱ τὰς ἡγεμονίας ἔχον-
 τες ἀπελπίσαντες περὶ τῆς νίκης παρεσκευάζοντο
 διαχωρίζεσθαι πρὸς τοὺς οἰκείους ἕκαστοι τόπους.

2 ἔπαρχον vulg. παραπλησίως Gemistus 8 τὴν
 ἦτταν II 18 τρίτης om. II 19 τε παρεμβολῆς] παρεμ-
 βολῆς καὶ vulg. 23 τῶν] ὑπὸ τῶν D 24 γενομένων vulg.

8 ὁ δὲ Βέλεστος ἐν ὑπαίθρῳ τὴν νύκτα διηγρουπνηκῶς
 καὶ περὶ τὴν τῶν ἄστρον παρατήρησιν φιλοτιμηθεὶς,
 ἔφησε τοῖς ἀπηλπικόσι τὰ πράγματα, ἂν πένθ' ἡμέ-
 ρας ἀναμείνωσιν, αὐτομάτην ἦξειν βοήθειαν καὶ
 μεταβολὴν ἔσεσθαι τῶν ὅλων παμμεγέθη εἰς τοῦ- 5
 ναντίον· ταῦτα γὰρ ὁρᾶν διὰ τῆς τῶν ἄστρον ἐμ-
 πειρίας προσημαίνοντας αὐτοῖς τοὺς θεούς. καὶ παρε-
 κάλει τὰς τῆς ἡμέρας μείναντας πείραν λαβεῖν
 τῆς ἰδίας τέχνης καὶ τῆς τῶν θεῶν εὐεργεσίας.
 26 μετακληθέντων οὖν πάντων πάλιν καὶ τὸν ὠρισμέ- 10
 νον χρόνον ἀναμεινάντων, ἡκέ τις ἀπαγγέλλων διότι
 δύναμις ἐκ τῆς Βακτριανῆς ἀπεσταλμένη τῷ βασι-
 2 λεῖ πλησίον ἐστὶ πορευομένη κατὰ σπουδὴν. ἔδο-
 ξεν οὖν τοῖς περὶ τὸν Ἀρβάκην ἀπαντῆσαι τοῖς
 στρατηγοῖς τὴν ταχίστην ἀναλαβόντας τῶν στρατιω- 15
 τῶν τοὺς κρατίστους καὶ μάλιστ' εὐζώνους, ὅπως,
 ἂν μὴ διὰ τῶν λόγων τοὺς Βακτριανοὺς δύνωνται
 πείσαι συναποστῆναι, τοῖς ὅπλοις βιάσωνται μετα-
 3 σχεῖν τῶν αὐτῶν ἐλπίδων. τέλος δὲ πρὸς τὴν ἐλευ-
 θερίαν ἀσμένως ὑπακουσάντων τὸ μὲν πρῶτον τῶν 20
 ἡγεμόνων, ἔπειτα καὶ τῆς ὅλης δυνάμεως, πάντες
 4 ἐν ταύτῳ κατεστρατοπέδευσαν. ὅτε δὴ συνέβη τὸν
 βασιλέα τῶν Ἀσσυρίων τὴν μὲν ἀπόστασιν τῶν Βακ-
 τριανῶν ἀγνοοῦντα, ταῖς δὲ προγεγενημέναις εὐημε-
 ραῖς μετεωρισθέντα, τραπῆναι πρὸς ἄνεσιν, καὶ 25
 τοῖς στρατιώταις διαδοῦναι πρὸς εὐωχίαν ἱερεῖα καὶ
 πληθὺς οἴνου τε καὶ τῶν ἄλλων ἐπιτηδείων. διό-

10 πάλιν ἀπάντων vulg. 17 δυνήσωνται D 19 τέλος
 δὲ] τούτων δὲ aut ὡν conicio (nisi forte maior lacuna subest)
 26 μεταδοῦναι II.

περ τῆς δυνάμεως ἀπάσης ἐστιωμένης, οἱ περὶ τὸν
 Ἀρβάκην παρὰ τινων αὐτομόλων πυθόμενοι τὴν ἐν
 τῇ παρεμβολῇ τῶν πολεμίων ῥαθυμίαν καὶ μέθην,
 140 νυκτὸς ἀπροσδοκῆτως τὴν ἐπίθεσιν ἐποιήσαντο.
 5 προσπεσόντες δὲ συντεταγμένοι μὲν ἀσυντάκτοις, 5
 ἔτοιμοι δ' ἀπαρασκευάσις, τῆς τε παρεμβολῆς ἐκρά-
 τησαν καὶ τῶν στρατιωτῶν πολλοὺς ἀνελόντες τοὺς
 ἄλλους μέχρι τῆς πόλεως κατεδίωξαν. μετὰ δὲ ταῦτα 6
 ὁ μὲν βασιλεὺς Γαλαιμένην τὸν ἀδελφὸν τῆς γυ-
 10 ναικὸς ἀποδείξας στρατηγόν, αὐτὸς τῶν κατὰ τὴν
 πόλιν ἐπιμέλειαν ἐποιεῖτο· οἱ δ' ἀποσίσταται κατὰ τὸ
 πεδίον τὸ πρὸ τῆς πόλεως παραταξάμενοι δυσὶ μά-
 χαις ἐνίκησαν τοὺς Ἀσσυρίους, καὶ τὸν τε Γαλαι-
 μένην ἀνείλον καὶ τῶν ἀντιταξαμένων τοὺς μὲν ἐν
 15 τῇ φυγῇ κατέσφαξαν, τοὺς δ' ἀποκλεισθέντας τῆς
 εἰς τὴν πόλιν ἐπανόδου καὶ συναναγκασθέντας ἑαν-
 τοὺς ῥίπτειν εἰς τὸν Εὐφράτην ποταμὸν πλὴν ὀλί-
 γων ἄπαντας ἀνείλον. τοσοῦτο δὲ πλῆθος ἦν τῶν 7
 φονευθέντων ὥστε τὸ φερόμενον ῥεῦμα κραθὲν αἷ-
 20 ματι τὴν χροάν ἐφ' ἱκανὸν τόπον μεταβαλεῖν. ἔπειτα
 τοῦ βασιλέως συγκλεισθέντος εἰς πολιορκίαν πολλὰ
 τῶν ἐθνῶν ἀφίστατο, ἐκάστου πρὸς τὴν ἐλευθερίαν
 αὐτομολοῦντος. ὁ δὲ Σαρδανάπαλλος ὁρῶν τὴν ὅλην 8
 βασιλείαν ἐν τοῖς μεγίστοις οὐσαν κινδύνους, τοὺς
 25 μὲν υἱοὺς τρεῖς ὄντας καὶ θυγατέρας δύο μετὰ πολ-
 λῶν χρημάτων εἰς Παφλαγονίαν ἀπέστειλε πρὸς
 Κότταν τὸν ἑπαρχον, ὄντα τῶν ἀρχομένων εὐνού-
 στατον, αὐτὸς δὲ βιβλιαφόρους ἀποστείλας πρὸς

ἅπαντας τοὺς ὑπ' αὐτὸν τεταγμένους μετεπέμπετο
 δυνάμεις καὶ τὰ πρὸς τὴν πολιορκίαν παρεσκευά-
 9 ζετο. ἦν δ' αὐτῷ λόγιον παραδεδομένον ἐκ προ-
 γόνων ὅτι τὴν Νίνον οὐδεὶς ἐλεῖ κατὰ κράτος, ἐὰν
 μὴ πρότερον ὁ ποταμὸς τῇ πόλει γένηται πολέμιος. ⁵
 ὑπολαμβάνων οὖν τοῦτο μηδέποτε ἔσεσθαι, ταῖς ἐλ-
 πίσι ἀντεῖχε, διανοούμενος ὑπομένειν τὴν πολιορ-
 κίαν καὶ τὰ παρὰ τῶν ὑποτεταγμένων ἀποσταλησό-
 27 μενα στρατόπεδα προσδέχεσθαι. οἱ δ' ἀποστάται
 τοῖς προτερήμασιν ἐπαρθέντες προσέκειντο μὲν τῇ ¹⁰
 πολιορκίᾳ, διὰ δὲ τὴν ὀχυρότητα τῶν τειχῶν οὐδὲν
 ἠδύναντο βλάψαι τοὺς ἐν τῇ πόλει· πετροβόλοι γὰρ
 ἢ χελῶναι χωστρίδες ἢ κριοὶ πρὸς ἀνατροπὴν μεμη-
 χανημένοι τειχῶν οὐπω κατ' ἐκείνους τοὺς καιροὺς
 εὗρηντο. τῶν δ' ἐπιτηδείων ἀπάντων οἱ κατὰ τὴν ¹⁵
 πόλιν πολλὴν εἶχον θαψίλειαν, προνενοημένου τοῦ
 βασιλέως τούτου τοῦ μέρους. διὸ καὶ χρονιζούσης
 τῆς πολιορκίας ἐπ' ἔτη μὲν δύο προσέκειντο προσ-
 βολὰς ποιούμενοι τοῖς τεύχεσι καὶ τῆς ἐπὶ τὴν χώ-
 ραν ἐξόδου τοὺς ἐκ τῆς πόλεως εἰργοντες· τῷ τρίτῳ ²⁰
 δ' ἔτει συνεχῶς ὕμβρων μεγάλων καταρραγέντων
 συνέβη τὸν Εὐφράτην μέγαν γενόμενον κατακλύσαι
 τε μέρος τῆς πόλεως καὶ καταβαλεῖν τὸ τεῖχος ἐπὶ
 2 σταδίους εἴκοσιν. ἐνταῦθα ὁ βασιλεὺς νομίσας τετε-
 λείσθαι τὸν χρησμόν καὶ τῇ πόλει τὸν ποταμὸν γε- ¹⁴¹
 γονέναι φανερῶς πολέμιον, ἀπέγνω τὴν σωτηρίαν. ²⁶
 ἵνα δὲ μὴ τοῖς πολεμίοις ὑποχείριος γένηται, πυ-

6 οὖν] δὲ vulg.   7 ἀντεῖχετο II   8 ὑποτεταγμένων]
 ἐπάρχων ABD¹   9 προσεδέχετο vulg.   15 ἐξεύρηντο II
 23 τε om. CD, τι Gemistus   27 γένηται ὑποχείριος vulg.

ρὰν ἐν τοῖς βασιλείοις κατεσκεύασεν ὑπερμεγέθη,
 καὶ τὸν τε χρυσὸν καὶ τὸν ἄργυρον ἅπαντα, πρὸς
 δὲ τούτοις τὴν βασιλικὴν ἐσθῆτα πᾶσαν ἐπὶ ταύτῃ
 ἐσώρευσε, τὰς δὲ παλλακίδας καὶ τοὺς εὐνούχους
 5 συγκλείσας εἰς τὸν ἐν μέσῃ τῇ πυρᾷ κατεσκευασμέ-
 νον οἶκον ἅμα τούτοις ἅπασιν ἑαυτὸν τε καὶ τὰ
 βασίλεια κατέκαυσεν. οἱ δ' ἀποστίται πυθόμενοι τὴν 3
 ἀπώλειαν τὴν Σαρδαναπάλλου, τῆς μὲν πόλεως ἐκρά-
 τησαν εἰσπεσόντες κατὰ τὸ πεπτωκὸς μέρος τοῦ
 10 τείχους, τὸν δ' Ἀρβάκην ἐνδύσαντες τὴν βασιλικὴν
 στολὴν προσηγόρευσαν βασιλέα, καὶ τὴν τῶν ὄλων
 ἐξουσίαν ἐπέτρεψαν.

Ἐνθα δὴ τοῦ βασιλέως τοῖς συναγωνισαμένοις 28
 στρατηγοῖς δωρεάς τε διαδόντος κατὰ τὴν ἀξίαν καὶ
 15 σατράπας ἐθνῶν καθιστάντος, προσελθὼν αὐτῷ Βέ-
 λεσς ὁ Βαβυλώνιος, ὁ προειπὼν ὅτι βασιλεὺς ἔσται
 τῆς Ἀσίας, τῆς τε εὐεργεσίας ὑπέμνησε καὶ τὴν Βα-
 βυλῶνος ἀρχὴν ἡξίου δοῦναι, καθάπερ ἐξ ἀρχῆς
 ὑπέσχετο. ἀπεφαίνεται δὲ καὶ κατὰ τοὺς κινδύνους 2
 20 ἑαυτὸν εὐχὴν πεποιῆσθαι τῷ Βήλῳ Σαρδαναπάλλου
 κρατηθέντος καὶ τῶν βασιλείων ἐμπυρισθέντων ἀπο-
 κομιεῖν τὴν σποδὸν τὴν ἐκ τούτων εἰς Βαβυλῶνα,
 καὶ πλησίον τοῦ τεμένους τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ ποτα-
 μοῦ καταθέμενον χῶμα κατασκευάσειν τὸ παρεξό-
 25 μενον τοῖς κατὰ τὸν Εὐφράτην πλέουσιν ἀθάνατον
 ὑπόμνημα τοῦ καταλύσαντος τὴν Ἀσσυρίων ἀρχήν.

8 τὴν om. CF   12 ἐξουσίαν] αὐτῷ add. vulg.   14
 στρατηγοῖς om. II   διδόντος vulg.   17 Βαβυλωνίαν vulg.
 21 τῶν] ἄλλων add. vulg.   22 τὴν ἐκ] ἐκ vulg.   23 καὶ
 τοῦ ποταμοῦ om. II.   26 καταλύσαντος] βασιλέως add. D.

3 τοῦτο δ' ἡτεῖτο πνθόμενος [παρά] τινος εὐνούχου
 τὰ περὶ τὸν ἄργυρον καὶ χρυσόν, ὃν διαδράντα καὶ
 4 πρὸς αὐτὸν αὐτομολήσαντα κατέκρυψεν. ὁ δ' Ἀρ-
 βάκης τούτων οὐδὲν εἰδὼς διὰ τὸ πάντας τοὺς ἐν
 τοῖς βασιλείοις συγκατακαῆναι τῷ βασιλεῖ, τὴν τε ⁵
 σποδὸν ἀποκομίσαι καὶ τὴν Βαβυλῶνα ἔχειν ἀτελῇ
 συνεχώρησεν. εἴθ' ὁ μὲν Βέλεστος πλοῖα παραστη-
 σάμενος μετὰ τῆς σποδοῦ τὸ πλεῖστον τοῦ τε ἄρ-
 γύρου καὶ τοῦ χρυσοῦ συντόμως ἀπέστειλεν εἰς
 Βαβυλῶνα· ὁ δὲ βασιλεὺς, μηνυθείσης αὐτῷ τῆς ¹⁰
 πράξεως αὐτοφώρου, δικαστὰς ἀπέδειξε τοὺς συνα-
 5 γωνισαμένους στρατηγούς. τοῦ πράξαντος δ' ὁμο-
 λογοῦντος ἀδικεῖν, τὸ μὲν δικαστήριον αὐτοῦ θά-
 νατον κατέγνω, ὁ δὲ βασιλεὺς, μεγαλόψυχος ὢν καὶ
 τὴν ἀρχὴν τῆς ἡγεμονίας βουλόμενος ἐπιεικῇ παρὲ- ¹⁵
 χεσθαι, τῶν τε κινδύνων ἀπέλυσε τὸν Βέλεστυν καὶ
 τὸν ἀποκεκομισμένον ἄργυρον καὶ χρυσόν ἔχειν
 συνεχώρησεν· ὁμοίως δὲ καὶ τὴν ἐξ ἀρχῆς δοθεῖσαν
 ἐξουσίαν τῆς Βαβυλῶνος οὐκ ἀφείλετο, φήσας μεί-
 ζονας εἶναι τὰς ἐξ αὐτοῦ προγεγεννημένας εὐεργεσίας ²⁰
 6 τῶν ὕστερον ἀδικημάτων. διαβοηθείσης δὲ τῆς ἐπι-
 εικείας οὐ τὴν τυχοῦσαν εὐνοίαν ἅμα καὶ δόξαν
 παρὰ τῶν ἔθνων ἀπηνέγκατο, πάντων κρινόντων ¹⁴²
 ἄξιον εἶναι τῆς βασιλείας τὸν οὕτω προσενεχθέντα
 7 τοῖς ἀδικήσασιν. ὁ δ' οὖν Ἀρβάκης τοῖς κατὰ τὴν 25
 πόλιν ἐπιεικῶς προσενεχθεὶς αὐτοὺς μὲν κατὰ κώμας

1 παρὰ D², om. cet.   2 διαδράσαντα D   9 εἰς] εἰς
 τὴν vulg.   11 αὐτοφώρου cod.   συναγωνιζομένους vulg.
 14 κατέγνω θάνατον vulg.   18 δοθεῖσαν ἐξ ἀρχῆς vulg.
 22 ἅμα Dindorf, ἀλλὰ libri.

διώκισε, τὰς ἰδίας κτήσεις ἐκάστοις ἀποδούς, τὴν
δὲ πόλιν εἰς ἔδαφος κατέσκαψεν. ἔπειτα τὸν τε
ἄργυρον καὶ χρυσὸν τὸν ἐκ τῆς πυρᾶς ὑπολειφθέντα
πολλῶν ὄντα ταλάντων ἀπεκόμισε τῆς Μηδίας εἰς
5 Ἐκβάτανα. ἡ μὲν οὖν ἡγεμονία τῶν Ἀσσυρίων ἀπὸ 8
Νίνου διαμείνασα τριάκοντα μὲν γενεάς, ἔτη δὲ
πλείω τῶν χιλίων καὶ τριακοσίων, ὑπὸ Μήδων κατ-
ελύθη τὸν προειρημένον τρόπον.

Ἡμῖν δ' οὐκ ἀνάρμοστον εἶναι δοκεῖ περὶ τῶν 29
10 ἐν Βαβυλῶνι Χαλδαίων καὶ τῆς ἀρχαιότητος αὐ-
τῶν βραχέα διελθεῖν, ἵνα μηδὲν παραλείπωμεν
τῶν ἀξίων μνήμης. Χαλδαῖοι τοίνυν τῶν ἀρχαιο- 2
τάτων ὄντες Βαβυλωνίων τῇ μὲν διαιρέσει τῆς
πολιτείας παραπλησίαν ἔχουσι τάξιν τοῖς κατ' Αἰ-
15 γυπτον ἱερεῦσι· πρὸς γὰρ τῇ θεραπείᾳ τῶν θεῶν
τεταγμένοι πάντα τὸν τοῦ ζῆν χρόνον φιλοσοφοῦσι,
μεγίστην δόξαν ἔχοντες ἐν ἀστρολογίᾳ. ἀντέχον-
ται δ' ἐπὶ πολὺ καὶ μαντικῆς, ποιούμενοι προρ-
ρήσεις περὶ τῶν μελλόντων, καὶ τῶν μὲν καθαρ-
20 μοῖς, τῶν δὲ θυσίαις, τῶν δ' ἄλλαις τισὶν ἐπωδαῖς
ἀποτροπὰς κακῶν καὶ τελειώσεις ἀγαθῶν πειρῶνται
πορίζειν. ἐμπειρίαν δ' ἔχουσι καὶ τῆς διὰ τῶν 3
οἰωνῶν μαντικῆς, ἐνυπνίων τε καὶ τεράτων ἐξηγή-
σεις ἀποφαίνονται. οὐκ ἀσόφως δὲ ποιοῦνται καὶ
25 τὰ περὶ τὴν ἱεροσκοπίαν ἄκρως ἐπιτυγχάνειν νομί-
ζοντες. τὴν δὲ τούτων μάθησιν ἀπάντων οὐχ ὁμοίαν

7 τριακοσίων] τετρακοσίων CF 10 Χαλδαίων] καλον-
μένων Χαλδαίων CF 11 παραλείπωμεν libri 13 τὴν II
διαίρεισιν F, αἵρεισιν C 14 τάξιν om. II 16 φιλολογοῦσι D
17 ἀστρολογίαις D 25 ἄκρως] ἀκριβῶς CF νομίζονται vulg.

ποιοῦνται τοῖς τὰ τοιαῦτ' ἐπιτηδεύουσι τῶν Ἑλλή-
 4 νων. παρὰ μὲν γὰρ τοῖς Χαλδαίοις ἐκ γένους ἢ
 τούτων φιλοσοφία παραδέδοται, καὶ παῖς παρὰ
 πατρὸς διαδέχεται, τῶν ἄλλων λειτουργιῶν πασῶν
 ἀπολελυμένος. διὸ καὶ γονεῖς ἔχοντες διδασκάλους 5
 ἅμα μὲν ἀφθόνως ἅπαντα μαθηθάνουσιν, ἅμα δὲ
 τοῖς παραγγελλομένοις προσέχουσι πιστεύοντες βε-
 βαιότερον. ἔπειτ' εὐθὺς ἐκ παίδων συντρεφόμενοι
 τοῖς μαθήμασι μεγάλην ἔξιν περιποιοῦνται διὰ τε
 τὸ τῆς ἡλικίας εὐδίδακτον καὶ διὰ τὸ πλῆθος τοῦ 10
 5 προσκαρτερουμένου χρόνου. παρὰ δὲ τοῖς Ἑλλησιν 143
 ὁ πολλοῖς ἀπαρασκεύως προσιὼν ὁπῆ ποτε τῆς φιλο-
 σοφίας ἅπτεται, καὶ μέχρι τινὸς φιλοπονήσας ἀπῆλθε
 περισπασθὲς ὑπὸ βιωτικῆς χρείας· ὀλίγοι δὲ τινες
 ἐπὶ φιλοσοφίαν ἀποδύντες ἐργολαβίας ἔνεκεν παρα- 15
 μένουσιν ἐν τῷ μαθήματι, καινοτομοῦντες ἀεὶ
 περὶ τῶν μεγίστων δογμάτων καὶ τοῖς πρὸ αὐτῶν
 6 οὐκ ἀκολουθοῦντες. τοιγαροῦν οἱ μὲν βάρβαροι
 διαμένοντες ἐπὶ τῶν αὐτῶν ἀεὶ βεβαίως ἕκαστα λαμ-
 βάνουσιν, οἱ δ' Ἑλληνες τοῦ κατὰ τὴν ἐργολαβίαν 20
 κέρδους στοχαζόμενοι καινὰς αἰρέσεις κτίζουσι, καὶ
 περὶ τῶν μεγίστων θεωρημάτων ἀλλήλοις ἀντιδο-
 ξοῦντες διχονοεῖν ποιοῦσι τοὺς μαθηθάνοντας καὶ
 τὰς ψυχὰς αὐτῶν πλανᾶσθαι, τὸν πάντα βίον ἐν
 αἰώρᾳ γινομένης καὶ μηδὲν ὅλως πιστεῦσαι δυνα- 25

2 τοῖς om. D 3 παραδίδοται C 11 καρτερουμένου CF
 12 ὁ πολλοῖς] ὁ πολὺς C, τοῖς πολλοῖς F ἀπαρασκεύως vulg.
 τῆς] τὰ τῆς D 14 τινὲς] παντελῶς Π 15 φιλοσοφίας D
 25 ἐν αἰώρᾳ G², ἐναψωραία D, ἐνωρίας C (ἐν γήρει m. 2),
 ὥρέας FG, ἐν ἀψορροίᾳ Wesseling, ἐν ἀπορίᾳ Coraës, ἐν
 ἀψικορίᾳ fort. γινομένης Coraës, γενομένης libri μηδενὶ
 CF δυναμένης πιστεῦσαι vulg.

μένας βεβαίως· τὰς γοῦν ἐπιφανεστάτας αἰρέσεις
 τῶν φιλοσόφων εἴ τις ἀκριβῶς ἐξετάζοι, πλείστον
 ὅσον εὐρήσει διαφερούσας ἀλλήλων καὶ περὶ τῶν
 μεγίστων δοξῶν ἐναντία δοξαζούσας. οἱ δ' οὖν 30
 5 Χαλδαῖοι τὴν μὲν τοῦ κόσμου φύσιν αἰδιόνη φασιν
 εἶναι καὶ μήτε ἐξ ἀρχῆς γένεσιν ἐσχηκέναι μήθ'
 ὕστερον φθορὰν ἐπιδέξεσθαι, τὴν δὲ τῶν ὅλων τά-
 ξιν τε καὶ διακόσμησιν θεία τινὶ προνοίᾳ γεγνε-
 ναι, καὶ νῦν ἕκαστα τῶν ἐν οὐρανῷ γινομένων οὐχ
 10 ὥς ἔτυχεν οὐδ' αὐτομάτως ἀλλ' ὠρισμένη τινὶ καὶ
 βεβαίως κεκυρωμένη θεῶν κρίσει συντελεῖσθαι. τῶν 2
 δ' ἄστρον πολυχρονίους παρατηρήσεις πεποιημένοι,
 καὶ τὰς ἐκάστου κινήσεις τε καὶ δυνάμεις ἀκριβέ-
 στατα πάντων ἀνθρώπων ἐπεγνωκότες, πολλὰ τῶν
 15 μελλόντων συμβαίνειν προλέγουσι τοῖς ἀνθρώποις.
 μεγίστην δέ φασιν εἶναι θεωρίαν καὶ δύνανται περὶ 3
 τοὺς πέντε ἀστέρας τοὺς πλάνητας καλουμένους,
 οὓς ἐκεῖνοι κοινῇ μὲν ἐρμηνεῖς ὀνομάζουσιν, ἰδίᾳ
 δὲ τὸν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων Κρόνον ὀνομαζόμενον, ἐπι-
 20 φανέστατον δὲ καὶ πλείστα καὶ μέγιστα προσημαί-
 νοντα, καλοῦσιν ἡλίον· τοὺς δ' ἄλλους τέτταρας
 ὁμοίως τοῖς παρ' ἡμῖν ἀστρολόγοις ὀνομάζουσιν,
 "Ἄρεος, Ἀφροδίτης, Ἑρμοῦ, Διός. διὰ τοῦτο δ' αὖ- 4
 τοὺς ἐρμηνεῖς καλοῦσιν, ὅτι τῶν ἄλλων ἀστέρων
 144 ἀπλανῶν ὄντων καὶ τεταγμένη πορεία μίαν περι-
 26 φορὰν ἔχόντων οὗτοι μόνοι πορείαν ἰδίαν ποιούμε-

7 ἐπιδέξασθαι D   16 δὲ Dindorf, τε libri   δύνανται]
 κίνησιν Π   18 κοινῇ om. Π   19 τὸν] τὸν νῦν vulg.
 νομιζόμενον CF   21 ἡλίον CF, Ἥλον vel Βῆλον Wess.
 25 τεταγμένη π. μ. π. ἔχόντων] τεταγμένην ἔχόντων πο-
 ρείαν Π.

νοι τὰ μέλλοντα γίνεσθαι δεικνύουσιν, ἐρμηνεύον-
 τες τοῖς ἀνθρώποις τὴν τῶν θεῶν ἔννοιαν. τὰ μὲν
 γὰρ διὰ τῆς ἀνατολῆς, τὰ δὲ διὰ τῆς δύσεως, τινὰ
 δὲ διὰ τῆς χρόας προσημαίνειν φασὶν αὐτοὺς τοῖς
 5 προσέχειν ἀκριβῶς βουλευθεῖσι· ποτὲ μὲν γὰρ πνευ- 5
 μάτων μεγέθη δηλοῦν αὐτούς, ποτὲ δὲ ὄμβρων ἢ
 κανυμάτων ὑπερβολάς, ἔστι δὲ ὅτε κομητῶν ἀστέρων
 ἐπιτολάς, ἔτι δὲ ἡλίου τε καὶ σελήνης ἐκλείψεις,
 καὶ σεισμούς, καὶ τὸ σύνολον πάσας τὰς ἐκ τοῦ περι-
 έχοντος γεννωμένας περιστάσεις ὠφελίμους τε καὶ 10
 βλαβεράς οὐ μόνον ἔθνεσιν ἢ τόποις, ἀλλὰ καὶ
 6 βασιλεῦσι καὶ τοῖς τυχοῦσιν ιδιώταις. ὑπὸ δὲ τὴν
 τούτων φορὰν λέγουσι τετάχθαι τριάκοντα ἀστέρας,
 οὓς προσαγορεύουσι βουλαίους θεούς· τούτων δὲ
 τοὺς μὲν ἡμίσεις τοὺς ὑπὲρ γῆν τόπους ἐφορᾷ, 15
 τοὺς δ' ἡμίσεις τοὺς ὑπὸ τὴν γῆν, τὰ κατ' ἀνθρώ-
 πους ἐπισκοποῦντας ἅμα καὶ τὰ κατὰ τὸν οὐρανὸν
 συμβαίνοντα· διὰ δ' ἡμερῶν δέκα πέμπεσθαι τῶν
 μὲν ἄνω πρὸς τοὺς κάτω καθάπερ ἄγγελον ἓνα τῶν
 ἀστέρων, τῶν δ' ὑπὸ γῆν πρὸς τοὺς ἄνω πάλιν 20
 ὁμοίως ἓνα, καὶ ταύτην ἔχειν αὐτοὺς φορὰν ὠρισμέ-
 7 νην καὶ περιόδῳ κεκυρωμένην αἰωνίῳ. τῶν θεῶν
 δὲ τούτων κυρίους εἶναί φασι δώδεκα τὸν ἀριθμόν,
 ὧν ἕκαστῳ μῆνα καὶ τῶν δώδεκα λεγομένων ζῳ-
 δίων ἔν προσνέμουσι. διὰ δὲ τούτων φασι ποιεῖ- 25
 σθαι τὴν πορείαν τὸν τε ἥλιον καὶ τὴν σελήνην καὶ
 πέντε τοὺς πλάνητας ἀστέρας, τοῦ μὲν ἡλίου τὸν

1 γενέσθαι D 2 ἔννοιαν Dindorf, εὔνοιαν libri 3 τὰ]
 τινὰ D 6 μέγεθος D 11 ἢ CDF, καὶ rel. 16 τοὺς
 add. Reiske 19 ἓνα om. CF 23 τούτων om. CF.

ἰδίου κύκλον ἐν ἐνιαυτῷ τελούντος, τῆς δὲ σελή-
νης ἐν μηνὶ τὴν ἰδίαν περίοδον διαπορευομένης.
τῶν δὲ πλανήτων ἰδίον ἕκαστον ἔχειν δρόμον καὶ 31
διηλλαγμένως καὶ ποικίλως χρῆσθαι τοῖς τάξεσι καὶ
5 τῇ τῶν χρόνων διαιρέσει. πλεῖστα δὲ πρὸς τὰς γε-
νέσεις τῶν ἀνθρώπων συμβάλλεσθαι τούτους τοὺς
ἀστέρας ἀγαθὰ τε καὶ κακὰ· διὰ δὲ τῆς τούτων
φύσεώς τε καὶ θεωρίας μάλιστα γινώσκειν τὰ συμ-
βαίνοντα τοῖς ἀνθρώποις. πεποιῆσθαι δὲ φασι προο- 2
10 ρήσεις ἄλλοις τε βασιλεῦσιν οὐκ ὀλίγοις καὶ τῷ
καταπολεμήσαντι Δαρεῖον Ἀλεξάνδρῳ καὶ τοῖς μετὰ
ταῦτα βασιλεύσασιν Ἀντιγόνῳ τε καὶ Σελεύκῳ τῷ
Νικάτορι, ἐν ἅπασι δὲ τοῖς ῥηθεῖσιν εὐστοχηκέναι
δοκοῦσιν· ὑπὲρ ὧν ἡμεῖς τὰ κατὰ μέρος ἐν οἴκειο-
15 τέροις ἀναγράφομεν καιροῖς. προλέγουσι δὲ καὶ τοῖς 3
ιδιώταις τὰ μέλλοντα συμβαίνειν οὕτως εὐστόχως
ὥστε τοὺς πειραθέντας θαυμάζειν τὸ γινόμενον καὶ
μεῖζον ἢ κατ' ἀνθρώπου ἡγεῖσθαι. μετὰ δὲ τὸν 4
145 ζῳδιακὸν κύκλον εἴκοσι καὶ τέτταρας ἀφορίζουσιν
20 ἀστέρας, ὧν τοὺς μὲν ἡμίσεις ἐν τοῖς βορείοις μέ-
ρεσι, τοὺς δ' ἡμίσεις ἐν τοῖς νοτίοις τετάχθαι φασί,
καὶ τούτων τοὺς μὲν ὀρωμένους τῶν ζώντων εἶναι
καταριθμοῦσι, τοὺς δ' ἀφανεῖς τοῖς τετελευτηκόσι
προσχωρίσθαι νομίζουσιν, οὓς δικαστὰς τῶν ὄλων
25 προσαγορεύουσιν. ὑπὸ πάντα δὲ τὰ προειρημένα 5
τὴν σελήνην φέρεσθαι λέγουσιν, ἔγγιστα μὲν τῆς γῆς

1 ἐν om. II   2 ἐν] ἐνὶ vulg.   περίοδον] πορείαν II
3 ἕκαστον ἰδίον vulg.   13 Νικάτορι CF'   14 ἡμεῖς om.
vulg.   19 καὶ om. II   24 προσχωρίσθαι] ἡθροῖσθαι CF'
26 λέγουσι φέρεσθαι vulg.

οὕσαν διὰ τὴν βαρύτητα, διαπορευομένην δ' ἐν ἐλα-
 χίστῳ χρόνῳ τὸν ἑαυτῆς δρόμον, οὐ διὰ τὴν ὀξύ-
 τητα τῆς φορᾶς, ἀλλὰ διὰ τὴν βραχύτητα τοῦ κύ-
 6 κλου. ὅτι δὲ τὸ φῶς ἀλλότριον ἔχει καὶ διότι τὰς
 ἐκλείψεις ποιεῖται διὰ τὸ σκίασμα τῆς γῆς παρα- 5
 πλήσια λέγουσι τοῖς Ἑλλησι. περὶ δὲ τῆς κατὰ τὸν
 ἥλιον ἐκλείψεως ἀσθενεστάτας ἀποδείξεις φέροντες
 οὐ τολμῶσι προλέγειν οὐδ' ἀκριβῶς ὑπὲρ ταύτης
 7 περιγράφειν τοὺς χρόνους. περὶ δὲ τῆς γῆς ἰδιω-
 τάτας ἀποφάσεις ποιοῦνται, λέγοντες ὑπάρχειν αὐ- 10
 τὴν σκαφοειδῆ καὶ κοίλην, καὶ πολλὰς καὶ πιθανὰς
 ἀποδείξεις εὐποροῦσι περὶ τε ταύτης καὶ περὶ τῶν
 ἄλλων τῶν κατὰ τὸν κόσμον· ὑπὲρ ὧν τὰ κατὰ μέ-
 ρος διεξιέναι τῆς ὑποκειμένης ἱστορίας ἀλλότριον
 8 εἶναι νομίζομεν. τοῦτο μέντοι γε διαβεβαιώσαιτ' 15
 ἂν τις προσηκόντως ὅτι Χαλδαῖοι μεγίστην ἔξιν ἐν
 ἀστρολογίᾳ τῶν ἀπάντων ἀνθρώπων ἔχουσι καὶ διότι
 πλείστην ἐπιμέλειαν ἐποίησαντο ταύτης τῆς θεω-
 9 ρίας. περὶ δὲ τοῦ πλήθους τῶν ἐτῶν, ἐν οἷς φασὶ
 τὴν θεωρίαν τῶν κατὰ τὸν κόσμον πεποιῆσθαι τὸ 20
 σύστημα τῶν Χαλδαίων, οὐκ ἂν τις ῥαδίως πιστεύ-
 σαιεν· ἐτῶν γὰρ ἑπτὰ καὶ τετταράκοντα μυριάδας
 καὶ τρεῖς ἐπὶ ταύταις χιλιάδας εἰς τὴν Ἀλεξάνδρου
 διάβασιν γεγονέναι καταριθμοῦσιν, ἀφ' ὅτου τὸ
 παλαιὸν ἤρξαντο τῶν ἄστρον τὰς παρατηρήσεις 25
 ποιῆσθαι.

10 Καὶ περὶ μὲν Χαλδαίων ἀρκεσθῆσόμεθα τοῖς
 ῥηθεῖσιν, ἵνα μὴ μακρότερον ἀποπλανώμεθα τῆς

1 βραχύτητα II ἐλαχίστῳ] ὀλίγῳ II 8 αὐτῆς CF
 9 παραγράφειν libri, corr. Wess. 16 προσηκόντως om. D.

οἰκείας ἱστορίας· περὶ δὲ τῆς Ἀσσυρίων βασιλείας
ὥς ὑπὸ Μήδων κατελύθη προειρηκότες ἐπάνυμεν
ὅθεν ἐξέβημεν.

Ἐπεὶ δὲ διαφωνοῦσιν οἱ παλαιότατοι τῶν συγ- 32
5 γραφέων περὶ τῆς μεγίστης τῶν Μήδων ἡγεμονίας,
οἰκεῖον εἶναι διαλαμβάνομεν τοῖς φιλαλήθως τὰς
πράξεις ἱστορεῖν βουλομένοις τὴν διαφορὰν τῶν
ἱστοριογράφων παρ' ἄλληλα θεῖναι. Ἡρόδοτος μὲν 2
οὖν κατὰ Ξέρξην γεγρονῶς τοῖς χρόνοις φησὶν Ἀσ-
10 συρίους ἔτη πεντακόσια πρότερον τῆς Ἀσίας ἄρξαν-
τας ὑπὸ Μήδων καταλυθῆναι, ἔπειτα βασιλέα μὲν
μηδένα γενέσθαι τὸν ἀμφισβητήσοντα τῶν ὅλων ἐπὶ
146 πολλὰς γενεάς, τὰς δὲ πόλεις καθ' ἑαυτὰς ταττο-
μέναις διοικεῖσθαι δημοκρατικῶς· τὸ δὲ τελευταῖον
15 πολλῶν ἔτων διελθόντων αἰρεθῆναι βασιλέα παρὰ
τοῖς Μήδοις ἄνδρα δικαιοσύνη διάφορον, ὄνομα
Κυαξάρην. τοῦτον δὲ πρῶτον ἐπιχειρῆσαι προσ- 3
άγεσθαι τοὺς πλησιοχώρους, καὶ τοῖς Μήδοις ἀρχη-
γὸν γενέσθαι τῆς τῶν ὅλων ἡγεμονίας· ἔπειτα τοὺς
20 ἐκρόνους αἰὲ προσκατακτωμένους πολλὴν τῆς ὁμό-
ρου χώρας ἀνῆλθαι τὴν βασιλείαν μέχρι Ἀστυάγους
τοῦ καταπολεμηθέντος ὑπὸ Κύρου καὶ Περσῶν.
περὶ ὧν νῦν ἡμεῖς τὰ κεφάλαια προειρηκότες τὰ
κατὰ μέρος ὕστερον ἀκριβῶς ἀναγράψομεν, ἐπειδὴν
25 ἐπὶ τοὺς οἰκείους χρόνους ἐπιβάλωμεν· κατὰ γὰρ
τὸ δεύτερον ἔτος τῆς ἑπτακαίδεκάτης Ὀλυμπιάδος
ἠρέθη βασιλεὺς ὑπὸ Μήδων Κυαξάρης καθ' Ἡρόδο-

4 παλαιότατοι] μέγιστοι II 10 Ἀσίας] Ἀσσυρίας D
12 ἀμφισβητήσαντα E 17 κυάξαριν D 18 τοῖς M. καὶ
vulg. 27 κυάξαρις D.

4 τον. Κτησίας δὲ ὁ Κνίδιος τοῖς μὲν χρόνοις ὑπῆρξε
 κατὰ τὴν Κύρου στρατείαν ἐπὶ Ἀρταξέρξην τὸν ἀδελ-
 φόν, γενόμενος δ' αἰχμάλωτος, καὶ διὰ τὴν ἰατρι-
 κὴν ἐπιστήμην ἀναληφθεὶς ὑπὸ τοῦ βασιλέως, ἑπτα-
 καίδεκα ἔτη διετέλεσε τιμώμενος ὑπ' αὐτοῦ. οὗτος 5
 οὖν φησιν ἐκ τῶν βασιλικῶν διωθεσῶν, ἐν αἷς οἱ
 Πέρσαι τὰς παλαιὰς πράξεις κατὰ τινα νόμον εἶχον
 συντεταγμένας, πολυπραγμονῆσαι τὰ καθ' ἕκαστον
 καὶ συνταξάμενος τὴν ἱστορίαν εἰς τοὺς Ἕλληνας
 5 ἐξενεγκεῖν. φησὶν οὖν μετὰ τὴν κατάλυσιν τῆς 10
 Ἀσσυρίων ἡγεμονίας Μήδους προστῆναι τῆς Ἀσίας
 Ἀρβάκου βασιλεύοντος τοῦ Σαρδανάπαλλον κατα-
 6 πολεμήσαντος, καθότι προεῖρηται. τούτου δ' ἄρξαν-
 τος ἔτη δυοὶ λείποντα τῶν τριάκοντα διαδέξασθαι
 τὴν βασιλείαν τὸν υἱὸν Μανδάκην, ὃν ἄρξαι τῆς 15
 Ἀσίας ἔτη πεντήκοντα. μετὰ δὲ τοῦτον τριάκοντα
 μὲν ἔτη βασιλεῦσαι Σώσαρμον, πεντήκοντα δὲ Ἀρ-
 τύκαν, δύο δὲ πρὸς τοῖς εἴκοσι τὸν προσαγορευ-
 33 ὄμενον Ἀρβιάνην, τετταράκοντα δὲ Ἀρταῖον. ἐπὶ
 δὲ τούτου συστήναι μέγαν πόλεμον τοῖς Μήδοις 20
 πρὸς Καδουσίους διὰ τοιαύτας αἰτίας. Παρσώνδην
 τὸν Πέρσην, θαυμαζόμενον ἐπ' ἀνδρείᾳ καὶ συνέσει
 καὶ ταῖς ἄλλαις ἀρεταῖς, φίλον τε ὑπάρχειν τῷ βασιλεῖ
 καὶ μέγιστον ἰσχύσαι τῶν μετεχόντων τοῦ βασιλικοῦ
 2 συνεδρίου. τοῦτον δ' ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἐν τινι 25
 κρίσει λυπηθέντα φυγεῖν μετὰ πεζῶν μὲν τρισχι-
 λίων, ἱππέων δὲ χιλίων εἰς Καδουσίους, παρ' οἷς ἦν

1 τοῖς] καθ' Ἡρόδοτον add. II 8 ἕκαστα II 9 συνταξά-
 μενον codices, corr. Gem. 15 Μαδανύκην CF 19 Ἀρσαῖον CF
 21 Παρσώνδην Gemistus, Περσώνδην D, Παρσῶδην vulg.

ἐκδεδομένος τὴν ἰδίαν ἀδελφὴν τῷ μάλιστα δυνα-
 στεύοντι κατὰ τούτους τοὺς τόπους. γενόμενον δ' 3
 147 ἀποστάτην καὶ πείσαντα τὸ σύμπαν ἔθνος ἀντ-
 ἔχεσθαι τῆς ἐλευθερίας, αἰρεθῆναι στρατηγὸν διὰ
 5 τὴν ἀνδρείαν. ἔπειτα πυνθανόμενον ἀθροιζομένην
 ἐπ' αὐτὸν μεγάλην δύναμιν, καθοπλίσαι τοὺς Κα-
 δουσίους πανδημεί, καὶ καταστρατοπεδεῦσαι πρὸς
 ταῖς εἰς τὴν χώραν εἰσβολαῖς ἔχοντα τοὺς σύμπαν-
 τας οὐκ ἐλάττους εἴκοσι μυριάδων. τοῦ δὲ βασι- 4
 10 λέως Ἀρταίου στρατεύσαντος ἐπ' αὐτὸν μυριάσιν
 ὀργδοήκοντα μάχῃ κρατῆσαι καὶ πλείους μὲν τῶν
 πεντακισμυρίων ἀνελεῖν, τὴν δ' ἄλλην δύναμιν ἐκ-
 βαλεῖν ἐκ τῆς Καδουσίων χώρας. διὸ καὶ παρὰ
 τοῖς ἐγγχωρίοις θαυμαζόμενον αἰρεθῆναί τε βασιλέα
 15 καὶ τὴν Μηδίαν συνεχῶς λεηλατεῖν καὶ πάντα τόπον
 καταφθείρειν. μεγάλης δὲ δόξης τυχόντα, καὶ γῆρα 5
 μέλλοντα καταστρέφειν τὸν βίον, ἀρὰν θέσθαι παρα-
 στησάμενον τὸν διαδεχόμενον τὴν ἀρχήν, ὅπως μη-
 δέποτε διαλύσωνται τὴν ἔχθραν Καδούσιοι πρὸς
 20 Μήδους· εἰ δὲ σύνθωιντο ὁμολογίας, ἐξώλεις γενέ-
 σθαι τοὺς τε ἀπὸ τοῦ γένους αὐτοῦ καὶ Καδουσίους
 ἅπαντας. διὰ δὴ ταύτας τὰς αἰτίας αἰὲν πολεμικῶς 6
 ἐσχηκέναι Καδουσίους πρὸς Μήδους, καὶ μηδέποτε
 τοῖς τούτων βασιλεῦσιν ὑπηκόους γεγονέναι, μέχρι
 25 οὗ Κῦρος εἰς Πέρσας μετέστησε τὴν ἡγεμονίαν.
 Τῶν δὲ Μήδων βασιλεῦσαι μετὰ τὴν Ἀρταίου 34
 τελευταίην Ἀρτύνην μὲν ἔτη δύο πρὸς τοῖς εἴκοσι,

8 ἐκβολαῖς II   11 μάχῃ om. II   13 Καδουσίας D
 14 τε om. vulg.   16 γῆραιον F   17 παραιτησάμενον II
 25 οὗ] ζτου II   περιέστησε C, διέστησε F   27 ἀρτιήνην D.

Ἀστιβάραν δὲ τετταράκοντα. ἐπὶ δὲ τούτου Πάρθους
 ἀποστάντας Μήδων Σάκαις τὴν τε χώραν καὶ τὴν
 2 πόλιν ἐργχειρίσαι· διόπερ συστάντος πολέμου τοῖς
 Σάκαις πρὸς Μήδους ἐπ' ἔτη πλείω γενέσθαι τε
 μάχας οὐκ ὀλίγας καὶ συχνῶν παρ' ἀμφοτέροις 5
 ἀναιρεθέντων τὸ τελευταῖον εἰρήνην αὐτοὺς ἐπὶ
 τοῖσδε συνθέσθαι, Πάρθους μὲν ὑπὸ Μήδους τε-
 τάχθαι, τῶν δὲ προὔπαρχόντων ἑκατέρους κυριεύ-
 σαντας φίλους εἶναι καὶ συμμάχους ἀλλήλοις εἰς τὸν
 3 ἅπαντα χρόνον. βασιλεῦσαι δὲ τότε τῶν Σακῶν 10
 γυναιῖκα τὰ κατὰ πόλεμον ἐξηλωκυῖαν καὶ τόλμη τε
 καὶ πράξει πολὺ διαφέρουσιν τῶν ἐν Σάκαις γυναι-
 κῶν, ὄνομα Ζαρίναν. καθόλου μὲν οὖν τὸ ἔθνος
 τοῦτο γυναικας ἀλκίμους ἔχειν καὶ κοινωνούσας τοῖς
 ἀνδράσι τῶν ἐν τοῖς πολέμοις κινδύνων, ταύτην δὲ 15
 λέγεται τῷ τε κάλλει γενέσθαι πασῶν ἐκπρεπεστάτην
 καὶ ταῖς ἐπιβολαῖς καὶ τοῖς κατὰ μέρος ἐργχειρήμασι
 4 θαυμαστήν. τῶν μὲν γὰρ πλησιοχώρων βαρβάρων
 τοὺς ἐπηρμένους τῷ θράσει καὶ καταδουλουμένους 148
 τὸ ἔθνος τῶν Σακῶν καταπολεμῆσαι, τῆς δὲ χώρας 20
 πολλὴν ἐξημερῶσαι, καὶ πόλεις οὐκ ὀλίγας κτίσαι,
 καὶ τὸ σύνολον εὐδαιμονέστερον τὸν βίον τῶν ὁμο-
 5 ἐθνῶν ποιῆσαι. διὸ καὶ τοὺς ἐγχωρίους μετὰ τὴν
 τελευτὴν αὐτῆς χάριν ἀποδιδόντας τῶν εὐεργεσιῶν
 καὶ τῆς ἀρετῆς μνημονεύοντας τάφον οἰκοδομῆσαι 25
 πολὺ τῶν ὄντων παρ' αὐτοῖς ὑπερέχοντα· ὑποσθη-

1 Ἀστιβάραν Gemistus, Ἀστιβάραν CF, γασταμέρην D
 4 πλείω] πλείους δύο F, δύο Gemistus 5 ἀμφοτέρων CF
 6 αὐτοῖς D 11 πόλεμον] μὲν add. D τε om. D 13 ζαρίν-
 ναν D 14 ἔχει vulg. 16 εὐπρεπεστάτην vulg.

σαμένους γὰρ πυραμίδα τρίγωνον τριῶν μὲν στα-
 δίων ἐκάστην πλευρὰν αὐτῆς κατασκευάσαι τὸ μῆκος,
 τὸ δ' ὕψος σταδιαῖον, εἰς ὃξὺν συνηγμένης τῆς κορυ-
 φῆς· ἐπιστῆσαι δὲ τῷ τάφῳ καὶ χρυσῆν εἰκόνα
 5 κολοττικὴν, καὶ τιμὰς ἡρωικὰς ἀπονεῖμαι, καὶ τᾶλλα
 πάντα μεγαλοπρεπέστερα ποιεῖν τῶν τοῖς προγόνοις
 αὐτῆς συγχωρηθέντων. Ἀστιβάρα δὲ τοῦ βασιλέως 6
 τῶν Μήδων ἐν Ἐκβατάνοις γῆρα τελευτήσαντος τὴν
 ἀρχὴν Ἀσπάνδαν τὸν υἱὸν διαδέξασθαι, τὸν ὑπὸ
 10 τῶν Ἑλλήνων Ἀστυάγην καλούμενον. τούτου δ'
 ὑπὸ Κύρου τοῦ Πέρσου καταπολεμηθέντος μετα-
 πεσεῖν τὴν βασιλείαν εἰς Πέρσας, περὶ ὧν ἡμεῖς τὰ
 κατὰ μέρος ἐν τοῖς ἰδίοις χρόνοις ἀκριβῶς ἀνα-
 γράψομεν.

15 Περὶ μὲν οὖν τῆς Ἀσσυρίων καὶ Μήδων βασι- 7
 λείας καὶ τῆς τῶν συγγραφέων διαφωνίας ἱκανῶς
 εἰρησθαι νομίζομεν· περὶ δὲ τῆς Ἰνδικῆς καὶ τῶν
 ἐν αὐτῇ μυθολογουμένων ἐν μέρει διεξιμεν.

Ἡ τοίνυν Ἰνδικὴ τετράπλευρος οὕσα τῷ σχή- 35
 20 ματι, τὴν μὲν πρὸς ἀνατολὰς νεύουσαν πλευρὰν καὶ
 τὴν πρὸς μεσημβρίαν ἢ μεγάλη περιέχει θάλαττα,
 τὴν δὲ πρὸς τὰς ἄρκτους τὸ Ἡμωδὸν ὄρος διείργει
 τῆς Σκυθίας, ἣν κατοικοῦσι τῶν Σκυθῶν οἱ προσ-
 αγορευόμενοι Σάκαι· τὴν δὲ τετάρτην [τὴν] πρὸς
 25 δύσιν ἐστραμμένην διέληφεν ὁ Ἰνδὸς προσαγορευ-
 ὁμενος ποταμός, μέγιστος ὢν τῶν πάντων μετὰ τὸν

6 προγεγονόσιν II 7 Ἀστυβάρα Gemistus 8 γῆρα τελ.
 ἐν Εκβ. vulg. 9 Ἀσπᾶδαν C, Ἀπᾶνδαν F 21 τὴν πρὸς
 Bekker, πρὸς D, τὴν πρὸς τὴν vulg. 24 τὴν om. D 26
 τῶν πάντων] σχεδὸν τῶν ἀπάντων CF.

- 2 Νεῖλον. τὸ δὲ μέγεθος τῆς ὅλης Ἰνδικῆς φασιν
 ὑπάρχειν ἀπὸ μὲν ἀνατολῶν πρὸς δύσιν δισμυρίων
 ὀκτακισχιλίων σταδίων, ἀπὸ δὲ τῶν ἄρκτων πρὸς
 μεσημβρίαν τρισμυρίων δισχιλίων. τηλικαύτη δ'
 οὕσα τὸ μέγεθος δοκεῖ τοῦ κόσμου μάλιστα περι- 5
 ἔχειν τὸν τῶν θερινῶν τροπῶν κύκλον, καὶ πολ-
 λαχῇ μὲν ἐπ' ἄκρας τῆς Ἰνδικῆς ἰδεῖν ἔστιν ἀσκίους
 ὄντας τοὺς γνῶμονας, νυκτὸς δὲ τὰς ἄρκτους ἀθεω-
 ρήτους· ἐν δὲ τοῖς ἐσχάτοις οὐδ' αὐτὸν τὸν ἄρκτοῦ-
 ρον φαίνεσθαι· καθ' ὃν δὴ τόπον φασὶ καὶ τὰς 10
 3 σκιὰς κεκλίσθαι πρὸς μεσημβρίαν. ἡ δ' οὖν Ἰνδικὴ
 πολλὰ μὲν ὕψη καὶ μεγάλα ἔχει δένδρεσι παντο-
 दाποῖς καρπίμοις πλήθοντα, πολλὰ δὲ πεδία καὶ
 μεγάλα καρποφόρα, τῷ μὲν κάλλει διάφορα, ποταμῶν
 δὲ πλήθεσι διαρροόμενα. τὰ πολλὰ δὲ τῆς χώρας 15
 ἀρδεύεται, καὶ διὰ τοῦτο διττοὺς ἔχει τοὺς κατ' 149
 ἔτος καρπούς· ζῶων τε παντοδαπῶν γέμει διαφόρων
 τοῖς μεγέθεσι καὶ ταῖς ἀλκαῖς, τῶν μὲν χειρσαίων,
 4 τῶν δὲ καὶ πτηνῶν. καὶ πλείστους δὲ καὶ μεγίστους
 ἐλέφαντας ἐκτρέφει, χορηγοῦσα τὰς τροφὰς ἀφθό- 20
 νους, δι' ἃς ταῖς ῥώμαις τὰ θηρία ταῦτα πολὺν
 προέχει τῶν κατὰ τὴν Λιβύην γεννωμένων· διὸ καὶ
 πολλῶν θηρευομένων ὑπὸ τῶν Ἰνδῶν καὶ πρὸς τοὺς
 πολεμικοὺς ἀγῶνας κατασκευαζομένων μεγάλας συμ-
 36 βαίνει ῥοπὰς γίνεσθαι πρὸς τὴν νίκην. ὁμοίως δὲ 25
 καὶ τοὺς ἀνθρώπους ἢ πολυκαρπία τρέφουσα τοῖς
 τε ἀναστήμασι τῶν σωματίων καὶ τοῖς ὄγκοις ὑπερ-

2 πρὸς] ἐπὶ II 5 μάλιστα τοῦ κ. vulg. 10 τόπον Hertlein,
 τρόπον libri 15 διαιρούμενα vulg. 19 δὲ καὶ] δὲ C 20
 ἀφθόνως vulg. 25 γίνεσθαι ῥοπὰς vulg. 26 φέρουσα C.

φέροντας κατασκευάζει· εἶναι δ' αὐτοὺς συμβαίνει
καὶ πρὸς τὰς τέχνας ἐπιστήμονας, ὥς ἂν ἄερα μὲν
ἔλκοντας καθαρὸν, ὕδωρ δὲ λεπτομερέστατον πίνον-
τας. ἡ δὲ γῆ πάμφορος οὕσα τοῖς ἡμέροις καρποῖς 2
5 ἔχει καὶ φλέβας καταγείους πολλῶν καὶ παντοδα-
πῶν μετέλλων· γίνεται γὰρ ἐν αὐτῇ πολλὺς μὲν
ἄργυρος καὶ χρυσός, οὐκ ὀλίγος δὲ χαλκὸς καὶ
σίδηρος, ἔτι δὲ καττίτερος καὶ τᾶλλα τὰ πρὸς κόσμον
τε καὶ χρεῖαν καὶ πολεμικὴν παρασκευὴν ἀνήκοντα.
10 χωρὶς δὲ τῶν δημητριακῶν καρπῶν φύεται κατὰ 3
τὴν Ἰνδικὴν πολλή μὲν κέγχρος, ἀρδευομένη τῇ
τῶν ποταμίων ναμάτων δαψιλείᾳ, πολὺ δ' ὕσπριον
καὶ διάφορον, ἔτι δ' ὄρυζα καὶ ὁ προσαγορευόμενος
βόσπορος, καὶ μετὰ ταῦτ' ἄλλα πολλὰ τῶν πρὸς
15 διατροφὴν χρησίμων· καὶ τούτων τὰ πολλὰ ὑπάρχει
αὐτοφυῆ. οὐκ ὀλίγους δὲ καὶ ἄλλους ἐδωδίμους
καρποὺς φέρει δυνάμενους τρέφειν ζῶα, περὶ ὧν
μακρὸν ἂν εἴη γράφειν. διὸ καὶ φασὶ μηδέποτε 4
τὴν Ἰνδικὴν ἐπισχεῖν λιμὸν ἢ καθόλου σπάνιν τῶν
20 πρὸς τροφὴν ἡμέρον ἀνηκόντων. διττῶν γὰρ ὁμ-
βρων ἐν αὐτῇ γινομένων καθ' ἕκαστον ἔτος, τοῦ
μὲν χειμερινοῦ, καθὰ παρὰ τοῖς ἄλλοις, ὁ σπόρος
τῶν πυρίνων γίνεται καρπῶν, τοῦ δ' ἑτέρου κατὰ
τὴν θερινὴν τροπὴν [καθ' ἣν] σπεύρεσθαι συμβαίνει
25 τὴν ὄρυζαν καὶ τὸν βόσπορον, ἔτι δὲ σήσαμον καὶ
κέγχρον· κατὰ δὲ τὸ πλεῖστον ἀμφοτέροις τοῖς καρ-

13 τὸ προσαγορευόμενον βόσπορον vulg. 15 πολλὰ]
πλείω II καὶ τούτων . . . αὐτοφυῆ om. II 17 φέρει om. II
20 ὁμβρων] καρπῶν II 22 καθὰ] οὐ καθὰ Eichstädt 24
καθ' ἣν inclusi 26 δὲ del. Reiske, μὲν Dind.

ποῖς οἱ κατὰ τὴν Ἰνδικὴν ἐπιτυγχάνουσι, πάντων
 δέ, τελεσφορομένων θατέρου τῶν καρπῶν, οὐκ
 5 ἀποτυγχάνουσιν. οἷ τε αὐτοματίζοντες καρποὶ καὶ
 αἱ κατὰ τοὺς ἐλώδεις τόπους φυόμεναι ῥίζαι διά-
 φοροι ταῖς γλυκύτησιν οὔσαι πολλὴν παρέχονται
 τοῖς ἀνθρώποις θαψίλειαν· πάντα γὰρ σχεδὸν τὰ
 κατὰ τὴν χώραν πεδιά γλυκεῖαν ἔχει τὴν ἀπὸ τῶν
 ποταμῶν ἱκμάδα καὶ τὴν ἀπὸ τῶν ὄμβρων τῶν ἐν
 τῷ θερεῖ [γινομένων] κατ' ἐνιαυτὸν κυκλικῇ τινι
 περιόδῳ παραδόξως εἰωθότων γίνεσθαι θαψίλειαν, 10
 χλιαρῶν πιπτόντων ὑδάτων ἐκ τοῦ περιέχοντος
 αἴρος, καὶ τὰς ἐν τοῖς ἔλεσι ῥίζας ἔφοντος τοῦ 150
 6 καύματος, καὶ μάλιστα τῶν μεγάλων καλάμων. συμ-
 βάλλονται δὲ παρὰ τοῖς Ἰνδοῖς καὶ τὰ νόμιμα πρὸς
 τὸ μηδέποτε ἔνδειαν τροφῆς παρ' αὐτοῖς εἶναι· 15
 παρὰ μὲν γὰρ τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις οἱ πολέμιοι
 καταφθείροντες τὴν χώραν ἀγεώργητον κατασκευ-
 αζουσι, παρὰ δὲ τούτοις τῶν γεωργῶν ἱερῶν καὶ
 ἀσύλων ἐωμένων, οἱ πλησίον τῶν παρατάξεων γεωρ-
 7 γοῦντες ἀνεπαίσθητοι τῶν κινδύνων εἰσίν. ἀμφο- 20
 τεροι γὰρ οἱ πολεμοῦντες ἀλλήλους μὲν ἀποκτεί-
 νουσιν ἐν ταῖς μάχαις, τοὺς δὲ περὶ τὴν γεωργίαν
 ὄντας ἐῷσιν ἀβλαβεῖς, ὥς κοινούς ὄντας ἀπάντων
 εὐεργέτας, τὰς τε χώρας τῶν ἀντιπολεμούντων οὐτ'
 ἐμπυρίζουσιν οὔτε δειδροτομοῦσιν. 25

37 Ἐχει δὲ καὶ ποταμούς ἢ χώρα τῶν Ἰνδῶν πολ-

1 πάντως Dind. 2 δὲ] γε f. τελεσφορομένου Dind.
 9 γινομένων del. Reiske; equidem malim cum Wess. delere
 κατ' ἐνιαυτὸν — γίνεσθαι 10 θαψιλεία D, θαψίλειαν χλιαρῶν
 . . . αἴρος om. II 12 ἐπ'όντων D 13 καὶ om. D 15 ἔνδειαν
 τροφῆς π. α. εἶναι] λιμοὶ γενέσθαι π. α. II 19 θεωμένων C.

λους καὶ μεγάλους πλωτούς, οἳ τὰς πηγὰς ἔχοντες
 ἐν τοῖς ὕρεσι τοῖς πρὸς τὰς ἄρκτους κεκλιμένοις
 φέρονται διὰ τῆς πεδιάδος, ὧν οὐκ ὀλίγοι συμμί-
 σγοντες ἀλλήλοις ἐμβάλλουσιν εἰς ποταμὸν τὸν ὀνο-
 5 μαζόμενον Γάγγην. οὗτος δὲ τὸ πλάτος γινόμενος 2
 σταδίῳν τριάκοντα φέρεται μὲν ἀπὸ τῆς ἄρκτου πρὸς
 μεσημβρίαν, ἐξερεύγεται δ' εἰς τὸν ὠκεανόν, ἀπο-
 λαμβάνων εἰς τὸ πρὸς ἑω μέρος τὸ ἔθνος τὸ τῶν
 Γανδαριδῶν, πλείστους ἔχον καὶ μεγίστους ἐλέφαν-
 10 τας. διὸ καὶ τῆς χώρας ταύτης οὐδεὶς πώποτε 3
 βασιλεὺς ἔπηλυσ ἐκράτησε, πάντων τῶν ἄλλοεθνῶν
 φοβουμένων τό τε πλῆθος καὶ τὴν ἀλκὴν τῶν θη-
 ρίων. καὶ γὰρ Ἀλέξανδρος ὁ Μακεδὼν ἀπάσης τῆς
 Ἀσίας κρατήσας μόνους τοὺς Γανδαρίδας οὐκ ἐπο-
 15 λέμησε· καταντήσας γὰρ ἐπὶ τὸν Γάγγην ποταμὸν
 μετὰ πάσης τῆς δυνάμεως, καὶ τοὺς ἄλλους Ἰνδοὺς
 καταπολεμήσας, ὥς ἐπύθετο τοὺς Γανδαρίδας ἔχειν
 τετρακισχιλίους ἐλέφαντας πολεμικῶς κεκοσμημένους,
 ἀπέγνω τὴν ἐπ' αὐτοὺς στρατείαν. ὁ δὲ παρα- 4
 20 πλῆσιος τῷ Γάγγη ποταμός, προσαγορευόμενος δὲ
 Ἰνδός, ἄρχεται μὲν ὁμοίως ἀπὸ τῶν ἄρκτων, ἐμ-
 βάλλων δὲ εἰς τὸν ὠκεανὸν ἀφορίζει τὴν Ἰνδικήν·
 πολλὴν δὲ διεξίων πεδιάδα χώραν δέχεται ποταμοὺς
 οὐκ ὀλίγους πλωτούς, ἐπιφανεστάτους δ' Ὑπανιν
 25 καὶ Ὑδάσπην καὶ Ἀκεσίνον. χωρὶς δὲ τούτων ἄλλο 5
 πλῆθος ποταμῶν παντοδαπῶν διαρρεῖ καὶ ποιεῖ

4 εἰς] εἰς τὸν D   5 γινόμενος vulg.   9 Γανδαρίδων
 D, Γανδαρικῶν CF   12 τε om. vulg.   14 et 17 Γαδάριδας D,
 Γανδαρικοὺς CF   20 ποταμῷ II   22 ὠκεανόν] Ἰνδόν D
 25 ὑδάσπιν D   ἀκαίσεινον D.

- κατάφυτον πολλοῖς κηπεύμασι καὶ καρποῖς παντο-
 दाποῖς τὴν χώραν. τοῦ δὲ κατὰ τοὺς ποταμούς
 πλήθους καὶ τῆς τῶν ὑδάτων ὑπερβολῆς αἰτίαν
 φέρουσιν οἱ παρ' αὐτοῖς φιλόσοφοι καὶ φυσικοὶ τοι-
 6 αὐτὴν· τῆς Ἰνδικῆς φασὶ τὰς περικειμένας χώρας, 5
 τὴν τε Σκυθῶν καὶ Βακτριανῶν, ἔτι δὲ καὶ τῶν
 Ἀριανῶν, ὑψηλοτέρας εἶναι τῆς Ἰνδικῆς, ὥστ' εὐλό-
 γως εἰς τὴν ὑποκειμένην χώραν πανταχόθεν συρ-
 ρεούσας τὰς λιβάδας ἐκ τοῦ κατ' ὀλίγον ποιεῖν τοὺς 151
 τόπους καθύγρους καὶ γεννᾶν ποταμῶν πλῆθος. 10
 7 ἴδιον δέ τι συμβαίνει περὶ τινὰ τῶν κατὰ τὴν Ἰν-
 δικὴν ποταμῶν τὸν ὀνομαζόμενον Σίλλαν, ῥέοντα
 δ' ἐκ τινος ὁμωνύμου κρήνης· ἐπὶ γὰρ τούτου
 μόνου τῶν ἀπάντων ποταμῶν οὐδὲν τῶν ἐμβαλλο-
 μένων εἰς αὐτὸν ἐπιπλεῖ, πάντα δ' εἰς τὸν βυθὸν 15
 καταδύεται παραδόξως.
- 38 Τὴν δ' ὅλην Ἰνδικὴν οὖσαν ὑπερμεγέθη λέγεται
 κατοικεῖν ἔθνη πολλὰ καὶ παντοδαπά, καὶ τούτων
 μηδὲν ἔχειν τὴν ἐξ ἀρχῆς γένεσιν ἔπηλυν, ἀλλὰ
 πάντα δοκεῖν ὑπάρχειν αὐτόχθονα, πρὸς δὲ τούτοις 20
 - μήτε ξενικὴν ἀποικίαν προσδέχεσθαι πώποτε μήτ'
 2 εἰς ἄλλοεθνεῖς ἀπεσταλκέναι. μυθολογοῦσι δὲ τοὺς
 ἀρχαιοτάτους ἀνθρώπους τροφαῖς μὲν κεχρησθαι τοῖς
 αὐτομάτως φνομένοις ἐκ τῆς γῆς καρποῖς, ἐσθῆσι
 δὲ ταῖς δοραῖς τῶν ἐγχωρίων ζῴων, καθάπερ καὶ 25
 παρ' Ἑλλήσιν. ὁμοίως δὲ καὶ τῶν τεχνῶν τὰς
 εὐρέσεις καὶ τῶν ἄλλων τῶν πρὸς βίου χρησίμων

1 κατάφυτον codices, corr. Dind. 7 ἀριαίων D 12
 ὀνομαζόμενον] μὲν add. Hertlein 22 ἄλλοεθνεῖς Dindorf,
 ἄλλο ἔθνος libri (c. 39, 4).

ἐκ τοῦ κατ' ὀλίγον γενέσθαι, τῆς χρείας αὐτῆς
 ὑφηγουμένης εὐφυνεῖ ζῶν καὶ συνεργοὺς ἔχοντι
 πρὸς ἅπαντα χεῖρας καὶ λόγον καὶ ψυχῆς ἀγγίνοιαν.
 μυθολογοῦσι δὲ παρὰ τοῖς Ἰνδοῖς οἱ λογιώτατοι, 3
 5 περὶ οὗ καθήκον ἂν εἴη συντόμως διελθεῖν. φασὶ
 γὰρ ἐν τοῖς ἀρχαιοτάτοις χρόνοις, παρ' αὐτοῖς ἔτι
 τῶν ἀνθρώπων κωμηδὸν οἰκούντων, παραγενέσθαι
 τὸν Διόνυσον ἐκ τῶν πρὸς ἐσπέραν τόπων ἔχοντα
 δύναιμι ἀξιολόγον· ἐπελθεῖν δὲ τὴν Ἰνδικὴν ἄπα-
 10 σαν, μηδεμιᾶς οὔσης ἀξιολόγου πόλεως [τῆς] δυνα-
 μένης ἀντιτάξασθαι. ἐπιγενομένων δὲ καυμάτων με- 4
 γάλων, καὶ τῶν τοῦ Διονύσου στρατιωτῶν λοιμικῇ
 νόσῳ διαφθειρομένων, συνέσει διαφέροντα τὸν ἡγε-
 μόνα τοῦτον ἀπαγαγεῖν τὸ στρατόπεδον ἐκ τῶν πε-
 15 δυνῶν τόπων εἰς τὴν ὀρεινὴν· ἐν ταύτῃ δὲ πνεόντων
 ψυχρῶν ἀνέμων καὶ τῶν ναματιαίων ὑδάτων κα-
 θαρῶν ρεόντων πρὸς αὐταῖς ταῖς πηγαῖς, ἀπαλλα-
 γῇ τῆς νόσου τὸ στρατόπεδον. ὀνομάζεσθαι δὲ
 τῆς ὀρεινῆς τὸν τόπον τοῦτον Μηρόν, καθ' ὃν ὁ
 20 Διόνυσος ἐξέτρεψε τὰς δυνάμεις ἐκ τῆς νόσου· ἀφ'
 οὗ δὴ καὶ τοὺς Ἑλλήνας περὶ τοῦ θεοῦ τούτου
 παραδεδωκέναι τοῖς μεταγενεστέροις τεθράφθαι τὸν
 Διόνυσον ἐν μηρῷ. μετὰ δὲ ταῦτα τῆς παραθέσεως 5
 τῶν καρπῶν ἐπιμεληθέντα μεταδιδόναι τοῖς Ἰνδοῖς,
 25 καὶ τὴν εὐρεσιν τοῦ οἴνου καὶ τῶν ἄλλων τῶν εἰς
 τὸν βίον χρησίμων παραδοῦναι. πρὸς δὲ τούτοις
 πόλεων τε ἀξιολόγων γεννηθῆναι κτίστην, μεταγα-

5 οὗ] ὧν F   10 τῆς om. CD   14 τοῦτον] τούτων D
 15 ἐν ταύτῃ] ἐνταῦθα CF   23 καταθέσεως II   24 παρα-
 διδόναι D.

γόντα τὰς κώμας εἰς τοὺς εὐθέτους τόπους, τιμᾶν
 τε καταδείξαι τὸ θεῖον καὶ νόμους εἰσηγήσασθαι
 καὶ δικαστήρια, καθόλου δὲ πολλῶν καὶ καλῶν
 ἔργων εἰσηγητὴν γενόμενον θεὸν νομισθῆναι καὶ
 6 τυχεῖν ἀθανάτων τιμῶν. ἱστοροῦσι δ' αὐτὸν καὶ 5
 γυναικῶν πλήθος μετὰ τοῦ στρατοπέδου περιάγε- 152
 σθαι, καὶ κατὰ τὰς ἐν τοῖς πολέμοις παρατάξεις
 τυμπάνοις καὶ κυμβάλοις κεχρησθαι, μήπω σάλπιγγος
 εὐρημένης. βασιλεύσαντα δὲ πάσης τῆς Ἰνδικῆς ἔτη
 δύο πρὸς τοῖς πεντήκοντα γήρα· τελευτήσαι. δια- 10
 δεξαμένους δὲ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ τὴν ἡγεμονίαν ἀεὶ
 τοῖς ἀφ' ἑαυτῶν ἀπολιπεῖν τὴν ἀρχήν· τὸ δὲ τελευ-
 ταῖον πολλαῖς γενεαῖς ὕστερον καταλυθείσης τῆς
 ἡγεμονίας δημοκρατηθῆναι τὰς πόλεις.

39 Περὶ μὲν οὖν τοῦ Διονύσου καὶ τῶν ἀπογόνων 15
 αὐτοῦ τοιαῦτα μυθολογοῦσιν οἱ τὴν ὀρεινὴν τῆς
 Ἰνδικῆς κατοικοῦντες. τὸν τε Ἡρακλέα φασὶ παρ'
 αὐτοῖς γεγενῆσθαι, καὶ παραπλησίως τοῖς Ἑλλήσι
 τό τε ῥόπαλον καὶ τὴν λεοντὴν αὐτῷ προσάπτουσι.
 2 τῇ δὲ τοῦ σώματος ῥώμῃ καὶ ἀλκῇ πολλῷ τῶν 20
 ἄλλων ἀνθρώπων διενεγκεῖν, καὶ καθαρὰν ποιῆσαι
 τῶν θηρίων γῆν τε καὶ θάλατταν. γήμαντα δὲ
 πλείους γυναικας υἱοὺς μὲν πολλοὺς, θυγατέρα δὲ
 μίαν γεννήσαι, καὶ τούτων ἐνηλίκων γενομένων
 πᾶσαν τὴν Ἰνδικὴν διελόμενον εἰς ἴσας τοῖς τέκνοις 25
 μερίδας, ἅπαντας τοὺς υἱοὺς ἀποδείξαι βασιλεῖας,
 μίαν δὲ θυγατέρα θρόψαντα καὶ ταύτην βασιλίσσαν
 3 ἀποδείξαι. κτίστην τε πόλεων οὐκ ὀλίγων γενέσθαι,

καὶ τούτων τὴν ἐπιφανεστάτην καὶ μεγίστην προσ-
 αγορεῦσαι Παλίβοθρα. κατασκευάσαι δ' ἐν αὐτῇ
 καὶ βασιλεία πολυτελὴ καὶ πληθὺς οἰκητόρων καθ-
 ιδρῦσαι· τὴν τε πόλιν ὀχυρῶσαι τάφροις ἀξιολόγοις
 5 ποταμίοις ὕδασι πληρουμέναις. καὶ τὸν μὲν Ἡρα- 4
 κλέα τὴν ἐξ ἀνθρώπων μετέστασιν ποιησάμενον
 ἀθανάτου τυχεῖν τιμῆς, τοὺς δ' ἀπογόνους αὐτοῦ
 βασιλεύσαντας ἐπὶ πολλὰς γενεὰς καὶ πράξεις ἀξιο-
 λόγους μεταχειρισμένους μήτε στρατείαν ὑπερόριον
 10 ποιήσασθαι μήτε ἀποικίαν εἰς ἄλλοεθνεῖς ἀποστείλαι.
 ὕστερον δὲ πολλοῖς ἔτεσι τὰς πλείστας μὲν τῶν
 πόλεων δημοκρατηθῆναι, τινῶν δ' ἔθνων τὰς βασι-
 λείας διαμεῖναι μέχρι τῆς Ἀλεξάνδρου διαβάσεως.
 Νομίμων δ' ὄντων παρὰ τοῖς Ἰνδοῖς ἐνίων ἐξηλ- 5
 15 λαγμένων θανυμασιώτατον ἂν τις ἡγήσαιο τὸ κατα-
 δειχθὲν ὑπὸ τῶν ἀρχαίων παρ' αὐτοῖς φιλοσόφων·
 νευομοθέτηται γὰρ παρ' αὐτοῖς δοῦλον μὲν μηδένα
 εἶναι τὸ παράπαν, ἐλευθέρους δ' ὑπάρχοντας τὴν
 ἰσότητα τιμᾶν ἐν πᾶσι. τοὺς γὰρ μαθόντας μὴθ'
 20 ὑπερέχειν μὴθ' ὑποπίπτειν ἄλλοις κράτιστον ἔξειν
 βίον πρὸς ἀπάσας τὰς περιστάσεις· εὐηθες γὰρ εἶναι
 νόμους μὲν ἐπ' ἰσῆς τιθέναι πᾶσι, τὰς δ' οὐσίας
 153 ἀνωμάλους κατασκευάζειν. τὸ δὲ πᾶν πληθὺς τῶν 40
 Ἰνδῶν εἰς ἐπὶ μέρη διήρηται, ὧν ἐστὶ τὸ μὲν πρῶ-
 25 τον σύστημα φιλοσόφων, πλήθει μὲν τῶν ἄλλων
 μερῶν λειπούμενον, τῇ δ' ἐπιφανείᾳ πάντων πρῶ-

5 πληρουμένοις CF, πληρουμένην οἷς D, corr. Rhod.
 10 εἰς ἄλλο ἔθνος CF 17 μὲν om. vulg. 18 τὸ παράπαν
 εἶναι vulg. ἐλευθέρων δὲ ὑπάρχοντα II 21 εὐήθεις
 CDF, corr. Rhod. 22 ἐξουσίας Dind.

τεῦον. ἀλειτούργητοι γὰρ ὄντες οἱ φιλόσοφοι πάσης
 ὑπουργίας οὐθ' ἑτέρων κυριεύουσιν οὐθ' ὑφ' ἑτέρων
 2 δεσπόζονται. παραλαμβάνονται δ' ὑπὸ μὲν τῶν ἰδιω-
 τῶν εἰς τε τὰς ἐν τῷ βίῳ θυσίας καὶ εἰς τὰς τῶν
 τετελευτηκότων ἐπιμελείας, ὥς θεοῖς γεγονότες προσ- 5
 φιλέστατοι καὶ περὶ τῶν ἐν ἄδου μάλιστα ἐμπείρους
 ἔχοντες, ταύτης τε τῆς ὑπουργίας δῶρά τε καὶ τιμὰς
 λαμβάνουσιν ἀξιολόγους· τῷ δὲ κοινῷ τῶν Ἰνδῶν
 μέγας παρέχονται χρεῖας παραλαμβάνόμενοι μὲν
 κατὰ τὸ νέον ἔτος ἐπὶ τὴν μεγάλην σύνοδον, προ- 10
 λέγοντες δὲ τοῖς πλήθεσι περὶ ἀνῆμων καὶ ἐπομ-
 βρίας, ἔτι δ' ἀνέμων εὐπνοίας καὶ νόσων καὶ τῶν
 ἄλλων τῶν δυναμένων τοὺς ἀκούοντας ὠφελῆσαι.
 3 τὰ μέλλοντα γὰρ προακούσαντες οἳ τε πολλοὶ καὶ ὁ
 βασιλεὺς ἐκπληροῦσιν αἰὲν τὸ μέλλον ἐκλείπειν καὶ 15
 προκατασκευάζουσιν αἰεὶ τι τῶν χρησίμων. ὁ δ' ἀπο-
 τυχὼν τῶν φιλοσόφων ἐν ταῖς προρρησίαις ἄλλην
 μὲν οὐδεμίαν ἀναδέχεται τιμωρίαν ἢ βλασφημίαν,
 4 ἄφρωνος δὲ διατελεῖ τὸν λοιπὸν βίον. δεύτερον δ'
 ἐστὶ μέρος τὸ τῶν γεωργῶν, οἳ τῷ πλήθει τῶν ἄλ- 20
 λων πολὺν προέχειν δοκοῦσιν. οὗτοι δὲ πολέμων
 καὶ τῆς ἄλλης λειτουργίας ἀφειμένοι περὶ τὰς γεωρ-
 γίας ἀσχολοῦνται· καὶ οὐδεὶς ἂν πολέμιος περιτυχὼν
 γεωργῷ κατὰ τὴν χώραν ἀδικήσειεν ἄν, ἀλλ' ὥς
 κοινοὺς εὐεργέτας ἡγούμενοι πάσης ἀδικίας ἀπέχον- 25
 5 ται. διόπερ ἀδιάφθορος ἡ χώρα διαμένουσα καὶ
 καρποῖς βρίθουσα πολλὴν ἀπόλαυσιν παρέχεται τῶν
 ἐπιτηδείων τοῖς ἀνθρώποις. βιοῦσι δ' ἐπὶ τῆς χώρας

3 ἰδίων vulg. 4 τε om. D καὶ] τε καὶ II 11 τοῖς
 πλήθεσι om. II καὶ] καὶ τῆς D 24 ἄν om. vulg.

μετὰ τέκνων καὶ γυναικῶν οἱ γεωργοί, καὶ τῆς εἰς
 τὴν πόλιν καταβάσεως παντελῶς ἀφεστήκασιν. τῆς δὲ
 χώρας μισθοὺς τελοῦσι τῷ βασιλεῖ διὰ τὸ πᾶσαν
 τὴν Ἰνδικὴν βασιλικὴν εἶναι, ἰδιώτῃ δὲ μηδενὶ γῆν
 5 ἐξεῖναι κεκτηθῆσθαι· χωρὶς δὲ τῆς μισθώσεως τετάρ-
 την εἰς τὸ βασιλικὸν τελοῦσι. τρίτον δ' ἐστὶ φῦλον 6
 τὸ τῶν βουκόλων καὶ ποιμένων καὶ καθόλου πάντων
 τῶν νομέων, οἱ πόλιν μὲν ἢ κώμην οὐκ οἰκοῦσι,
 σκηνήν τε δὲ βίῳ χρῶνται, οἱ δ' αὐτοὶ καὶ κυνηγοῦν-
 10 τες καθαρὴν ποιοῦσι τὴν χώραν ὀρνέων τε καὶ
 θηρίων. εἰς ταῦτα δ' ἀσκοῦντες καὶ φιλοτεχνοῦντες
 ἐξημεροῦσι τὴν Ἰνδικήν, πλήθουςαν πολλῶν καὶ
 παντοδαπῶν θηρίων τε καὶ ὀρνέων τῶν κατεσθιόν-
 154 των τὰ σπέρματα τῶν γεωργῶν. τέταρτον δ' ἐστὶ 41
 15 μέρος τὸ τῶν τεχνιτῶν· καὶ τούτων οἱ μὲν εἰσιν
 ὀπλοποιοί, οἱ δὲ τοῖς γεωργοῖς ἢ τισιν ἄλλοις τὰ
 χρήσιμα πρὸς ὑπηρεσίαν κατασκευάζουσιν. οὗτοι δ'
 οὐ μόνον ἀτελεῖς εἰσιν, ἀλλὰ καὶ σιτομετρίαν ἐκ τοῦ
 βασιλικοῦ λαμβάνουσι. πέμπτον δὲ τὸ στρατιωτικόν, 2
 20 εἰς τοὺς πολέμους εὐθιτοῦν, τῷ μὲν πλήθει δεύτερον,
 ἀνέσει δὲ καὶ παιδιᾷ πλείστην χρώμενον ἐν ταῖς εἰ-
 ρήναις. τρέφεται δ' ἐκ τοῦ βασιλικοῦ πᾶν τὸ πλήθος
 τῶν στρατιωτῶν καὶ τῶν πολεμιστῶν ἵππων τε καὶ
 ἐλεφάντων. ἕκτον δ' ἐστὶ τὸ τῶν ἐφόρων· οὗτοι δὲ 3
 25 πολυπραγμονοῦντες πάντα καὶ ἐφορῶντες τὰ κατὰ
 τὴν Ἰνδικὴν ἀπαγγέλλουσι τοῖς βασιλεῦσιν, ἔαν δ' ἡ
 πόλις αὐτῶν ἀβασίλευτος ᾗ, τοῖς ἄρχουσιν. ἔβδομον 4

9 κυνιγοῦντες καὶ ζωγοῦντες καὶ φιλοσοφοῦντες ἐξημε-
 ροῦσι (cet. om.) C 10 τε om. vulg. 11 φιλοπονοῦντες F
 19 τὸ add. Hertlein 20 πολεμίους D.

δ' ἐστὶ μέρος τὸ βουλευῶν μὲν καὶ συνεδρεῶν τοῖς
 ὑπὲρ τῶν κοινῶν βουλευομένοις, πλήθει μὲν ἐλά-
 χιστον, εὐγενείᾳ δὲ καὶ φρονήσει μάλιστα θαυμα-
 ζόμενον· ἐκ τούτων γὰρ οἱ τε σύμβουλοι τοῖς βα-
 σιλεῦσιν εἰσιν οἱ τε διοικηταὶ τῶν κοινῶν καὶ οἱ ⁵
 δικάσται τῶν ἀμφισβητουμένων, καὶ καθόλου τοὺς
⁵ ἡγεμόνας καὶ τοὺς ἄρχοντας ἐκ τούτων ἔχουσι. τὰ
 μὲν οὖν μέρη τῆς διηρημένης πολιτείας παρ' Ἰνδοῖς
 σχεδὸν ταῦτ' ἔστιν· οὐκ ἔξεστι δὲ γαμεῖν ἐξ ἄλλου
 γένους ἢ προαιρέσεις ἢ τέχνας μεταχειρίζεσθαι, οἷον ¹⁰
 στρατιώτην ὄντα γεωργεῖν ἢ τεχνίτην ὄντα φιλο-
 σοφεῖν.

42 Ἐχει δ' ἡ τῶν Ἰνδῶν χώρα πλείστους καὶ μεγί-
 στοὺς ἐλέφαντας, ἀλλῇ τε καὶ μεγέθει πολὺ διαφέ-
 ροντας. ὀχεύεται δὲ τοῦτο τὸ ζῶον οὐχ ὥσπερ ¹⁵
 τινὲς φασιν, ἐξηλλαγμένως, ἀλλ' ὁμοίως ἵπποις καὶ
 τοῖς ἄλλοις τετράποσι ζώοις· κυοῦσι δὲ τοὺς μὲν
 ἐλαχίστους μῆνας ἑκαταίδεκα, τοὺς δὲ πλείστους
² ὀκτωκαίδεκα. τίκτουσι δὲ καθάπερ ἵπποι κατὰ τὸ
 πλεῖστον ἓν, καὶ τρέφουσι τὸ γεννηθὲν αἱ μητέρες ²⁰
 ἐπ' ἔτη ἑξ. ζῶσι δ' οἱ πλεῖστοι καθάπερ ὁ μακρο-
 βιώτατος ἄνθρωπος, οἱ δὲ μάλιστα γηράσαντες ἔτη
 διακόσια.

3 Εἰσὶ δὲ παρ' Ἰνδοῖς καὶ ἐπὶ τοὺς ξένους ἄρχον-
 τες τεταγμένοι καὶ φροντίζοντες ὅπως μηδεὶς ξένος ²⁵
 ἀδικῇται· τοῖς δ' ἀρρωστοῦσι τῶν ξένων ἰατροὺς
 εἰσάγουσι καὶ τὴν ἄλλην ἐπιμέλειαν ποιοῦνται, καὶ
 τελευτήσαντας θάπτουσιν, ἔτι δὲ τὰ καταλειφθέντα

10 γένους] μέρους II ἦ] ἡ πλείους Wess., ἡ δύο Rhod.
 ἦ] καὶ Rhod. 20 αἱ add. Reiske 28 τελευτήσαντα II.

χρήματα τοῖς προσήκουσιν ἀποδιδόασιν. οἳ τε δι- 4
 κασταὶ τὰς κρίσεις παρ' αὐτοῖς ἀκριβῶς διαγινώ-
 σκουσι, καὶ πικρῶς τοῖς ἁμαρτάνουσι προσφέρονται.
 περὶ μὲν οὖν τῆς Ἰνδικῆς καὶ τῶν κατ' αὐτὴν ἄρ- 5
 155 χαιολογουμένων ἀρκεσθῆσόμεθα τοῖς ῥηθεῖσιν.
 Περὶ δὲ τῶν Σκυθῶν τῶν οἰκούντων τὴν ὅμο- 43
 ρον χώραν ἐν μέρει διεξιμεν. οὗτοι γὰρ τὸ μὲν ἐξ
 ἀρχῆς ὀλίγην ἐνέμοντο χώραν, ὕστερον δὲ κατ' ὀλί-
 γον αὐξηθέντες διὰ τὰς ἀλλὰς καὶ τὴν ἀνδρείαν
 10 πολλὴν μὲν κατεκτήσαντο χώραν, τὸ δ' ἔθνος εἰς
 μεγάλην ἡγεμονίαν καὶ δόξαν προήγαγον. τὸ μὲν 2
 οὖν πρῶτον παρὰ τὸν Ἀράξην ποταμὸν ὀλίγοι κατ-
 ῶκον παντελῶς καὶ διὰ τὴν ἀδοξίαν καταφρο-
 νούμενοι· ἕνα δὲ τῶν ἀρχαίων ἔχοντες βασιλέα φιλο-
 15 πόλεμον καὶ διαφέροντα στρατηγία προσεκτήσαντο
 χώραν, τῆς μὲν ὀρεινῆς ἕως πρὸς τὸν Καύκασον,
 τῆς δὲ πεδινῆς τὰ παρὰ τὸν ὠκεανὸν καὶ τὴν Μαι-
 ῶτιν λίμνην καὶ τὴν ἄλλην χώραν ἕως Ταναΐδος
 ποταμοῦ. ὕστερον δὲ μυθολογοῦσι Σκύθαι παρ' 3
 20 αὐτοῖς γενέσθαι γηγενῆ παρθένον· ταύτην δ' ἔχειν
 τὰ μὲν ἄνω μέρη τοῦ σώματος μέχρι τῆς ζώνης γυ-
 ναικεῖα, τὰ δὲ κατώτερα ἐχίδνης. ταύτῃ δὲ Δία
 μιγέντα γεννῆσαι παῖδα Σκύθην ὄνομα. τοῦτον δὲ
 γενόμενον ἐπιφανέστατον τῶν πρὸ αὐτοῦ τοὺς λα-
 25 οὺς ἄφ' ἑαυτοῦ Σκύθας προσαγορεῦσαι. τῶν δὲ
 ἀπογόνων τούτου τοῦ βασιλέως ἀδελφούς δύο γε-
 νέσθαι διαφόρους ἀρετῇ, καὶ τὸν μὲν Πάλλον, τὸν

6 δὲ τῶν] δὲ D
 ὀλίγοι ὄντες add. D

11 προηγάγοντο D 13 παντελῶς]
 20 γηγενῆ παρ' α. γενέσθαι vulg.

- 4 δὲ Νάπην ὠνομάσθαι. τούτων δ' ἐπιφανεῖς πρά-
 ξεις κατεργασαμένων καὶ διελομένων τὴν βασιλείαν,
 ἀφ' ἑκατέρου τοὺς λαοὺς τοὺς μὲν Πάλους, τοὺς
 δὲ Νάπας προσαγορευθῆναι. μετὰ δέ τινας χρόνους
 τοὺς ἀπογόνους τούτων τῶν βασιλέων ἀνδρεία καὶ 5
 στρατηγία διενεγκόντας πολλὴν μὲν πέραν τοῦ Τα-
 νάιδος ποταμοῦ χώραν καταστρέψασθαι μέχρι τῆς
 Θράκης, ἐπὶ δὲ θάτερα μέρη στρατεύσαντας διατεῖ-
 ναι τῇ δυνάμει μέχρι τοῦ κατ' Αἴγυπτον Νείλου.
 5 πολλὰ δὲ καὶ μεγάλα τῶν ἀνὰ μέσον τούτων ἔθνων 10
 καταδουλωσαμένους προβιβάσαι τὴν ἡγεμονίαν τῶν
 Σκυθῶν τῇ μὲν ἐπὶ τὸν πρὸς ἀνατολὰς ὠκεανόν,
 τῇ δ' ἐπὶ τὴν Κασπίαν θάλατταν καὶ Μαιῶτιν λί-
 μνην· ἠὺξήθη γὰρ ἐπὶ πολὺ τοῦτο τὸ ἔθνος καὶ
 βασιλεῖς ἔσχεν ἀξιολόγους, ἀφ' ὧν τοὺς μὲν Σάκας 15
 προσαγορευθῆναι, τοὺς δὲ Μασσαγέτας, τινὰς δ'
 Ἀριμασπούς, καὶ τούτοις ὁμοίως ἄλλους πλείονας.
 6 ὑπὸ δὲ τούτων τῶν βασιλέων πολλὰ μὲν καὶ τῶν
 ἄλλων τῶν καταπολεμηθέντων ἔθνων μετοικίσθαι,
 δύο δὲ μεγίστας ἀποικίας γενέσθαι, τὴν μὲν ἐκ τῶν 20
 Ἀσσυρίων μετασταθεῖσαν εἰς τὴν μεταξὺ χώραν τῆς
 τε Παφλαγονίας καὶ τοῦ Πόντου, τὴν δ' ἐκ τῆς
 Μηδίας παρὰ τὸν Τάναϊν καθιδρυθεῖσαν, ἧς τοὺς
 7 λαοὺς Σαυρομάτας ὠνομασθῆναι. τούτους δ' ὅστε- 156
 ρον πολλοῖς ἔτεσιν αὐξηθέντας πορθῆσαι πολλὴν 25
 τῆς Σκυθίας, καὶ τοὺς καταπολεμηθέντας ἄρδην

1 Νάπην D   3 Νάπας D   4 Πάλους D   9 τὴν
 δύναμιν D (c. 46, 3)   10 τούτων om. D   19 μετοικεῖ-
 σθαι D, μετοικεῖσαι C, corr. Dind.   21 μετατεθεῖσαν D
 25 πολλήν] χώραν add. D.

ἀναιροῦντας ἔρημον ποιῆσαι τὸ πλεῖστον μέρος τῆς
 χώρας. μετὰ δὲ ταῦτα ἀναρχίας γενομένης κατὰ 44
 τὴν Σκυθίαν, ἐβασίλευσαν γυναῖκες ἀλκῇ διαφέ-
 ρουσαι. ἐν τούτοις γὰρ τοῖς ἔθνεσιν αἱ γυναῖκες
 5 γυμνάζονται πρὸς πόλεμον παραπλησίως τοῖς ἀνδράσι
 καὶ ταῖς ἀνδρείαις οὐδὲν λείπονται τῶν ἀνδρῶν. διὸ
 καὶ γυναικῶν ἐπιφανῶν πολλὰ καὶ μεγάλα πρά-
 ξεις ἐπετετέλεσθησαν οὐ μόνον κατὰ τὴν Σκυθίαν,
 ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν ὁμορον ταύτης χώραν. Κύρον μὲν 2
 10 γὰρ τοῦ Περσῶν βασιλέως πλεῖστον ἰσχύσαντος τῶν
 καθ' αὐτὸν καὶ στρατεύσαντος ἀξιολόγοις δυνάμεσιν
 εἰς τὴν Σκυθίαν, ἡ βασίλισσα τῶν Σκυθῶν τό τε
 στρατόπεδον τῶν Περσῶν κατέκοψε καὶ τὸν Κῦρον
 αἰχμάλωτον γενόμενον ἀνεσταύρωσε· τό τε συσταθὲν
 15 ἔθνος τῶν Ἀμαζόνων τοσοῦτον ἀνδρείᾳ διήνεγκεν
 ὥστε μὴ μόνον πολλὴν χώραν ὁμορον καταδραμεῖν,
 ἀλλὰ καὶ πολλὴν τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀσίας κατα-
 στρέψασθαι.

Ἡμεῖς δ' ἐπειδὴ περὶ τῶν Ἀμαζονίδων ἐμνήσθη- 3
 20 μεν, οὐκ ἀνοίκειον εἶναι νομίζομεν διελθεῖν περὶ
 αὐτῶν, εἰ καὶ διὰ τὴν παραδοξολογίαν μύθοις ὅμοια
 φανήσεται τὰ ῥηθέντα. παρὰ τὸν Θερμῶδοντα τοί- 45
 νυν ποταμὸν ἔθνους κρατοῦντος γυναικοκρατου-
 μένου, καὶ τῶν γυναικῶν ὁμοίως τοῖς ἀνδράσι τὰς
 25 πολεμικὰς χρεῖας μεταχειριζομένων, φασὶ μίαν ἐξ
 αὐτῶν βασιλικὴν ἐξουσίαν ἔχουσαν ἀλκῇ καὶ ῥώμῃ
 διενεγκεῖν· συστησαμένην δὲ γυναικῶν στρατόπε-

4 αἱ γυναῖκες om. II 16 ἐπιδραμεῖν CF 19 ἐπεὶ
 CF 21 εἰ καὶ] τὰ II 22 φανήσεται τὰ ῥηθέντα] δια-
 ληφθέντα II 23 κρατοῦντος] κατοικοῦντος Rhod.

δον γυμνάσαι τε τοῦτο καὶ τινας τῶν ὁμόρων κατα-
 2 πολεμῆσαι. αὐξομένης δὲ τῆς περὶ αὐτὴν ἀρετῆς τε
 καὶ δόξης συνεχῶς ἐπὶ τὰ πλησιόχωρα τῶν ἔθνων
 στρατεύειν, καὶ τῆς τύχης εὐροοῦσης φρονήμα-
 τος ἐμπίμπλασθαι, καὶ θυγατέρα μὲν Ἄρεος αὐτὴν 5
 προσαγορεῦσαι, τοῖς δ' ἀνδράσι προσνεῖμαι τὰς
 ταλασιουργίας καὶ τὰς τῶν γυναικῶν κατ' οἴκους
 ἐργασίας. νόμους τε καταδειξαι, δι' ὧν τὰς μὲν γυ-
 ναῖκας ἐπὶ τοὺς πολεμικοὺς ἀγῶνας προάγειν, τοῖς
 δ' ἀνδράσι ταπείνωσιν καὶ δουλείαν περιάπτειν. 10
 3 τῶν δὲ γεννωμένων τοὺς μὲν ἄρρενας ἐπήρουν τὰ
 τε σκέλη καὶ τοὺς βραχίονας, ἀχρηστους κατασκευά-
 ζοντες πρὸς τὰς πολεμικὰς χρείας, τῶν δὲ θηλυτε-
 ρῶν τὸν δεξιὸν μαστὸν ἐπέκαον, ἵνα μὴ κατὰ τὰς
 ἀκμὰς τῶν σωματῶν ἐπαιρόμενος ἐνοχλῇ· ἀφ' ἧς 15
 αἰτίας συμβῆναι τὸ ἔθνος τῶν Ἀμαζόνων ταύτης
 4 τυχεῖν τῆς προσηγορίας. καθόλου δὲ διαφέρουσιν 157
 αὐτὴν συνέσει καὶ στρατηγία πόλιν μὲν κτίσαι με-
 γάλην παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Θερμώδοντος ποτα-
 μοῦ, τοῦνομα Θεμίσκυραν, καὶ βασιλεία κατασκευά- 20
 σαι περιβόητα, κατὰ δὲ τὰς στρατείας ἐπιμελομέ-
 νην πολὺ τῆς εὐταξίας τὸ μὲν πρῶτον καταπολε-
 μῆσαι πάντας τοὺς ὁμόρους μέχρι τοῦ Τανάιδος
 5 ποταμοῦ. καὶ ταύτην μὲν φασι ταύτας τὰς πράξεις
 ἐπιτελεσαμένην καὶ κατὰ τινα μάχην λαμπρῶς ἀγω- 25
 46 νισαμένην ἡρωικῶς τελευτῆσαι τὸν βίον. διαδεξα-
 μένην δὲ τὴν ταύτης θυγατέρα τὴν βασιλείαν ξη-

5 ἐαυτὴν vulg. 11 πηροῦν Stephanus 12 κατασκευα-
 ζούσας Cobet 14 ἐπικαίειν II 15 ἀκμὰς Dindorf (III 53, 3),
 μάχας codices 25 ἐντελεσαμένην D 26 τὸν βίον om. II.

λῶσαι μὲν τὴν ἀρετὴν τῆς μητρός, ὑπερβαλέσθαι
 δὲ ταῖς κατὰ μέρος πράξεσι. τὰς μὲν γὰρ παρθέ-
 νους ἀπὸ τῆς πρώτης ἡλικίας ἐν τε ταῖς θήραις
 γυμνάζειν καὶ καθ' ἡμέραν ἀσκεῖν τὰ πρὸς πόλε-
 5 μον ἀνήκοντα, καταδειξαι δὲ καὶ θυσίας μεγαλο-
 πρεπεῖς Ἄρει τε καὶ Ἀρτέμιδι τῇ προσαγορευομένῃ
 Ταυροπόλῳ· στρατεύσασαν δ' εἰς τὴν πέραν τοῦ 2
 Ταναΐδος ποταμοῦ χώραν καταπολεμῆσαι πάντα τὰ
 ἔθνη τὰ συνεχῇ μέχρι τῆς Θράκης· ἀνακάμψασαν
 10 δὲ μετὰ πολλῶν λαφύρων εἰς τὴν οἰκίαν ναοὺς
 μεγαλοπρεπεῖς κατασκευάσαι τῶν προειρημένων
 θεῶν, καὶ τῶν ὑποτεταγμένων ἐπικεικῶς ἄρχουσας
 ἀποδοχῆς τυγχάνειν τῆς μεγίστης. στρατεῦσαι δὲ καὶ
 ἐπὶ θάτερα μέρη, καὶ πολλὴν τῆς Ἀσίας κατακτήσα-
 15 σθαι, καὶ διατεῖναι τῇ δυνάμει μέχρι τῆς Συρίας.
 μετὰ δὲ τὴν ταύτης τελευτὴν αἰεὶ τὰς προσηκούσας τῷ 3
 γένει διαδεχομένας τὴν βασιλείαν ἄρξαι μὲν ἐπιφα-
 νῶς, αὐξῆσαι δὲ τὸ ἔθνος τῶν Ἀμαζονίδων δυνάμει
 τε καὶ δόξῃ. μετὰ δὲ ταῦτα πολλαῖς γενεαῖς ὅστε-
 20 ρον, διαβεβοημένης κατὰ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην τῆς
 περὶ αὐτὰς ἀρετῆς, Ἡρακλέα φασὶ τὸν ἐξ Ἀλκμή-
 νης καὶ Διὸς ἄθλον λαβεῖν παρ' Εὐρυσθέως τὸν
 Ἰπολύτης τῆς Ἀμαζόνος ζωστῆρα. διόπερ στρα- 4
 τεῦσαι μὲν αὐτόν, παρατάξει δὲ μεγάλη νικήσαντα
 25 τό τε στρατόπεδον τῶν Ἀμαζόνων κατακόψαι καὶ
 τὴν Ἰπολύτην μετὰ τοῦ ζωστῆρος ζωγρήσαντα τὸ
 ἔθνος τοῦτο τελῶς συντρίψαι. διόπερ τοὺς περι-
 οικοῦντας βαρβάρους τῆς μὲν ἀσθενείας αὐτῶν κατα-

φρονήσαντας, τῶν δὲ καθ' ἑαυτοὺς μνησικακήσαντας, πολεμῆσαι συνεχῶς τὸ ἔθνος ἐπὶ τοσοῦτον ὥστε μηδ' ὄνομα τοῦ γένους τῶν Ἀμαζονίδων ἀπολιπεῖν.

5 μετὰ γὰρ τὴν Ἡρακλέους στρατείαν ὀλίγοις ὕστερον ἔτεσι κατὰ τὸν Τρωικὸν πόλεμόν φασι Πενθεσίλειαν 5 τὴν βασιλεύουσαν τῶν ὑπολελειμμένων Ἀμαζονίδων, Ἄρεος μὲν οὖσαν θυγατέρα, φόνον δ' ἐμφύλιον 158 ἐπιτελεσαμένην, φυγεῖν ἐκ τῆς πατρίδος διὰ τὸ μῦσος. συμμαχήσασαν δὲ τοῖς Τρωσὶ μετὰ τὴν Ἑκτορος τελευτὴν πολλοὺς ἀνελεῖν τῶν Ἑλλήνων, 10 ἀριστεύσασαν δ' αὐτὴν ἐν τῇ παρατάξει καταστρέψαι τὸν βίον ἡρωικῶς ὑπ' Ἀχιλλέως ἀναιρεθεῖσαν. τῶν μὲν οὖν Ἀμαζονίδων ἐσχάτην ταύτην λέγουσιν ἁωδρεῖα διενεγκεῖν, καὶ τὸ λοιπὸν αἰεὶ τὸ ἔθνος ταπεινούμενον ἀσθενῆσαι παντελῶς· διὸ καὶ κατὰ 15 τοὺς νεωτέρους καιροὺς, ἐπειδὴν τινες περὶ τῆς αὐτῶν ἀνδρείας διεξίωσι, μύθους ἡγοῦνται πεπλασμένους τὰς περὶ τῶν Ἀμαζονίδων ἀρχαιολογίας.

47 Ἡμεῖς δ' ἐπεὶ τὰ πρὸς ἄρκτους κεκλιμένα μέρη τῆς Ἀσίας ἠξιώσαμεν ἀναγραφῆς, οὐκ ἀνοίκειον εἰ- 20 ναι νομίζομεν τὰ περὶ τῶν Ὑπερβορέων μυθολογούμενα διελθεῖν. τῶν γὰρ τὰς παλαιὰς μυθολογίας ἀναγεγραφότων Ἐκαταῖος καὶ τινες ἕτεροί φασιν ἐν τοῖς ἀντιπέρας τῆς Κελτικῆς τόποις κατὰ τὸν ὠκεανὸν εἶναι νῆσον οὐκ ἐλάττω τῆς Σικελίας. 25 ταύτην ὑπάρχειν μὲν κατὰ τὰς ἄρκτους, κατοικεῖσθαι δὲ ὑπὸ τῶν ὀνομαζομένων Ὑπερβορέων ἀπὸ τοῦ πορρωτέρω κεῖσθαι τῆς βορείου πνοῆς· οὖσαν

δ' αὐτὴν εὐγείον τε καὶ πάμπορον, ἔτι δ' εὐκρα-
 σία διαφέρουσιν, διττοὺς κατ' ἔτος ἐκφέρειν καρ-
 πούς. μυθολογοῦσι δ' ἐν αὐτῇ τὴν Αἰτῶν γερονέ- 2
 ναι· διὸ καὶ τὸν Ἀπόλλω μάλιστα τῶν ἄλλων θεῶν
 5 παρ' αὐτοῖς τιμᾶσθαι· εἶναι δ' αὐτοὺς ὥσπερ ἱερεῖς
 τινὰς Ἀπόλλωνος διὰ τὸ τὸν θεὸν τοῦτον καθ'
 ἡμέραν ὑπ' αὐτῶν ὑμνεῖσθαι μετ' ᾠδῆς συνεχῶς
 καὶ τιμᾶσθαι διαφερόντως. ὑπάρχειν δὲ καὶ κατὰ
 τὴν νῆσον τέμενός τε Ἀπόλλωνος μεγαλοπρεπὲς καὶ
 10 ναὸν ἀξιόλογον ἀναθήμασι πολλοῖς κεκοσμημένον,
 σφαιροειδῆ τῷ σχήματι. καὶ πόλιν μὲν ὑπάρχειν 3
 ἱερὰν τοῦ θεοῦ τούτου, τῶν δὲ κατοικούντων αὐ-
 τὴν τοὺς πλείστους εἶναι κιθαριστάς, καὶ συνεχῶς
 ἐν τῷ ναῷ κιθαρίζοντας ὕμνους λέγειν τῷ θεῷ μετ'
 15 ᾠδῆς, ἀποσεμνύνοντας αὐτοῦ τὰς πράξεις. ἔχειν 4
 δὲ τοὺς Ὑπερβορέους ἰδίαν τινὰ διάλεκτον, καὶ πρὸς
 τοὺς Ἕλληνας οἰκειότατα διακεῖσθαι, καὶ μάλιστα
 πρὸς τοὺς Ἀθηναίους καὶ Ἀηλείους, ἐκ παλαιῶν χρό-
 νων παρειληφότας τὴν εὐνοίαν ταύτην. καὶ τῶν
 20 Ἑλλήνων τινὰς μυθολογοῦσι παραβαλεῖν εἰς Ὑπερ-
 159 βορέους, καὶ ἀναθήματα πολυτελῆ καταλιπεῖν γράμ-
 μασιν Ἑλληνικοῖς ἐπιγεγραμμένα. ὥσάντως δὲ καὶ 5
 ἐκ τῶν Ὑπερβορέων Ἀβαριν εἰς τὴν Ἑλλάδα καταν-
 τήσαντα τὸ παλαιὸν ἀνασῶσαι τὴν πρὸς Ἀηλείους
 25 εὐνοίαν τε καὶ συγγένειαν. φασὶ δὲ καὶ τὴν σε-
 λήνην ἐκ ταύτης τῆς νήσου φαίνεσθαι παντελῶς
 ὀλίγον ἀπέχουσαν τῆς γῆς καὶ τινὰς ἐξοχὰς γεώδεις
 ἔχουσιν ἐν αὐτῇ φανεράς. λέγεται δὲ καὶ τὸν θεὸν 6

δι' ἐτῶν ἑννεακαίδεκα καταντᾶν εἰς τὴν νῆσον, ἐν
οἷς αἱ τῶν ἄστρον ἀποκαταστάσεις ἐπὶ τέλος ἄγον-
ται· καὶ διὰ τοῦτο τὸν ἑννεακαίδεκαετῆ χρόνον ὑπὸ
7 τῶν Ἑλλήνων Μένωνος ἐνιαυτὸν ὀνομάζεσθαι. κατὰ
δὲ τὴν ἐπιφάνειαν ταύτην τὸν θεὸν καθαρίζειν τε ⁵
καὶ χορεύειν συνεχῶς τὰς νύκτας ἀπὸ ἰσημερίας
ἑαρινῆς ἕως πλειάδος ἀνατολῆς ἐπὶ τοῖς ἰδίῳις εὐη-
μερήμασι τεροπόμενον. βασιλεύειν δὲ τῆς πόλεως
ταύτης καὶ τοῦ τεμένους ἐπάρχειν τοὺς ὀνομαζομέ-
νους Βορεάδας, ἀπογόνους ὄντας Βορέου, καὶ κατὰ ¹⁰
γένος αἰεὶ διαδέχεσθαι τὰς ἀρχάς.

48 Τούτων δ' ἡμῖν διευκρινημένων μεταβιβάζομεν
τὸν λόγον ἐπὶ τὰ ἕτερα μέρη τῆς Ἀσίας τὰ μὴ τε-
τευχότα τῆς ἀναγραφῆς, καὶ μάλιστα τὰ κατὰ τὴν
Ἀραβίαν. αὕτη γὰρ κεῖται μὲν μεταξὺ Συρίας καὶ ¹⁵
τῆς Αἰγύπτου, πολλοῖς δὲ καὶ παντοδαποῖς ἔθνεσι
διείληπται. τὰ μὲν οὖν πρὸς τὴν ἑω μέρη κατοικοῦ-
σιν Ἀραβες οὓς ὀνομάζουσι Ναβαταίους, νεμόμενοι
χώραν τὴν μὲν ἔρημον. τὴν δὲ ἄνυδρον, ὀλίγην δὲ
2 καρποφόρον. ἔχουσι δὲ βίον ληστρικόν, καὶ πολλὴν ²⁰
τῆς ὁμόρου χώρας κατατρέχοντες ληστεύουσιν, ὄντες
δύσμαχοι κατὰ τοὺς πολέμους. κατὰ γὰρ τὴν
ἄνυδρον χώραν λεγομένην κατεσκευακότες εὐκαιρα
φρέατα, καὶ ταῦτα πεποιηκότες τοῖς ἄλλοις ἐθνέσιν
ἄγνωστα, συμφεύγουσιν εἰς τὴν χώραν ταύτην ἀκιν- ²⁵
3 δύνως. αὐτοὶ μὲν γὰρ εἰδότες τὰ κατακεκρυμμένα
τῶν ὑδάτων, καὶ ταῦτ' ἀνοίγοντες, χρῶνται δαψι-

2 οἷς] οἷς καὶ C   4 Μένωνος] μέγαν C   8 δὲ
Dindorf, τε libri   18 ὀνομάζουσιν ἀραβαίους D   24
ἄλλοις ἐθνεσιν Dindorf, ἄλλοις ἔθνεσιν libri.

λέσι ποτοῖς· οἱ δὲ τούτους ἐπιδιώκοντες ἄλλοεθνεῖς
 σπανίζοντες τῆς ὑδρείας διὰ τὴν ἄγνοιαν τῶν φρεά-
 τῶν, οἱ μὲν ἀπόλλυνται διὰ τὴν σπάνιν τῶν ὑδά-
 των, οἱ δὲ πολλὰ κακοπαθήσαντες μόγις εἰς τὴν
 5 οἰκείαν σῶζονται. διόπερ οἱ ταύτην τὴν χώραν 4
 160 κατοικοῦντες Ἀραβες, ὄντες δυσκαταπολέμητοι, δια-
 τελοῦσιν ἀδούλωτοι, πρὸς δὲ τούτοις ἔπηλυν μὲν
 ἡγεμόνα τὸ παράπαν οὐ προσδέχονται, διατελοῦσι
 δὲ τὴν ἐλευθερίαν διαφυλάττοντες ἀσάλευτον. διό- 5
 10 περ οὗτ' Ἀσσύριοι τὸ παλαιὸν οὗθ' οἱ Μήδων καὶ
 Περσῶν, ἔτι δὲ Μακεδόνων βασιλεῖς ἡδυνήθησαν
 αὐτοὺς καταδουλώσασθαι, πολλὰς μὲν καὶ μεγάλας
 δυνάμεις ἐπ' αὐτοὺς ἀγαρόντες, οὐδέποτε δὲ τὰς
 ἐπιβολὰς συντελέσαντες. ἔστι δ' ἐν τῇ χώρᾳ τῶν 6
 15 Ναβαταίων καὶ πέτρα καθ' ὑπερβολὴν ὄχυρά, μίαν
 ἀνάβασιν ἔχουσα, δι' ἧς κατ' ὀλίγους ἀναβαίνον-
 τες ἀποτίθενται τὰς ἀποσκευὰς· λίμνη τε μεγάλη
 φέρουσα πολλὴν ἄσφαλτον. ἐξ ἧς λαμβάνουσιν οὐκ
 ὀλίγας προσόδους. αὕτη δ' ἔχει τὸ μὲν μῆκος στα- 7
 20 δίων ὡς πεντακοσίων, τὸ δὲ πλάτος ὡς ἐξήκοντα,
 τὸ δ' ὕδωρ δυσῶδες καὶ διάπικρον, ὥστε μὴ δύ-
 νασθαι μῆτ' ἰχθὺν τρέφειν μῆτ' ἄλλο τῶν καθ'
 ὕδατος εἰωθότων ζώων εἶναι. ἐμβαλλόντων δ' εἰς
 αὐτὴν ποταμῶν μεγάλων τῇ γλυκύνῃ διαφόρων,
 25 τούτων μὲν περιγίνεται κατὰ τὴν δυσωδίαν, ἐξ αὐ-
 τῆς δὲ μέσης κατ' ἐνιαυτὸν ἐκφυεῖ ἄσφαλτον μέ-
 γεθος ποτὲ μὲν μεῖζον ἢ τριπλέθρον, ἔστι δ' ὅτε

4 μόλις II   12 μὲν] δὲ DF   14 τῶν ἀναβατῶν D
 23 ἐμβαλλόντων CF   26 ἐκφυεῖσα DF.

δυοῖν πλέθρων· ἐφ' ᾧ δὴ συνήθως οἱ περιοικοῦν-
 τες βάρβαροι τὸ μὲν μείζον καλοῦσι ταῦρον, τὸ δ'
 8 ἔλαττον μόσχον ἐπονομάζουσιν. ἐπιπλεούσης δὲ τῆς
 ἀσφάλτου πελαγίας ὁ τύπος φαίνεται τοῖς [μὲν] ἐξ
 ἀποστήματος θεωροῦσιν οἷονεὶ νῆσος. τὴν δ' ἔκπτω- 5
 σιν τῆς ἀσφάλτου συμβαίνει φανεράν γίνεσθαι τοῖς
 ἀνθρώποις πρὸ ἡμερῶν εἴκοσι [δυό]· κύκλῳ γὰρ τῆς
 λίμνης ἐπὶ πολλοὺς σταδίους ὁσμὴ προσπίπτει μετὰ
 πνεύματος, καὶ πᾶς ὁ περὶ τὸν τόπον ἄργυρός τε
 καὶ χρυσὸς καὶ χαλκὸς ἀποβάλλει τὴν ιδιότητα τοῦ 10
 χρώματος. ἀλλ' αὕτη μὲν ἀποκαθίσταται πάλιν,
 ἐπειδὴν ἀναφυσήθῃναι συμβῇ πᾶσαν τὴν ἄσφαλ-
 τον· ὁ δὲ πλησίον τόπος ἔμπυρος ὢν καὶ δυσώδης
 ποιεῖ τὰ σώματα τῶν ἀνθρώπων ἐπίνοσα καὶ παν-
 9 τελῶς ὀλιγοχρόνια. ἀγαθὴ δ' ἐστὶ φοινικόφυτος 15
 ὅσην αὐτῆς συμβαίνει ποταμοῖς διειληφθαι χρησί-
 μοις ἢ πηγαῖς δυναμέναις ἀρδεύειν. γίνεται δὲ περὶ
 τοὺς τόπους [τούτους] ἐν αὐλῶνί τινι καὶ τὸ καλού-
 μενον βάλσαμον, ἐξ οὗ πρόσοδον ἀδρὰν λαμβά-
 νουσιν, οὐδαμοῦ μὲν τῆς ἄλλης οἰκουμένης εὐρι- 20
 σκομένου τοῦ φυτοῦ τούτου, τῆς δ' ἐξ αὐτοῦ χρείας 161
 εἰς φάρμακα τοῖς ἰατροῖς καθ' ὑπερβολὴν εὐθε-
 τούσης.

49 Ἡ δ' ἐχομένη τῆς ἀνύδρου καὶ ἐρήμου χώρας
 Ἀραβία τοσοῦτο διαφέρει ταύτης ὥστε διὰ τὸ πλη- 25
 θος τῶν ἐν αὐτῇ φανομένων καρπῶν τε καὶ τῶν ἄλ-

1 ᾧ] ᾧν codices; cf. XIX 98 4 τύπος Schäfer,
 τόπος libri μὲν codices, om. XIX 98 7 δυό DF; cf. XIX 98
 12 ἀναφυσῆσαι codices; cf. XIX 98 14 ποιεῖται vulg. 16
 αὐτοῖς DF 17 ἀρδεύειν GM, ἀρδεῦσαι cet. 18 τούτους
 om. CDF 19 ἀδρὰν XIX 98, μικρὰν D, λαμπρὰν II.

λων ἀγαθῶν εὐδαίμονα Ἀραβίαν προσαγορευθῆναι.
 κάλαμον μὲν γὰρ καὶ σχοῖνον καὶ τὴν ἄλλην ὕλην 2
 τὴν ἀρωματίζουσιν πολλὴν φέρει καὶ καθόλου παντο-
 δαπὰς φύλλων εὐωδίας, καὶ τῶν ἀποσταζόντων δα-
 5 κρύων ὁσμαῖς ποικίλαις διείληπται· τὴν τε γὰρ
 σμύρναν καὶ τὸν προσφιλέστατον τοῖς θεοῖς εἰς τε
 τὴν οἰκουμένην ἅπασαν διαπόμπιμον λιβανωτὸν αἰ-
 ταύτης ἐσχατιαὶ φέρουσι. τοῦ δὲ κόστου καὶ κασίας, 3
 ἔτι δὲ κινναμώμου καὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων
 10 χόρτοι καὶ θάμνοι βαθεῖαι τοσαῦται πεφύκασιν ὥστε
 τὰ παρὰ τοῖς ἄλλοις σπανίως ἐπὶ βωμοὺς θεῶν τι-
 θέμενα παρ' ἐκείνοις καὶ κλιβάνων ὑπάρχειν ἐκκαύ-
 ματα, καὶ τὰ παρὰ τοῖς ἄλλοις μικρῷ δαίματι ὑπάρ-
 χοντα παρ' ἐκείνοις στιβάδας οἰκετικὰς ἐπὶ τῶν
 15 οἰκιῶν παρέχεσθαι. τό τε καλούμενον κινάμωμον
 διάφορον χρεῖαν παρεχόμενον καὶ ῥητίνη καὶ τερέ-
 βινθος ἅπλωτος εὐώδης φύεται περὶ τοὺς τόπους.
 ἐν δὲ τοῖς ὄρεσιν οὐ μόνον ἐλάτη καὶ πεύκη φύεται 4
 δαψιλῆς, ἀλλὰ καὶ κέδρος καὶ ἔρκευθος ἅπλωτος
 20 καὶ τὸ καλούμενον βόρατον. πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα
 φύσεις εὐώδεις καρποφοροῦσαι τὰς ἀπορροίας καὶ
 προσπνεύσεις ἔχουσι τοῖς ἐγγίσασι προσηνεστάτας.
 καὶ γὰρ αὐτὸ τὸ τῆς γῆς ἔχει τι φυσικὸν ἔνατμον
 καὶ θυμιάμασιν ἡδέειν ἰοικός. διὸ καὶ κατὰ τινας 5
 25 τόπους τῆς Ἀραβίας ὁρυττομένης τῆς γῆς εὐρίσκονται
 φλέβες εὐώδεις, ὧν μεταλλενομένων ἐξαίσιον τὸ μέ-
 γεθος λατομίαι γίνονται· ἐκ δὲ τούτων τὰς οἰκίας
 συλλέγοντες κατασκευάζουσιν, αἷς ὅταν ἐκ τοῦ περι-

7 πᾶσαν CF αἰ ταύτης Reiske, ἀπ' αὐτῆς αἰ ταύτης
 libri 10 χόρτοι] οἱ χόρτοι C 24 ἡδέειν] εὐώδεσιν II.

ἔχοντας προσπέσωσι ψεκάδες, τὸ διατηκόμενον ὑπὸ
 τῆς ἱκμάδος συρρεῖ εἰς τὰς ἀρμογάς τῶν λίθων, καὶ
 50 πηγνύμενον συμφυεῖς ἀπεργάζεται τοίχους. μεταλ-
 λεύεται δὲ κατὰ τὴν Ἀραβίαν καὶ ὁ προσἀγορευό-
 μενος ἄπυρος χρυσός, οὐχ ὥσπερ παρὰ τοῖς ἄλλοις ⁵
 ἐκ ψηγμάτων καθεψόμενος, ἀλλ' εὐθύς ὀρυττόμενος ¹⁶²
 εὐρίσκεται τὸ μέγεθος καρύοις κασταναῖκοις παρα-
 πλήσιος, τὴν δὲ χρόαν οὕτω φλογώδης ὥστε τοὺς
 ἐντιμοτάτους λίθους ὑπὸ τῶν τεχνιτῶν ἐνδεθέντας
 2 ποιεῖν τὰ κάλλιστα τῶν κοσμημάτων. θρεμμάτων ¹⁰
 τε παντοδαπῶν τοσοῦτο κατ' αὐτὴν ὑπάρχει πλήθος
 ὥστε ἔθνη πολλὰ νομάδα βίον ἡρημένα δύνασθαι
 καλῶς διατρέφεσθαι, σίτου μὲν μὴ προσδεόμενα,
 τῇ δ' ἀπὸ τούτων δαψιλείᾳ χορηγούμενα. θηρίων
 τε πλήθος ἀλκίμων ἢ προσορίζουσα τῇ Συρίᾳ τρέφει· ¹⁵
 καὶ γὰρ λέοντας καὶ παρδάλεις ἐν αὐτῇ πολλῶ πλεί-
 ονας καὶ μείζους καὶ ταῖς ἀλκαῖς διαφόρους πεφυ-
 κέναι ἤπερ ἐν τῇ Λιβύῃ συμβέβηκε· πρὸς δὲ τούτοις
 3 οἱ καλούμενοι Βαβυλώνιοι τίγρεις. φέρει δὲ καὶ
 ξῶα διφνῆ καὶ μεμιγμένα ταῖς ιδέαις, ὧν αἱ μὲν ²⁰
 ὀνομαζόμεναι στρουθοκάμηλοι περιειλήφασιν τοῖς τύ-
 ποις μίγματα χηνῶν καὶ καμήλων ἀκολουθῶς τῇ
 προσηγορίᾳ. τὸ μὲν γὰρ μέγεθος ἔχουσι νεογενεῖ
 καμήλῳ παραπλήσιον, τὰς δὲ κεφαλὰς πεφρικυίας
 θριξὶ λεπταῖς, τοὺς δ' ὀφθαλμοὺς μεγάλους καὶ κατὰ ²⁵
 τὴν χρόαν μέλανας, ἀπαράλλάκτους κατὰ τὸν τύπον

1 τὸ διατηκόμενον Wesseling, τὸ om. D, διὰ τὸ τηκό-
 μενον CF ὑπὸ Dindorf, ἀπὸ libri 2 συρρεῖν CF
 ἀρμάς D 18 πρὸς — τίγρεις f. del. 22 χηνῶν] πτη-
 νῶν Rhod. 24 πεφρικυίας Cobet, πεφρυκυίας libri.

καὶ τὸ χρώμα τοῖς τῶν καμήλων. μακροτράχηλον 4
 δ' ὑπάρχον ῥύγχος ἔχει βραχὺ παντελῶς καὶ εἰς
 ὄξυ συνηγμένον. ἐπτέρωται δὲ ταρσοῖς μαλακοῖς
 [καὶ] τετριχωμένοις, καὶ δυσὶ σκέλεσι στηριζόμενον
 5 καὶ ποσὶ διχήλοις χερσαῖον ἄμα φαίνεται καὶ πτηνόν.
 διὰ δὲ τὸ βάρος οὐ δυνάμενον ἐξῆραι καὶ πέτεσθαι 5
 κατὰ τῆς γῆς ὥκως ἀκροβατεῖ, καὶ διωκόμενον ὑπὸ
 τῶν ἱππέων τοῖς ποσὶ τοὺς ὑποπίπτοντας λίθους
 οὕτως εὐτόνως ἀποσφενδονᾷ πρὸς τοὺς διώκοντας
 10 ὥστε πολλάκις καρτεραῖς πληγαῖς αὐτοὺς περιπίπτειν.
 ἐπειδὴν δὲ περικατάληπτον ἦ, τὴν κεφαλὴν εἰς τινα 6
 θάμνον ἢ τοιαύτην σκέπην ἀποκρύπτεται, οὐχ, ὥς
 οἴονται τινες, ἀφροσύνη καὶ νωθρότητι ψυχῆς διὰ
 τὸ μὴ βλέπειν ἑτέρους μηδ' αὐτὸ βλέπεσθαι δια-
 15 λαμβάνον ὑφ' ἑτέρων, ἀλλὰ διὰ τὸ τοῦ σώματος
 ἔχειν τοῦτο τὸ μέρος ἀσθενέστατον σκέπην αὐτῷ
 πρὸς σωτηρίαν περιποιεῖ· ἀγαθὴ γὰρ ἡ φύσις δι- 7
 163 δάσκαλος ἅπασι τοῖς ζώοις πρὸς διατήρησιν οὐ
 μόνον ἑαυτῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν γεννωμένων, διὰ τῆς
 20 συγγενοῦς φιλοζωίας τὰς διαδοχὰς εἰς αἰῶδιον ἔγουσα
 διαμονῆς κύκλον. αἱ δὲ καλούμεναι καμηλοπαρδᾶ- 51
 λεις τὴν [μὲν] μίξιν ἀμφοτέρων ἔχουσι τῶν ἐν τῇ
 προσηγορίᾳ περιειλημμένων ζώων. τῷ μὲν γὰρ
 μεγέθει μικρότεραι τῶν καμήλων εἰσὶ καὶ βραχυ-
 25 τραχηλότεραι, τὴν δὲ κεφαλὴν καὶ τὴν τῶν ὁμμάτων
 διάθεσιν παρδάλει παρεμφερεῖς διατετύπωνται· τὸ

3 μαλακῶς fort. 4 καὶ om. CD; καὶ μαλακοῖς F 12
 ἦ] τινα add. D 17 περιποιεῖν vulg., περιποιεῖν Reiske
 20 διαδοχὰς] διαμονὰς DF 21 διαμονῆς] διαδοχῆς C
 καμηλοπαρδῆεις D 22 μὲν del. Dind. 26 παρεμφερεῖ C,
 προσεμφερεῖ D, corr. Hertlein.

- δὲ κατὰ τὴν ῥάχιν κύρτωμα παρεμφερὲς ἔχουσαι
καμήλω, τῷ χρώματι καὶ τῇ τριχώσει παρδάλεσιν
εἰκόασιν· ὁμοίως δὲ καὶ τὴν οὐρὰν μακρὰν ἔχουσαι
2 τὴν τοῦ θηρίου φύσιν ἀποτυποῦνται. γίνονται δὲ
καὶ τραγέλαφοι καὶ βούβαλοι καὶ ἄλλα πλείω γένη 5
δίμορφα ζώων καὶ τὴν σύνθεσιν ἐκ τῶν πλείστον
τὴν φύσιν κεχωρισμένων ἔχοντα, περὶ ὧν τὰ κατὰ
3 μέρος μακρὸν ἂν εἴη γράφειν. δοκεῖ γὰρ ἡ συνεγ-
γίξουσα χώρα τῇ μεσημβρίᾳ τὴν ἀφ' ἡλίου δύναμιν
ζωτικωτάτην οὔσαν πολλὴν ἐμπνεῖσθαι, καὶ διὰ 10
τοῦτο πολλῶν καὶ ποικίλων, ἔτι δὲ καλῶν ζώων
4 φύσεις γεννᾶν. διὰ δὲ τὰς αὐτὰς αἰτίας κατὰ μὲν
τὴν Αἴγυπτον τοὺς τε κροκοδείλους φύεσθαι καὶ
τοὺς ποταμίους ἵππους, κατὰ δὲ τὴν Αἰθιοπίαν καὶ
τὴν τῆς Αἰθύης ἔρημον ἐλεφάντων τε πλῆθος καὶ 15
παντοδαπῶν ὄφειν τε καὶ τῶν ἄλλων θηρίων καὶ
δρακόντων ἐξηλλαγμένων τοῖς τε μεγέθεσι καὶ ταῖς
ἀλκαῖς, ὁμοίως δὲ καὶ τοὺς περὶ τὴν Ἰνδικὴν ἐλέ-
φαντας, ὑπερβάλλοντας τοῖς τε ὕγκοις καὶ πλήθεσιν,
ἔτι δὲ ταῖς ἀλκαῖς. 20
- 52 Οὐ μόνον δ' ἐν ταύταις ταῖς χώραις ζῶα γεν-
νᾶται ταῖς ιδέαις ἐξηλλαγμένα διὰ τὴν ἀφ' ἡλίου
συνεργίαν καὶ δύναμιν, ἀλλὰ καὶ λίθων παντοίων
ἐκφύσεις διάφοροι ταῖς χροαῖς καὶ ταῖς λαμπρότησι
2 διαφανεῖς. τοὺς γὰρ κρυστάλλους λίθους ἔχειν τὴν 25
σύστασιν ἐξ ὕδατος καθαροῦ παγέντος οὐχ ὑπὸ ψύ-
χους, ἀλλ' ὑπὸ θείου πυρὸς δυνάμεως, δι' ἣν ἀσῆ-
πτους μὲν αὐτοὺς διαμένειν, βαφῆναι δὲ πολυμόρφως

ἀναθυμιάσει πνεύματος. σμαράγδους γὰρ καὶ τὰ 3
καλούμενα βηρούλλια κατὰ τὰς ἐν τοῖς χαλκουργείοις
μεταλλείαις γινόμενα διὰ τὴν ἀπὸ τῶν θείων βαφὴν
καὶ σύνδεσιν συγχρώζεσθαι, τοὺς δὲ χρυσολίθους
164 ὑπὸ καπνώδους ἀναθυμιάσεως ἡλίου θερμότητι φυ-
6 ομένους λέγουσι τυγχάνειν τούτου τοῦ χρώματος.
διὸ καὶ τοὺς ὀνομαζομένους ψευδοχρῆσους κατα- 4
σκευάζεσθαι διὰ τοῦ θνητοῦ καὶ ὑπ' ἀνθρώπων γε-
γονότος πυρὸς βαπτομένων τῶν κρυστάλλων. τὰς
10 δὲ τῶν ἀνθρώπων φύσεις φωτὸς δύναμιν ἐμπιλη-
θεῖσαν τῇ πῆξει φασὶν ἀποτελεῖν τῷ μᾶλλον καὶ
ἥττον τὰς ἐν αὐτοῖς διαφοράς. παραπλησίως δὲ 5
καὶ τὰς τῶν ὀρνέων μορφὰς ἐπιχρώζεσθαι, τὰς μὲν
ὀλοπορφύρους φαινομένας, τὰς δὲ κατὰ μέρος παν-
15 τοίαις χροαῖς διειλημμένας· τὰ μὲν γὰρ φλόγινα,
τὰ δὲ κροκώδη, τινὰ δὲ σμαραγδίζοντα, πολλὰ δὲ
χρυσοειδῇ φαίνεσθαι κατὰ τὰς πρὸς τὸ φῶς ἐγκλί-
σεις αὐτῶν, καὶ καθόλου πολυειδεῖς καὶ δυσερμη-
νεύτους ἀποτελεῖσθαι χροᾶς· ὅπερ καὶ ἐπὶ τῆς κατ'
20 οὐρανὸν ἱριδος ὁρᾶσθαι γινόμενον ὑπὸ τοῦ περὶ
τὸν ἥλιον φωτός. ἐκ δὲ τούτων τοὺς φυσιολόγους 6
συλλογιζομένους ἀποφαίνεσθαι διότι καὶ τὴν ἄνω-
θεν τῆς τῶν προειρημένων ἐκφύσεως ποικιλίαν ἔβα-
ψεν ὁ συγγενὴς θερμασία, συνεργήσαντος ἡλίου
25 τοῦ ζωοποιοῦντος τὰς ἐκάστων μορφὰς. καθόλου 7
δὲ καὶ τῆς περὶ τὰ ἄνθη διαφορᾶς τῆς χροᾶς καὶ

5 θερμότητος CF' φνομένης conicio 7 ψευδοχρυσο-
λίθους Salmasius 9 τὰς — φύσεις] ταῖς — φύσεσι conicio
11 φασὶν Rhod., φύσιν codices τῷ] καὶ τῷ Reiske 20
ἱριος D 23 τῆς del. et ἐκ φύσεως leg. Reiske.

τῆς τῆς γῆς ποικιλίας τοῦτον ὑπάρχειν αἴτιον καὶ
 δημιουργόν· οὗ τὴν φυσικὴν ἐνέργειαν τὰς θνητὰς
 τέχνας μιμησαμένας βιάσθαι ἕκαστα καὶ ποικίλλειν,
 8 μαθητρίας γενομένης τῆς φύσεως. τὰ μὲν γὰρ χρώ-
 ματα τὸ φῶς ἀπεργάζεσθαι, τὰς δὲ ὁσμάς τῶν καρ- 5
 πῶν καὶ τὰς ιδιότητας τῶν χυλῶν, ἔτι δὲ τὰ μεγέθη
 τῶν ζώων καὶ τὰς ἑκάστου διαθέσεις, πρὸς δὲ τού-
 τοις τὰς τῆς γῆς ιδιότητας, γεννᾶν τὴν περὶ τὸν
 ἥλιον θερμασίαν, εἰς πολυτραφῆ χώραν καὶ γόνι-
 μον ὕδωρ ἐνθάλλουσιν καὶ δημιουργὸν γινομένην 10
 9 τῆς ἑκάστου φύσεως. διόπερ οὔτε ἡ Παρσία λυγρὸς
 οὔτ' ἄλλη θανυμαζομένη πέτρα τοῖς Ἀραβίοις λίθοις
 ἐξισωθῆναι δύναται, ὧν λαμπροτάτη μὲν ἡ λευ-
 κότης, βαρύντατος δὲ ὁ σταθμός, ἡ δὲ λειότης ὑπερ-
 βολὴν ἑτέροις οὐκ ἀπολείπουσα. αἰτία δὲ τῆς χώρας 15
 τῆς κατὰ μέρος ιδιότητος, καθάπερ προεῖπον, ἡ περὶ
 τὸν ἥλιον δύναμις, θερμασίᾳ μὲν πῆξασα, ξηρότητι 165
 53 δὲ πηλῆσασα, φέγγει δὲ λαμπρύνασα. διὸ καὶ τὸ
 τῶν ὀρνέων γένος πλείστης θερμασίας κεκοινωνηκὸς
 ἐγένετο διὰ μὲν τὴν κουφότητα πτηνόν, διὰ δὲ τὴν 20
 ἀφ' ἡλίου συνεργίαν ποικίλον, καὶ μάλιστα κατὰ
 2 τὰς προκειμένας ἡλίῳ χώρας. ἡ μὲν γὰρ Βαβυλωνία
 ταύρων ἐκτρέφει πλῆθος παντοίοις χρόαις ἐπηνδι-
 σμένων, αἱ δὲ τῆς Συρίας ἐσχατιαὶ ψιττακοὺς καὶ
 πορφυρίωνας καὶ μελεαγρίδας καὶ ἄλλας ζώων ἰδίας 25
 3 φύσεις τοῖς χρώμασι καὶ ποικίλλας συγκρίσεις. ὁ δ'
 αὐτὸς λόγος καὶ κατὰ τὰς ἄλλας χώρας τῆς γῆς τὰς
 κατὰ τὴν ὁμοίαν κρᾶσιν κειμένας, λέγω δ' Ἰνδικὴν

1 τῆς τῆς | τὰς τῆς vulg. 11 λυγρὸς II, λ*** D,
 λίθος AB 22 ἡλίου II 25 ἄλλων F 27 τὰς τῆς γῆς D.

καὶ τὴν Ἐρυθρὰν θάλατταν, ἔτι δὲ Αἰθιοπίαν καὶ
 τινα μέρη τῆς Λιβύης. ἀλλὰ τῆς μὲν πρὸς ἀνατολὰς 4
 κεκλιμένης πιότερας οὔσης εὐγενέστερα καὶ μείζονα
 φύεται ξῶα· τῆς δ' ἄλλης αἰὲ κατὰ τὸν τῆς ἀρετῆς
 5 λόγον ἕκαστα ταῖς διαθέσεσι γεννᾶται. ὁμοίως δὲ 5
 καὶ τῶν δένδρων οἱ φοίνικες κατὰ μὲν τὴν Λιβύην
 αὐχμηροὺς καὶ μικροὺς ἐκφέρουσι καρπούς, τῆς δὲ
 Συρίας κατὰ μὲν τὴν Κοίλην οἱ καρπωτοὶ προσαγο-
 ρευόμενοι γεννῶνται, διάφοροι κατὰ τε τὴν γλυ-
 10 κύτητα καὶ τὸ μέγεθος, ἔτι δὲ τοὺς χυμούς. τούτων 6
 δὲ πολλῶ μεῖζους κατὰ τὴν Ἀραβίαν καὶ τὴν Βαβυ-
 λωνίαν ὄραν ἔστι γινομένους, κατὰ μὲν τὸ μέγεθος
 ἕξ δακτύλων ὄντας, τῇ δὲ χροῇ τοὺς μὲν μελίνους,
 τοὺς δὲ φοινικοῦς, ἐνίοις δὲ πορφυρίζοντας· ὥσθ'
 15 ὅπ' αὐτῶν ἅμα καὶ τὴν ὄψιν τέρπεσθαι καὶ τὴν
 γεῦσιν ψυχαγωγεῖσθαι. τὰ δὲ στελέχη τῶν φοινίκων
 τὸ μὲν μῆκος ἀέριον ἔχει, τὴν δὲ περιφέρειαν ψιλὴν
 πανταχόθεν μέχρι τῆς κορυφῆς. ἀκρόκομα δ' ὄντα 7
 διαφόρους ἔχει τὰς ἀπὸ τῆς κόμης διαθέσεις· τὰ
 20 μὲν γὰρ πάντα τοὺς ῥάδικας ἔχει περιεχυμένους,
 καὶ κατὰ μέσον ἕκ τινος περιρραγέντος φλοιοῦ βο-
 τρωώδη καρπὸν ἀνίησι, τὰ δὲ ἐφ' ἓν μέρος ἔχοντα
 κεκλιμένας τὰς ἐπὶ τῆς κορυφῆς κόμας σχηματισμὸν
 166 ἀποτελεῖ λαμπάδος ἀπαιθυσσομένης, ἔνια δ' ἐπ'
 25 ἀμφοτέρω τὰ μέρη περικλόμενα καὶ διπλῇ τῇ κατα-
 θέσει τῶν κλάδων ἀμφίχαιτα γινόμενα γραφικὴν
 ἀποτελεῖ τὴν πρόσοψιν.

Τῆς δ' ὅλης Ἀραβίας τὴν μὲν ἐπὶ μεσημβρίαν 54

νεύουσιν εὐδαίμονα προσαγορεύουσι, τὴν δ' ἐνδο-
 τέρῳ κειμένην νέμεται πλήθος Ἀραβίων νομάδων
 καὶ σκηνίτην βίον ἡρημένων. οὗτοι δὲ θρεμματοτρο-
 φοῦντες ἀγέλας μεγάλας βοσκημάτων ἐναυλίζονται
 2 πεδίοις ἀμετρήτοις. ἡ δ' ἀνὰ μέσον ταύτης τε καὶ 5
 τῆς εὐδαίμονος Ἀραβίας ἔρημος καὶ ἄνυδρός ἐστι,
 καθάπερ προεῖρηται· τὰ δὲ πρὸς δυσμᾶς μέρη κε-
 κλιμένα τῆς Ἀραβίας διείληπται πεδίοις ἀμμώδεσιν
 ἀερίοις τὸ μέγεθος, δι' ὧν οἱ τὰς ὁδοιπορίας ποι-
 ούμενοι καθάπερ οἱ ἐν τοῖς πελάγεσι πρὸς τὰς ἀπὸ 10
 3 τῶν ἄρκτων σημασίας τὴν διέξοδον ποιοῦνται. τὸ δ'
 ὑπολειπόμενον μέρος τῆς Ἀραβίας τὸ πρὸς τὴν Συ-
 ρίαν κεκλιμένον πλήθει γεωργῶν καὶ παντοδαπῶν
 ἐμπόρων, οἱ διὰ τὰς τῶν φορτίων εὐκαίρους ἀντι-
 δόσεις τὰ παρ' ἀμφοτέροις σπανίζοντα πρὸς δα- 15
 4 ψίλειαν τῶν χρησίμων διορθοῦνται. ἡ δὲ παρὰ
 τὸν ὠκεανὸν Ἀραβία κεῖται μὲν ὑπεράνω τῆς εὐ-
 δαίμονος, ποταμοῖς δὲ πολλοῖς καὶ μεγάλοις διει-
 λημένη πολλοὺς ποιεῖ τόπους λιμνάζοντας καὶ
 5 μεγάλων ἐλῶν περιμέτρους. τοῖς δ' ἐκ τῶν ποτα- 20
 μῶν ἐπακτοῖς ὕδασι καὶ τοῖς ἐκ τῶν θερινῶν ὕμ-
 βρων γινομένοις ἀρδεύοντες πολλὴν χώραν, καὶ δι-
 πλοῦς καρποὺς λαμβάνουσι. τρέφει δὲ ὁ τόπος
 οὗτος ἐλεφάντων ἀγέλας καὶ ἄλλα ζῷα κητώδη
 χερσαῖα [θηρία] καὶ δίμορφα, ταῖς ιδέαις ἐξηλλαγ- 25
 μένα· πρὸς δὲ τούτοις θρεμμάτων παντοδαπῶν
 πλήθει, καὶ μάλιστα βοῶν καὶ προβάτων τῶν τὰς
 6 μεγάλας καὶ παχείας ἐχόντων οὐράς. πλεῖστα δὲ

4 ἀγέλαις μεγάλαις II
 om. E.

10 ἀπὸ om. D

25 θηρία

καὶ διαφορώτατα γένη καμήλων τρέφει, τῶν τε
 ψιλῶν καὶ δασέων καὶ διπλοῦν ἀνατετακόντων τὸ
 κατὰ τὴν ῥάχιν κύρτωμα καὶ διὰ τοῦτο διτύλων
 ὀνομαζομένων, ὧν αἱ μὲν γάλα παρεχόμεναι καὶ
 5 κρεοφαγούμεναι πολλὴν παρέχονται τοῖς ἐγχωρίοις
 δαψίλειαν, αἱ δὲ πρὸς νωτοφορίαν ἡσκημέναι πυρῶν
 μὲν ἀνὰ δέκα μεδίμνους νωτοφοροῦσιν, ἀνθρώπους
 δὲ κατακειμένους ἐπὶ κλίνης πέντε βασιτάξουσιν· αἱ
 δὲ ἀνάκωλοι καὶ λαγαραὶ ταῖς συστάσεσι δρομάδες
 10 εἰσί, καὶ διατείνουσι πλείστον ὁδοῦ μῆκος, καὶ
 μάλιστα πρὸς τὰς διὰ τῆς ἀνύδρου καὶ ἐρήμου συν-
 167 τελουμένας ὁδοιπορίας. αἱ δ' αὐταὶ καὶ κατὰ τοὺς 7
 πολέμους εἰς τὰς μάχας ἔχουσαι τοξότας ἄγονται
 δύο ἀντικαθημένους ἀλλήλοις ἀντινώτους· τούτων
 15 δὲ ὁ μὲν τοὺς κατὰ πρόσωπον ἀπαντῶντας, ὁ δὲ
 τοὺς ἐπιδιώκοντας ἀμύνεται. περὶ μὲν οὖν τῆς
 Ἀραβίας καὶ τῶν ἐν αὐτῇ φυομένων εἰ καὶ πεπλο-
 νάκαμεν, ἀλλ' οὖν πολλὰ τοῖς φιλαναγνωστοῦσι
 πρὸς φιληκοῖαν ἀπηγγέλαμεν.

20 Περὶ δὲ τῆς κατὰ τὸν ὠκεανὸν εὐρεθείσης 55
 νήσου κατὰ τὴν μεσημβρίαν καὶ τῶν κατ' αὐτὴν
 παραδοξολογουμένων πειρασόμεθα συντόμως διελ-
 θεῖν, προεκθέμενοι τὰς αἰτίας τῆς εὐρέσεως ἀκριβῶς.
 Ἰαμβοῦλος ἦν ἐκ παίδων παιδείαν ἐξηλωκώς, μετὰ 2
 25 δὲ τὴν τοῦ πατρὸς τελευτὴν ὄντος ἐμπορίου καὶ αὐτὸς
 ἔδωκεν ἑαυτὸν ἐπὶ τὴν ἐμπορίαν· ἀναβαίνων δὲ
 διὰ τῆς Ἀραβίας ἐπὶ τὴν ἀρωματοφόρον ὑπὸ τινων
 ληστῶν συνελήφθη μετὰ τῶν συνοδοιπόρων. τὸ

11 πρὸς τὰς διὰ τῆς] διὰ τῆς πρὸς D συντελουμένης D.

μὲν οὖν πρῶτον μετὰ τινος τῶν συνεαλωκότων
 ἀπεδείχθη νομεύς, ὕστερον δ' ὑπὸ τινων Αἰθιοπῶν
 μετὰ τοῦ συνόντος ληστευθεὶς ἀπήχθη πρὸς τὴν
 3 παραθαλάττιον τῆς Αἰθιοπίας. οὗτοι δὲ συνηρπά-
 γησαν εἰς καθαρὸν τῆς χώρας, ὅντες ἄλλοεθνεῖς. 5
 νόμιμον γὰρ ἦν τοῖς τῇδε κατοικοῦσιν Αἰθίοψι παρα-
 δεδομένον ἐκ παλαιῶν χρόνων, χρησιμοῖς θεῶν κε-
 κυρωμένον, διὰ γενεῶν μὲν εἴκοσιν, ἑτῶν δ' ἑξακο-
 σίων, τῆς γενεᾶς ἀριθμουμένης τριακονταετοῦς·
 τοῦ δὲ καθαρμοῦ γινομένου δυσὶν ἀνθρώποις ἦν 10
 αὐτοῖς πλοῖάριον κατεσκευασμένον τῷ μεγέθει σύμ-
 μετρον, τοὺς τ' ἐν τῇ θαλάττῃ χειμῶνας ἀναφέρειν
 ἰσχυρὸν καὶ ῥαδίως ὑπὸ δυοῖν ἀνθρώπων ὑπη-
 ρετεῖσθαι δυνάμενον· εἰς δὲ τοῦτο τροφήν δυσὶν
 ἀνθρώποις ἱκανὴν εἰς ἑξ μῆνας ἐνθήμενοι, καὶ τοὺς 15
 ἄνδρας ἐμβιβάσαντες, προσέειπτον ἀνάγεσθαι κατὰ
 τὸν χρησμόν. πλεῖν δὲ διεκελεύοντο πρὸς τὴν με-
 4 σσημβρίαν· ἤξειν γὰρ αὐτοὺς εἰς νῆσον εὐδαίμονα
 καὶ ἐπιεικεῖς ἀνθρώπους, παρ' οἷς μακαρίως ζήσε-
 σθαι. ὁμοίως δὲ καὶ τὸ ἐαυτῶν ἔθνος ἔφασαν, ἐὰν 20
 μὲν οἱ πεμφθέντες εἰς τὴν νῆσον διασωθῶσιν, ἑξα-
 κοσίων ἑτῶν εἰρήνης καὶ βίου κατὰ πᾶν εὐδαίμονος
 ἀπολαύσειν· εἰ δὲ καταπλαγέντες τὸ μῆκος τοῦ
 πελάγους εἰς τοῦπίσω ποιήσονται τὸν πλοῦν, ὥς
 ἄσεβεῖς καὶ λυμεῶνας ὅλου τοῦ ἔθνους τιμωρίαις 25
 5 περιπεσεῖσθαι ταῖς μεγίσταις. τοὺς μὲν οὖν Αἰθιοπίας
 φασι μεγάλην πανήγυριν ἀγαγεῖν παρὰ τὴν θάλατ-168
 ταν, καὶ θυσίας μεγαλοπρεπεῖς ἐπιτελέσαντας κατα-

6 τήνδε D   9 τριάκοντ' ἔτη DF   12 τ'] δ' CF
 27 μεγάλην φασὶ vulg.

στέψαι τοὺς σκεψομένους καὶ καθαροὺν ποιησομένους
 τοῦ ἔθνους ἕξαποστεῖλαι. τούτους δὲ πλεύσαντας 6
 πέλαγος μέγα καὶ χειμασθέντας ἐν μηνὶ τέτταρσι
 προσενεχθῆναι τῇ προσημανθείσῃ νήσῳ, στρογγύλῃ
 5 μὲν ὑπαρχούσῃ τῷ σχήματι, τὴν δὲ περίμετρον
 ἔχούσῃ σταδίῳ ὥς πεντακισχιλίων. ἤδη δ' αὐτῶν 56
 ἐγγιζόντων τῇ νήσῳ τῶν ἐγχωρίων τινὰς ἀπαντή-
 σαντας καταγαγεῖν τὸ σκάφος· τοὺς δὲ κατὰ τὴν
 νῆσον συνδραμόντας θαυμάζειν μὲν τὸν τῶν ξένων
 10 κατὰπλουν, προσενεχθῆναι δὲ αὐτοῖς ἐπεικῶς καὶ
 μεταδιδόναι τῶν παρ' αὐτοῖς χρησίμων. εἶναι δὲ 2
 τοὺς τὴν νῆσον οἰκοῦντας ταῖς τε τῶν σωμάτων
 ιδιότησι καὶ ταῖς ἀγωγαῖς πολὺ διαλλάττοντας τῶν
 κατὰ τὴν ἡμετέραν οἰκουμένην· πάντας μὲν γὰρ
 15 παραπλησίους εἶναι τοῖς ἀναπλάσμασι τῶν σωμάτων,
 καὶ κατὰ τὸ μέγεθος ὑπεράγειν τοὺς τέτταρας πῆχεις,
 τὰ δὲ ὅσα τοῦ σώματος ἔχειν ἐπὶ ποσὸν καμπτό-
 μενα καὶ πάλιν ἀποκαθιστάμενα παραπλησίως τοῖς
 νευρώδεσι τόποις. εἶναι δὲ τοῖς σώμασιν ἀπαλοὺς 3
 20 μὲν καθ' ὑπερβολήν, εὐτονωτέρους δὲ πολὺ τῶν
 παρ' ἡμῖν· δραξαμένων γὰρ αὐτῶν ταῖς χερσὶν
 ὁδηποτοῦν μηδένα δύνασθαι τὸ τοῖς δακτύλοις
 περιληφθὲν ἐκτρέψαι. τρίχας δ' ἀπλῶς μηδαμῇ τοῦ
 σώματος ἔχειν πλὴν ἐν τῇ κεφαλῇ καὶ ὀφρύσι καὶ
 25 βλεφάροις, ἔτι δὲ καὶ πώγωνι, τὰ δὲ ἄλλα μέρη τοῦ
 σώματος οὕτω λεῖα ὥστε μηδὲ τὸν ἐλάχιστον χνοῦν
 ἐν τῷ σώματι φαίνεσθαι. εἶναι δὲ καὶ τῷ κάλλει 4
 διαπρεπεῖς καὶ ταῖς ἄλλαις περιγραφαῖς τοῦ σώματος

1 ποιησαμένους vulg. 12 τε om. vulg. 23 μηδαμοῦ F
 28 τοῦ σ. περιγραφαῖς vulg.

εὐρύθμους. καὶ τὰ μὲν τῆς ἀκοῆς τρήματα πολὺ
 τῶν παρ' ἡμῖν ἔχειν εὐρυχωρέστερα, καὶ καθάπερ
 5 ἐπιγλωττίδας αὐτοῖς ἐκπεφυκέναι. ἴδιον δέ τι καὶ
 περὶ τὴν γλῶττιαν αὐτοὺς ἔχειν, τὸ μὲν φυσικῶς
 αὐτοῖς συγγεγεννημένον, τὸ δ' ἐξ ἐπινοίας φιλο- 5
 τεχνούμενον· δίπτυχον μὲν γὰρ αὐτοὺς ἔχειν τὴν
 γλῶττιαν ἐπὶ ποσόν, τὰ δ' ἐνδοτέρω προσδιαίρειν,
 6 ὥστε διπλὴν αὐτὴν γίνεσθαι μέχρι τῆς ῥίξης. διὸ
 καὶ ποικιλωτάτους αὐτοὺς εἶναι [καὶ] ταῖς φωναῖς οὐ
 μόνον πᾶσαν ἀνθρωπίνην καὶ διηρθρωμένην διά- 10
 λεκτον μιμουμένους, ἀλλὰ καὶ τὰς τῶν ὀρνέων
 πολυφωνίας, καὶ καθόλου πᾶσαν ἤχου ιδιότητα
 προῖεσθαι· τὸ δὲ πάντων παραδοξότατον, ἅμα πρὸς
 δύο τῶν ἐντυγχανόντων λαλεῖν ἐντελῶς, ἀποκρινο-
 μένους τε καὶ ταῖς ὑποκειμέναις περιστάσεσιν οἰκείως 15
 ὁμιλοῦντας· τῇ μὲν γὰρ ἑτέρᾳ πτυχὶ πρὸς τὸν ἕνα,
 τῇ δ' ἄλλῃ πάλιν ὁμοίως πρὸς τὸν ἕτερον διαλέγε- 169
 7 σθαι. εὐκρατότατον δ' εἶναι τὸν ἀέρα παρ' αὐτοῖς,
 ὥς ἂν κατὰ τὸν ἰσημερινὸν οἰκοῦντας, καὶ μῆθ'
 ὑπὸ καύματος μῆθ' ὑπὸ ψύχους ἐνοχλουμένους. καὶ 20
 τὰς ὁπώρας δὲ παρ' αὐτοῖς παρ' ὅλον τὸν ἐνιαυτὸν
 ἀκμάζειν, ὥσπερ καὶ ὁ ποιητής φησιν
 ὄχνη ἐπ' ὄχνη γηράσκει, μῆλον δ' ἐπὶ μῆλφ,
 αὐτὰρ ἐπὶ σταφυλῇ σταφυλῇ, σῦκον δ' ἐπὶ σύκφ.
 εἶναι δὲ διὰ παντὸς παρ' αὐτοῖς τὴν ἡμέραν ἴσην τῇ 25
 νυκτί, καὶ κατὰ τὸ μέσον τῆς ἡμέρας μὴ γίνεσθαι

1 ἀκοῆς] ῥίνος C   7 προσδιαίρειν Schäfer, πρὸς διαί-
 ρεσιν libri 9 καὶ delevi, ταῖς φωναῖς καὶ Schäfer 15 περι-
 στάσεσιν] περιστάσεσι καὶ CD 17 ὁμοίως om. D 18 εὐκρα-
 τότερον CD 21 ὁπώρας] ὥρας DF.

παρ' αὐτοῖς σκιὰν μηδενὸς διὰ τὸ κατὰ κορυφὴν
εἶναι τὸν ἥλιον. βιοῦν δ' αὐτοὺς κατὰ συγγενείας 57
καὶ συστήματα, συνηγμένων τῶν οἰκείων οὐ πλει-
όνων ἢ τετρακοσίων· τούτους δ' ἐν τοῖς λειμῶσι
5 διαξῆν, πολλὰ τῆς χώρας ἐχούσης πρὸς διατροφήν·
διὰ γὰρ τὴν ἀρετὴν τῆς νήσου καὶ τὴν εὐκρασίαν
τοῦ ἀέρος γεννᾶσθαι τροφὰς αὐτομάτους πλείους
τῶν ἱκανῶν. φύεσθαι γὰρ παρ' αὐτοῖς κάλαμον 2
πολύν, φέροντα καρπὸν θαψιλῆ, παρεμφερῇ τοῖς
10 λευκοῖς ὀρόβοις. τοῦτον οὖν συναγαγόντες βρέ-
χουσιν ἐν ὕδατι θερμῷ, μέχρι ἂν τὸ μέγεθος σχῶ-
σιν ὥς ῥοῦ περιστερᾶς· ἔπειτα συνθλάσαντες καὶ
τρίψαντες ἐμπείρωσ ταῖς χερσὶ διαπλάττουσιν ἄρτους,
οὓς ὀπτήσαντες σιτοῦνται διαφόρους ὄντας τῇ γλυ-
15 κύτητι. εἶναι δὲ καὶ πηγὰς ὑδάτων θαψιλεῖς, τὰς 3
μὲν θερμῶν εἰς λουτρὰ καὶ κόπων ἀφαίρεσιν εὐθέ-
τους, τὰς δὲ ψυχρῶν τῇ γλυκύτητι διαφόρους καὶ
πρὸς ὑγίειαν συνεργεῖν δυναμένας. ὑπάρχειν δὲ
παρ' αὐτοῖς καὶ παιδείας πάσης ἐπιμέλειαν, μάλιστα
20 δὲ ἀστρολογίας· γράμμασί τε αὐτοὺς χρῆσθαι κατὰ 4
μὲν τὴν δύναμιν τῶν σημαινόντων εἴκοσι καὶ ὀκτὼ
τὸν ἀριθμόν, κατὰ δὲ τοὺς χαρακτῆρας ἑπτὰ, ὧν
ἕκαστον τετραχῶς μετασχηματίζεσθαι. γράφουσι δὲ
τοὺς στίχους οὐκ εἰς τὸ πλάγιον ἐκτείνοντες, ὥσπερ
25 ἡμεῖς, ἀλλ' ἄνωθεν κάτω καταγράφοντες εἰς ὀρθόν.
πολυχρονίους δ' εἶναι τοὺς ἀνθρώπους καθ' ὑπερ-
βολήν, ὥς ἂν ἄχρι τῶν πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν ἔτων

11 ἔχωσι C   21 σημαινομένων Dind.   23 γράφουσι
— 25 ὀρθόν in omnibus codicibus post p. 262, 4 ἀπότομον
scripta sunt: transposuit Wesseling   27 τῶν om. D. ἔτη D.

ζῶντας καὶ γινομένους ἀνόσους κατὰ τὸ πλεῖστον.
 5 τὸν δὲ πηρωθέντα ἢ καθόλου τι ἐλάττωμα ἔχοντα
 ἐν τῷ σώματι μεθιστάνειν ἑαυτὸν ἐκ τοῦ ζῆν ἀν-
 αγκάζουσι κατὰ τινὰ νόμον ἀπότομον. νόμιμον δ'
 αὐτοῖς ἐστὶ ζῆν ἄχρι ἐτῶν ὠρισμένων, καὶ τὸν χρόνον 5
 τοῦτον ἐκπληρώσαντας ἐκουσίως μεταλλάττειν ἐξ-
 ἡλλαγμένῳ θανάτῳ· φύεσθαι γὰρ παρ' αὐτοῖς ἰδιο-
 φυῇ βοτάνην, ἐφ' ἧς ὅταν τις κοιμηθῇ, λεληθότως
 καὶ προσηνῶς εἰς ὕπνον κατενεχθεὶς ἀποθνήσκει.
 58 γυναικας δὲ μὴ γαμεῖν, ἀλλὰ κοινὰς ἔχειν, καὶ τοὺς 10
 γεννηθέντας παῖδας ὡς κοινούς τρέφοντας ἐπ' ἴσης 170
 ἀγαπᾶν· νηπίων δ' ὄντων αὐτῶν πολλάκις τὰς τρε-
 φούσας διαλλάττειν τὰ βρέφη, ὅπως μὴδ' αἱ μητέρες
 ἐπιγινώσκωσι τοὺς ἰδίους. διόπερ μηδεμιᾶς παρ'
 αὐτοῖς γινομένης φιλοτιμίας ἀστασιάστους καὶ τὴν 15
 2 ὁμόνοιαν περὶ πλεῖστον ποιουμένους διατελεῖν. εἶναι
 δὲ παρ' αὐτοῖς καὶ ζῶα, μικρὰ μὲν τοῖς μεγέθεσι,
 παράδοξα δὲ τῇ φύσει τοῦ σώματος καὶ τῇ δυνάμει
 τοῦ αἵματος· εἶναι γὰρ αὐτὰ τῷ σχήματι στρογγύλα
 καὶ παρεμφερέστατα ταῖς χελώναις, τὴν δ' ἐπι- 20
 φάνειαν δυσὶ γραμμαῖς μηλίνας κεχιασμένα, ἐφ'
 3 ἑκάστης δὲ ἄκρας ἔχειν ὀφθαλμὸν καὶ στόμα· διὸ
 καὶ τέτταρσιν ὀμμασι βλέποντα καὶ τοῖς ἴσοις στό-
 μασι χρώμενα εἰς ἓνα φάρυγα συνάγειν τὰ σιτία,
 καὶ διὰ τούτου καταπινομένης τῆς τροφῆς εἰς μίαν 25
 κοιλίαν συρρεῖν ἅπαντα· ὁμοίως δὲ τὰ σπλάγχνα
 καὶ τᾶλλα τὰ ἐντὸς πάντα ἔχειν μοναχά. πόδας δὲ
 ὑποκεῖσθαι κύκλῳ τῆς περιφερείας πολλούς, δι' ὧν

δύνασθαι πορεύεσθαι πρὸς ὃ ἂν μέρος βούληται.
 τὸ δ' αἷμα τούτου τοῦ ζῴου θαυμαῖσιον ἔχειν δύνα- 4
 μιν· πᾶν γὰρ τὸ διατμηθὲν ἔμπνουν σῶμα κολλᾶν
 παραχρῆμα, καὶ ἀποκοπεῖσα χεὶρ ἢ ὅμοιον εἰπεῖν
 5 τύχη, δι' αὐτοῦ κολλᾶσθαι προσφάτου τῆς τομῆς
 οὔσης, καὶ τᾶλλα δὲ μέρη τοῦ σώματος, ὅσα μὴ
 κυρίοις τόποις καὶ συνέχουσιν τὸ ζῆν κατέχεται. ἔκα- 5
 στον δὲ τῶν συστημάτων τρέφειν ὄρνεον εὐμέγεθες
 ἰδιδάξον τῇ φύσει, καὶ διὰ τούτου πειράζεται τὰ
 10 νήπια τῶν βρεφῶν ποίας τινὰς ἔχει τὰς τῆς ψυχῆς
 διαθέσεις· ἀναλαμβάνουσι γὰρ αὐτὰ ἐπὶ τὰ ζῶα,
 καὶ τούτων πετομένων τὰ μὲν τὴν διὰ τοῦ ἀέρος
 φορὰν ὑπομένοντα τρέφουσι, τὰ δὲ περιναύτια γινό-
 μενα καὶ θάμβους πληρούμενα ῥίπτουσιν, ὥς οὔτε
 15 πολυχρόνια καθεστῶτα οὔτε τοῖς ἄλλοις τοῖς τῆς
 ψυχῆς λήμασιν ἀξιόλογα. ἐκάστου δὲ συστήματος ὁ 6
 πρεσβύτερος αἰεὶ τὴν ἡγεμονίαν ἔχει, καθάπερ τις
 βασιλεύς, καὶ τούτῳ πάντες πείθονται· ὅταν δ' ὁ
 πρῶτος τελέσας τὰ ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα ἔτη κατὰ
 20 τὸν νόμον ἀπαλλάξῃ ἑαυτὸν τοῦ ζῆν, ὁ μετὰ τοῦτον
 πρεσβύτατος διαδέχεται τὴν ἡγεμονίαν. ἡ δὲ περὶ 7
 τὴν νῆσον θάλαττα, ῥοώδης οὔσα καὶ μεγάλας
 ἀμπώτεις καὶ πλημύρας ποιουμένη, γλυκεῖα τὴν
 γεῦσιν καθέστηκε. τῶν δὲ παρ' ἡμῖν ἄστρον τὰς
 25 ἄρκτους καὶ πολλὰ [τῶν καθ' ἡμᾶς] καθόλου μὴ
 171 φαίνεσθαι. ἑπτὰ δ' ἦσαν αὗται νῆσοι παραπλήσιαί
 μὲν τοῖς μεγέθεσι, σύμμετρον δ' ἀλλήλων διεστη-

4 καὶ D ἢ om. CDF εἰπεῖν] ἢ ποῦς G 19
 κατὰ A, καὶ κατὰ cet. 25 τῶν καθ' ἡμᾶς om. E, τὸ C;
 τῶν κατ' αὐτὰς conicio; καὶ πόλον τὸν καθ' ἡμᾶς Salmasius.

κνῖαι, πᾶσαι δὲ τοῖς αὐτοῖς ἔθεσι καὶ νόμοις χρώ-
 59 μεναι. πάντες δ' οἱ κατοικοῦντες ἐν αὐταῖς, καίπερ
 δασιλεῖς ἔχοντες πάντων χορηγίας αὐτοφνεῖς, ὅμως
 οὐκ ἀνέδην χρῶνται ταῖς ἀπολαύσεσιν, ἀλλὰ τὴν
 λιτότητα διώκουσι καὶ τὴν ἀρκοῦσαν τροφήν προσ- 5
 φέρονται· κρέα δὲ καὶ τᾶλλα πάντα ὀπτὰ καὶ ἐξ
 ὕδατος ἐφθὰ σκευάζουσι· τῶν δ' ἄλλων τῶν τοῖς
 μαγείροις πεφιλοτεχνημένων χυμῶν καὶ τῆς κατὰ
 τὰς ἀρτύσεις ποικιλίας ἀνεπινόητοι παντελῶς εἰσι.
 2 σέβονται δὲ θεοὺς τὸ περιέχον πάντα καὶ ἥλιον καὶ 10
 καθόλου πάντα τὰ οὐράνια. ἰχθύων δὲ παντοδαπῶν
 πληθὺς ἀλιεύοντες ποικίλως καὶ τῶν πτηνῶν οὐκ
 3 ὀλίγα θηρεύουσι. γίνεται δὲ παρ' αὐτοῖς ἀκροδρῶν
 τε πληθὺς αὐτομάτων, καὶ ἐλαῖαι φύονται καὶ ἄμ-
 πελοι, ἐξ ὧν ἔλαιόν τε ποιοῦσι δασιλῆς καὶ οἶνον. 15
 ὄφεις τε τοῖς μεγέθεσι διαφέροντας, οὐδὲν δὲ ἀδι-
 κοῦντας τοὺς ἀνθρώπους, ἐδώδιμον ἔχειν τὴν σάρκα
 4 καὶ γλυκύτητι διαφέρουσιν. ἐσθῆτας δὲ αὐτοὺς
 κατασκευάζειν ἔκ τινων καλάμων ἐχόντων ἐν τῷ
 μέσῳ χνοῦν λαμπρὸν καὶ μαλακόν, ὃν συνάγοντας 20
 καὶ τοῖς θαλαττίοις ὀστρέοις συγκεκομμένοις μί-
 σγοντας θανμαστὰ κατασκευάζειν ἱμάτια πορφυρεᾶ.
 ζῶων δὲ παρηλλαγμένας φύσεις καὶ διὰ τὸ παρά-
 5 δοξον ἀπιστουμένας. πάντα δὲ παρ' αὐτοῖς ὥρι-
 σμένην ἔχειν τάξιν τὰ κατὰ τὴν δίαιταν, οὐχ ἅμα 25
 πάντων τὰς τροφὰς καὶ τὰς αὐτὰς λαμβανόντων·

13 γίνονται CDF

20 συναγαγόντες DF

Reiske μίσγοντες F

ceteri; φέρει δὲ ζῶων Rhod.

16 διαφέροντες . . ἀδικοῦντες CDF

21 συγκεκολλημένοις codices, corr.

23 ζῶων δὲ] ζῶων DF, ζῶων τε

25 ἔχει Reiske, ἔχει libri.

διατετάχθαι δ' ἐπὶ τινας ὠρισμένας ἡμέρας ποτὲ
 μὲν ἰχθύων βρωσιν, ποτὲ δὲ ὀρνέων, ἔστι δ' ὅτε
 χειρσαίων, ἐνίοτε δὲ ἐλαιῶν καὶ τῶν λιτοτάτων προσ-
 οψημάτων. ἐναλλάξ δὲ αὐτοὺς τοὺς μὲν ἀλλήλοις 6
 5 διακονεῖν, τοὺς δὲ ἀλιεύειν, τοὺς δὲ περὶ τὰς τέχνας
 εἶναι, ἄλλους δὲ περὶ ἄλλα τῶν χρησίμων ἀσχολεῖ-
 σθαι, τοὺς δ' ἐκ περιόδου κυκλικῆς λειτουργεῖν,
 πλὴν τῶν ἤδη γεγηρακότων. ἔν τε ταῖς ἐορταῖς 7
 καὶ ταῖς εὐωχίαις λέγεσθαι τε καὶ ἄδεσθαι παρ'
 10 αὐτοῖς εἰς τοὺς θεοὺς ὕμνους καὶ ἐγκώμια, μάλιστα
 δὲ εἰς τὸν ἥλιον, οὗ τὰς τε νήσους καὶ ἑαυτοὺς
 προσαγορεύουσι. θάπτουσι δὲ τοὺς τελευτήσαντας 8
 ὅταν ἄμπωτις γένηται καταχωννύντες εἰς τὴν ἄμμον,
 ὥστε κατὰ τὴν πλημυρίδα τὸν τόπον ἐπιχώννυσθαι.
 15 τοὺς δὲ καλάμους, ἐξ ὧν ὁ καρπὸς τῆς τροφῆς γίνε-
 172ται, φασὶ σπιθαμιαίους ὄντας τὸ πάχος κατὰ τὰς
 τῆς σελήνης ἀναπληρώσεις ἀναπληροῦσθαι, καὶ πάλιν
 κατὰ τὰς ἐλαττώσεις ἀνὰ λόγον ταπεινοῦσθαι. τὸ δὲ 9
 τῶν θερμῶν πηγῶν ὕδωρ γλυκὺ καὶ ὑγιεινὸν ὃν
 20 διαφυλάττει τὴν θερμασίαν, καὶ οὐδέποτε ψύχεται,
 εἰ μὴ ψυχρὸν ὕδωρ ἢ οἶνος συμμίσγηται.

Ἐπὶ δ' ἔτη μέιναντας παρ' αὐτοῖς τοὺς περὶ 60
 τὸν Ἰαμβουῖλον ἐκβληθῆναι ἄκοντας, ὡς κακούργους
 καὶ πονηροῖς ἐθισμοῖς συντεθραμμένους. πάλιν οὖν
 25 τὸ πλοιάριον κατασκευάσαντας συναναγκασθῆναι
 τὸν χωρισμὸν ποιήσασθαι, καὶ τροφήν ἐνθεμένους
 πλεῦσαι πλέον ἢ τέτταρας μῆνας· ἐκπεσεῖν δὲ κατὰ

9 εὐωχίαις Wesseling, εὐχαῖς codices 16 σπιθαμιαίους
 Reiske, στεφανιαίους codices 19 θερμῶν om. D ὃν add.
 Dind. 22 παρ' αὐτοῖς μέιναντας vulg. 26 ποιήσαντας D.

- 2 τὴν Ἰνδικὴν εἰς ἄμμους καὶ τεναγώδεις τόπους· καὶ
τὸν μὲν ἕτερον αὐτῶν ὑπὸ τοῦ κλύδωνος διαφθα-
ρῆναι, τὸν δὲ Ἰαμβοῦλον πρὸς τινα κώμην προσ-
ενεχθέντα ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων ἀναχθῆναι πρὸς τὸν
βασιλέα εἰς πόλιν Παλίβοθρα, πολλῶν ἡμερῶν ὁδὸν ⁵
3 ἀπέχουσαν τῆς θαλάττης. ὄντος δὲ φιλέλληνος τοῦ
βασιλέως καὶ παιδείας ἀντεχομένου, μεγάλης αὐτὸν
ἀποδοχῆς καταξιῶσαι· τὸ δὲ τελευταῖον μετὰ τινος
ἀσφαλείας τὸ μὲν πρῶτον εἰς τὴν Περσίδα διελθεῖν,
4 ὕστερον δὲ εἰς τὴν Ἑλλάδα διασωθῆναι. ὁ δὲ Ἰαμ- ¹⁰
βοῦλος [οὗτος] ταῦτά τε ἀναγραφῆς ἤξιωσε καὶ περὶ
τῶν κατὰ τὴν Ἰνδικὴν οὐκ ὀλίγα συνετάξατο τῶν
ἀγνοουμένων παρὰ τοῖς ἄλλοις. ἡμεῖς δὲ τὴν ἐν
ἀρχῇ τῆς βίβλου γεγεννημένην ἐπαγγελίαν τετελεκότες
αὐτοῦ περιγράψομεν τήνδε τὴν βίβλον. 15

5 Παλίβοθραν F, Πολίβοθρα CD   11 οὗτος om. E
15 παραγράφομεν II.

Διοδώρου σικελιώτου βιβλιοθήκης ιστορικῆς β. subscr. D.

173 Τάδε ἔνεστιν ἐν τῇ τρίτῃ τῶν Διοδώρου βίβλων.

Περὶ Αἰθιοπῶν τῶν ὑπὲρ τῆς Λιβύης καὶ τῶν παρ' αὐτοῖς ἀρχαιολογουμένων.

Περὶ τῶν χρυσείων μεταλλῶν τῶν ἐν ταῖς ἐσχατιαῖς τῆς
5 Αἰγύπτου καὶ τῆς κατασκευῆς τοῦ χρυσοῦ.

Περὶ τῶν κατοικούντων ἔθνῶν τὴν παράλιον τὴν παρὰ τὸν Ἀραβικὸν κόλπον καὶ καθόλου πᾶσαν τὴν παρὰ τὸν ὠκεανὸν μέχρι τῆς Ἰνδικῆς. ἐν δὲ τούτοις δηλοῦται τὰ κατὰ μέρος ἔθνη τίσι νομίμοις χρῆται καὶ παρὰ τίνας αἰτίας πολλὰ
10 παρ' αὐτοῖς ἱστορεῖται παντελῶς ἐξηλλαγμένα καὶ διὰ τὸ παράδοξον ἀπιστούμενα.

Περὶ τῶν κατὰ τὴν Λιβύην ἀρχαιολογουμένων καὶ περὶ Γοργόνων καὶ Ἀμαξονίδων καὶ Ἀμμωνος καὶ Ἀτλαντος ἱστορουμένων.

15 Περὶ τῶν κατὰ τὴν Νῦσαν μυθολογουμένων, ἐν οἷς ἐστι καὶ περὶ Τιτάνων καὶ Διονύσου καὶ μητρὸς θεῶν.

4 ταῖς om. DCF   5 χρυσεῖον DF   15 νῦσαν D.

ΒΙΒΛΟΣ ΤΡΙΤΗ.

- 1   Τῶν πρὸ ταύτης βίβλων δυοῖν οὐσῶν ἡ μὲν
 πρώτη περιέχει τὰς κατὰ τὴν Αἴγυπτον πράξεις τῶν
 ἀρχαίων βασιλέων καὶ τὰ μυθολογούμενα περὶ τῶν
 παρ' Αἰγυπτίοις θεῶν, πρὸς δὲ τούτοις περὶ τοῦ 5
 Νείλου καὶ τῶν ἐν αὐτῇ φνομένων καρπῶν τε καὶ
 παντοδαπῶν ζῴων, περὶ τε τῆς τοποθεσίας τῆς
 [οὔσης] Αἰγύπτου καὶ τῶν νομίμων τῶν παρὰ τοῖς
 2 ἑγχωρίοις καὶ τῶν δικαστηρίων, ἡ δὲ δευτέρα τὰς
 κατὰ τὴν Ἀσίαν [καὶ τὰς] ἐν τοῖς ἀρχαίοις συντελε- 10
 σθείσας πράξεις ὑπὸ τῶν Ἀσσυρίων, ἐν αἷς ἐστὶν ἡ
 τε Σεμιράμιδος γένεσις καὶ αὔξεις, καθ' ἣν ἔκτισε
 μὲν Βαβυλῶνα καὶ πολλὰς ἄλλας πόλεις, ἐστράτευσεν
 δὲ ἐπὶ τὴν Ἰνδικὴν μεγάλαις δυνάμεσιν· ἐξῆς δὲ
 περὶ τῶν Χαλδαίων καὶ τῆς παρ' αὐτοῖς τῶν ἄστρον 15
 παρατηρήσεως, καὶ περὶ τῆς Ἀραβίας καὶ τῶν ἐν
 αὐτῇ παραδόξων, περὶ τε τῆς Σκυθῶν βασιλείας,
 καὶ περὶ Ἀμαζόνων, καὶ τὸ τελευταῖον περὶ τῶν
 3 Ἵπερβορέων. ἐν δὲ ταύτῃ τὰ συνεχῇ τοῖς προῖστο-
 ρημένοις προστιθέντες διέξιμεν περὶ Αἰθιοπῶν καὶ 20
 τῶν Λιβύων καὶ τῶν ὀνομαζομένων Ἀτλαντίων.

2 βίβλων] τῆς βίβλου D   8 οὔσης del. Reiske (c. 3, 2)
 9 τὰς] τὰ fort. 10 καὶ τὰς del. Dind. 19 προῖστορισμένοις
 D, προειρημένοις F   21 Ἀτλαντίδων codices, corr. Dind.

Αἰθίοπας τοίνυν ἱστοροῦσι πρώτους ἀνθρώπων 2
ἀπάντων γεγονέναι, καὶ τὰς ἀποδείξεις τούτων
ἐμφανεῖς εἶναι φασιν. ὅτι μὲν γὰρ οὐκ ἐπῆλυδες
ἔλθόντες, ἀλλ' ἐγγενεῖς ὄντες τῆς χώρας δικαίως
5 αὐτόχθονες ὀνομάζονται, σχεδὸν παρὰ πᾶσι συμφω-
νεῖσθαι· ὅτι δὲ τοὺς ὑπὸ τὴν μεσημβρίαν οἰκοῦντας
πιθανόν ἐστι πρώτους ὑπὸ τῆς γῆς ἐξωογονῆσθαι,
προφανὲς ὑπάρχειν ἅπασιν· τῆς γὰρ περὶ τὸν ἥλιον
θερμασίας ἀναξηραινούσης τὴν γῆν ὑγρὰν οὖσαν ἔτι
10 [δὲ] κατὰ τὴν τῶν ὄλων γένεσιν καὶ ζωογονούσης,
εἰκὸς εἶναι τὸν ἐγγυτάτω τόπον ὄντα τοῦ ἡλίου
πρῶτον ἐνεγκεῖν φύσεις ἐμψύχους. φασὶ δὲ παρ' 2
αὐτοῖς πρώτοις καταδειχθῆναι θεοὺς τιμᾶν καὶ θυ-
σίας ἐπιτελεῖν καὶ πομπὰς καὶ πανηγύρεις καὶ τᾶλλα
15 δι' ὧν ἄνθρωποι τὸ θεῖον τιμᾶσι· διὸ καὶ τὴν παρ'
175 αὐτοῖς εὐσέβειαν διαβεβοῆσθαι παρὰ πᾶσιν ἀνθρώ-
ποις, καὶ δοκεῖν τὰς παρ' Αἰθίοψι θυσίας μάλιστ'
εἶναι τῷ δαιμονίῳ κεχαρισμένας. μάρτυρα δὲ τού- 3
των παρέχονται τὸν πρεσβύτατον σχεδὸν καὶ μάλιστα
20 τῶν ποιητῶν θαυμαζόμενον παρ' Ἑλλήσι· τοῦτον
γὰρ κατὰ τὴν Ἰλιάδα παρεισάγειν τὸν τε Δία καὶ
τοὺς ἄλλους μετ' αὐτοῦ θεοὺς ἀποδημοῦντας εἰς
Αἰθιοπίαν πρὸς τε τὰς θυσίας τὰς ἀπονεμομένας
αὐτοῖς κατ' ἔτος καὶ εὐωχίαν κοινὴν παρὰ τοῖς
25 Αἰθίοψι,

Ζεὺς γὰρ ἐς ὤκεανὸν μετ' ἀμύμονας Αἰθιοπῆας
χθιζὸς ἔβη μετὰ θαῖτα, θεοὶ δ' ἅμα πάντες
ἔποντο.

5 συμφωνεῖται codices, corr. Wess. 8 ὑπάρχει II 10 δὲ
 delevi 24 εὐωδίαν DF παρὰ τοῖς] παρ' αὐτοῖς τοῖς DF.

- 4 λέγουσι δὲ καὶ τῆς εἰς τὸ θεῖον εὐσεβείας φανερώς
αὐτοὺς κομίζεσθαι τὰς χάριτας, μηδέποτε δεσποτείας
ἐπήλυδος πεῖραν λαβόντας· ἐξ αἰῶνος γὰρ ἐν ἑλευ-
θερίᾳ μεμενηκέναι καὶ τῇ πρὸς ἀλλήλους ὁμονοίᾳ,
πολλῶν μὲν καὶ δυνατῶν ἐστρατευκότων ἐπ' αὐτούς, ⁵
- 3 μηδενὸς δὲ τῆς ἐπιβολῆς καθικομένου. Καμβύσῃν
μὲν γὰρ μεγάλη δυνάμει στρατεύσαντα τὴν τε στρα-
τιὰν ἀποβαλεῖν ἅπασαν καὶ αὐτὸν τοῖς ὅλοις κινδυ-
νεῦσαι· Σεμίραμιν δέ, τῷ μεγέθει τῶν ἐπιβολῶν
καὶ πράξεων διωνομασμένην, ἐπὶ βραχὺ τῆς Αἰθιο- ¹⁰
πίας προελθοῦσαν ἀπογνῶναι τὴν ἐπὶ τὸ σύμπαν
ἔθνος στρατεῖαν· τοὺς τε περὶ Ἡρακλέα καὶ Διόνυ-
σον ἐπιόντας ἅπασαν τὴν οἰκουμένην μόνους τοὺς
Αἰθίοπας τοὺς ὑπὲρ Αἰγύπτου μὴ καταπολεμῆσαι
διὰ τε τὴν εὐσέβειαν τῶν ἀνδρῶν καὶ τὸ δυσκρά- ¹⁵
τητον τῆς ἐπιβολῆς. φασὶ δὲ καὶ τοὺς Αἰγυπτίους
ἑαυτῶν ἀποίκους ὑπάρχειν, Ὅσιριδος ἡγησαμένου
2 τῆς ἀποικίας. καθόλου γὰρ τὴν νῦν οὖσαν Αἴγυ-
πτον λέγουσιν οὐ χώραν, ἀλλὰ θάλατταν γεγονέναι
κατὰ τὴν ἐξ ἀρχῆς τοῦ κόσμου σύστασιν· ὕστερον ²⁰
μέντοι τοῦ Νείλου κατὰ τὰς ἀναβάσεις τὴν ἐκ τῆς
Αἰθιοπίας ἰλὺν καταφέροντος ἐκ τοῦ κατ' ὀλίγον
προσχωσθῆναι. ὅτι δ' ἐστὶν αὐτῶν ἡ χώρα πᾶσα
ποταμόχωστος ἐναργεσιτάτην ἔχειν ἀπόδειξιν τὴν
3 γινομένην κατὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Νείλου· καθ' ἕκα- ²⁵
στον γὰρ ἔτος αἰὲ νέας ἰλὺς ἀθροιζομένης πρὸς τὰ
στόματα τοῦ ποταμοῦ καθορᾶται τὸ μὲν πέλαγος
ἐξωθούμενον τοῖς προσχώμασιν, ἡ δὲ χώρα τὴν
αὔξησιν λαμβάνουσα. τὰ δὲ πλεῖστα τῶν νομίμων

τοῖς Αἰγυπτίοις ὑπάρχειν Αἰθιοπικά, τηρουμένης
 τῆς παλαιᾶς συνηθείας παρὰ τοῖς ἀποικισθεῖσι. τό 4
 τε γὰρ τοὺς βασιλεῖς θεοὺς νομίζειν καὶ τὸ περὶ
 τὰς ταφὰς μάλιστα σπουδάζειν καὶ πολλὰ τοιαῦθ'
 5 ἕτερα πράττειν Αἰθιοπῶν ὑπάρχειν ἐπιτηδεύματα,
 τὰς τε τῶν ἀγαλμάτων ιδέας καὶ τοὺς τῶν γραμ-
 176 μάτων τύπους Αἰθιοπικοὺς ὑπάρχειν· διττῶν γὰρ 5
 Αἰγυπτίοις ὄντων γραμμάτων, τὰ μὲν δημῶδη προσ-
 αγορευόμενα πάντα μανθάνειν, τὰ δ' ἱερὰ καλού-
 10 μενα παρὰ μὲν τοῖς Αἰγυπτίοις μόνους γινώσκειν
 τοὺς ἱερεῖς παρὰ τῶν πατέρων ἐν ἀπορρήτοις μαν-
 θάνοντας, παρὰ δὲ τοῖς Αἰθίοσιν ἅπαντας τούτοις
 χρῆσθαι τοῖς τύποις. τὰ τε συστήματα τῶν ἱερέων 6
 παραπλησίαν ἔχειν τάξιν παρ' ἀμφοτέροις τοῖς ἔθνεσι·
 15 καθαρεῦν γὰρ ἅπαντας τοὺς περὶ τὴν τῶν θεῶν
 θεραπείαν ὄντας, ὁμοίως ἐξυρημένους καὶ τὰς στολὰς
 τὰς αὐτὰς ἔχοντας καὶ τὸν τοῦ σκήπτρου τύπον
 ἀροτροειδῆ καθεστῶτα, ὃν ἔχοντας τοὺς βασιλεῖς
 χρῆσθαι πῖλοις μακροῖς ἐπὶ τοῦ πέρατος ὁμφαλὸν
 20 ἔχουσι καὶ περιεσπειραμένοις ὄφεσιν, οὓς καλοῦσιν
 ἀσπίδας· τοῦτο δὲ τὸ παράσημον ἔοικε συνεμφαίνειν
 ὅτι τοὺς ἐπιθέσθαι τολμήσαντας τῷ βασιλεῖ συμβή-
 σεται θανατηφόροις περιπεσεῖν δῆγμασι. πολλὰ δὲ 7
 καὶ ἄλλα λέγουσι περὶ τῆς αὐτῶν ἀρχαιότητος καὶ
 25 τῆς τῶν Αἰγυπτίων ἀποικίας, περὶ ᾧ οὐδὲν κατ-
 επείγει γράφειν.

Περὶ δὲ τῶν Αἰθιοπικῶν γραμμάτων τῶν παρ' 4
 Αἰγυπτίοις καλουμένων ἱερογλυφικῶν ῥητέον, ἵνα

7 διττῶν Stroth, ἰδίῳ codices
 28 ἱερογλυφικῶν om. D.

22 τολμήσαντας D

μηδὲν παραλείπωμεν τῶν ἀρχαιολογουμένων. συμβέ-
 βηκε τοίνυν τοὺς μὲν τύπους ὑπάρχειν αὐτῶν ὁμοίους
 ζῳοῖς παντοδαποῖς καὶ ἀκρωτηρίοις ἀνθρώπων, ἔτι
 δ' ὀργάνοις, καὶ μάλιστα τεκτονικοῖς· οὐ γὰρ ἐκ
 τῆς τῶν συλλαβῶν συνθέσεως ἢ γραμματικῇ παρ' 5
 αὐτοῖς τὸν ὑποκείμενον λόγον ἀποδίδωσιν, ἀλλ'
 ἐξ ἐμφάσεως τῶν μεταγραφομένων καὶ μεταφορᾶς
 2 μνήμη συνηθλημένης. γράφουσι γὰρ ἱέρακα καὶ
 κροκόδειλον, ἔτι δ' ὕφιν καὶ τῶν ἐκ τοῦ σώματος
 τῶν ἀνθρώπων ὀφθαλμὸν καὶ χεῖρα καὶ πρόσωπον 10
 καὶ ἕτερα τοιαῦτα. ὁ μὲν οὖν ἱέραξ αὐτοῖς σημαίνει
 πάντα τὰ ὀξέως γινόμενα, διὰ τὸ τὸ ζῷον τοῦτο
 τῶν πτηνῶν σχεδὸν ὑπάρχειν ὀξύτατον. μεταφέρεται
 τε ὁ λόγος ταῖς οἰκείαις μεταφοραῖς εἰς πάντα τὰ
 ὀξέα καὶ τὰ τούτοις οἰκεῖα παραπλησίως τοῖς εἰρη- 15
 3 μένοις. ὁ δὲ κροκόδειλος σημαντικός ἐστι πάσης
 κακίας, ὁ δὲ ὀφθαλμὸς δίκης τηρητῆς καὶ παντὸς
 τοῦ σώματος φύλαξ. τῶν δ' ἀκρωτηρίων ἡ μὲν
 δεξιὰ τοὺς δακτύλους ἐκτεταμένους ἔχουσα σημαίνει
 βίου πορισμόν, ἡ δ' εὐώνυμος συνηγμένη τήρησιν 20
 4 καὶ φυλακὴν χρημάτων. ὁ δ' αὐτὸς λόγος καὶ ἐπὶ
 τῶν ἄλλων τύπων τῶν ἐκ τοῦ σώματος καὶ τῶν
 ὀργανικῶν καὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων· ταῖς γὰρ ἐν
 ἑκάστοις ἐνούσαις ἐμφάσεσι συνακολουθοῦντες, καὶ
 μελέτη πολυχρονίῳ καὶ μνήμῃ γυμνάζοντες τὰς 25
 ψυχάς, ἐκτικῶς ἕκαστα τῶν γεγραμμένων ἀναγινώ- 177
 σκουσι.

5 Τῶν δὲ παρ' Αἰθίοψι νομίων οὐκ ὀλίγα δοκεῖ

1 παραλείπωμεν vulg. 9 τῶν Hertlein, τὸν libri 12
 τὰ om. CF τὸ τὸ] τὸ vulg. 19 ἔχουσα ἐκτεταμένους D.

πολὺν τῶν παρὰ τοῖς ἄλλοις διαφέρειν, καὶ μάλιστα
τὰ περὶ τὴν αἵρεσιν τῶν βασιλέων. οἱ μὲν γὰρ
ἱερεῖς ἐξ αὐτῶν τοὺς ἀρίστους προκρίνουσιν, ἐκ δὲ
τῶν καταλεχθέντων, ὃν ἂν ὁ θεὸς κωμάζων κατὰ
5 *τινα* συνήθειαν περιφερόμενος λάβῃ, τοῦτον τὸ
πλῆθος αἵρεῖται βασιλέα· εὐθύς δὲ καὶ προσκυνεῖ
καὶ τιμᾷ καθάπερ θεόν, ὥς ὑπὸ τῆς τοῦ δαιμονίου
προνοίας ἐγκεχειρισμένης αὐτῷ τῆς ἀρχῆς. ὁ δ' 2
αἵρεθεὶς διαίτη τε χρῆται τῇ τεταγμένῃ κατὰ τοὺς
10 νόμους καὶ ἄλλα πράττει κατὰ τὸ πατριον ἔθος,
οὔτ' εὐεργεσίαν οὔτε τιμωρίαν ἀπονέμων οὐδενὶ
παρὰ τὸ δεδογμένον ἐξ ἀρχῆς παρ' αὐτοῖς νόμιμον.
ἔθος δ' αὐτοῖς ἐστι μηδένα τῶν ὑποτεταγμένων
θανάτῳ περιβάλλειν, μηδ' ἂν καταδικασθεὶς ἐπὶ
15 θανάτῳ τις φανῇ τιμωρίας ἄξιος, ἀλλὰ πέμπειν τῶν
ὑπηρετῶν *τινα* σημεῖον ἔχοντα θανάτου πρὸς τὸν
παρανενομηκότα· οὗτος δ' ἰδὼν τὸ σύσσημον, καὶ
παρὰχρῆμα εἰς τὴν ἰδίαν οἰκίαν ἀπελθὼν, ἑαυτὸν ἐκ
τοῦ ζῆν μεθίστησι. φεύγειν δ' ἐκ τῆς ιδίας χώρας
20 εἰς τὴν ὁμορον καὶ τῇ μεταστάσει τῆς πατρίδος λύειν
τὴν τιμωρίαν, καθάπερ παρὰ τοῖς Ἑλλήσιν, οὐδαμῶς
συγκεχώρηται. διὸ καὶ φασὶ *τινα*, τοῦ θανατηφόρου 3
σημεῖου πρὸς αὐτὸν ἀποσταλέντος ὑπὸ τοῦ βασι-
λέως, ἐπιβαλέσθαι μὲν ἐκ τῆς Αἰθιοπίας φεύγειν,
25 αἰσθομένης δὲ τῆς μητρὸς καὶ τῇ ζώνῃ τὸν τράχη-
λον αὐτοῦ σφιγγούσης, ταύτῃ μηδὲ καθ' ἓνα τρόπον
τολμῆσαι προσενεγκεῖν τὰς χεῖρας, αὐτὸν δ' ἀγγό-
μενον καρτερεῖσθαι μέχρι τῆς τελευτῆς, ἵνα μὴ τοῖς

2 τὰ om. vulg. 5 περιφερόμενος del. Reiske 15
πέμπει CD 19 δ' ἐκ] δὲ libri 23 σημείον del. Eichst.

- 6 συγγενέσιν ὀνειδίη καταλίπη μείζω. πάντων δ' ἐστὶ
 παραδοξότατον τὸ γινόμενον περὶ τὴν τελευταίην τῶν
 βασιλέων. κατὰ γὰρ τὴν Μερόην οἱ περὶ τὰς τῶν
 θεῶν θεραπείας τε καὶ τιμὰς διατρίβοντες ἱερεῖς,
 μεγίστην καὶ κυριαυτάτην τάξιν ἔχοντες, ἐπειδὴν ⁵
 ἐπὶ νοῦν αὐτοῖς ἔλθῃ, πέμπουσιν ἄγγελον πρὸς τὸν
 2 βασιλέα, κελεύοντες ἀποθνήσκειν. τοὺς γὰρ θεοὺς
 αὐτοῖς ταῦτα κεχρηματικέναι, καὶ δεῖν τὸ πρόσταγμα
 τῶν ἀθανάτων ὑπὸ θνητῆς φύσεως μηδαμῶς παρ-
 οραθῆναι. καὶ ἑτέρους δ' ἐπιφθέγγονται λόγους, ¹⁰
 οἷους ἂν ἀπλῇ διανοίᾳ προσδέξαιτο φύσις ἀρχαία
 μὲν καὶ δυσεξαλείπτῳ συνηθείᾳ συντεθραμμένη,
 λόγον δ' οὐκ ἔχουσα τὸν ἐναντιωσόμενον τοῖς οὐκ
 3 ἀναγκαίως προσταττομένοις. κατὰ μὲν οὖν τοὺς
 ἐπάνω χρόνους ὑπήκουον οἱ βασιλεῖς τοῖς ἱερεῦσιν, ¹⁵
 οὐχ ὅπλοις οὐδὲ βίᾳ κρατηθέντες, ἀλλ' ὑπ' αὐτῆς ¹⁷⁸
 τῆς δεισιδαιμονίας τοὺς λογισμοὺς κατισχνύμενοι·
 κατὰ δὲ τὸν δεύτερον Πτολεμαῖον ὁ βασιλεὺς τῶν
 Αἰθιοπῶν Ἑργαμένης, μετεσχηκῶς Ἑλληνικῆς ἀγω-
 γῆς καὶ φιλοσοφίας, πρῶτος ἐθάρορσε καταφρο- ²⁰
 4 νῆσαι τοῦ προστάγματος. λαβὼν γὰρ φρόνημα τῆς
 βασιλείας ἄξιον παρῆλθε μετὰ [τῶν] στρατιωτῶν
 εἰς τὸ ἄβατον, οὗ συνέβαινεν εἶναι τὸν χρυσοῦν
 ναὸν τῶν Αἰθιοπῶν, καὶ τοὺς μὲν ἱερεῖς ἀπέσφαξε,
 τὸ δὲ ἔθνος τοῦτο καταλύσας διωρθώσατο πρὸς τὴν ²⁵
 ἑαυτοῦ προαίρεσιν.
- 7 Τὸ δὲ περὶ τοὺς φίλους τοῦ βασιλέως νόμιμον,
 καίπερ ὃν παράδοξον, διαμένειν ἔφασαν ἕως τῶν

11 ἂν add. Dind. 20 φιλοσοφίας fort. 21 πράγμα-
 τος vulg. 22 τῶν om. D 24 ἱερεῖς] ἅπαντας add. CF.

καθ' ἡμᾶς χρόνων. ἔθος γὰρ ὑπάρχειν λέγουσι τοῖς
 Αἰθίοψιν, ἐπὰν ὁ βασιλεὺς μέρος τι τοῦ σώματος
 πηρωθῇ δι' ἡνδηποτοῦν αἰτίαν, ἅπαντας τοὺς συν-
 ἡθεις συναποβάλλειν τοῦτο κατὰ προαίρεσιν· αἰσχροὺν
 5 γὰρ ὑπολαμβάνειν τοῦ βασιλέως πεπηρωμένου τὸ
 σκέλος ἀρτίποδας εἶναι τοὺς φίλους, καὶ μὴ πάντας
 ἐν ταῖς ἐξόδοις συνέπεσθαι χωλοὺς ὁμοίως· ἄτοπον 2
 γὰρ εἶναι τὸ συμπενθεῖν μὲν καὶ [τὸ] συλλυπεῖσθαι
 καὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως ἀγαθῶν ἀπάντων τε καὶ
 10 κακῶν κοινωνεῖν τὴν βεβαίαν φιλίαν, τῆς δ' εἰς τὸ
 σῶμα λύπης ἄμοιρον γίνεσθαι. φασὶ δὲ σύνηθες
 εἶναι καὶ τὸ συντελευτᾶν ἐκουσίως τοὺς ἐταίρους
 τοῖς βασιλεῦσι, καὶ τοῦτον εἶναι τὸν θάνατον ἐν-
 δοξον καὶ φιλίας ἀληθινῆς μάρτυρα. διόπερ μὴ 3
 15 ῥαδίως ἐπιβουλήν γίνεσθαι παρὰ τοῖς Αἰθίοψι κατὰ
 τοῦ βασιλέως, ὥς ἂν τῶν φίλων ἀπάντων ἐπ' ἴσης
 προνοουμένων τῆς τ' ἐκείνου καὶ τῆς ἰδίας ἀσφα-
 λείας. ταῦτα μὲν οὖν τὰ νόμιμα παρὰ τοῖς Αἰθίο-
 ψιν ἔστι τοῖς τὴν μητροπόλιν αὐτῶν οἰκοῦσι καὶ
 20 νεμομένοις τὴν τε νῆσον τὴν Μερόην καὶ τὴν χώραν
 τὴν πλησίον Αἰγύπτου.

Ἔστι δὲ καὶ ἄλλα γένη τῶν Αἰθιοπῶν παμπληθῆ, 8
 τὰ μὲν ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν τὴν παραποτάμιον
 τοῦ Νείλου κατοικοῦντα καὶ τὰς ἐν τῷ ποταμῷ
 25 νήσους, τὰ δὲ τὴν ὁμορον τῆς Ἀραβίας νεμόμενα,
 τὰ δ' ἐν τοῖς μεσογείοις τῆς Αἰβύης καθιδρυμένα. οἱ 2
 πλεῖστοι δὲ τούτων καὶ μάλιστα οἱ παρὰ τὸν ποταμὸν

8 τὸ del. Dind. 9 ἀπάντων ἀγαθῶν Hertlein 10
 βέβαιον D 15 κατὰ τῶν φίλων ὥς ἂν τοῦ βασιλέως καὶ
 τῶν φίλων ἀπάντων codices, corr. Eichstädt.

οἰκοῦντες ταῖς μὲν χρόαις εἰσὶ μέλανες, ταῖς δὲ
ιδέαις σιμοί, τοῖς δὲ τριχώμασιν οὖλοι. καὶ ταῖς μὲν
ψυχαῖς παντελῶς ὑπάρχουσιν ἄγριοι καὶ τὸ θηριῶ-
δες ἐμφαίνοντες, οὐχ οὕτω δὲ τοῖς θυμοῖς ὥς τοῖς
ἐπιτηδεύμασιν· αὐχμηροὶ γὰρ ὄντες τοῖς ὅλοις 5
σώμασι τοὺς μὲν ὄνυχας ἐπὶ πολὺ παρηγμένους
ἔχουσι τοῖς θηρίοις παραπλησίως, τῆς δὲ πρὸς ἀλλή-
3 λους φιλανθρωπίας πλείστον ὅσον ἀφεστήκασι· καὶ
τὴν μὲν φωνὴν ὀξεῖαν προβάλλοντες, τῶν δὲ παρὰ
τοῖς ἄλλοις ἐπιτηδευομένων εἰς βίον ἡμερον οὐδ' 10
ὀτιοῦν ἔχοντες, μεγάλην ποιοῦσι πρὸς τὰ καθ' ἡμᾶς
4 ἔθνη τὴν διαφοράν. καθοπλίζονται δ' αὐτῶν οἱ μὲν 179
ἀσπίσιν ὠμοβοῖναις καὶ μικροῖς δόρασιν, οἱ δὲ
ἀκοντίοις ἀναγκύλοις, ἐνίοτε δὲ ξυλίνοις τόξοις
τετραπήχεσιν, οἷς τοξεύουσιν μὲν τῷ ποδὶ προσβαί- 15
νοντες, ἀναλωθέντων δὲ τῶν οἰστών σκυτάλαις
ξυλίναις διαγωνίζονται. καθοπλίζουσι δὲ καὶ τὰς
γυναικάς, ὀρίζοντες αὐταῖς τεταγμένην ἡλικίαν, ὣν
ταῖς πλείσταις νόμιμόν ἐστι χαλκοῦν κρῖον φέρειν
5 ἐν τῷ χεῖλει τοῦ στόματος. ἐσθῆτι δέ τινες μὲν 20
αὐτῶν ἀπλῶς οὐ χρωνται, γυμνήτα βίον ἔχοντες δι'
αἰῶνος καὶ πρὸς μόνον τὰ καύματα ποριζόμενοι βοή-
θειαν αὐτουργὸν ἐκ τοῦ παραπεσόντος· τινὲς δὲ τῶν
προβάτων τὰς οὐρὰς ἀποκόπτοντες ἐκ τῶν ὀπισθεν
καλύπτουσι διὰ τούτων τὰ ἰσχία, καθάπερ αἰδῶ 25
ταύτην προβαλλόμενοι· ἐνιοὶ δὲ χρωνται ταῖς δορααῖς
τῶν κτηνῶν, εἰσὶ δ' οἱ περιζώμασι μέχρι μέσου τὸ

14 ἐνίοτε] ἐνιοὶ Dind. 17 ξυλίνοις D 21 δι' αἰῶνος
ἔχοντες vulg. 27 μέσον libri, corr. Dind.

σῶμα καλύπτουσιν, ἐκ τῶν τριχῶν πλέκοντες, ὥς
 ἂν τῶν παρ' αὐτοῖς προβάτων ὄντων μὴ φερόντων
 ἔρια διὰ τὴν ιδιότητα τῆς χώρας. τροφῇ δὲ χορῶν- 6
 ται τινὲς μὲν λαμβάνοντες τὸν γεννώμενον ἐν τοῖς
 5 ὕδασι καρπὸν, ὅς αὐτοφυῆς ἀνατέλλει περὶ τε τὰς
 λίμνας καὶ τοὺς ἐλώδεις τόπους, τινὲς δὲ τῆς ἀπα-
 λωτάτης ὕλης τοὺς ἀκρεμόνας περικλῶντες, οἷς καὶ
 τὰ σώματα σκιαζόντες περὶ τὰς μεσημβρίας κατα-
 ψύχουσιν, ἔνιοι δὲ σπεύροντες σήσαμον καὶ λωτόν,
 10 εἰσὶ δ' οἱ ταῖς ῥίζαις τῶν καλάμων ταῖς ἀπαλωτά-
 ταις διατρεφόμενοι. οὐκ ὀλίγοι δ' αὐτῶν καὶ ταῖς
 τοξείαις ἐνηθληκότες τῶν πτηνῶν εὐστόχως πολλὰ
 τοξεύουσι, δι' ὧν τὴν τῆς φύσεως ἔνδειαν ἀναπλη-
 ροῦσιν· οἱ πλεῖστοι δὲ τοῖς ἀπὸ τῶν βοσκημάτων
 15 κρέασι καὶ γάλακτι καὶ τυρῷ τὸν πάντα βίον διαζῶσι.

Περὶ δὲ θεῶν οἱ μὲν ἀνώτερον Μερόης οἰκοῦν- 9
 τες ἐννοίας ἔχουσι διττάς. ὑπολαμβάνουσι γὰρ τοὺς
 μὲν αὐτῶν αἰώνιον ἔχειν καὶ ἄφθαρτον τὴν φύσιν,
 οἷον ἥλιον καὶ σελήνην καὶ τὸν σύμπαντα κόσμον,
 20 τοὺς δὲ νομίζουσι θνητῆς φύσεως κεκοινωνηκέναι
 καὶ δι' ἀρετὴν καὶ κοινὴν εἰς ἀνθρώπους εὐεργεσίαν
 τετευχέναι τιμῶν ἀθανάτων· τὴν τε γὰρ Ἴσιν καὶ 2
 τὸν Πᾶνα, πρὸς δὲ τούτοις Ἡρακλέα καὶ Δία
 σέβονται, μάλιστα νομίζοντες ὑπὸ τούτων εὐηργε-
 25 τῆσθαι τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος. ὀλίγοι δὲ τῶν
 Αἰθιοπῶν καθόλου θεοὺς οὐ νομίζουσιν εἶναι· διὸ
 καὶ τὸν ἥλιον ὡς πολεμιώτατον ὄντα κατὰ τὰς ἀνα-
 τολὰς βλασφημῆσαντες φεύγουσι πρὸς τοὺς ἐλώδεις

- 3 τῶν τόπων. παρηλλαγμένοις δ' ἔθεσι χρῶνται καὶ
περὶ τοὺς παρ' αὐτοῖς τελευτῶντας· οἱ μὲν γὰρ
εἰς τὸν ποταμὸν βάλλοντες ἀφιαῖσιν, ἀρίστην ἡγού-
μενοι ταφὴν ταύτην, οἱ δὲ περιχέαντες ὕελον ἐν
ταῖς οἰκίαις φυλάττοντες νομίζουσι δεῖν μήτε τῶν 5
τελευτῶντων ἀγνοεῖσθαι τὰς ὕψεις τοῖς συγγενέσι
μήτ' ἐπιλανθάνεσθαι τοὺς προσήκοντας τῷ γένει
τῶν προσφκειωμένων, ἔνιοι δ' εἰς ὄστρακίνας σοροὺς
ἐμβάλλοντες κατορύττουσι κύκλῳ τῶν ἱερῶν, καὶ 180
τὸν ἐπὶ τούτοις γινόμενον ὄρκον μέγιστον ἡγοῦν- 10
ται. τὰς δὲ βασιλείας ἐγχειρίζουσιν οἱ μὲν τοῖς εὐ-
πρεπεστάτοις, τύχης ἡγούμενοι δῶρα ἀμφοτέρω, τήν
τε μοναρχίαν καὶ τὴν εὐπρέπειαν, οἱ δὲ τοῖς ἐπι-
μελεστάτοις κτηνοτρόφοις παραδιδόασιν τὴν ἀρχήν,
ὥς μόνους ἄριστα τῶν ὑποτεταγμένων φροντιοῦν- 15
τας, ἔνιοι δὲ τοῖς πλουσιωτάτοις τοῦτο τὸ τίμιον
ἀπονέμουσιν, ἡγούμενοι μόνους αὐτοὺς ἐπικουρεῖν
τοῖς ὕχλοις δύνασθαι διὰ τὴν ἐτοιμότητα τῆς εὐπο-
ρίας, εἰσὶ δ' οἱ τοὺς ἀνδρεία διαφέροντας αἰροῦν-
ται βασιλεῖς, κρίνοντας τοὺς ἐν πολέμῳ πλεῖστον 20
δυναμένους ἀξιόους εἶναι μόνους τυγχάνειν τῶν
πρωτείων.
- 10 Τῆς δὲ παρὰ τὸν Νεῖλον χώρας τῆς ἐν τῇ Λι-
βύῃ κειμένης ἐστὶ τι μέρος τῷ κάλλει διαφέρον·
τροφάς τε γὰρ φέρει δαψιλεῖς καὶ ποικίλας, καὶ 25
πρὸς τὰς τῶν κανυμάτων ὑπερβολὰς ἔχει βοηθείας
εὐθέτους τὰς ἐν τοῖς ἔλεσι καταφυγὰς· διὸ καὶ περι-
μάχητος οὗτος ὁ τόπος γίνεται τοῖς τε Αἰβυσι καὶ

τοῖς Αἰθίοψι, καὶ πρὸς ἀλλήλους ὑπὲρ αὐτοῦ πο-
 λεμοῦντες διατελοῦσι. φοιτᾷ δ' εἰς αὐτὸν καὶ πλη- 2
 θος ἐλεφάντων ἐκ τῆς ἄνω χώρας, ὥς μὲν ἔνιοι
 λέγουσι, διὰ τὴν δαψίλειαν καὶ τὴν ἡδονὴν τῆς
 5 νομῆς· ἔλη γὰρ θαυμαστὰ παρεκτείνεται τοῖς χεί-
 λεσι τοῦ ποταμοῦ, πολλῆς καὶ παντοίας ἐν αὐτοῖς
 φυομένης τροφῆς. διόπερ ὅταν γεύσωνται τοῦ θρύου 3
 καὶ τοῦ καλάμου, διὰ τὴν γλυκύτητα τῆς τροφῆς
 μένει καὶ τὴν τῶν ἀνθρώπων δίαιταν καταφθείρει·
 10 δι' ἣν αἰτίαν καταναγκάζονται φεύγειν [εἰς] τούτους
 τοὺς τόπους, ὅντες νομάδες καὶ σκηνῖται, τὸ σύνολον
 τῷ συμφέροντι τὰς πατρίδας ὀρίζοντες. αἱ δ' ἀγέλαι 4
 τῶν εἰρημένων θηρίων τὴν μεσόγειον χώραν ἐκλεί-
 πουσι διὰ σπάνιν τροφῆς, ἅτε συντόμως τῶν φυομέ-
 15 νων ἐν τῇ γῇ πάντων ἀναινομένων· διὰ γὰρ τὴν
 τοῦ καύματος ὑπερβολὴν καὶ τὴν λειψυδρίαν τῶν
 πηγαίων καὶ ποταμίων ὑδάτων σκληρὰς καὶ σπανίους
 συμβαίνει γίνεσθαι τὰς τροφάς. ὥς δέ τινες φασιν, 5
 ὅφεις θαυμαστοὶ γίνονται τό τε μέγεθος καὶ τὸ
 20 πλῆθος κατὰ τὴν θηριώδη καλουμένην χώραν· οὗτοι
 δὲ περὶ τὰς συστάσεις τῶν ὑδάτων ἐπιτίθενται
 τοῖς ἐλέφασιν, καὶ τραπέντες εἰς ἀλλήν περιπλέκον-
 ται ταῖς σπείραις εἰς τὰ σκέλη, καὶ πέρας ἕως τού-
 του συνέχουσι βιαζόμενοι καὶ σφίγγοντες τοῖς δε-
 25 σμοῖς ἕως ἂν ἀφρίσαντα τὰ θηρία πέσῃ διὰ τὸ
 181 βάρος. ἔπειτ' ἀθροιζόμενοι τὸ πεσὸν σαρκοφαγοῦσι,
 ῥαδίως ἐπικρατοῦντες διὰ τὴν δυσκινησίαν τοῦ ζώου.
 ἀπολειπομένου δ' ἀπορήματος, διὰ τίν' αἰτίαν οὐ 6

συνέπονται τοῖς ἐλέφασιν εἰς τὴν προειρημένην
 παραποταμίαν διώκοντες τὰς συνήθεις τροφάς, φασὶ
 τοὺς τηλικούτους ὄφεις τὴν μὲν ἐπίπεδον τῆς χώ-
 ρας φεύγειν, περὶ δὲ τὴν ὑψώρειαν ἐν ταῖς φάραξι
 ταῖς εἰς τὸ μῆκος ἀνηκούσαις καὶ τοῖς σπηλαίοις τοῖς 5
 τὸ βάθος ἔχουσι συνεχῶς ἐναυλίζεσθαι· διόπερ τοὺς
 συμφέροντας καὶ συνήθεις τόπους μηδαμῶς ἐκλεί-
 πειν, αὐτοδιδάκτου πρὸς τὰ τοιαῦτα τῆς φύσεως
 οὔσης ἅπασιν τοῖς ζώοις. περὶ μὲν οὖν Αἰθιοπῶν
 καὶ τῆς χώρας αὐτῶν τοσαῦτα λέγομεν. 10

- 11 Περὶ δὲ τῶν συγγραφῶν ἡμῖν διοριστέον, ὅτι
 πολλοὶ συγγεγράφασι περὶ τε τῆς Αἰγύπτου καὶ τῆς
 Αἰθιοπίας, ὧν οἱ μὲν ψευδεῖ φήμῃ πεπιστευκότες,
 οἱ δὲ παρ' ἑαυτῶν πολλὰ τῆς ψυχαραγίας ἔνεκα
 2 πεπλακότες, δικαίως ἂν ἀπιστοῦντο. Ἀγαθαρχίδης 15
 μὲν γὰρ ὁ Κνίδιος ἐν τῇ δευτέρᾳ βίβλῳ τῶν περὶ
 τὴν Ἀσίαν, καὶ ὁ τὰς γεωγραφίας συνταξάμενος
 Ἀρτεμίδωρος ὁ Ἐφέσιος κατὰ τὴν ὀγδόην βίβλον,
 καὶ τινες ἕτεροι τῶν ἐν Αἰγύπτῳ κατοικούντων,
 ἴστορηκότες τὰ πλεῖστα τῶν προειρημένων ἐν πᾶσι 20
 3 σχεδὸν ἐπιτυγχάνουσι. καὶ γὰρ ἡμεῖς καθ' ὃν και-
 ρὸν παρεβάλομεν εἰς Αἴγυπτον, πολλοῖς μὲν τῶν
 ἱερέων ἐνετύχομεν, οὐκ ὀλίγοις δὲ καὶ πρεσβευταῖς
 ἀπὸ τῆς Αἰθιοπίας παροῦσιν εἰς λόγους ἀφικόμεθα·
 παρ' ὧν ἀκριβῶς ἕκαστα πυνθόμενοι, καὶ τοὺς λό- 25
 γους τῶν ἱστορικῶν ἐξελέγξαντες, τοῖς μάλιστα συμ-
 φωνοῦσιν ἀκόλουθον τὴν ἀναγραφὴν πεποιήμεθα.
 4 Περὶ μὲν οὖν Αἰθιοπῶν τῶν πρὸς τῇ ὀύσει

2 φασὶ Reiske, φασὶ δὲ codices   ὁ εἰς add. Wess.
 12 τε om. vulg.

κατοικούντων ἀρκεσθησόμεθα τοῖς ῥηθεῖσι, περὶ δὲ
τῶν κατὰ τὴν μεσημβρίαν καὶ τὴν Ἐρυθρὰν θάλατταν
κειμένων ἐν μέρει διεξιμέν. δοκεῖ δ' ἡμῖν ἀρμότ-
τειν προδιελθεῖν περὶ τῆς τοῦ χρυσοῦ κατασκευῆς
5 τῆς ἐν τούτοις τοῖς τόποις γινομένης.

Περὶ γὰρ τὰς ἐσχατίας τῆς Αἰγύπτου καὶ τῆς 12
ὁμορουσῆς Ἀραβίας τε καὶ Αἰθιοπίας τόπος ἐστὶν
ἔχων μέταλλα πολλὰ καὶ μεγάλα χρυσοῦ, συναγο-
μένου πολλοῦ πολλῇ κακοπαθείᾳ τε καὶ δαπάνῃ.
10 τῆς γὰρ γῆς μελαίνης οὔσης τῇ φύσει καὶ διαφυᾶς
καὶ φλέβας ἐχούσης μαρμαρόν τῇ λευκότητι διαφε-
ρούσας καὶ πάσας τὰς περιλαμβομένας φύσεις ὑπερ-
βαλλούσας τῇ λαμπρότητι, οἱ προσεδρεύοντες τοῖς
μεταλλικοῖς ἔργοις τῷ πλήθει τῶν ἐργαζομένων
15 κατασκευάζουσι τὸν χρυσόν. οἱ γὰρ βασιλεῖς τῆς 2
182 Αἰγύπτου τοὺς ἐπὶ κακουργίᾳ καταδικασθέντας καὶ
τοὺς κατὰ πόλεμον αἰχμαλωτισθέντας, ἔτι δὲ τοὺς
ἀδίκους διαβολαῖς περιπεσόντας καὶ διὰ θυμὸν εἰς
φυλακὰς παραδεδομένους, ποτὲ μὲν αὐτούς, ποτὲ δὲ
20 καὶ μετὰ πάσης συγγενείας ἀθροίσαντες παραδιδόασι
πρὸς τὴν τοῦ χρυσοῦ μεταλλείαν, ἅμα μὲν τιμω-
ρίαν λαμβάνοντες παρὰ τῶν καταγνωσθέντων, ἅμα
δὲ διὰ τῶν ἐργαζομένων μεγάλας προσόδους λαμ-
βάνοντες. οἱ δὲ παραδοθέντες, πολλοὶ μὲν τὸ πλη- 3
25 θος ὄντες, πάντες δὲ πέδαις δεδεμένοι, προσκαρ-
τεροῦσι τοῖς ἔργοις συνεχῶς καὶ μεθ' ἡμέραν καὶ
δι' ὅλης τῆς νυκτός, ἀνάπαιυσιν μὲν οὐδεμίαν λαμ-

9 πολλοῦ] πολλοῖς C, del. Rhod. 12 ὑπερβαλλούσης
CDF 13 προσεδρεύσαντες CD 19 παραδιδόμενους CDF
20 πάσης] τῆς add. Hertlein.

βάνοντες, δρασμοῦ δὲ παντὸς φιλοτίμως εἰργόμε-
 νοι· φυλακαὶ γὰρ ἐκ στρατιωτῶν βαρβάρων καὶ
 ταῖς διαλέκτοις διαφόροις χρωμένων ἐφεστήκασιν,
 ὥστε μηδένα δύνασθαι δι' ὁμιλίας ἢ φιλανθρώπου
 τινὸς ἐντεύξεως φθεῖραί τινα τῶν ἐπιστατούντων. ⁵
⁴ τῆς δὲ τὸν χρυσὸν ἐχούσης γῆς τὴν μὲν σκληροτά-
 την πυρὶ πολλῷ καύσαντες καὶ ποιήσαντες χάνην
 προσάγουσι τὴν διὰ τῶν χειρῶν κατεργασίαν· τὴν
 δὲ ἀνειμένην πέτραν καὶ μετρίῳ πόνῳ δυναμένην
 ὑπείκειν λατομικῷ σιδήρῳ καταπονοῦσι μυριάδες ¹⁰
⁵ ἀκκληρούντων ἀνθρώπων. καὶ τῆς μὲν ὅλης προ-
 γματείας ὁ τὸν λίθον διακρίνων τεχνίτης καθηγείται
 καὶ τοῖς ἐργαζομένοις ὑποδείκνυσιν· τῶν δὲ πρὸς
 τὴν ἀτυχίαν ταύτην ἀποδειχθέντων οἱ μὲν σώματος
 ῥώμῃ διαφέροντες τυπίσι σιδηραῖς τὴν μαρμαρίζου- ¹⁵
 σαν πέτραν κόπτουσιν, οὐ τέχνην τοῖς ἐργοῖς, ἀλλὰ
 βίαν προσάγοντες, ὑπονόμους δὲ διακόπτοντες, οὐκ
 ἐπ' εὐθείας, ἀλλ' ὥς ἂν ἡ διάφυσις ἢ τῆς ἀπο-
⁶ στιλβούσης πέτρας. οὗτοι μὲν οὖν διὰ τὰς ἐν ταῖς
 διώρυξι καμπὰς καὶ σκολιότητος ἐν σκότει διατρί- ²⁰
 βοντες λύχνους ἐπὶ τῶν μετώπων πεπραγματευμένους
 περιφέρουσι· πολλαχῶς δὲ πρὸς τὰς τῆς πέτρας ἰδιό-
 τητας μετασχηματίζοντες τὰ σώματα καταβάλλουσιν
 εἰς ἑδαφος τὰ λατομούμενα θραύματα· καὶ τοῦτο
 ἀδιαλείπτως ἐνεργοῦσι πρὸς ἐπιστάτου βαρύτητα καὶ ²⁵
¹³ πληγὰς. οἱ δὲ ἄνηβοι παῖδες εἰσδύομενοι διὰ τῶν
 ὑπονόμων εἰς τὰ κεκοιλωμένα τῆς πέτρας ἀναβάλ-
 λουσιν ἐπιπόνως τὴν ῥιπτουμένην κατὰ μικρὸν

3 διαφόρως libri, corr. Dind. 20 καὶ σκολιότητος
 om. M; cf. Agatharch. apud Photium 25 (ed. C. Müller).

πέτραν καὶ πρὸς τὸν ἐκτὸς τοῦ στομίου τόπον εἰς
 ὑπαιθρον ἀποκομίζουσιν. οἱ δ' ὑπὲρ ἑτη τριάκοντα
 παρὰ τούτων λαμβάνοντες ὠρισμένον μέτρον τοῦ
 λατομήματος ἐν ὄλμοις λιθίνοις τύπτουσι σιδηροῖς
 5 ὑπέροις, ἄχρι ἂν ὀρόβου τὸ μέγεθος κατεργάσωνται.
 183 παρὰ δὲ τούτων τὸν ὀροβίτην λίθον αἱ γυναῖκες καὶ 2
 οἱ πρεσβύτεροι τῶν ἀνδρῶν ἐκδέχονται, καὶ μύλων
 ἐξῆς πλειόνων ὄντων ἐπὶ τούτους ἐπιβάλλουσι, καὶ
 παραστάντες ἀνὰ τρεῖς ἢ δύο πρὸς τὴν κώπην ἀλή-
 10 θουσιν, ἕως ἂν εἰς σεμιδάλεως τρόπον τὸ δοθὲν
 μέτρον κατεργάσωνται. προσούσης δ' ἅπασιν ἀθε-
 ραπενσίας σώματος καὶ τῆς τὴν αἰδῶ περιστελλού-
 σης ἐσθῆτος μὴ προσούσης, οὐκ ἔστιν ὅς ἰδὼν οὐκ
 ἂν ἐλεήσειε τοὺς ἀκληροῦντας διὰ τὴν ὑπερβολὴν
 15 τῆς ταλαιπωρίας. οὐ γὰρ τυγχάνει συγγνώμης οὐδ' 3
 ἀνέσεως ἀπλῶς οὐκ ἄρρωστος, οὐ πεπηρωμένος, οὐ
 γεγηρακώς, οὐ γυναικὸς ἀσθένεια, πάντες δὲ πλη-
 γαῖς ἀναγκάζονται προσκαρτερεῖν τοῖς ἔργοις, μέχρι
 ἂν κακουχούμενοι τελευτήσωσιν ἐν ταῖς ἀνάγκαις.
 20 διόπερ οἱ δυστυχεῖς φοβερώτερον αἰὲν τὸ μέλλον τοῦ
 παρόντος ἡγοῦνται διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς τιμω-
 ρίας, ποθεινότερον δὲ τοῦ ζῆν τὸν θάνατον προσ-
 δέχονται. τὸ δὲ τελευταῖον οἱ τεχνῖται παραλαβόν- 14
 τες τὸν ἀληλεσμένον λίθον πρὸς τὴν ὄλην ἄγουσι
 25 συντέλειαν· ἐπὶ γὰρ πλατείας σανίδος μικρὸν ἐγκε-
 κλιμένης τρίβουσι τὴν κατειργασμένην μάρμαρον
 ὕδωρ ἐπιχέοντες· εἴτα τὸ μὲν γεῶδες αὐτῆς ἐκτη-

2 ὑπὲρ ἑτη] ἐντὸς τῶν Agath. 26 8 τούτους E, τού-
 τοις cet. 10 ἕως ἂν om. Π εἰς] ἐς cod. 11 κατερ-
 γαζόμενοι Π 13 μὴ] μόνον Agath. 27 τηκόμενον D.

κόμενον διὰ τῶν ὑγρῶν καταρρεῖ κατὰ τὴν τῆς σα-
 νίδος ἔγκλισιν, τὸ δὲ χρυσίον ἔχον ἐπὶ τοῦ ξύλου
 2 παραμένει διὰ τὸ βάρος. πολλάκις δὲ τοῦτο ποι-
 οῦντες, τὸ μὲν πρῶτον ταῖς χερσὶν ἐλαφρῶς τρί-
 βουσι, μετὰ δὲ ταῦτα σπόγγοις ἀραιοῖς κούφως 5
 ἐπιθλίβοντες τὸ χαῦνον καὶ γεῶδες διὰ τούτων ἀνα-
 λαμβάνουσι, μέχρι ἂν ὅτου καθαρὸν γένηται τὸ
 3 ψῆγμα τοῦ χρυσοῦ. τὸ δὲ τελευταῖον ἄλλοι τεχνῶ-
 ται παραλαμβάνοντες μέτρῳ καὶ σταθμῷ τὸ συνη-
 γμένον εἰς κεραμεοὺς χύτρους ἐμβάλλουσι· μίξαν- 10
 τες δὲ κατὰ τὸ πλῆθος ἀνάλογον μολίβδου βῶλον
 καὶ χόνδρους ἁλῶν, ἔτι δὲ βραχὺ καττιτέρου, καὶ
 κρήθινον πίτυρον προσεμβάλλουσιν· ἄρμωσθον δ'
 ἐπίθημα ποιήσαντες καὶ πηλῷ φιλοπόνως περιχρί-
 σαντες ὁπτῶσιν ἐν καμίνῳ πέντε ἡμέρας καὶ νύκτας 15
 4 ἴσας ἀδιαλείπτως· ἔπειτα ἔασαντες ψυχθῆναι τῶν
 μὲν ἄλλων οὐδὲν εὐρίσκουσιν ἐν τοῖς ἀγγείοις, τὸν
 δὲ χρυσὸν καθαρὸν λαμβάνουσιν ὀλίγης ἀπουσίας
 γεγενημένης. ἡ μὲν οὖν ἐργασία τοῦ χρυσοῦ περὶ
 τὰς ἐσχατίας τῆς Αἰγύπτου γινομένη μετὰ τοσοῦτων 20
 5 καὶ τηλικούτων πόνων συντελεῖται· αὐτὴ γὰρ ἡ
 φύσις, οἶμαι, ποιεῖ πρόδηλον ὡς ὁ χρυσὸς γένεσιν 184
 μὲν ἐπίπονον ἔχει, φυλακὴν δὲ χαλεπὴν, σπουδὴν
 δὲ μεγίστην, χοῆσιν δὲ ἀνὰ μέσον ἡδονῆς τε καὶ
 λύπης.

25

Ἡ μὲν οὖν τῶν μετάλλων τούτων εὗρεσις ἀρ-
 χαία παντελῶς ἐστίν, ὡς ἂν ὑπὸ τῶν παλαιῶν βα-

2 χρυσὸν malim   11 βωλίον DF   12 καὶ κρήθινον]
 καὶ om. C   16 ψυχθῆναι C   22 ὁ Reiske, ὁ μὲν codices.

σιλέων καταδειχθεῖσα. περὶ δὲ τῶν ἐθνῶν [τούτων] 6
 τῶν κατοικούντων τὴν τε παράλιον τοῦ Ἀραβίου
 κόλπου καὶ Τρωγλοδυτικὴν, ἔτι δ' Αἰθιοπίαν τὴν
 πρὸς μεσημβρίαν καὶ νότον, πειρασόμεθα διεξιέναι.
 5 περὶ πρώτων δὲ τῶν Ἰχθυοφάγων ἐροῦμεν τῶν 15
 κατοικούντων τὴν παράλιον τὴν ἀπὸ Καρμανίας καὶ
 Γεδρωσίας ἕως τῶν ἐσχάτων τοῦ μυχοῦ τοῦ κατὰ
 τὸν Ἀράβιον κόλπον ἰδρυμένου, ὃς εἰς τὴν μεσό-
 γειον ἀνήκων ἄπιστον διάστημα δυσὶν ἡπείροις
 10 περικλείεται πρὸς τὸν ἑκπλουν, τῇ μὲν ὑπὸ τῆς
 εὐδαίμονος Ἀραβίας, τῇ δ' ὑπὸ τῆς Τρωγλοδυτικῆς.
 τούτων δὲ τῶν βαρβάρων τινὲς μὲν γυμνοὶ τὸ 2
 παράπαν βιοῦντες κοινὰς ἔχουσι τὰς γυναῖκας καὶ
 τὰ τέκνα παραπλησίως ταῖς τῶν θρεμμάτων ἀγέ-
 15 λαις, ἡδονῆς δὲ καὶ πόνου τὴν φυσικὴν μόνον ἀντί-
 ληψιν ποιούμενοι τῶν αἰσχυρῶν καὶ καλῶν οὐδεμίαν
 λαμβάνουσιν ἔννοιαν. τὰς δὲ οἰκήσεις ἔχουσιν οὐκ 3
 ἔπωθεν τῆς θαλάττης παρὰ τὰς ῥαχίας, καθ' ἧς
 εἰσιν οὐ μόνον βαθεῖαι κοιλάδες, ἀλλὰ καὶ φάραγγες
 20 ἀνώμαλοι καὶ στενοὶ παντελῶς αὐλῶνες σκολιαῖς
 ἐκτροπαῖς ὑπὸ τῆς φύσεως διειλημμένοι. τούτων
 δὲ τῇ χρειᾷ τῶν ἐγχωρίων πεφυκότων ἁρμοζόντως,
 τὰς ἐκτροπὰς καὶ διεξόδους συγκεχώκασι λίθοις
 μεγάλοις, δι' ὧν ὥσπερ δικτύων τὴν θήραν τῶν
 25 ἰχθύων ποιοῦνται. ὅταν γὰρ ἡ πλημυρὶς τῆς θα- 4
 λάττης ἐπὶ τὴν χέρσον φέρεται λάβρως, ὃ ποιεῖ δις
 τῆς ἡμέρας περὶ τρίτην καὶ ἐνάτην μάλιστα πῶς
 ὥραν, ἡ μὲν θάλαττα πᾶσαν τὴν ῥαχίαν ἐπικλύ-

1 τούτων del. Dind.
κατὰ D.

7 Κεδρωσίας C

18 παρὰ]

ζουσα καλύπτει, καὶ λάβρω καὶ πολλῷ κύματι συν-
 αποκομίζει πρὸς τὴν χέρσου ἄπιστον πλήθος παν-
 τοίων ἰχθύων, οἳ τὸ μὲν πρῶτον ἐν τῇ παραλίῳ
 μένουσι, νομῆς χάριν πλανώμενοι περὶ τὰς ὑποδύ-
 σεις καὶ τὰ κοιλώματα· ἐπὰν δ' ὁ τῆς ἀμπώτεως ⁵
 ἔλθῃ χρόνος, τὸ μὲν ὑγρὸν ἐκ τοῦ κατ' ὀλίγον διὰ
 τῶν κεχωσμένων λίθων καὶ φαράγγων ἀπορρεῖ, οἱ
 5 δ' ἰχθύς ἐν τοῖς κοιλώμασι καταλείπονται. κατὰ δὲ
 τοῦτον τὸν καιρὸν τὸ πλήθος τῶν ἐγχωρίων μετὰ
 τέκνων καὶ γυναικῶν εἰς τὰς ῥαχίας ἀθροίζεται ¹⁰
 καθάπερ ἀφ' ἐνὸς κελεύσματος. σχιζομένων δὲ τῶν
 βαρβάρων εἰς τὰ κατὰ μέρος συστήματα, πρὸς τοὺς
 ἰδίους ἕκαστοι τόπους μετὰ βοῆς ἐξαισίου φέρονται,
 καθάπερ αἰφνιδίου τινὸς κνηγίας ἐμπεπτωκνίας.
 8 εἶθ' αἱ μὲν γυναῖκες μετὰ τῶν παίδων τοὺς ἐλάτ- ¹⁵
 τουας τῶν ἰχθύων καὶ πλησίον ὄντας τῆς χέρσου
 συλλαμβάνουσαι ῥίπτουσιν ἐπὶ τὴν γῆν, οἱ δὲ τοῖς
 σώμασιν ἀκμάζοντες προσφέρουσι τὰς χεῖρας τοῖς ¹⁸⁵
 διὰ τὸ μέγεθος δυσκαταγωνίστοις· ἐκπίπτουσι γὰρ
 ἐκ τοῦ πελάγους ὑπερμεγέθεις οὐ μόνον σκορπιοὶ ²⁰
 καὶ μύραι καὶ κύνες, ἀλλὰ καὶ φῶκαι καὶ πολλὰ
 τοιαῦτα ξένα καὶ ταῖς ὕψεσι καὶ ταῖς προσηγορίαις·
 7 ταῦτα δὲ τὰ θηρία καταμάχονται τεχνικῆς μὲν ὀπλων
 κατασκευῆς οὐδὲν ἔχοντες, κέρασι δὲ αἰγῶν ὀξεσί
 κατακεντοῦντες καὶ ταῖς ἀπορροῇ πέτραις ἐπιτέ- ²⁵
 μνοντες· πάντα γὰρ ἡ χρεῖα διδάσκει τὴν φύσιν,
 οἰκείως τοῖς ὑποκειμένοις καιροῖς ἀρμοζομένην πρὸς
 16 τὴν ἐκ τῆς ἐλπίδος εὐχρηστίαν. ἐπειδὴν δ' ἀθροί-

σωσιν ἰχθύων παντοδαπῶν πλήθος, μεταφέρουσι
 τοὺς ληφθέντας καὶ πάντας ὀπιῶσιν ἐπὶ τῶν πε-
 τρῶν τῶν ἐγκεκλιμένων πρὸς μεσημβρίαν. διαπύ-
 ρων δ' οὐσῶν διὰ τὴν τοῦ καύματος ὑπερβολήν,
 5 βραχὺν ἐάσαντες χρόνον στρέφουσι, κἄπειτα τῆς
 οὐρᾶς λαμβανόμενοι σείουσι τὸν ὅλον ὄγκον. καὶ αἱ 2
 μὲν σάρκες θρυπτόμεναι διὰ τὴν θερμασίαν ἀπο-
 πίπτουσιν, αἱ δ' ἄκανθαι ῥιπτούμεναι πρὸς ἓνα
 τόπον μέγαν σωρὸν ἀποτελοῦσιν, ἀθροιζόμεναι χρείας
 10 ἕνεκεν περὶ ἧς μικρὸν ὕστερον ἐροῦμεν. μετὰ δὲ
 ταῦτα τὰς μὲν σάρκας ἐπὶ τινος λεωπετρίας κατα-
 τιθέμενοι πατοῦσιν ἐπιμελῶς ἐφ' ἱκανὸν χρόνον καὶ
 καταμίσγουσι τὸν τοῦ παλιούρου καρπὸν· τούτου 3
 γὰρ συναναχρωσθέντος τὸ πᾶν γίνεται χρῆμα κολ-
 15 λῶδες· καὶ δοκεῖ τοῦτο καθάπερ ἡδύσματος παρ'
 αὐτοῖς ἔχειν τάξιν. τὸ δὲ τελευταῖον τὸ καλῶς πα-
 τηθὲν εἰς πλινθίδας παραμήκεις τυποῦντες τιθέασιν
 εἰς τὸν ἥλιον· ἃς συμμέτρως ξηρανθείσας καθίσαντες
 κατευωχοῦνται, οὐ μὴν πρὸς μέτρον ἢ σταθμὸν
 20 ἐσθλίουτες, ἀλλὰ πρὸς τὴν ἰδίαν ἐκάστου βούλησιν,
 τὴν φυσικὴν ὁρεξιν ἔχοντες τῆς ἀπολαύσεως περι-
 γραφήν· ἀνεκλείπτοις γὰρ καὶ διὰ παντὸς ἐτοιμοῖς 4
 χρῶνται ταμιεύμασιν, ὥς ἂν τοῦ Ποσειδῶνος τὸ
 τῆς Δήμητρος ἔργον μετεληφότες. ἐνίοτε δὲ τηλι-
 25 κοῦτον ἐκ τοῦ πελάγους εἰς τὴν χέρσον κυλινδεῖται
 κῦμα καὶ τὰς ῥαχίας ἐφ' ἡμέρας πολλὰς κατακλύζει
 λάβρον, ὥστε μηδένα δύνασθαι τοῖς τόποις προσεγ-

6 καὶ αἱ μὲν] αἱ μὲν οὖν CF 14 χρῆμα Reiske
 (c. 23, 1), χρῶμα libri 20 ἕκαστος vel ἕκαστοι Hertlein
 22 ἀνεκλείπτως codices, corr. Dind. ἐτοιμῶς CF 27
 λάβρως fort.

5 γίξιν. διόπερ κατὰ τούτους τοὺς καιροὺς σπανί-
 ζοντες τροφῆς τὸ μὲν πρῶτον τοὺς κόγχους συλλέ-
 γουσι, τηλικούτους τὸ μέγεθος ὧν εὐρίσκονται τινες
 τετραμναῖοι· τὰ μὲν γὰρ κῆτη συντρίβουσι λίθους
 εὐμεγέθεις ἐμβάλλοντες, τὴν δ' ἐντὸς σάρκα κατε- 5
 σθίουσιν ὡμὴν, τῆς γεύσεως οὔσης παρεμφεροῦς
 6 τοῖς ὀστέοις. ἐπὶ δὲ διὰ τὴν συνέχειαν τῶν πνευ-
 μάτων ἐπὶ πλείονα χρόνον πλήθειν συμβαίνει τὸν
 ὠκεανόν, καὶ τὴν εἰωθυῖαν θήραν τῶν ἰχθύων
 ἐκκλείσῃ τὸ τῆς περιστάσεως ἀδύνατον, ἐπὶ τοῖς 10
 κόγχουσι, ὡς εἴρηται, τρέπονται. εἰ δὲ ἢ ἐκ τῶν
 κόγχων τροφή σπανίζει, καταφεύγουσιν ἐπὶ τὸν τῶν
 7 ἀκανθῶν σωρόν· ἐκ τούτου γὰρ ἐκλέγοντες τὰς 186
 ἐγχύλους καὶ προσφάτους τῶν ἀκανθῶν διαιροῦσι
 κατ' ἄφθρον, καὶ τὰς μὲν αὐτόθεν τοῖς ὀδοῦσι 15
 κατεργάζονται, τὰς δὲ σκληρὰς λίθοις θραύοντες
 καὶ προὔπεργαζόμενοι κατεσθίουσι, παραπλησίαν
 17 διὰθεσιν ἔχοντες τοῖς φωλεύουσι τῶν θηρίων. τῆς
 μὲν οὖν ξηρᾶς τροφῆς τὸν εἰρημένον τρόπον εὐπο-
 ροῦσι. τῆς δ' ὑγρᾶς περὶδοῦσι ἔχουσι καὶ παντε- 20
 λῶς ἀπιστομένην τὴν χρῆσιν. ταῖς μὲν γὰρ θήραις
 προσκαρτεροῦσιν ἑφ' ἡμέρας τέτταρας, εὐωχούμενοι
 παιδιμὲν μετ' ἡλιγοτιτος καὶ ταῖς ἐνέφθοις ῥοδαῖς
 ἀλλήλους ἐνχαλῶντες· πρὸς δὲ τοῦτοις ἐπιμί-
 σονται τότε ταῖς γυναιξὶν εἰς ὃν τύχῳσι παιδο- 25
 ποιᾶς ἔνεκα, πίσις ἐσχολίαις ἀπολελυμένοι διὰ τὴν
 2 εὐκοπίαν καὶ τὴν ἐτοιμότητα τῆς τροφῆς. τῇ δὲ

7 δὲ δὲ Bekker 10 ἐπι — 11 εἰ
 Agath. 350 11 γ. ἢ δὲ 12 σπανίζει δὲ om D (cf.
 ἐτοιμότητα om Agath. d. l. Rasko. 27 καὶ τῇ

πέμπτη πρὸς τὴν ὑπώρειαν ἐπείγονται πανδημεὶ
 ποτοῦ χάριν, ἔνθα συρρύσεις ὑδάτων γλυκέων εἰσί,
 πρὸς αἷς οἱ νομάδες τὰς ἀγέλας τῶν θρεμμάτων
 ποτίζουσιν. ἡ δὲ ὁδοιπορία τούτων παραπλήσιος 3
 5 γίνεται ταῖς ἀγέλαις τῶν βοῶν, πάντων φωνῇν
 ἀφιέντων οὐκ ἑναρθρον, ἀλλ' ἦχον μόνον ἀποτε-
 λούσαν. τῶν δὲ τέκνων τὰ μὲν νήπια παντελῶς αἱ
 μητέρες ἐν ταῖς ἀγκάλαις φέρουσι, τὰ δὲ κεχωρισμένα
 τοῦ γάλακτος οἱ πατέρες. τὰ δ' ὑπὲρ πενταετῆ χρόνον
 10 ὄντα προάγει μετὰ τῶν γονέων σὺν παιδιᾷ, πεπλη-
 ρωμένα χαρᾶς, ὥς ἂν πρὸς τὴν ἡδίστην ἀπόλαυσιν
 ὁρμώμενα. ἡ γὰρ φύσις αὐτῶν ἀδιάστροφος οὔσα 4
 τὴν ἀναπλήρωσιν τῆς ἐνδείας ἡγεῖται μέγιστον ἀγα-
 θόν. οὐδὲν τῶν ἐπεισάκτων ἰδέων ἐπιζητοῦσα. ὅταν
 15 δὲ ταῖς τῶν νομάδων ποτίστραις ἐγγίσῃσι καὶ τοῦ
 ποτοῦ πληρωθῶσι τὰς κοιλίας, ἐπανέρχονται, μόγισ
 βαδίζοντες διὰ τὸ βέρος. κάκεινῃν μὲν τὴν ἡμέραν 5
 οὐδενὸς γεύονται. κεῖται δ' ἕκαστος ὑπεργέμων καὶ
 δύσπνους καὶ τὸ σύνολον παρεμφερῆς τῷ μεθύοντι.
 20 τῇ δ' ἐξῆς ἐπὶ τὴν ἀπὸ τῶν ἰχθύων πάλιν τροφὴν
 ἀνακάμπουσιν καὶ τοῦτον τὸν τρόπον ἡ διαίτα
 κινκλεῖται παρ' αὐτοῖς πάντα τὸν τοῦ ζῆν χρόνον.
 Οἱ μὲν οὖν τὴν παρᾶλιον τὴν ἐντὸς τῶν στενῶν
 κατοικοῦντες οὔτω βιοῦσι. νόσοις μὲν διὰ τὴν ἀπλό-
 25 τητα τῆς τροφῆς σπανίως περιπίπτοντες, ὀλιγοχρο-
 νιώτεροι δὲ πολὺ τῶν παρ' ἡμῖν ὄντες. τοῖς δὲ 18
 τὴν ἐκτὸς τοῦ κόλπου παρᾶλιον νεμομένοις πολλῶ

2 γλυκέων ὑδάτων vulg. 7 αἱ μητέρες παντελῶς
 codices, corr. Reiske 16 πληρώσωσι Dind. 20 ἀπὸ
 om. D 23 τοῦ στεροῦ D 24 ἀτελόγητα D.

τούτων παραδοξότερον εἶναι τὸν βίον συμβέβηκεν,
 ὥς ἂν ἕδιπον ἔχόντων καὶ ἀπαθῇ τὴν φύσιν. ἀπὸ
 γὰρ τῶν οἰκουμένων τόπων εἰς τὴν ἔρημον ὑπὸ
 τῆς τύχης ἐκτετοπισμένοι τῆς μὲν ἀπὸ τῶν ἰχθύων
 ἄγρας εὐποροῦσιν, ὑγρὰν δὲ τροφήν οὐκ ἐπιζη- 5
 2 τοῦσι. προσφερόμενοι γὰρ τὸν ἰχθὺν ἐγγυλον, μικρὰν
 ἔχοντα τῶν ὤμων τὴν παραλλαγὴν, οὐχ οἷον ὑγρὰν
 τροφήν ἐπιζητοῦσιν, ἀλλ' οὐδ' ἐννοϊαν ἔχουσι ποτοῦ.
 στέργουσι δὲ τὴν ἐξ ἀρχῆς δίαιταν ὑπὸ τῆς τύχης
 αὐτοῖς προσκληρωθεῖσαν, εὐδαιμονίαν ἡγούμενοι 10
 τὴν ἐκ τῆς ἐνδεείας αὐτοῦ τοῦ λυποῦντος ὑπεξαίρεσιν.
 3 τὸ δὲ πάντων παραδοξότατον, ἀπαθεία τοσοῦτον
 ὑπερβάλλουσι πάντας ὥστε μὴ ῥαδίως πιστευθῆναι 187
 τὸν λόγον. καίτοι γε πολλοὶ τῶν ἀπ' Αἰγύπτου
 πλεόντων διὰ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάττης ἔμποροι μέχρι 15
 τοῦ νῦν, πολλάκις προσπεπλευκότες πρὸς τὴν τῶν
 Ἰχθυοφάγων χώραν, ἐξηγοῦνται σύμφωνα τοῖς ὕφ'
 4 ἡμῶν εἰρημένοις περὶ τῶν ἀπαθῶν ἀνθρώπων. καὶ
 ὁ τρίτος δὲ Πτολεμαῖος, ὁ φιλοτιμηθεὶς περὶ τὴν
 θήραν τῶν ἐλεφάντων τῶν περὶ τὴν χώραν ταύτην 20
 ὄντων, ἐξέπεμψεν ἓνα τῶν φίλων, ὄνομα Σιμμίαν,
 κατασκευσόμενον τὴν χώραν· οὗτος δὲ μετὰ τῆς
 ἀρμοιτούσης χορηγίας ἀποσταλεὶς ἀκριβῶς, ὥς φησιν
 Ἀγαθαρχίδης ὁ Κνίδιος ἱστοριογράφος, ἐξήτασε τὰ
 κατὰ τὴν παραλίαν ἔθνη. φησὶν οὖν τὸ τῶν ἀπαθῶν 25
 Αἰθιοπῶν ἔθνος τὸ σύνολον ποτῶ μὴ χρῆσθαι, μηδὲ
 τὴν φύσιν αὐτῶν ἐπιζητεῖν διὰ τὰς προειρημένας
 5 αἰτίας. καθόλου δ' ἀποφαίνεται μήτ' εἰς σύλλογον

8 ἐπιζητοῖσι ποτοῦ, ἀλλ' . . ἔχουσι codices, corr. Dind.
 25 παραλίαν] ἱστορίαν DF; τὴν κατὰ τὰ ἔθνη ἱστορίαν fort.

ἔρχεσθαι πρὸς τοὺς ἀλλοεθνεῖς, μήτε τὸ ξένον τῆς
 ὕψεως τῶν προσπλέοντων κινεῖν τοὺς ἐγχωρίους,
 ἀλλ' ἐμβλέποντας ἀτενῶς ἀπαθεῖς ἔχειν καὶ ἀκινή-
 τους τὰς αἰσθήσεις, ὥς [ἂν] μηδενὸς παρόντος. οὔτε
 5 γὰρ ξίφος σπασαμένου τινὸς καὶ καταφέροντος ὑπεξ-
 ἐφυγον, οὔθ' ὕβριν οὐδὲ πληγὰς ὑπομένοντες ἡρε-
 θίζοντο, τό τε πληῖθος οὐ συνηγανάκει τοῖς πάσχον-
 σιν, ἀλλ' ἐνίοτε τέκνων ἢ γυναικῶν σφαττομένων
 ἐν ὀφθαλμοῖς ἀπαθεῖς ταῖς διαθέσεσιν ἔμενον, οὐ-
 10 δεμίαν ἔμφασιν ὀργῆς ἢ πάλιν ἐλέον διδόντες. καθό- 6
 λου δὲ τοῖς ἐκπληκτικωτάτοις δεινοῖς περιπίπτοντες
 ἡρεμαῖοι διέμενον, βλέποντες μὲν ἀτενῶς εἰς τὰ συν-
 τελούμενα, ταῖς δὲ κεφαλαῖς παρ' ἑκάστα διανεύ-
 οντες. διὸ καὶ φασιν αὐτοὺς διαλέκτω μὲν μὴ
 15 χρῆσθαι, μιμητικῇ δὲ δηλώσει διὰ τῶν χειρῶν δια-
 σημαίνειν ἑκάστα τῶν πρὸς τὴν χρεῖαν ἀνηκόντων.
 καὶ τὸ πάντων θαυμασιώτατον, φῶκαι τοῖς γέ- 7
 νεσι τούτοις συνδιατρίβουσαι θήραν ποιοῦνται τῶν
 ἰχθύων καθ' αὐτὰς παραπλησίως ἀνθρώποις. ὁμοίως
 20 δὲ καὶ περὶ τὰς κοίτας καὶ τὴν τῶν γεννηθέντων
 ἀσφάλειαν μεγίστη πίστει τὰ γένη χρῆσθαι ταῦτα
 πρὸς ἄλληλα· χωρὶς γὰρ ἀδικήματος ἄλλοφύλοις
 ζῳοῖς ἢ συναναστροφὴ γίνεται μετ' εἰρήνης καὶ
 πάσης εὐλαβείας.
 25 Οὗτος μὲν οὖν ὁ βίος, καίπερ ὢν παράδοξος, ἐκ
 παλαιῶν χρόνων τετήρηται τοῖς γένεσι τούτοις, εἴτε

4 ἂν deleui 6 οὐδὲ Dindorf, οὔτε libri 8 ἢ] καὶ II
 ἀποσφαττομένων II 14 φησὶν Schneider 20 κοίτας] καὶ
 τεκνώσεις add. D, καὶ τὰς καμαροειδεῖς καὶ τεκνώσεις add. C
 21 ταῦτα χρῆσθαι vulg.

ἐθισμῷ διὰ τὸν χρόνον εἴτε ἀναγκαίᾳ χρεία διὰ τὸ
 19 κατεπεῖγον ἡρμωσμένος. οἰκήσεσι δὲ τὰ ἔθνη οὐχ
 ὁμοίαις χρήται, πρὸς δὲ τὰς τῆς περιστάσεως ιδιό-
 τητας διηλλαγμέναις ἐμβιοῦσι. τινὲς μὲν γὰρ ἐν
 σπηλαίοις κατοικοῦσι κεκλιμένοις μάλιστα πρὸς τὰς ⁵
 ἄρκτους, ἐν οἷς καταψύχουσιν ἑαυτοὺς διὰ τε τὸ
 βάθος τῆς σκιᾶς καὶ διὰ τὰς περιπνεούσας αὔρας·
 τὰ μὲν γὰρ πρὸς μεσημβρίαν νεύοντα, τοῖς ἵπνοις
 παραπλησίαν ἔχοντα τὴν θερμοσίν, ἀπρόσιτα τοῖς
 ἀνθρώποις ἐστὶ διὰ τὴν τοῦ καύματος ὑπερβολήν. ¹⁰
 2 οἱ δὲ τῶν πρὸς ἄρκτον νευόντων σπηλαίων σπανί-
 ζοντες ἀθροίζουσι τὰς πλευρὰς τῶν ἐκ τοῦ πελά- ¹⁸⁸
 γους ἐκπιπτόντων κητῶν· τῆς δὲ τούτων δαψιλείας
 πολλῆς οὔσης, καταπλέξαντες ἐξ ἑκατέρου μέρους
 κύρτας πρὸς ἀλλήλας νενευκυίας, τῷ προσφάτῳ φύκει ¹⁵
 ταύτας διαπλέκονσι. σκεπαζομένης οὖν τῆς καμά-
 ρας, ἐν ταύτῃ τὸ βαρύτερον τοῦ καύματος ἀναπαύ-
 ονται, τῆς κατὰ φύσιν χρείας αὐτοδίδακτον τέχνην
 3 ὑφηγουμένης. τρίτος δὲ τρόπος ἐστὶ τοῖς Ἰχθυο-
 φάγοις τῆς σκηνώσεως τοιοῦτος. ἐλαῖαι φύονται ²⁰
 πάννυ πολλὰ περὶ τοὺς τόπους τούτους, τὰ μὲν
 περὶ τὴν ῥίζαν ἔχουσαι προσκλυζόμενα τῇ θαλάττῃ,
 πυκναὶ δὲ τοῖς φυλλώμασι, τὸν δὲ καρπὸν ὁμοιον
 4 ἔχουσαι τῷ κασταναίνῳ καρπῷ. ταύτας ἀλλήλαις
 συμπλέκοντες καὶ συνεχῇ σκιὰν ποιοῦντες ἰδιαζού- ²⁵

3 ὁμοίως DF; τοῖς ἰχθυοφάγοις add. codices, del.
 Eichstädt 4 διηλλαγμένως D 8 ἵπνοις] πνερπίνοις C
 9 παραπλησίως D 11 σπηλαίων νευόντων D 13 κητῶν
 om. D 15 κύρτας] καὶ add. D, καὶ καμαροειδεῖς στέγας
 add. CE 20 ἐλαῖαι Agath. 43, ἐλάται codices 22 περὶ]
 πρὸς E 24 κασταναίνῳ Agath., κασταίνῳ codices.

σαις σκηναῖς ἐμβιοῦσιν· ἅμα γὰρ ἐν γῇ καὶ θα-
 λάτῃ διατρίβοντες ἐπιτερπῶς διεξάγουσι, τὸν μὲν
 ἥλιον φεύγοντες τῇ διὰ τῶν ἀκρεμόνων σκιᾷ, τὸ δὲ
 φυσικὸν περὶ τοὺς τόπους καῦμα τῇ συνεχεῖ τοῦ
 5 κύματος προσκλύσει διορθούμενοι, ταῖς δὲ περι-
 πνοαῖς τῶν εὐκαίρων ἀνέμων εἰς ῥαστώνην ἄγοντες
 τὰ σώματα. ῥητέον δ' ἡμῖν καὶ περὶ τοῦ τετάρτου
 μέρους τῆς σκηνώσεως. ἐκ γὰρ τοῦ παντός αἰῶνος 5
 σεσῳρευται τοῦ μνίου φόρτος ἄπλτος, ὅρει παρεμ-
 10 φερῆς· οὗτος ὑπὸ τῆς συνεχοῦς τοῦ κύματος πλη-
 γῆς πεπιλημένος τὴν φύσιν ἔχει στερέμνιον καὶ συμ-
 πεπλεγμένην ἄμμω. ἐν τούτοις οὖν τοῖς ἀναστήμασιν
 ὑπονόμους ἀνδρομήκεις ὁρύττοντες, τὸν μὲν κατὰ
 κορυφὴν τόπον ἐῷσι στέγην, κάτωθεν δ' αὐλῶνας
 15 παραμήκεις καὶ πρὸς ἀλλήλους συντετριμένους κατα-
 σκευάζουσιν. ἐν δὲ τούτοις ἀναψύχοντες ἑαυτοὺς
 ἀλύπους κατασκευάζουσι, καὶ κατὰ τὰς ἐπικλύσεις
 τῶν κυμάτων ἐκπηδῶντες περὶ τὴν θήραν τῶν
 ἰχθύων ἀσχολοῦνται· ὅταν δὲ ἄμπτως γένηται, κατευ-
 20 ωχησόμενοι τὰ ληφθέντα συμφεύγουσι πάλιν εἰς
 τοὺς προειρημένους αὐλῶνας. τοὺς δὲ τελευτήσαν-
 τας θάπτουσι κατὰ μὲν τὸν τῆς ἀμπώτεως καιρὸν 6
 ἐῷντες ἐρριμμένους, ὅταν δ' ἡ πλημυρὶς ἐπέλθῃ,
 ῥίπτουσιν εἰς τὴν θάλατταν τὰ σώματα. διὸ καὶ
 25 τὴν ἰδίαν ταφὴν τροφὴν τῶν ἰχθύων ποιοῦμενοι
 κυκλούμενον ἰδιοτρόπως τὸν βίον ἔχουσι παρ' ὅλον
 τὸν αἰῶνα.

1 ἐν] καὶ ἐν D   9 ἄπλτος II   10 κύματος vulg.
 19 κατεωχησάμενοι codices, corr. Eich.   22 μὲν Jacobs,
 μόνον libri.

- 20 Ἐν δὲ γένος τῶν Ἰχθυοφάγων τοιαύτας ἔχει τὰς οἰκήσεις ὥστε πολλὴν ἀπορίαν παρέχεσθαι τοῖς τὰ τοιαῦτα φιλοτιμουμένοις ζητεῖν· ἐν γὰρ ἀποκρήμνις φάραγξι καθίδρυνταί τινες, εἰς ἃς ἐξ ἀρχῆς ἦν ἀδύνατον παραβάλλειν τοὺς ἀνθρώπους, ἄνωθεν μὲν 5 ἐπεχούσης πέτρας ὑψηλῆς καὶ πανταχόθεν ἀποτό- 189 μου, ἐκ πλαγίων δὲ κρημνῶν ἀπροσίτων ὑφαιρουμενῶν τὰς παρόδους, τὴν δὲ λοιπὴν πλευρὰν τοῦ πελάγους ὀρίζοντος, ὃ περὶ μὲν διελθεῖν ἀδύνατον, σχεδίαις δὲ οὐ χρώνται τὸ παράπαν, πλοίων τε τῶν 10
- 2 παρ' ἡμῖν ὑπάρχουσιν ἀνεννόητοι. τοιαύτης δὲ ἀπορίας περὶ αὐτοὺς οὔσης, ὑπολείπεται λέγειν αὐτόχθονας αὐτοὺς ὑπάρχειν, ἀρχὴν μὲν τοῦ πρώτου γένους μηδεμίαν ἐσχηκότας, αἰὲ δ' ἐξ αἰῶνος γεγυνότας, καθάπερ ἐνιοὶ τῶν φυσιολόγων περὶ πάντων 15
- 3 τῶν φυσιολογουμένων ἀπεφήναντο. ἀλλὰ γὰρ περὶ μὲν τῶν τοιούτων ἀνεφίκτου τῆς ἐπινοίας ἡμῖν οὔσης οὐδὲν κωλύει τοὺς τὰ πλεῖστα ἀποφηνάμενους ἐλάχιστα γινώσκειν, ὥς ἂν τῆς ἐν τοῖς λόγοις πιθανότητος τὴν μὲν ἀκοὴν πειθούσης, τὴν δ' ἀλήθειαν 20 οὐδαμῶς εὐρίσκουσης.
- 21 Ῥητέον δ' ἡμῖν καὶ περὶ τῶν καλουμένων Χελυοφάγων, ὃν τρόπον ἔχουσι τὴν ὅλην διάθεσιν τοῦ βίου. νῆσοι γὰρ εἰσι κατὰ τὸν ὠκεανὸν πλησίον τῆς γῆς κείμεναι, πολλαὶ μὲν τὸ πλῆθος, μικραὶ δὲ τοῖς 25 μεγέθεσι καὶ ταπειναί, καρπὸν δὲ οὐθ' ἡμερον οὔτ' ἄγριον ἔχουσαι. ἐν ταύταις διὰ τὴν πυκνότητα κῶμα μὲν οὐ γίνεται, τοῦ κλύδωνος θραυομένου περὶ τὰς

ἄκρας τῶν νήσων, χελωνῶν δὲ θαλαττίων πλῆθος
 ἐνδιατρίβει περὶ τοὺς τόπους τούτους, πανταχόθεν
 καταφεύγον πρὸς τὴν ἐκ τῆς γαλήνης σκέπην. αὗται 2
 δὲ τὰς μὲν νύκτας ἐν βυθῷ διατρίβουσιν ἀσχολού-
 5 μεναι περὶ τὴν νομὴν, τὰς δ' ἡμέρας εἰς τὴν ἀνὰ
 μέσον τῶν νήσων θάλατταν φοιτῶσαι κοιμῶνται
 μετέωροι τοῖς κύτεσι πρὸς τὸν ἥλιον, παρεμφερῇ
 τὴν πρόσοψιν ποιοῦσαι ταῖς κατεστραμμέναις ἀκά-
 τοις· ἐξαίσιιοι γὰρ τοῖς μεγέθεσιν ὑπάρχουσι καὶ τῶν
 10 ἐλαχίστων ἀλιάδων οὐκ ἐλάττους. οἱ δὲ τὰς νήσους 3
 κατοικοῦντες βάρβαροι κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν
 ἡρέμα προσνήχονται ταῖς χελώναις· πρὸς ἑκάτερον
 δὲ μέρος πλησιάζαντες, οἱ μὲν πιέζουσιν, οἱ δ' ἐξαί-
 ρουσιν, ἕως ἂν ὑπτίον γένηται τὸ ζῶον. ἔπειθ' οἱ 4
 15 μὲν ἐξ ἑκατέρου μέρους οἰακίζουσι τὸν ὄλον ὄγκον,
 ἵνα μὴ στραφὲν τὸ ζῶον καὶ νηξάμενον τῷ τῆς
 φύσεως βοηθήματι φύγῃ κατὰ βάθους, εἷς δ' ἔχων
 μέρμιθα μακρὰν καὶ δήσας τῆς οὐρᾶς νήχεται πρὸς
 τὴν γῆν καὶ προσέλκεται μετάγων τὸ ζῶον ἐπὶ τὴν
 20 χέρσον, συμπαρακομιζομένων τῶν ἐξ ἄρχῆς τὴν ἐπί-
 θεσιν πεποιημένων. ὅταν δ' εἰς τὴν νῆσον ἐκκο- 5
 μίσωσι, τὰ μὲν ἐντὸς πάντα βραχὺν χρόνον ἐν ἡλίῳ
 παροπτήσαντες κατευωχοῦνται, τοῖς δὲ κύτεσιν οὖσι
 190 σκαφοειδέσι χρῶνται πρὸς τε τὸν εἰς τὴν ἡπειρον
 25 διάπλουν, ὃν ποιοῦνται τῆς ὑδρείας ἕνεκεν, καὶ
 πρὸς τὰς σκηνώσεις, τιθέντες πρηνεῖς ἐφ' ὑψηλῶν
 τόπων, ὥστε δοκεῖν τοῦτοις τὴν φύσιν δεδωρῆσθαι

6 φοιτῶσαι] φοιτῶσι καὶ D   7 κύτεσι II (= γ. 23)
 14 ἂν add. Dind.   18 μέρμινθα D, μέρινθα C   18 τῆς]
 ἐκ τῆς Hertlein   19 μετάγων] μετάλλων (i. e. μετ' ἄλλων) D.

μῖα χάριτι πολλὰς χρείας· τὴν γὰρ αὐτὴν αὐτοῖς εἶναι τροφήν, ἀγγεῖον, οἰκίαν, ναῦν.

- 6 Οὐ μακρὰν δὲ τούτων διεσιῶτες νέμονται τὴν παράλιον βάρβαροι βίον ἀνώμαλον ἔχοντες. δια-
τρέφονται γὰρ ἀπὸ τῶν ἐπιπιπτόντων εἰς τὴν χέρ- 5
σου κητῶν, ποτὲ μὲν θαψίλειαν τροφῆς ἔχοντες διὰ
τὰ μεγέθη τῶν εὐρισκομένων θηρίων, ποτὲ δὲ δια-
λειμμάτων γινομένων κακῶς ἀπαλλάττουσιν ὑπὸ τῆς
ἐνδείας· καθ' ὃν δὴ χρόνον ἀναγκάζονται κατεργά-
ζεσθαι διὰ τὴν σπάνιν τῶν ἀρχαίων ὀσίων χόν- 10
δρους καὶ τὰς ἄκρας τῶν πλευρῶν ἐκφύσεις.

- Τῶν μὲν οὖν Ἰχθυοφάγων τὰ γένη τοσαῦτ'
ἐστὶ καὶ τοιούτοις χρῶνται βίοις, ὥς ἐν κεφαλαίοις
22 εἰπεῖν. ἡ δὲ κατὰ τὴν Βαβυλωνίαν παράλιος συν-
άπτει μὲν ἡμέρῳ καὶ καταφύτῳ χώρᾳ, τοσοῦτο δέ 15
ἐστὶ πλῆθος τῶν ἰχθύων τοῖς ἐγχωρίοις ὥστε τοὺς
ἀναλίσκοντας μὴ δύνασθαι ῥαδίως περιγενέσθαι τῆς
2 θαψιλείας. παρὰ γὰρ τοὺς αἰγιαλοὺς ἰστᾶσι καλά-
μους πυκνοὺς καὶ πρὸς ἀλλήλους διαπεπλεγμένους,
ὥστε τὴν πρόσοψιν ὁμοίαν εἶναι δικτύῳ παρὰ θά- 20
λατταν ἐστιηκότι. κατὰ δὲ πᾶν τὸ ἔργον ὑπάρχουσι
πυκναὶ θύραι, τῇ μὲν πλοκῇ ταρσώδεις, τὰς στροφὰς
δ' ἔχουσιν πρὸς τὰς εἰς ἑκάτερα τὰ μέρη κινήσεις
εὐλύτους. ταύτας ὁ κλύδων φερόμενος μὲν εἰς τὴν
γῆν κατὰ τὸν τῆς πλημυρίδος καιρὸν ἀνοίγει, παλιν- 25
3 συτῶν δὲ κατὰ τὴν ἄμπωτιν ἀποκλείει. διόπερ συμ-
βαίνει καθ' ἑκάστην ἡμέραν πλημυρούσης μὲν τῆς

1 γὰρ ante χάριτι ponunt CF 8 ἀπὸ II 9 κατεργάσασθαι vulg. 13 ἐστὶ] εἰσὶ CF κεφαλαίῳ II 16 πλῆθος ἐστὶ vulg. 21 τὸ add. Dind. 22 ταρσῶται CF.

θαλάττης ἐκ βυθοῦ τοὺς ἰχθύς συνεκφερομένους
 διὰ τῶν θυρῶν παρεισπίπτειν, ἀναχωρούσης δὲ μὴ
 δύνασθαι τοῖς ὕδροις συνδιαρρεῖν διὰ τῆς τῶν κα-
 λάμων πλοκῆς. διὸ καὶ παρὰ τὸν ὠκεανὸν ἐνίοτε
 5 σωροὺς ἰχθύων σπαιρόντων ὄραν ἔστι γινομένους,
 οὓς ἀναλεγόμενοι συνεχῶς οἱ πρὸς τοῦτοις τεταγμένοι
 δαψιλεῖς ἀπολαύσεις ἔχουσι καὶ μεγάλας προσόδους.
 ἔνιοι δὲ τῶν περὶ τοὺς τόπους διατρίβόντων, πεδι- 4
 ἄδος τε καὶ ταπεινῆς τῆς χώρας ὑπαρχούσης, τάφρους
 10 ὀρύττουσιν ἀπὸ θαλάττης εὐρείας ἐπὶ πολλοὺς στα-
 δίους μέχρι ἰδίων ἐπαύλεων, ῥαβδωτὰς δὲ θύρας
 ἐπ' ἄκρας αὐτὰς ἐπιστήσαντες ἀναβαινούσης μὲν τῆς
 πλημυρίδος ἀνοίγουσιν, εἰς δὲ τοῦναντίον μετα-
 πιπτούσης κλείουσιν. εἴτα τῆς μὲν θαλάττης διὰ
 15 τῶν τῆς θύρας ἀραιωμάτων ἀπορροεύσης, τῶν δ'
 ἰχθύων ἀποληφθέντων ἐν ταῖς τάφροις, ταμιεύονται
 καὶ λαμβάνουσιν ὅσους ἂν προαιρῶνται καὶ καθ'
 ὃν ἂν χρόνον βούλονται.

191 Διεληλυθότες δὲ περὶ τῶν παροικούντων τὴν 23
 20 ἀπὸ τῆς Βαβυλωνίας παράλιον ἕως Ἀραβίου κόλπου,
 περὶ τῶν ἐξῆς τοῦτοις ἔθνων διέξιμεν. κατὰ γὰρ
 τὴν Αἰθιοπίαν τὴν ὑπὲρ Αἰγύπτου παρὰ τὸν Ἄσαν
 καλούμενον ποταμὸν παροικεῖ τὸ τῶν Ῥιζοφάγων
 ἔθνος. ἐκ γὰρ τῶν πλησιοχώρων τὰς ῥίζας τῶν
 25 καλάμων ὀρύττοντες οἱ βάρβαροι πλύνουσι φιλο-
 τίμως· ποιήσαντες δὲ καθαρὰς κόπτουσι λίθοις,

4 ὠκεανὸν] καιρὸν D   5 ἐπαιρόντων C   9 τε om. D
 11 ῥαβδωτὰς] ῥάβδων F, ῥαβδωτὰς ἐκ ῥάβδων συγκειμένους
 C, ῥάβδων θύρας πεποιηκότες, τὰς D   12 αὐτοῖς D   16 ἀπο-
 λειφθέντων D   τοῖς cod.   22 Ἄσαν] Ἀσταβάραν Agath. 50.

μέχρῃ ἂν γένηται τὸ ἔργον λεῖον καὶ κολλῶδες·
 ἔπειτα περιπλάσαντες χειροπληθιαίους ὄγκους ἐν
 ἡλίῳ παροπτῶσι, καὶ ταύτῃ χρώμενοι τροφῇ πάντα
 2 τὸν βίον διατελοῦσιν. ἀνεκλείπτους δ' ἔχοντες τὰς
 τῆς τροφῆς ταύτης δαψιλείας, καὶ πρὸς ἀλλήλους⁵
 ἀεὶ εἰρήνην ἔχοντες, ὑπὸ πλήθους λεόντων πολε-
 μοῦνται· ἐμπύρου γὰρ τοῦ πέριξ ἀέρος ὄντος ἐκ τῆς
 ἐρήμου πρὸς αὐτοὺς φοιτῶσι λέοντες σκιᾶς ἕνεκεν,
 οἱ δὲ καὶ θήρας τῶν ἐλαττόνων θηρίων. διόπερ
 τοὺς ἐκ τῶν τελευμάτων ἐξιόντας τῶν Αἰθιοπῶν ὑπὸ¹⁰
 τούτων τῶν θηρίων ἀναλίσκεσθαι συμβαίνει· ἀδυ-
 νατοῦσι γὰρ ὑφίστασθαι τὰς ἀλκὰς τῶν λεόντων,
 ὥς ἂν μηδεμίαν βοήθειαν ὀπλῶν ἔχοντες, καὶ πέρας
 ἄρδην ἂν αὐτῶν διεφθάρη τὸ γένος, εἰ μὴ ἡ φύσις
 3 τι αὐτοῖς αὐτόματον ἐποίησε βοήθημα. ὑπὸ γὰρ τὴν¹⁵
 ἀνατολὴν τοῦ κυνὸς παραδόξως [μηδεμιᾶς] γινομένης
 νηνεμίας περὶ τοὺς τόπους τοσοῦτο πλήθος ἀθροί-
 ζεται κωνόπων, ὑπερέχον δυνάμει τοὺς γνωριζο-
 μένους, ὥστε τοὺς μὲν ἀνθρώπους καταφονγόντας
 εἰς τὰς ἐλώδεις λίμνας μηδὲν πάσχειν, τοὺς δὲ²⁰
 λέοντας πάντας φεύγειν ἐκ τῶν τόπων, ἅμα μὲν
 ὑπὸ τοῦ δηγμοῦ κακουχουμένους, ἅμα δὲ τὸν ἀπὸ
 τῆς φωνῆς ἤχον καταπεπληγμένους.
 24 Ἐπόμενοι δὲ τούτοις εἰσὶν οἱ τε Ἐλοφάγοι καὶ
 οἱ Σπερματοφάγοι καλούμενοι. τούτων δ' οἱ μὲν ὑπὸ²⁵
 τὴν θερείαν τὸν πίπτοντα καρπὸν ἀπὸ τῶν δένδρων

2 ἀναπλάσαντες γ. ὄγκους C et Agath. 50, περιπλάσαντες
 γ. λίθους DF 14 γένος] ἔθνος II ἡ add. Dind. 15 τι
 M, τις ceteri 16 μηδεμιᾶς delevi γενομένης vulg. 17
 νηνεμίας] μυίας AB 24 ἐχόμενοι libri, corr. Bekker.

ὄντα πολὺν ἀθροίζοντες ἀπόνως διατρέφονται, κατὰ
 δὲ τὸν ἄλλον καιρὸν τῆς βοτάνης τῆς ἐν ταῖς σκια-
 ζομέναις συναγκείαις φνομένης προσφέρονται τὴν
 προσηνεστάτην· στερεὰ γὰρ οὕσα τὴν φύσιν, καὶ
 5 καυλὸν ἔχουσα παραπλήσιον ταῖς λεγομέναις βουνι-
 ασίην, ἐκπληροῖ τὴν τῆς ἀναγκαίας τροφῆς ἔνδειαν.
 οἱ δὲ Ὑλοφάγοι μετὰ τέκνων καὶ γυναικῶν ἐπὶ τὰς 2
 νομὰς ἐξιόντες ἀναβαίνουσιν ἐπὶ τὰ δένδρα καὶ τοὺς
 ἀπαλοὺς τῶν ἀκρεμόνων προσφέρονται. τοιαύτην δ'
 10 ἐκ τῆς συνεχοῦς μελέτης τὴν ἐπ' ἄκρους τοὺς κλά-
 δους ἀναδρομὴν ποιοῦνται πάντες ὥστε ἄπιστον
 εἶναι τὸ γινόμενον· καὶ γὰρ μεταπηδῶσιν ἀφ' ἑτέρου
 ἐφ' ἑτερον δένδρον ὁμοίως τοῖς ὀρνέοις, καὶ τὰς
 192 ἀναβάσεις ἐπὶ τῶν λεπτοτάτων κλάδων ποιοῦνται
 15 χωρὶς κινδύνων. ἰσχνότητι γὰρ σώματος καὶ κουφό- 3
 τητι διαφέροντες, ἐπειδὴν τοῖς ποσὶ σφάλλωνται,
 ταῖς χερσὶν ἀντιλαμβάνονται· καὶ τύχῳσι πεσόντες
 ἀφ' ὕψους, οὐδὲν πάσχουσι διὰ τὴν κουφότητα·
 καὶ πάντα δὲ κλάδον ἔγχυλον τοῖς ὁδοῦσι κατεργα-
 20 ζόμενοι πέττουσιν εὐκόπως ταῖς κοιλίαις. οὗτοι δ' 4
 αἰεὶ βιοῦσι γυμνοὶ μὲν ἐσθῆτος, κοιναῖς δὲ χρώμενοι
 γυναιξὶν ἀκολούθως καὶ τοὺς γεννηθέντας παῖδας
 κοινούς ἡγοῦνται. διαπολεμοῦσι δὲ πρὸς ἀλλήλους
 περὶ τῶν τόπων ῥάβδοις ὥπλισμένοι, καὶ ταύταις
 25 ἀμυνόμενοι τοὺς ἐναντίους διασπῶσι τοὺς χειρω-
 θέντας. τελευτῶσι δ' αὐτῶν οἱ πλεῖστοι λιμῷ κατα-

3 φνομένης Reiske, σχιζομένης καὶ φνομένης codices
 5 λεγομέναις scripsi, γινομέναις libri (καλουμέναις Agath.
 51) 13 ἐφ' ἑτερον ἀφ' ἑτέρου Hertlein 16 ποσὶν
 ἐφάλλονται vulg. 21 κοινῇ CF 22 καὶ] δὲ καὶ vulg.
 25 διασπῶσι] διαχειρῶσι D, διαχειροῦσι F.

πουνηθέντες, ὅταν τῶν ὁμμάτων ἀπογλαυκωθέντων
τὸ σῶμα στερηθῇ τῆς ἀναγκαίας ἐκ ταύτης τῆς
αἰσθήσεως χρείας.

- 25 Τὴν δὲ ἐξῆς χώραν τῶν Αἰθιοπῶν ἐπέχουσιν
οἱ καλούμενοι Κυνηγοί, σύμμετροι μὲν κατὰ τὸ
πλήθος, βίον δ' οἰκεῖον ἔχοντες τῇ προσηγορίᾳ.
θηριώδους γὰρ οὔσης τῆς χώρας καὶ παντελῶς
λυπρᾶς, ἔτι δὲ ὑδάτων ῥύσεις ναματιαίων ἐχούσης
ὀλίγας, καθεύδουσι μὲν ἐπὶ τῶν δένδρων διὰ τὸν
ἀπὸ τῶν θηρίων φόβον, ὑπὸ δὲ τὴν ἐωθινὴν πρὸς 10
τὰς συρρύσεις τῶν ὑδάτων μεθ' ὅπλων φοιτῶντες
ἐαυτοὺς ἀποκρύβουσιν εἰς τὴν ὕλην καὶ σκοπεύουσιν
2 ἐπὶ τῶν δένδρων. κατὰ δὲ τὸν τοῦ καύματος καιρὸν,
ἐρχομένων βοῶν τε ἀγρίων καὶ παρδάλεων καὶ τῶν
ἄλλων θηρίων πλήθους πρὸς τὸ ποτόν, ταῦτα μὲν 15
διὰ τὴν ὑπερβολὴν τοῦ τε καύματος καὶ δίψους
λάβρως προσφέρεται τὸ ὕγρον, μέχρι ἂν ἐμπλησθῇ,
οἱ δ' Αἰθιοπες, γενομένων αὐτῶν βαρέων καὶ δυσ-
κινήτων, καταπηδῶντες ἀπὸ τῶν δένδρων καὶ χρώ-
μενοι ξύλοις πεπνυρακτωμένοις καὶ λίθοις, ἔτι δὲ 20
3 τοξεύμασι, ῥαδίως καταπονοῦσι. κατὰ δὲ συστή-
ματα ταύταις χρώμενοι ταῖς κυνηγίαις σαρκοφαγοῦσι
τὰ ληφθέντα, καὶ σπανίως μὲν ὑπὸ τῶν ἀλκιμωτά-
των ζώων αὐτοὶ διαφθείρονται, τὰ δὲ πολλὰ δόλω
4 τὴν ἐκ βίας ὑπεροχὴν χειροῦνται. ἐὰν δέ ποτε τῶν 25
κυνηγουμένων ζώων σπανίῳσι, τὰς δορὰς τῶν πρό-
τερον εἰλημμένων βρέξαντες ἐπιτιθέασιν ἐπὶ πῦρ
ἀπαλόν· σποδίσαντες δὲ τὰς τρίχας τὰ δέρματα

4 τῶν del. Dind. 12 ἀποκρύπτουσιν CF 13 ἐπὶ]
ἀπὸ F 17 λάβρον D 23 ὑπὸ] διὰ C.

διαιροῦσι, καὶ κατεσθίοντες βεβιασμένως ἀναπλη-
 ροῦσι τὴν ἔνδειαν. τοὺς δὲ ἀνήβους παῖδας γυμνά- 5
 ζουσιν ἐπὶ σκοπὸν βάλλειν, καὶ μόνοις διδῶσι
 τροφὴν τοῖς ἐπιτυχοῦσι. διὸ καὶ θανυμαστοὶ ταῖς
 5 εὐστοχίαις ἄνδρες γίνονται, κάλλιστα διδασκόμενοι
 ταῖς τοῦ λιμοῦ πληγαῖς.

Ταύτης δὲ τῆς χώρας εἰς τὰ πρὸς δυσμὰς μέρη 26
 πολὺ διεσθηκότες Αἰθίοπες ὑπάρχουσιν Ἐλεφαντο-
 μάχοι κυνηγοί. νεμόμενοι γὰρ θρυμώδεις καὶ πυ-
 193 κνοὺς τοῖς δένδρεσι τόπους παρατηροῦσι τῶν ἔλε-
 11 φάντων τὰς εἰσόδους καὶ τὰς ἐκτροπὰς, σκοπὰς ἀπὸ
 τῶν ὑψηλοτάτων δένδρων ποιούμενοι· καὶ ταῖς μὲν
 ἀγέλαις αὐτῶν οὐκ ἐπιτίθενται διὰ τὸ μηδεμίαν
 ἐλπίδα ἔχειν κατορθώσεως, τοῖς δὲ καθ' ἓνα πορευο-
 15 μένοις ἐπιβάλλουσι τὰς χεῖρας, παραδόξοις ἐγχει-
 ροῦντες τολμήμασιν. ὅταν γὰρ τὸ ζῷον διεξιὼν 2
 γένηται κατὰ τὸ δένδρον ἐν ᾧ συμβαίνει τὸν σκο-
 πεύοντα κεκρῦφθαι, ἅμα τῷ παραλλάττειν τὸν τόπον
 ταῖς μὲν χερσὶν ἐδράξατο τῆς οὐρᾶς, τοῖς δὲ ποσὶν
 20 ἀντέβη πρὸς τὸν ἀριστερὸν μηρόν· ἔχων δ' ἐκ τῶν
 ὤμων ἐξηρημένον πέλεκυν, κοῦφον μὲν πρὸς τὴν
 ἀπὸ τῆς μιᾶς χειρὸς πληγὴν, ὀξύν δὲ καθ' ὑπερ-
 βολήν, τοῦτον λαβόμενος ἐν τῇ δεξιᾷ χειρὶ νευρο-
 κοπεῖ τὴν δεξιὰν ἰγνύν, πυκνὰς καταφέρων πληγὰς
 25 καὶ διὰ τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς οἰακίζων τὸ ἴδιον σῶμα.
 παρὰδοξον δὲ ὀξύτητα τοῖς ἔργοις προσφέρουσιν,
 ὥς ἂν ἄθλου τῆς ἰδίας ψυχῆς ἐκάστω προκειμένου·

1 πληροῦσι II 11 σκοπὰς] τὰς σκ. D, καὶ σκ. C 16
 διεξιὼν Dindorf, δεξιὼν libri 21 προεξηρημένον II 24
 ἰγνύην D 27 ἐκάστω Reiske, ἐκάστου libri.

ἢ γὰρ χεῖρώσασθαι τὸ ζῷον ἢ τελευτᾶν αὐτὸν
 λείπεται, τῆς περιστάσεως οὐκ ἐπιδεχομένης ἕτερον
 3 ἀποτέλεσμα. τὸ δὲ νευροκοπηθὲν ζῷον ποτὲ μὲν
 διὰ τὴν δυσκινήσιάν ἀδυνατοῦν στρέφεσθαι καὶ
 συνεγκλινόμενον ἐπὶ τὸν πεπονθότα τόπον πίπτει ⁵
 καὶ τὸν Αἰθίοπα συναπόλλυσι, ποτὲ δὲ πρὸς πέτραν
 ἢ δένδρον ἀποθλίψαν τὸν ἄνθρωπον τῷ βάρει πιέζει
 4 μέχρι ἂν ἀποκτείνῃ. ἔνιοι δὲ τῶν ἐλεφάντων περι-
 αλγεῖς γινόμενοι τοῦ μὲν ἀμύνεσθαι τὸν ἐπιβου-
 λεύσαντα μακρὰν ἀφεστήκασι, τὴν δὲ φυγὴν διὰ ¹⁰
 τοῦ πεδίου ποιοῦνται, μέχρι ἂν οὗ συνεχῶς προ-
 βεβηκῶς ὁ τύπτων εἰς τὸν αὐτὸν τόπον τῷ πελέκει
 διακόψας τὰ νεῦρα ποιήσῃ πάρετον τὸ ζῷον. ὅταν
 δὲ τὸ ζῷον πέσῃ, συντρέχουσι κατὰ συστήματα, καὶ
 ζῶντος ἔτι τέμνοντες τὰς σάρκας ἐκ τῶν ὀπισθεν ¹⁵
 27 μερῶν εὐωχοῦνται. ἔνιοι δὲ τῶν πλησίον κατοικούν-
 των χωρὶς κινδύνων θηρεύουσι τοὺς ἐλέφαντας
 τέχνη τῆς βίας περιγινόμενοι. εἴωθε γὰρ τοῦτο τὸ
 ζῷον, ἐπειδὴν ἀπὸ τῆς νομῆς πληρωθῇ, πρὸς ὕπνον
 καταφέρεσθαι, διαφορὰν ἐχούσης τῆς περὶ αὐτὸ ²⁰
 2 διαθέσεως πρὸς τὰ λοιπὰ τῶν τετραπόδων· οὐ γὰρ
 δύναται τοῖς γόνασι πρὸς τὴν γῆν συγκαθιέναι τὸν
 ὅλον ὄγκον, ἀλλὰ πρὸς δένδρον ἀνακλιθὲν ποιεῖται
 τὴν διὰ τῶν ὕπνων ἀνάπαυσιν. διόπερ τὸ δένδρον
 διὰ τὴν γινομένην πρὸς αὐτὸ πλεονάκεις πρόσκλισιν ²⁵
 τοῦ ζώου τετριμμένον τέ ἐστι καὶ ῥύπου πλήρες,
 πρὸς δὲ τούτοις ὁ περὶ αὐτὸ τόπος ἔχνη τε ἔχει
 καὶ σημεῖα πολλά, δι' ὧν οἱ τὰ τοιαῦτα ἐρευνῶντες

9 γινόμενοι vulg. 11 οὗ] ὅτον CF προσβεβηκῶς
 vulg. 17 θηρεύοντες — περιγινόνται DF.

Αἰθίοπες γνωρίζουσι τὰς τῶν ἐλεφάντων κοίτας.
 ὅταν οὖν ἐπιτύχωσι τοιούτῳ δένδρῳ, πρίζουσιν 3
 194 αὐτὸ παρὰ τὴν γῆν, μέχρι ἂν ὀλίγην ἔτι τὴν ῥοπήν
 ἔχῃ πρὸς τὴν πτώσιν· εἶθ' οὗτοι μὲν τὰ σημεῖα τῆς
 5 ἰδίας παρουσίας ἀφανίσαντες ταχέως ἀπαλλάττονται,
 φθάνοντες τὴν ἔφοδον τοῦ ζώου, ὃ δ' ἐλέφας πρὸς
 τὴν ἐσπέραν ἐμπλησθεὶς τῆς τροφῆς ἐπὶ τὴν συνήθη
 καταντᾷ κοίτην. κατακλιθεὶς δὲ ἄθρόω τῷ βάρει
 παραχοῆμα μετὰ τῆς τοῦ δένδρου φορᾶς ἐπὶ τὴν
 10 γῆν καταφέρεται, πεσὼν δ' ὕπτιος μένει τὴν νύκτα
 κείμενος διὰ τὸ τὴν τοῦ σώματος φύσιν ἀδημιούρ-
 γητον εἶναι πρὸς ἀνάστασιν. οἱ δὲ πρίζαντες τὸ 4
 δένδρον *Αἰθίοπες* ἅμ' ἡμέρᾳ καταντῶσι, καὶ χωρὶς
 κινδύνων ἀποκτείναντες τὸ ζῶον σκηνοποιοῦνται περὶ
 15 τὸν τόπον καὶ παραμένουσι μέχρι ἂν τὸ πεπτωκὸς
 ἀναλώσῃσι.

Τούτων δὲ τῶν γενῶν τὰ μὲν πρὸς ἐσπέραν 28
 μέρη κατοικοῦσιν *Αἰθίοπες* οἱ προσαγορευόμενοι
Σιμοί, τὰ δὲ πρὸς μεσημβρίαν κεκλιμένα νέμεται τὸ
 20 τῶν Στρουθοφάγων γένος. ἔστι γὰρ παρ' αὐτοῖς 2
 ὀρνέον τι γένος μεμιγμένην ἔχον τὴν φύσιν τῷ
 χερσαίῳ ζῴῳ, δι' ἣν τῆς συνθέτου τέτευχε προσ-
 ηγορίας. τοῦτο δὲ μεγέθει μὲν οὐ λείπεται τῆς
 μεγίστης ἐλάφου, τὸν δὲ αὐχένα μακρὸν ἔχον καὶ
 25 περιφερεῖς τὰς πλευρὰς καὶ πτερωτὰς ὑπὸ τῆς φύσεως
 δεδημιούργηται. καὶ κεφάλιον μὲν ἀσθενὲς ἔχει καὶ
 μικρόν, μηροῖς δὲ καὶ κώλοις ὑπάρχει καρτερώτα-

1 τῶν om. D 8 ἄθρόως libri, corr. Dind. 20 Στρουθο-
 καμηλοφάγων coni. Bekker 24 καὶ del. Dind. 26 κεφά-
 λαιον vulg. 27 μικρόν Rhod., μακρόν codices.

- 3 τον, διχήλου τῆς βάσεως οὔσης. τοῦτο πέτεσθαι
 μὲν μετέωρον οὐ δύναται διὰ τὸ βάρος, τρέχει δὲ
 πάντων ὠκύτατον, μικρὸν ἄκροις τοῖς ποσὶ τῆς γῆς
 ἐπιψαῦον· μάλιστα δ' ὅταν κατ' ἀνέμου πνοᾶς ἐξαίρη
 τὰς πτέρυγας, ὑπεξάγει καθαπερεὶ τις ναῦς ἰστίο- 5
 δρομοῦσα· τοὺς δὲ διώκοντας ἀμύνεται διὰ τῶν
 ποδῶν ἀποσφενδονῶν παραδόξως λίθους χειροπλη-
 4 θιαίους. ὅταν δ' ἐν νηνεμίᾳ διώκεται, ταχὺ συν-
 ιδρουσῶν τῶν περυγῶν ἀδυνατεῖ χρήσασθαι τοῖς
 τῆς φύσεως προτερήμασι, καὶ ῥαδίως καταλαμβανό- 10
 5 μενον ἀλίσκεται. τούτων δὲ τῶν ζώων ἀμυνθήτων
 ὄντων τῷ πλήθει κατὰ τὴν χώραν, οἱ βάρβαροι
 παντοδαπὰς μηχανὰς ἐπινοοῦσι κατ' αὐτῶν τῆς
 θήρας· ῥαδίως δὲ πολλῶν ἀλίσκομένων ταῖς μὲν
 σαρξὶ χρῶνται πρὸς διατροφήν, ταῖς δὲ δοραῖς πρὸς 15
 6 ἐσθῆτα καὶ στρωμνὴν. ὑπὸ δὲ τῶν Σιμῶν ὀνομα-
 ζομένων Αἰθιόπων πολεμοῦμενοι διακινδυνεύουσι
 πρὸς τοὺς ἐπιτιθεμένους, ὅπλοις ἀμυντηρίοις χρώ-
 μενοι τοῖς τῶν ὀρύγων κέρασι· ταῦτα δὲ μεγάλα καὶ
 τμητικὰ καθεστῶτα μεγάλην παρέχεται χρεῖαν, δα- 20
 ψιλείας οὔσης κατὰ τὴν χώραν διὰ τὸ πλῆθος τῶν 195
 ἐχόντων αὐτὰ ζώων.
- 29 Βραχὺ δὲ τούτων ἀπέχοντες Ἀκριδοφάγοι κατοι-
 κοῦσι τὰ συνορίζοντα πρὸς τὴν ἔρημον, ἄνθρωποι
 μικρότεροι μὲν τῶν ἄλλων, ἰσχυροὶ δὲ τοῖς ὄγκοις, 25
 μέλανες δὲ καθ' ὑπερβολήν. κατὰ γὰρ τὴν ἑαρινὴν
 ὥραν παρ' αὐτοῖς ξέφυροι καὶ λίβες παμμεγέθεις

4 πνοῆς D   7 ἀποσφενδονῶσα codices, corr. Wess.
 πλῆθιαίους D   19 ὀρύγων F et Agath. 57] ὀνύχων C.
 ῥύγχων D (cf. II 50, 4).

ἐκριπτοῦσιν ἐκ τῆς ἐρήμου πλήθους ἀκριδῶν ἀμύθη-
τον, τοῖς τε μεγέθεσι διαλλάττον καὶ τῇ χρόᾳ τοῦ
περὶ ὥματος εἶδεσθαι καὶ ῥυπαρόν. ἐκ τούτου δα- 2
ψιλεῖς τροφὰς ἔχουσιν ἅπαντα τὸν βίον, ἰδιοτρόπως
5 αὐτῶν ποιούμενοι τὴν θήραν. παρὰ γὰρ τὴν χώραν
αὐτῶν ἐπὶ πολλοὺς σταδίους παρήκει χαράδρα βάθος
ἔχουσα καὶ πλάτος ἀξιόλογον· ταύτην πληροῦσιν
ἀγρίας ὕλης, οὔσης ἀφθόνου κατὰ τὴν χώραν·
ἐπειθ' ὅταν τῶν προειρημένων ἀνέμων πνεόντων
10 προσφέρηται τὰ νέφη τῶν ἀκριδῶν, καταδιελόμενοι
πάντα τὸν τῆς χαράδρας τόπον πυροῦσι τὸν ἐν
αὐτῇ λόγον. ἐγειρομένου δὲ καπνοῦ πολλοῦ καὶ 3
δριμέος, αἱ μὲν ἀκριδὲς ὑπερπετόμεναι τὴν χαρά-
δραν, καὶ διὰ τὴν τοῦ καπνοῦ δριμύτητα πνιγόμεναι,
15 καταπίπτουσιν ἐπὶ τὴν γῆν ὀλίγον διαπετασθεῖσαι
τόπον, τῆς δὲ τούτων ἀπωλείας ἐπὶ πλείονας ἡμέρας
γινομένης μεγάλοι διανίστανται σωροί· καὶ τῆς χώρας
ἐχούσης ἀλμυρίδα πολλήν, πάντες προσφέρουσι ταύ-
την ἀθρόοις τοῖς σωροῖς, καὶ διατήξαντες οἰκείως
20 ποιοῦσι τὴν τε γεῦσιν πρόσφορον καὶ τὸν ἀπο-
θησαυρισμὸν [ἄσηπτον καὶ] πολυχρόνιον. ἡ μὲν οὖν 4
διατροφή τούτοις παραχρῆμα καὶ τὸν ὕστερον χρόνον
ἀπὸ τούτων τῶν ζώων ὑπάρχει· οὔτε γὰρ κτηνοτρο-
φοῦσιν οὔτε θαλάττης ἐγγὺς οἰκοῦσιν οὔτε ἄλλης
25 ἐπικουρίας οὐδεμιᾶς τυγχάνουσιν· τοῖς δὲ σώμασιν
ὄντες κοῦφοι καὶ τοῖς ποσὶν ὀξύτατοι βραχύβιοι
παντελῶς εἰσιν, ὥς ἂν τῶν πολυχρονιωτάτων παρ'
αὐτοῖς οὐχ ὑπερβαλλόντων ἔτη τετταράκοντα. τὸ δὲ 5

11 πυροῦσι] τύφουσι C
21 ἄσηπτον καὶ om. D.

20 καὶ τόν] τὸν δὲ vulg.

τοῦ βίου τέλος οὐ μόνον παράδοξον ἔχουσιν, ἀλλὰ
 καὶ πάντων ἀκληρότατον. ὅταν γὰρ πλησιάζῃ τὸ
 γῆρας, ἐμφύονται τοῖς σώμασι πτερωτοὶ φθεῖρες
 οὐ μόνον διάφοροι τοῖς εἶδεσιν, ἀλλὰ καὶ ταῖς
 6 ἰδέαις ἄγριοι καὶ παντελῶς εἰδεχθεῖς. ἀρξάμενον 5
 δὲ τὸ κακὸν ἀπὸ τῆς γαστροῦ καὶ τοῦ θώρακος
 ἐπινέμεται πάντα τὸν ὄγκον ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ. ὁ δὲ
 πάσχων τὸ μὲν πρῶτον ὥς ὑπὸ ψώρας τινὸς ἐρεθι-
 ζόμενος μετρίως ὁδαξᾶσθαι φιλοτιμεῖται, μεμιγμένην
 ἔχοντας τοῦ πάθους ἀλγηδόσι τὴν χαρὰν· μετὰ δὲ 10
 ταῦτα αἰεὶ μᾶλλον τῶν ἐγγενομένων θηρίων εἰς τὴν 196
 ἐπιφάνειαν ἐκπιπτόντων συνεκχεῖται πλῆθος ἰχώρος
 λεπτοῦ, τὴν ὀριμύτητα παντελῶς ἔχοντας ἀνυπομό-
 7 νητον. διόπερ ὁ συνεχόμενος τῷ πάθει βιαιότερον
 ἀμύττει τοῖς ὄνυξι, στεναγμοὺς μεγάλους προΐεμενος. 16
 κατὰ δὲ τὰς τῶν χειρῶν ἐξελκώσεις τοσοῦτο πλῆθος
 ἐκπίπτει τῶν ἐρεπιδῶν ὥστε μηδὲν ἀνύειν τοὺς ἀπο-
 λέγοντας, ὥς ἂν ἄλλων ἐπ' ἄλλοις ἐκφαινομένων
 καθάπερ ἐκ τινος ἀγγείου πολλαχῶς κατατετρημένου.
 οὗτοι μὲν οὖν εἰς τοιαύτην διάλυσιν τοῦ σώματος 20
 καταστρέφουσι τὸν βίον δυστυχῶς, εἴτε διὰ τὴν
 ἰδιότητα τῆς τροφῆς εἴτε διὰ τὸν αἶρα τοιαύτης
 τυγχάνοντες περιπετείας.

30 Τῷ δὲ ἔθνει τούτῳ χώρα παρήκει κατὰ τὸ
 μέγεθος πολλή καὶ κατὰ τὰς τῆς νομῆς ποικιλίας 25
 ἀγαθή· ἔρημος δ' ἐστὶ καὶ παντελῶς ἄβατος, οὐκ ἀπ'
 ἀρχῆς σπανίζουσα τοῦ γένους τῶν ἀνθρώπων, ἀλλ'
 ἐν τοῖς ὕστερον χρόνοις ἐκ τινος ἐπομβρίας ἀκαίρου
 2 πλῆθος φαλαγγίων καὶ σκορπίων ἐξενέγκασα. τοσοῦτο
 2 πλησιάζῃ vulg. 9 ὁδαξέσθαι Dind.

γὰρ ἱστοροῦσιν ἐπιπολάσαι τῶν εἰρημένων θηρίων
 πληθὸς ὥστε τοὺς κατοικοῦντας ἀνθρώπους τὸ μὲν
 πρῶτον πανδημεὶ κτείνειν [πᾶν] τὸ τῇ φύσει πολέ-
 μιον, ἀπεριγενήτου δὲ τοῦ πληθους ὄντος καὶ τῶν
 5 δηγμάτων ὅξεῖς τοῖς πληγεῖσι τοὺς θανάτους ἐπι-
 φερόντων, ἀπογνόντας τὴν πάτριον γῆν τε καὶ δίκαι-
 ταν φυγεῖν ἐκ τῶν τόπων. οὐ γὰρ δὲ θαυμάζειν
 οὐδὲ ἀπιστεῖν τοῖς λεγομένοις, πολλὰ τούτων παρα-
 δοξότερα κατὰ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην γεγονότα διὰ
 10 τῆς ἀληθοῦς ἱστορίας παρεληφότας. περὶ γὰρ τὴν
 Ἰταλίαν μυθῶν πληθὸς ἀρουραίων ἐγγεννηθὲν τοῖς 3
 πεδίοις ἐξέβαλέ τινας ἐκ τῆς πατρίου χώρας, κατὰ
 δὲ τὴν Μηδίαν ἐπιπολάσαντες ἀμύθητοι στρουθοὶ
 καὶ τὰ σπέρματα τῶν ἀνθρώπων ἀφανίζοντες ἡνάγ-
 15 κασαν εἰς ἑτερογενεῖς τόπους μεταστῆναι, τοὺς δὲ
 καλουμένους Ἀνταριάτας βάρβαροι τὴν ἀρχέγονον
 σύστασιν ἐν τοῖς νέφεσι λαμβάνοντες καὶ πίπτοντες
 ἀντὶ τῆς συνήθους ψεκᾶδος ἐβιάσαντο τὰς πατρίδας
 καταλιπεῖν καὶ καταφυγεῖν εἰς τοῦτον τὸν τόπον ἐν
 20 ᾧ νῦν καθίδρυνται. καὶ μὴν τίς οὐχ ἰστόρησεν
 Ἡρακλεῖ τῶν ὑπὲρ τῆς ἀθανασίας ἄθλων συντελε- 4
 σθέντων ἓνα καταριθμούμενον καθ' ὃν ἐξήλασεν ἐκ
 τῆς Στυμφαλίδος λίμνης τὸ πληθὸς τῶν ἐπιπολα-
 σάντων ὀρνίθων ἐν αὐτῇ; ἀνάστατοι δὲ κατὰ τὴν
 25 Λιβύην πόλεις τινὲς ἐγένοντο πληθους λεόντων
 ἐπελθόντος ἐκ τῆς ἐρήμου.

3 πᾶν M, om. F, πάντα cet. τὸ DM, τὸν cet. (cf.
 IV 9, 7) 4 πληθους Hertlein (c. 31, 3), πάθους libri
 5 τοὺς om. vulg. 11 ἐγγεννηθὲν vulg. 14 ἀφανίσαντες CF
 20 ἰστόρησεν Hertlein.

Ταῦτα μὲν οὖν ἡμῖν εἰρήσθω πρὸς τοὺς ἀπισ-
τως διὰ τὸ παράδοξον πρὸς τὰς ἱστορίας διακει-
μένους· πάλιν δ' ἐπὶ τ' ἀσυνεχῇ τοῖς προειρημένοις ¹⁹⁷
μεταβησόμεθα.

31 Τὰς δ' ἐσχατιὰς τῶν πρὸς μεσημβρίαν μερῶν ⁵
κατοικοῦσιν ἄνδρες ὑπὸ μὲν τῶν Ἑλλήνων καλού-
μενοι Κυναμολγοί, κατὰ δὲ τὴν τῶν πλησιοχώρων
βαρβάρων διάλεκτον Ἄγριοι. οὗτοι δὲ πώγωνας μὲν
φέρουσι παμμεγέθεις, κυνῶν δὲ τρέφουσιν ἀγρίων
² ἀγέλας πρὸς τὴν τοῦ βίου χρείαν εὐθέτους. ἀπὸ ¹⁰
γὰρ τῶν πρώτων τροπῶν τῶν θερινῶν μέχρι μέσου
χειμῶνος Ἰνδικοὶ βόες ἀμύθητοι τὸ πλῆθος ἐπιφοι-
τῶσιν αὐτῶν τὴν χώραν, ἀδήλου τῆς αἰτίας οὔσης.
οὔδεις γὰρ οἶδεν εἶθ' ὑπὸ ζώων πολλῶν καὶ σαρκο-
φάγων πολεμούμενοι φεύγουσιν, εἴτε δι' ἔνδειαν ¹⁵
τροφῆς ἐκλείποντες τοὺς οἰκείους τόπους εἴτε δι'
ἄλλην περιπέτειαν, ἣν ἡ μὲν πάντα τὰ παράδοξα
γεννῶσα φύσις κατασκευάζει, τὸ δὲ τῶν ἀνθρώπων
³ γένος ἀδυνατεῖ τῷ νῶ συνιδεῖν. οὐ μὲν ἀλλὰ τοῦ
πλήθους οὐ κατισχύοντες δι' ἑαυτῶν περιγενέσθαι ²⁰
τοὺς κύνας ἐπαφιαῖσι, καὶ μετὰ τούτων ποιούμενοι
τὴν θήραν πολλὰ πάνυ τῶν ζώων χειροῦνται· τῶν
δὲ ληφθέντων ἃ μὲν πρόσφατα κατεσθίουσιν, ἃ δὲ
εἰς ἄλλας συντιθέντες ἀποθησαυρίζουσι. πολλὰ δὲ
καὶ τῶν ἄλλων ζώων διὰ τῆς τῶν κυνῶν ἀλκῆς ²⁵
θηρεύοντες ἀπὸ κρεοφαγίας τὸν βίον ἔχουσι.

⁴ Τὰ μὲν οὖν τελευταῖα γένη τῶν πρὸς μεσημ-
βρίαν οἰκούντων ἐν μορφαῖς ἀνθρώπων τὸν βίον

⁷ Κυναμολγοί Agath. 60, Κυνάμνοι DF, κυνάμονοι C
17 τὰ om. D.

ἔχει θηριώδη· λείπεται δὲ διελθεῖν ὑπὲρ δύο ἔθνων, τῶν τε Αἰθιοπῶν καὶ τῶν Τρωγλοδυτῶν. ἀλλὰ περὶ μὲν Αἰθιοπῶν ἀναγεγράφαμεν ἐν ἄλλοις, περὶ δὲ τῶν Τρωγλοδυτῶν νῦν ἐροῦμεν.

- 5 Οἱ τοίνυν Τρωγλοδύται προσαγορεύονται μὲν 32
 ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων Νομάδες, βίον δ' ἔχοντες ἀπὸ
 θρεμμάτων νομαδικὸν κατὰ συστήματα τυραννοῦν-
 ται, καὶ μετὰ τῶν τέκνων τὰς γυναῖκας ἔχουσι
 κοινὰς πλὴν μιᾶς τῆς τοῦ τυράννου· τὸν δὲ ταύτη
 10 πλησιάσαντα πρόστιμον ὁ δυνάστης πράττεται τετα-
 γμένον ἀριθμὸν προβάτων. κατὰ δὲ τὸν τῶν ἐτήσιων 2
 καιρὸν γινομένων παρ' αὐτοῖς ὕμβρων μεγάλων, ἀφ'
 αἵματος καὶ γάλακτος διατρέφονται, μίσγοντες ταῦτα
 καὶ βραχὺν χρόνον ἐψήσαντες. μετὰ δὲ ταῦτα διὰ
 15 τὴν τῶν κανυμάτων ὑπερβολὴν τῆς νομῆς ξηραινο-
 μένης καταφεύγουσιν εἰς τοὺς ἐλώδεις τόπους, καὶ
 περὶ τῆς τῆς χώρας νομῆς πρὸς ἀλλήλους διαμάχον-
 ται. τῶν δὲ βοσκημάτων τὰ πρεσβύτερα καὶ νοσεῖν 3
 ἀρχόμενα καταναλίσκοντες ἀπὸ τούτων τὸν ἅπαντα
 20 χρόνον διατρέφονται. διόπερ τὴν τῶν γονέων προσ-
 ηγορίαν ἀνθρώπων μὲν οὐδενὶ προσάπτουσι, ταύρω
 198 δὲ καὶ βοῖ καὶ πάλιν κριῶ καὶ προβάτῳ· τούτων
 δὲ τοὺς μὲν πατέρας, τὰς δὲ μητέρας καλοῦσι διὰ
 τὸ πορίζεσθαι τὰς ἐφημέρους τροφὰς αἰὶ παρὰ τού-
 25 των, ἀλλὰ μὴ παρὰ τῶν γεγεννηκότων. ποτῶ δ'
 οἱ μὲν ἰδιῶται συγχρῶνται παλιούρων βρέγματι,
 τοῖς δὲ δυνάσταις ἀπὸ τινος ἄνθους κατασκευάζεται

2 καὶ τῶν] καὶ D   13 μίσγοντες] καὶ μίσγοντες
 CF   17 τῆς τ. χ. νομῆς] τῆς χ. μόνης D, τῆς χ. οἱ
 νομεῖς D.

πόμα παραπλήσιον τῷ χειρίστῳ παρ' ἡμῖν γλεύκει.
 ταῖς δὲ ἀγέλαις τῶν θρεμμάτων ἐπακολουθοῦντες
 ἄλλην ἐξ ἄλλης χώραν ἐπιπορεύονται, φεύγοντες τὸ
 4 τοῖς αὐτοῖς τόποις ἐνδιατρίβειν. καὶ γυμνοὶ μὲν
 εἰσι πάντες τὰ σώματα πλὴν τῶν ἰσχύων, ἃ δέρμασι 5
 σκεπάζουσι· τὰ δ' αἰδοῖα πάντες οἱ Τρωγλοδύται
 παραπλησίως τοῖς Αἰγυπτίοις περιτέμνονται πλὴν
 τῶν ἀπὸ τοῦ συμπτώματος ὀνομαζομένων κολοβῶν·
 οὗτοι γὰρ μόνοι τὴν ἐντὸς τῶν στενῶν νεμόμενοι
 χώραν ἐκ νηπίου ξυροῖς ἰποτέμνονται πᾶν τὸ τοῖς 10
 33 ἄλλοις μέρος περιτομῆς τυγχάνον. ὀπλισμὸν δ' ἔχουσι
 τῶν Τρωγλοδυτῶν οἱ μὲν ὀνομαζόμενοι Μεγάβαροι
 κυκλοτερεῖς ὠμοβοῦνας ἰσπίδας καὶ ῥόπαλον τύλους
 ἔχον περισιδήρους. οἱ δὲ ἄλλοι τόξα καὶ λόγχας.
 2 ταφαὶ δὲ παντελῶς ἐξηλλαγμέναι ἐπιχωριάζουσι· τοῖς 15
 γὰρ τῶν παλιούρων λύγοις δῆσαντες τῶν τετελευ-
 τηκότων τὰ σώματα προσάπτουσι τὸν αὐχένα τοῖς
 σκέλεσι. θέντες δὲ τὸν νεκρὸν ἐπὶ τινος ἀναστή-
 ματος βάλλουσι λίθοις χειροπληθέσι γελῶντες, μέχρι
 ἂν ὅτου τοῖς λίθοις περιχώσαντες ἰποκρούψωσι τὰ 20
 σώματα· τὸ δὲ τελευταῖον αἰγὸς κέρας ἐπιθέντες ἀπο-
 3 λύνονται, συμπάθειαν οὐδεμίαν λαμβάνοντες. πολε-
 μοῦσι δὲ πρὸς ἄλληλους οὐχ ὁμοίως τοῖς Ἑλλήσιν
 ὑπὲρ γῆς ἢ τιμῶν ἄλλων ἐγκλημάτων, ἀλλ' ὑπὲρ
 τῆς ἐπιγιννομένης αἰετὸς τοῦτ' ἐστίν. ἐν δὲ ταῖς φιλονεικίαις 25
 τὸ μὲν πρῶτον ἄλληλους τοῖς λίθοις βάλλουσι, μέχρι

1 γάρκῃ CF

10 τὸ μέρος παρὰ τοῖς ἄλλοις f. 12

μεγαβάρεϊς codices

15 ταφαῖς . . ἐξηλλαγμέναις codices,

corr. Wess.

21 γῆς Dindorf, ὀργῆς libri; ἰπ' ἐχθρᾶς

Agath. 63

26 λίθοις] αἰετὸς add. CF.

ἂν τινες τρωθῶσι, καὶ τὸ λοιπὸν ἐπὶ τὸν τῶν τόξων
 ἄγωνα καταντῶσι. πολλοὶ δὲ ἐν ἁκαρεῖ χρόνῳ τελευ-
 τῶσιν, ὥς ἂν εὐστόχως μὲν βαλλόντων διὰ τὴν ἐν
 5 τούτοις ἄθλησιν, τὸν δὲ σκοπὸν ἐχόντων γυμνὸν 4
 τῶν σκεπαστηρίων ὅπλων. διαλύουσι δὲ τὴν μάχην 4
 τῶν γυναικῶν αἱ πρεσβύτεραι, προαλλόμεναι μὲν
 εἰς τὸ μέσον, ἐντροπῆς δὲ τυγχάνουσαι· νόμιμον
 γὰρ ἐστὶν αὐτοῖς ταύτας κατὰ μηδένα τῶν τρόπων
 τύπτειν, ὅθεν ἅμα τῷ φανῆναι παύονται τοῦ 'το-
 10 ξεύειν. οἱ δὲ διὰ τὸ γῆρας οὐ δυνάμενοι ταῖς 5
 ποίμναις ἀκολουθεῖν βοὸς οὐρᾶ τὸν αὐχένα περι-
 σφίγγαντες ἑαυτῶν ἀπολύονται τοῦ ζῆν προθύμως·
 τοῦ δὲ τὸν θάνατον ἀναβαλλομένου τὴν ἐξουσίαν
 ὁ βουλόμενος ἔχει τὸν δεσμὸν ὥς ἐπ' εὐνοίᾳ περι-
 15 θεῖναι καὶ μετὰ νουθετήσεως στερεῖσθαι τοῦ ζῆν.
 ὁμοίως δὲ νόμιμον αὐτοῖς ἐστὶ τοὺς πηρωθέντας ἢ 6
 199 νόσοις δυσιάτοις συνεχομένους ἐξάγειν ἐκ τοῦ ζῆν·
 μέγιστον γὰρ τῶν κακῶν ἡροῦνται τὸ φιλοψυχεῖν
 τὸν μηδὲν ἄξιον τοῦ ζῆν πράττειν δυνάμενον. διὸ
 20 καὶ πάντας [μὲν] ἰδεῖν ἐστὶ τοὺς Τρωγλοδυτάς ἄρ-
 τίους μὲν τοῖς σώμασιν. ἰσχύοντας δ' ἔτι ταῖς ἡλι-
 κίαις, ὥς ἂν μηδενὸς ὑπερβάλλοντος τὰ ἐξήκοντα ἔτη.
 Καὶ περὶ μὲν τῶν Τρωγλοδυτῶν ἱκανῶς εἰρήκα- 7
 μεν· εἰ δέ τις τῶν ἀναγινωσκόντων διὰ τὸν ξενι-
 25 σμὸν καὶ τὸ παράδοξον τῶν ἀναγεγραμμένων βίων
 ἀπιστήσῃ ταῖς ἱστορίαις, θεῖς πρὸ τῆς διανοίας
 παρ' ἄλληλα τὸν τε περὶ τὴν Σκυθίαν ἀέρα καὶ
 τὸν περὶ τὴν Τρωγλοδυτικὴν, καὶ τὰς ἑκατέρω

1 τῶν D, τε C, om. F   6 προβαλλόμεναι codices,
 corr. Dind.   20 μὲν del. Dind.

διαφορὰς ἰδὼν, οὐκ ἀπιστήσῃ τοῖς ἱστορημένοις.

- 34 τοσαύτη γὰρ παραλλαγή τῶν παρ' ἡμῖν ἀέρων πρὸς
 τοὺς ἱστορημένους ὥστε τὴν κατὰ μέρος διαφορὰν
 2 ἀπιστον εἶναι. ὅπου μὲν γὰρ διὰ τὴν ὑπερβολὴν
 τοῦ ψύχους πηγνυνται μὲν οἱ μέγιστοι ποταμοί, 5
 στέγοντος τοῦ κρυστάλλου διαβάσεις στρατοπέδων
 καὶ ἁμαξῶν καταγόμεναι ἐφόδους, πηγνυνται δὲ ὁ
 οἶνος καὶ τὰ λοιπὰ τῶν χυμῶν ὥστε μαχαίραις ἀπο-
 τέμνεσθαι, καὶ τὰ τούτων θαυμασιώτερα, τὰ μὲν
 ἀκρωτήρια τῶν ἀνθρώπων τῆς ἐσθῆτος παρατριβού- 10
 σης περιρρεῖ, τὰ δὲ ὄμματα ἁμαυροῦνται, τὸ δὲ πῦρ
 ἄλεωρὰν οὐ ποιεῖ, καὶ χαλκοῖ μὲν ἀνδριάντες ῥή-
 γνυνται, κατὰ δέ τινες καιροὺς διὰ τὴν πυκνότητα
 τῶν νεφῶν οὔτε ἀστραπὴν οὔτε βροντὴν γίνεσθαι
 περὶ τοὺς τόπους φασί· πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα τούτων 15
 παραδοξότερα συντελεῖται, τοῖς μὲν ἀγνοοῦσιν ἅπι-
 3 στα, τοῖς δὲ πείραν εἰληφόσιν ἀνυπομόνητα. περὶ
 δὲ τὰς ἐσχατίας τῆς Αἰγύπτου καὶ Τρωγλοδυτικῆς
 διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς ἀφ' ἡλίου θερμασίας κατὰ
 τὸν τῆς μεσημβρίας καιρὸν οὐδὲ συνορᾶν ἀλλήλους 20
 οἱ παρεστῶτες δύνανται διὰ τὴν παχύτητα τῆς περὶ
 τὸν ἀέρα πυκνώσεως, χωρὶς δὲ ὑποδέσεως πάντες
 ἀδυνατοῦσι βαδίζειν, ὥς ἂν τοῖς ἀνυποδήτοις παρα-
 4 χρῆμα φλυκτίδων γινομένων. κατὰ δὲ τὸ ποτόν,
 ἔαν μὴ τὴν ἐνδειαν ἐτοιμῶς ἀφαιρῇται, ταχέως τε- 25
 λευτῶσιν, ὥς ἂν τῆς θερμασίας τὴν τῶν ὑγρῶν ἐν
 τῷ σώματι φύσιν ὀξέως ἀναλίσκουσης. πρὸς δὲ τού-
 τοις, ὅταν τις εἰς χαλκοῦν ἀγγεῖον ἐμβαλὼν τῶν

1 ἱστορημένοις] εἰρημένοις II   3 ἱστορομένους CF
 7 καταγομένων vulg.   13 διὰ] κατὰ D.

ἐδωδίμων ὁδηποτοῦν μεθ' ὕδατος εἰς τὸν ἥλιον θῆ,
 ταχέως ἔψεται χωρὶς πυρὸς καὶ ξύλων. ἀλλ' ὅμως 5
 οἱ κατοικοῦντες ἀμφοτέρως τὰς εἰρημένους χώρας οὐχ
 οἶον φεύγειν βούλονται τὴν ὑπερβολὴν τῶν συμ-
 5 βαινόντων ἀντοῖς κακῶν, ἀλλὰ καὶ τὸνναντίον ἐκου-
 σίως προΐενται τὸ ζῆν ἔνεκα τοῦ μὴ βιασθῆναι
 διαίτης ἐτέρας καὶ βίου πειραθῆναι. οὕτως αὐτο- 6
 φυνὲς ἔχει τι φίλτρον πᾶσα συνήθης χώρα, καὶ περι-
 9 γίνεται τῆς ἐκ τῶν ἀέρων κακοπαθείας ὁ χρόνος ὁ
 200 τὴν ἐκ νηπίου παραλαβὼν ἡλικίαν. τὰς δὲ τηλικαύ- 7
 τας ἐπ' ἀμφοτέρα διαφορὰς οὐ πολὺ διορίζει τόπον
 διάστημα. ἀπὸ γὰρ τῆς Μαιώτιδος λίμνης, ἣ προσοι-
 κοῦσί τινες τῶν Σκυθῶν ἐν πάγει καὶ ψύχεσιν ὑπερ-
 βάλλουσι καθιδρυμένοι, πολλοὶ τῶν πλοῦζομένων
 15 οὐριοδομονούσαις ναυσὶ φορτίσιν εἰς μὲν Ῥόδον δεκα-
 ταῖοι καταπεπλεύκασιν, ἐξ ἧς εἰς Ἀλεξάνδρειαν τεταρ-
 ταῖοι καταντῶσιν, ἐκ δὲ ταύτης κατὰ τὸν Νεῖλον
 πλέοντες πολλοὶ δεκαταῖοι κατηντήκασιν εἰς Αἰθιο-
 πίαν, ὥστε ἀπὸ τῶν κατεψυγμένων μερῶν τῆς οἴκου-
 20 μένης ἐπὶ τὰ θερμότερα μέρη μὴ πλέον εἴκοσι καὶ
 τεττάρων ἡμερῶν εἶναι τὸν πλοῦν τοῖς κατὰ τὸ
 συνεχὲς κοιμιζομένοις. διόπερ τῆς διαφορᾶς τῆς τῶν 8
 ἀέρων ἐν ὀλίγῳ διαστήματι μεγάλης οὔσης οὐδὲν
 παρὰδόξον καὶ τὴν δίαιταν καὶ τοὺς βίους, ἔτι δὲ
 25 τὰ σώματα πολὺ διαλλάττειν τῶν παρ' ἡμῖν.

Ἐπεὶ δὲ τῶν ἐθνῶν καὶ βίων τὰ κεφάλαια τῶν 35
 δοκούντων εἶναι παραδόξων διεληλύθαμεν, περὶ τῶν

4 φυνεῖν DF   6 προσιέναι D, προίεναι CF, corr.
 Dind.   8 τι] τὸ CF   13 πάγοις Π   16 εἰς] εἰς μὲν
 vulg.   17 κατὰ] ἀνὰ Agath. 66   20 θερμότερα D.

[όντων] θηρίων τῶν κατὰ τὰς ὑποκειμένας χώρας
 2 ἐν μέρει διέξιμεν. ἔστι γὰρ ζῷον ὃ καλεῖται μὲν
 ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος ῥινόκερωσ, ἀλκῇ δὲ καὶ βίᾳ
 παραπλήσιον ὃν ἐλέφαντι, τῷ δὲ ὕψει ταπεινότερον,
 τὴν μὲν δορὰν ἰσχυροτάτην ἔχει, τὴν δὲ χροᾶν πυξο- 5
 ειδῇ. ἐπὶ δ' ἄκρων τῶν μυκτήρων φέρει κέρασ
 τῷ τύπῳ σιμόν, τῇ δὲ στερεότητι σιδήρῳ παρεμ-
 3 φερέσ. τοῦτο περὶ τῆς νομῆς αἰὲ διαφερόμενον ἐλέ-
 φαντι τὸ μὲν κέρασ πρὸς τινα τῶν πετρῶν θήγει,
 συμπεσὼν δ' εἰς μάχην τῷ προειρημένῳ θηρίῳ καὶ 10
 ὑποδύνον ὑπὸ τὴν κοιλίαν ἀναρρήττει τῷ κέρατι
 καθάπερ ξίφει τὴν σάρκα. τῷ δὲ τοιούτῳ τρόπῳ
 τῆς μάχης χρώμενον ἔξαιμα ποιεῖ τὰ θηρία καὶ
 πολλὰ διαφθείρει. ὅταν δὲ ὁ ἐλέφας φθάσας τὴν
 ὑπὸ τὴν κοιλίαν ὑπόδυσιν τῇ προβοσκίδι προκατα- 15
 λάβηται τὸν ῥινόκερων, περιγίνεται ῥαδίως τύπτων
 4 τοῖς ὁδοῦσι καὶ τῇ βίᾳ πλέον ἰσχύων. αἱ δὲ σφίγγες
 γίνονται μὲν περὶ τε τὴν Τρωγλοδυτικὴν καὶ τὴν
 Αἰθιοπίαν, ταῖς δὲ μορφαῖς ὑπάρχουσιν οὐκ ἀνό-
 μοιοι ταῖς γραφομέναις, μόνον δὲ ταῖς δασύτησι 20
 διαλλάττουσι, τὰς δὲ ψυχὰς ἡμέρους ἔχουσαι καὶ
 πανούργους ἐπὶ πλέον καὶ διδασκαλίαν μεθοδικὴν
 5 ἐπιδέχονται. οἱ δ' ὀνομαζόμενοι κυνοκέφαλοι τοῖς
 μὲν σώμασιν ἀνθρώποις δυσειδέσι παρεμφερεῖς εἰσι,
 ταῖς δὲ φωναῖς μυγμοὺς ἀνθρωπίνους προΐενται. 25
 ἀγριώτατα δὲ ταῦτα τὰ ζῷα καὶ παντελῶς ἀτιθά-

1 ὄντων del. Eich. τῶν om. A
 9 πρὸς τινας τῶν μειζόνων πετρῶν II
 codices, ἐπὶ πόσον Agath. 73
 om. D.

4 ὃν add. Dind.
 22 ἐπὶ πλεῖον
 26 δὲ ταῦτα τα'

σευτα καθεστῶτα τὴν ἀπὸ τῶν ὀφρύων πρόσοψιν
 201 αὐστηροτέραν ἔχει. ταῖς δὲ θηλείαις ἰδιώτατον συμ-
 βαίνει τὸ τὴν μήτραν ἐκτὸς τοῦ σώματος φέρειν
 πάντα τὸν χρόνον. ὁ δὲ λεγόμενος κῆπος ὠνό- 6
 5 μασται μὲν ἀπὸ τῆς περὶ τὸν ὄγκον ὅλον ὥραιας
 καὶ προσηνοῦς ἡλικίας, τὸ δὲ πρόσωπον ἔχων ὅμοιον
 λέοντι τὸ λοιπὸν σῶμα φέρει πάνθηρι παραπλήσιον,
 πλὴν τοῦ μεγέθους, ὃ παρισούται δορκάδι. πάν- 7
 των δὲ τῶν εἰρημένων ζώων ὁ σαρκοφάγος ταῦρος
 10 ἀγριώτατός ἐστι καὶ παντελῶς δυσκαταμάχητος. τῷ
 μὲν γὰρ ὄγκῳ τοῦτο μεῖζόν ἐστι τῶν ἡμέρων ταύ-
 ρων, ὁξύτητι δὲ ποδῶν οὐ λειπόμενον ἵππου, τῷ
 στόματι δὲ διεστηκὸς ἄχρι τῶν ὠτων. τὸ δὲ χρῶμα
 πυρρὸν ἔχει καθ' ὑπερβολὴν, καὶ τὰ μὲν ὅμματα
 15 γλαυκότερα λέοντος καὶ τὰς νύκτας ἀστράπτοντα,
 τὰ δὲ κέρατα φύσεως ἰδιοτρόπου κοινωνοῦντα· τὸν
 μὲν γὰρ ἄλλον χρόνον αὐτὰ κινεῖ παραπλησίως τοῖς
 ὥσί, κατὰ δὲ τὰς μάχας ἴστησιν ἀραρότως. τὴν δὲ
 τῆς τρίχος ἐπαγωγὴν ἔχει τοῖς ἄλλοις ζώοις ἐναν-
 20 τίαν. ἐστι δὲ τὸ θηρίον ἀλκῇ τε καὶ δυνάμει διά- 8
 φορον, ὥς ἂν ἐπιτιθέμενον τοῖς ἀλκιμωτάτοις τῶν
 ζώων καὶ τὴν τροφὴν ἔχον ἐκ τῆς τῶν χειρωθέντων
 σαρκοφαγίας. διαφθείρει δὲ καὶ τὰς ποιμένας τῶν
 ἐγχωρίων, καὶ καταπληκτικῶς ἀγωνίζεται πρὸς ὅλα
 25 συστήματα τῶν ποιμένων καὶ κυνῶν ἀγέλας. λέγε- 9
 ται δὲ καὶ τὸ δέσμα ἄτρωτον ἔχειν· πολλῶν γοῦν
 ἐπιβεβλημένων λαβεῖν ὑποχείριον μηδένα κατισχυ-

1 καθεστῶτα . τὴν δ' ἀπὸ D   4 ἅπαντα vulg.   5 ὅλον
 τὸν ὄγκον vulg.   11 ἡμετέρων F   13 ὠτων Agath. 76]
 ὁμμάτων codices   25 ποιμνίων C.

- κέναι. τὸ δ' εἰς ὄρυγμα πεσὼν ἢ δι' ἄλλης ἀπά-
της χειρωθὲν ὑπὸ τοῦ θυμοῦ γίνεται περιπνιγές,
καὶ τῆς ἐλευθερίας οὐδαμῶς ἀλλάττεται τὴν ἐν τῷ
τιθασεύεσθαι φιλανθρωπίαν. διόπερ εἰκότως οἱ Τρω-
γλοδύται τοῦτο τὸ θηρίον κράτιστον κρίνουσιν, ὥς 5
ἂν τῆς φύσεως αὐτῷ δεδωρημένης ἀλκὴν μὲν λέον-
τος, ἵππου δὲ τάχος, ῥώμην δὲ ταύρου, τῆς δὲ
πάντων κρατίστης σιδήρου φύσεως οὐχ ἡττώμενον.
- 10 ὁ δὲ λεγόμενος παρ' Αἰθίοψι κροκόττας μεμιγμένην
μὲν ἔχει φύσιν κυνὸς καὶ λύκου, τὴν δ' ἀγριότητα 10
φοβερωτέραν ἀμφοτέρων, τοῖς δὲ ὁδοῦσι πάντων
ὑπεράγει· πᾶν γὰρ ὁσῶν μέγεθος συντρίβει ῥαδίως.
καὶ τὸ καταποθὲν διὰ τῆς κοιλίας πέττει παραδόξως.
τοῦτο δὲ τὸ ζῶον τῶν ψευδῶς παραδοξολογούντων
ἱστοροῦντες ἔνιοι μιμεῖσθαι τὴν τῶν ἀνθρώπων διά- 15
λεκτον ἡμᾶς μὲν οὐ πείθουσιν.
- 36 Ὅφρων δὲ γένη παντοδαπὰ καὶ τοῖς μεγέθεσιν
ἄπιστα θεωρεῖσθαι φασιν οἱ τὴν πλησίον τῆς ἐρήμου
καὶ θηριώδους κατοικοῦντες. ἑκατὸν γὰρ πηχῶν τὸ
μῆκος ἑορακέναι τινὲς ἀποφαινόμενοι δικαίως ἂν 202
οὐχ ὑφ' ἡμῶν μόνον, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τῶν ἄλλων 21
ἀπάντων ψευδολογεῖν ὑποληφθεῖσαν· προστιθέασι
γὰρ τῷ διαπιστομένῳ πολλῷ παραδοξότερα, λέγον-
τες ὅτι τῆς χώρας οὗσης πεδιάδος, ὅταν τὰ μέγιστα
τῶν θηρίων περισπειραθῇ, ποιεῖ ταῖς ἐγκυκλωθεῖ- 25
σαις ἐπ' ἀλλήλαις σπείραις ἀναστήματα πόρρωθεν

2 τοῦ om. D   10 μὲν om. vulg.   12 μέγεθος]
γένος Agath. 77   14 παραδοξολογούμενων DF   15 διά-
λεκτον D, διάλεκτον ἀποφαινόμενοι vulg.   25 ἐγκυκλωθεῖ-
σαις] ἐν κύκλῳ τεθεισάαις Π.

φαινόμενα λόφῳ παραπλήσια. τῷ μὲν οὖν μεγέθει ²
 τῶν ῥηθέντων θηρίων οὐκ ἄν τις ῥαδίως συγκατά-
 θοιτο· περὶ δὲ τῶν μεγίστων θηρίων τῶν εἰς
 ὄψιν ἐληλυθότων καὶ κομισθέντων ἔν τισιν ἀγγείοις
⁵ εὐθέτοις εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν ποιησόμεθα τὴν ἀνα-
 γραφήν, προστιθέντες καὶ τῆς θήρας τὴν κατὰ μέρος
 οἰκονομίαν. ὁ γὰρ δεύτερος Πτολεμαῖος, περὶ τε ³
 τὴν τῶν ἐλεφάντων κυνηγίαν φιλοτιμηθεὶς καὶ τοῖς
 τὰς παραδόξους θήρας τῶν ἀλκιμωτάτων ζώων ποιου-
¹⁰ μένοις μεγάλας ἀπονέμων δωρεάς, πολλὰ δὲ χρήματα
 δαπανήσας εἰς ταύτην τὴν ἐπιθυμίαν, ἐλέφαντάς τε
 συχνοὺς πολεμιστὰς περιεποιήσατο καὶ τῶν ἄλλων
 ζώων ἀθεωρήτους καὶ παραδόξους φύσεις ἐποίησεν
 εἰς γνῶσιν ἐλθεῖν τοῖς Ἑλλήσι. διὸ καὶ τινες τῶν ⁴
¹⁵ κυνηγῶν, ὁρῶντες τὴν τοῦ βασιλέως μεγαλοψυχίαν
 ἐν ταῖς δωρεαῖς, συστραφέντες εἰς ἱκανὸν πλῆθος
 ἔκριναν παραβαλῆσθαι ταῖς ψυχαῖς, καὶ τῶν μεγά-
 λων ὄφεων ἕνα θηρεύσαντες ἀνακομίσαι ζῶντα εἰς
 τὴν Ἀλεξάνδρειαν πρὸς τὸν Πτολεμαῖον. μεγάλης ⁵
²⁰ δ' οὔσης καὶ παραδόξου τῆς ἐπιβολῆς, ἡ τύχη συνερ-
 γήσασα ταῖς ἐπινοίαις αὐτῶν καὶ τὸ τέλος οἰκείου
 περιεποίησε τῆς πράξεως. σκοπεύσαντες γὰρ ἕνα
 τῶν ὄφεων τριάκοντα πηχῶν διατρίβοντα περὶ τὰς
 συστάσεις τῶν ὑδάτων, τὸν μὲν ἄλλον χρόνον ἀκίνη-
²⁵ τον τοῦ σώματος τὸ κύκλωμα τηροῦντα, κατὰ δὲ
 τὰς ἐπιφανείας τῶν διὰ τὴν δίψαν ζώων φοιτῶν-

3 θηρίων] θηρίων ὄφεων codices, ὄφεων Eich. 6 τῆς
 Dindorf, τῆς κατὰ μέρος codices κατὰ μέρος om. CF
 8 κυνηγίαν] θήραν C 10 δὲ] πάντ add. vulg. 17 παρα-
 βάλλεσθαι D τὰς ψυχὰς Hertlein.

των ἐπὶ τὸν τόπον ἔφνω διανιστάμενον, καὶ τῷ
 μὲν στόματι διαρπάζοντα, τῷ δὲ σπειράματι κατα-
 πλέκοντα τὸν ὄγκον τῶν φανέντων ζώων, ὥστε μη-
 δενὶ τρόπῳ δύνασθαι τὸ παραπεσὸν ἐκφυγεῖν —,
 προμήκους οὖν ὄντος τοῦ ζώου καὶ νωθροῦ τὴν ⁵
 φύσιν ἐλπίσαντες βρόχοις καὶ σειραῖς κυριεύσειν,
 τὸ μὲν πρῶτον παρήσαν ἐπ' αὐτὸ τεταρρηκότες,
⁶ ἔχοντες ἐξηρτυμένα πάντα τὰ πρὸς τὴν χρεῖαν, ὥς
 δ' ἐπλησίαζον, αἰεὶ μᾶλλον ἐξεπλήττοντο τῷ δέει,
 θεωροῦντες ὅμῃ πυρρῶπον καὶ λιχνωμένην πάντῃ ¹⁰
 τὴν γλῶττιαν, ἔτι δὲ τῇ τραχύτητι τῶν φολίδων ἐν
 τῇ διὰ τῆς ὕλης πορεία καὶ παρατρίψει ψόφον ἐξαί-
 σιον κατασκευάζοντα, τὸ μέγεθός τε τῶν ὀδόντων
 ὑπερφυῖες καὶ στόματος ἀγρίαν πρόσοψιν καὶ κυκλώ-
⁷ ματος ἀνάστημα παράδοξον. διόπερ τῷ φόβῳ τὰ ¹⁵
 χρώματα τῶν προσώπων ἀποβεβληκότες δειλῶς ἐπέ-
 βαλον τοὺς βρόχους ἀπὸ τῆς οὐράς· τὸ δὲ θηρίον
 ἄμα τῷ προσάψασθαι τοῦ σώματος τὸν κάλων ἐπε-203
 στράφη μετὰ πολλοῦ φνσήματος καταπληκτικῶς, καὶ
 τὸν μὲν πρῶτον ἀρπάζει τῷ στόματι μετεωρισθὲν ²⁰
 ὑπὲρ τῆς κεφαλῆς, καὶ τὰς σάρκας ἔτι ζῶντος κατεσι-
 τεῖτο, τὸν δὲ δεύτερον φεύγοντα τῇ στείρᾳ πόρρω-
 θεν ἐπεσπάσατο, καὶ περιειληθὲν ἔσφιγγε τὴν κοιλίαν
 τῷ δεσμῷ· οἱ δὲ λοιποὶ πάντες ἐκπλαγέντες διὰ τῆς
³⁷ φυγῆς τὴν σωτηρίαν ἐπορίσαντο. οὐ μὴν ἀπέγνωσαν ²⁵
 τὴν θήραν, ὑπερβαλλούσης τῆς ἀπὸ τοῦ βασιλέως
 χάριτος καὶ δωρεᾶς τοὺς ἀπὸ τῆς πείρας ἐγνωσμέ-
 νους κινδύνους, φιλοτεχνία δὲ καὶ δόλῳ τὸ τῇ βίᾳ

6 καὶ σειραῖς del. Eich. 13 τε] τε τὸ vulg. 16 ἐπέ-
 βαλλον vulg. 26 ὑπερβαλλούσης vulg. 28 δὲ] τε vulg.

δυσκαταγώνιστον ἐχειρώσαντο, τοιάνδε τινὰ μηχα-
 νήν πορισάμενοι. κατεσκεύασαν ἀπὸ σχοίνου πυκνῆς
 περιφερὲς πλόκανον, τῷ μὲν τύπῳ τοῖς κύρτοις ἐμ-
 φερές, τῷ δὲ μεγέθει καὶ τῇ διαλήψει τῆς χώρας
 5 δυνάμενον δεξασθαι τὸν ὄγκον τοῦ θηρίου. κατ- 2
 οπτεῦσαντες οὖν τὸν φωλεὸν αὐτοῦ καὶ τὴν ὥραν
 τῆς τε ἐπὶ τὴν νομὴν ἐξόδου καὶ πάλιν τῆς ἐπανόδου,
 ὡς τάχισθ' ὥρμησεν ἐπὶ τὴν ἄγρην τὴν συνήθη
 τῶν ἑτερογενῶν ζώων, τὸ μὲν προὔπάρχον τοῦ φω-
 10 λεοῦ στόμα λίθοις εὐμεγέθεσι καὶ γῇ συνωκοδόμη-
 σαν, τὸν δὲ πλησίον τῆς λόχμης τόπον ὑπόνομον
 ποιήσαντες καὶ τὸ πλόκανον εἰς αὐτὸν ἐνθέντες
 ἐναντίον ἐποίησαν τὸ στόμιον, ὥστε ἐξ ἐτοιμοῦ τῷ
 θηρίῳ τὴν εἴσοδον ὑπάρχειν. κατὰ δὲ τὴν ἐπάν- 3
 15 οδον τοῦ ζώου παρεσκευασμένοι τοξότας καὶ σφεν-
 δονήτας, ἔτι δὲ ἱππεῖς πολλοὺς, πρὸς δὲ τούτοις
 σαλπικτὰς καὶ τὴν ἄλλην ἔπασαν χορηγίαν, ἅμα
 [δὲ] τῷ προσπελάζειν τὸ μὲν θηρίον μετεωρότερον
 τῶν ἱππέων ἐξῆρε τὸν αὐχένα, οἱ δ' ἐπὶ τὴν θήραν
 20 ἡθροισμένοι προσεγγίσει μὲν οὐκ ἐτόλμων, νενο-
 θετημένοι ταῖς προγεγενημέναις συμφοραῖς, πόρρω-
 θεν δὲ πολλαῖς χερσὶν ἐφ' ἓνα καὶ μέγαν σκοπὸν
 βάλλοντες ἐτύγγανον, καὶ τῇ τε τῶν ἱππέων ἐπι-
 φανείᾳ καὶ πλήθει κυνῶν ἀλκίμων, ἔτι δὲ τῷ διὰ
 25 τῶν σαλπίγγων ἤχῳ, κατέπληττον τὸ ζῶον. διόπερ
 ὑποχωροῦντος αὐτοῦ πρὸς τὴν οἰκίαν λόχμην τοσοῦ-
 τον ἐπεδίωκον ὥστε μὴ παροξύνειν ἐπὶ πλέον. ὡς 4
 δὲ τῆς ἐνωκοδομημένης φάραγγος ἤγγισεν, ἀθρόως

18 δὲ del. Reiske   25 κατεπλήττοντο CF   26 αὐτοῦ
 del. Dind.   οἰκίαν D, οἰκίαν αὐτοῦ vulg.   28 συνωκο-

- ψόφον μὲν πολὺν διὰ τῶν ὄπλων ἐποίησαν, ταραχὴν δὲ καὶ φόβον διὰ τῆς τῶν ὄχλων ἐπιφανείας καὶ σαλπίγγων. τὸ δὲ θηρίον τὴν μὲν εἴσοδον οὐχ ἡύρισκε, τὴν δὲ τῶν κυνηγῶν ὁρμὴν καταπληττόμενον κατέφυγεν εἰς τὸ πλησίον κατεσκευασμένον ⁵ 5 στόμιον. πιμπλαμένον δὲ τοῦ πλοκάνου τῇ διαλύσει τῆς σπείρας, ἔφθασαν τῶν κυνηγῶν τινες προσιπτάμενοι, καὶ πρὸ τοῦ στραφῆναι τὸν ὄφιν ἐπὶ τὴν ἐξοδὸν κατελάβοντο δεσμοῖς τὸ στόμιον πρόμηκες ὄν καὶ πεφιλοτεχνημένον πρὸς ταύτην τὴν ὀξύτητα· ¹⁰ 10 ἐξελεύσαντες δὲ τὸ πλόκανον καὶ φάλαγγας ὑποθέν-204 6 τες μετέωρον ἐξῆραν. τὸ δὲ θηρίον ἀπειλημμένον ἐν ἀπεστενωμένῳ τόπῳ παρὰ φύσιν συριγμὸν ἐξαΐσιον ἤφρει καὶ τοῖς ὁδοῦσι τὴν περιέχουσαν σχοῖνον κατέσπα, πάντῃ δὲ διασειόμενον προσδοκίαν ἐποίησε ¹⁵ 15 τοῖς φέρουσιν ὥς ἐκπηδῆσον ἐκ τοῦ περιέχοντος αὐτὸ φιλοτεχνήματος. διὸ καὶ καταπλαγέντες ἔθεσαν ἐπὶ τὴν γῆν τὸν ὄφιν, καὶ τοὺς περὶ τὴν οὐρὰν τόπους κατακεντοῦντες ἀντιπεριέσπων τοῦ θηρίου τὸν ἀπὸ τῶν ὀδόντων σπαραγμὸν ἐπὶ τὴν αἵσθησιν ²⁰ 20 7 τῶν ἀλγούντων μερῶν. ἀπενέγκαντες δ' εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν ἐδώρησαντο τῷ βασιλεῖ, παράδοξον θέαμα καὶ τοῖς ἀκούσασιν ἀπιστούμενον. τῇ δ' ἐνδείᾳ τῆς τροφῆς καταπονήσαντες τὴν ἀλκὴν τοῦ θηρίου τιθασὸν ἐκ τοῦ κατ' ὀλίγον ἐποίησαν, ὥστε ²⁵ 25 8 θαυμαστὴν αὐτοῦ γενέσθαι τὴν ἐξημέρωσιν. ὁ δὲ

δομημένης malim (v. 10) 1 ψόφον om. D ἐποίησαντο II
 2 δὲ om. D 7 προσιππασάμενοι II 12 μετεωρότερον
 codices (corr. Tzetz. Chil. 3, 927) 17 αὐτὸ ante ἐκ co-
 dices, corr. Reiske 25 θηρίου CE, θηρίου τὸν ἀπὸ τῶν
 ὀδόντων ceteri (cf. v. 20).

Πτολεμαῖος τοῖς μὲν κυνηγοῖς τὰς ἀξίας ἀπένειμε
 δωρεάς, τὸν δ' ὄψιν ἔτρεφε τετιθασευμένον καὶ τοῖς
 εἰς τὴν βασιλείαν παραβάλλουσι ξένοις μέγιστον
 παρεχόμενον καὶ παραδοξότατον θέαμα. διόπερ τηλι- 9
 5 κούτου μεγέθους ὄψεως εἰς ὄψιν κοινὴν κατηντη-
 κότες οὐκ ἄξιον ἀπιστεῖν τοῖς Αἰθίοψιν οὐδὲ μῦθον
 ὑπολαμβάνειν τὸ θρυλούμενον ὑπ' αὐτῶν. ἀποφαί-
 νονται γὰρ ὁρᾶσθαι κατὰ τὴν χώραν αὐτῶν ὄφεις
 τηλικούτους τὸ μέγεθος ὥστε μὴ μόνον βοῦς τε καὶ
 10 ταύρους καὶ τῶν ἄλλων ζώων τὰ τηλικαῦτα τοῖς
 ὄγκοις ἀναλίσκειν, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἐλέφασιν εἰς ἀλκὴν
 συνίστασθαι, καὶ διὰ μὲν τῆς σπείρας ἐμπλεκο-
 μένους τοῖς σκέλεσιν ἐμποδίζειν τὴν κατὰ φύσιν
 κίνησιν, τὸν δ' αὐχένα μετεωρίσαντας ὑπὲρ τὴν
 15 προβοσκίδα τὴν κεφαλὴν ἐναντίαν ποιεῖν τοῖς τῶν
 ἐλεφάντων ὄμμασι, διὰ δὲ τοῦ πυρωποῦ τῶν ὀφθαλ-
 μῶν ἀστραπῇ παραπλησίως τὰς λαμπηδόνας προβάλλ-
 λοντας ἀποτυφλοῦν τὴν ὄρασιν, καὶ σφήλαντας ἐπὶ
 τὴν γῆν σαρκοφαγεῖν τὰ χειρωθέντα τῶν ζώων.
 20 Διευκρινηκότες δ' ἀρκούντως τὰ περὶ τὴν Αἰθιο-
 πίαν καὶ Τρωγλοδυτικὴν καὶ τὴν ταύταις συνάπτου- 38
 σαν μέχρι τῆς διὰ καῦμα ἀοικήτου, πρὸς δὲ ταύταις
 περὶ τῆς παραλίας τῆς παρὰ τὴν Ἐρυθρὰν θάλατταν
 καὶ τὸ Ἀτλαντικὸν πέλαγος τὸ πρὸς μεσημβρίαν
 25 κεκλιμένον, περὶ τοῦ καταλελειμμένου μέρους, λέγω
 δὲ τοῦ Ἀραβίου κόλπου, ποιησόμεθα τὴν ἀναγρα-
 φήν, τὰ μὲν ἐκ τῶν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ βασιλικῶν

14 ὑπὲρ Reiske, ὑπὸ codices 17 παραπλησίως codi-
 ces, corr. Dind. προσβάλλοντας II 23 παρὰ] περὶ II
 26 δὲ] δὴ CF.

ὑπομνημάτων ἐξειληφότες, τὰ δὲ παρὰ τῶν αὐτοπτῶν
 2 πεπυσμένοι. τοῦτο γὰρ τὸ μέρος τῆς οἰκουμένης
 καὶ τὸ περὶ τὰς Βρεττανικὰς νήσους καὶ τὴν ἄρκτον
 ἥμιστα πέπτωκεν ὑπὸ τὴν κοινὴν ἀνθρώπων ἐπί-
 γνωσιν. ἀλλὰ περὶ μὲν τῶν πρὸς ἄρκτον κεκλιμέ- 5
 νων μερῶν τῆς οἰκουμένης τῶν συναπτόντων τῇ διὰ 205
 ψυχὸς ἀοικήτῳ διέξιμεν, ὅταν τὰς Γαῖου Καίσαρος
 3 πράξεις ἀναγράφωμεν· οὗτος γὰρ τὴν Ῥωμαίων ἡγε-
 μονίαν εἰς ἐκεῖνα τὰ μέρη πορρωτάτῳ προβιβάσας
 πάντα τὸν πρότερον ἀγνοούμενον τόπον ἐποίησε 10
 4 πεσεῖν εἰς σύνταξιν ἱστορίας· ὁ δὲ προσαγορευόμε-
 νος Ἀράβιος κόλπος ἀνεστόμωται μὲν εἰς τὸν κατὰ
 μεσημβρίαν κείμενον ὠκεανόν, τῷ μήκει δ' ἐπὶ
 πολλοὺς πάνυ παρήκων σταδίους τὸν μυχὸν ἔχει
 περιοριζόμενον ταῖς ἐσχατιαῖς τῆς Ἀραβίας καὶ Τρω- 15
 γλοδυτικῆς. εὖρος δὲ κατὰ μὲν τὸ στόμα καὶ τὸν
 μυχὸν ὑπάρχει περὶ ἑκκαίδεκα σταδίους, ἀπὸ δὲ
 Πανόρμου λιμένος πρὸς τὴν ἀντιπέραν ἡπειρον μα-
 κρὰς νεὼς διωγμὸν ἡμερήσιον. τὸ δὲ μέγιστόν ἐστι
 διάστημα κατὰ τὸ Τύρκαιον ὄρος καὶ Μακαρίαν 20
 νήσον πελαγίαν, ὥς ἂν τῶν ἡπείρων οὐχ ὁρωμένων
 5 ἀπ' ἀλλήλων. ἀπὸ δὲ τούτου τὸ πλάτος αἰεὶ μᾶλλον
 συγκλείεται καὶ τὴν συναγωγὴν ἔχει μέχρι τοῦ στό-
 ματος. ὁ δὲ παράπλους αὐτοῦ κατὰ πολλοὺς τόπους
 ἔχει νήσους μακράς, στενοὺς μὲν διαδρόμους ἐχούσας, 25
 ῥοὺν δὲ πολὺν καὶ σφοδρόν. ἡ μὲν οὖν κεφαλαιώ-
 δης τοῦ κόλπου τούτου θέσις ὑπάρχει τοιαύτη.

17 ἀπὸ δὲ — 22 ἀλλήλων om. AD 20 Τύρκαιον]
 Ταυρικόν f. cf. 41, 1 Μακαρίαν δυσπελάγιον G, Μαριάν-
 δης πελάγιον E, Μαρίαν δυσπελαγίαν CF; corr. Stroth.

ἡμεῖς δ' ἀπὸ τῶν ἐσχάτων [τούτου] τοῦ λυχοῦ τό- 6
 πων ἀρξάμενοι τὸν ἐφ' ἑκάτερα τὰ μέρη παράπλουν
 τῶν ἡπείρων καὶ τὰς ἀξιολογωτάτας κατ' αὐτὰς
 ιδιότητας διεξιμεν· πρῶτον δὲ ληψόμεθα τὸ δεξιὸν
 5 μέρος, οὗ τὴν παραλίαν τῶν Τρωγλοδυτῶν ἔθνη
 νέμεται μέχρι τῆς ἐρήμου.

Ἀπὸ πόλεως τοίνυν Ἀρσινόης κομιζομένοις παρὰ 39
 τὴν δεξιὰν ἡπειρον ἐκπίπτει κατὰ πολλοὺς τόπους
 ἐκ πέτρας εἰς θάλατταν ὕδατα πολλὰ, πικρᾶς ἀλ-
 10 μυρίδος ἔχοντα γεῦσιν. παραδραμόντι δὲ τὰς πηγὰς
 ταύτας ὑπέρκειται μέγαλον πεδίου μιλιώδη χροάν
 ἔχον ὄρος καὶ τὴν ὄρασιν τῶν ἐπὶ πλεον ἄτενι-
 ζόντων εἰς αὐτὸ λυμαινόμενον. ὑπὸ δὲ τὰς ἐσχα-
 τιάς τῆς ὑπωρείας κεῖται λιμὴν σκολιὸν ἔχων τὸν
 15 εἴσπλουν, ἐπώνυμος Ἀφροδίτης. ὑπέρκεινται δὲ τού- 2
 του νῆσοι τρεῖς, ὧν δύο μὲν πλήρεις εἰσὶν ἐλαιῶν
 καὶ σύσκιαι, μία δὲ λειπομένη τῷ πλήθει τῶν προ-
 ειρημένων δένδρων, πληθος δ' ἔχουσα τῶν ὀνομαζο-
 μένων μελεαγρίδων. μετὰ δὲ ταῦτα κόλπος ἐστὶν 3
 20 εὐμεγέθης ὁ καλούμενος Ἀκάθαρτος, καὶ πρὸς αὐτῷ
 βαθεῖα καθ' ὑπερβολὴν χειρρόνησος, ἧς κατὰ τὸν
 αὐχένα στενὸν ὄντα διακομίζουσι τὰ σκάφη πρὸς
 τὴν ἀντιπέρας θάλατταν. παρακομισθέντι δὲ τοὺς 4
 τόπους τούτους κεῖται νῆσος πελαγία μὲν τῷ δια-
 25 στήματι, τὸ δὲ μῆκος εἰς ὀγδοήκοντα σταδίους παρ-
 εκτείνουσα, καλουμένη δὲ Ὀφιώδης, ἣ τὸ μὲν

1 τούτου del. Dind. 5 μέρος] τῶν Τρωγλοδυτῶν add. CD
 11 ταύτας Eichstädt, αὐτὰς cod. 12 πλειόνων DF ἐνατενι-
 ζόντων B 17 σύσκιαι] σύκων C 21 ἧς om. II 22 διακο-
 μίζουσα DF 26 δὲ] μὲν DF.

παλαιὸν ὑπῆρχε πλήρης παντοδαπῶν καὶ φοβερῶν ²⁰⁶
 ἐρπετῶν, ἀφ' ὧν καὶ ταύτης ἔτυχε τῆς προσηγορίας,
 ἐν δὲ τοῖς μεταγενεστέροις χρόνοις ὑπὸ τῶν κατὰ
 τὴν Ἀλεξάνδρειαν βασιλέων οὕτως ἐξημερώθη φιλο-
 τίμως ὥστε μηδὲν ἔτι κατ' αὐτὴν ὀραῖσθαι τῶν ⁵
⁵ προὑπαρξάντων ζώων. οὐ παραλείπτεον δ' ἡμῖν
 οὐδὲ τὴν αἰτίαν τῆς περὶ τὴν ἡμέρωσιν φιλοτιμίας.
 εὐρίσκεται γὰρ ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ τὸ καλούμενον
 τοπάξιον, ὅπερ ἐστὶ λίθος διαφαινόμενος ἐπιτερ-
 πῆς, ὑάλῳ παρεμφερὲς καὶ θαυμαστὴν ἐγγχυσον ¹⁰
⁶ πρόσοψιν παρεχόμενος. διόπερ ἀνεπίβατος τοῖς ἄλ-
 λοις τηρεῖται, θανατουμένου παντός τοῦ προσπλεύ-
 σαντος ὑπὸ τῶν καθεσταμένων ἐπ' αὐτῆς φυλάκων.
 οὗτοι δὲ τὸν ἀριθμὸν ὄντες ὀλίγοι βίον ἔχουσιν
 ἀτυχῇ. ἵνα μὲν γὰρ μηδεὶς λίθος διακλαπῇ, πλοῖον ¹⁵
 οὐκ ἀπολείπεται τὸ παράπαν ἐν τῇ νήσῳ· οἱ δὲ
 παραπλέοντες αὐτὴν διὰ τὸν ἀπὸ τοῦ βασιλέως φόβον
 πόρρωθεν παραθέουσι· τροφαὶ δὲ αἱ μὲν παρακομι-
 ζόμεναι ταχέως ἐκλείπουσιν, ἕτεραι δ' ἐγγώριοι τὸ
⁷ σύνολον οὐχ ὑπάρχουσιν. διόπερ ὅταν τῶν σιτίων ²⁰
 ὀλίγα καταλείπεται, κάθηνται πάντες οἱ κατὰ τὴν
 κώμην προσδεχόμενοι τὸν τῶν κομιζόντων τὰς τρο-
 φὰς κατάπλουν· ὧν βραδυνόντων εἰς τὰς ἐσχάτας
⁸ ἐλπίδας συστέλλονται. ὁ δὲ προειρημένος λίθος
 φνόμενος ἐν ταῖς πέτραις τὴν μὲν ἡμέραν διὰ τὸ
 πυρῆος οὐχ ὀραῖται, κρατούμενος ὑπὸ τοῦ περὶ τὸν
 ἥλιον φέγγους, τῆς δὲ νυκτὸς ἐπιγινομένης ἐν σκότει
 διαλάμπει καὶ πόρρωθεν δῆλός ἐστιν ἐν ᾧ ποτ' ἔν

5 ὥστε] ὡς II   13 ἐπ' αὐτῆς Hertlein, ὑπ' αὐτῶν
 libri   16 καταλείπεται C   23 δῆλον CF.¹

ἢ τόπων. οἱ δὲ νησοφύλακες κλήρω διηρημένοι τοὺς 9
τόπους ἐφεδρεύουσι, καὶ τῷ φανέντι λίθῳ περιτι-
θέασι σημείου χάριν ἄγρος τηλικούτον ἡλίκον ἂν
ἢ τὸ μέγεθος τοῦ στίλβοντος λίθου· τῆς δ' ἡμέρας
5 περιιόντες περιτέμνουσι τὸν σημειωθέντα τόπον τῆς
πέτρας, καὶ παραδιδόασι τοῖς διὰ τῆς τέχνης δυνα-
μένοις ἐκλαίνειν τὸ παραδοθὲν οἰκείως.

Παραπλεύσαντι δὲ τούτους τοὺς τόπους πολλὰ 40
μὲν Ἰχθυοφάγων ἔθνη κατοικεῖ τὴν παράλιον, πολ-
10 λοι δὲ νομάδες Τρωγλοδύται. πρὸς δὲ τούτοις ὄρη
παντοῖα ταῖς ιδιότησιν ὑπάρχει μέχρι λιμένος τοῦ
προσαγορευθέντος σωτηρίας, ὃς ἔτυχε τῆς ὀνομα-
σίας ταύτης ἀπὸ τῶν πρώτων πλευσάντων Ἑλλή-
νων καὶ διασωθέντων. ἀπὸ δὲ τούτων τῶν μερῶν 2
15 ἄρχεται συναγωγὴν λαμβάνειν ὁ κόλπος καὶ τὴν
ἐπιστροφὴν ἐπὶ τὰ κατὰ τὴν Ἀραβίαν μέρη ποιεί-
σθαι. καὶ τὴν φύσιν δὲ τῆς χώρας καὶ θαλάττης
ἀλλοίαν εἶναι συμβέβηκε διὰ τὴν ιδιότητα τῶν τό-
πων· ἥ τε γὰρ ἡπειρος ταπεινὴ καθορᾷται, μηδα- 3
20 μόθεν ἀναστήματος ὑπερκειμένου, ἥ τε θάλαττα
207 τεναγώδης οὖσα τὸ βάθος οὐ πλέον εὐρίσκεται τριῶν
ὀργυιῶν, καὶ τῇ χροᾷ παντελῶς ὑπάρχει χλωρά. τοῦτο
δ' αὐτῇ φασι συμβαίνειν οὐ διὰ τὸ τὴν τῶν ὑγρῶν
φύσιν εἶναι τοιαύτην, ἀλλὰ διὰ τὸ πλῆθος τοῦ δια-
25 φαινομένου καθ' ὕδατος μρίου καὶ φύκους. ταῖς 4
μὲν οὖν ἐπικώποις τῶν νεῶν εὐθετός ἐστίν ὁ τό-
πος, κλύδωνα μὲν οὐκ ἐκ πολλοῦ κυλίων διαστή-
ματος, θήραν δ' ἰχθύων ἄπλατον παρεχόμενος· αἱ

9 ἔθνη Ἰχθυοφάγων vulg. 12 σωτήρος C 28 θήραν —
ἄπλατον] θήρας — ἀπλάτους AB.

δὲ τοὺς ἐλέφαντας διάγουσαι, διὰ τὰ βάρη βαθύ-
 πλοι καθεστῶσαι καὶ ταῖς κατασκευαῖς ἐμβριθεῖς,
 μεγάλους καὶ δεινοὺς ἐπιφέρουσι κινδύνους τοῖς ἐν
 5 αὐταῖς πλέουσι. διάρσει γὰρ ἰστίων θέουσαι καὶ
 διὰ τὴν τῶν πνευμάτων βίαν πολλάκις νυκτὸς ὠθού- 5
 μεναι, ὅτε μὲν πέτραις προσπεσοῦσαι ναυαγοῦσι,
 ποτὲ δ' εἰς τεναγώδεις ἰσθμοὺς ἐμπίπτουσιν· οἱ δὲ
 ναῦται παρακαταβῆναι μὲν ἀδυνατοῦσι διὰ τὸ πλεόν
 εἶναι τὸ βάθος ἀνδρομήκους, διὰ δὲ τῶν κοντῶν
 τῷ σκάφει βοηθοῦντες ὅταν μηδὲν ἀνύωσιν, ἐκβάλ- 10
 λουσιν ἅπαντα πλὴν τῆς τροφῆς· οὐδ' οὕτω δὲ τῆς
 ἀποστροφῆς τυγχάνοντες εἰς μεγάλην ἀπορίαν ἐμπί-
 πτουσιν διὰ τὸ μήτε νῆσον μήτ' ἄκραν ἡπείρου μήτε
 ναῦν ἐτέραν πλησίον ὑπάρχουσιν ὁρᾶσθαι· ἄξενοι
 γὰρ παντελῶς οἱ τόποι καὶ σπανίους ἔχοντες τοὺς 15
 6 ναυσὶ διακομιζομένους. χωρὶς δὲ τούτων τῶν κακῶν
 ὁ κλύδων ἐν ἀκαρεῖ χρόνῳ τῷ κύτει τῆς νεῶς τοσοῦτο
 πληθὺς ἄμμου προσβάλλει καὶ συσσωρεύει παρα-
 δόξως ὥστε τὸν κύκλῳ τόπον περιχώννυσθαι καὶ τὸ
 σκάφος ὥσπερ ἐπίτηδες ἐνδεσμεύεσθαι τῇ χέρσῳ. 20
 7 οἱ δὲ τούτῳ τῷ συμπτώματι περιπεσόντες τὸ μὲν
 πρῶτον μετρίως ὀδύρονται πρὸς κωφὴν ἐρημίαν,
 οὐ παντελῶς [μὲν] ἀπεγνωκότες [εἰς τέλος] τὴν σω-
 τηρίαν· πολλάκις γὰρ τοῖς τοιούτοις ἐπιφανεῖς ὁ
 τῆς πλημυρίδος κλύδων ἐξῆρεν εἰς ὕψος, καὶ τοὺς 25
 ἐσχάτως κινδυνεύοντας ὥσπερ εἰ θεὸς ἐπιφανεῖς διε-

1 βαθύπλοιοι D, βαθύπρωροι CF¹, βαθύπλευροι F²
 6 ὅτε] ποτὲ II 10 ἀνύωσιν II 12 ἀποστροφῆς Wesse-
 ling, τροφῆς codices, σωτηρίας Dind. 15 σπανίως CDF
 17 χρόνῳ] τῷ χρόνῳ CF 23 μὲν DF. δὲ C; del. Dind.
 εἰς τέλος d.l. Dind.

φύλαξεν· ὅταν δὲ ἀπὸ μὲν τῶν θεῶν ἢ προειρη-
 μένη μὴ παρακολουθήσῃ βοήθεια, τὰ δὲ τῆς τροφῆς
 λίπη, τοὺς μὲν ἀσθενεστεροὺς οἱ κατισχύοντες ἐκ-
 βάλλουσιν εἰς θάλατταν, ὅπως τοῖς ὀλίγοις τὰ λει-
 5 πόμενα τῶν ἀναγκαίων πλείονας ἡμέρας ἀντέχῃ,
 πέρας δὲ πάσας τὰς ἐλπίδας ἐξαλείψαντες ἀπόλλυν-
 ται πολὺ χεῖρον τῶν προαποθανόντων· οἱ μὲν γὰρ
 ἐν ἀκαρεῖ χρόνῳ τὸ πνεῦμα τῇ δούσῃ φύσει πάλιν
 ἀπέδωκαν, οἱ δ' εἰς πολλὰς ταλαιπωρίας καταμερί-
 10 σαντες τὸν θάνατον πολυχρονίους τὰς συμφορὰς
 ἔχοντες τῆς τοῦ βίου καταστροφῆς τυγχάνουσι. τὰ 8
 δὲ σκάφη ταῦτα τῶν ἐπιβατῶν οἰκτρῶς στερεθέντα,
 208 καθάπερ τινὰ κενοτάφια, διαμένει πολὺν χρόνον
 πανταχόθεν περιχωννύμενα, τοὺς δ' ἴστοὺς καὶ τὰς
 15 κεραίαις μετεώρους ἔχοντα πόρρωθεν τοὺς ὀρῶντας
 εἰς οἶκτον καὶ συμπάθειαν ἄγει τῶν ἀπολωλότων
 πρόσταγμα γὰρ ἐστὶ βασιλέως ἔαν τὰ τοιαῦτα συμ-
 πτώματα τοῖς πλέουσι διασημαίνειν τοὺς τὸν ὄλε-
 θρον περιποιοῦντας τόπους. παρὰ δὲ τοῖς πλησίον 9
 20 κατοικοῦσιν Ἰχθυοφάγοις παραδέδοται λόγος, ἐκ προ-
 γόνων ἔχων φυλαττομένην τὴν φήμην, ὅτι μεγάλης
 τινὸς γενομένης ἀμπώτεως ἐγεώθη τοῦ κόλπου πᾶς
 ὁ τόπος ὁ τὴν χλωρὰν ἔχων τοῦ τύπου πρόσοψιν,
 μεταπεσούσης τῆς θαλάττης εἰς τὰναντία μέρη, καὶ
 25 φανείσης τῆς ἐπὶ τῷ βυθῷ χέρσου πάλιν ἐπελθοῦ-
 σαν ἐξαίσιον πλήμην ἀποκαταστήσαι τὸν πόρον εἰς
 τὴν προὔπαρχουσαν τάξιν.

9 ἀνταπέδωκαν II 18 διασημαίνει II 21 φω-
 νήν DF 22 ἐγενήθη II πᾶς] ξηρὸς πᾶς F 23 τύπου Eich-
 städt, τόπου libri 24 καὶ φ.] φ. δὲ vulg. 25 ἐπὶ] ἐν D
 26 πλήμην] πλημμύραν D, πλήμην καὶ πλημμύραν C.

41 Ἀπὸ δὲ τούτων τῶν τόπων τὸν μὲν ἀπὸ Πτο-
 λεμαῖδος παράπλουν ἕως τῶν Ταύρων ἀκρωτηρίων
 προειρήκαμεν, ὅτε Πτολεμαίου τὴν τῶν ἐλεφάντων
 θήραν ἀπηγγείλαμεν· ἀπὸ δὲ τῶν Ταύρων ἐπιστρέ-
 φει μὲν ἡ παράλιος πρὸς τὰς ἀνατολάς, κατὰ δὲ 5
 τὴν θερυνὴν τροπὴν αἱ σκιαὶ πίπτουσι πρὸς με-
 σημβρίαν ἐναντίως ταῖς παρ' ἡμῖν ἄχραι πρὸς ὥραν
 2 δευτέραν. ἔχει δὲ καὶ ποταμοὺς ἡ χώρα, ῥέοντας
 ἐκ τῶν ὄρων τῶν προσαγορευομένων Ψεβαίων. διεί-
 ληπται δὲ καὶ πεδίοις μεγάλοις φέρουσι μαλάχης 10
 καὶ καρδάμου καὶ φοίνικος ἅπιστα μεγέθη· ἐκφέρει
 δὲ καὶ καρποὺς παντοίους, τὴν μὲν γεῦσιν ἔχοντας
 3 νωθράν, ἀγνοουμένους δὲ παρ' ἡμῖν. ἡ δὲ πρὸς
 τὴν μεσόγειον ἀνατείνουσα πλήρης ἐστὶν ἐλεφάν-
 των καὶ ταύρων ἀγρίων καὶ λεόντων καὶ πολλῶν 15
 ἄλλων παντοδαπῶν θηρίων ἀλκίμων. ὁ δὲ πόρος
 νήσοις διείληπται καρπὸν μὲν οὐδένα φερούσαις
 ἡμερον, ἐκτρεφούσαις δ' ὀρνέων ἴδια γένη καὶ ταῖς
 4 προσόψεσι θαυμαστά. ἡ δ' ἐξῆς θάλαττα βαθεῖα
 παντελῶς ἐστὶ, καὶ κήτη φέρει παντοδαπὰ παρά- 20
 δοξα τοῖς μεγέθεσιν, οὐ μέντοι λυποῦντα τοὺς ἀν-
 θρώπους, ἐὰν μὴ τις ἀκουσίως αὐτῶν ταῖς λοφιαῖς
 περιπέσῃ· οὐ δύνανται γὰρ διώκειν τοὺς πλέοντας,
 ὥς ἂν κατὰ τὴν ἐκ τῆς θαλάττης ἄρσιν ἀμανρου-
 μένων αὐτοῖς τῶν ὁμμάτων ὑπὸ τοῦ κατὰ τὸν ἥλιον 25
 φέγγους. ταῦτα μὲν οὖν τὰ μέρη τῆς Τρωγλοδυτι- 209

2 et 4 ταυρικῶν D cf. 38, 4 9 Θεβαίων D 12 δὲ
 καὶ] δὲ vulg. 16 παντοδαπῶν θηρίων ἀλκίμων] ἀλκίμων
 ζώων II πόρος] τόπος D 20 παντοδαπὰ φέρει vulg.
 24 ἐκ add. Wess. 26 τρωγλοδυτικῆς D.

κῆς ἔσχατα γνωρίζεται, περιγραφόμενα ταῖς ἄκραις
ἃς ὀνομάζουσι Ψεβαίας.

Τὸ δ' ἄλλο μέρος τῆς ἀντιπέρας παραλίου τὸ 42
προσκεκλιμένον Ἀραβία πάλιν ἀναλαμβάνοντες ἀπὸ τοῦ
μυχοῦ διεξιμεν. οὗτος γὰρ ὀνομάζεται Ποσειδεῖον,
ἰδρυσάμενον Ποσειδῶνι πελαγίῳ βωμὸν Ἀρίστωνος
τοῦ πεμφθέντος ὑπὸ Πτολεμαίου πρὸς κατασκοπὴν
τῆς ἕως ὠκεανοῦ παρηκούσης Ἀραβίας. ἐξῆς δὲ 2
τοῦ μυχοῦ τόπος ἐστὶ παραθαλάττιος ὁ τιμώμενος
ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων διαφερόντως διὰ τὴν εὐχρηστίαν
τὴν ἐξ αὐτοῦ. οὗτος δ' ὀνομάζεται μὲν Φοινικῶν,
ἔχει δὲ πλῆθος τούτου τοῦ φυτοῦ πολὺκαρπον καθ'
ὑπερβολὴν καὶ πρὸς ἀπόλανσιν καὶ τροφὴν διαφέ-
ρον. πᾶσα δ' ἡ σύνεγγυς χώρα σπανίζει ναματιαίων 3
ὑδάτων καὶ διὰ τὴν πρὸς μεσημβρίαν ἔγκλισιν ἔμ-
πυρος ὑπάρχει· διὸ καὶ τὸν κατάφυτον τόπον, ἐν
ἀπανθρωποτάτοις ὄντα μέρεσι καὶ χορηγοῦντα τὰς
τροφάς, εἰκότως οἱ βάρβαροι καθιερώνασι. καὶ γὰρ
ὑδατος οὐκ ὀλίγαι πηγαὶ καὶ λιβάδες ἐκπίπτουσιν
ἐν αὐτῷ, ψυχρότητι χιόνος οὐδὲν λειπόμεναι· αὐται
δ' ἐφ' ἐκάτερα τὰ μέρη τὰ κατὰ [τὴν] γῆν χλοερὰ
ποιοῦσι καὶ παντελῶς ἐπιτερπῆ [τὸν τόπον]. ἐστὶ 4
δὲ καὶ βωμὸς ἐκ στερεοῦ λίθου παλαιὸς τοῖς χρό-
νοις, ἐπιγραφὴν ἔχων ἀρχαίοις γράμμασιν ἀγνώστοις.
ἐπιμέλονται δὲ τοῦ τεμένου ἀνὴρ καὶ γυνή, διὰ
βίου τὴν ἱερωσύνην ἔχοντες. μακρόβιοι δ' εἰσὶν οἱ

1 παραγραφόμενα DF   2 ψεβάρας II   5 Ποσειδῖον
DF   10 ὑπὸ] μὲν ὑπὸ vulg.   διὰ AB, διὰ τε D, πρὸς II
13 τροφὴν] διατροφὴν II   διάφορον vulg.   21 ἐφ' ἐκά-
τερον μέρος CF   τὴν om. D; τῆς γῆς II   22 τὸν τόπον
om. CF   26 μακρόβιοι] μακροὶ CF.

τῇδε κατοικοῦντες, καὶ τὰς κοίτας ἐπὶ τῶν δένδρων
 5 ἔχουσι διὰ τὸν ἀπὸ τῶν θηρίων φόβον. παραπλεύ-
 σαντι δὲ τὸν Φοινικῶνα πρὸς ἀκρωτηρίῳ τῆς ἡπεί-
 ρου νῆσός ἐστιν ἀπὸ τῶν ἐναυλιζομένων ἐν αὐτῇ
 ζώων Φωκῶν νῆσος ὀνομαζομένη· τοσοῦτο γὰρ πλη- 5
 θος τῶν θηρίων τούτων ἐνδιατρίβει τοῖς τόποις
 ὥστε θαυμάζειν τοὺς ἰδόντας. τὸ δὲ προκείμενον
 ἀκρωτήριον τῆς νήσου κεῖται κατὰ τὴν καλουμένην
 Πέτραν καὶ τὴν Παλαιστίνην [τῆς Ἀραβίας]· εἰς
 γὰρ ταύτην τὸν τε λίβανον καὶ τᾶλλα φορτία τὰ 10
 πρὸς εὐωδίαν ἀνήκοντα κατάγουσιν, ὡς λόγος, ἐκ
 τῆς ἄνω λεγομένης Ἀραβίας οἱ τε Γερραῖοι καὶ
 Μιναῖοι.

- 43 Τὴν δ' ἐξῆς παραθαλάττιον τὸ μὲν παλαιὸν 210
 ἐνέμοντο Μαρανῖται, μετὰ δὲ ταῦτα Γαρινδανεῖς, 15
 ὄντες πλησιόχωροι. τὴν δὲ χώραν κατέσχον τοιῶδέ
 τινι τρόπῳ· ἐν τῷ πρόσθεν λεχθέντι Φοινικῶνι
 συντελουμένης πανηγύρεως πενταετηρικῆς ἐφοίτων
 πανταχόθεν οἱ περίοικοι, καμήλων εὖ τεθραμμένων
 ἑκατόμβας τοῖς ἐν τῷ τεμένει θεοῖς θύσοντες, ὁμοίως 20
 δὲ καὶ τῶν ὑδάτων τῶν ἐξ αὐτοῦ κομιοῦντες εἰς
 τὰς πατρίδας διὰ τὸ παραδίδοσθαι τοῦτο τὸ ποτὸν
 παρασκευάζειν τοῖς προσενεγκαμένοις τὴν ὑγίειαν.
 2 διὰ δὲ ταύτας τὰς αἰτίας τῶν Μαρανιτῶν καταν-
 τησάντων εἰς τὴν πανήγυριν, οἱ Γαρινδανεῖς τοὺς 25
 μὲν ἀπολελειμμένους ἐν τῇ χώρᾳ κατασφάξαντες,

3 Φοινικοῦντα codices 9 τῆς Ἀραβίας deleui (ut
 Agath.), post Πέτραν inseruit Salmasius 13 Μιναῖοι
 codices 15 μαριανεῖς D, ναρινεῖς C, νεαρινεῖς F (cf. v. 24)
 γαρινδάνεις C (= v. 25) 24 μαριανιτῶν D, μαρηνητῶν Π.

τοὺς δ' ἐκ τῆς πανηγύρεως ἐπανιόντας ἐνεδρεύσαν-
 τες διέφθειραν, ἐρημώσαντες δὲ τὴν χώραν τῶν
 οἰκητόρων κατεκληρούχησαν πεδία καρποφόρα καὶ
 νομὰς τοῖς κτήνεσι θαψιλεῖς ἐκτρέφοντα. αὕτη δ' 3
 5 ἡ παράλιος λιμένας μὲν ὀλίγους ἔχει, διείληπται δ'
 ὄρεσι πυκνοῖς καὶ μεγάλοις, ἐξ ὧν παντοίας ποικι-
 λίας χρωμάτων ἔχουσα θαυμαστὴν παρέχεται θέαν
 τοῖς παραπλεύουσι. παραπλεύσαντι δὲ ταύτην τὴν 4
 10 χώραν ἐκδέχεται κόλπος Λαιανίτης, περιοικούμενος
 πολλαῖς κώμαις Ἀράβων τῶν προσαγορευομένων
 Ναβαταίων. οὗτοι δὲ πολλὴν μὲν τῆς παραλίου
 νέμονται, οὐκ ὀλίγην δὲ καὶ τῆς εἰς μεσόγειον ἀνη-
 κούσης χώρας, τὸν τε λαὸν ἀμύθητον ἔχοντες καὶ
 θρεμμάτων ἀγέλας ἀπίστους τοῖς πλήθεσιν. οἱ τὸ 5
 15 μὲν παλαιὸν ἐξῆγον δικαιοσύνη χρώμενοι καὶ ταῖς
 ἀπὸ τῶν θρεμμάτων τροφαῖς ἀρκοῦμενοι, ὕστερον
 δὲ τῶν ἀπὸ τῆς Ἀλεξανδρείας βασιλέων πλωτὸν τοῖς
 ἐμπόροις ποιησάντων τὸν πόρον τοῖς τε ναυαγοῦσιν
 ἐπετίθεντο καὶ ληστρικὰ σκάφη κατασκευάζοντες ἐλή-
 20 στενον τοὺς πλείοντας, μιμούμενοι τὰς ἀγριότητας
 καὶ παρανομίας τῶν ἐν τῷ Πόντῳ Ταύρων· μετὰ δὲ
 ταῦτα ληφθέντες ὑπὸ τετραρικῶν σκαφῶν πελάγιοι
 προσηκόντως ἐκολάσθησαν. μετὰ δὲ τούτους τοὺς 6
 τόπους ὑπάρχει χώρα πεδία κατάρρυτος, ἐκτρέφουσα
 διὰ τὰς πάντη διαρρεούσας πηγὰς ἄγρωστιν καὶ
 25 μηδίκην, ἔτι δὲ λωτὸν ἀνδρομήκην. διὰ δὲ τὸ πλη-
 θος καὶ τὴν ἀρετὴν τῆς νομῆς οὐ μόνον κτηνῶν

6 ποικιλίας D, ὠφελείας II   9 Λαιανίτης Agath.]
 λαϊνίτης D, λαιρίτης F, ἀλαινίτης C   15 διήγον Cobet,
 διεξῆγον malim.

παντοδαπὸν ἀμύθητον ἐκτρέφει πλῆθος, ἀλλὰ καὶ
καμήλους ἀγρίας, ἔτι δ' ἐλάφους καὶ δορκάδας.
7 πρὸς δὲ τὸ πλῆθος τῶν ἐντρεφομένων ζώων φοι-
τῶσιν ἐκ τῆς ἐρήμου λεόντων καὶ λύκων καὶ παρ-
δάλεων ἀγέλαι, πρὸς ἃς οἱ κτηνοτροφοῦντες ἀναγκά- 5
ζονται καὶ μεθ' ἡμέραν καὶ νύκτωρ θηριομαχεῖν 211
ὑπὲρ τῶν θρεμμάτων· οὕτω τὸ τῆς χώρας εὐτύχημα
τοῖς κατοικοῦσιν ἀτυχίας αἷτιον γίνεται διὰ τὸ τὴν
φύσιν ὥς ἐπίπαν τοῖς ἀνθρώποις μετὰ τῶν ἀγαθῶν
διδόναι τὰ βλάπτοντα. 10

- 44 Παραπλεύσαντι δὲ τὰ πεδία ταῦτα κόλπος ἐκ-
δέχεται παράδοξον ἔχων τὴν φύσιν. συννεύει μὲν
γὰρ εἰς τὸν μυχὸν τῆς χώρας, τῷ μήκει δ' ἐπὶ στα-
δίους πεντακοσίους παρεκτείνεται, περικλειόμενος
δὲ κρηνοῖς θαυμασίοις τὸ μέγεθος σκολιὸν καὶ 15
δυσέξιτον ἔχει τὸ στόμα· ἀλιτενοῦς γὰρ πέτρας τὸν
εἰσπλὸν διαλαμβανούσης οὐτ' εἰσπλεῦσαι δυνατόν
2 ἔστιν εἰς τὸν κόλπον οὐτ' ἐκπλεῦσαι. κατὰ δὲ τὰς
τοῦ ῥοῦ προσπτώσεις καὶ τὰς τῶν ἀνέμων μετα-
βολὰς ὁ κλύδων προσπίπτων τῇ ῥαχίᾳ καχλάζει καὶ 20
τραχύνεται πάντῃ περὶ τὴν παρήκουσαν πέτραν. οἱ
δὲ τὴν κατὰ τὸν κόλπον χώραν νεμόμενοι, Βανιζο-
μενεῖς ὀνομαζόμενοι, τὰς τροφὰς ἔχουσι κυνηγοῦν-
τες καὶ σαρκοφαγοῦντες τὰ χερσαῖα ζῷα. ἱερὸν δ'
ἀγιώτατον ἱδρύται, τιμώμενον ὑπὸ πάντων Ἀράβων 25
3 περιττότερον. ἑξῆς δὲ τῇ προειρημένῃ παραλίᾳ νῆσοι
τρεῖς ἐπικεῖνται, λιμένας ποιοῦσαι πλείους. καὶ τού-
των τὴν μὲν πρώτην ἱστοροῦσιν ὑπάρχειν ἱερὰν

3 ἐκτρεφομένων F' 16 δυσδιεξίτητον CF' 22 Βνιζο-
μενεῖς C 26 δὲ] δ' ἐν D 26 παράλιοι II.

Ἴσιδος, ἔρημον οὖσαν, παλαιῶν δ' οἰκῶν ἔχειν
 λιθίνας ὑποστάθμας καὶ στήλας γράμμασι βαρβαρι-
 κοῖς κεχαραγμένας· ὁμοίως δὲ καὶ τὰς ἄλλας ἐρήμους
 ὑπάρχειν· πάσας δ' ἐλαίαις καταπεφυτεῦσθαι δια-
 5 φόροις τῶν παρ' ἡμῖν. μετὰ δὲ τὰς νήσους ταύτας 4
 αἰγιαλὸς παρῆκει κρημνώδης καὶ δυσπαράπλους ἐπὶ
 σταδίοις ὥς χιλίους· οὔτε γὰρ λιμὴν οὔτε σάλος
 ἐπ' ἀγκύρας ὑπόκειται τοῖς ναυτίλοις, οὐ χηλὴ
 δυναμένη τοῖς ἀπορομένοις τῶν πλεόντων τὴν
 10 ἀναγκαίαν ὑπόδυσιν παρασχέσθαι. ὅρος δὲ ταύτῃ
 παρᾶκειται κατὰ μὲν [τὴν] κορυφὴν πέτρας ἀποτο-
 μάδας ἔχον καὶ τοῖς ὕψει καταπληκτικὰς, ὑπὸ δὲ
 τὰς ρίζας σπιλάδας ὀξείας καὶ πυκνὰς ἐνθαλάττους
 καὶ κατόπιν αὐτῶν φάραγγας ὑποβεβρωμένας καὶ
 15 σκολιάς. συντετρογμένων δ' αὐτῶν πρὸς ἀλλήλας, 5
 καὶ τῆς θαλάττης βάθους ἐχούσης, ὁ κλύδων ποτὲ
 μὲν εἰσπίπτων, ποτὲ δὲ παλισσυτῶν βρόμῳ μεγάλῳ
 παραπλήσιον ἦχον ἐξίησι. τοῦ δὲ κλύδωνος τὸ μὲν
 πρὸς μεγάλας πέτρας προσαραττόμενον εἰς ὕψος
 20 ἵσταται καὶ τὸν ἀφρὸν θαυμαστὸν τὸ πλῆθος κατα-
 212 σκευάζει, τὸ δὲ καταπινόμενον κοιλώμασι σπασμὸν
 καταπληκτικὸν παρέχει, ὥστε τοὺς ἀκουσίως ἐγγί-
 σαντας τοῖς τόποις διὰ τὸ δέος οἶονεῖ προαποθνή-
 σκειν. ταύτην μὲν οὖν τὴν παρὰλιον ἔχουσιν Ἄρα- 6
 25 βες οἱ καλούμενοι Θαμουδηνοί· τὴν δ' ἐξῆς ἐπέχει

1 ἔχει vulg. 4 καταπεπυκνωσθαι II 6 παρῆκει]
 παρᾶκειται D 8 οὐ χηλὴ Agath.] οὐχ ὕλη codices 11 τὴν
 om. DF 13 ἐνθαλάττους] ὀλίγας add. D, κοιλάδας f.
 15 πρὸς] εἰς II 18 κλύδωνος] κύματος II 19 ἀραττό-
 μενον CF 21 κοιλώμασι Wurm, κοίλωμα libri 22 κατα-
 πληκτικὸν παρέχει D, ποιεῖ καταπληκτικόν II 25 Θαμου-
 δινοί D.

κόλπος ἐξμεγέθους, ἐπικειμένων αὐτῷ νήσων σπορά-
 δων, τὴν πρόσοψιν ἔχουσῶν ὁμοίαν ταῖς καλουμέναις
 Ἐχινάσι νήσοις. ἐκδέχονται δὲ ταύτην τὴν παράλιον
 ἀέριοι θῖνες ἄμμου κατὰ τε τὸ μῆκος καὶ τὸ πλάτος,
 7 μέλανες τὴν χροάν. μετὰ δὲ τούτους ὁράται χερρό- 5
 νησος καὶ λιμὴν κάλλιστος τῶν εἰς ἱστορίαν πεπιτω-
 κότων, ὀνομαζόμενος Χαρμοῦθας. ὑπὸ γὰρ χηλὴν
 ἐξαίσιον κεκλιμένην πρὸς ζέφυρον κόλπος ἐστὶν οὐ
 μόνον κατὰ τὴν ἰδέαν θαυμαστός, ἀλλὰ καὶ κατὰ
 τὴν εὐχρηστίαν πολὺ τοὺς ἄλλους ὑπερέχων· παρ- 10
 ἣκει γὰρ αὐτὸν ὄρος συνηρεφές, κυκλούμενον παντα-
 χόθεν ἐπὶ σταδίους ἑκατόν, εἰσπλυνν δ' ἔχει δίπλε-
 θρον, ναυσὶ δισχιλίαις ἄκλυστον λιμένα παρ᾽εχόμενος.
 8 χωρὶς δὲ τούτων εὐυδρος τ' ἐστὶ καθ' ὑπερβολὴν,
 ποταμοῦ μείζονος εἰς αὐτὸν ἐμβάλλοντος, καὶ κατὰ 15
 μέσον ἔχει νῆσον εὐυδρον καὶ δυναμένην ἔχειν
 κηπεύματα. καθόλου δ' ἐμπερεστιάτος ἐστὶ τῷ κατὰ
 τὴν Καρχηδόνα λιμένι, προσαγορευομένῳ δὲ Κώθωνι,
 περὶ οὗ τὰς κατὰ μέρος εὐχρηστίας ἐν τοῖς οἰκείοις
 χρόνοις πειρασόμεθα διελθεῖν. ἰχθύων δὲ πλῆθος 20
 ἐκ τῆς μεγάλης θαλάττης εἰς αὐτὸν ἀθροίζεται διὰ
 τε τὴν νηνεμίαν καὶ τὴν γλυκύτητα τῶν εἰς αὐτὸν
 ῥεόντων ὑδάτων.

45 Παραπλεύσαντι δὲ τοὺς τόπους τούτους ὄρη
 πέντε διεστηκότα ἀλλήλων εἰς ὕψος ἀνατείνει, συν- 25
 αγομένας ἔχοντα τὰς κορυφὰς εἰς πετρώδη μαστόν,
 παραπλήσιον φαντασίαν ἀποτελοῦντα ταῖς κατ' Αἴ-

1 σποράδην II   3 ταύτην om. II   5 χροάν] καθε-
 στῶσαι add. CF   ταύτας ὑφορᾶται II   6 λιμὴν] εἰς αὐτήν
 add. CF   10 ὑπεράγων II   19 οἰκείοις] ἰδίοις II.

γυπτου πυραμίσειν. ἐξῆς δ' ἐστὶ κόλπος κηκλωτερῆς 2
 μεγάλους ἀκρωτηρίους περιεχόμενος, οὗ κατὰ μέσσην
 τὴν διάμετρον ἀνέστηκε λόφος τραπεζοειδῆς, ἐφ' οὗ
 τρεῖς ναοὶ θαυμαστοὶ τοῖς ὕψεσιν ᾠκοδόμηται θεῶν,
 5 ἄγνωστων μὲν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων, τιμωμένων δ'
 ὑπὸ τῶν ἐγγυρίων διαφερόντως. μετὰ δὲ ταῦτα 3
 αἰγιαλὸς παρήκει κάθυγρος, ναματιαίοις καὶ γλυκέσι
 ρεῖθροις διειλημμένος· καθ' ὃν ἐστὶν ὄρος ὀνομαζό-
 μενον μὲν Χαβῖνον, θρυμοῖς δὲ παντοδαποῖς πεπυ-
 10 κνωμένον. τὴν δὲ χέρσον τὴν ἐχομένην τῆς ὀρεινῆς
 νέμονται τῶν Ἀράβων οἱ καλούμενοι Δέβαι. οὗτοι 4
 δὲ καμηλοτροφοῦντες πρὸς ἅπαντα χρῶνται τὰ μέ-
 213 γιστα τῶν κατὰ τὸν βίον τῇ τοῦ ζώου τούτου χρείᾳ·
 πρὸς μὲν γὰρ τοὺς πολεμίους ἀπὸ τούτων μάχονται,
 15 τὰς δὲ κομιδὰς τῶν φορτίων ἐπὶ τούτων νωτοφο-
 ροῦντες ῥαδίως ἅπαντα συντελοῦσι, τὸ δὲ γάλα
 πίνοντες ἀπὸ τούτων διατρέφονται, καὶ τὴν ὅλην
 χώραν περιπολοῦσιν ἐπὶ τῶν δρομάδων καμήλων.
 ● κατὰ δὲ μέσσην τὴν χώραν αὐτῶν φέρεται ποταμὸς 5
 20 τοσοῦτο χρυσοῦ καταφέρων ψῆγμα φαινόμενον ὥστε
 κατὰ τὰς ἐκβολὰς τὴν ἰλὺν ἀποφέρεσθαι περιστίλ-
 βουσιν. οἱ δ' ἐγγύριοι τῆς μὲν ἐργασίας τῆς τοῦ
 χρυσοῦ παντελῶς εἶσιν ἄπειροι, φιλόξενοι δ' ὑπάρ-
 χουσιν, οὐ πρὸς πάντας τοὺς ἀφικνουμένους, ἀλλὰ
 25 πρὸς μόνους τοὺς ἀπὸ Βοιωτίας καὶ Πελοποννήσου
 διὰ τινὰ παλαιὰν ἄφ' Ἡρακλέους οἰκειότητα πρὸς

2 οὗ] ὧν CF   4 ταῖς ὕψεσιν F   5 ὑπὸ τῶν] ὑφ'
 vulg.   8 κατειλημμένος codices, corr. Wess.   11 Δεδεβαί
 Agath. 95   12 τὰ om. D   19 τὴν μέσσην vulg.   21 κατὰ]
 περὶ II   22 εὐεργεσίας F.

ὁ δὲ ἔθνος ἦν μυθικῶς ἑαυτοὺς παρειληφέναι παρὰ
 τῶν προγόνων ἱστοροῦσιν. ἡ δ' ἐξῆς χώρα κατοι-
 κεῖται μὲν ὑπὸ Ἀράβων Ἀλιλαίων καὶ Γασανδῶν,
 οὐκ ἔμπυρος οὔσα καθάπερ αἱ πλησίον, ἀλλὰ μαλα-
 καῖς καὶ δασείαις νεφέλαις πολλάκις κατεχομένη· ἐκ 5
 δὲ τούτων ὕετοί γίνονται καὶ χειμῶνες εὐκαιροὶ καὶ
 ποιοῦντες τὴν θερυνὴν ὥραν εὐκρατον. ἡ τε χώρα
 πάμπορος ἐστὶ καὶ διάφορος κατὰ τὴν ἀρετὴν, οὐ
 μέντοι τυγχάνει τῆς ἐνδεχομένης ἐπιμελείας διὰ τὴν
 7 τῶν λαῶν ἀπειρίαν. τὸν δὲ χρυσὸν εὐρίσκοντες ἐν 10
 τοῖς φυσικοῖς ὑπονόμοις τῆς γῆς συνάγουσι πολύν,
 οὐ τὸν ἐκ τοῦ ψήγματος συντηκόμενον, ἀλλὰ τὸν
 αὐτοφυῆ καὶ καλούμενον ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος
 ἄπυρον. κατὰ δὲ τὸ μέγεθος ἐλάχιστος μὲν εὐρί-
 σκεται παραπλήσιος πυρῇ, μέγιστος δὲ οὐ πολὺ 15
 8 λειπόμενος βασιλικοῦ καρύου. φοροῦσι δ' αὐτὸν
 περὶ τε τοὺς καρποὺς τῶν χειρῶν καὶ περὶ τοὺς
 τραχήλους, τετρημένον ἐναλλάξ λίθοις διαφανέσι.
 καὶ τούτου μὲν τοῦ γένους ἐπιπολάζοντος παρ'
 αὐτοῖς, χαλκοῦ δὲ καὶ σιδήρου σπανίζοντος, ἐπ' ἴσης 20
 ἀλλάττονται ταῦτα τὰ φορτία πρὸς τοὺς ἐμπόρους.
 46 Μετὰ δὲ τούτους ὑπάρχουσιν οἱ ὀνομαζόμενοι
 Κάρβαι, καὶ μετὰ τούτους Σαβαῖοι, πολυανθρωπό-
 τατοι τῶν Ἀραβικῶν ἔθνων ὄντες. νέμονται δὲ τὴν
 εὐδαίμονα λεγομένην Ἀραβίαν, φέρουσιν τὰ πλεῖστα 25
 τῶν παρ' ἡμῖν ἀγαθῶν καὶ θρεμμάτων παντοδαπῶν
 ἐκτρέφουσιν πλῆθος ἀμύθητον. εὐωδία τε αὐτὴν

3 μὲν om. A Ἀλιάων C, Ἀλιαίων F 6 ὕετοί Agath.
 96] νιφετοὶ codices 10 λαῶν] ἄλλων F, ἀλιέων C 22 οἱ
 om. vulg. 24 δὲ] γὰρ CF 27 τε Bekker, τε γὰρ libri.

πᾶσαν ἐπέχει φύσικὴ διὰ τὸ πάντα σχεδὸν τὰ ταῖς
 ὁσμαῖς πρωτεύοντα φύεσθαι κατὰ τὴν χώραν ἀν-
 ἐκλείπτα. κατὰ μὲν γὰρ τὴν παράλιον φύεται τὸ 2
 214 καλούμενον βάλσαμον καὶ κασία καὶ πόα τις ἄλλη
 5 ἰδιάζουσιν φύσιν ἔχουσα· αὕτη δὲ πρόσφατος μὲν
 οὔσα τοῖς ὕμμασι προσηνεστάτην παρέχεται τέρψιν,
 ἐγχροισθεῖσα δὲ συντόμως γίνεται ἐξίτηλος. κατὰ 3
 δὲ τὴν μεσόγειον ὑπάρχουσι δρυμοὶ συνηρεφεῖς, καθ'
 οὓς ἐστὶ δένδρα μεγάλα λιβανωτοῦ καὶ σμύρνης,
 10 πρὸς δὲ τούτοις φοίνικος καὶ καλάμου καὶ κινναμώ-
 μου καὶ τῶν ἄλλων τῶν τούτοις ὁμοίαν ἔχόντων
 τὴν εὐωδίαν· οὐδὲ γὰρ ἐξαριθμήσασθαι δυνατόν τὰς
 ἐκάστων ιδιότητάς τε καὶ φύσεις διὰ τὸ πλῆθος καὶ
 τὴν ὑπερβολὴν τῆς ἐκ πάντων ἀθροισμένης ὁσμῆς.
 15 θεία γὰρ τις φαίνεται καὶ λόγον κρείττων ἢ προσ- 4
 πίπτουσα καὶ κινοῦσα τὰς ἐκάστων αἰσθήσεις εὐ-
 ωδία. καὶ γὰρ τοὺς παραπλέοντας, καίπερ πολὺν τῆς
 χέρσου κεχωρισμένους, οὐκ ἀμοίρους ποιεῖ τῆς τοι-
 αύτης ἀπολαύσεως· κατὰ γὰρ τὴν θερυνὴν ὥραν,
 20 ὅταν ἄνεμος ἀπόγειος γένηται, συμβαίνει τὰς ἀπὸ
 τῶν σμυρνοφόρων δένδρων καὶ τῶν ἄλλων τῶν τοι-
 ούτων ἀποπνεομένας εὐωδίας διικνεῖσθαι πρὸς τὰ
 πλησίον μέρη τῆς θαλάττης· οὐ γὰρ ὥσπερ παρ'
 ἡμῖν ἀποκειμένην καὶ παλαιὰν ἔχει τὴν τῶν ἄρω-
 25 μάτων φύσιν, ἀλλὰ τὴν ἀκμάζουσιν ἐν ἄνθει νεαρὰν
 δύναμιν καὶ διικνουμένην πρὸς τὰ λεπτομερέστατα
 τῆς αἰσθήσεως. κομιζούσης γὰρ τῆς αὔρας τὴν ἀπόρ- 5
 ροίαν τῶν εὐωδεστάτων, προσπίπτει τοῖς προσπλέ-

6 παρέχει F 11 τῶν ἄλλων om. DF 19 ἑαρινὴν II
 25 ἐν] ἐπ' C 28 πλέουσι II; παραπλέουσι malim.

ουσι τῇ¹, παράλιον προσηνὲς καὶ πολὺ, πρὸς δὲ
 τούτοις ὑγιεινὸν καὶ παρηλλαγμένον ἐκ τῶν ἀρίστων
 μῖγμα, οὔτε [γὰρ] τετμημένου τοῦ καρποῦ καὶ τὴν
 ἰδίαν ἀκμὴν ἐκπεπνευκότος, οὔτε τὴν ἀπόθειν
 ἔχοντος ἐν ἑτερογενέσιν ἀγγείοις, ἀλλ' ἀπ' αὐτῆς 5
 τῆς νεαρωτάτης ὥρας καὶ τὸν βλαστὸν ἀκέραιον
 παρεχομένης τῆς θείας φύσεως, ὥστε τοὺς μεταλαμ-
 βάνοντας τῆς ιδιότητος δοκεῖν ἀπολαύειν τῆς μυθο-
 λογουμένης ἀμβροσίας διὰ τὸ τὴν ὑπερβολὴν τῆς
 εὐωδίας μηδεμίαν ἑτέραν εὐρίσκειν οἰκείαν προσηγο- 10
 47 ρίαν. οὐ μὴν ὀλόκληρον καὶ χωρὶς φθόνου τὴν
 εὐδαιμονίαν τοῖς ἀνθρώποις ἢ τύχῃ περιέθηκεν,
 ἀλλὰ τοῖς τηλικούτοις δωρήμασι παρέξενξε τὸ βλά-
 πτον καὶ νουθετήσον τοὺς διὰ τὴν συνέχειαν τῶν
 2 ἀγαθῶν εἰωθότας καταφρονεῖν τῶν θεῶν. κατὰ γὰρ 15
 τοὺς εὐωδεστάτους ὄρυμους ὄψεων ὑπάρχει πλήθος,
 οἷ τὸ μὲν χρῶμα φοινικοῦν ἔχουσι, μῆκος δὲ σπιθα-
 μῆς, δῆγματα δὲ ποιοῦνται παντελῶς ἀνίατα· δά-
 κνουσι δὲ προσπηδῶντες καὶ ἀλλόμενοι πρὸς ὕψος
 3 αἱμάττουσι τὸν χρῶτα. ἴδιον δέ τι παρὰ τοῖς ἐγχω- 20
 ρίοις συμβαίνει περὶ τοὺς ἡσθενηκότας ὑπὸ μακρᾶς
 νόσου τὰ σώματα. διαπνεομένον γὰρ τοῦ σώματος
 ὑπ' ἀκράτου καὶ τμητικῆς φύσεως, καὶ τῆς συγκρί-
 σεως τῶν ὄγκων εἰς ἀραιώμα συναγομένης, ἔκλυσις 215
 ἐπακολουθεῖ δυσβοήθητος· διόπερ τοῖς τοιούτοις 25
 ἄσφαλτον παραθυμῶσι καὶ τράγον πώγωνα, ταῖς
 ἐναντίαις φύσεσι καταμαχόμενοι τὴν ὑπερβολὴν τῆς

3 γὰρ del. Dind. 5 ἐν ἑτέροις γένεσιν ἢ ἐν ἀγγείοις D
 ἀπ' om. D 11 φθόνου] πόνον D 19 παλλόμενοι Agath. 98
 22 τὰ σώματα del. Reiske.

εὐωδίας. τὸ γὰρ καλὸν ποσότητι μὲν καὶ τάξει
 μετρούμενον ὠφελεῖ καὶ τέρπει τοὺς ἀνθρώπους,
 ἀναλογίας δὲ καὶ καθήκοντος καιροῦ διαμαρτὸν
 ἀνόνητον ἔχει τὴν δωρεάν. τοῦ δ' ἔθνους τούτου 4
 5 μητρόπολιν ἔστιν ἣν καλοῦσι Σαβάς, ἐπ' ὄρους ὠκι-
 σμένη. βασιλέας δ' ἐκ γένους ἔχει τοὺς διαδεχο-
 μένους, οἷς τὰ πλήθη τιμὰς ἀπονέμει μεμιγμένας
 ἀγαθοῖς καὶ κακοῖς. μακάριον μὲν γὰρ βίον ἔχειν
 δοκοῦσιν, ὅτι πᾶσιν ἐπιτάττοντες οὐδένᾳ λόγον ὑπ-
 10 ἔχουσι τῶν πραττομένων· ἀτυχεῖς δὲ νομίζονται καθ'
 ὅσον οὐκ ἔξεστιν αὐτοῖς οὐδέποτε ἐξελεῖν ἐκ τῶν
 βασιλείων, εἰ δὲ μή, γίνονται λιθόλευστοι ὑπὸ τῶν
 ὄχλων κατὰ τινα χρησμὸν ἀρχαῖον. τοῦτο δὲ τὸ 5
 ἔθνος οὐ μόνον τῶν πλησιοχώρων Ἀράβων, ἀλλὰ
 15 καὶ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων διαφέρει πλούτῳ καὶ ταῖς
 ἄλλαις ταῖς κατὰ μέρος πολυτελείαις. ἐν γὰρ ταῖς τῶν
 φορτίων ἀλλαγαῖς καὶ πράξεσιν ὄγκοις ἐλαχίστοις
 πλείστην ἀποφέρονται τιμὴν ἀπάντων ἀνθρώπων
 τῶν ἀργυρικῆς ἀμείψεως ἕνεκα τὰς ἐμπορίας ποιουν-
 20 μένων. διόπερ ἐξ αἰῶνος ἀπορρήτων αὐτῶν γεγε- 6
 νημένων διὰ τὸν ἐκτοπισμὸν, καὶ χρυσοῦ τε καὶ
 ἀργύρου πλήθους ἐπικεκλυκὸς παρ' αὐτοῖς, καὶ
 μάλιστ' ἐν Σαβαῖς, ἐν ἣ τὰ βασίλεια κεῖται, τορεύ-
 ματα μὲν ἀργυρᾶ τε καὶ χρυσᾶ παντοδαπῶν ἐκπω-
 25 μάτων ἔχουσι, κλίνας δὲ καὶ τρίποδας ἀργυρόποδας,
 καὶ τὴν ἄλλην κατασκευὴν ἄπιστον τῇ πολυτελείᾳ,
 κίωνων τε ἄδρων περιστύλα, τὰ μὲν ἐπίχρυσα, τὰ δ'

1 μεσότητι Agath. 99   5 Σάβας CF   14 Ἀράβων]
 βαρβάρων II   16 ταῖς add. Dind.   23 Σάβαις CF   25 δὲ]
 τε D   27 ἀδρῶν] καὶ ἀνδρῶν vulg.

- ἀργυροειφεῖς τύπους ἐπὶ τῶν κιονοκρανῶν ἔχοντα.
 7 τὰς δ' ὀροφὰς καὶ θύρας χρυσαῖς φιάλαις λιθοκολ-
 λήτοις καὶ πυκναῖς διειληφότες ἄπασαν τὴν τῶν
 οἰκιῶν κατὰ μέρος οἰκοδομίαν πεποιήνται θαυμαστὴν
 ταῖς πολυτελείαις· τὰ μὲν γὰρ ἐξ ἀργύρου καὶ χρυ- 5
 σοῦ, τὰ δ' ἐξ ἐλέφαντος καὶ τῶν διαπρεπεστάτων
 λίθων, ἔτι δὲ τῶν ἄλλων τῶν τιμιωτάτων παρ' ἀν-
 8 θρώποις, κατεσκευάκασιν. ἀλλὰ γὰρ οὗτοι μὲν ἐκ
 πολλῶν χρόνων τὴν εὐδαιμονίαν ἀσάλευτον ἔσχον
 διὰ τὸ παντελῶς ἀπεξενῶσθαι τῶν διὰ τὴν ἰδίαν 10
 πλεονεξίαν ἔρμαιον ἡγουμένων τὸν ἀλλότριον πλοῦ-
 τον. ἡ δὲ κατὰ τούτους θάλαττα λευκὴ φαίνεται
 τὴν χροάν, ὥσθ' ἅμα θαυμάζειν τὸ παράδοξον καὶ
 9 τὴν αἰτίαν τοῦ συμβαίνοντος ἐπιζητεῖν. νῆσοι δ'
 εὐδαίμονες πλησίον ὑπάρχουσιν, ἔχουσαι πόλεις ἀτει- 15
 χίστους, ἐν αἷς τὰ βοσκήματα πάντα λευκὴν ἔχει
 τὴν χροάν, καὶ τοῖς θήλεσιν αὐτῶν οὐκ ἐπιφύεται
 τὸ καθόλου κέρας. εἰς ταύτας δ' ἔμποροι πάντοθεν 216
 καταπλέουσι, μάλιστα δ' ἐκ Ποτάνας, ἣν Ἀλέξανδρος
 ὥκισε παρὰ τὸν Ἰνδὸν ποταμόν, ναύσταθμον ἔχειν 20
 βουλόμενος τῆς παρὰ τὸν ὠκεανὸν παραλίου. περὶ
 μὲν οὖν τῆς χώρας καὶ τῶν ἐν αὐτῇ κατοικούντων
 ἀρκεσθησόμεθα τοῖς εἰρημένοις.
- 48 Περὶ δὲ τῶν κατὰ τὸν οὐρανὸν ὁρωμένων παρα-
 δόξων ἐν τοῖς τόποις οὐ παραλειπτέον. θαυμασιώ- 25
 τατον μὲν ἔστι τὸ περὶ τὴν ἄρκτον ἱστορούμενον
 καὶ πλείστην ἀπορίαν παρεχόμενον τοῖς πλοῖζομένοις·

1 ἐπὶ τ. κ. τύπους vulg. 5 γὰρ om. vulg. 18 τὸ
 om. D 19 ἐκ Rhod., εἰς codices 22 ἐνοικούντων II
 26 μὲν D, μὲν οὖν vulg.

ἀπὸ γὰρ μηνὸς ὃν καλοῦσιν Ἀθηναῖοι μαιμακτη-
 ριῶνα τῶν ἐπὶ τῶν κατὰ τὴν ἄρκτον ἀστέρων
 οὐδένα φασὶν ὁρᾶσθαι μέχρι τῆς πρώτης φυλακῆς,
 τῷ δὲ ποσειδεῶνι μέχρι δευτέρας, καὶ κατὰ τοὺς
 5 ἑξῆς ἐκ τοῦ κατ' ὀλίγον [πλοιζομένοις] ἀθεωρήτους
 ὑπάρχειν. τῶν δ' ἄλλων τοὺς ὀνομαζομένους πλά- 2
 νητας τοὺς μὲν μερίζοντας τῶν παρ' ἡμῖν, ἑτέρους δὲ
 μηδὲ τὰς ὁμοίας ἀνατολὰς καὶ δύσεις ποιεῖσθαι· τὸν
 δ' ἥλιον οὐχ ὥσπερ παρ' ἡμῖν βραχὺ πρὸ τῆς ἰδίας
 10 ἀνατολῆς προαποστέλλειν τὸ φῶς, ἀλλ' ἔτι νυκτὸς
 οὔσης σκοταίου παραδόξως ἄφνω φανέντα ἐκλάμπειν.
 διὸ καὶ μηδέποθ' ἡμέραν μὲν ἐν ἐκείνοις τοῖς τόποις 3
 γίνεσθαι πρὶν ὁραθῆναι τὸν ἥλιον, ἐκ μέσου δὲ
 τοῦ πελάγους φασὶν ἀναφαινόμενον αὐτὸν ὁρᾶσθαι
 15 μὲν ἄνθρωποι παραπλήσιον τῷ πυρῶδεστάτῳ, σπιν-
 θήρας δ' ἀφ' ἑαυτοῦ μεγάλους ἀπορρίπτειν, καὶ τῷ
 τύπῳ μὴ κωνοειδῇ φαίνεσθαι, καθάπερ ἡμεῖς δοξά-
 ζομεν, ἀλλὰ κίονι τὸν τύπον ἔχειν ἐμφερῇ, μικρὸν
 ἐμβριθεστέραν ἔχοντι τὴν ἀπὸ τῆς κεφαλῆς ἐπιφά-
 20 νειαν, πρὸς δὲ τούτοις μήτ' αὐγὴν ποιεῖν μήτ'
 ἀκτῖνας βάλλειν ἄχρι πρώτης ὥρας, φαινομένου
 πυρὸς ἀλαμποῦς ἐν σκοτει· δευτέρας δ' ἀρχομένης
 ἀσπιδοειδῇ γίνεσθαι καὶ τὸ φῶς βάλλειν ἀπότομον
 καὶ πυρῶδες καθ' ὑπερβολήν. κατὰ δὲ τὴν δύσιν 4
 25 ἐναντία γίνεσθαι συμπτώματα περὶ αὐτόν· δοκεῖν
 γὰρ τοῖς ὁρῶσι καιναῖς ἀκτῖσι φωτίζειν τὸν κόσμον

5 κατ' ὀλίγον] κατὰ λόγον Agath. 104 πλοιζομένοις
 ἀθεωρήτους ὑπάρχειν AD, πλοιζομένοις ceteri 6 πλάνητας
 AD, πλάνητας ἀθεωρήτους ὑπάρχειν ceteri 12 μὲν om.
 vulg. 17 δισκοειδῇ Agath. 25 περὶ] πρὸς II 26 καιναῖς
 F, μὲν αἰς C.

οὐκ ἔλαττον ὥρων δυοῖν, ὥς δ' Ἀγαθαρχίδης ὁ
 Κνίδιος ἀνέγραψε, τριῶν. τοῦτον δὲ τὸν καιρὸν
 ἥδιστον τοῖς ἐργωροῖς φαίνεσθαι, ταπεινουμένου
 5 τοῦ καύματος διὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου. τῶν δ' ἀνέ- 217
 μων ξέφυροι μὲν καὶ λίβες, ἔτι δ' ἀργέσται καὶ 5
 εὖροι, πνέουσι καθάπερ καὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις· νότοι
 δὲ κατὰ μὲν Αἰθιοπίαν οὔτε πνέουσιν οὔτε γνωρί-
 ζονται τὸ σύνολον, κατὰ δὲ τὴν Τρωγλοδυτικὴν καὶ
 τὴν Ἀραβίαν θερμοὶ γίνονται καθ' ὑπερβολήν, ὥστε
 καὶ τὰς ὕλας ἐκπυροῦν καὶ τῶν καταφευγόντων εἰς 10
 τὰς ἐν ταῖς καλύβαις σκιᾷς ἐκλύειν τὰ σώματα. ὁ δὲ
 βορέας δικαίως ἂν ἄριστος νομίζοιτο, διικνούμενος
 εἰς πάντα τόπον τῆς οἰκουμένης καὶ διαμένων ψυχρός.
 49 Τούτων δ' ἡμῖν διευκρινημένων οἰκεῖον ἂν εἴη
 διελθεῖν περὶ τῶν Λιβύων τῶν πλησίον Αἰγύπτου 15
 κατοικούντων καὶ τῆς ὁμόρου χώρας. τὰ γὰρ περὶ
 Κυρήνην καὶ τὰς Σύρτις, ἔτι δὲ τὴν μεσόγειον τῆς
 κατὰ τοὺς τόπους τούτους χέρσου, κατοικεῖ τέτταρα
 γένη Λιβύων· ὧν οἱ μὲν ὀνομαζόμενοι Νασαμῶνες
 νέμονται τὰ νεύοντα μέρη πρὸς νότον, οἱ δ' Αὐσχί- 20
 σαι τὰ πρὸς τὴν δύσιν, οἱ δὲ Μαρμαρίδαι κατοι-
 κοῦσι τὴν μεταξὺ ταινίαν Αἰγύπτου καὶ Κυρήνης,
 μετέχοντες καὶ τῆς παραλίου, οἱ δὲ Μάκαι πολυαν-
 θρωπία τῶν ὁμοεθνῶν προέχοντες νέμονται τοὺς
 2 τόπους τοὺς περὶ τὴν Σύρτιν. τῶν δὲ προειρημένων 25
 Λιβύων γεωργοὶ μὲν εἰσιν οἷς ὑπάρχει χώρα δυνα-

1 ἐλαττόνων libri, corr. Rhod. 2 τριῶν] ὥρων τριῶν II
 δὲ] δὴ vulg. 8 τρωγλοδυτικὴν D 13 ἅπαντα vulg. 20
 ἀνέχεται C, ἀνέχεται F, ἀνέχεται DG; corr. Wess. 23
 παραλίας vulg. οἱ δ' ἀμάκαι D 24 ὁμοεθνῶν] ἐθνῶν D.

μένη καρπὸν φέρειν δαψιλῇ, νομάδες δ' ὅσοι τῶν
 κτηνῶν τὴν ἐπιμέλειαν ποιούμενοι τὰς τροφὰς ἔχου-
 σιν ἀπὸ τούτων· ἀμφοτέρω δὲ τὰ γένη ταῦτα βασι-
 λέας ἔχει καὶ βίον οὐ παντελῶς ἄγριον οὐδ' ἀνθρω-
 5 πίνης ἡμερότητος ἐξηλλαγμένον. τὸ δὲ τρίτον γένος
 οὔτε βασιλέως ὑπακοῦον οὔτε τοῦ δικαίου λόγον
 οὐδ' ἐννοίαν ἔχον ἀεὶ ληστεύει, ἀπροσδοκῆτως δὲ
 τὰς ἐμβολὰς ἐκ τῆς ἐρήμου ποιούμενον ἀρπάζει τὰ
 παρατυχόντα, καὶ ταχέως ἀνακάμπτει πρὸς τὸν αὐτὸν
 10 τόπον. πάντες δ' οἱ Αἰθῦες οὗτοι θηριώδη βίον 3
 ἔχουσιν, ὑπαίθριοι διαμένοντες καὶ τὸ τῶν ἐπιτη-
 δευμάτων ἄγριον ἐξηλωκότες· οὔτε γὰρ ἡμέρου δι-
 αίτης οὔτ' ἐσθῆτος μετέχουσιν, ἀλλὰ δοραῖς αἰγῶν
 σκεπάζουσι τὰ σώματα. τοῖς δὲ δυνάσταις αὐτῶν
 15 πόλεις μὲν τὸ σύνολον οὐχ ὑπάρχουσι, πύργοι δὲ
 πλησίον τῶν ὑδάτων, εἰς οὓς ἀποτίθενται τὰ πλεο-
 218 νάζοντα τῆς ὠφελείας. τοὺς δ' ὑποτεταγμένους
 λαοὺς κατ' ἐνιαυτὸν ἐξορκίζουσι πειθαρχήσειν· καὶ
 τῶν μὲν ὑπακουσάντων ὥς συμμάχων φροντίζουσι,
 20 τῶν δὲ μὴ προσεχόντων θάνατον καταγνόντες ὥς
 λησταῖς πολεμοῦσιν. ὁ δ' ὀπλισμὸς αὐτῶν ἐστίν 4
 οἰκεῖος τῆς τε χώρας καὶ τῶν ἐπιτηδευμάτων· κοῦφοι
 γὰρ ὄντες τοῖς σώμασι καὶ χώραν οἰκοῦντες κατὰ
 τὸ πλεῖστον πεδιάδα, πρὸς τοὺς κινδύνους ὀρμῶσι
 25 λόγχας ἔχοντες τρεῖς καὶ λίθους ἐν ἄγγεσι σκντί-
 νοις· ξίφος δ' οὐ φοροῦσιν οὐδὲ κράνος οὐδ' ὄπλον
 οὐδὲν ἕτερον, στοχαζόμενοι τοῦ προτερεῖν ταῖς εὐκι-
 νησίαις ἐν τοῖς διωγμοῖς καὶ πάλιν ἐν ταῖς ἀπο-

5 χωρήσει. διόπερ εὔθεται πρὸς δρόμον εἰσὶ καὶ
 λιθοβολίαν, διαπεποννηκότες τῇ μελέτῃ καὶ τῇ συνη-
 θείᾳ τὰ τῆς φύσεως προτερήματα. καθόλου δὲ πρὸς
 τοὺς ἄλλοφύλους οὔτε τὸ δίκαιον οὔτε τὴν πίστιν
 κατ' οὐδένα τρόπον διατηροῦσιν.

5

50 Τῆς δὲ χώρας ἡ μὲν ὁμορος τῇ Κυρήνῃ γεώδης
 ἐστὶ καὶ πολλοὺς φέρουσα καρπούς· οὐ μόνον γὰρ
 ὑπάρχει σιτοφόρος, ἀλλὰ καὶ πολλὴν ἄμπελον, ἔτι
 δ' ἐλαίαν ἔχει καὶ τὴν ἀγρίαν ὕλην καὶ ποταμούς
 εὐχορηστίαν παρεχομένους· ἡ δ' ὑπὲρ τὸ νότιον μέρος 10
 ὑπερτείνουσα, καθ' ἣν τὸ νίτρον φύεσθαι συμβέ-
 βηκεν, ἄσπορος οὔσα καὶ σπανίζουσα ναματιαίων
 ὑδάτων, τὴν πρόσοψιν ἔχει πελάγει παρεμφερῇ·
 οὐδεμίαν δὲ παρεχομένη ποικιλίαν κατὰ τὴν ιδέαν
 ἐρήμῳ γῇ περιέχεται, τῆς ὑπερκειμένης ἐρήμου δυσ- 15
 2 ἐξίτον ἐχούσης τὸ πέρας. διόπερ οὐδ' ὄρνεον ἰδεῖν
 ἔστιν, οὐ τετράπουν ἐν αὐτῇ ζῶον πλὴν δορκάδος
 καὶ βοός, οὐ μὴν οὔτε φνιτὸν οὔτ' ἄλλο τῶν δυνα-
 μένων ψυχαγωγῆσαι τὴν ὄρασιν, ὥς ἂν τῆς εἰς
 μεσόγειον ἀνηκούσης γῆς ἐχούσης ἐπὶ τὸ μῆκος 20
 ἀθρόους θῖνας. ἐφ' ὅσον δὲ σπανίζει τῶν πρὸς ἡμε-
 ρον βίον ἀνηκόντων, ἐπὶ τοσοῦτο πλήθει παντοίων
 ταῖς ιδέαις καὶ τοῖς μεγέθεσιν ὄψεων, μάλιστα δὲ
 τῶν τοιούτων οὓς προσαγορεύουσι κεράστας, οὐ τὰ
 μὲν δῆγματα θανατηφόρα ποιοῦνται, τὴν δὲ χροάν 25
 3 ἄμμῳ παραπλησίαν ἔχουσι· διόπερ ἐξωμοιωμένων
 αὐτῶν κατὰ τὴν πρόσοψιν τοῖς ὑποκειμένοις ἐδά-

1 εὐθετώτατοι II δρόμον] διωγμὸν D 11 νίτρον]
 νότειον F; τὴν ὀνόχειλον M. Schmidt 14 κατὰ τὴν ιδέαν
 om. II 15 δυσεξίτητον II 16 οὐδ' — οὐ] οὔτ' — οὔτε malim.

φρεσιν ὀλίγοι μὲν ἐπιγινώσκουσιν, οἱ πολλοὶ δ' ἄγνοοῦντες πατοῦσι καὶ κινδύνοις περιπίπτουσιν ἀπροσδοκήτοις. λέγεται δὲ τούτους τὸ παλαιὸν ἐπελθόντας ποτὲ πολλὴν τῆς Αἰγύπτου ποιῆσαι τὴν
 5 ὑποκειμένην χώραν ἀοίκητον. γίνεται δέ τι θαν- 4
 μάσιον περὶ τε ταύτην [τὴν χώραν καὶ] τὴν χέρσον καὶ τὴν ἐπέκεινα τῆς Σύρτεως Αιβύην. περὶ γὰρ
 τινὰς καιροὺς καὶ μάλιστα κατὰ τὰς νηνεμίας συστά-
 σεις ὄρωνται κατὰ τὸν ἀέρα παντοίων ζώων ιδέας
 10 ἐμφαίνουσαι· τούτων δ' αἱ μὲν ἡρεμοῦσιν, αἱ δὲ
 219 κίνησιν λαμβάνουσι, καὶ ποτὲ μὲν ὑποφεύγουσι,
 ποτὲ δὲ διώκουσι, πᾶσαι δὲ τὸ μέγεθος ἄπλατον
 ἔχουσαι θαυμαστὴν κατάπληξιν καὶ ταραχὴν παρα-
 σκευάζουσι τοῖς ἀπείροις. αἱ γὰρ ἐπιδιώκουσαι τοὺς 5
 15 ἀνθρώπους ἐπειδὴν καταλάβωσι, περιχέονται τοῖς
 σώμασι ψυχραὶ καὶ παλμώδεις, ὥστε τοὺς μὲν ξένους
 ἀσυνήθεις ὄντας διὰ τὸ δέος ἐκπεπληγῆθαι, τοὺς δ'
 ἐγγχωρίους πολλάκις συγκεκυρηκότας τοῖς τοιούτοις
 καταφρονεῖν τοῦ συμβαίνοντος. παραδόξου δ' εἶναι 51
 20 δοκοῦντος τοῦ πράγματος καὶ μύθῳ πεπλασμένῳ
 παραπλησίον, πειρῶνται τινες τῶν φυσικῶν αἰτίας
 ἀποδιδόναι τοῦ γινομένου τοιαύτας. ἀνέμους φασὶ 2
 κατὰ τὴν χώραν τοὺς μὲν τὸ σύνολον μὴ πνεῖν,
 τοὺς δὲ παντελῶς εἶναι βληχροὺς καὶ κωφούς· ὑπάρ-
 25 χειν δὲ καὶ περὶ τὸν ἀέρα πολλάκις ἡρεμίαν καὶ
 θαυμαστὴν ἀκίνησίαν διὰ τὸ μῆτε νάπας μῆτε συ-

4 ποιῆσαι τῆς Αἰγ. vulg. 6 χέρσον] χερσόνησον D; aut
 καὶ τὴν χέρσον aut τὴν χώραν καὶ del. Reiske; equidem v. 7
 καὶ et Αιβύην delere malim 8 ἀννημίας D 12 ἄπλε-
 τον II 15 καταλάβωνται II 16 παχνώδεις Reiske.

σκίους αὐλῶνας παρακεῖσθαι πλησίον μήτε λόφων
 ὑπάρχειν ἄναστήματα· ποταμῶν τε μεγάλων σπανί-
 ξειν τοὺς τόπους, καὶ καθόλου τὴν σύνεγγυς χώραν
 ἄπασαν ἄκαρπον οὖσαν μηδεμίαν ἔχειν ἀναθυμιάσιν·
 ἐξ ὧν ἀπάντων εἰωθέναι γεννᾶσθαι τινὰς ἀρχὰς 5
 3 καὶ συστάσεις πνευμάτων. διόπερ συμπνιγοὺς περι-
 στάσεως τὴν χέρσον ἐπεχούσης, ὅπερ ὀρῶμεν ἐπὶ
 τῶν νεφῶν ἐνίοτε συμβαῖνον ἐν ταῖς νοτιάις ἡμέ-
 ραις, τυπουμένων ἰδεῶν παντοδαπῶν, τοῦτο γίνε-
 σθαι καὶ περὶ τὴν Αἰβύην, πολλαχῶς μορφουμένου 10
 τοῦ συμπύκνυντος ἀέρος· ὃν ταῖς μὲν ἀσθενέσι καὶ
 βληχραῖς αὖραις ὀχεῖσθαι μετεωριζόμενον καὶ παλ-
 μοὺς ποιοῦντα καὶ συγκρούοντα συστήμασιν ἑτέροις
 ὁμοίοις, νηνεμίας δ' ἐπιλαμβανούσης καθίστασθαι
 πρὸς τὴν γῆν, βαρὺν ὄντα καὶ τετυπωμένον ὥς 15
 ἔτυχεν· ἔπειτα μηδεὸς ὄντος τοῦ συγγέοντος προσ-
 πελάζειν τοῖς αὐτομάτως περιτυγχάνουσι τῶν ζώων.
 4 τὰς δ' ἐφ' ἑκάτερα κινήσεις αὐτῶν φασι προαίρεσιν
 μὲν μηδεμίαν ἐμφαίνειν· ἐν ἀψύχῳ γὰρ ἀδύνατον
 ὑπάρχειν φυγὴν ἐκούσιον ἢ διώξιν· τὰ μέντοι ζῷα 20
 λεληθότως αἷτια τῆς μεταρσίας κινήσεως γίνεσθαι·
 προσιόντων μὲν γὰρ αὐτῶν τὸν ὑποκείμενον ἀέρα
 μετὰ βίας ἀναστέλλειν, καὶ διὰ τοῦθ' ὑποχωρεῖν
 τὸ συνεσθηκὸς εἰδωλον καὶ ποιεῖν τὴν ἐμφασιν
 ὑποφεύγοντος· τοῖς δ' ἀναχωροῦσι κατὰ τοῦναντίον 25
 ἐπακολουθεῖν, ἀντεστραμμένης τῆς αἰτίας, ὥς ἂν
 5 τοῦ κενοῦ καὶ τῆς ἀραιώσεως ἐπισπωμένης. διόπερ
 εἰοικέναι διώκοντι τοὺς ὑποχωροῦντας· ἔλκεσθαι γὰρ

11 ταῖς μὲν] ἐν μὲν ταῖς D   15 βαρύνοντα D   16
 διαχέοντος Π   21 κινήσεως] καὶ κινήσεως vulg.

αὐτὸ καὶ προπίπτειν εἰς τὸ πρόσθεν ἄθροον ὑπὸ
 τῆς πάλιν ῥύμης· τοὺς δ' ὑποφεύγοντας, ὅταν ἐπι-
 στραφῶσιν ἢ μένωσιν, εὐλόγως ὑπὸ τοῦ συνακο-
 220 λουθοῦντος εἰδῶλου ψάυεσθαι τοῖς ὄγκοις· τοῦτο
 5 δὲ κατὰ τὴν πρὸς τὸ στερέμνιον πρόσπτωσιν περι-
 θρύβεσθαι, καὶ πανταχόθεν προσχεόμενον κατα-
 ψύχειν τὰ σώματα τῶν περιτυγχανόντων.

Τούτων δ' ἡμῖν διευκρινημένων οἰκείον ἂν εἴη 52
 τοῖς προειρημένοις τόποις διελθεῖν τὰ περὶ τὰς Ἀμα-
 10 ζόνας ἱστορούμενα τὰς γενομένας τὸ παλαιὸν κατὰ
 τὴν Λιβύην. οἱ πολλοὶ μὲν γὰρ ὑπειλήφασιν τὰς περὶ
 τὸν Θερμῶδοντα ποταμὸν ἐν τῷ Πόντῳ λεγομένας
 κατρωκηκέναι μόνας ὑπάρξαι· τὸ δ' ἄληθές οὐχ οὕτως
 ἔχει, διὰ τὸ πολὺ προτερεῖν τοῖς χρόνοις τὰς κατὰ
 15 Λιβύην καὶ πράξεις ἀξιολόγους ἐπιτελέσασθαι. οὐκ 2
 ἄγνοοῦμεν δὲ διότι πολλοῖς τῶν ἀναγινωσκόντων
 ἀνήκοος φανεῖται καὶ ξένη παντελῶς ἢ περὶ τούτων
 ἱστορία· ἠφανισμένου γὰρ ὁλοσχερῶς τοῦ γένους
 τῶν Ἀμαζονίδων τούτων πολλὰς γενεαῖς πρότερον
 20 τῶν Τρωικῶν, τῶν δὲ περὶ τὸν Θερμῶδοντα ποτα-
 μὸν [γυναικῶν] ἡμακνιῶν μικρὸν πρὸ τούτων τῶν
 χρόνων, οὐκ ἀλόγως αἱ μεταγενέστεραι καὶ μᾶλλον
 γνωριζόμεναι τὴν δόξαν κεκληρονομήκασιν τὴν τῶν
 παλαιῶν καὶ παντελῶς ἀγνοουμένων διὰ τὸν χρόνον
 25 ὑπὸ τῶν πλείστων. οὐ μὴν ἀλλ' ἡμεῖς εὐρίσκοντες 3
 πολλοὺς μὲν τῶν ἀρχαίων ποιητῶν τε καὶ συγγρα-
 φέων, οὐκ ὀλίγους δὲ καὶ τῶν μεταγενεστέρων μνή-

2 πάλιν ῥύμης] παλιρρύμης A ἐπιστρέφωσιν II
 11 μὲν D, om. vulg. 21 γυναικῶν om. E μικρὸν ἡ-
 μακνιῶν D 22 καὶ om. D.

μην πεπονημένους αὐτῶν, ἀναγράφειν τὰς πράξεις
πειρασόμεθα ἐν κεφαλαίοις ἀκολούθως Διονυσίῳ
τῷ συντεταγμένῳ τὰ περὶ τοὺς Ἀργοναύτας καὶ τὸν
Διόνυσον καὶ ἕτερα πολλὰ τῶν ἐν τοῖς παλαιοτάτοις
χρόνοις πραχθέντων.

5

4 Γέγονε μὲν οὖν πλείω γένη γυναικῶν κατὰ τὴν
Λιβύην μάχιμα καὶ τεθνασμασμένα μεγάλως ἐπ' ἀν-
δρεία· τό τε γὰρ τῶν Γοργόνων ἔθνος, ἐφ' ὃ λέ-
γεται τὸν Περσέα στρατεῦσαι, παρειλήφामεν ἀλκῇ
διαφέρον· τὸ γὰρ τὸν Διὸς μὲν υἱόν, τῶν δὲ καθ' 10
ἑαυτὸν Ἑλλήνων ἄριστον, τελέσαι μέγιστον ἄθλον
τὴν ἐπὶ ταύτας στρατείαν τεκμήριον ἂν τις λάβοι
τῆς περὶ τὰς προειρημένας γυναικας ὑπεροχῆς τε
καὶ δυνάμεως· ἢ τε τῶν νῦν μελλουσῶν ἱστορεῖ-
σθαι ἀνδρεία παρὰδοξον ἔχει τὴν ὑπεροχὴν πρὸς 15
τὰς καθ' ἡμᾶς φύσεις τῶν γυναικῶν συγκρινομένη.

53 φασὶ γὰρ ὑπάρχει τῆς Λιβύης ἐν τοῖς πρὸς ἐσπέραν
μέρεσιν ἐπὶ τοῖς πέρασιν τῆς οἰκουμένης ἔθνος γυναι-
κοκρατούμενον καὶ βίον ἐξηλωκὸς οὐχ ὅμοιον τῷ
παρ' ἡμῖν. ταῖς μὲν γὰρ γυναιξὶν ἔθος εἶναι δια- 20
πνεῖν τὰ κατὰ πόλεμον, καὶ χρόνους ὠρισμένους
ὀφείλειν στρατεῦσθαι, διατηρουμένης τῆς παρ-
θενίας· διελθόντων δὲ τῶν ἐτῶν τῶν τῆς στρατείας
προσιέναι μὲν τοῖς ἀνδράσι παιδοποιίας ἕνεκα, τὰς 25
2 δ' ἀρχὰς καὶ τὰ κοινὰ διοικεῖν ταύτας ἅπαντα. τοὺς 25
δ' ἄνδρας ὁμοίως ταῖς παρ' ἡμῖν γαμεταῖς τὸν κατ-
οικίδιον ἔχειν βίον, ὑπηρετοῦντας τοῖς ὑπὸ τῶν

3 τῷ συντεταγμένῳ om. D 12 στρατηγίαν D 14 μελλόντων D
18 ἐπὶ τοῦ πέρατος II 19 οὐχ ὅμοιον] οὐκ ἴσον CF 21 κατὰ]
τὸν add. CF 23 τῶν τῆς] τῆς CF 25 ἅπαντα ταύτας vulg.

221 συνοικουσῶν προσταττομένοις· μὴ μετέχειν δ' αὐτοὺς
 μήτε στρατείας μήτ' ἀρχῆς μήτ' ἄλλης τιδὸς ἐν τοῖς
 κοινοῖς παρρησίας, ἐξ ἧς ἔμελλον φρονηματισθέντες
 ἐπιθῆσεσθαι ταῖς γυναιξί. κατὰ δὲ τὰς γενέσεις 3
 5 τῶν τέκνων τὰ μὲν βρέφη παραδίδοσθαι τοῖς ἀν-
 δράσι, καὶ τούτους διατρέφειν αὐτὰ γάλακτι καὶ
 ἄλλοις τισὶν ἐψήμασιν οἰκείως ταῖς τῶν νηπίων
 ἡλικίαις· εἰ δὲ τύχοι θῆλυ γεννηθέν, ἐπικάεσθαι
 αὐτοῦ τοὺς μαστούς, ἵνα μὴ μετεωρίζονται κατὰ
 10 τοὺς τῆς ἀκμῆς χρόνους· ἐμπόδιον γὰρ οὐ τὸ τυχόν
 εἶναι δοκεῖν πρὸς τὰς στρατείας τοὺς ἐξέχοντας τοῦ
 σώματος μαστούς· διὸ καὶ τούτων αὐτὰς ἀπεστερη-
 μένας ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων Ἀμαζόνας προσαγορεύεσθαι.
 μυθολογοῦσι δ' αὐτὰς ᾠκηκέναι νῆσον τὴν ἀπὸ μὲν 4
 15 τοῦ πρὸς δυσμὰς ὑπάρχειν αὐτὴν Ἑσπέραν προσ-
 αγορευθεῖσαν, κειμένην δ' ἐν τῇ Τριτωνίδι λίμνῃ.
 ταύτην δὲ πλησίον ὑπάρχειν τοῦ περιέχοντος τὴν
 γῆν ὠκεανοῦ, προσηγορεῦσθαι δ' ἀπὸ τινος ἐμβάλ-
 λοντος εἰς αὐτὴν ποταμοῦ Τρίτωνος· κεῖσθαι δὲ
 20 τὴν λίμνην ταύτην πλησίον Αἰθιοπίας καὶ τοῦ παρὰ
 τὸν ὠκεανὸν ὄρους, ὃ μέγιστον μὲν ὑπάρχειν τῶν
 ἐν τοῖς τόποις καὶ προπεπτωκὸς εἰς τὸν ὠκεανόν,
 ὀνομάζεσθαι δ' ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων Ἀτλαντα. τὴν 5
 δὲ προειρημένην νῆσον ὑπάρχειν μὲν εὐμεγέθη καὶ
 25 πλήρη καρπίμων δένδρων παντοδαπῶν, ἀφ' ὧν πορί-
 ζεσθαι τὰς τροφὰς τοὺς ἐγχωρίους. ἔχειν δ' αὐτὴν
 καὶ κτηνῶν πλῆθος, αἰγῶν καὶ προβάτων, ἐξ ὧν
 γάλα καὶ κρέα πρὸς διατροφήν ὑπάρχειν τοῖς κекτη-

4 ἐπιθέσθαι II   7 οἰκείοις malim   11 δοκεῖ libri,
 corr. Dind.   15 τοῦ μὲν vulg.   22 προκεκυφὸς Eich.

μένοις· σίτω δὲ τὸ σύνολον μὴ χρῆσθαι τὸ ἔθνος
 διὰ τὸ μῆτω τοῦ καρποῦ τούτου τὴν χρεῖαν εὐρε-
 6 θῆναι παρ' αὐτοῖς. τὰς δ' οὖν Ἀμαζόνας ἀλκῇ
 διαφερούσας καὶ πρὸς πόλεμον ὠρμημένας τὸ μὲν
 πρῶτον τὰς ἐν τῇ νήσῳ πόλεις καταστρέφεσθαι 5
 πλὴν τῆς ὀνομαζομένης Μήνης, ἱερᾶς δ' εἶναι νομι-
 ζομένης, ἣν κατοικεῖσθαι μὲν ὑπ' Αἰθιοπῶν Ἰχθυο-
 φάγων, ἔχειν δὲ πυρὸς ἐκφυσήματα μεγάλα καὶ λίθων
 πολυτελῶν πλῆθος τῶν ὀνομαζομένων παρ' Ἑλλήσιν
 ἀνδράκων καὶ σαορίων καὶ σμαράγδων, μετὰ δὲ 10
 ταῦτα πολλοὺς τῶν πλησιοχώρων Λιβύων καὶ νο-
 μάδων καταπολεμῆσαι, καὶ κτίσαι πόλιν μεγάλην
 ἐντὸς τῆς Τριτωνίδος λίμνης, ἣν ἀπὸ τοῦ σχήματος
 54 ὀνομάσαι Χερρόνησον. ἐκ δὲ ταύτης ὀρμωμένας
 ἐγκειρῆσαι μεγάλαις ἐπιβολαῖς, ὀρμῆς αὐταῖς ἔμπε- 15
 σούσης ἐπελθεῖν πολλὰ μέρη τῆς οἰκουμένης. ἐπὶ
 πρῶτους δ' αὐτὰς στρατεῦσαι λέγεται τοὺς Ἀτλαν-
 τίους. ἄνδρας ἡμερωτάτους τῶν ἐν τοῖς τόποις
 ἐκείνοις καὶ χώραν νεμομένους εὐδαίμονα καὶ πόλεις
 μεγάλας· παρ' οἷς δὴ μυθολογεῖσθαι φασὶ τὴν τῶν 20
 θεῶν γένεσιν ὑπάρχει πρὸς τοῖς κατὰ τὸν ὠκεανὸν
 τόποις, συμφώνως τοῖς παρ' Ἑλλήσι μυθολόγοις,
 περὶ ὧν τὰ κατὰ μέρος μικρὸν ὕστερον διεξιμένον. 222
 2 τῶν οὖν Ἀμαζόνων λέγεται βασιλεύουσαν Μύριναν
 συστήσασθαι στρατόπεδον πεζῶν μὲν τρισμυρίων, 25
 ἵππέων δὲ τρισχιλίων, ζηλουμένης παρ' αὐταῖς περι-
 τότερον ἐν τοῖς πολέμοις τῆς ἀπὸ τῶν ἱππέων χρείας.

6 Μήνης] μὲν Μήνης Hertlein 17 Ἀτλαντίους CF
 (ut infra) 23 τὰ D, om. vulg. 25 τρισμυρίων] διςχι-
 λίων Wess. 26 διςχιλίων vulg.. τρισμυρίων Wess.

ὅπλοις δὲ χρῆσθαι σκεπαστηρίοις ὄψεων μεγάλων 3
 δοραῖς, ἐχούσης τῆς Λιβύης ταῦτα τὰ ξῶα τοῖς
 μεγέθεσιν ἄπιστα, ἀμυντηρίοις δὲ [τοῖς] ξίφεσι καὶ
 [ταῖς] λόγχαις, ἔτι δὲ τόξοις, οἷς μὴ μόνον ἐξ ἑναν-
 5 τίας βάλλειν, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὰς φυγὰς τοὺς ἐπι-
 διώκοντας εἰς τοὔπισω τοξεύειν εὐστόχως. ἐμβαλού- 4
 σας δ' αὐτὰς εἰς τὴν τῶν Ἀτλαντίων χώραν τοὺς
 μὲν τὴν Κέρνην καλουμένην οἰκοῦντας παρατάξει
 νικῆσαι, καὶ συνεισπεσούσας τοῖς φεύγουσιν ἐντὸς
 10 τῶν τειχῶν κυριεῦσαι τῆς πόλεως· βουλομένας δὲ
 τῷ φόβῳ καταπλήξασθαι τοὺς περιοίκους ὥμῳς
 προσενεχθῆναι τοῖς ἄλοῦσι, καὶ τοὺς μὲν ἄνδρας
 ἡβηδὸν ἀποσφάζει, τέκνα δὲ καὶ γυναῖκας ἐξανδρα-
 ποδισαμένας κατασκάπτει τὴν πόλιν. τῆς δὲ περὶ 5
 15 τοὺς Κερναίους συμφορᾶς διαδοθείσης εἰς τοὺς ὁμο-
 εθνεῖς, λέγεται τοὺς μὲν Ἀτλαντίους καταπλαγέντας
 δι' ὁμολογίας παραδοῦναι τὰς πόλεις καὶ πᾶν τὸ
 προσταχθὲν ποιῆσειν ἐπαγγείλασθαι, τὴν δὲ βασί-
 λισσαν Μύριναν ἐπιεικῶς αὐτοῖς προσενεχθεῖσαν
 20 φιλίαν τε συνθέσθαι καὶ πόλιν ἀντὶ τῆς κατασκα-
 φείσης ὁμώνυμον ἑαυτῆς κτίσαι· κατοικίσαι δ' εἰς
 αὐτὴν τοὺς τε αἰχμαλώτους καὶ τῶν ἐγχωρίων τὸν
 βουλόμενον. μετὰ δὲ ταῦτα τῶν Ἀτλαντίων δῶρά 6
 τε μεγαλοπρεπῇ δόντων αὐτῇ καὶ τιμὰς ἀξιολόγους
 25 κοινῇ ψηφισαμένων. ἀποδέξασθαι τε τὴν φιλανθρω-
 πίαν αὐτῶν καὶ προσεπαγγείλασθαι τὸ ἔθνος εὐερ-
 γετήσειν. τῶν δ' ἐγχωρίων πεπολεμημένων πολλάκις 7

3 τοῖς et ταῖς om. A   7 Ἀτλαντίων codices   8 κατ-
 οἰκοῦντας vulg.   15 κερναίους D   21 ἑαυτῇ c. 55, 6
 25 τε om. D.

ὑπὸ τῶν ὀνομαζομένων Γοργόνων, οὐσῶν πλησιο-
 χώρων, καὶ τὸ σύνολον ἔφεδρον ἔχόντων τοῦτο τὸ
 ἔθνος, φασὶν ἀξιοθεῖσαν τὴν Μύριναν ὑπὸ τῶν
 Ἀτλαντίων ἐμβαλεῖν εἰς τὴν χώραν τῶν προειρη-
 μένων. ἀντιταξαμένων δὲ τῶν Γοργόνων γενέσθαι 5
 καρτερὰν μάχην, καὶ τὰς Ἀμαζόνας ἐπὶ τοῦ προ-
 τερήματος γενομένης ἀνελεῖν μὲν τῶν ἀντιταχθεισῶν
 παμπληθεῖς, ζωγρῆσαι δ' οὐκ ἐλάττους τρισχιλίων·
 τῶν δ' ἄλλων εἰς τινα δρυμώδη τόπον συμφυγουσῶν
 ἐπιβαλέσθαι μὲν τὴν Μύριναν ἐμπρῆσαι τὴν ὕλην, 10
 σπεύδουσαν ἄρδην ἀνελεῖν τὸ ἔθνος, οὐ δυνηθεῖσαν
 δὲ κρατῆσαι τῆς ἐπιβολῆς ἐπανελθεῖν ἐπὶ τοὺς ὄρους
 55 τῆς χώρας. τῶν δ' Ἀμαζόνων νυκτὸς τὰ περὶ τὰς
 φυλακὰς θάθυμουσῶν διὰ τὴν εὐημερίαν, ἐπιθε-
 μένας τὰς αἰχμαλωτίδας, σπασαμένας τὰ ξίφη τῶν 15
 δοκουσῶν κεκρατηκέναι πολλὰς ἀνελεῖν· τέλος δὲ 223
 τοῦ πλήθους αὐτὰς πανταχόθεν περιχυθέντος εὐγε-
 2 νῶς μαχομένης ἀπάσας κατακοπῆναι. τὴν δὲ Μύριναν
 θάψασαν τὰς ἀναιρεθεῖσας τῶν συστρατευουσῶν ἐν
 τρισὶ πυραῖς χωμάτων μεγάλων ἐπιστῆσαι τάφους 20
 τρεῖς, οὓς μέχρι τοῦ νῦν Ἀμαζόνων σωροὺς ὀνομά-
 3 ζεσθαι. τὰς δὲ Γοργόνας ἐν τοῖς ὕστερον χρόνοις
 αὐξηθεῖσας πάλιν ὑπὸ Περσέως τοῦ Διὸς κατα-
 πολεμηθῆναι, καθ' ὃν καιρὸν ἐβασίλευεν αὐτῶν
 Μέδουσα· τὸ δὲ τελευταῖον ὅφ' Ἡρακλέους ἄρδην 25
 ἀναιρεθῆναι ταύτας τε καὶ τὸ τῶν Ἀμαζόνων ἔθνος,

2 ἔφεδρον] ἐφάμιλλον II ἔχόντων Eichstädt, ἔχουσῶν
 libri 7 ἀντιταχθέντων D 14 ἐπιθεμένης abundat 16
 δοκούντων D 17 αὐταῖς II 21 σωροὺς Reiske 24 καιρὸν]
 χρόνον II ἐβασίλευσεν D.

καθ' ὃν καιρὸν τοὺς πρὸς ἐσπέραν τόπους ἐπελθὼν
 ἔθετο τὰς ἐπὶ τῆς Λιβύης στήλας, δεινὸν ἡγνούμενος,
 εἰ προελόμενος τὸ γένος κοινῇ τῶν ἀνθρώπων εὖερ-
 γετεῖν περιόψεται ⁵τινα τῶν ἐθνῶν γυναικοκρατού-
 μενα. λέγεται δὲ καὶ τὴν Τριτωνίδα λίμνην σεισμῶν
 γενομένων ἀφανισθῆναι, ῥαγέντων αὐτῆς τῶν πρὸς
 τὸν ὠκεανὸν μερῶν κεκλιμένων. τὴν δὲ Μύρινάν ⁴
 φασὶ τῆς τε Λιβύης τὴν πλείστην ἐπελθεῖν, καὶ
 παραβαλοῦσαν εἰς Αἴγυπτον πρὸς μὲν Ὀρεον τὸν
¹⁰Ἰσιδος βασιλεύοντα τότε τῆς Αἰγύπτου φιλίαν συν-
 θέσθαι, πρὸς δ' Ἀραβας διαπολεμήσασαν καὶ πολ-
 λούς αὐτῶν ἀνελοῦσαν, τὴν μὲν Συρίαν καταστρέ-
 ψασθαι, τῶν δὲ Κιλικίων ἀπαντησάντων αὐτῇ μετὰ
 δώρων καὶ τὸ κελεύόμενον ποιῆσειν ὁμολογούντων,
¹⁵ἐλευθέρους ἀφεῖναι τοὺς ἐκουσίως προσχωρήσαντας,
 οὓς ἀπὸ ταύτης τῆς αἰτίας μέχρι τοῦ νῦν Ἐλευθερο-
 κίλικας καλεῖσθαι. καταπολεμηῆσαι δ' αὐτὴν καὶ τὰ ⁵
 περὶ τὸν Ταῦρον ἔθνη, διάφορα ταῖς ἀλκαῖς ὄντα,
 καὶ διὰ Φρυγίας τῆς μεγάλης ἐπὶ θάλατταν κατα-
²⁰βῆναι· ἐξῆς δὲ τὴν παραθαλάττιον χώραν προσαγα-
 γομένην ὄρους θέσθαι τῆς στρατείας τὸν Κάικον
 ποταμόν. τῆς δὲ δορικτήτου χώρας ἐκλεξαμένην ⁶
 τοὺς εὐθέτους τόπους εἰς πόλεων κτίσεις οἰκοδο-
 μῆσαι πλείους πόλεις, καὶ τούτων ὁμώνυμον μίαν
²⁵ἐαυτῇ κτίσαι, τὰς δ' ἄλλας ἀπὸ τῶν τὰς ἡγεμονίας
 τὰς μεγίστας ἔχουσῶν, Κύμην, Πιτάναν, Πριήνην.

2 τὴν . . . στήλην II   8 τε om. D   12 αὐτῶν om. D
 20 προσαγομένην D   22 δορικτήτου vulg.   26 τὰς
 om. D   Πιτάνην codices   Πριήνην] πρίνειαν F, πρετ-
 τανίαν περι D, πρεττανίαν πρίμην A.

7 ταύτας μὲν οὖν οἰκίσαι παρὰ θάλατταν, ἄλλας δὲ
 πλείους ἐν τοῖς πρὸς μεσόγειον ἀνήκουσι τόποις.
 κατασχεῖν δ' αὐτὴν καὶ τῶν νήσων τινάς, καὶ μά-
 λιστα τὴν Λέσβον, ἐν ἣ κτίσαι πόλιν Μυτιλήνην
 8 ὁμώνυμον τῇ μετεχούσῃ τῆς στρατείας ἀδελφῇ. ἔπειτα ⁵
 καὶ τῶν ἄλλων νήσων τινὰς καταστρεφομένην χει-
 μασθῆναι, καὶ ποιησαμένην τῇ μητρὶ τῶν θεῶν
 εὐχὰς ὑπὲρ τῆς σωτηρίας προσενεχθῆναι νήσῳ τινὶ
 τῶν ἐρήμων· ταύτην δὲ κατὰ τινα ἐν τοῖς ὀνείροις
 φαντασίαν καθιερωῶσαι τῇ προειρημένῃ θεῷ καὶ ¹⁰
 βωμοὺς ἰδρύσασθαι καὶ θυσίας μεγαλοπρεπεῖς ἐπι-224
 τελέσαι· ὀνομάσαι δ' αὐτὴν Σαμοθράκην, ὅπερ εἶναι
 μεθερμηνευόμενον εἰς τὴν Ἑλληνικὴν διάλεκτον ἱερὰν
 νῆσον· ἐνιοὶ δὲ τῶν ἱστορικῶν λέγουσι τὸ πρὸ τοῦ
 Σάμου αὐτὴν καλουμένην ὑπὸ τῶν κατοικούντων ἐν ¹⁵
 9 αὐτῇ ποτε Θρακῶν Σαμοθράκην ὀνομασθῆναι. οὐ
 μὴν ἀλλὰ τῶν Ἀμαζόνων ἐπανελθουσῶν εἰς τὴν
 ἡπειρον μυθολογοῦσι τὴν μητέρα τῶν θεῶν εὐαρε-
 στηθεῖσαν τῇ νήσῳ ἄλλους τέ τινας ἐν αὐτῇ κατ-
 οικίσαι καὶ τοὺς ἑαυτῆς υἱοὺς τοὺς ὀνομαζομένους ²⁰
 Κορύβαντας· ἐξ οὗ δ' εἰς πατρὸς ἐν ἀπορρήτῳ
 κατὰ τὴν τελετὴν παραδίδοσθαι· καταδειξαι δὲ καὶ
 τὰ νῦν ἐν αὐτῇ συντελούμενα μυστήρια καὶ τὸ
 10 τέμενος ἕσυχον νομοθετῆσαι. περὶ δὲ τούτους τοὺς
 χρόνους Μόψον τὸν Θράκα, φηγάδα γενόμενον ὑπὸ ²⁵
 Λυκούργου τοῦ βασιλέως τῶν Θρακῶν, ἐμβαλεῖν
 εἰς τὴν χώραν τῶν Ἀμαζόνων μετὰ στρατιᾶς τῆς

4 Μυτιλήνην codices   14 τὸ πρὸ τούτου D, τὸ τοῦ
 προτοῦ C   15 καλουμένην αὐτὴν vulg.   16 τότε CD
 17 ἀμαζονίδων D   22 παραδιδόμενον vulg.   23 τὸ om. D
 25 Μόψον C   27 ἀμαζονίδων C.

συνεκπεσούσης αὐτῷ· συστρατεῦσαι δὲ καὶ Σίπυλον
 τῷ Μόψῳ τὸν Σκύθην, πεφυγαδευμένον ὁμοίως ἐκ
 τῆς ὁμόρου τῇ Θράκῃ Σκυθίας. γενομένης δὲ παρα- 11
 τάξεως, καὶ τῶν περὶ τὸν Σίπυλον καὶ Μόψον
 5 προτερησάντων, τὴν τε βασιλίσσαν τῶν Ἀμαζόνων
 Μύριναν ἀναιρεθῆναι καὶ τῶν ἄλλων τὰς πλείους.
 τοῦ δὲ χρόνου προβαίνοντος, καὶ κατὰ τὰς μάχας
 αἰὲ τῶν Θρακῶν ἐπικρατούντων, τὸ τελευταῖον τὰς
 περιλειφθείσας τῶν Ἀμαζόνων ἀνακάμψαι πάλιν εἰς
 10 Λιβύην. καὶ τὴν μὲν στρατείαν τῶν ἀπὸ Λιβύης
 Ἀμαζόνων μυθολογοῦσι τοιοῦτο λαβεῖν τὸ πέρας.

Ἡμεῖς δ' ἐπειδὴ περὶ τῶν Ἀτλαντίων ἐμνήσθη- 56
 μεν, οὐκ ἀνοίκειον ἡγούμεθα διελθεῖν τὰ μυθολο-
 γούμενα παρ' αὐτοῖς περὶ τῆς τῶν θεῶν γενέσεως,
 15 διὰ τὸ μὴ πολὺ διαλλάττειν αὐτὰ τῶν μυθολογου-
 μένων παρ' Ἑλλήσιν. οἱ τοίνυν Ἀτλάντιοι τοὺς 2
 παρὰ τὸν ὠκεανὸν τόπους κατοικοῦντες καὶ χώραν
 εὐδαίμονα νεμόμενοι πολλῷ μὲν εὐσεβείᾳ καὶ φιλαν-
 θρωπίᾳ τῇ πρὸς τοὺς ξένους δοκοῦσι διαφέρειν τῶν
 20 πλησιοχώρων, τὴν δὲ γένεσιν τῶν θεῶν παρ' αὐτοῖς
 γενέσθαι φασί. συμφωνεῖν δὲ τοῖς λεγομένοις ἢ
 αὐτῶν καὶ τὸν ἐπιφανέστατον τῶν παρ' Ἑλλήσι
 ποιητῶν ἐν οἷς παρεισάγει τὴν Ἥραν λέγουσαν
 εἴμι γὰρ ὀψομένη πολυφόρβου πείρατα γαίης,
 25 Ὠκεανὸν τε θεῶν γένεσιν καὶ μητέρα Τηθύν.
 μυθολογοῦσι δὲ πρῶτον παρ' αὐτοῖς Οὐρανὸν βα- 3

1 συνεκπεσούσης D, συνεπιπενσούσης C, συνεισπεσού-
 σης F, corr. Wess. 12 ἐπεὶ II ἀτλαντίδων D, ἀτλαν-
 τείων C 16 ἀτλάντειοι C, ἀτλαντεῖς. οἱ D 18 πολλῷ scripsi,
 πολλῇ codices, πολύ Dind. 23 ποιητῶν] ὁμηρον add. D.

σιλεῦσαι καὶ τοὺς ἀνθρώπους σποράδην οἰκοῦντας
 συναγαγεῖν εἰς πόλεως περιβολον, καὶ τῆς μὲν ἀνο-
 μίας καὶ τοῦ θηριώδους βίου παῦσαι τοὺς ὑπακού-
 οντας, εὐρόντα τὰς τῶν ἡμέρων καρπῶν χρείας καὶ
 παραθέσεις καὶ τῶν ἄλλων τῶν χρησίμων οὐκ ὀλίγα· 225
 κατακτηθῆσθαι δ' αὐτὸν καὶ τῆς οἰκουμένης τὴν 6
 πλείστην, καὶ μάλιστα τοὺς πρὸς τὴν ἑσπέραν καὶ
 4 τὴν ἄρκτον τόπους. τῶν δὲ ἄστρον γενόμενον ἐπι-
 μελῇ παρατηρητὴν πολλὰ προλέγειν τῶν κατὰ τὸν
 κόσμον μελλόντων γίνεσθαι· εἰσηγήσασθαι δὲ τοῖς 10
 ὄχλοις τὸν μὲν ἐνικυτὸν ἀπὸ τῆς τοῦ ἡλίου κινήσεως.
 τοὺς δὲ μῆνας ἀπὸ τῆς σελήνης, καὶ τὰς κατ' ἔτος
 5 ἕκαστον ὥρας διδάξαι. διὸ καὶ τοὺς πολλοὺς, ἀγνο-
 οῦντας μὲν τὴν τῶν ἄστρον αἰώνιον τάξιν, θαυ-
 μάζοντας δὲ τὰ γινόμενα κατὰ τὰς προσηφείας, ὑπο- 15
 λαβεῖν τὸν τούτων εἰσηγητὴν θείας μετέχειν φύσεως,
 μετὰ δὲ τὴν ἐξ ἀνθρώπων αὐτοῦ μετὰστασιν διὰ
 τε τὰς εὐεργεσίας καὶ τὴν τῶν ἄστρον ἐπίγνωσιν
 ἀθανάτους τιμᾶς ἀπονεῖμαι· μεταγαγεῖν δ' αὐτοῦ
 τὴν προσηγορίαν ἐπὶ τὸν κόσμον, ἅμα μὲν τῷ δοκεῖν 20
 οἰκείως ἐσχηκέναι πρὸς τὰς τῶν ἄστρον ἐπιτολὰς
 τε καὶ δῖσεις καὶ τᾶλλα τὰ γινόμενα περὶ τὸν κόσμον,
 ἅμα δὲ τῷ μεγέθει τῶν τιμῶν ὑπερβάλλειν τὰς εὐερ-
 γεσίας, καὶ πρὸς τὸν αἰῶνα βασιλέα τῶν ὅλων αὐτὸν
 ἀναγορεύσαντας. 25

57 Οὐρανοῦ δὲ μυθολογοῦσι γενέσθαι παῖδας ἐκ
 πλειόνων γυναικῶν πέντε πρὸς τοῖς τετταράκοντα,

3 ὑπακούσαντας D
 13 τοὺς] μὲν ad-l. vulg
 σπονδάσαντας τὰς Reiske

4 τὰς] δὲ τὰς D
 14 μὲν om. vulg.

8 δὲ] τὲ D
 23 τὰς]

καὶ τούτων ὀκτωκαίδεκα λέγουσιν ὑπάρχειν ἐκ Τι-
 ταίας ὄνομα μὲν ἴδιον ἔχοντας ἐκάστους¹ κοινῇ δὲ
 πάντας ἀπὸ τῆς μητρὸς ὀνομαζομένους Τιτᾶνας. τὴν 2
 δὲ Τιταίαν, σώφρονα οὔσαν καὶ πολλῶν ἀγαθῶν
 5 αἰτίαν γενομένην τοῖς λαοῖς, ἀποθεωθῆναι μετὰ τὴν
 τελευτὴν ὑπὸ τῶν εὖ παθόντων Γῆν μετονομασθεῖ-
 σαν. γενέσθαι δ' αὐτῷ καὶ θυγατέρας, ὧν εἶναι
 δύο τὰς πρεσβυτάτας πολὺ τῶν ἄλλων ἐπιφανεστά-
 τας, τὴν τε καλουμένην Βασίλειαν καὶ Ῥέαν τὴν
 10 ὑπ' ἐνίων Πανδώραν ὀνομασθεῖσαν. τούτων δὲ τὴν 3
 μὲν Βασίλειαν, πρεσβυτάτην οὔσαν καὶ σωφροσύνη
 τε καὶ συνέσει πολὺ τῶν ἄλλων διαφέρουσαν, ἐκτρέ-
 ψαι πάντας τοὺς ἀδελφοὺς κοινῇ μητρὸς εὐνοίαν
 παφεχομένην· διὸ καὶ μεγάλην μητέρα προσαγορευ-
 15 θῆναι· μετὰ δὲ τὴν τοῦ πατρὸς ἐξ ἀνθρώπων εἰς
 θεοὺς μετάστασιν, συγχωρούντων τῶν ὄχλων καὶ
 τῶν ἀδελφῶν, διαδέξασθαι τὴν βασιλείαν παρθένου
 οὔσαν ἔτι καὶ διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς σωφροσύνης
 οὐδενὶ συνοικῆσαι βουληθείσαν. ὕστερον δὲ βουλο-
 20 μένην διαδόχους τῆς βασιλείας ἀπολιπεῖν υἱούς,
 Ὑπερίονι συνοικῆσαι τῶν ἀδελφῶν ἐνί, πρὸς ὃν
 οἰκειότατα διέκειτο. γενομένων δ' αὐτῇ δύο τέκνων, 4
 Ἥλιου καὶ Σελήνης, καὶ θαυμαζομένων ἐπὶ τε τῷ
 κάλλει καὶ τῇ σωφροσύνῃ. φασὶ τοὺς ἀδελφοὺς ταύτη
 25 μὲν ἐπ' εὐτεκνία φθοροῦντας. τον δ' Ὑπερίονα
 φοβηθέντας μήποτε τὴν βασιλείαν εἰς αὐτὸν περι-

1 ὀκτωκαίδεκα] μὲν add. D   5 λαοῖς] ἄλλοις vulg.
 7 αὐτῷ D (cf. Euseb. pr. ev. II 2, 37, αὐτῶν vulg.   10 με-
 τονομασθεῖσαν CF   17 τὴν βασιλείαν] τὴν ἑξουσίαν τὴν
 Βασίλειαν CF   18 ἔτι Bekker, ἔτι δὲ codices   23 τε
 om. vulg.

σπάσῃ, πρᾶξιν ἐπιτελέσασθαι παντελῶς ἀνόσιον·
 5 συνωμοσίαν γὰρ ποιησαμένους τὸν μὲν Ὑπερίωνα
 κατασφάξαι, τὸν δ' Ἥλιον ὄντα παῖδα τὴν ἡλικίαν
 ἐμβαλόντας εἰς τὸν Ἑριδανὸν ποταμὸν ἀποπνίξαι· 226
 καταφανοῦς δὲ γενομένης τῆς ἀτυχίας, τὴν μὲν 5
 Σελήνην φιλάδελφον οὖσαν καθ' ὑπερβολὴν ἀπὸ
 τοῦ τέλους ἑαυτὴν ῥῖψαι, τὴν δὲ μητέρα ζητοῦσαν
 τὸ σῶμα παρὰ τὸν ποταμὸν σύγκοπον γενέσθαι, καὶ
 κατενεχθεῖσαν εἰς ὕπνον ἰδεῖν ὄψιν, καθ' ἣν ἔδοξεν
 ἐπιστάντα τὸν Ἥλιον παρακαλεῖν αὐτὴν μὴ θρηνεῖν 10
 τὸν τῶν τέκνων θάνατον· τοὺς μὲν γὰρ Τιτᾶνας
 τεύξεσθαι τῆς προσηκούσης τιμωρίας, ἑαυτὸν δὲ καὶ
 τὴν ἀδελφὴν εἰς ἀθανάτους φύσεις μετασχηματι-
 σθήσεσθαι θεία τινὶ προνοίᾳ· ὀνομασθήσεσθαι γὰρ
 ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων ἥλιον μὲν τὸ πρότερον ἐν οὐ- 15
 ρανῷ πῦρ ἱερὸν καλούμενον, σελήνην δὲ τὴν μήνην
 6 προσαγορευομένην. διεγερθεῖσαν δὲ καὶ τοῖς ὄχλοις
 τὸν τε ὄνειρον καὶ τὰ περὶ αὐτὴν ἀτυχήματα διελ-
 θοῦσαν ἀξιῶσαι τοῖς μὲν τετελευτηκόσιν ἀπονεῖμαι
 τιμὰς ἰσοθέους, τοῦ δ' αὐτῆς σώματος μηκέτι μη- 20
 7 δένα θιγεῖν. μετὰ δὲ ταῦτα ἐμμανῆ γενομένην καὶ
 τῶν τῆς θυγατρὸς παιγνίων τὰ δυνάμενα ψόφον
 ἐπιτελεῖν ἀρπάσασαν πλανᾶσθαι κατὰ τὴν χώραν,
 λελυμένην μὲν τὰς τρίχας, τῷ δὲ διὰ τῶν τυμπά-
 νων καὶ κυμβάλων ψόφῳ ἐνθεάζουσιν, ὥστε κατα- 25
 8 πλήττεσθαι τοὺς ὀρῶντας. πάντων δὲ τὸ περὶ αὐτὴν

4 ἐμβαλόντας] post ποταμὸν vulg. (om. Eus. pr. ev. II
 2, 39) 15 τὸ] τὸν DF 17 καὶ om. vulg. 20 μηκέτι
 om. D 24 λελυμένην Eus. l. c. (cf. c. 59, 1), καταλελυ-
 μένην codices.

πάθος ἐλεούντων, καὶ τινων ἀντεχομένων τοῦ σώ-
ματος, ἐπιγενέσθαι πλῆθος ὄμβρου καὶ συνεχεῖς
κεραυνῶν πτώσεις· ἐνταῦθα δὲ τὴν μὲν Βασιλείαν
ἀφανῆ γενέσθαι, τοὺς δ' ὄχλους θαυμάσοντας τὴν
5 περιπέτειαν τὸν μὲν Ἥλιον καὶ τὴν Σελήνην τῇ
προσηγορίᾳ καὶ ταῖς τιμαῖς μεταγαγεῖν ἐπὶ τὰ κατ'
οὐρανὸν ἄστρον, τὴν δὲ μητέρα τούτων θεόν τε
νομίσαι καὶ βωμοὺς ἰδρύσασθαι, καὶ ταῖς διὰ τῶν
τυμπάνων καὶ κυμβάλων ἐνεργείαις καὶ τοῖς ἄλλοις
10 ἅπασιν ἀπομιμουμένους τὰ περὶ αὐτὴν συμβάντα
θυσίας καὶ τὰς ἄλλας τιμὰς ἀπονεῖμαι.

Παραδέδοται δὲ τῆς θεοῦ ταύτης καὶ κατὰ τὴν 58
Φρυγίαν γένεσις. οἱ γὰρ ἐγχώριοι μυθολογοῦσι τὸ
παλαιὸν γενέσθαι βασιλέα Φρυγίας καὶ Λυδίας Μή-
15 ονα· γήμαντα δὲ Δινδύμην γεννῆσαι μὲν παιδίον
θηλυ, τρέφειν δ' αὐτὸ μὴ βουλούμενον εἰς ὄρος ἐκ-
θεῖναι τὸ προσαγορευόμενον Κύβελον. ἐνταῦθα τῷ
παιδίῳ κατὰ τινα θεῖαν πρόνοιαν τὰς τε παρδάλεις
καὶ τινα τῶν ἄλλων τῶν ἀλκῇ διαφερόντων θηρίων
20 παρέχεσθαι τὴν θηλὴν καὶ διατρέφειν, γύναια δὲ 2
τινα περὶ τὸν τόπον ποιμαίνοντα κατιδεῖν τὸ γινό-
227 μενον, καὶ θαυμάσанта τὴν περιπέτειαν ἀνελέσθαι
τὸ βρέφος, καὶ προσαγορεῦσαι Κυβέλην ἀπὸ τοῦ
τόπου. αὐξομένην δὲ τὴν παῖδα τῷ τε κάλλει καὶ
25 σωφροσύνῃ διενεγκεῖν, ἔτι δὲ συνέσει γενέσθαι θαν-
μαστὴν· τὴν τε γὰρ πολυκάλαμον σύριγγα πρῶτην
ἐπινοῆσαι καὶ πρὸς τὰς παιδικὰς καὶ χορείας εὐρεῖν

3 βασιλίσσαν D   8 καὶ ταῖς] ταῖς D   10 ἀπομιμου-
μένοις vulg.   11 θυσίας] δὲ add. D   12 καὶ om. CF
14 μητόνα D   18 τε om. vulg.   21 περὶ D, παρὰ CF.

κύμβαλα καὶ τύμπανα, πρὸς δὲ τούτοις καθαρμούς
 τῶν νοσοῦντων κτηνῶν τε καὶ νηπίων παιδῶν εἰση-
 3 γήσασθαι· διὸ καὶ τῶν βρεφῶν ταῖς ἐπώδαις σωζο-
 μένων καὶ τῶν πλείστων ὑπ' αὐτῆς ἐναγκαλιζομέ-
 νων, διὰ τὴν εἰς ταῦτα σπουδὴν καὶ φιλοστοργίαν 5
 ὑπὸ πάντων αὐτὴν ὀρεῖαν μητέρα προσαγορευθῆναι.
 συναναστρέφεσθαι δ' αὐτῇ καὶ φιλίαν ἔχειν ἐπὶ
 πλέον φασὶ Μαρσύαν τὸν Φρύγα, θαυμαζόμενον
 ἐπὶ συνέσει καὶ σωφροσύνῃ· καὶ τῆς μὲν συνέσεως
 τεκμήριον λαμβάνουσι τὸ μιμήσασθαι τοὺς φθόγ- 10
 γους τῆς πολυκαλάμου σύριγγος καὶ μετενεγκεῖν ἐπὶ
 τοὺς αὐλοὺς τὴν ὅλην ἁρμονίαν, τῆς δὲ σωφροσύ-
 νης σημεῖον εἶναί φασι τὸ μέχρι τῆς τελευτῆς ἀπεί-
 4 ρατον γενέσθαι τῶν ἀφροδισίων. τὴν οὖν Κυβέλην
 εἰς ἀκμὴν ἡλικίας ἐλθοῦσαν ἀγαπῆσαι τῶν ἐγγχωρίων 15
 τινὰ νεανίσκον τὸν προσαγορευόμενον μὲν Ἄττιν,
 ὕστερον δ' ἐπικληθέντα Πάπαν· συνελθοῦσαν δ' εἰς
 ὁμιλίαν αὐτῷ λάθρα καὶ γενομένην ἐγκνουν ἐπιγνώ-
 σθῆναι κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν ὑπὸ τῶν γονέων.
 59 διόπερ ἀναχθείσης αὐτῆς εἰς τὰ βασίλεια, καὶ τοῦ 20
 πατρὸς τὸ μὲν πρῶτον ὡς παρθένον προσδεξαμένου,
 μετὰ δὲ ταῦτα γνόντος τὴν φθοράν, καὶ τὰς τε
 τροφοὺς καὶ τὸν Ἄττιν ἀνελόντος καὶ τὰ σώματα
 ἐκρίψαντος ἄταφα, φασὶ τὴν Κυβέλην διὰ τὴν πρὸς
 τὸ μειράκιον φιλοστοργίαν καὶ τὴν ἐπὶ ταῖς τροφοῖς 25
 λύπην ἐμμανῆ γενομένην εἰς τὴν χώραν ἐκπηδῆσαι.
 καὶ ταύτην μὲν ὀλολύξουσιν καὶ τυμπανίζουσιν

2 καθηγγήσασθαι D   15 ἡλικίας] ἀφροδισίων CF
 17 δὲ κληθέντα CF   19 κατὰ τοῦτον] κατ' αὐτὸν D.

μόνην ἐπιέναι πᾶσαν χώραν, λελυμένην τὰς τρίχας,
 τὸν δὲ Μαρσύαν ἐλεοῦντα τὸ πάθος ἐκογσίως αὐτῇ
 συνακολουθεῖν καὶ συμπλανᾶσθαι διὰ τὴν προὔπαρ-
 χουσαν φιλίαν. παραγενομένους δ' αὐτοὺς πρὸς 2
 5 Διόνυσον εἰς τὴν Νῦσαν καταλαβεῖν τὸν Ἀπόλλω
 τυγχάνοντα μεγάλης ἀποδοχῆς διὰ τὴν κιθάραν, ἣν
 Ἑρμῇ ἐρεῖν φασιν, Ἀπόλλωνα δὲ πρῶτον αὐτῇ
 κατὰ τρόπον χρῆσθαι· ἐρίζοντος δὲ τοῦ Μαρσύου
 πρὸς τὸν Ἀπόλλω περὶ τῆς τέχνης, καὶ τῶν Νυσαίων
 10 ἀποδειχθέντων δικαστῶν, τὸν μὲν Ἀπόλλωνα πρῶ-
 228 τον κιθαρίσαι ψιλήν, τὸν δὲ Μαρσύαν ἐπιβαλόντα
 τοῖς αὐλοῖς καταπλήξαι τὰς ἀκοὰς τῷ ξενίζοντι, καὶ
 διὰ τὴν εὐμέλειαν δόξαι πολὺν προέχειν τοῦ προηγωνι-
 σμένου. συντεθειμένων δ' αὐτῶν παρ' ἄλληλα τοῖς 3
 15 δικασταῖς ἐπιδείκνυσθαι τὴν τέχνην, τὸν μὲν Ἀπόλ-
 λωνά φασιν ἐπιβαλεῖν τὸ δεύτερον ἁρμόττουσαν τῷ
 μέλει τῆς κιθάρας ᾠδήν, καθ' ἣν ὑπερβαλέσθαι τὴν
 προὔπαρξασαν τῶν αὐλῶν ἀποδοχὴν· τὸν δὲ πρό-
 20 τερον ἀγανακτήσαντα διδάσκειν τοὺς ἁμφοτέρους ὅτι
 παρὰ πᾶν τὸ δίκαιον αὐτὸς ἐλαττοῦται· δεῖν γὰρ
 γίνεσθαι τέχνης σύγκρισιν, οὐ φωνῆς, καθ' ἣν
 προσήκει τὴν ἁρμονίαν καὶ τὸ μέλος ἐξετάζεσθαι
 τῆς κιθάρας καὶ τῶν αὐλῶν· καὶ πρὸς τοῦτοις ἕδι-
 25 κον εἶναι δύο τέχνας ἅμα πρὸς μίαν συγκρίνεσθαι.
 τὸν δὲ Ἀπόλλω μυθολογοῦσιν εἰπεῖν ὥς οὐδὲν αὐ-
 τὸν πλεονεκτοίη· καὶ γὰρ τὸν Μαρσύαν τὸ παρα- 4
 πλήσιον αὐτῷ ποιεῖν, εἰς τοὺς αὐλοὺς ἐμφυσῶντα·

1 καταλελυμένην Π   3 παρακολουθεῖν Π   13 ἐμμέ-
 λειαν Reiske   17 ὑπερβάλλεσθαι D   20 παρ' ἅπαν D
 23 αὐλῶν] αὐτῶν αὐλῶν D   25 αὐτὸς Π.

δεῖν οὖν ἢ τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἴσην ἀμφοτέροις
 δίδοσθαι τῆς κράσεως, ἢ μηδέτερον τῷ στόματι
 διαγωνιζόμενον διὰ μόνων τῶν χειρῶν ἐνδείκνυσθαι
 5 τὴν ἰδίαν τέχνην. ἐπικρινάντων δὲ τῶν ἀκροατῶν
 τὸν Ἀπόλλω δικαιότερα λέγειν, συγκριθῆναι πάλιν 5
 τὰς τέχνας, καὶ τὸν μὲν Μαρσύαν λειψθῆναι, τὸν
 δ' Ἀπόλλω διὰ τὴν ἔριν πικρότερον χρησάμενον
 ἐκδεῖραι ζῶντα τὸν ἡττηθέντα. ταχὺ δὲ μεταμελη-
 θέντα καὶ βαρέως ἐπὶ τοῖς ὑπ' αὐτοῦ πραχθεῖσιν
 ἐνέγκαντα τῆς κιθάρας ἐκρῆξαι τὰς χορδὰς καὶ τὴν 10
 6 εὐρημένην ἁρμονίαν ἀφανίσαι. ταύτης δ' ὕστερον
 Μούσας μὲν ἀνευρεῖν τὴν μέσην, Λίνον δὲ τὴν
 λίχανον, Ὀρφέα δὲ καὶ Θαμύραν ὑπάτην καὶ παρυ-
 πάτην. τὸν δ' Ἀπόλλω φασὶν εἰς τὸ ἄντρον τοῦ
 Διονύσου τὴν τε κιθάραν καὶ τοὺς αὐλοὺς ἀναθέντα, 15
 καὶ τῆς Κυβέλης ἐρασθέντα, συμπλανηθῆναι ταύτη
 7 μέχρι τῶν Ὑπερβορέων. κατὰ δὲ τὴν Φρυγίαν ἐμ-
 πεσοῦσης νόσου τοῖς ἀνθρώποις καὶ τῆς γῆς ἀκάρ-
 που γενομένης, ἐπερωτησάντων τῶν ἀτυχούντων τὸν
 θεὸν περὶ τῆς τῶν κακῶν ἀπαλλαγῆς προστάξαι 20
 φασὶν αὐτοῖς θάψαι τὸ Ἄττιδος σῶμα καὶ τιμᾶν τὴν
 Κυβέλην ὡς θεόν. διόπερ τοὺς Φρύγας ἡφανισμένον
 τοῦ σώματος διὰ τὸν χρόνον εἰδωλον κατασκευάσαι
 τοῦ μειρακίου, πρὸς ᾧ θρηνοῦντας ταῖς οἰκείαις
 τιμαῖς τοῦ πάθους ἐξιλάσκεσθαι τὴν τοῦ παρανο- 25

1 ἴσην om. II   2 κράσεως Eichstädt, κρίσεως libri,
 χρήσεως Wess.   4 τέχνην] χρείαν II   6 Μαρσύαν] πάλιν
 add. D¹   13 Θάμυριν II; τὴν add. Eich.   16 ταύτη
 αὐτῇ D (et Eus. pr. ev. II 2, 44)   19 τῶν ἀτυχούντων
 τὸν θεόν Dindorf, τὸν θεὸν ἀτυχούντων D, τὸν θεόν vulg.
 23 διὰ τὸν χρ. ἡφ. τοῦ σώματος vulg.

μηθέντος μῆνιν· ὅπερ μέχρι τοῦ καθ' ἡμᾶς βίου
 ποιούντας αὐτοὺς διατελεῖν. τῆς δὲ Κρβέλης τὸ 8
 παλαιὸν βωμοὺς ἰδρυσάμενους θυσίας ἐπιτελεῖν κατ'
 ἔτος· ὕστερον δ' ἐν Πισινοῦντι τῆς Φρυγίας κατα-
 5 σκευάσαι νεῶν πολυτελῇ καὶ τιμᾷ καὶ θυσίας
 καταδείξαι μεγαλοπρεπεστάτας, Μίδου τοῦ βασιλέως
 εἰς ταῦτα συμφιλοκαλήσαντος· τῷ δ' ἀγάλματι τῆς
 θεοῦ παραστῆσαι παρδάλεις καὶ λέοντας διὰ τὸ δο-
 229 κεῖν ὑπὸ τούτων πρῶτον τραφῆναι. περὶ μὲν οὖν
 10 μητρὸς θεῶν τοιαῦτα μυθολογεῖται παρὰ τε τοῖς
 Φρυγῶσι καὶ τοῖς Ἀτλαντίοις τοῖς παρὰ τὸν ὠκεανὸν
 οἰκοῦσιν.

Μετὰ δὲ τὴν Ὑπερίονος τελευτὴν μυθολογοῦσι 60
 τοὺς υἱοὺς τοῦ Οὐρανοῦ διελέσθαι τὴν βασιλείαν,
 15 ὧν ὑπάρχειν ἐπιφανεστάτους Ἀτλαντα καὶ Κρόνον.
 τούτων δὲ τὸν μὲν Ἀτλαντα λαχεῖν τοὺς παρὰ τὸν
 ὠκεανὸν τόπους, καὶ τοὺς τε λαοὺς Ἀτλαντίους
 ὀνομάσαι καὶ τὸ μέγιστον τῶν κατὰ τὴν χώραν ὄρων
 ὁμοίως Ἀτλαντα προσαγορεῦσαι. φασὶ δ' αὐτὸν τὰ 2
 20 περὶ τὴν ἀστρολογίαν ἐξακριβῶσαι καὶ τὸν σφαιρι-
 κὸν λόγον εἰς ἀνθρώπους πρῶτον ἐξενεγκεῖν· ἅψ'
 ἧς αἰτίας δόξαι τὸν σύμπαντα κόσμον ἐπὶ τῶν
 Ἀτλαντος ὤμων ὀχεῖσθαι, τοῦ μύθου τὴν τῆς σφαίρας
 εὐρεσιν καὶ καταγραφὴν αἰνιττομένου. γενέσθαι δ'
 25 αὐτῷ πλείους υἱούς, ὧν ἓνα διενεγκεῖν εὐσεβεῖα
 καὶ τῇ πρὸς τοὺς ἀρχομένους δικαιοσύνη καὶ φιλαν-
 θρωπία, τὸν προσαγορευόμενον Ἑσπερον. τοῦτον 3

3 ἰδρυσάμενης vulg. 6 μεγαλοπρεπεστέρως D Μήδου
 codices 9 πρῶτως CF 11 τοῖς παρὰ] κατὰ D 16 παρὰ]
 περὶ D 19 προσαγορεύεσθαι D 24 διαγραφὴν C.

δ' ἐπὶ τὴν κορυφὴν τοῦ Ἀτλαντος ὄρους ἀναβαίνοντα
 καὶ τὰς τῶν ἄστρον παρατηρήσεις ποιούμενον ἐξαί-
 φνης ὑπὸ πνευμάτων συναρπαγέντα μεγάλων ἄφαν-
 τον γενέσθαι· διὰ δὲ τὴν ἀρετὴν αὐτοῦ τὸ πάθος
 τὰ πλήθη ἐλέησαντα τιμὰς ἀθανάτους ἀπονεῖμαι καὶ 5
 τὸν ἐπιφανέστατον τῶν κατὰ τὸν οὐρανὸν ἀστέ-
 4 ρων ὁμωνύμως ἐκείνῳ προσαγορευῆσαι. ὑπάρξει δ'
 Ἀτλαντι καὶ θυγατέρας ἐπτά, τὰς κοινῶς μὲν ἀπὸ
 τοῦ πατρὸς καλουμένας Ἀτλαντίδας, ἰδίᾳ δ' ἐκάστην
 ὀνομαζομένην Μαῖαν, Ἡλέκτραν, Ταυγέτην, Στερό- 10
 πην, Μερόπην, Ἀλκυνόην, καὶ τελευταίαν Κελαινώ.
 ταύτας δὲ μιγείσας τοῖς ἐπιφανεστάτοις ἥρωσι καὶ
 θεοῖς ἀρχηγούς καταστῆναι τοῦ [πλείστου] γένους
 τῶν ἀνθρώπων, τεκούσας τοὺς δι' ἀρετὴν θεοὺς καὶ
 ἥρωας ὀνομασθέντας, οἷον τὴν πρεσβυτάτην Μαῖαν 15
 Διὶ μιγείσαν Ἑρμῇ τεκνῶσαι, πολλῶν εὐρετὴν γενό-
 μενον τοῖς ἀνθρώποις· παραπλησίως δὲ καὶ τὰς
 ἄλλας Ἀτλαντίδας γεννῆσαι παῖδας ἐπιφανεῖς, ὧν
 τοὺς μὲν ἐθνῶν, τοὺς δὲ πόλεων γενέσθαι κτίστας.
 5 διόπερ οὐ μόνον παρ' ἐνίοις τῶν βαρβάρων, ἀλλὰ 20
 καὶ παρὰ τοῖς Ἕλλησι τοὺς πλείστους τῶν ἀρχαιο-
 τάτων ἡρώων εἰς ταύτας ἀναφέρειν τὸ γένος. ὑπάρ-
 ξαι δ' αὐτάς καὶ σώφρονας διαφερόντως, καὶ μετὰ
 τὴν τελευταίην τυχεῖν ἀθανάτου τιμῆς παρ' ἀνθρώποις
 [καὶ] καθιδρυθείσας ἐν τῷ κόσμῳ καὶ τῇ τῶν Πλει- 25
 ᾶδων προσηγορίᾳ περιληφθείσας. ἐκλήθησαν δὲ αἱ

4 τὸ] τοῦτο τὸ D   9 τοῦ om. D   10 ἀστεροπὴν II
 12 εὐφροεστάτοις II (et Eus. pr. ev. II 2, 46)   13 πλεί-
 στον om. DF   25 καὶ del. Dind.   πλιάδων D   26 αἱ
 add. Reiske.

Ἀτλαντίδες καὶ νύμφαι διὰ τὸ τοὺς ἐγγχωρίους κοινῇ τὰς γυναῖκας νύμφας προσαγορεύειν.

Κρόνον δὲ μυθολογοῦσιν, ἀδελφὸν μὲν Ἀτλαν- 61
τος ὄντα, διαφέροντα δ' ἄσεβείᾳ καὶ πλεονεξίᾳ, γῆ-
5 μαι τὴν ἀδελφὴν Ῥέαν, ἐξ ἧς γεννῆσαι Δία τὸν
230 Ὀλύμπιον ὕστερον ἐπικληθέντα. γεγονέναι δὲ καὶ
ἕτερον Δία, τὸν ἀδελφὸν μὲν Οὐρανοῦ, τῆς δὲ
Κρήτης βασιλεύσαντα, τῇ δόξῃ πολὺ λειπόμενον τοῦ
μεταγενεστέρου. τοῦτον μὲν οὖν βασιλεῦσαι τοῦ 2
10 σύμπαντος κόσμου, τὸν δὲ προγενέστερον, δυναστεύ-
οντα τῆς προειρημένης νήσον, δέκα παῖδας γεννῆσαι
τοὺς ὀνομασθέντας Κούρητας· προσαγορεύσαι δὲ καὶ
τὴν νῆσον ἀπὸ τῆς γυναικὸς Ἰδαίαν, ἐν ᾗ καὶ
τελευτήσαντα ταφῆναι, δεικνυμένου τοῦ τὴν ταφὴν
15 δεξαμένου τόπου μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων. οὐ 3
μὴν οἱ γε Κρηῖτες ὁμολογούμενα τούτοις μυθολο-
γοῦσι, περὶ ὧν ἡμεῖς ἐν τοῖς περὶ Κρήτης τὰ κατὰ
μέρος ἀναγράψομεν· δυναστεῦσαι δὲ φασὶ τὸν Κρό-
νον κατὰ Σικελίαν καὶ Αἰθύνῃ, ἔτι δὲ τὴν Ἰταλίαν,
20 καὶ τὸ σύνολον ἐν τοῖς πρὸς ἐσπέραν τόποις συστή-
σασθαι τὴν βασιλείαν· παρὰ πᾶσι δὲ φρουραῖς δια-
κατέχειν τὰς ἀκροπόλεις καὶ τοὺς ὀχυροὺς τῶν τόπων
[τούτων]· ἂφ' οὗ δὴ μέχρι τοῦ νῦν χρόνου κατὰ
τε τὴν Σικελίαν καὶ τὰ πρὸς ἐσπέραν νεύοντα μέρη
25 πολλοὺς τῶν ὑψηλῶν τόπων ἀπ' ἐκείνου Κρόνια
προσαγορεύεσθαι. Κρόνον δὲ γενόμενον υἱὸν Δία 4
τὸν ἐναντίον τῷ πατρὶ βίον ζηλῶσαι, καὶ παρεχό-
μενον ἑαυτὸν πᾶσιν ἐπιεικῇ καὶ φιλόανθρωπον ὑπὸ

1 καί] καὶ αἱ II 16 μυθολογοῦσι] ἱστοροῦσι II
17 κρητῶν D 22 ἰσχυροὺς D 23 τούτων del. Dind.

τοῦ πλήθους πατέρα προσαγορευθῆναι. διαδέξασθαι δ' αὐτόν φασι τὴν βασιλείαν οἱ μὲν ἔκουσίως τοῦ πατρὸς παρὰχωρήσαντος, οἱ δ' ὑπὸ τῶν ὄχλων αἰρεθέντα διὰ τὸ μῖσος τὸ πρὸς τὸν πατέρα· ἐπιστρατεύσαντος δ' ἐπ' αὐτόν τοῦ Κρόνου μετὰ τῶν Τιτά-⁵ νων κρατῆσαι τῇ μάχῃ τὸν Δία, καὶ κύριον γενόμενον τῶν ὅλων ἐπελθεῖν ἅπασαν τὴν οἰκουμένην, εὐεργετοῦντα τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων. διενεγκεῖν δ' αὐτόν καὶ σώματος ῥώμῃ καὶ ταῖς ἄλλαις ἀπάσαις ἀρεταῖς, καὶ διὰ τοῦτο ταχὺ κύριον γενέσθαι τοῦ¹⁰ σύμπαντος κόσμου. καθόλου δ' αὐτόν τὴν ἅπασαν σπουδὴν ἔχειν εἰς κόλασιν μὲν τῶν ἀσεβῶν καὶ πονηρῶν, εὐεργεσίαν δὲ τῶν ὄχλων. ἀνθ' ὧν μετὰ τὴν ἐξ ἀνθρώπων μετάστασιν ὀνομασθῆναι μὲν Ζῆνα διὰ τὸ δοκεῖν τοῦ καλῶς ζῆν αἴτιον γενέσθαι τοῖς¹⁵ ἀνθρώποις, καθιδρυθῆναι δ' ἐν τῷ κόσμῳ τῇ τῶν εὖ παθόντων τιμῇ, πάντων προθύμως ἀναγορευόντων θεὸν καὶ κύριον εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ σύμπαντος κόσμου. τῶν μὲν οὖν παρὰ τοῖς Ἀτλαντίοις θεολογούμενων τὰ κεφάλαια ταῦτ' ἔστιν.

62 Ἡμεῖς δ' ἐπεὶ προειρήκαμεν ἐν τοῖς Αἰγυπτιακοῖς περὶ τῆς τοῦ Διονύσου γενέσεως καὶ τῶν ὑπ' αὐτοῦ πραχθέντων ἀκολούθως ταῖς ἐγγωρίοις ἱστορίαις, οἵκεῖον εἶναι διαλαμβάνομεν προσθεῖναι τὰ μυθολογούμενα περὶ τοῦ θεοῦ τούτου παρὰ τοῖς²⁵ Ἕλλησι. τῶν δὲ παλαιῶν μυθογράφων καὶ ποιητῶν περὶ Διονύσου γεγραφότων ἀλλήλοις ἀσύμφωνα καὶ πολλοὺς καὶ τερατώδεις λόγους καταβιβλημένων, 231

2 φασί om. CF ἑκόντος II (et Eus. pr. ev. II 2, 49)
13 ὄχλων] ἀγαθῶν Eus. l. c. 19 μυθολογούμενων D

δυσχερές ἐστὶν ὑπὲρ τῆς γενέσεως τοῦ θεοῦ τούτου
καὶ τῶν πράξεων καθαρῶς εἰπεῖν. οἱ μὲν γὰρ ἓνα
Διόνυσον, οἱ δὲ τρεῖς γεγονέναι παραδεδώκασιν,
εἰσὶ δ' οἱ γένεσιν μὲν τούτου ἀνθρωπόμορφον μὴ
5 γεγονέναι τὸ παράπαν ἀποφαινόμενοι, τὴν δὲ τοῦ
οἴνου δόσιν Διόνυσον εἶναι νομίζοντες. διόπερ ἡμεῖς 3
τῶν παρ' ἑκάστοις λεγομένων τὰ κεφάλαια πειρασό-
μεθα συντόμως ἐπιδραμεῖν.

Οἱ τοίνυν φυσιολογοῦντες περὶ τοῦ θεοῦ τού-
10 του καὶ τὸν ἀπὸ τῆς ἀμπέλου καρπὸν Διόνυσον
ὀνομάζοντες φασι τὴν γῆν αὐτομάτως μετὰ τῶν ἄλ-
λων φυτῶν ἐνεγκεῖν τὴν ἄμπελον, ἀλλ' οὐκ ἐξ ἀρχῆς
ὑπὸ τινος εὑρετοῦ φυτευθῆναι. τεκμήριον δ' εἶναι 4
τούτου τὸ μέχρι τοῦ νῦν ἐν πολλοῖς τόποις ἀγρίας
15 ἀμπέλους φύεσθαι, καὶ καρποφορεῖν αὐτὰς παρα-
πλησίως ταῖς ὑπὸ τῆς ἀνθρωπίνης ἐμπειρίας χει-
ρουργουμέναις. διμήτορα δὲ τὸν Διόνυσον ὑπὸ τῶν 5
παλαιῶν ὠνομάσθαι, μιᾶς μὲν καὶ πρώτης γενέσεως
ἀριθμουμένης ὅταν τὸ φυτὸν εἰς τὴν γῆν τεθῇ
20 λαμβάνη τὴν αὔξησιν, δευτέρας δ' ὅταν βροίθῃ καὶ
τοὺς βότρους πεπαίνη, ὥστε τὴν μὲν ἐκ γῆς, τὴν
δ' ἐκ τῆς ἀμπέλου γένεσιν τοῦ θεοῦ νομίζεσθαι.
παραδεδωκότων δὲ τῶν μυθογράφων καὶ τρίτην 6
γένεσιν, καθ' ἣν φασι τὸν θεὸν ἐκ Διὸς καὶ Δήμη-
25 τρος τεκνωθέντα διασπασθῆναι μὲν ὑπὸ τῶν γηγε-
νῶν καὶ καθεψηθῆναι, πάλιν δ' ὑπὸ τῆς Δήμητρος
τῶν μελῶν συναρμοσθέντων ἐξ ἀρχῆς νέον γεννη-

2 καθαρῶς om. CF 4 μὴ] μήτε D, μηδὲ A 5 ἀπο-
φαίνονται D 12 τὴν] καὶ τὴν A 17 τὸν om. vulg.
20 βροίθῃ] καρποφορεῖ CF 22 ὀνομάζεσθαι D 27 γεννη-
θῆναι vulg.

θῆναι, εἰς φυσικὰς τινὰς αἰτίας μετὰγονσι τοὺς
 7 τοιούτους λόγους. Διὸς μὲν γὰρ καὶ Δήμητρος αὐτὸν
 λέγεσθαι διὰ τὸ τὴν ἄμπελον ἐκ τε γῆς καὶ ὕμβρων
 λαμβάνουσαν τὴν αὖξησιν καρποφορεῖν τὸν ἐκ τοῦ
 βότρυος ἀποθλιβόμενον οἶνον· τὸ δ' ὑπὸ τῶν γηγε- 5
 νῶν νέον ὄντα διασπασθῆναι δηλοῦν τὴν ὑπὸ τῶν
 γεωργῶν συγκομιδὴν τῶν καρπῶν, [διὰ τὸ τοὺς
 ἀνθρώπους τὴν γῆν Δήμητραν νομίζειν·] τὴν δὲ
 καθέψησιν τῶν μελῶν μεμυθοποιηθῆναι διὰ τὸ τοὺς
 πλείστους ἔψειν τὸν οἶνον καὶ μίσγοντας εὐωδεστέ- 10
 ραν αὐτοῦ καὶ βελτίονα τὴν φύσιν κατασκευάζειν·
 τὸ δὲ τὰ ὑπὸ τῶν γηγενῶν λυμανθέντα τῶν μελῶν
 ἄρμωσθέντα πάλιν ἐπὶ τὴν προγεγενημένην φύσιν
 ἀποκαθίστασθαι παρεμφαίνειν ὅτι πάλιν ἡ γῆ τὴν
 τρυγηθεῖσαν ἄμπελον καὶ τμηθεῖσαν ταῖς κατ' ἔτος 15
 ὥραις εἰς τὴν προϋπάρξασαν ἐν τῷ καρποφορεῖν
 ἀκμὴν ἀποκαθίστησι. καθόλου γὰρ ὑπὸ τῶν ἀρ-
 χαίων ποιητῶν καὶ μυθογράφων τὴν Δήμητραν γῆν
 8 μητέρα προσαγορεύεσθαι. σύμφωνα δὲ τούτοις εἶναι
 τὰ τε δηλούμενα διὰ τῶν Ὀρφικῶν ποιημάτων καὶ 20
 τὰ παρεισαγόμενα κατὰ τὰς τελετάς, περὶ ὧν οὐ
 9 θέμις τοῖς ἀμνήτοις ἱστορεῖν τὰ κατὰ μέρος. ὁμοίως
 δὲ καὶ τὴν ἐκ Σεμέλης γένεσιν εἰς φυσικὰς ἀρχὰς
 ἀνάγουσιν, ἀποφαινόμενοι Θυῶνῃν ὑπὸ τῶν ἀρχαίων
 τὴν γῆν ὠνομάσθαι, καὶ τεθεῖσθαι τὴν προσηγορίαν 232
 [καὶ] Σεμέλην μὲν ἀπὸ τοῦ σεμνὴν εἶναι τῆς θεοῦ 26

1 ἀνάγουσι II 3 τε] τῆς D ὄμβρου CF 7 διὰ —
 νομίζειν del. Reiske 10 καὶ μίσγοντας om. II 11 κατα-
 σκευάζοντας II 12 τὸ δὲ τὰ Dindorf, τὰ δ' libri 14 πάλιν
 ὅτι vulg.; πάλιν del. Dind. 25 τὴν περ.] διττὴν περ.
 Wurm 26 καὶ del. Eich.

ταύτης τὴν ἐπιμέλειαν καὶ τιμὴν, Θυώνην δ' ἀπὸ
 τῶν θυομένων αὐτῇ θυσιῶν καὶ θυηλῶν. δις δ' 10
 αὐτοῦ τὴν γένεσιν ἐκ Διὸς παραδεδοῖσθαι διὰ τὸ
 δοκεῖν μετὰ τῶν ἄλλων ἐν τῷ κατὰ τὸν Δευκαλίωνα
 5 κατακλυσμῷ φθαρῆναι καὶ τούτους τοὺς καρπούς,
 καὶ μετὰ τὴν ἐπομβρίαν πάλιν ἀναφύντων ὥσπερ
 δευτέραν ἐπιφάνειαν ταύτην ὑπάρχει τοῦ θεοῦ παρ'
 ἀνθρώποις, καθ' ἣν ἐκ τοῦ Διὸς μηροῦ γενέσθαι
 πάλιν τὸν θεὸν [τοῦτον] μεμυθοποιῆσθαι. οἱ μὲν
 10 οὖν τὴν χρεῖαν καὶ δύναμιν τοῦ κατὰ τὸν οἶνον
 εὐρήματος ἀποφαινόμενοι Διόνυσον ὑπάρχειν τοι-
 αῦτα περὶ αὐτοῦ μυθολογοῦσι. τῶν δὲ μυθογρά- 63
 φων οἱ σωματοειδῇ τὸν θεὸν παρεισάγοντες τὴν
 μὲν εὐρεσιν τῆς ἀμπέλου καὶ φυτεῖαν καὶ πᾶσαν
 15 τὴν περὶ τὸν οἶνον πραγματείαν συμφώνως αὐτῷ
 προσάπτουσι, περὶ δὲ τοῦ πλείους γερονέναι Διο-
 νύσου ἀμφισβητοῦσιν. ἔνιοι μὲν γὰρ ἓνα καὶ τὸν 2
 αὐτὸν ἀποφαίνονται γενέσθαι τὸν τε καταδείξαντα
 τὰ κατὰ τὰς οἴνοποιίας καὶ συγκομιδὰς τῶν ξυλλί-
 20 νων καλουμένων καρπῶν καὶ τὸν στρατευσάμενον
 ἐπὶ πᾶσαν τὴν οἴκουμένην, ἔτι δὲ τὸν τὰ μυστήρια
 καὶ τελετὰς καὶ βακχείας εἰσηγησάμενον· ἔνιοι δέ,
 καθάπερ προεῖπον, τρεῖς ὑποστησάμενοι γερονέναι
 κατὰ διεστηκότας χρόνους, ἑκάστῳ προσάπτουσιν
 25 ἰδίας πράξεις· καὶ φασὶ τὸν μὲν ἀρχαιώτατον Ἴνδον 3
 γερονέναι, καὶ τῆς χώρας αὐτομάτως διὰ τὴν εὐ-
 κρασίαν φερούσης πολλὴν ἀμπελον πρῶτον τοῦτον
 ἀποθλῖψαι βότρουας καὶ τὴν χρεῖαν τῆς περὶ τὸν

οἶνον φύσεως ἐπινοῆσαι, ὁμοίως δὲ καὶ τῶν σύκων
καὶ τῶν ἄλλων ἀκροδρῶν τὴν καθήκουσαν ἐπιμέ-
λειαν ποιήσασθαι, καὶ καθόλου τὰ πρὸς τὴν συγκο-
μιδὴν καὶ παράθεσιν τούτων τῶν καρπῶν ἐπινοῆσαι.
τὸν αὐτὸν δὲ καὶ καταπώγωνα λέγουσι γενέσθαι ⁵
διὰ τὸ τοῖς Ἰνδοῖς νόμιμον εἶναι μέχρι τῆς τελευτῆς
⁴ ἐπιμελῶς ὑποτρέφειν τοὺς πώγωνας. τὸν δ' οὖν
Διόνυσον ἐπελθόντα μετὰ στρατοπέδου πᾶσαν τὴν
οἰκουμένην διδάξαι τὴν τε φυτείαν τῆς ἀμπέλου
καὶ τὴν ἐν ταῖς ληνοῖς ἀπόθλιψιν τῶν βοτρῶν. ¹⁰
ἀφ' οὗ Ἀθηναῖον αὐτὸν ὀνομασθῆναι. ὁμοίως δὲ
καὶ τῶν ἄλλων εὐρημάτων μεταδόντα πᾶσι τυχεῖν
αὐτὸν μετὰ τὴν ἐξ ἀνθρώπων μετάστασιν ἀθανάτου
⁵ τιμῆς παρὰ τοῖς εὖ παθοῦσιν. δείκνυσθαι δὲ παρ'
Ἰνδοῖς μέχρι τοῦ νῦν τὸν τε τόπον ἐν ᾧ συνέβη ¹⁵
γενέσθαι τὸν θεὸν καὶ προσηγορίας πόλεων ἀπ'
αὐτοῦ, κατὰ τὴν τῶν ἐγχωρίων διάλεκτον· καὶ πολλὰ
ἕτερα διαμένειν ἀξιόλογα τεκμήρια τῆς παρ' Ἰνδοῖς
⁶⁴ γενέσεως, περὶ ὧν μακρὸν ἂν εἰη γράφειν. δεύτε-
ρον δὲ μυθολογοῦσι γενέσθαι Διόνυσον ἐκ Διὸς ²⁰
καὶ Φερσεφόνης, ὥς δέ τινες, ἐκ Δήμητρος. τοῦτον
δὲ παρεισάγουσι πρῶτον βοῦς ὑπ' ἄροτρον ζευξαι,
τὸ πρὸ τοῦ ταῖς χερσὶ τῶν ἀνθρώπων τὴν γῆν
κατεργαζομένων. πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα φιλοτέχνης ²³³
ἐπινοῆσαι τῶν πρὸς τὴν γεωργίαν χρησίμων, δι' ²⁵

1 τῶν Dindorf, τὴν τῶν libri   2 τῶν] τὴν τῶν C
ἐπιμέλειαν Dindorf, ἐπιμέλειαν καὶ παράδοξον παράδοσιν D,
ἐπιμέλειαν καὶ παράδοσιν II   4 καὶ παράθεσιν add.
Dind. ἐπινοῆσαι] διὸ καὶ ληναῖον ὀνομασθῆναι add. co-
dices   5 γενέσθαι om. II   16 ἀπ' Dindorf, ὑπ' codices
20 γενέσθαι om. D   23 τοῦ] τούτου D

ὦν ἀπολυνθῆναι τοὺς ὄχλους τῆς πολλῆς κακοπα-
 θείας· ἀνθ' ὧν τοὺς εὖ παθόντας ἀπονεῖμαι τιμὰς ²
 ἰσοθέους αὐτῷ καὶ θυσίας, προθύμως ἀλλάντων ἀν-
 θρώπων διὰ τὸ μέγεθος τῆς εὐεργεσίας ἀπονειμάν-
⁵ των τὴν ἀθανασίαν. παράσημον δ' αὐτῷ ποιῆσαι
 κέρατα τοὺς κατασκευάζοντας τὰς γραφὰς ἢ τοὺς
 ἀνδριάντας, ἅμα μὲν δηλοῦντας ἑτέραν Διονύσου
 φύσιν, ἅμα δὲ ἀπὸ τῆς περὶ τὸ ἄροτρον εὐρέσεως
 ἐμφαίνοντας τὸ μέγεθος τῆς ἐπινοηθείσης τοῖς γε-
¹⁰ ωργοῖς εὐχρηστίας. τρίτον δὲ γενέσθαι Διόνυσόν ³
 φασιν ἐν Θήβαις ταῖς Βοιωτίαις ἐκ Διὸς καὶ Σεμέ-
 λης τῆς Κάδμου. μυθολογοῦσι γὰρ ἐρασθέντα Δία
 μιγῆναι πλεονάκεις αὐτῇ διὰ τὸ κάλλος, τὴν δ' Ἥραν
 ζηλοτυποῦσαν καὶ βουλομένην τιμωρίᾳ περιβαλεῖν
¹⁵ τὴν ἄνθρωπον, ὁμοιωθῆναι μὲν τινι τῶν ἀποδοχῆς
 τυγχανουσῶν παρ' αὐτῇ γυναικῶν, παρακρούσασθαι
 δὲ τὴν Σεμέλην· εἰπεῖν γὰρ πρὸς αὐτὴν ὅτι καθῆ- ⁴
 κον ἦν τὸν Δία μετὰ τῆς αὐτῆς ἐπιφανείας τε καὶ
 τιμῆς ποιεῖσθαι τὴν ὁμιλίαν ἥπερ χρᾶται κατὰ τὴν
²⁰ πρὸς τὴν Ἥραν συμπεριφοράν. διὸ καὶ τὸν μὲν
 Δία, τῆς Σεμέλης ἀξιούσης τυγχάνειν τῶν ἴσων
 Ἥρας τιμῶν, παραγενέσθαι μετὰ βροντῶν καὶ κεραυ-
 νῶν, τὴν δὲ Σεμέλην οὐχ ὑπομείναςαν τὸ μέγεθος
 τῆς περιστάσεως τελευτῆσαι καὶ τὸ βρέφος ἐκτρῶσαι
²⁵ πρὸ τοῦ καθήκοντος χρόνου. καὶ τοῦτο μὲν τὸν ⁵
 Δία ταχέως εἰς τὸν ἑαυτοῦ μηρὸν ἐγκρούσαι· μετὰ
 δὲ ταῦτα τοῦ κατὰ φύσιν τῆς γενέσεως χρόνου τὴν

7 ἑτέρου CF 10 γενέσθαι] λέγεσθαι D 15 ὁμοιω-
 θῆναι vulg. 16 αὐτῆς CF 18 αὐτῆς om. CF 27 τὴν
 om. CF.

τελείαν αὔξησιν ποιήσαντος ἀπενεγκεῖν τὸ βρέφος
 6 εἰς Νῦσαν τῆς Ἀραβίας. ἐνταῦθα δ' ὑπὸ νυμφῶν
 τραφέντα τὸν παῖδα προσαγορευθῆναι μὲν ἀπὸ τοῦ
 πατρὸς καὶ τοῦ τόπου Διόνυσον, γενόμενον δὲ τῷ
 κάλλει διάφορον τὸ μὲν πρῶτον ἐν χορείαις καὶ 5
 γυναικῶν θιάσοις καὶ παντοδαπῇ τρυφῇ καὶ παιδιᾷ
 διατελεῖν· μετὰ δὲ ταῦτα στρατόπεδον ἐκ τῶν γυναι-
 κῶν συναγαρόντα καὶ θύρσοις καθοπλίσαντα στρα-
 7 τείαν ἐπὶ πᾶσαν ποιήσασθαι τὴν οἰκουμένην. κατα-
 δεῖξαι δὲ καὶ τὰ περὶ τὰς τελετὰς καὶ μεταδοῦναι 10
 τῶν μυστηρίων τοῖς εὐσεβέσι τῶν ἀνθρώπων καὶ
 δίκαιον βίον ἀσχοῦσι, πρὸς δὲ τούτοις πανταχοῦ
 πανηγύρεις ἄγειν καὶ μουσικοὺς ἀγῶνας συντελεῖν,
 καὶ τὸ σύνολον συλλύοντα τὰ νείκη τῶν ἐθνῶν καὶ
 πόλεων ἀντὶ τῶν στάσεων καὶ τῶν πολέμων ὁμόνοιαν 15
 65 καὶ πολλὴν εἰρήνην κατασκευάζειν. διαβοηθείσης
 δὲ κατὰ πάντα τόπον τῆς τοῦ θεοῦ παρουσίας, καὶ
 διότι πᾶσιν ἐπιεικῶς προσφερόμενος πολλὰ συμ-
 βάλλεται πρὸς τὴν ἐξημέρωσιν τοῦ κοινοῦ βίου,
 πανδημεὶ συναντᾶν αὐτῷ καὶ προσδέχεσθαι μετὰ 20
 2 πολλῆς χαρᾶς. ὀλίγων δ' ὄντων τῶν δι' ὑπερη-
 φανίαν καὶ ἀσέβειαν καταφρονούντων καὶ φασκόντων
 τὰς μὲν βάκχας δι' ἀκρασίαν αὐτὸν περιάγεσθαι,
 τὰς δὲ τελετὰς καὶ τὰ μυστήρια φθορᾶς ἕνεκα τῶν 234
 ἀλλοτρίων γυναικῶν καταδεικνύειν, κολάζεσθαι τοὺς 25
 3 τοιοῦτους ὑπ' αὐτοῦ παραχοῆμα. ἐνίστε γὰρ τῇ τῆς
 θείας φύσεως ὑπεροχῇ χρώμενον τιμωρεῖσθαι τοὺς
 ἀσεβεῖς, ποτὲ μὲν αὐτοῖς ἐμβάλλοντα μανίαν, ποτὲ

13 πανηγύρεις ἄγειν πανταχοῦ D
 14 τὰ Bekker,

τά τε libri

16 παρασκευάζειν II

27 θείας om. vulg.

δὲ ταῖς τῶν γυναικῶν χερσὶ ζῶντας διαμελίζοντα·
 ἐνίοτε δὲ καὶ διὰ τῆς στρατηγικῆς ἐπινοίας παρα-
 δόξως ἀναιρεῖν τοὺς ἐναντιοπραγοῦντας. ἀναδιδόναι
 γὰρ ταῖς βάκχαις ἀντὶ τῶν θύρσων λόγχας τῷ κιττῷ
 5 κεκαλυμμένας τὴν ἀκμὴν τοῦ σιδήρου· διὸ καὶ τῶν
 βασιλέων διὰ τὴν ἄγνοιαν καταφρονούντων ὥς ἂν
 γυναικῶν, καὶ διὰ τοῦτ' ἀπαρασκεύων ὄντων, ἀνελ-
 πίστως ἐπιτιθέμενον κατακοντίζειν. τῶν δὲ κολα- 4
 σθέντων ὑπ' αὐτοῦ φασιν ἐμφανεστάτους εἶναι
 10 Πενθέα μὲν παρὰ τοῖς Ἑλλήσι, Μύρρανον δὲ τὸν
 βασιλέα παρ' Ἰνδοῖς, Λυκοῦργον δὲ παρὰ τοῖς Θραξί.
 μυθολογοῦσι γὰρ τὸν Διόνυσον ἐκ τῆς Ἀσίας μέλ-
 λοντα τὴν δύναμιν διαβιβάζειν εἰς τὴν Εὐρώπην,
 συνθέσθαι φιλίαν πρὸς Λυκοῦργον τὸν Θράκης
 15 βασιλέα τῆς ἐφ' Ἑλλησπόντῳ· διαβιβάσαντος δὲ
 αὐτοῦ πρώτας τὰς βάκχας ὥς εἰς φιλίαν χώραν,
 τὸν μὲν Λυκοῦργον παραγγεῖλαι τοῖς στρατιώταις
 νυκτὸς ἐπιθέσθαι καὶ τὸν τε Διόνυσον καὶ τὰς
 μαινάδας πάσας ἀνελεῖν, τὸν δὲ Διόνυσον παρὰ
 20 τινος τῶν ἐγχωρίων, ὃς ἐκαλεῖτο Χάροψ, μαθόντα
 τὴν ἐπιβουλήν καταπλαγῆναι διὰ τὸ τὴν δύναμιν
 ἐν τῷ πέραν εἶναι, παντελῶς δ' ὀλίγους αὐτῷ τῶν
 φίλων συνδιαβεβηκέναι. διόπερ λάθρα τούτου δια- 5
 πλεύσαντος πρὸς τὸ σφέτερον στρατόπεδον, τὸν μὲν
 25 Λυκοῦργόν φασιν ἐπιθέμενον ταῖς μαινάσιν ἐν τῷ
 καλουμένῳ Νυσίῳ πάσας ἀποκτεῖναι, τὸν δὲ Διόνυ-
 σον περαιώσαντα τὰς δυνάμεις μάχῃ κρατῆσαι τῶν
 Θρακῶν, καὶ τὸν Λυκοῦργον ζωορῆσαντα τυφλῶσαι

5 διὸ om. II 14 τὸν Θράκης — 17 Λυκοῦργον om. AD

19 μαινάδας] βάκχας D 20 Θάροψ II 22 ἐν] μὲν ἐν f.

- τε καὶ πᾶσαν αἰκίαν εἰσενεγκάμενον ἀνασταυρῶσαι.
 6 μετὰ δὲ ταῦτα τῷ μὲν Χάροπι χάριν ἀποδιδόντα
 τῆς εὐεργεσίας παραδοῦναι τὴν τῶν Θρακῶν βασι-
 λείαν καὶ διδάξαι τὰ κατὰ τὰς τελετὰς ὄργια· Χάρο-
 πος δ' υἱὸν γενόμενον Οἶαγρον παραλαβεῖν τὴν τε ⁵
 βασιλείαν καὶ τὰς ἐν τοῖς μυστηρίοις παραδεδομένας
 τελετὰς, ὥς ὕστερον Ὀρφέα τὸν Οἰάγρου μαθόντα
 παρὰ τοῦ πατρός, καὶ φύσει καὶ παιδείᾳ τῶν ἀπάν-
 των διενεγκόντα, πολλὰ μεταθεῖναι τῶν ἐν τοῖς
 ὄργοις· διὸ καὶ τὰς ὑπὸ τοῦ Διονύσου γενομένας ¹⁰
 7 τελετὰς Ὀρφικὰς προσαγορευθῆναι. τῶν δὲ ποιη-
 τῶν τινες, ὧν ἔστι καὶ Ἀντίμαχος, ἀποφαίνονται
 τὸν Ἀνκοῦργον οὐ Θράκης, ἀλλὰ τῆς Ἀραβίας γε-
 γονέναι βασιλέα, καὶ τῷ τε Διονύσῳ καὶ ταῖς βάρ-
 χαις τὴν ἐπίθεσιν ἐν τῇ κατὰ τὴν Ἀραβίαν Νύση ²³⁵
 πεποιησθαι. τὸν δ' οὖν Διόνυσόν φασι κολάσαντα ¹⁶
 μὲν τοὺς ἄσεβεις, ἐπιεικῶς δὲ προσενεχθέντα τοῖς
 ἄλλοις ἀνθρώποις, ἐκ τῆς Ἰνδικῆς ἐπ' ἐλέφαντος
 8 τὴν εἰς Θήβας ἐπάνοδον ποιήσασθαι. τριετοῦς δὲ
 διαγεγενημένου τοῦ σύμπαντος χρόνου, φασὶ τοὺς ²⁰
 Ἕλληνας ἀπὸ ταύτης τῆς αἰτίας ἄγειν τὰς τριετηρί-
 δας. μυθολογοῦσι δ' αὐτὸν καὶ λαφύρων ἡθροί-
 κота πλῆθος ὥς ἂν ἀπὸ τηλικαύτης στρατείας, πρῶ-
 τον τῶν ἀπάντων καταγαγεῖν θρίαμβον εἰς τὴν
 πατρίδα. 25
- 66 Αὗται μὲν οὖν αἱ γενέσεις συμφωνοῦνται μά-
 λιστα παρὰ τοῖς παλαιοῖς· ἀμφισβητοῦσι δὲ καὶ πό-
 λεις οὐκ ὀλίγαι Ἑλληνίδες τῆς τούτου τεκνώσεως·

1 προσενεγκ. Hertlein 2 Θάροπι II ἀποδόντα II 4 Θά-
 ροπος II 5 τε om. D 6 τελετὰς παρ. vulg. 24 τῶν] τὸν vulg.

καὶ γὰρ Ἡλεῖοι καὶ Νάξιοι, πρὸς δὲ τούτοις οἱ τὰς
 Ἑλευθερὰς οἰκοῦντες καὶ Τήιοι καὶ πλείους ἕτεροι
 παρ' ἑαυτοῖς ἀποφαίνονται τεκνωθῆναι. καὶ Τήιοι 2
 μὲν τεκμήριον φέρουσι τῆς παρ' αὐτοῖς γενέσεως
 5 τοῦ θεοῦ τὸ μέχρι τοῦ νῦν τεταγμένοις χρόνοις ἐν
 τῇ πόλει πηγὴν αὐτομάτως ἐκ τῆς γῆς οἴνου ρεῖν
 εὐωδία διαφέροντος· τῶν δ' ἄλλων οἱ μὲν ἱερὰν
 Διονύσου δεικνύουσι τὴν χώραν, οἱ δὲ ναοὺς καὶ
 τεμένη διαφερόντως ἐκ παλαιῶν χρόνων αὐτῷ καθι-
 10 δορμένα. καθόλου δ' ἐν πολλοῖς τόποις τῆς οἴκου- 3
 μένης ἀπολελοιπότος τοῦ θεοῦ σημεῖα τῆς ἰδίας
 εὐεργεσίας ἅμα καὶ παρουσίας, οὐδὲν παράδοξον
 ἐκάστους νομίζειν οἰκειότητά τινα γεγονέναι τῷ Διο-
 νύσῳ πρὸς τὴν ἑαυτῶν πόλιν τε καὶ χώραν. μαρ-
 15 τυρεῖ δὲ τοῖς ὕφ' ἡμῶν λεγομένοις καὶ ὁ ποιητῆς
 ἐν τοῖς ὕμνοις, λέγων περὶ τῶν ἀμφισβητούντων
 τῆς τούτου γενέσεως καὶ ἅμα τεκνωθῆναι παρεισ-
 ἄγων αὐτὸν ἐν τῇ κατὰ τὴν Ἀραβίαν Νύσῃ,
 οἱ μὲν γὰρ Δρακάνῳ σ', οἱ δ' Ἰκάρῳ ἠνεμοέσση
 20 φάσ', οἱ δ' ἐν Νάξῳ, δῖον γένος, εἰραφιῶτα,
 οἱ δέ σ' ἐπ' Ἀλφειῷ ποταμῷ βαθυδινῆεντι
 κυσαμένην Σεμέλῃν τεκέειν Διὶ τερπικεραίνῳ,
 ἄλλοι δ' ἐν Θήβῃσιν, ἄναξ, σε λέγουσι γενέσθαι,
 ψευδόμενοι· σὲ δ' ἔτικτε πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε
 25 πολλὸν ἀπ' ἀνθρώπων κρύπτων λευκώλενον Ἥρην.
 ἔστι δὲ τις Νύσῃ, ὕπατον ὕψος, ἀνθέον ὕλη,
 τηλοῦ Φοινίκης, σχεδὸν Αἰγύπτιοι ῥοάων.

6 αὐτομάτην II 14 τε om. CF 15 λεγομένοις
 om. II 19 οἱ μὲν . . σ'] ἄλλοι μὲν γὰρ διαικανώσε D
 20 φάσ' Rhod., φασίν codices 22 totum versum om. II
 26 δὲ τῆς Νύσης ἄβατον ορος II.

- 4 οὐκ ἄγνοῶ δ' ὅτι καὶ τῶν τὴν Λιβύην νεμομένων
οἱ παρὰ τὸν ὠκεανὸν οἰκοῦντες ἀμφισβητοῦσι τῆς
τοῦ θεοῦ γενέσεως, καὶ τὴν Νῦσαν καὶ τᾶλλα τὰ
περὶ αὐτοῦ μυθολογούμενα παρ' ἑαυτοῖς δεικνύουσι
γεγενημένα, καὶ πολλὰ τεκμήρια τούτων μέχρι τοῦ 5
καθ' ἡμᾶς βίου διαμένειν κατὰ τὴν χώραν φασί.
πρὸς δὲ τούτοις ὅτι πολλοὶ τῶν παλαιῶν παρ' Ἑλ-
λησι μυθογράφων καὶ ποιητῶν συμφωνούμενα τού-
τοις ἱστοροῦσι καὶ τῶν μεταγενεστέρων συγγραφέων 236
- 5 οὐκ ὀλίγοι. διόπερ, ἵνα μηδὲν παραλείπωμεν τῶν 10
ἱστορημένων περὶ Διονύσου, διέξιμεν ἐν κεφαλαίοις
τὰ παρὰ τοῖς Λίβυσι λεγόμενα καὶ τῶν Ἑλληνικῶν
συγγραφέων ὅσοι τούτοις σύμφωνα γεγράφασι καὶ
Διονυσίῳ τῷ συνταξαμένῳ τὰς παλαιὰς μυθοποιίας.
- 6 οὗτος γὰρ τὰ τε περὶ τὸν Διόνυσον καὶ τὰς Ἀμα- 15
ζόνας, ἔτι δὲ τοὺς Ἀργοναύτας καὶ τὰ κατὰ τὸν
Ἰλιακὸν πόλεμον πραχθέντα καὶ πόλλ' ἕτερα συν-
τέτακται, παρατιθεῖς τὰ ποιήματα τῶν ἀρχαίων, τῶν
τε μυθολόγων καὶ τῶν ποιητῶν.
- 67 Φησὶ τοίνυν παρ' Ἑλλήσι πρῶτον εὐρετὴν γε- 20
νέσθαι Αἰνὸν ῥυθμῶν καὶ μέλους, ἔτι δὲ Κάδμου
κομίσαντος ἐκ Φοινίκης τὰ καλούμενα γράμματα
πρῶτον εἰς τὴν Ἑλληνικὴν μεταθεῖναι διάλεκτον,
καὶ τὰς προσηγορίας ἐκάστῳ τάξαι καὶ τοὺς χαρα-
κτῆρας διατυπῶσαι. κοινῇ μὲν οὖν τὰ γράμματα 25
Φοινίκεια κληθῆναι διὰ τὸ παρὰ τοὺς Ἑλληνας ἐκ
Φοινίκων μετενεχθῆναι, ἰδίᾳ δὲ τῶν Πελασγῶν

7 παρ'] τῶν παρ' D 8 σύμφωνα F 10 παραλείπωμεν D
11 ἱστορουμένων D 14 τῷ συνταξαμένῳ om. D μυθολο-
γίας D 17 συντάξε CF 26 φοινικῆα D, φοινίκια CF.

πρώτων χρησαμένων τοῖς μετατεθείσι χαρακτηρσι
 Πελασγικὰ προσαγορευθῆναι. τὸν δὲ Αῖνον ἐπὶ 2
 ποιητικῇ καὶ μελωδίᾳ θαυμασθέντα μαθητὰς σχεῖν
 πολλοὺς, ἐπιφανεστάτους δὲ τρεῖς, Ἡρακλέα, Θαμύ-
 5 ραν, Ὀρφέα. τούτων δὲ τὸν μὲν Ἡρακλέα κιθαρί-
 ζειν μανθάνοντα διὰ τὴν τῆς ψυχῆς βραδυτῆτα μὴ
 δύνασθαι δέξασθαι τὴν μάθησιν, ἔπειθ' ὑπὸ τοῦ
 Αῖνου πληγαῖς ἐπιτιμηθέντα διοργισθῆναι καὶ τῇ
 κιθάρᾳ τὸν διδάσκαλον πατάξαντα ἀποκτείνειν, Θα- 3
 10 μύραν δὲ φύσει διαφόρῳ κεχορηγημένον ἐκπονήσαι
 τὰ περὶ τὴν μουσικὴν, καὶ κατὰ τὴν ἐν τῷ μελω-
 δεῖν ὑπεροχὴν φάσκειν ἑαυτὸν τῶν Μουσῶν ἐμμε-
 λέστερον ἄδειν. διὸ καὶ τὰς θεὰς αὐτῷ χολωθείσας
 τὴν τε μουσικὴν ἀφελέσθαι καὶ πηρῶσαι τὸν ἄνδρα,
 15 καθάπερ καὶ τὸν Ὅμηρον τούτοις προσμαρτυρεῖν
 λέγοντα

ἔνθα τε Μοῦσαι

ἀντόμεναι Θάμυριν τὸν Ὀρήικα παῦσαν ἀοιδῆς,
 καὶ ἔτι
 20 αἱ δὲ χολωσάμεναι πηρὸν θέσαν, αὐτὰρ ἀοιδὴν
 θεσπεσίην ἀφέλοντο καὶ ἐκλέλαθον κιθαριστύν.
 περὶ δὲ Ὀρφέως τοῦ τρίτου μαθητοῦ τὰ κατὰ μέρος 4
 ἀναγράφομεν, ὅταν τὰς πράξεις αὐτοῦ διεξίωμεν.
 τὸν δ' οὖν Αῖνον φασὶ τοῖς Πελασγικοῖς γράμμασι
 25 συνταξάμενον τὰς τοῦ πρώτου Διονύσου πράξεις καὶ
 τὰς ἄλλας μυθολογίας ἀπολιπεῖν ἐν τοῖς ὑπομνήμασιν.
 23 ὁμοίως δὲ τούτοις χρῆσασθαι τοῖς Πελασγικοῖς γράμ- 5

4 et 9 Θάμυριν CF   5 Ὀρφέα] καὶ Ὀρφέα vulg
 11 κατὰ] τὰ κατὰ D   12 ἑαυτὸν] δ' αὐτὸν D   14 τὸν
 ἄνδρα om. II   19 καὶ ἔτι om. D   22 τὰ add. Dind.

μασι τὸν Ὀρφέα καὶ Προναπίδην τὸν Ὀμήρου διδά-
 σκαλον, εὐφυνῇ γεγονότα μελοποιόν· πρὸς δὲ τούτοις
 Θυμοίτην τὸν Θυμοίτου τοῦ Λαομέδοντος, κατὰ τὴν
 ἡλικίαν γεγονότα τὴν Ὀρφέως, πλανηθῆναι κατὰ
 πολλοὺς τόπους τῆς οἰκουμένης, καὶ παραβαλεῖν τῆς 5
 Λιβύης εἰς τὴν πρὸς ἑσπέραν χώραν ἕως ὠκεανοῦ·
 θεάσασθαι δὲ καὶ τὴν Νῦσαν, ἐν ᾗ μυθολογοῦσιν
 οἱ ἐργῶριοι ἀρχαῖοι τραφῆναι τὸν Διόνυσον, καὶ
 τὰς κατὰ μέρος τοῦ θεοῦ τούτου πράξεις μαθόντα
 παρὰ τῶν Νυσαέων συντάξασθαι τὴν Φρυγίαν ὄνο- 10
 μαζομένην ποιήσιν, ἀρχαῖκοις τῇ τε διαλέκτῳ καὶ
 68 τοῖς γράμμασι χρησάμενον. φησὶ δ' οὖν Ἀμμωνα
 βασιλεύοντα τοῦ μέρους τῆς Λιβύης Οὐρανοῦ γῆμαι
 θυγατέρα τὴν προσαγορευομένην Ῥέαν, ἀδελφὴν
 οὖσαν Κρόνου τε καὶ τῶν ἄλλων Τιτάνων. ἐπιόντα 15
 δὲ τὴν βασιλείαν εὐρεῖν πλησίον τῶν Κεραυνίων
 καλουμένων ὄρων παρθένον τῷ κάλλει διαφέρονσαν
 2 Ἀμάλθειαν ὄνομα. ἐρασθέντα δ' αὐτῆς καὶ πλησιά-
 σαντα γεννῆσαι παῖδα τῷ τε κάλλει καὶ τῇ ῥώμῃ
 θαυμαστόν, καὶ τὴν μὲν Ἀμάλθειαν ἀποδείξαι κυρίαν 20
 τοῦ σύνεγγυς τόπου παντός, ὄντος τῷ σχήματι παρα-
 πλησίου κέρατι βοός, ἀφ' ἧς αἰτίας Ἑσπέρου κέρας
 προσαγορευθῆναι· διὰ δὲ τὴν ἀρετὴν τῆς χώρας
 εἶναι πλήρη παντοδαπῆς ἀμπέλου καὶ τῶν ἄλλων
 3 δένδρων τῶν ἡμέρους φερόντων καρπύς. τῆς δὲ 25
 προειρημένης γυναικὸς τὴν δυναστείαν παραλαβού-

1 προναπίδην D   4 τὴν D, τοῦ vulg.   5 καὶ παρα-
 βαλεῖν — 6 χώραν om. C   6 χώραν Rhod., χώραν τῆς
 οἰκουμένης codices   8 ἀρχαῖοι f. del.   11 ἀρχαίκοις
 Dindorf, ἀρχαίκοις libri (cf. 12, 3)   13 τοῦ om. CF   18
 Ἀμαλθίαν codices (ut infra).

σης, ἀπὸ ταύτης τὴν χώραν Ἀμαλθείας κέρας ὀνομα-
 σθῆναι· διὸ καὶ τοὺς μεταγενεστέρους ἀνθρώπους
 διὰ τὴν προειρημένην αἰτίαν τὴν κρατίστην γῆν καὶ
 παντοδαποῖς καρποῖς πλήθουσαν ὥσαύτως Ἀμαλ-
 5 θείας κέρας προσαγορεύειν. τὸν δ' οὖν Ἀμμωνα 4
 φοβούμενον τὴν τῆς Ῥέας ξηλοτυπίαν κρύψαι τὸ
 γεγονός, καὶ τὸν παῖδα λάθρᾳ μετενεγκεῖν εἰς τινα
 πόλιν Νῦσαν, μακρὰν ἀπ' ἐκείνων τῶν τόπων
 ἀπηρτημένην. κεῖσθαι δὲ ταύτην ἐν τινι νήσῳ 5
 10 περιεχομένη μὲν ὑπὸ τοῦ Τρίτωνος ποταμοῦ, περι-
 κρήμνῳ δὲ καὶ καθ' ἓνα τόπον ἐχούσῃ στενὰς εἰσβο-
 λὰς, ὥς ὠνομάσθαι πύλας Νυσίας. εἶναι δ' ἐν αὐτῇ
 χώραν εὐδαίμονα λειμῶσί τε μαλακοῖς διειλημμένην
 καὶ πηγαίοις ὕδασιν ἀρδευομένην δαφυλέσι, δένδρα
 15 τε καρποφόρα παντοῖα καὶ πολλὴν ἄμπελον αὐτοφυῆ,
 καὶ ταύτης τὴν πλείστην ἀναδενδράδα. ὑπάρχειν 6
 238 δὲ καὶ πάντα τὸν τόπον εὐπνουν, ἔτι δὲ καθ' ὑπερ-
 βολὴν ὑγιεινόν· καὶ διὰ τοῦτο τοὺς ἐν αὐτῷ κατοι-
 κοῦντας μακροβιωτάτους ὑπάρχειν τῶν πλησιοχώρων.
 20 εἶναι δὲ τῆς νήσου τὴν μὲν πρώτην εἰσβολὴν αὐ-
 λωνοειδῆ, σύσκιον ὑψηλοῖς καὶ πικροῖς δένδρεσιν,
 ὥστε τὸν ἥλιον μὴ παντάπασι διαλάμπειν διὰ τὴν
 συνάγκειαν, αὐγὴν δὲ μόνην ὁρᾶσθαι φωτός. πάντῃ 69
 δὲ κατὰ τὰς παρόδους προχεῖσθαι πηγὰς ὑδάτων
 25 τῇ γλυκύτητι διαφόρων, ὥστε τὸν τόπον εἶναι τοῖς
 βουλομένοις ἐνδιατρίψαι προσηνέστατον. ἐξῆς δ'
 ὑπάρχειν ἄντρον τῷ μὲν σχήματι κυκλοτερές, τῷ

6 τῆς om. vulg. 12 Νυσίας CF 14 πηγαίοις
 Dind. (c. 10, 4); κηπείοις D, κηπειοῖς C, κηπεῖαις F; κρη-
 ναίοις fort. (cf. XI 25, 4) 17 τὸν add. Dind.

δὲ μεγέθει καὶ τῷ κάλλει θαυμαστόν. ὑπερκεῖσθαι
 γὰρ αὐτοῦ πανταχῇ κρημνὸν πρὸς ὕψος ἑξαίσιον,
 πέτρας ἔχοντα τοῖς χρώμασι διαφόρους· ἐναλλάξ γὰρ
 ἀποστίλβειν τὰς μὲν θαλαττίαι πορφύρας τὴν χροάν
 ἐχούσας παραπλήσιον, τὰς δὲ κυανῷ, τινὰς δ' ἄλ- 5
 λαις φύσεσι περιλαμπομέναις, ὥστε μηδὲν εἶναι
 χρῶμα τῶν ἑωραμένων παρ' ἀνθρώποις περὶ τὸν
 2 τόπον ἀθεώρητον. πρὸ δὲ τῆς εἰσόδου πεφυκέναι
 δένδρα θαυμαστά, τὰ μὲν κάρπιμα, τὰ δὲ αἰιθαλῆ,
 πρὸς αὐτὴν μόνον τὴν ἀπὸ τῆς θεάς τέρψιν ὑπὸ 10
 τῆς φύσεως δεδημιουργημένα· ἐν δὲ τούτοις ἐννεοτ-
 τεύειν ὄρουα παντοδαπὰ ταῖς φύσεσιν, ἃ τὴν χροάν
 ἔχειν ἐπιτερπῇ καὶ τὴν μελωδίαν προσηνεστάτην.
 διὸ καὶ πάντα τὸν τόπον ὑπάρχειν μὴ μόνον θεο-
 πρεπῇ κατὰ τὴν πρόσοψιν, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸν ἥχον, 15
 ὥς ἂν τῆς αὐτοδιδάκτου γλυκυφωνίας νικώσης τὴν
 3 ἐναρμόνιον τῆς τέχνης μελωδίαν. διελθόντι δὲ τὴν
 εἴσοδον θεωρεῖσθαι μὲν ἄντρον ἀναπεπταμένον καὶ
 τῇ κατὰ τὸν ἥλιον αὐγῇ περιλαμπόμενον, ἄνθη δὲ
 παντοδαπὰ πεφυκότα, καὶ μάλιστα τὴν τε κασίαν 20
 καὶ τᾶλλα τὰ δυνάμενα δι' ἐνιαυτῶν διαφυλάττειν
 τὴν εὐωδίαν· ὀρεῖσθαι δὲ καὶ νυμφῶν εὐνὰς ἐν
 αὐτῷ πλείους ἐξ ἀνθῶν παντοδαπῶν, οὐ χειρο-
 ποιήτους, ἀλλ' ὑπ' αὐτῆς τῆς φύσεως ἀνιμμένας
 4 θεοπρεπῶς. κατὰ πάντα δὲ τὸν τῆς περιφερείας 25
 κύκλον οὗτ' ἄνθος οὔτε φύλλον πεπτωκὸς ὀρεῖσθαι.

4 θαλαττίαις πορφύραις F' 6 περιλαμπομένας co-
 dices, corr. Wess. 10 μόνην A 15 κατὰ om. vulg.
 19 δὲ D, τε vulg. 21 δι' ἐαυτῶν D 24 ὑπ'] ἐξ II
 25 δὲ om. D.

διὸ καὶ τοῖς θεωμένοις οὐ μόνον ἐπιτερεπῇ φαίνε-
σθαι τὴν πρόσοψιν, ἀλλὰ καὶ τὴν εὐωδίαν προσηνε-
στάτην.

Εἰς τοῦτο οὖν τὸ ἄντρον τὸν Ἀμμωνα παρα- 70
5 γενόμενον παραθέσθαι τὸν παῖδα καὶ παραδοῦναι
τρέφειν Νύσῃ, μιᾷ τῶν Ἀρισταίου θυγατέρων· ἐπι-
στάτην δ' αὐτοῦ τάξαι τὸν Ἀρισταίου, ἄνδρα συ-
νέσει καὶ σωφροσύνη καὶ πάσῃ παιδείᾳ διαφέροντα.
πρὸς δὲ τὰς ἀπὸ τῆς μητροιᾶς Ῥέας ἐπιβουλὰς φύ- 2
10 λακα τοῦ παιδὸς καταστῆσαι τὴν Ἀθηνᾶν, μικρὸν
πρὸ τούτων τῶν χρόνων γηγενῇ φανείσαν ἐπὶ τοῦ
Τρίτωνος ποταμοῦ, δι' ὃν Τριτωνίδα προσηγορεῦ-
σθαι. μυθολογοῦσι δὲ τὴν θεὸν ταύτην ἐλομένην 3
τὸν πάντα χρόνον τὴν παρθενίαν σωφροσύνη τε
15 διενεγκεῖν καὶ τὰς πλείστας τῶν τεχνῶν ἐξευρεῖν,
239 ἀγγίνουν οὕσαν καθ' ὑπερβολὴν· ζηλωσαι δὲ καὶ τὰ
κατὰ τὸν πόλεμον, ἀλκῇ δὲ καὶ ῥώμῃ διαφέρουσαν
ἄλλα τε πολλὰ προᾶξαι μνήμης ἄξια καὶ τὴν Αἰγίδα
προσαγορευομένην ἀνελεῖν, θηρίον τι καταπληκτι-
20 κὸν καὶ παντελῶς δυσκαταγώνιστον· γηγενὲς γὰρ 4
ὑπάρχον καὶ φυσικῶς ἐκ τοῦ στόματος ἄπλατον
ἐκβάλλον φλόγα τὸ μὲν πρῶτον φανῆναι περὶ τὴν
Φρυγίαν, καὶ κατακαῦσαι τὴν χώραν, ἣν μέχρι τοῦ
νῦν κατακεκαυμένην Φρυγίαν ὀνομάζεσθαι· ἔπειτ'
25 ἐπελθεῖν τὰ περὶ τὸν Ταῦρον ὄρη συνεχῶς, καὶ
κατακαῦσαι τοὺς ἐξῆς ὄρουμους μέχρι τῆς Ἰνδικῆς.
μετὰ δὲ ταῦτα πάλιν ἐπὶ θάλατταν τὴν ἐπάνοδον

4 τὸν om. D   12 ὄν] ὄν καὶ C   14 τε om. vulg.
17 δὲ om. vulg.   21 ἄπλατον D^a, ἄπλετον c-t.   25 καὶ
συνεχῶς vulg.

ποιησάμενον περὶ μὲν τὴν Φοινίκην ἐμπρῆσαι τοὺς
 κατὰ τὸν Αἴβανον δρυμούς, καὶ δι' Αἰγύπτου πο-
 ρευθὲν ἐπὶ τῆς Λιβύης διελθεῖν τοὺς περὶ τὴν ἐσπέ-
 ραν τόπους, καὶ τὸ τελευταῖον εἰς τοὺς περὶ τὰ
 5 Κεραύνια δρυμούς ἐγκατασκήψαι. ἐπιφλεγομένης δὲ 5
 τῆς χώρας πάντῃ, καὶ τῶν ἀνθρώπων τῶν μὲν
 ἀπολλυμένων, τῶν δὲ διὰ τὸν φόβον ἐκλειπόντων
 τὰς πατρίδας καὶ μακρὰν ἐκτοπιζομένων, τὴν Ἀθηναῶν
 φασὶ τὰ μὲν συνέσει τὰ δ' ἀλκῇ καὶ ῥώμῃ περιγενο-
 μένην ἀνελεῖν τὸ θηρίον, καὶ τὴν δορὰν αὐτοῦ 10
 περιεψαμένην φορεῖν τῷ στήθει, ἅμα μὲν σκέπης
 ἕνεκα καὶ τῆς φυλακῆς τοῦ σώματος πρὸς τοὺς
 ὕστερον κινδύνους, ἅμα δ' ἀρετῆς ὑπόμνημα καὶ
 6 δικαίας δόξης. τὴν δὲ μητέρα τοῦ θηρίου γῆν
 ὀργισθεῖσαν ἀνεῖναι τοὺς ὀνομαζομένους γίγαντας 15
 ἀντιπάλους τοῖς θεοῖς, οὓς ὕστερον ὑπὸ Διὸς ἀναιρε-
 θῆναι, συναγωνιζομένης Ἀθηναῆς καὶ Διονύσου μετὰ
 7 τῶν ἄλλων θεῶν. οὐ μὴν ἀλλὰ τὸν Διόνυσον ἐν
 τῇ Νύσῃ τρεφόμενον καὶ μετέχοντα τῶν καλλίστων
 ἐπιτηδευμάτων μὴ μόνον γενέσθαι τῷ κάλλει καὶ 20
 τῇ ῥώμῃ διάφορον, ἀλλὰ καὶ φιλότεχνον καὶ πρὸς
 8 πᾶν τὸ χρήσιμον εὐρετικόν. ἐπινοῆσαι γὰρ αὐτὸν
 ἔτι παῖδα τὴν ἡλικίαν ὄντα τοῦ μὲν οἴνου τὴν φύσιν
 τε καὶ χρεῖαν, ἀποθλίψαντα βότρυς τῆς αὐτοφυοῦς
 ἀμπέλου, τῶν δ' ὥραίων τὰ δυνάμενα μὲν ξηραίνε- 25
 σθαι καὶ πρὸς ἀποθησαυρισμὸν ὄντα χρήσιμα, μετὰ
 δὲ ταῦτα καὶ τὰς ἐκάστων κατὰ τρόπον φυτείας

5 κατασκήψαι CF   7 ἐκλειπόντων CD   11 τῷ στήθει
 φορεῖν malim   15 ὀνομαζομένους II   21 ἀλλὰ καὶ φ.] καὶ
 φ. ἀλλὰ II   25 μὲν om. vulg.   27 τόπον CF.

εὐρεῖν, καὶ βουλευθῆναι τῷ γένει τῶν ἀνθρώπων μεταδοῦναι τῶν ἰδίων εὐρημάτων, ἐλπίσαντα διὰ τὸ μέγεθος τῆς εὐεργεσίας ἀθανάτων¹ τεύξεσθαι τιμῶν.

- 5 Τῆς δὲ περὶ αὐτὸν ἀρετῆς τε καὶ δόξης δια-71
 διδομένης, λέγεται τὴν Ῥέαν ὀργισθεῖσαν Ἄμμωνι
 φιλοτιμηθῆναι λαβεῖν ὑποχείριον τὸν Διόνυσον· οὐ
 δυναμένην δὲ κρατῆσαι τῆς ἐπιβολῆς τὸν μὲν Ἄμ-
 μωνα καταλιπεῖν, ἀπαλλαγεῖσαν δὲ πρὸς τοὺς ἀδελ-
 10 φούς Τιτᾶνας συνοικήσαι Κρόνῳ τῷ ἀδελφῷ· τοῦτον 2
 δ' ὑπὸ τῆς Ῥέας πεισθέντα στρατεῦσαι μετὰ τῶν
 Τιτάνων ἐπ' Ἄμμωνα, καὶ γενομένης παρατάξεως
 τὸν μὲν Κρόνον ἐπὶ τοῦ προτερήματος ὑπάρξαι, τὸν
 240 δ' Ἄμμωνα σιτοδείᾳ πιεζόμενον φυγεῖν εἰς Κρήτην,
 15 καὶ γήμαντα τῶν τότε βασιλευόντων Κουρήτων ἐνὸς
 θυγατέρα Κρήτην δυναστευσαί τε τῶν τόπων καὶ
 τὸ πρὸ τοῦ τὴν νῆσον Ἰδαίαν καλουμένην ἀπὸ τῆς
 γυναικὸς ὀνομάσαι Κρήτην. τὸν δὲ Κρόνον μυθο- 3
 λογοῦσι κρατήσαντα τῶν Ἀμμωνίων τόπων τούτων
 20 μὲν ἔρχειν πικρῶς, ἐπὶ δὲ τὴν Νῦσαν καὶ τὸν
 Διόνυσον στρατεῦσαι μετὰ πολλῆς δυνάμεως. τὸν
 δὲ Διόνυσον πνυθόμενον τά τε τοῦ πατρὸς ἐλαττώ-
 ματα καὶ τὴν τῶν Τιτάνων ἐπ' αὐτὸν συνδρομήν,
 ἀθροῖσαι στρατιώτας ἐκ τῆς Νύσης, ὧν εἶναι συν-
 25 τρόφους διακοσίους, διαφόρους τῇ τε ἀλκῇ καὶ τῇ
 πρὸς αὐτὸν εὐνοίᾳ· προσλαβέσθαι δὲ καὶ τῶν πλησιο-
 χῶρων τοὺς τε Αἰβύας καὶ τὰς Ἀμαζόννας, περὶ ὧν
 προειρήκαμεν ὅτι δοκοῦσιν ἀλκῇ διενεργεῖν, καὶ

πρῶτον μὲν στρατείαν ὑπερόριον στείλασθαι, πολλὴν
 δὲ τῆς οἰκουμένης τοῖς ὅπλοις καταστρέψασθαι.
 4 μάλιστα δ' αὐτάς φασι παρορμηθεῖν πρὸς τὴν συμμα-
 χίαν Ἀθηναῖν διὰ τὸν ὅμοιον τῆς προαιρέσεως ζῆλον,
 ὥς ἂν τῶν Ἀμαζόνων ἀντεχομένων ἐπὶ πολὺ τῆς 5
 ἀνδρείας καὶ παρθενίας. διηρημένης δὲ τῆς δυνά-
 μεως, καὶ τῶν μὲν ἀνδρῶν στρατηγούντος Διονύσου,
 τῶν δὲ γυναικῶν τὴν ἡγεμονίαν ἐχούσης Ἀθηναῖς,
 προσπεσόντας μετὰ τῆς στρατιᾶς τοῖς Τιταῖσι συνάψαι
 μάχην. γενομένης δὲ παρατάξεως ἰσχυρᾶς, καὶ πολ- 10
 λῶν παρ' ἀμφοτέροισι πεσόντων, τρωθῆναι μὲν τὸν
 Κρόνον, ἐπικρατῆσαι δὲ τὸν Διόνυσον ἀριστεύσαντα
 5 κατὰ τὴν μάχην. μετὰ δὲ ταῦτα τοὺς μὲν Τιτᾶνας
 φυγεῖν εἰς τοὺς κατακτηθέντας ὑπὸ τῶν περὶ τὸν
 Ἀμμωνα τόπους, τὸν δὲ Διόνυσον ἀθροίσαντα πλῆ- 15
 θος αἰχμαλώτων ἐπανελθεῖν εἰς τὴν Νῦσαν. ἐνταῦθα
 δὲ τὴν δύναμιν περιστήσαντα καθωπλισμένην τοῖς
 ἄλοῦσι κατηγορίαν ποιήσασθαι τῶν Τιτάνων, καὶ
 πᾶσαν ὑπόνοιαν καταλιπεῖν ὥς μέλλοντα κατακόπτειν
 τοὺς αἰχμαλώτους. ἀπολύσαντος δ' αὐτοὺς τῶν ἐγκλη- 20
 μάτων καὶ τὴν ἐξουσίαν δόντος εἴτε συστρατεύειν
 εἴτε ἀπιέναι βούλονται, πάντας ἐλέσθαι συστρα-
 τεύειν· διὰ δὲ τὸ παράδοξον τῆς σωτηρίας προσκυ-
 6 νεῖν αὐτοὺς ὡς θεόν. τὸν δὲ Διόνυσον παράγοντα
 καθ' ἓνα τῶν αἰχμαλώτων καὶ διδόντα σπονδὴν 25
 οἴνου πάντας ἐξορκῶσαι συστρατεύσειν ἀδόλως καὶ
 μέχρη τελευτῆς βεβαίως διαγωνιεῖσθαι· διὸ καὶ τού-

1 στρατείαν] πολλὴν add. CF   3 αὐταῖς D   19 πᾶσιν
 conicio   24 αὐτοὺς] αὐτὸν Reiske   26 ἐξορκίσαι II   συστρα-
 τεύειν codices, corr. Wess.

των πρώτων ὑποσπόνδων ὀνομασθέντων τοὺς μεταγενεστέρους ἀπομιμουμένους τὰ τότεπραχθέντα τὰς ἐν τοῖς πολέμοις διαλύσεις σπονδὰς προσαγορεύειν.

Τοῦ δ' οὖν Διονύσου μέλλοντος στρατεύειν 72
 5 ἐπὶ τὸν Κρόνον καὶ τῆς δυνάμεως ἐκ τῆς Νύσης ἐξιούσης, μυθολογοῦσιν Ἀρισταῖον τὸν ἐπιστάτην αὐτοῦ θυσίαν τε παραστῆσαι καὶ πρῶτον ἀνθρώπων ὡς θεῶ θῦσαι. συστρατεῦσαι δέ φασι καὶ τῶν Νυσαίων τοὺς εὐγενεστάτους, οὓς ὀνομάζεσθαι
 241 Σειληνούς. πρῶτον γὰρ τῶν ἀπάντων βασιλεύσαι 2
 11 φασι [τῆς Νύσης] Σειληνόν, οὗ τὸ γένος ὄθεν ἦν ὑπὸ πάντων ἀγνοεῖσθαι διὰ τὴν ἀρχαιότητα. ἔχοντος δ' αὐτοῦ κατὰ τὴν ὁσφὺν οὐράν, διατελέσαι καὶ τοὺς ἐκγόνους τὸ παράσημον τοῦτο φοροῦντας
 15 διὰ τὴν τῆς φύσεως κοινωνίαν. τὸν δ' οὖν Διώνυσον ἀναξεύξαντα μετὰ τῆς δυνάμεως, καὶ διελθόντα πολλὴν μὲν ἄνυδρον χώραν, οὐκ ὀλίγην δ' ἔρημον καὶ θηριώδη, καταστρατοπεδεῦσαι περὶ πόλιν Λιβυκὴν τὴν ὀνομαζομένην Ζάβιρναν. πρὸς δὲ ταύτῃ 3
 20 γηγενὲς ὑπάρχον θηρίου καὶ πολλοὺς ἀναλίσκον τῶν ἐγχωρίων, τὴν ὀνομαζομένην Κάμπην, ἀνελεῖν καὶ μεγάλης τυχεῖν δόξης ἐπ' ἀνδρείᾳ παρὰ τοῖς ἐγχωρίοις. ποιῆσαι δ' αὐτὸν καὶ χῶμα παμμέγεθες ἐπὶ τῷ φονευθέντι θηρίῳ, βουλόμενον ἀθάνατον
 25 ἀπολιπεῖν ὑπόμνημα τῆς ἰδίας ἀρετῆς, τὸ καὶ διαμείναν μέχρι τῶν νεωτέρων χρόνων. ἔπειτα τὸν μὲν 4

7 θυσίας τε παρασκευάσαι D 8 θεῶ] Διονύσῳ add. vulg. 9 Νυσαίων C, Νυσσαίων F 10 Σιλήνους D, Σιλίνους C 11 τῆς Νύσης om. D Σιληνον D, Σιλινον C οὐ] οὗτος D 17 πολλὴν μὲν] τὴν D 19 καβίρναν D.

Διόνυσον προάγειν πρὸς τοὺς Τιτᾶνας, εὐτάκτως
 ποιούμενον τὰς ὁδοιπορίας καὶ πᾶσι τοῖς ἐγχωρίοις
 φιλανθρώπως προσφερόμενον καὶ τὸ σύνολον ἑαυτὸν
 ἀποφαινόμενον στρατεύειν ἐπὶ κολάσει μὲν τῶν
 ἄσεβων, εὐεργεσίᾳ δὲ τοῦ κοινοῦ γένους τῶν ἀν- 5
 θρώπων. τοὺς δὲ Αἰβυας θαυμάζοντας τὴν εὐταξίαν
 καὶ τὸ τῆς ψυχῆς μεγαλοπρεπές, τροφάς τε παρέχε-
 σθαι τοῖς ἀνθρώποις δαψιλεῖς καὶ συστρατεύειν
 6 προθυμότατα. συνεγγιζούσης δὲ τῆς δυνάμεως τῇ
 πόλει τῶν Ἀμμωνίων, τὸν Κρόνον πρὸ τοῦ τείχους 10
 παρατάξει λειψθέντα τὴν μὲν πόλιν νυκτὸς ἐμπροῆσαι,
 σπεύδοντα εἰς τέλος καταφθεῖραι τοῦ Διονύσου τὰ
 πατρῷα βασίλεια, αὐτὸν δ' ἀναλαμβάνοντα τὴν γυναικα
 Ῥέαν καὶ τινὰς τῶν συνηγωνισμένων φίλων λαθεῖν
 ἐκ τῆς πόλεως διαδράντα. οὐ μὴν τὸν γε Διόνυσον 15
 ὁμοίαν ἔχειν τούτῳ προαίρεσιν· λαβόντα γὰρ τὸν
 τε Κρόνον καὶ τὴν Ῥέαν αἰχμαλώτους οὐ μόνον
 ἀφεῖναι τῶν ἐγκλημάτων διὰ τὴν συγγένειαν, ἀλλὰ
 καὶ παρακαλέσαι τὸν λοιπὸν χρόνον γονέων ἔχειν
 πρὸς αὐτὸν εὐνοίαν τε καὶ τάξιν καὶ συζῆν τιμω- 20
 6 μένους ὑπ' αὐτοῦ μάλιστα πάντων. τὴν μὲν οὖν
 Ῥέαν διατελέσαι πάντα τὸν βίον ὡς υἱὸν ἀγαπῶσαν,
 τὸν δὲ Κρόνον ὑπουργὸν ἔχειν τὴν εὐνοίαν. γενέ-
 σθαι δ' αὐτοῖς περὶ τούτους τοὺς χρόνους υἱόν,
 ὃν προσαγορευθῆναι Δία, τιμηθῆναι δὲ μέγας 25
 ὑπὸ τοῦ Διονύσου, καὶ δι' ἀρετὴν ἐν τοῖς ὕστερον
 χρόνοις γενέσθαι πάντων βασιλέα.

1 προσάγειν Π πρὸς om. D 11 παρατάξει om. CE
 μὲν om. vulg. 12 εἰς] δ' εἰς D διαφθεῖραι D 23 ὑπου-
 λον εὐνοίαν ἔχειν D 25 ὃν] καὶ D.

Τῶν δὲ Λιβύων εἰρηκότων αὐτῷ πρὸ τῆς μάχης 73
 ὅτι καθ' ὃν καιρὸν ἐξέπεσεν ἐκ τῆς βασιλείας Ἀμ-
 μων, τοῖς ἐγγχωρίοις προειρηκῶς εἶη μεταγμένοις
 χρόνοις ἦξειν νῦν αὐτοῦ Διόνυσον, καὶ τὴν τε
 5 πατρώαν ἀνακτήσεσθαι βασιλείαν καὶ πάσης τῆς
 οἰκουμένης κυριεύσαντα θεὸν νομισθῆσεσθαι, ὑπο-
 λαβὼν ἀληθῆ γεγονέναι μάντιν τό τε χρηστήριον
 242 ἰδρύσατο τοῦ πατρὸς καὶ τὴν πόλιν οἰκοδομήσας
 τιμὰς ὥρισεν ὡς θεῷ καὶ τοὺς ἐπιμελησομένους τοῦ
 10 μαντείου κατέστησε. παραδεδόσθαι δὲ τὸν Ἀμμωνα
 ἔχειν κριοῦ κεφαλὴν τετυπωμένην, παράσημον ἐσχη-
 κότες αὐτοῦ τὸ κράνος κατὰ τὰς στρατείας. εἰσὶ 2
 δ' οἱ μυθολογοῦντες αὐτῷ πρὸς ἀλήθειαν γενέσθαι
 καθ' ἑκάτερον μέρος τῶν κροτάφων κεράτια· διὸ
 15 καὶ τὸν Διόνυσον, νῦν αὐτοῦ γεγονότα, τὴν ὁμοίαν
 ἔχειν πρόσοψιν, καὶ τοῖς ἐπιγινομένοις τῶν ἀνθρώ-
 πων παραδεδόσθαι τὸν θεὸν τοῦτον γεγονότα κερα-
 τίαν. μετὰ δ' οὖν τὴν τῆς πόλεως οἰκοδομίαν καὶ 3
 τὴν περὶ τὸ χρηστήριον κατάστασιν πρῶτόν φασι
 20 τὸν Διόνυσον χρήσασθαι τῷ θεῷ περὶ τῆς στρα-
 τείας, καὶ λαβεῖν παρὰ τοῦ πατρὸς χρησμὸν ὅτι
 τοὺς ἀνθρώπους εὐεργετῶν τεύξεται τῆς ἀθανασίας.
 διὸ καὶ μετεωρισθέντα τῇ ψυχῇ τὸ μὲν πρῶτον ἐπὶ 4
 τὴν Αἴγυπτον στρατεῦσαι, καὶ τῆς χώρας κατα-
 25 στήσαι βασιλέα Δία τὸν Κρόνον καὶ Ῥέας, παῖδα
 τὴν ἡλικίαν ὄντα. παρακαταστήσαι δ' αὐτῷ καὶ
 ἐπιστάτην Ὀλυμπον, ἀφ' οὗ τὸν Δία παιδευθέντα

6 ὀνομασθήσεσθαι D   8 ἰδρύσατο] ἰδρυσεν τὸ D,
 om. F ἀνοικοδομήσας Dind.   11 σχεῖν CF   13 γενέσθαι]
 φυσικῶς add. vulg.   26 ὄντα] νέον ὄντα vulg.   27 ὑφ' II.

καὶ πρωτεύσαντα κατ' ἀρετὴν Ὀλύμπιον προσαγορευ-
 5 θῆναι. τὸν δ' οὖν Διόνυσον λέγεται διδάξαι τοὺς
 Αἰγυπτίους τὴν τε τῆς ἀμπέλου φυτεῖαν καὶ τὴν
 χρῆσιν καὶ τὴν παράθεσιν τοῦ τε οἴνου καὶ τῶν
 ἀκροδρύων καὶ τῶν ἄλλων καρπῶν. πάντῃ δὲ δια- 5
 διδομένης περὶ αὐτοῦ φήμης ἀγαθῆς μηδένα καθά-
 περ πρὸς πολέμιον ἀντιτάττεσθαι, πάντας δὲ προθύ-
 μως ὑπακούοντας ἐπαίνοις καὶ θυσίαις ὥς θεὸν
 6 τιμᾶν. τῷ δ' αὐτῷ τρόπῳ φασὶν ἐπελθεῖν τὴν οἴκου-
 μένην, ἐξημεροῦντα μὲν τὴν χώραν ταῖς φυτεῖαις, 10
 εὐεργετοῦντα δὲ τοὺς λαοὺς μεγάλαις τιμαῖς καὶ
 χάρισι πρὸς τὸν αἰῶνα. διὸ καὶ πάντας τοὺς ἀν-
 θρώπους ἐν ταῖς πρὸς τοὺς ἄλλους θεοὺς τιμαῖς
 οὐχ ὁμοίαν ἔχοντας προαίρεσιν ἀλλήλοις σχεδὸν ἐπὶ
 μόνου τοῦ Διονύσου συμφωνουμένην ἀποδεικνύειν 15
 μαρτυρίαν τῆς ἀθανασίας· οὐδένα γὰρ οὐθ' Ἑλλή-
 νων οὔτε βαρβάρων ἄμοιρον εἶναι τῆς τούτου δωρεᾶς
 καὶ χάριτος, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἀπηγριωμένην ἔχοντας
 χώραν ἢ πρὸς φυτεῖαν ἀμπέλου παντελῶς ἀπηλλο-
 τριωμένην μαθεῖν τὸ κατασκευαζόμενον ἐκ τῶν κρι- 20
 θῶν πόμα βραχὺ λειπόμενον τῆς περὶ τὸν οἶνον
 7 εὐωδίας. τὸν δ' οὖν Διόνυσόν φασι τὴν κατάβασιν
 ἐκ τῆς Ἰνδικῆς ἐπὶ τὴν θάλατταν ποιησάμενον κατα-
 λαβεῖν ἅπαντας τοὺς Τιτᾶνας ἡθροικότας δυνάμεις
 καὶ διαβεβηκότας εἰς Κρήτην ἐπ' Ἀμμωνα. προσβε- 25
 βοηθηκότος δὲ καὶ τοῦ Διὸς ἐκ τῆς Αἰγύπτου τοῖς

3 καὶ χρῆσιν καὶ παράθεσιν D   5 καὶ τὴν τῶν ἀλ-
 λων I), καὶ τινων ἄλλων II   5 διαδεδομένης D   9 ἐπελ-
 θεῖν φασὶ vulg.   11 τιμαῖς καὶ] καὶ τιμίαις conicio, δω-
 ρεαῖς καὶ Rhod.   22 δ' om. D   23 θάλατταν] ταχεῖαν
 add. vulg

περὶ τὸν Ἄμμωνα, καὶ πολέμου μεγάλου συνεστῶτος
 ἐν τῇ νήσῳ, ταχέως καὶ τοὺς περὶ τὸν Διόνυσον
 καὶ τὴν Ἀθηνᾶν καὶ τινὰς τῶν ἄλλων θεῶν νομι-
 243 σθέντων συνδραμεῖν εἰς Κρήτην. γενομένης δὲ παρα- 8
 5 τάξεως μεγάλης ἐπικρατῆσαι τοὺς περὶ τὸν Διόνυσον
 καὶ πάντας ἀνελεῖν τοὺς Τιτᾶνας. μετὰ δὲ ταῦτα
 Ἄμμωνος καὶ Διονύσου μεταστάντων ἐκ τῆς ἀνθρω-
 πίνης φύσεως εἰς τὴν ἀθανασίαν, τὸν Δία φασὶ
 βασιλεῦσαι τοῦ σύμπαντος κόσμου. κεκολασμένων
 10 τῶν Τιτάνων, καὶ μηδενὸς ὄντος τοῦ τολμήσοντος
 δι' ἀσέβειαν ἀμφισβητῆσαι τῆς ἀρχῆς.

Τὸν μὲν οὖν πρῶτον Διόνυσον ἐξ Ἄμμωνος 74
 καὶ Ἀμαλθείας γενόμενον τοιαύτας οἱ Αἰβυεὶ ἱστο-
 ροῦσιν ἐπιτελέσασθαι πράξεις· τὸν δὲ δευτέρον φασιν
 15 ἐξ Ἰοῦς τῆς Ἰνέχον Διὶ γενόμενον βασιλεῦσαι μὲν
 τῆς Αἰγύπτου, καταδείξαι δὲ τὰς τελετάς· τελευταῖον
 δὲ τὸν ἐκ Διὸς καὶ Σεμέλης τεκνωθέντα παρὰ τοῖς
 Ἑλλήσι ζηλωτὴν γενέσθαι τῶν προτέρων. τὰς δ' 2
 ἀμφοτέρων προαιρέσεις μιμησάμενον στρατεῦσαι μὲν
 20 ἐπὶ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην, στιγλας δ' οὐκ ὀλίγας
 ἀπολιπεῖν τῶν ὄρων τῆς στρατείας· καὶ τὴν μὲν
 χώραν ἐξημεροῦν ταῖς φυτείαις, στρατιώτιδας
 δ' ἐπιλέξασθαι γυναῖκας, καθάπερ καὶ ὁ παλαιὸς τὰς
 Ἀμαζόννας. ἐνεργῆσαι δ' ἐπὶ πλεόν καὶ τὰ περὶ τοὺς
 25 ὀργιασμούς, καὶ τελετάς ὥς μὲν μεταθεῖναι πρὸς τὸ
 κρεῖττον, ὥς δ' ἐπινοῆσαι. διὰ δὲ το πλῆθος τοῦ 3
 χρόνου τῶν προτέρων εὐρετῶν ἀγνοηθέντων ὑπὸ

3 θεῶν] τῶν θεῶν Hertlein 23 δὲ περιδεξασθαι CF
 24 καὶ om. D 25 τελετάς ὥς] τελετάς . καὶ τὰς D 27 πρό-
 τερον D.

τῶν πολλῶν, τοῦτον κληρονομήσαι τὴν τῶν προ-
 γενεστέρων προαίρεσίν τε καὶ δόξαν. οὐκ ἐπὶ τούτου
 δὲ μόνου συμβῆναι τὸ προειρημένον, ἀλλὰ καὶ μετὰ
 4 ταύτ' ἐφ' Ἡρακλέους. δυοῖν γὰρ ὄντων τῶν προ-
 γενεστέρων τῶν τὴν αὐτὴν ἐσχηκότων προσηγορίαν, 5
 τὸν μὲν ἀρχαιότατον Ἡρακλέα μυθολογεῖσθαι γε-
 γονέναι παρ' Αἰγυπτίοις, καὶ πολλὴν τῆς οἰκου-
 μένης τοῖς ὅπλοις καταστρεψάμενον θέσθαι τὴν ἐπὶ
 τῆς Αἰβύης στήλην, τὸν δὲ δεύτερον ἐκ Κρήτης ἔνα
 τῶν Ἰθαίων ὄντα Δακτύλων καὶ ἑνόμενον γόητα 10
 καὶ στρατηγικὸν συστήσασθαι τὸν Ὀλυμπικὸν ἀγῶνα·
 τὸν δὲ τελευταῖον μικρὸν πρὸ τῶν Τρωικῶν ἐξ
 Ἀλκμήνης καὶ Διὸς τεκνωθέντα πολλὴν ἐπέλθειν
 τῆς οἰκουμένης, ὑπηρετοῦντα τοῖς Εὐρυσθέως προσ-
 5 τάγμασιν. ἐπιτυχόντα δὲ πᾶσι τοῖς ἄθλοις θέσθαι 15
 μὲν καὶ στήλην τὴν ἐπὶ τῆς Εὐρώπης, διὰ δὲ τὴν
 δμωνυμίαν καὶ τὴν τῆς προαιρέσεως ὁμοιότητα χρό-
 νων ἐπιγενομένων τελευτήσαντα κληρονομήσαι τὰς
 τῶν ἀρχαιοτέρων πράξεις, ὥς ἐνὸς Ἡρακλέους γε-
 6 γονότος ἐν παντὶ τῷ πρότερον αἰῶνι. ὑπὲρ δὲ τοῦ 20
 πλείους Διονύσους γεγονέναι σὺν ἄλλαις ἀποδείξεσι
 πειρῶνται φέρειν τὴν ἐκ τῆς Τιτανομαχίας· συμ-
 φωνουμένου γὰρ παρὰ πᾶσιν ὅτι Διόνυσος τῷ Διὶ
 συνηγωνίσατο τὸν πρὸς τοὺς Τιτᾶνας πόλεμον, οὐδα-
 μῶς πρόειπεν φασὶ τὴν τῶν Τιτάνων γενεὰν τιθέναι 25
 κατὰ τοὺς τῆς Σεμέλης χρόνους οὐδὲ Κάδμον τὸν 24
 Ἀγήνορος ἀποφαίνεσθαι πρεσβύτερον εἶναι τῶν

3 μόνον II
 γόητα] γενναῖον D
 τὸν D, καὶ τὴν A.

4 ὄντων C
 16 καὶ] αὐτὸν add. Hertlein

6 ἀρχαιότερον II 10
 22 τὴν]

Ὀλυμπίων θεῶν. οἱ μὲν οὖν Λίβυες περὶ Διονύσου τοιαῦτα μυθολογοῦσιν· ἡμεῖς δὲ τὴν ἐν ἀρχῇ πρόθεσιν τετελεκότες αὐτοῦ περιγράψομεν τὴν τρίτην βίβλον.

3 τετελειωκότες II παραγράψωμεν codices, corr. Wess.
Διοδώρου Σικελιώτου Βιβλιοθήκης ἱστορικῆς Γ̄ subscr. D.

---

245 Τάδε ἐνεδτιν ἐν τῇ τετάρτῃ τῶν Διοδώρου βίβλων.

Προοίμιον περὶ τῶν μυθολογουμένων παρὰ τοῖς ἱστοριο-
γράφοις.

Περὶ Διονύσου καὶ Πριάπου καὶ Ἑρμαφροδίτου καὶ
Μουσῶν. 5

Περὶ Ἡρακλέους καὶ τῶν δώδεκα ἄθλων καὶ τῶν ἄλλων
τῶν παραχθέντων ὑπ' αὐτοῦ μέχρι τῆς ἀποθεώσεως.

Περὶ τῶν Ἀργοναυτῶν καὶ Μηδείας καὶ τῶν Πελίου
θυγατέρων.

Περὶ τῶν ἀπογόνων τοῦ Ἡρακλέους. 10

Περὶ Θησέως καὶ τῶν ἄθλων αὐτοῦ.

Περὶ τῶν ἐπτά ἐπὶ Θήβας.

Περὶ τῶν ἐπιγόνων τῶν ἐπτά ἐπὶ Θήβας.

Περὶ Νηλέως καὶ τῶν ἀπογόνων αὐτοῦ.

Περὶ Λαπιθῶν καὶ Κενταύρων. 15

Περὶ Ἀσκληπιοῦ καὶ τῶν ἀπογόνων αὐτοῦ.

Περὶ τῶν Ἀσωποῦ θυγατέρων καὶ τῶν Αἰακῶ γενομέ-
νων νύμφων.

Περὶ Πέλοπος καὶ Ταντάλου καὶ Οἰνομάου καὶ Νιόβης.

Περὶ Δαρδάνου καὶ τῶν ἀπογόνων αὐτοῦ μέχρι Πριάμου. 20

Περὶ Δαιδάλου καὶ Μινωταύρου καὶ τῆς Μίνω στρατείας
ἐπὶ Κώκαλον τὸν βασιλέα.

Περὶ Ἀρισταίου καὶ Δάφνιδος καὶ Ἑρυνκος, ἔτι δὲ
᾽Ωρίωνος.

2 προοίμιον περὶ τῶν παρὰ τοῖς Ἑλλησιν ἱστορουμένων
κατὰ τοὺς ἀρχαιοτάτους χρόνους. Περὶ τῶν ἐπιφανεστάτων
ἡρώων τε καὶ ἡμιθέων καὶ καθόλου τῶν κατὰ πόλεμον
ἀξιολόγόν τι κατεργασμένων FG (cf. IV 1, 5) 4 καὶ
Πριάπου καὶ] Πριάπου vulg. 8 καὶ M.] περὶ τε M. CF
10 περὶ τῶν τοῦ Ἡρακλέους νύμφων καὶ ἄλλων Ἡρακλειδῶν
ἥτοι ἀπογόνων CFG, 12 ἐπτά] στρατευσάμενων ἐπτά CD
14 περὶ Νηλέως] καὶ νηλέως D 21 Μίνως CF στρα-
τείας] εἰς Σικελίαν add. F.

ΒΙΒΛΟΣ ΤΕΤΑΡΤΗ.

Οὐκ ἄγνοῶ μὲν ὅτι τοῖς τὰς παλαιὰς μυθολο- 1
 γίας συνταττομένοις συμβαίνει κατὰ τὴν γραφὴν
 ἐν πολλοῖς ἐλαττοῦσθαι. ἡ μὲν γὰρ τῶν ἀναγραφο-
 5 μένων ἀρχαιότης δυσεύρετος οὕσα πολλὴν ἀπορίαν
 παρέχεται τοῖς γράφουσιν, ἡ δὲ τῶν χρόνων ἀπαγ-
 γελία τὸν ἀκριβέστατον ἔλεγχον οὐ προσδεχομένη
 καταφρονεῖν ποιεῖ τῆς ἱστορίας τοὺς ἀναγινώσκου-
 τας· πρὸς δὲ τούτοις ἡ ποικιλία καὶ τὸ πλῆθος τῶν
 10 γενεαλογουμένων ἡρώων τε καὶ ἡμιθέων καὶ τῶν
 ἄλλων ἀνδρῶν δυσέφικτον ἔχει τὴν ἀπαγγελίαν· τὸ
 δὲ μέγιστον καὶ πάντων ἀτοπώτατον, ὅτι συμβαίνει
 τοὺς ἀναγεγραφότας τὰς ἀρχαιοτάτας πράξεις τε
 καὶ μυθολογίας ἀσυμφώνους εἶναι πρὸς ἀλλήλους.
 15 διόπερ τῶν μεταγενεστέρων ἱστοριογράφων οἱ πρω- 2
 τεύοντες τῇ δόξῃ τῆς μὲν ἀρχαίας μυθολογίας ἀπέ-
 στησαν διὰ τὴν δυσχέρειαν, τὰς δὲ νεωτέρας πράξεις
 ἀναγράφειν ἐπεχείρησαν. Ἐφορος μὲν γὰρ ὁ Κυ- 3
 μαῖος, Ἰσοκράτους ὦν μαθητὴς, ὑποστησάμενος γρά-
 20 φειν τὰς κοινὰς πράξεις, τὰς μὲν παλαιὰς μυθο-
 λογίας ὑπερέβη, τὰ δ' ἀπὸ τῆς Ἡρακλειδῶν καθόδου

2 ἄγνοῶ μὲν] ἄγνοοῦμεν CF   9 ἡ ποικιλία] τινὰ
 ποικιλίαν D   18 μὲν γὰρ] γὰρ C, μὲν οὖν F.

πραχθέντα συνταξάμενος ταύτην ἀρχὴν ἐποιήσατο
 τῆς ἱστορίας. ὁμοίως δὲ τούτῳ Καλλισθένης καὶ
 Θεόπομπος, κατὰ τὴν αὐτὴν ἡλικίαν γεγονότες, ἀπέ-
 4 στησαν τῶν παλαιῶν μύθων. ἡμεῖς δὲ τὴν ἐναν-
 τίαν τούτοις κρίσιν ἔχοντες, καὶ τὸν ἐκ τῆς ἀνα- 5
 γραφῆς πόνον ὑποστάντες, τὴν πᾶσαν ἐπιμέλειαν
 ἐποιησάμεθα τῆς ἀρχαιολογίας. μέγισται γὰρ καὶ
 πλείσται συνετελέσθησαν πράξεις ὑπὸ τῶν ἡρώων
 τε καὶ ἡμιθέων καὶ πολλῶν ἄλλων ἀνδρῶν ἀγα-
 6 θῶν· ὧν διὰ τὰς κοινὰς εὐεργεσίας οἱ μεταγενέ- 247
 στεροι τοὺς μὲν ἰσοθέοις, τοὺς δ' ἡρωικαῖς θυσίαις 11
 ἐτίμησαν, πάντας δ' ὁ τῆς ἱστορίας λόγος τοῖς καθή-
 5 κουσιν ἐπαίνοις εἰς τὸν αἰῶνα καθύμνησεν. ἐν μὲν
 οὖν ταῖς πρὸ ταύτης βίβλοις τρισὶν ἀνεγράψαμεν
 τὰς παρὰ τοῖς ἄλλοις ἔθνεσι μυθολογουμένας πράξεις 15
 καὶ τὰ περὶ θεῶν παρ' αὐτοῖς ἱστορούμενα, πρὸς
 δὲ τούτοις τὰς τοποθεσίας τῆς παρ' ἐκάστοις χώρας
 καὶ τὰ φνόμενα παρ' αὐτοῖς θηρία καὶ τᾶλλα ζῷα
 καὶ καθόλου πάντα τὰ μνήμης ἄξια καὶ παραδοξο-
 20 λογούμενα διεξιόντες, ἐν ταύτῃ δὲ τὰ παρὰ τοῖς 20
 Ἑλλήσιν ἱστορούμενα κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους
 περὶ τῶν ἐπιφανεστάτων ἡρώων τε καὶ ἡμιθέων
 καὶ καθόλου τῶν κατὰ πόλεμον ἀξιόλογόν τι κατειρ-
 25 γασμένων, ὁμοίως δὲ καὶ τῶν ἐν εἰρήνῃ τι χρήσιμον
 πρὸς τὸν κοινὸν βίον εὐρόντων ἢ νομοθετησάντων. 25
 6 ποιησόμεθα δὲ τὴν ἀρχὴν ἀπὸ Διονύσου διὰ τὸ
 καὶ παλαιὸν εἶναι σφόδρα τοῦτον καὶ μεγίστας

9 ἄλλων ἀνδρῶν ἀγαθῶν] ἀγαθῶν ἀνδρῶν D 11 θυ-
 σίαις] τιμαῖς Wess. 21 ἀρχαιοτάτους F 25 πρὸς]
 εἰς H 26 ἀρχὴν] γράφειν add. D.

εὐεργεσίας κατατεθεῖσθαι τῷ γένει τῶν ἀνθρώπων.
 εἴρηται μὲν οὖν ἡμῖν ἐν ταῖς προειρημέναις βίβλοις
 ὅτι τινὲς τῶν βαρβάρων ἀντιποιοῦνται τῆς γενέσεως
 τοῦ θεοῦ τούτου. Αἰγύπτιοι μὲν γὰρ τὸν παρ'
 5 αὐτοῖς θεὸν Ὅσιριν ὀνομαζόμενον φασιν εἶναι τὸν
 παρ' Ἑλλήσι Διόνυσον καλούμενον. τοῦτον δὲ 7
 μυθολογοῦσιν ἐπελθεῖν ἅπασαν τὴν οἰκουμένην,
 εὐρετὴν γενόμενον τοῦ οἴνου, καὶ τὴν φυτείαν
 διδάξαι τῆς ἀμπέλου τοὺς ἀνθρώπους, καὶ διὰ ταύτην
 10 τὴν εὐεργεσίαν τυχεῖν συμφωνουμένης ἀθανασίας.
 ὁμοίως δὲ τοὺς Ἰνδοὺς τὸν θεὸν τοῦτον παρ' ἑαυ-
 τοῖς ἀποφαίνεσθαι γεγονέναι, καὶ τὰ περὶ τὴν
 φυτείαν τῆς ἀμπέλου φιλοτεχνήσαντα μεταδοῦναι
 τῆς τοῦ οἴνου χρήσεως τοῖς ἑκατὰ τὴν οἰκουμένην
 15 ἀνθρώποις. ἡμεῖς δὲ τὰ κατὰ μέρος περὶ τούτων
 εἰρηκότες νῦν τὰ παρὰ τοῖς Ἑλλήσι λεγόμενα περὶ
 τοῦ θεοῦ τούτου διεξιμεν.

Κάδμους μὲν γὰρ φασὶ τὸν Ἀγήνορος ἐκ Φοινί- 2
 κης ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἀποσταλῆναι πρὸς ζήτησιν
 20 τῆς Εὐρώπης, ἐντολὰς λαβόντα ἢ τὴν παρθένον
 ἀγαγεῖν ἢ μὴ ἀνακάμπτειν εἰς τὴν Φοινίκην. ἐπελ-
 θόντα δὲ πολλὴν χώραν, καὶ μὴ δυνάμενον ἀνευρεῖν,
 ἀπογνῶναι τὴν εἰς οἶκον ἀνακομιδὴν· καταντήσαντα
 δ' εἰς τὴν Βοιωτίαν κατὰ τὸν παραδεδομένον χρησμὸν
 25 κτίσαι τὰς Θήβας. ἐνταῦθα δὲ κατοικήσαντα γῆμαι
 μὲν Ἀρμονίαν τὴν Ἀφροδίτης, γεννηῖσαι δ' ἐξ αὐτῆς
 Σεμέλην καὶ Ἰνώ καὶ Αὐτονόην καὶ Ἀγαύην, ἐτι

8 γενόμενον] ὄντα D
 κ. μέρος] κ. μέρος τὰ vulg.
 vulg. 21 ἀνάγειν fort.

11 τοὺς] τούτοις D 16 τὰ
 16 λεγόμενα post τούτου

2 δὲ Πολύδωρον. τῇ δὲ Σεμέλῃ διὰ τὸ κάλλος Δία
 μίγνεντα καὶ μεθ' ἡσυχίας ποιούμενον τὰς ὁμιλίας
 δόξαι καταφρονεῖν αὐτῆς· διόπερ ὑπ' αὐτῆς παρα-
 κληθῆναι τὰς ἐπιπλοκάς ὁμοίας ποιεῖσθαι ταῖς πρὸς
 3 τὴν Ἥραν συμπεριφοραῖς. τὸν μὲν οὖν Δία παρα- 5
 γενόμενον θεοπρεπῶς μετὰ βροντῶν καὶ ἀστραπῶν
 ἐπιφανῶς ποιεῖσθαι τὴν συνουσίαν· τὴν δὲ Σεμέλῃν
 ἔγκυνον οὕσαν καὶ τὸ μέγεθος τῆς περιστάσεως οὐκ 248
 ἐνέγκασαν τὸ μὲν βρέφος ἐκτρῶσαι, ὑπὸ δὲ τοῦ
 πυρὸς αὐτὴν τελευτῆσαι. ἔπειτα τὸ παιδίον ἀνα- 10
 λαβόντα τὸν Δία παραδοῦναι τῷ Ἑρμῇ, καὶ προσ-
 τάξαι τοῦτο μὲν ἀποκομίσαι πρὸς τὸ ἄντρον τὸ
 ἐν τῇ Νύσῃ, κείμενον μεταξὺ Φοινίκης καὶ Νείλου,
 ταῖς δὲ νύμφαις παραδοῦναι τρέφειν καὶ μετὰ πολλῆς
 σπουδῆς ἐπιμέλειαν αὐτοῦ ποιεῖσθαι τὴν ἀρίστην. 15
 4 διὸ καὶ τραφέντα τὸν Διόνυσον ἐν τῇ Νύσῃ τυχεῖν
 τῆς προσηγορίας ταύτης ἀπὸ Διὸς καὶ Νύσης. καὶ
 τὸν Ὅμηρον δὲ τούτοις μαρτυρῆσαι ἐν τοῖς ὕμνοις
 ἐν οἷς λέγει

ἔστι δέ τις Νύση, ὕπατον ὄρος, ἀνθέον ὕλη, 20
 τηλοῦ Φοινίκης, σχεδὸν Αἰγύπτῳ ῥοάων.

5 τραφέντα δ' αὐτὸν ὑπὸ τῶν νυμφῶν ἐν τῇ Νύσῃ
 φασὶν εὐρετὴν τε τοῦ οἴνου γενέσθαι καὶ τὴν φυ-
 τεῖαν διδάξαι τῆς ἀμπέλου τοὺς ἀνθρώπους. ἐπ-
 ιόντα δὲ σχεδὸν ὅλην τὴν οἰκουμένην πολλὴν χώραν 25
 ἐξημερῶσαι, καὶ διὰ τοῦτο τυχεῖν παρὰ πᾶσι μερίστων

4 πρὸς] περὶ D (cf. III 64, 4) 7 ποιῆσαι CF 15 ποιῆσαι II 18 τοῦτο D 23 τε om. vulg. 25 ὅλην] πᾶσαν CF.

τιμῶν. εὐρεῖν δ' αὐτὸν καὶ τὸ ἐκ τῆς κριθῆς κατα-
 σκευαζόμενον πόμα, τὸ προσαγορευόμενον μὲν ὑπ'
 ἐνίων ξυῖθος, οὐ πολὺ δὲ λειπόμενον τῆς περὶ τὸν
 οἶνον εὐωδίας. τοῦτο δὲ διδάξαι τοὺς χώραν ἔχον-
 5 τας μὴ δυναμένην ἐπιδέχεσθαι τὴν τῆς ἀμπέλου
 φυτεῖαν. περιάγεσθαι δ' αὐτὸν καὶ στρατόπεδον οὐ 6
 μόνον ἀνδρῶν, ἀλλὰ καὶ γυναικῶν, καὶ τοὺς ἀδίκους
 καὶ ἀσεβεῖς τῶν ἀνθρώπων κολάζειν. καὶ κατὰ μὲν
 τὴν Βοιωτίαν ἀποδιδόντα τῇ πατρίδι χάριτας ἔλευ-
 10 θερῶσαι πάσας τὰς πόλεις, καὶ κτίσαι πόλιν ἐπώνυ-
 μον τῆς αὐτονομίας, ἣν Ἐλευθερὰς προσαγορευῆσαι.
 στρατεύσαντα δ' εἰς τὴν Ἰνδικὴν τριετὶ χρόνῳ τὴν 3
 ἐπάνοδον εἰς τὴν Βοιωτίαν ποιήσασθαι, κομίζοντα
 μὲν λαφύρων ἀξιόλογον πλῆθος, καταγαγεῖν δὲ πρῶ-
 15 τον τῶν ἀπάντων θρίαμβον ἐπ' ἐλέφαντος Ἰνδικοῦ.
 καὶ τοὺς μὲν Βοιωτοὺς καὶ τοὺς ἄλλους Ἕλληνας 2
 καὶ Θρᾷκας ἀπομνημονεύοντας τῆς κατὰ τὴν Ἰνδι-
 κὴν στρατείας καταδείξαι τὰς τριετηρίδας θυσίας
 Διονύσῳ, καὶ τὸν θεὸν νομίζειν κατὰ τὸν χρόνον
 20 τοῦτον ποιεῖσθαι τὰς παρὰ τοῖς ἀνθρώποις ἐπιφα-
 νείας. διὸ καὶ παρὰ πολλαῖς τῶν Ἑλληνίδων πόλεων 3
 διὰ τριῶν ἐτῶν βακχεῖά τε γυναικῶν ἀθροίζεσθαι,
 καὶ ταῖς παρθένοις νόμιμον εἶναι θυρσοφορεῖν καὶ
 συνενθουσιάζειν εὐαζούσαις καὶ τιμώσαις τὸν θεόν.
 249 τὰς δὲ γυναῖκας κατὰ συστήματα θυσιάζειν τῷ θεῷ
 26 καὶ βακχεύειν καὶ καθόλου τὴν παρουσίαν ὑμνεῖν
 τοῦ Διονύσου, μιμουμένας τὰς ἱστορουμένας τὸ
 παλαιὸν παρεδρεῦεν τῷ θεῷ μαινάδας. κολάσαι 4

3 ζύθον CF   7 καὶ τοὺς] ὃ τοὺς CF   14 ἀξιό-
 λογον D², ἀξιολόγων cet.

δ' αὐτὸν πολλοὺς μὲν καὶ ἄλλους κατὰ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην τοὺς δοκοῦντας ἀσεβεῖν, ἐπιφανεστάτους δὲ Πενθεά καὶ Λυκοῦργον. τῆς δὲ κατὰ τὸν οἶνον εὐρέσεως καὶ δωρεᾶς κεχαρισμένης τοῖς ἀνθρώποις καθ' ὑπερβολὴν διὰ τε τὴν ἡδονὴν τὴν ἐκ τοῦ ποτοῦ καὶ διὰ τὸ τοῖς σώμασιν εὐτονωτέρους γίνεσθαι τοὺς τὸν οἶνον πίνοντας, φασὶν ἐπὶ τὸ δεῖπνον, ὅταν ἄκρατος οἶνος ἐπιδιδῶται, προσεπιλέγειν ἀγαθοῦ δαίμονος· ὅταν δὲ μετὰ τὸ δεῖπνον διδῶται κεκραμένος ὕδατι, Διὸς σωτήρος ἐπιφωνεῖν. τὸν γὰρ οἶνον ἄκρατον μὲν πινόμενον μανιώδεις διαθέσεις ἀποτελεῖν, τοῦ δ' ἀπὸ Διὸς ὕμβρου μιγέντος τὴν μὲν τέρψιν καὶ τὴν ἡδονὴν μένειν, τὸ δὲ τῆς 5 μανίας καὶ παραλύσεως βλάπτειν διορθοῦσθαι. καθόλου δὲ μυθολογοῦσι τῶν θεῶν μεγίστης ἀποδοχῆς τυγχάνειν παρ' ἀνθρώποις τοὺς ταῖς εὐεργεσίαις ὑπερβαλομένους κατὰ τὴν εὐρεσιν τῶν ἀγαθῶν Διόνυσόν τε καὶ Δήμητραν, τὸν μὲν τοῦ προσηνεστάτου ποτοῦ γενόμενον εὐρετήν, τὴν δὲ τῆς ξηρᾶς τροφῆς τὴν κρατίστην παραδοῦσαν τῷ γένει τῶν 20 ἀνθρώπων.

4 Μυθολογοῦσι δέ τινες καὶ ἕτερον Διόνυσον γεγονέναι πολὺ τοῖς χρόνοις προτεροῦντα τούτου. φασὶ γὰρ ἐκ Διὸς καὶ Φερσεφόνης Διόνυσον γενέσθαι τὸν ὑπὸ τινων Σαβάζιον ὀνομαζόμενον, οὗ τὴν τε 25 γένεσιν καὶ τὰς θυσίας καὶ τιμὰς νυκτερινὰς καὶ

2 δόξαντας D   7 τὸν δεῖπνον D, τῶν δεῖπνων F
8 ἐπιδίδοται προσεπιλέγειν D, δίδοται πᾶσιν ἐπιλέγειν Π
9 δίδοται codices   11 μὲν ante γὰρ vulg.   17 ὑπερβαλλομένους D   25 τε om. D.

κρυφίους παρεισάγουσι διὰ τὴν αἰσχύνην τὴν ἐκ
 τῆς συνουσίας ἐπακολουθοῦσαν. λέγουσι δ' αὐτὸν 2
 ἀγχινοῖα διενεγκεῖν, καὶ πρῶτον ἐπιχειρῆσαι βοῦς
 ζευγνύειν καὶ διὰ τούτων τὸν σπόρον τῶν καρπῶν
 5 ἐπιτελεῖν· ἄφ' οὗ δὴ καὶ κερατίαν αὐτὸν παρεισ-
 ἀγουσι. καὶ τὸν μὲν ἐκ Σεμέλης γενόμενον ἐν τοῖς
 νεωτέροις χρόνοις φασὶ τῷ σώματι γενέσθαι τρυ-
 φερὸν καὶ παντελῶς ἀπαλόν, εὐπρεπεῖα δὲ πολὺ
 τῶν ἄλλων διενεγκεῖν καὶ πρὸς τὰς ἀφροδισιακὰς
 10 ἡδονὰς εὐκατάφορον γερονέναι, κατὰ δὲ τὰς στρα-
 τείας γυναικῶν πλήθος περιάγεσθαι καθωπλισμένων
 λόγχαις τεθυρωμέναις. φασὶ δὲ καὶ τὰς Μούσας 3
 αὐτῷ συναποδημεῖν, παρθένους οὔσας καὶ πεπαι-
 δευμένας διαφερόντως· ταύτας δὲ διὰ τε τῆς μελω-
 250 δίας καὶ τῶν ὀρχήσεων, ἔτι δὲ τῶν ἄλλων τῶν ἐν
 16 παιδείᾳ καλῶν ψυχαγωγεῖν τὸν θεόν. φασὶ δὲ καὶ
 παιδαγωγὸν καὶ τροφέα συνέπεσθαι κατὰ τὰς στρα-
 τείας αὐτῷ Σειληνόν, εἰσηγητὴν καὶ διδάσκαλον
 γινόμενον τῶν καλλίστων ἐπιτηδευμάτων, καὶ μεγάλα
 20 συμβάλλεσθαι τῷ Διονύσῳ πρὸς ἀρετὴν τε καὶ δόξαν.
 καὶ κατὰ μὲν τὰς ἐν τοῖς πολέμοις μάχας ὅπλοις 4
 αὐτὸν πολεμικοῖς κεκοσμηῆσθαι καὶ δοραῖς παρδά-
 λεων, κατὰ δὲ τὰς ἐν εἰρήνῃ πανηγύρεις καὶ ἑορτὰς
 ἐσθῆσιν ἀνθειναῖς καὶ κατὰ τὴν μαλακότητα τρυ-
 25 φεραῖς χρῆσθαι. πρὸς δὲ τὰς ἐκ τοῦ πλεονάζοντος
 οἴνου κεφαλαλγίας τοῖς πίνουσι γινομένας διαδεδέ-
 σθαι λέγουσιν αὐτὸν μίτρα τὴν κεφαλὴν, ἄφ' ἧς

1 κρυφίας II   5 καὶ om. CF   11 καθωπλισμένον D
 16 καὶ om. D   18 Σειληνόν D   24 ἐσθῆσιν D   27 μίτρα
 Eus. pr. ev. II 2, 8] μίτρῃ cod.

αἰτίας καὶ μιτρηφόρον ὀναμάζεσθαι· ἀπὸ δὲ ταύτης
 τῆς μίτρας ὕστερον παρὰ τοῖς βασιλεῦσι καταδει-
 5 χθῆναι τὸ διάδημά φασι. διμήτορα δ' αὐτὸν προσ-
 αγορευθῆναι λέγουσι διὰ τὸ πατρὸς μὲν ἑνὸς ὑπάρξαι
 τοὺς δύο Διονύσους, μητέρων δὲ δυοῖν. κεκληρονο- 5
 μηκέναι δὲ τὸν νεώτερον καὶ τὰς τοῦ προγενεστέρου
 πράξεις· διόπερ τοὺς μεταγενεστέρους ἀνθρώπους,
 ἀγνοοῦντας μὲν τάληθές, πλανηθέντας δὲ διὰ τὴν
 6 ὁμωνυμίαν, ἓνα γεγονέναι νομίσαι Διόνυσον. τὸν
 δὲ νάρθηκα προσάπτουσιν αὐτῷ διὰ τινὰς τοιαύτας 10
 αἰτίας. κατὰ τὴν ἐξ ἀρχῆς εὗρεσιν τοῦ οἴνου μήπω
 τῆς τοῦ ὕδατος κράσεως εὗρημένης ἄκρατον πίνειν
 τὸν οἶνον· κατὰ δὲ τὰς τῶν φίλων συναναστροφάς
 καὶ εὐωχίας τοὺς συνεορτάζοντας δαψιλῇ τὸν ἄκρα-
 τον ἐμφορησαμένους μανιώδεις γίνεσθαι, καὶ ταῖς 15
 βακτηρίαις ξυλίναις χρωμένους ταύταις ἀλλήλους
 7 τύπτειν. διὸ καὶ τινῶν μὲν τραυματιζομένων, τινῶν
 δὲ καὶ τελευτώντων ἐκ τῶν καιρίων τραυμάτων,
 προσκόψαντα τὸν Διόνυσον ταῖς τοιαύταις περι-
 στάσεσι τὸ μὲν ἀποστῆσαι τοῦ πίνειν δαψιλῇ τὸν 20
 ἄκρατον ἀποδοκιμάσαι διὰ τὴν ἡδονὴν τοῦ ποτοῦ,
 καταδείξαι δὲ νάρθηξιν χρῆσθαι καὶ μὴ ξυλίναις
 βακτηρίαις.

5 Ἐπωνυμίας δ' αὐτῷ τοὺς ἀνθρώπους πολλὰς
 προσάφαι, τὰς ἀφορμὰς ἀπὸ τῶν περὶ αὐτὸν ἐπι- 25
 τηδευμάτων λαβόντας. Βακχεῖον μὲν γὰρ ἀπὸ τῶν
 συνεπομένων βακχῶν ὀνομάσαι, Αἰναιῶν δὲ ἀπὸ
 τοῦ πατῆσαι τὰς σταφυλὰς ἐν ληνῷ, Βρόμιον δ'

ἀπὸ τοῦ κατὰ τὴν γένεσιν αὐτοῦ γενομένου βρόμου·
 ὁμοίως δὲ καὶ πυριγενῇ διὰ τὴν ὁμοίαν αἰτίαν
 ὠνομάσθαι. Θρίαμβον δ' αὐτὸν ὀνομασθῆναι φασιν 2
 ἀπὸ τοῦ πρῶτον τῶν μνημονενομένων καταγαγεῖν
 5 ἀπὸ τῆς στρατείας θρίαμβον εἰς τὴν πατρίδα, τὴν
 ἐξ Ἰνδῶν ποιησάμενον ἐπάνοδον μετὰ πολλῶν λαφύ-
 251 ρων. παραπλησίως δὲ καὶ τὰς λοιπὰς προσηγορίας
 ἐπιθετικὰς αὐτῷ γεγενῆσθαι, περὶ ὧν μακρὸν ἂν
 εἰη λέγειν καὶ τῆς ὑποκειμένης ἱστορίας ἀνοίκειον.
 10 δῖμορφον δ' αὐτὸν δοκεῖν ὑπάρχειν διὰ τὸ δύο
 Διονύσους γερονέναι, τὸν μὲν παλαιὸν καταπώγωνα
 διὰ τὸ τοὺς ἀρχαίους πάντας πωγωνοτροφεῖν, τὸν
 δὲ νεώτερον ὠραῖον καὶ τρυφερόν καὶ νέον, καθότι
 προεῖρηται. ἔνιοι δὲ λέγουσιν ὅτι τῶν μεθυνόντων 3
 15 διττὰς διαθέσεις ἐχόντων, καὶ τῶν μὲν ἱλαρῶν, τῶν
 δὲ ὀργίλων γινομένων, δῖμορφον ὠνομάσθαι τὸν
 θεόν. καὶ Σατύρους δὲ φασιν αὐτὸν περιάγεσθαι,
 καὶ τούτους ἐν ταῖς ὀρχήσεσι καὶ ταῖς τραγωδίαις
 τέρψιν καὶ πολλὴν ἡδονὴν παρέχεσθαι τῷ θεῷ.
 20 καθόλου δὲ τὰς μὲν Μούσας τοῖς ἐκ τῆς παιδείας 4
 ἀγαθοῖς ὠφελούσας τε καὶ τερπύσας, τοὺς δὲ Σατύ-
 ρους τοῖς πρὸς γέλωτα συνεργοῦσιν ἐπιτηδεύμασι
 χρωμένους, παρασκευάζειν τῷ Διονύσῳ τὸν εὐδαί-
 μονα καὶ κεχαρισμένον βίον. καθόλου δὲ τοῦτον
 25 τῶν θυμελικῶν ἀγώνων φασὶν εὐρετὴν γενέσθαι,
 καὶ θέατρα καταδείξαι, καὶ μουσικῶν ἀκροαμάτων

3 ὠνομάσθαι] ὀνομάσαι CF'   11 παλαιὸν] αὐτῶν
 add. D   13 ὠραῖον om. D   16 ὀργίλων, τῶν δὲ
 ἱλαρῶν vulg.   21 τε om. D   22 ταῖς . . συνεργοῦσαις
 ἐπιτηδεύσεσι C   24 τοῦτον τῶν] τοῦτον D, τῶν H.

σύστημα ποιήσασθαι· πρὸς δὲ τούτοις ἀλειτουργή-
τους ποιῆσαι καὶ τοὺς ἐν ταῖς στρατείαις μεταχειρι-
ζομένους τῇ τῆς μουσικῆς ἐπιστήμῃς· ἅφ' ὧν τοὺς
μεταγενεστέρους μουσικὰς συνόδους συστήσασθαι
τῶν περὶ τὸν Διόνυσον τεχνιτῶν, καὶ ἀτελεῖς ποιῆσαι 5
τοὺς τὰ τοιαῦτα ἐπιτηδεύοντας. καὶ περὶ μὲν Διο-
νύσου καὶ τῶν περὶ αὐτοῦ μυθολογουμένων ἀρκε-
σθησόμεθα τοῖς ῥηθεῖσι στοχαζόμενοι τῆς συμμε-
τρίας.

- 6 Περὶ δὲ Πριάπου καὶ τῶν μυθολογουμένων περὶ 10
αὐτοῦ νῦν διέξιμεν, οἰκείον ὁρῶντες τὸν περὶ τούτου
λόγον ταῖς Διονυσιακαῖς ἱστορίαις. μυθολογοῦσιν
οὖν οἱ παλαιοὶ τὸν Πριάπον νῦν μὲν εἶναι Διονύσου
καὶ Ἀφροδίτης, πιθανῶς τὴν γένεσιν ταύτην ἐξη-
γούμενοι· τοὺς γὰρ οἰνωθέντας φυσικῶς ἐντετάσθαι 15
2 πρὸς τὰς ἀφροδισιακὰς ἡδονάς. τινὲς δὲ φασὶ τὸ
αἰδοῖον τῶν ἀνθρώπων τοὺς παλαιούς μυθωδῶς
ὀνομάζειν βουλομένους Πριάπον προσαγορεῦσαι.
ἐνιοὶ δὲ λέγουσι τὸ γεννητικὸν μόριον, αἴτιον ὑπάρ-
χον τῆς γενέσεως τῶν ἀνθρώπων καὶ διαμονῆς εἰς 20
3 ἅπαντα τὸν αἰῶνα, τυχεῖν τῆς ἀθανάτου τιμῆς. οἱ
δ' Αἰγύπτιοι περὶ τοῦ Πριάπου μυθολογοῦντές φασὶ
τὸ παλαιὸν τοὺς Τιτᾶνας ἐπιβουλεύσαντας Ὀσίριδι
τοῦτον μὲν ἀνελεῖν, τὸ δὲ σῶμα αὐτοῦ διελόντας
εἰς ἴσας μερίδας ἑαυτοῖς καὶ λαβόντας ἀπενεργεῖν 25
ἐκ τῆς οἰκείας λαθραίως, μόνον δὲ τὸ αἰδοῖον εἰς
τὸν ποταμὸν ῥῆψαι διὰ τὸ μηδένα βούλεσθαι τοῦτο

1 ποιῆσαι II   2 καὶ del. Bekker   13 μὲν om.
vulg.   15 τοὺς γ. οἶν.] τοῦ καὶ παροινωθέντας D   25 ἑαυ-
τοῖς om. II.

252 ἀνελέσθαι. τὴν δὲ Ἴσιν τὸν φόνον τοῦ ἀνδρὸς
 ἀναζητοῦσαν, καὶ τοὺς μὲν Τιτᾶνας ἀνελοῦσαν, τὰ
 δὲ τοῦ σώματος μέρη περιπλάσασαν εἰς ἀνθρώπου
 τύπον, ταῦτα μὲν δοῦναι θάψαι τοῖς ἱερεῦσι καὶ
 5 τιμᾶν προστάξαι ὥς θεὸν τὸν Ὅσιριν, τὸ δὲ αἰδοῖον
 μόνον οὐ δυναμένην ἀνευρεῖν καταδείξαι τιμᾶν ὥς
 θεὸν καὶ ἀναθεῖναι κατὰ τὸ ἱερὸν ἐντεταμένον.
 περὶ μὲν οὖν τῆς γενέσεως τοῦ Πριάπου καὶ τῆς
 τιμῆς τοιαῦτα μυθολογεῖται παρὰ τοῖς παλαιοῖς τῶν
 10 Αἰγυπτίων. τοῦτον δὲ τὸν θεὸν τινὲς μὲν Ἴθυ- 4
 φαλλον ὀνομάζουσι, τινὲς δὲ Τύχωνα. τὰς δὲ τιμὰς
 οὐ μόνον κατὰ πόλιν ἀπονέμουσιν αὐτῷ [ἐν τοῖς
 ἱεροῖς], ἀλλὰ καὶ κατὰ τὰς ἀγροικίας ὁπωροφύλακα
 τῶν ἀμπελώνων ἀποδεικνύντες καὶ τῶν κήπων, ἔτι
 15 δὲ πρὸς τοὺς βασκαίνοντάς τι τῶν καλῶν τοῦτον
 κολαστὴν παρεισάγοντες. ἐν τε ταῖς τελεταῖς οὐ
 μόνον ταῖς Διονυσιακαῖς, ἀλλὰ καὶ ταῖς ἄλλαις
 σχεδὸν ἀπάσαις οὗτος ὁ θεὸς τυγχάνει τινὸς τιμῆς,
 μετὰ γέλωτος καὶ παιδιᾶς παρεισαγόμενος ἐν ταῖς
 20 θυσίαις. παραπλησίως δὲ τῷ Πριάπῳ τινὲς μυθο- 5
 λογοῦσι γεγενῆσθαι τὸν ὀνομαζόμενον Ἐρμαφρόδι-
 τον, ὃν ἐξ Ἐρμοῦ καὶ Ἀφροδίτης γεννηθέντα τυχεῖν
 τῆς ἐξ ἀμφοτέρων τῶν γονέων συντεθείσης προση-
 γορίας. τοῦτον δ' οἱ μὲν φασιν εἶναι θεὸν καὶ
 25 κατὰ τινὰς χρόνους φαίνεσθαι παρ' ἀνθρώποις, καὶ
 γεννᾶσθαι τὴν τοῦ σώματος φύσιν ἔχοντα μεμιγμέ-
 νην ἐξ ἀνδρὸς καὶ γυναικός· καὶ τὴν μὲν εὐπρέ-

6 ὥς θεὸν τιμᾶν D 11 Τυχῶνα F 12 ἐν τοῖς ἱεροῖς
 delevi, ante ἀπονέμουσιν ponit D 18 σχεδὸν om. II (et Eus.
 pr. ev. II 2, 14) τινὸς τιμῆς D (et Eus.), τιμῆς τινος vulg.

πειαν καὶ μαλακότητα τοῦ σώματος ἔχειν γυναικὶ
 παρεμφερῇ, τὸ δ' ἄρρενωπὸν καὶ δραστικὸν ἀνδρὸς
 ἔχειν [τὰ δὲ φυσικὰ μόρια συγγενῆσθαι τούτῳ καὶ
 γυναικὸς καὶ ἀνδρὸς]· ἐνιοὶ δὲ τὰ τοιαῦτα γένη
 ταῖς φύσεσιν ἀποφαίνονται τέρατα ὑπάρχειν, καὶ ⁵
 γεννώμενα σπανίως προσημαντικὰ γίνεσθαι ποτὲ
 μὲν κακῶν ποτὲ δ' ἀγαθῶν. καὶ περὶ μὲν τῶν
 τοιούτων ἄλλης ἡμῖν ἐχέτω.

- 7 Περὶ δὲ τῶν Μουσῶν, ἐπειδήπερ ἐμνήσθημεν
 ἐν ταῖς τοῦ Διονύσου πράξεσιν, οἰκείον ἂν εἴη ¹⁰
 διελθεῖν ἐν κεφαλαίοις. ταύτας γὰρ οἱ πλεῖστοι
 τῶν μυθογράφων καὶ μάλιστα δεδοκιμασμένοι φασὶ
 θυγατέρας εἶναι Διὸς καὶ Μνημοσύνης· ὀλίγοι δὲ
 τῶν ποιητῶν, ἐν οἷς ἐστὶ καὶ Ἀλκμάν, θυγατέρας
 2 ἀποφαίνονται Οὐρανοῦ καὶ Γῆς. ὁμοίως δὲ καὶ ¹⁵
 κατὰ τὸν ἀριθμὸν διαφωνοῦσιν· οἱ μὲν γὰρ τρεῖς
 λέγουσιν, οἱ δ' ἐννέα, καὶ κεκράτηκεν δὲ τῶν ἐννέα
 ἀριθμὸς ὑπὸ τῶν ἐπιφανεστέων ἀνδρῶν βεβαιούμε-
 νος, λέγω δὲ Ὅμηρον τε καὶ Ἡσιόδου καὶ τῶν
 ἄλλων τῶν τοιούτων. Ὅμηρος μὲν γὰρ λέγει ²⁰

Μοῦσαι δ' ἐννέα πᾶσαι ἀμειβόμεναι ὅπλ' ἀκαλῇ·
 Ἡσιόδος δὲ καὶ τὰ ὀνόματα αὐτῶν ἀποφαίνεται
 λέγων

Κλειώ τ' Εὐτέρπη τε Θάλειά τε Μελπομένη τε
 Τερψιχόρη τ' Ἐρατώ τε Πολύμνιά τ' Οὐρανίη τε ²⁵³
 Καλλιόπη θ', ἣ σφραγν προφρεστέατη ἐστὶν ἀπα- ²⁶
 σέων.

2 ἔχειν ἀνδρὸς vulg. 3 τὰ δὲ — 4 καὶ ἀνδρὸς BD,
 om. cet. 9 τῶν om. D.

τούτων δ' ἐκάστη προσάπτουσι τὰς οἰκείας διαθέσεις 3
 τῶν περὶ μουσικὴν ἐπιτηδευμάτων, οἷον ποιητικὴν,
 μελωδίαν, ὀρχήσεις καὶ χορείας, ἀστρολογίαν τε καὶ
 τὰ λοιπὰ τῶν ἐπιτηδευμάτων. παρθένους δ' αὐτὰς
 5 οἱ πλείστοι [γεγονέναι] μυθολογοῦσι διὰ τὸ τὰς
 κατὰ τὴν παιδείαν ἀρετὰς ἀφθόρους δοκεῖν εἶναι.
 Μούσας δ' αὐτὰς ὠνομάσθαι ἀπὸ τοῦ μυεῖν τοὺς 4
 ἀνθρώπους, τοῦτο δ' ἐστὶν ἀπὸ τοῦ διδάσκειν τὰ
 καλὰ καὶ συμφέροντα καὶ ὑπὸ τῶν ἀπαιδευτῶν
 10 ἀγνοούμενα. ἐκάστη δὲ προσηγορίᾳ τὸν οἰκεῖον
 λόγον ἀπονέμοντες φασιν ὠνομάσθαι τὴν μὲν Κλειῶ
 διὰ τὸ τὸν ἐκ τῆς ποιήσεως τῶν ἐγκωμιαζομένων
 ἐπαινον μέγα κλέος περιποιεῖν τοῖς ἐπαινουμένοις,
 Εὐτέρπην δ' ἀπὸ τοῦ τέρπειν τοὺς ἀκροαμένους
 15 τοῖς ἀπὸ τῆς παιδείας ἀγαθοῖς, Θάλειαν δ' ἀπὸ τοῦ
 θάλλειν ἐπὶ πολλοὺς χρόνους τοὺς διὰ τῶν ποιη-
 μάτων ἐγκωμιαζομένους, Μελπομένην δ' ἀπὸ τῆς
 μελωδίας, δι' ἧς τοὺς ἀκούοντας ψυχαγωγεῖσθαι,
 Τερψιχόρην δ' ἀπὸ τοῦ τέρπειν τοὺς ἀκροατὰς τοῖς
 20 ἐκ παιδείας περιγινόμενοις ἀγαθοῖς, Ἑρατῶ δ' ἀπὸ
 τοῦ τοὺς παιδευθέντας ποθεινοὺς καὶ ἐπεράστους
 ἀποτελεῖν, Πολύμνιαν δ' ἀπὸ τοῦ διὰ πολλῆς ὕμνη-
 σεως ἐπιφανεῖς κατασκευάζειν τοὺς διὰ τῶν ποιημά-
 των ἀπαθανατιζομένους τῇ δόξῃ, Οὐρανίαν δ' ἀπὸ
 25 τοῦ τοὺς παιδευθέντας ὑπ' αὐτῆς ἐξαίρεσθαι πρὸς

4 δ'] τε vulg. 5 γεγονέναι om. D (et Eus. pr. ev. II
 2, 16) 6 τὴν om. D ἀφθάρτους II 9 καὶ τὰ συμ-
 φέροντα D 13 ἐμποιεῖν D 16 τοὺς . . . ἐγκωμιαζομένους
 om. II 21 καὶ ἐπεράστους om. D 23 τοὺς τε διὰ τῶν
 ποιητῶν ἀπαθανατιζομένους D.

οὐρανόν· τῇ γὰρ δόξῃ καὶ τοῖς φρονήμασι μετεωρί-
ζεσθαι τὰς ψυχὰς εἰς ὕψος οὐράνιον· Καλλιόπην
δ' ἀπὸ τοῦ καλὴν ὕπα προῖεσθαι, τοῦτο δ' ἐστὶ τῇ
εὐεπείᾳ διάφορον οὕσαν ἀποδοχῆς τυγχάνειν ὑπο-
τῶν ἀκουόντων.

Τούτων δ' ἡμῖν ἀρκούντως εἰρημένων μετα-
βιβάζομεν τὸν λόγον ἐπὶ τὰς Ἡρακλέους πράξεις.
8 οὐκ ἄγνοῶ δ' ὅτι πολλὰ δύσχρηστα συμβαίνει τοῖς
ἱστοροῦσι τὰς παλαιὰς μυθολογίας, καὶ μάλιστα τὰς
περὶ Ἡρακλέους. τῷ μὲν γὰρ μεγέθει τῶν κατερ-
γασθέντων ὁμολογουμένως οὗτος παραδέδοται πάν-
τας τοὺς ἐξ αἰῶνος ὑπερᾶραι τῇ μνήμῃ παραδοθέν-
τας· δυσέφικτον οὖν ἐστὶ τὸ κατὰ τὴν ἀξίαν ἕκαστον
τῶν πραχθέντων ἀπαγγεῖλαι καὶ τὸν λόγον ἐξισῶσαι
τοῖς τηλικούτοις ἔργοις, οἷς διὰ τὸ μέγεθος ἔπαθλον¹⁵
2 ἦν ἡ ἀθανασία. διὰ δὲ τὴν παλαιότητα καὶ τὸ
παράδοξον τῶν ἱστορουμένων παρὰ πολλοῖς ἀπιστου-
μένων τῶν μύθων, ἀναγκαῖον ἢ παραλιπόντας τὰ
μέγιστα τῶν πραχθέντων καθαιρεῖν τι τῆς τοῦ θεοῦ²⁵⁴
δόξης ἢ πάντα διεξιόντας τὴν ἱστορίαν ποιεῖν²⁰
3 ἀπιστουμένην. ἔνιοι γὰρ τῶν ἀναγινωσκόντων οὐ
δικαίᾳ χρώμενοι κρίσει τάκριβες ἐπιζητοῦσιν ἐν ταῖς
ἀρχαίαις μυθολογίαις ἐπ' ἴσης τοῖς πραττομένοις ἐν
τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις, καὶ τὰ δισταζόμενα τῶν
ἔργων διὰ τὸ μέγεθος ἐκ τοῦ καθ' αὐτοὺς βίου²⁵
τεκμαιρόμενοι, τὴν Ἡρακλέους δύναμιν ἐκ τῆς
ἀσθενείας τῶν νῦν ἀνθρώπων θεωροῦσιν, ὥστε διὰ

1 οὐρανόν] τῇ δόξῃ add. D   2 οὐράνιον om. D
3 τουτέστι τῇ Π   4 εὐεπία D   10 μὲν om. D   13 τὸ]
τοῦτο D   ἑκάστου D   18 ἢ] ἦν CF   24 τῷ . . χρόνῳ Π.

τὴν ὑπερβολὴν τοῦ μεγέθους τῶν ἔργων ἀπιστεῖσθαι
τὴν γραφὴν. καθόλου μὲν γὰρ ἐν ταῖς μυθολογου- 4
μέναις ἱστορίαις οὐκ ἐκ παντὸς τρόπου πικρῶς τὴν
ἀλήθειαν ἐξεταστέον. καὶ γὰρ ἐν τοῖς θεάτροις,
5 πεπεισμένοι μήτε Κενταύρους διφνεῖς ἐξ ἑτερογενῶν
σωμάτων ὑπάρξαι μήτε Γηρυνόην τρισώματον, ὅμως
προσδεχόμεθα τὰς τοιαύτας μυθολογίας, καὶ ταῖς
ἐπισημασίαις συναύξομεν τὴν τοῦ θεοῦ τιμὴν. καὶ 5
γὰρ ἄτοπον Ἡρακλέα μὲν ἔτι κατ' ἀνθρώπους ὄντα
10 τοῖς ἰδίοις πόνοις ἐξημερῶσαι τὴν οἰκουμένην, τοὺς
δ' ἀνθρώπους ἐπιλαθομένους τῆς κοινῆς εὐεργεσίας
συκοφαντεῖν τὸν ἐπὶ τοῖς καλλίστοις ἔργοις ἔπαινον,
καὶ τοὺς μὲν προγόνους διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς
ἀρετῆς ὁμολογουμένην αὐτῷ συγχωρῆσαι τὴν ἀθανα-
15 σίαν, ἡμᾶς δὲ πρὸς τὸν θεὸν μηδὲ τὴν πατροπαρά-
δοτον εὐσέβειαν διαφυλάττειν. ἀλλὰ γὰρ τῶν τοιού-
των λόγων ἀφήμενοι διέξιμεν αὐτοῦ τὰς πράξεις
ἀπ' ἀρχῆς ἀκολούθως τοῖς παλαιοτάτοις τῶν ποιη-
τῶν τε καὶ μυθολόγων.

20 Τῆς Ἀκρισίου τοῖνον Δανάης καὶ Διὸς φασὶ 9
γενέσθαι Περσέα· τούτῳ δὲ μιγεῖσαν τὴν Κηφέως
Ἀνδρομέδαν Ἠλεκτρύωνα γεννῆσαι, ἔπειτα τούτῳ
τὴν Πέλοπος Εὐρυδίκην συνοικήσασαν Ἀλκμήνην
τεκνώσαι, καὶ ταύτῃ Δία μιγέντα δι' ἀπάτης Ἡρα-
25 κλέα γεννῆσαι. τὴν μὲν οὖν ὅλην τοῦ γένους ῥίζαν 2
ἀπ' ἀμφοτέρων τῶν γονέων εἰς τὸν μέγιστον τῶν
θεῶν ἀναφέρειν λέγεται τὸν εἰρημένον τρόπον. τὴν

3 ἱστορουμέναις μυθολογίαις F 7 τὰς] εἰς τὰς D
11 κοινῆς] ἰδίας D 13 ὑπεροχὴν vulg. 18 παλαιοτά-
τοις] ἀρχαιοτάτοις vulg. 24 τεκνώσαι] γεννῆσαι D.

δὲ γεγενημένην περὶ αὐτὸν ἀρετὴν οὐκ ἐν ταῖς
 πράξεσι θεωρηθῆναι μόνον, ἀλλὰ καὶ πρὸ τῆς
 γενέσεως γινώσκεισθαι. τὸν γὰρ Δία μισγόμενον
 Ἀλκμήνῃ τριπλασίαν τὴν νύκτα ποιῆσαι, καὶ τῷ
 πλήθει τοῦ πρὸς τὴν παιδοποιίαν ἀναλωθέντος 5
 χρόνου προσημῆναι τὴν ὑπερβολὴν τῆς τοῦ γεννη-
 3 θήσομένου ῥώμης. καθόλου δὲ τὴν ὁμιλίαν ταύτην
 οὐκ ἐρωτικῆς ἐπιθυμίας ἔνεκα ποιήσασθαι, καθάπερ
 ἐπὶ τῶν ἄλλων γυναικῶν, ἀλλὰ τὸ πλέον τῆς παιδο-
 ποιίας χάριν. διὸ καὶ βουλόμενον τὴν ἐπιπλοκὴν 10
 νόμιμον ποιήσασθαι βιάσασθαι μὲν μὴ βουληθῆναι,
 πείσαι δ' οὐδαμῶς ἐλπίζειν διὰ τὴν σωφροσύνην·
 τὴν ἀπάτην οὖν προκρίναντα διὰ ταύτης παρα-
 κρούσασθαι τὴν Ἀλκμήνην, Ἀμφιτρύωνι κατὰ πᾶν 255
 4 ὁμοιωθέντα. διελθόντος δὲ τοῦ κατὰ φύσιν χρόνου 15
 ταῖς ἐγκύοις, τὸν μὲν Δία πρὸς τὴν Ἡρακλέους
 γένεσιν ἐνεχθέντα τῇ διανοίᾳ προειπεῖν παρόντων
 ἰσχυρῶν τῶν θεῶν ὅτι τὸν κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν
 Περσείδων γενιῶμενον ποιήσει βασιλέα, τὴν δ'
 Ἥραν ξηλοτυποῦσαν καὶ συνεργὸν ἔχουσαν Εἰλεί- 20
 θιαν τὴν θυγατέρα, τῆς μὲν Ἀλκμήνης παρακατα-
 σχεῖν τὰς ὠδῖνας, τὸν δ' Εὐρουσθέα πρὸ τοῦ καθή-
 5 κοιτος χρόνου πρὸς τὸ φῶς ἀγαγεῖν. τὸν δὲ Δία
 καταστρατηγηθέντα βουληθῆναι τὴν τε ὑπόσχεσιν
 βεβαιῶσαι καὶ τῆς Ἡρακλέους ἐπιφανείας προνοηθῆ- 25
 ναι· διὸ φασιν αὐτὸν τὴν μὲν Ἥραν πείσαι συγ-
 χωρῆσαι βασιλέα μὲν ὑπάρξαι κατὰ τὴν ἰδίαν ὑπό-
 σχισιν Εὐρουσθέα, τὸν δ' Ἡρακλέα τεταγμένον ὑπὸ

12 πείσειν Hertlein
 αἰδῶ 1) γινόμενον CD

18 ἀπάντωρ om. C

20 εἰλήθιαν D.

19 περ-

τὸν Εὐρύσθεα τελέσαι δώδεκα ἄθλους οὓς ἂν ὁ
 Εὐρύσθεὺς προστάξῃ, καὶ τοῦτο πράξαντα τυχεῖν
 τῆς ἀθανασίας. Ἀλκμήνη δὲ τεκοῦσα καὶ φοβηθεῖσα 6
 τὴν τῆς Ἥρας ζηλοτυπίαν. ἔξέθηκε τὸ βρέφος εἰς
 5 τὸν τόπον ὃς νῦν ἀπ' ἐκείνου καλεῖται πεδῖον Ἡρά-
 κλειον. καθ' ὃν δὴ χρόνον Ἀθηνᾶ μετὰ τῆς Ἥρας
 προσιοῦσα, καὶ θαυμάσασα τοῦ παιδίου τὴν φύσιν,
 συνέπεισε τὴν Ἥραν ὑποσχεῖν τὴν θηλήν. τοῦ δὲ
 παιδὸς ὑπὲρ τὴν ἡλικίαν βιαίτερον ἐπισπασαμένου
 10 τὴν θηλήν, ἥ μὲν Ἥρα διαλγῆσασα τὸ βρέφος
 ερριψεν. Ἀθηνᾶ δὲ κομίσασα αὐτὸ πρὸς τὴν μητέρα
 τρέφειν παρεκελεύσατο. θαυμάσαι δ' ἂν τις εἰκότως 7
 τὸ τῆς περιπετείας παράδοξον· ἥ μὲν γὰρ στέργειν
 ὀφείλουσα μήτηρ τὸ ἴδιον τέκνον ἀπώλλυεν, ἥ δὲ
 15 μητρὸν ἔχουσα μῖσος δι' ἄγνοιαν εσώζεε το τῇ
 φύσει πολέμιον.

Μετὰ δὲ ταῦτα ἥ μὲν Ἥρα δύο δράκοντας 10
 ἀπέστειλε τοὺς ἀναλώσοντας τὸ βρέφος, ὁ δὲ παῖς
 οὐ καταπλαγεῖς ἑκατέρω τῶν χειρῶν τὸν αὐχένα
 20 σφίγξας ἀπέπνιξε τοὺς δράκοντας. διόπερ Ἀργεῖοι
 πυθόμενοι τὸ γεγονός· Ἡρακλέα προσηγόρευσαν. ὅτι
 δι' Ἥραν ἔσχε κλέος, Ἀλκαῖον πρότερον καλούμενον.
 τοῖς μὲν οὖν ἄλλοις οἱ γονεῖς τοῦνομα περιτιθέασι,
 τούτῳ δὲ μόνῳ ἡ ἀρετὴ τὴν προσηγορίαν ἔθετο.
 25 μετὰ δὲ ταῦτα ὁ μὲν Ἀμφιτρύων φυγαδευθεὶς ἐκ 2
 Τίρυνθος μετώκησεν εἰς Θήβας· ὁ δ' Ἡρακλῆς τρα-
 φεῖς καὶ παιδευθεὶς καὶ μάλιστ' ἐν τοῖς γυμνασίοις

1 ὁ om. CF
 παριοῦσα Bekker
 πλαγεῖς om. II

5 πεδῖον] παιδικὸν CD
 καὶ θαυμάσασα om. D
 21 γεγονός] γετόμενον II.

7 προσιοῦσα II,
 19 οὐ κατα-

διαπονηθεὶς ἐγένετο θώμῃ τε σώματος πολὺν προέχων
 τῶν ἄλλων ἀπάντων καὶ ψυχῆς λαμπρότητι περι-
 βόητος, ὅς* γε τὴν ἡλικίαν ἔφηβος ὢν πρῶτον μὲν
 ἡλευθέρωσε τὰς Θήβας, ἀποδιδούς ὡς πατρίδι τὰς
 3 προσηκούσας χάριτας. ὑποτεταγμένων γὰρ τῶν Θη- 5
 βαίων Ἐργίνῳ τῷ βασιλεῖ τῶν Μινυῶν, καὶ κατ'
 ἐνιαυτὸν ὠρισμένους φόρους τελούντων, οὐ κατα-
 πλαγείς τὴν τῶν δεδουλωμένων ὑπεροχὴν ἐτόλμησε 256
 πρᾶξιν ἐπιτελέσαι περιβόητον· τοὺς γὰρ παραγενο-
 μένους τῶν Μινυῶν ἐπὶ τὴν ἀπαίτησιν τῶν δασμῶν 10
 καὶ μεθ' ὕβρεως εἰσπραττομένους ἀκρωτηριάσας
 4 ἐξέβαλεν ἐκ τῆς πόλεως. Ἐργίνου δ' ἐξαιτούντος
 τὸν αἷτιον, Κρέων βασιλεύων τῶν Θηβαίων, κατα-
 πλαγείς τὸ βάρος τῆς ἐξουσίας, ἔτοιμος ἦν ἐκδι-
 δόναι τὸν αἷτιον τῶν ἐγκλημάτων. ὁ δ' Ἡρακλῆς 15
 πείσας τοὺς ἡλικιώτας ἐλευθεροῦν τὴν πατρίδα,
 κατέσπασεν ἐκ τῶν ναῶν τὰς προσηλαμένους πανο-
 πλίαις, ἃς οἱ πρόγονοι σκῦλα τοῖς θεοῖς ἦσαν ἀνα-
 τεθεικότες· οὐ γὰρ ἦν εὑρεῖν κατὰ τὴν πόλιν ἰδιω-
 τικὸν ὄπλον διὰ τὸ τοὺς Μινύας παρωπλικέναι τὴν 20
 πόλιν, ἵνα μηδεμίαν λαμβάνωσιν οἱ κατὰ τὰς Θήβας
 5 ἀποστάσεως ἔννοιαν. ὁ δ' Ἡρακλῆς πυθόμενος
 Ἐργίνου τὸν βασιλέα τῶν Μινυῶν προσάγειν τῇ
 πόλει μετὰ στρατιωτῶν, ἀπαντήσας αὐτῷ κατὰ τινα
 στενοχωρίαν, καὶ τὸ μέγεθος τῆς τῶν πολεμίων 25
 δυνάμεως ἄχρηστον ποιήσας, αὐτόν τε τὸν Ἐργίνον
 ἀνείλε καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ σχεδὸν ἅπαντας ἀπέ-

6 et 23 μηνῶν D   7 τελούντων] μεθ' ὕβρεως add.
 codices, del. Bekker   10 μηνῶν D   11 ἐκπραττομένους II
 13 Θηβαίων] καὶ add. CF   25 μέγεθος] μέγιστον D.

κτεινεν. ἄφνω δὲ προσπεσὼν τῇ πόλει τῶν Ὀρχο-
 μενίων καὶ παρεισπεσὼν ἐντὸς τῶν πυλῶν τὰ τε
 βασιλεία τῶν Μινυῶν ἐνέπρησε καὶ *τὴν πόλιν
 κατέσκαψε. περιβοήτου δὲ τῆς πράξεως γενομένης 6
 5 καθ' ὅλην τὴν Ἑλλάδα καὶ πάντων θαυμαζόντων
 τὸ παράδοξον, ὁ μὲν βασιλεὺς Κρέων θαυμάσας
 τὴν ἀρετὴν τοῦ νεανίσκου τὴν τε θυγατέρα Μεγάραν
 συνώκισεν αὐτῷ καὶ καθάπερ υἱῷ γνησίῳ τὰ κατὰ
 τὴν πόλιν ἐπέτρεψεν, Εὐρυσθεὺς δ' ὁ τὴν βασιλείαν
 10 ἔχων τῆς Ἀργείας ὑποπτεύσας τὴν Ἡρακλέους αὐξη-
 σιν μετεπέμπετό τε αὐτὸν καὶ προσέειπε τελεῖν
 ἄθλους. οὐχ ὑπακούοντος δὲ τοῦ Ἡρακλέους, Ζεὺς 7
 μὲν ἀπέστειλε διακελευόμενος ὑπουργεῖν Εὐρυσθεῖ,
 Ἡρακλῆς δὲ παρελθὼν εἰς Δελφοὺς καὶ περὶ τούτων
 15 ἐπερωτήσας τὸν θεόν, ἔλαβε χρησμὸν τὸν δηλοῦντα
 διότι τοῖς θεοῖς δέδοκται δώδεκα ἄθλους τελέσαι
 προστάττοντος Εὐρυσθέως, καὶ τοῦτο πράξαντα
 τεύξεσθαι τῆς ἀθανασίας.

Τούτων δὲπραχθέντων ὁ μὲν Ἡρακλῆς ἐνέ- 11
 20 πεσεν εἰς ἀθυμίαν οὐ τὴν τυχοῦσαν· τό τε γὰρ
 τῷ ταπεινοτέρῳ δουλεύειν οὐδαμῶς ἄξιον ἔκρινε τῆς
 ἰδίας ἀρετῆς, τό τε τῷ Διὶ καὶ πατρὶ μὴ πείθεσθαι
 καὶ ἀσύμφορον ἐφαίνετο καὶ ἀδύνατον. εἰς πολλὴν
 οὖν ἀμηχανίαν ἐμπίπτοντος αὐτοῦ, Ἥρα μὲν ἐπεμψεν
 25 αὐτῷ λύτταν· ὁ δὲ τῇ ψυχῇ δυσφορῶν εἰς μανίαν
 ἐνέπεσε. τοῦ πάθους δ' αὐξομένου τῶν φρενῶν
 ἐκτὸς γενόμενος τὸν μὲν Ἰόλαον ἐπεβάλετο κτείνειν,

3 μηνύων D   8 τὰ κατὰ om. II   12 Ζεὺς] ὁ Ζεὺς D
 18 τεύξεσθαι vulg.   19 προσταχθέντων Wess.   21 ἔκρινε]
 δεῖν add. vulg.   24 ἐπέπεμψεν Reiske.

ἐκείνου δὲ φυγόντος καὶ τῶν παίδων τῶν ἐκ Με-
 γάρας πλησίον διατριβόντων, τούτους ὡς πολεμίους
 2 κατετόξευσε· μόγῃς δὲ τῆς μανίας ἀπολυθείς, καὶ 257
 ἐπιγνοὺς τὴν ἰδίαν ἄγνοϊαν, περιαλγῆς ἦν ἐπὶ τῷ
 μεγέθει τῆς συμφορᾶς. πάντων δ' αὐτῷ συλλυπου- 5
 μένων καὶ συμπενοθούτων, ἐπὶ πολὺν χρόνον κατὰ
 τὴν οἰκίαν ἡσύχαζεν, ἐκκλίνων τὰς τῶν ἀνθρώπων
 ὁμιλίας τε καὶ ἀπαντήσεις· τέλος δὲ τοῦ χρόνου τὸ
 πάθος πραῦναντος κρίνας ὑπομένειν τοὺς κινδύ-
 3 νους παρεγένετο πρὸς Εὐρουσθεά. καὶ πρῶτον μὲν 10
 ἔλαβεν ἄθλον ἀποκτεῖναι τὸν ἐν Νεμέᾳ λέοντα.
 οὗτος δὲ μεγέθει μὲν ὑπερφυῆς ἦν, ἄτρωτος δὲ ὦν
 σιδήρῳ καὶ χαλκῷ καὶ λίθῳ τῆς κατὰ χεῖρα βιάζο-
 μένης προσεδεῖτο ἀνάγκης. διέτριβε δὲ μάλιστα 15
 μεταξὺ Μυκηνῶν καὶ Νεμέας περὶ ὄρος τὸ καλού-
 μενον ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος Τρητόν· εἶχε γὰρ
 περὶ τὴν ῥίζαν διώρυχα διηνεκῇ, καθ' ἣν εἰσθῆι
 4 φωλεύειν τὸ θηρίον. ὁ δ' Ἡρακλῆς καταντήσας 20
 ἐπὶ τὸν τόπον προσέβαλεν αὐτῷ, καὶ τοῦ θηρίου
 συμφυγόντος εἰς τὴν διώρυχα συνακολουθῶν αὐτῷ
 καὶ τὸ ἕτερον τῶν στομίων ἐμφράξας συνεπλάκη,
 καὶ τὸν αὐχένα σφίγξας τοῖς βραχίουσιν ἀπέπνιξε.
 τὴν δὲ δορὰν αὐτοῦ περιθέμενος, καὶ διὰ τὸ μέγεθος
 ἔπαν τὸ ἴδιον σῶμα περιλαβών, εἶχε σκεπαστήριον
 τῶν μετὰ ταῦτα κινδύνων. 25

5 Δεύτερον δ' ἔλαβεν ἄθλον ἀποκτεῖναι τὴν Λεο-

3 μόλις Π 6 συμπαθούτων CF 8 τέλος] εἰς
 τέλος D 10 μὲν om. vulg. 11 ἀποκτεῖναι om. CE
 12 ἦν] ὦν D 22 ἐπνιξεν D 26 ἄθλον om. D λεο-
 νεάν D.

ναίαν ὕδραν, ἥς ἐξ ἑνὸς σώματος ἑκατὸν αὐχένες
 ἔχοντες κεφαλὰς ὄφρων διειτετύπωντο. τούτων δ'
 εἰ μία διαφθαρείη, διπλασίας ὁ τμηθεὶς ἀνίει τόπος·
 δι' ἣν αἰτίαν ἀήττητος ὑπάρχειν διείληπτο, καὶ κατὰ
 5 λόγον· τὸ γὰρ χειρωθὲν αὐτῆς μέρος διπλάσιον
 ἀπεδίδου βοήθημα. πρὸς δὲ τὴν δυστραπέλειαν 6
 ταύτην ἐπινοήσας τι φιλοτέχνημα προσέταξεν Ἰολάφῳ
 λαμπάδι καομένην τὸ ἀποτμηθὲν μέρος ἐπικάειν, ἵνα
 τὴν φύσιν ἐπίσχη τοῦ αἵματος. οὕτως οὖν χειρω-
 10 σάμενος τὸ ζῶον εἰς τὴν χολὴν ἀπέβαπτε τὰς ἀκί-
 δας, ἵνα τὸ βληθὲν βέλος ἔχη τὴν ἐκ τῆς ἀκίδος
 πληγὴν ἀνίατον.

Τρίτον δὲ πρόσταγμα ἔλαβεν ἐνεγκεῖν τὸν Ἑρμ- 12
 μάνθιον κάπρον ζῶντα, ὃς διέτριβεν ἐν τῇ Λαμπεΐᾳ
 15 τῆς Ἀρκαδίας. ἐδόκει δὲ τὸ πρόσταγμα τοῦτο πολ-
 λὴν ἔχειν δυσχέρειαν· ἔδει γὰρ τὸν ἀγωνιζόμενον
 τοιοῦτῳ θηρίῳ τοσαύτην ἔχειν περιουσίαν ὥστε ἐπ'
 αὐτῆς τῆς μάχης ἀκριβῶς στοχάσασθαι τοῦ καιροῦ.
 ἔτι μὲν γὰρ ἰσχύοντα ἀφελὲς αὐτὸν ἀπὸ τῶν ὁδόν-
 20 των ἂν ἐκινδύνευσε, πλέον δὲ τοῦ δέοντος καταπο-
 λεμήσας ἀπέκτεινεν, ὥστε τὸν ἄθλον ὑπάρχειν ἀσυν-
 τέλεστον. ὁμως δὲ κατὰ τὴν μάχην ταμιευσάμενος 2
 ἀκριβῶς τὴν συμμετρίαν ἀπήνεγκε τὸν κάπρον ζῶντα
 πρὸς Εὐρυσθέα· ὃν ἰδὼν ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τῶν ὤμων

2 διειτετυπουντο codices, corr. Dind. 3 φθαρείη D
 6 δυστραπελίαν vulg. 8 λαμπάδι καιομένην post μέρος
 vulg. 11 ἔχει D, παρέχει C 13 Ἑρμάνθειον CF
 14 διέτριβεν Dind, διέτριβε μὲν codices ἐν τῇ Λαμπίᾳ
 BD, ἐν πεδίῳ ceteri 18 ἀκριβῶς om. D στοχα-
 ζεσθαι G 20 πλέον Dind., πλείω cod. 21 ὥστε] ὡς CF
 τὸν Rhod., τὸ cod.

φέροντα, καὶ φοβηθεῖς, ἔκρουσεν ἑαυτὸν εἰς χαλ- 258
κοῦν πίθον.

- 3 Ἄμα δὲ τούτοις πραττομένοις Ἡρακλῆς κατη-
γωνίσατο τοὺς ὀνομαζομένους Κενταύρους διὰ τοιαύ-
τας αἰτίας. Φόλος ἦν Κένταυρος, ἀφ' οὗ συνέβη 5
τὸ πλησίον ὕρος Φολόην ὀνομασθῆναι· οὗτος ξενίοις
δεχόμενος Ἡρακλέα τὸν κατακεχωσμένον οἶνον πίθον
ἀνέωξε. τοῦτον γὰρ μυθολογοῦσι τὸ παλαιὸν Διό-
νυσον παρατεθεῖσθαι τινι Κενταύρῳ, καὶ προστάξαι
τότε ἀνοῖξαι ὅταν Ἡρακλῆς παραγένηται. διόπερ 10
ὑστερον τέτταρσι γενεαῖς ἐπιξενωθέντος αὐτοῦ μνη-
4 σθῆναι τὸν Φόλον τῆς Διονύσου παραγγελίας. ἀνοι-
χθέντος οὖν τοῦ πίθου, καὶ τῆς εὐωδίας διὰ τὴν
παλαιότητα καὶ δύναμιν τοῦ οἶνου προσπεσούσης
τοῖς πλησίον οἰκοῦσι Κενταύροις, συνέβη διοιστρη- 15
θῆναι τούτους· διὸ καὶ προσπεσόντες ἀθρόοι τῇ
οἰκῇσει τοῦ Φόλου καταπληκτικῶς ὥρμησαν πρὸς
5 ἀρπαγὴν. ὁ μὲν οὖν Φόλος φοβηθεὶς ἔκρουσεν
ἑαυτόν, ὁ δ' Ἡρακλῆς παραδόξως συνεπλάκη τοῖς
βιαζομένοις· ἔδει γὰρ διαγωνίζεσθαι πρὸς τοὺς ἀπὸ 20
μὲν μητρὸς ὄντας θεοὺς, τὸ δὲ τάχος ἔχοντας ἵππων,
ῥώμῃ δὲ δισσάματους θήρας, ἐμπειρίαν δὲ καὶ σύνε-
σιν ἔχοντας ἀνδρῶν. τῶν δὲ Κενταύρων οἱ μὲν
πεύκας αὐτορρίζους ἔχοντες ἐπῆσαν, οἱ δὲ πέτρας
μεγάλας, τινὲς δὲ λαμπάδας ἡμμένας, ἕτεροι δὲ 25
6 βουφόνους πελέκεις. ὁ δ' ἀκαταπλήκτως ὑποστὰς
ἀξίαν τῶν προκατειργασμένων συνεστήσατο μάχην.
συνηγωνίζετο δ' αὐτοῖς ἡ μήτηρ Νεφέλη πολὺν

1 αὐτὸν D   7 Ἡρ.] τὸν Ἡρ. vulg.   11 τέτταρσι]
πολλαῖς GE   21 θεοὺς ὄντας vulg.   24 αὐτορίζους cod.

ὄμβρον ἐκχέουσα, δι' οὗ τοὺς μὲν τετρασκελεῖς οὐκ
 ἔβλαπτε, τῷ δὲ δυσὶν ἡρμισμένῳ σκέλεσι τὴν βάσιν
 ὀλισθηρὰν κατεσκεύαζεν. ἀλλ' ὅμως τοὺς τοιοῦτοις
 προτερήμασι πλεονεκτοῦντας Ἡρακλῆς παραδόξως
 5 κατηγωνίσατο, καὶ τοὺς μὲν πλείστους ἀπέκτεινε,
 τοὺς δ' ὑπολειφθέντας φυγεῖν ἠνάγκασε. τῶν δ' 7
 ἀναιρεθέντων Κενταύρων ὑπῆρχον ἐπιφανέστατοι
 Λάφνης καὶ Ἀργεῖος καὶ Ἀμφίων, ἔτι δὲ Ἰπποτιῶν
 καὶ Ὀρειος καὶ Ἰσοπλῆς καὶ Μελαγχαίτης, πρὸς δὲ
 10 τούτοις Θηρεὺς καὶ Δούπων καὶ Φοῖξος. τῶν δὲ
 διαφυγόντων τὸν κίνδυνον ὕστερον ἕκαστος τιμωρίας
 ἤξιώθη· Ὀμαδος μὲν γὰρ ἐν Ἀρκαδίᾳ τὴν Εὐρυ-
 σθέως ἀδελφὴν Ἀλκυνόην βιαζόμενος ἀνηρέθη. ἐφ'
 ᾧ συνέβη θαυμασθῆναι τὸν Ἡρακλέα διαφερόντως·
 15 τὸν μὲν γὰρ ἐχθρὸν κατ' ἰδίαν ἐμίσησε, τὴν δ'
 ὑβριζομένην ἐλεῶν ἐπιεικέα διαφέρειν ὑπελάμβανεν.
 ἰδιον δέ τι συνέβη καὶ περὶ τὸν Ἡρακλέους φίλον 8
 259 τὸν ὀνομαζόμενον Φόλον. οὗτος γὰρ διὰ τὴν συγ-
 γένειαν θάπτων τοὺς πεπτωκότας Κενταύρους, καὶ
 20 βέλος ἐκ τινος ἑξαίρων, ὑπὸ τῆς ἀκίδος ἐπλήγη, καὶ
 τὸ τραῦμα ἔχων ἀνίατον ἐτελεύτησεν. ὃν Ἡρακλῆς
 μεγαλοπρεπῶς θάψας ὑπὸ τὸ ὄρος ἔθηκεν, ὃ στήλης
 ἐνδόξου γέγονε κρεῖττον· Φολὴ γὰρ ὀνομαζόμενον
 διὰ τῆς ἐπωνυμίας μηνύει τὸν ταφέντα καὶ οὐ δι'
 25 ἐπιγραφῆς. ὁμοίως δὲ καὶ Χείρωνα τὸν ἐπὶ τῇ
 ἱατρικῇ θαυμαζόμενον ἀκουσίως τόξου βολῇ διέ-

2 *δυσὶν* D   3 *τοὺς*] *τοῖς* vulg.   12 *ὄμαλος* D
 13 *βιασάμενος* vulg.   14 *θαυμ. συνέβη* vulg.   16 *ὑπε-*
λαμβάνετο Hertlein   17 *καὶ* om. vulg.   20 *ἑξαίρων* codices
 21 *ὃν* [Hr.] ὁ δ' Ἡρ. αὐτὸν CE   22 *ἔθαψεν* Π *ἔθηκεν*
 om. Π   23 *Φολὴν* D   24 *ὁμωνυμίας* Π *μηνύειν* DF.

φθειρε. καὶ περὶ μὲν τῶν Κενταύρων ἱκανῶς ἡμῖν εἰρήσθω.

- 13 Μετὰ δὲ ταῦτ' ἔλαβε πρόσταγμα τὴν χρυσόκερων μὲν οὔσαν ἔλαφον, τάχει δὲ διαφέρουσαν, ἀγαγεῖν. τοῦτον δὲ τὸν ἄθλον συντελῶν τὴν ἐπίνοϊαν ⁵ ἔσχεν οὐκ ἀχρηστοτέραν τῆς κατὰ τὸ σῶμα βώμης. οἱ μὲν γάρ φασιν αὐτὴν ἄρκυσιν ἐλεῖν, οἱ δὲ διὰ τῆς στιβείας χειρώσασθαι καθεύδουσαν, τινὲς δὲ συνεχεῖ διωγμῷ καταπονῆσαι· πλὴν ἄνευ βίας καὶ κινδύνων διὰ τῆς κατὰ τὴν ψυχὴν ἀγχινοίας τὸν ¹⁰ ἄθλον τοῦτον κατειργάσατο.

- 2 Ὁ δ' Ἡρακλῆς πρόσταγμα λαβὼν τὰς ἐκ τῆς Στυμφαλίδος λίμνης ὄρνιθας ἐξελάσαι, τέχνη καὶ ἐπινοία ῥαδίως συνετέλεσε τὸν ἄθλον. ἐπεπόλασε γάρ, ὥς ἔοικεν, ὀρνίθων πλήθος ἀμύθητον, καὶ ¹⁵ τοὺς ἐν τῇ πλησίον χώρᾳ καρποὺς ἐλυμαίνετο. βία μὲν οὖν ἀδύνατον ἦν χειρώσασθαι τὰ ζῷα διὰ τὴν ὑπερβολὴν τοῦ πλήθους, φιλοτέχνου δ' ἐπινοίας ἢ πρᾶξις προσεδεῖτο. διόπερ κατασκευάσας χαλκὴν πλαταγὴν, καὶ διὰ ταύτης ἐξαίσιον κατασκευάζων ²⁰ ψόφον, ἐξεφόβει τὰ ζῷα, καὶ πέρας τῇ συνεχείᾳ τοῦ κρότου ῥαδίως ἐκπολιορκήσας καθαρὰν ἐποίησε τὴν λίμνην.

- 3 Τελέσας δὲ καὶ τοῦτον τὸν ἄθλον ἔλαβε παρ' Εὐρυσθέως πρόσταγμα τὴν αὐλὴν τὴν Αὐγέου κα- ²⁵ θάραι μηδενὸς βοηθοῦντος· αὕτη δ' ἐκ πολλῶν χρόνων ἡθροισμένην κόπρον εἶχεν ἄπλετον, ἣν

5 τὴν om. vulg. 6 κατὰ τὸ σῶμα] τοῦ σώματος D
8 στιβίας D, στιβείας CF 22 ἐκπολεμήσας CF 25 τὴν
A.] τοῦ A. vulg. 27 χρόνων] ἐτῶν II ἄπλετοι II.

ὑβρεως ἔνεκεν Εὐρυσθεὺς προσέταξε καθ᾽ ἅραι. ὁ δ' Ἡρακλῆς τὸ μὲν τοῖς ὤμοις ἐξενεγκεῖν ταύτην ἀπεδοκίμασεν, ἐκκλίνων τὴν ἐκ τῆς ὑβρεως αἰσχύνην· ἐπαγαγὼν δὲ τὸν Ἀλφειὸν καλούμενον ποταμὸν ἐπὶ
 5 τὴν αὐλήν, καὶ διὰ τοῦ ρεύματος ἐκκαθάρας αὐτήν, χωρὶς ὑβρεως συνετέλεσε τὸν ἄθλον ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ. διὸ καὶ θαυμάσαι τις ἂν τὴν ἐπίνοιαν· τὸ γὰρ ὑπερήφανον τοῦ προστάγματος χωρὶς αἰσχύνης ἐπέ- τέλεσεν, οὐδὲν ὑπομείνας ἀνάξιον τῆς ἀθανασίας.

10 Μετὰ δὲ ταῦτα λαβὼν ἄθλον τὸν ἐκ Κρήτης 4
 260 ταῦρον ἀγαγεῖν, οὗ Πασιφάην ἐρασθῆναι φασί, πλεύ- σας εἰς τὴν νῆσον, καὶ Μίνω τὸν βασιλέα συνεργὸν λαβὼν, ἤγαγεν αὐτὸν εἰς Πελοπόννησον, τὸ τηλι- κοῦτον πέλαγος ἐπ' αὐτῷ ναυστοληθεῖς.

15 Τελέσας δὲ τοῦτον τὸν ἄθλον τὸν Ὀλυμπικὸν 14
 ἄγῶνα συνεστήσατο, κάλλιστον τῶν τόπων πρὸς τηλικαύτην πανήγυριν προκρίνας τὸ παρὰ τὸν Ἀλ- φειὸν ποταμὸν πεδίον, ἐν ᾧ τὸν ἄγῶνα τοῦτον τῷ Διὶ τῷ πατρίῳ καθιέρωσε. στεφανίτην δ' αὐτὸν
 20 ἐποίησεν, ὅτι καὶ αὐτὸς εὐηργέτησε τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων οὐδένα λαβὼν μισθόν. τὰ δ' ἀθλήματα 2
 πάντα αὐτὸς ἀδηρίτως ἐνίκησε, μηδενὸς τολμήσαν- τος αὐτῷ συγκριθῆναι διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς ἀρετῆς, καίπερ τῶν ἀθλημάτων ἐναντίων ἀλλήλοισι ὄντων·
 25 τὸν γὰρ πύκτην ἢ παγκρατιαστὴν τοῦ σταδιέως δύσκολον περιγενέσθαι, καὶ πάλιν τὸν ἐν τοῖς κού- φοις ἀθλήμασι πρωτεύοντα καταγωνίσασθαι τοὺς ἐν

4 Ἀλφειὸν] Πηνειὸν II 7 ἂν τις vulg. 13 αὐτὸν
 om. II 14 αὐτὸν CF 20 ἐποίησεν] κατεσκεύασεν vulg.
 27 καταγωνίσασθαι del. edit.

τοῖς βαρέειν ὑπερέχοντας δυσχερὲς κατανοῆσαι.
διόπερ εἰκότως ἐγένετο τιμιώτατος πάντων τῶν
ἀγώνων οὗτος, τὴν ἀρχὴν ἀπ' ἀγαθοῦ λαβών.

- 3 Οὐκ ἄξιον δὲ παραλιπεῖν οὐδὲ τὰς ὑπὸ τῶν
θεῶν αὐτῷ δοθείσας δωρεὰς διὰ τὴν ἀρετὴν. ἀπὸ 5
γὰρ τῶν πολέμων τραπέντος αὐτοῦ πρὸς ἀνέσεις τε
καὶ πανηγύρεις, ἔτι δ' ἐορτὰς καὶ ἀγῶνας, ἐτίμησαν
αὐτὸν δωρεαῖς οἰκείαις ἕκαστος τῶν θεῶν, Ἀθηναῖ
μὲν πέπλω, Ἑφαιστος δὲ ῥοπάλῳ καὶ θώρακι· καὶ
πρὸς ἑλλήλους ἐφιλοτιμήθησαν οἱ προειρημένοι θεοὶ 10
κατὰ τὰς τέχνας, τῆς μὲν πρὸς εἰρηνικὴν ἀπόλαυσιν
καὶ τέρψιν, τοῦ δὲ πρὸς τὴν τῶν πολεμικῶν κιν-
δύνων ἀσφάλειαν. τῶν δ' ἄλλων Ποσειδῶν μὲν
ἵππους ἔδωκ' ἑκάστης δὲ ξίφος, Ἀπόλλων δὲ
τόξον τε ἔδωκε καὶ τοξεύειν ἐδίδαξε, Δημήτηρ δὲ 15
πρὸς τὸν καθαρόν τοῦ Κενταύρων φόνου τὰ μικρὰ
μυστήρια συνεστήσατο, τὸν Ἡρακλέα τιμῶσα.

- 4 Ἴδιον δέ τι συνέβη καὶ κατὰ τὴν γένεσιν τοῦ
θεοῦ τούτου συνετελεσθῆναι. Ζεὺς γὰρ πρώτη μὲν
ἐμίγη γυναικὶ θνητῇ Νιόβῃ τῇ Φορωνέως, ἐσχάτῃ 20
δ' Ἀλκμήνῃ· ταύτην δ' ἀπὸ Νιόβης ἐκκαιδεκάτην
οἱ μυθογράφοι γενεαλογοῦσιν· ὥστε τοῦ γεννᾶν ἀν-
θρώπους ἐκ μὲν τῶν ταύτης προγόνων ἤρξατο, εἰς
αὐτὴν δὲ ταύτην κατέληξεν· ἐν ταύτῃ γὰρ τὰς πρὸς
θνητὴν ὁμιλίαν κατέλυσε, καὶ κατὰ τοὺς ὕστερον 25
χρόνους οὐδένα τούτων γεννήσειν ἄξιον ἐλπίζων
οὐκ ἐβουλήθη τοῖς κρείττοσιν ἐπεισάγειν τὰ χεῖρα.

- 15 Μετὰ δὲ ταῦτα τῶν περὶ τὴν Παλλήνην γιγάν- 261

1 καταπονῆσαι II 3 ἀρχὴν] ὑπεροχὴν II 5 δοθείσας
αὐτῷ vulg. 22 ὥστε τοῦ Dindorf, εἰς δὲ τὸ codices.

των ἐλομένων τὸν πρὸς τοὺς ἀθανάτους πόλεμον,
 Ἑρακλῆς τοῖς θεοῖς συναγωνισάμενος καὶ πολλοὺς
 ἀνελὼν τῶν γηγενῶν ἀποδοχῆς ἔτυχε τῆς μεγίστης.
 Ζεὺς γὰρ τοὺς μὲν συναγωνισαμένους τῶν θεῶν
 5 μόνους ὠνόμασεν Ὀλυμπίους, ἵνα τῇ ταύτης τιμῇ
 ὁ ἀγαθὸς κοσμηθεὶς ἐπωνυμία διαφέρῃ τοῦ χείρονος·
 ἡξίωσε δὲ ταύτης τῆς προσηγορίας τῶν ἐκ θνητῶν
 γυναικῶν γενομένων Διόνυσον καὶ Ἑρακλέα, οὐ
 μόνον ὅτι πατρὸς ἦσαν Διός, ἀλλὰ διότι καὶ τὴν
 10 προαίρεσιν ὁμοίαν ἔσχον, εὐεργετήσαντες μέγала
 τὸν βίον τῶν ἀνθρώπων.

Ζεὺς δέ, Προμηθεὺς παραδόντος τὸ πῦρ τοῖς 2
 ἀνθρώποις, δεσμοῖς κατελάβετο καὶ παρέστησεν αἰτὸν
 τὸν ἐσθίοντα τὸ ἥπαρ αὐτοῦ. Ἑρακλῆς δ' ὄρων τῆς
 15 τιμωρίας αὐτὸν τυγχάνοντα διὰ τὴν τῶν ἀνθρώπων
 εὐεργεσίαν, τὸν μὲν αἰτὸν κατετόξευσε, τὸν δὲ
 Δία πείσας λῆξαι τῆς ὀργῆς ἔσωσε τὸν κοινὸν
 εὐεργέτην.

Μετὰ δὲ ταῦτα ἔλαβεν ἄθλον ἀγαρεῖν τὰς Διο- 3
 20 μήδους τοῦ Θρακὸς Ἴππους. αὗται δὲ χαλκᾶς μὲν
 φάτνας εἶχον διὰ τὴν ἀγριότητα, ἀλύσεισι δὲ σιδη-
 ραῖς διὰ τὴν ἰσχύν ἐδεσμεύοντο, τροφήν δ' ἐλάμ-
 βανον οὐ τὴν ἐκ γῆς φνομένην, ἀλλὰ τὰ τῶν ξένων
 μέλη διαιρούμεναι τροφήν εἶχον τὴν συμφορὰν τῶν
 25 ἀκκληρούντων. ταύτας δ' Ἑρακλῆς βουλόμενος χειρῶ-
 σασθαι τὸν κύριον Διομήδην παρέβαλε, καὶ ταῖς τοῦ
 παρανομεῖν διδάξαντος σαοξὶν ἐκπληρώσας τὴν ἐν-
 δειαν τῶν ζώων εὐπειθεῖς ἔσχεν. Εὐρύσθευς δ' 4

1 ἀνελομένων Dind.   9 ἀλλ' ὅτι F   10 εἶχον CF
 13 et 16 αἰετὸν CD.

ἀχθεισῶν πρὸς αὐτὸν τῶν ἱππῶν ταύτας μὲν ἱερὰς
ἐποίησεν Ἦρας, ὣν τὴν ἐπιγονὴν συνέβη διαμεῖναι
μέχρι τῆς Ἀλεξάνδρου τοῦ Μακεδόνης βασιλείας.

Τοῦτον δὲ τὸν ἄθλον ἐπιτελέσας μετ' Ἰάσονος
συνεξέπλευσε συστρατεύσων ἐπὶ τὸ χρυσόμαλλον ⁵
δέρος εἰς Κόλχους. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων ἐν τῇ
τῶν Ἀργοναυτῶν στρατείᾳ τὰ κατὰ μέρος διεξιμεν.
16 Ἡρακλῆς δὲ λαβὼν πρόσταγμα τὸν Ἰπολύτης τῆς
Ἀμαζόνος ἐνεγκεῖν ζωστῆρα, τὴν ἐπὶ τὰς Ἀμαζόνας
στρατείαν ἐποίησατο. πλεύσας οὖν εἰς τὸν Εὐξείνιον ¹⁰
ἀπ' ἐκείνου κληθέντα Πόντον, καὶ καταπλεύσας ἐπὶ
τὰς ἐκβολὰς τοῦ Θερμώδοντος ποταμοῦ, πλησίον
Θεμισκύρας πόλεως κατεστρατοπέδευσεν, ἐν ᾗ τὰ
2 βασιλεία τῶν Ἀμαζόνων ὑπῆρχε. καὶ τὸ μὲν πρῶ-
τον ἦται παρ' αὐτῶν τὸν προστεταγμένον ζωστῆρα. ¹⁵
ὥς δ' οὐχ ὑπήκουον, συνῆψε μάχην αὐταῖς. τὸ μὲν
οὖν ἄλλο πλῆθος αὐτῶν ἀντιτάχθη τοῖς πολλοῖς,
αἱ δὲ τιμιώταται κατ' αὐτὸν ταχθεῖσαι τὸν Ἡρακλέα ²⁶²
μάχην καρτεράν συνεστήσαντο. πρώτη μὲν γὰρ αὐτῷ
συνάψασα μάχην Ἀελλα, [καὶ] διὰ τὸ τάχος ταύτης ²⁰
τετευχυῖα τῆς προσηγορίας, ὀξύτερον εὗρεν αὐτῆς
τὸν ἀντιταχθέντα. δευτέρα δὲ Φιλίππιδες εὐθύς ἐκ
τῆς πρώτης συστάσεως καιρίῳ πληγῇ περιπεσοῦσα
διεφθάρη. μετὰ δὲ ταῦτα Προθόη συνῆψε μάχην,
ἣν ἐκ προκλήσεως ἔφασαν ἐπτάκις νενικηκέναι τὸν ²⁵
ἀντιταξάμενον. πεσοῦσης δὲ καὶ ταύτης, τετάρτην
ἐχειρώσατο τὴν ὀνομαζομένην Ἐρίβοιαν. αὕτη δὲ

5 ἔπλευσε Π συστρατεύων D 11 ἀπ' ἐκείνου Εὐξείνιον
vulg.; ὑπ' f. 14 ἀμαζονίδων C 18 τιμιώταται] ἐπισημότα-
ται Π 20 καὶ deleti 22 Φιλίππης C 23 καιρίᾳ CF.

διὰ τὴν ἐν τοῖς πολεμικοῖς ἀγῶσιν ἀνδραγαθίαν
 καυχωμένη μηδενὸς χρεῖαν ἔχειν βοηθοῦ, ψευδῇ τὴν
 ἐπαγγελίαν ἔσχε κρείττονι περιπεσοῦσα. μετὰ δὲ 3
 ταύτας Κελαινῶ καὶ Εὐρυβία καὶ Φοίβη, τῆς Ἀρ-
 5 τέμιδος οὖσαι συγκυνηγοὶ καὶ διὰ παντὸς εὐστόχως
 ἀκοντίζουσαι, τὸν ἕνα στόχον οὐκ ἔτρωσαν, ἀλλ' ἑαυ-
 ταῖς συνασπίζουσαι τότε πᾶσαι κατεκόπησαν. μετὰ δὲ
 ταύτας Δηιάνειραν καὶ Ἀστερίαν καὶ Μάρπην, ἔτι
 δὲ Τέκμησαν καὶ Ἀλκίππην ἐχειρώσατο. αὕτη δ'
 10 ὁμόσασα παρθένος διαμενεῖν τὸν μὲν ὄρκον ἐφύλαξε,
 τὸ δὲ ξῆν οὐ διετήρησεν. ἡ δὲ τὴν στρατηγίαν
 ἔχουσα τῶν Ἀμαζόνων Μελανίππη καὶ θαυμαζομένη
 μάλιστα δι' ἀνδρείαν ἀπέβαλε τὴν ἡγεμονίαν. Ἡρα- 4
 κλῆς δὲ τὰς ἐπιφανεστάτας τῶν Ἀμαζονίδων ἀνελὼν
 15 καὶ τὸ λοιπὸν πλῆθος φυγεῖν συναναγκάσας, κατ-
 ἔκοψε τὰς πλείστας, ὥστε παντελῶς τὸ ἔθνος αὐτῶν
 συντριβῆναι. τῶν δ' αἰχμαλωτίδων Ἀντιόπην μὲν
 ἔδωρῆσατο Θησεῖ, Μελανίππην δ' ἀπελύτρωσεν ἀντι-
 λαβὼν τὸν ζωστήρα.
 20 Εὐρυσθέως δὲ προστάξαντος ἄθλον δέκατον τὰς 17
 Γηρυόνον βοῦς ἀγαγεῖν, ἃς νέμεσθαι συνέβαινε
 τῆς Ἰβηρίας ἐν τοῖς πρὸς τὸν ὠκεανὸν κεκλιμένοις
 μέρεσιν, Ἡρακλῆς θεωρῶν τὸν πόνον τοῦτον μεγάλης
 προσδεδόμενον παρασκευῆς καὶ κακοπαθείας, συνε-
 25 στήσατο στόλον ἀξιόλογον καὶ πλῆθος στρατιωτῶν
 ἀξιόχρεων ἐπὶ ταύτην τὴν στρατείαν. διεβεβόητο 2

2 χρεῖαν] χάριν χρείας D 4 τῆς om. CF 6 στόχον
 D, σκοπὸν vulg. 8 δι᾿ἀνειραν D 9 χαλκίππην D
 10 διαμένειν D, οὖσα διαμένειν C, εἶναι F ἐφύλαξεν D,
 διετήρησε CF 11 διετήρησεν D, διεφύλαξεν CF 12 ἀμα-
 ζονίδων II 24 κακοπαθείας καὶ παρασκευῆς vulg.

γὰρ κατὰ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην ὅτι Χρυσάωρ ὁ
 λαβὼν ἀπὸ τοῦ πλούτου τὴν προσηγορίαν βασιλεύει
 μὲν ἀπάσης Ἰβηρίας, τρεῖς δ' ἔχει συναγωνιστὰς
 υἱοὺς, διαφέροντας ταῖς τε ῥώμασι τῶν σώματων
 καὶ ταῖς ἐν τοῖς πολεμικοῖς ἀγῶσιν ἀνδραγαθίαις, ⁵
 πρὸς δὲ τούτοις ὅτι τῶν υἱῶν ἕκαστος μεγάλας ἔχει
 δυνάμεις συνεστῶσας ἐξ ἔθνων μαχίμων· ὧν δὴ
 χάριν ὁ μὲν Εὐρυσθεὺς νομίζων δυσέφικτον εἶναι
 τὴν ἐπὶ τούτους στρατείαν, προσετείταχε τὸν προ-
 3 ειρημένον ἄθλον. ὁ δ' Ἡρακλῆς ἀκολουθῶς ταῖς ¹⁰
 προκατειργασμέναις πράξεσι τεθαρρηκότως ὑπέστη ²⁶³
 τοὺς κινδύνους. καὶ τὰς μὲν δυνάμεις ἡθροισεν εἰς
 Κρήτην, κεκρικῶς ἐκ ταύτης ποιεῖσθαι τὴν ὁρμὴν·
 σφοδρὰ γὰρ εὐφυῶς ἢ νῆσος αὕτη κεῖται πρὸς τὰς
 ἐφ' ὅλην τὴν οἰκουμένην στρατείας. πρὸ δὲ τῆς ἀνα- ¹⁵
 γωγῆς τιμηθεὶς ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων μεγαλοπρεπῶς,
 καὶ βουλούμενος τοῖς Κρησὶ χαρίσασθαι, καθαρὰν
 ἐποίησε τὴν νῆσον τῶν θηρίων. διόπερ ἐν τοῖς
 ὕστερον χρόνοις οὐδὲν ἔτι τῶν ἀγρίων ζώων ὑπῆρχεν
 ἐν τῇ νήσῳ, οἷον ἄρκτων, λύκων, ὄφεων ἢ τῶν ²⁰
 ἄλλων τῶν τοιούτων. ταῦτα δ' ἐπραξεν ἀποσεμνύ-
 νων τὴν νῆσον, ἐν ᾗ μυθολογοῦσι καὶ γενέσθαι
 4 καὶ τραφῆναι τὸν Δία. ποιησάμενος οὖν τὸν ἐκ
 ταύτης πλοῦν κατήρην εἰς τὴν Λιβύην, καὶ πρῶτον
 μὲν Ἀνταῖον τὸν ῥώμῃ σώματος καὶ παλαιστρας ²⁵
 ἐμπειρία διαβεβοημένον καὶ τοὺς ὑπ' αὐτοῦ κατα-
 παλαισθέντας ξένους ἀποκτείναντα προκαλεσάμενος

1 κατὰ πᾶσαν] καθ' ὅλην II   7 ἔθνων] ἀνδρῶν II
 20 ἄρκτων DF   21 τῶν om. D   24 ἐκπλοῦν D (c. 42, 1)
 27 ἀποκτείνοντα Bekker.

εἰς μάχην καὶ συμπλακεῖς διέφθειρεν. ἀκολούθως
 δὲ τούτοις τὴν μὲν Λιβύην πλήθουσιν ἀγρίων ζώων,
 πολλὰ τῶν κατὰ τὴν ἔρημον χώραν χειρωσάμενος,
 ἐξημέρωσεν, ὥστε καὶ γεωργίαις καὶ ταῖς ἄλλαις
 5 φυτεῖαις ταῖς τοὺς καρποὺς παρασκευαζούσαις πλη-
 ρωθῆναι πολλὴν μὲν ἀμπελόφυτον χώραν, πολλὴν
 δ' ἐλαιοφόρον· καθόλου δὲ τὴν Λιβύην διὰ τὸ πλη-
 θος τῶν κατὰ τὴν χώραν θηρίων ἀοίκητον πρότερον
 οὔσαν ἐξημερώσας ἐποίησε μηδεμιᾶς χώρας εὐδαι-
 10 μονίᾳ λείπεσθαι. ὁμοίως δὲ καὶ τοὺς παρανομοῦντας 5
 ἀνθρώπους ἢ θυνάστας ὑπερηφάνους ἀποκτείνας τὰς
 πόλεις ἐποίησεν εὐδαίμονας. μυθολογοῦσι δ' αὐτὸν
 διὰ τοῦτο μισῆσαι καὶ πολεμῆσαι τὸ γένος τῶν
 ἀγρίων θηρίων καὶ παρανόμων ἀνδρῶν, ὅτι παιδί
 15 μὲν ὄντι νηπίῳ συνέβη τοὺς ὄφεις ἐπιβούλους αὐτῷ
 γενέσθαι, ἀνδρωθέντι δὲ πεσεῖν ὑπ' ἐξουσίαν ὑπερ-
 ηφάνου καὶ ἀδίκου μονάρχου τοῦ τοὺς ἄθλους προσ-
 τάττοντος.

Μετὰ δὲ τὸν Ἀνταίου θάνατον παρελθὼν εἰς 18
 20 Αἴγυπτον ἀνεῖλε Βούσιριν τὸν βασιλέα ξενοκτο-
 νοῦντα τοὺς παρεπιδημοῦντας. διεξιὼν δὲ τὴν ἄν-
 δρον τῆς Λιβύης, καὶ περιτυχὼν χώρα καταρρύτω
 καὶ καρποφόρῳ, πόλιν ἔκτισε θανμαστὴν τῷ μεγέθει,
 τὴν ὀνομαζομένην Ἐκατόμυλον, ἣ ἔθηκε τὴν προσ-
 25-ηγορίαν ἀπὸ τοῦ πλήθους τῶν κατ' αὐτὴν πυλῶν.
 διαμεμένηκε δὲ ἡ ταύτης τῆς πόλεως εὐδαιμονία
 μέχρι τῶν νεωτέρων καιρῶν, ἐν οἷς Καρχηδόνιοι
 δυνάμεσιν ἀξιολόγοις καὶ στρατηγοῖς ἀγαθοῖς στρα-

6 χώραν post ἐλαιοφόρον CF 13 καὶ πολεμῆσαι om. D
 24 ἧς D 26 διέμεινε Π 27 οἷς Hertlein, οἷς καὶ libri.

- 2 τεύσαντες ἐπ' αὐτὴν κύριοι κατέστησαν. ὁ δ' Ἡρα-
κλῆς πολλὴν τῆς Λιβύης ἐπελθὼν παρῆλθεν ἐπὶ
τὸν πρὸς Γαδείροις ὠκεανόν, καὶ στήλας ἔθετο καθ'
ἐκατέραν τῶν ἡπείρων. συμπαραπλέοντος δὲ τοῦ
στόλου διαβὰς εἰς τὴν Ἰβηρίαν, καὶ καταλαβὼν τοὺς²⁶⁴
Χρυσάορος υἱοὺς τρισὶ δυνάμεσι μεγάλαις κατεστρα-
τοπεδευκότας ἐκ διαστήματος, πάντας τοὺς ἡγεμόνας
ἐκ προκλήσεως ἀνελὼν καὶ τὴν Ἰβηρίαν χειρωσά-
μενος ἀπήλασε τὰς διανομασμένας τῶν βοῶν ἀγέλας.
- 3 διεξιὼν δὲ τὴν τῶν Ἰβήρων χώραν, καὶ τιμηθεὶς ὑπὸ¹⁰
τινος τῶν ἐγγχωρίων βασιλέως, ἀνδρὸς εὐσεβεῖα καὶ
δικαιοσύνη διαφέροντος, κατέλιπε μέρος τῶν βοῶν
ἐν θωρεαῖς τῷ βασιλεῖ. ὁ δὲ λαβὼν ἀπάσας καθ-
ιέρωσεν Ἡρακλεῖ, καὶ κατ' ἐνιαυτὸν ἐκ τούτων ἔθινεν
αὐτῷ τὸν καλλιστεύοντα τῶν ταύρων· τὰς δὲ βοῦς¹⁵
τηρουμένας συνέβη ἱερὰς διαμεῖναι κατὰ τὴν Ἰβηρίαν
μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς καιρῶν.
- 4 Ἡμεῖς δ' ἐπεὶ περὶ τῶν Ἡρακλέους στηλῶν ἐμνή-
σθημεν, οἰκεῖον εἶναι νομίζομεν περὶ αὐτῶν διελθεῖν.
Ἡρακλῆς γὰρ παραβαλὼν εἰς τὰς ἄκρας τῶν ἡπείρων²⁰
τὰς παρὰ τὸν ὠκεανὸν κειμένας τῆς τε Λιβύης καὶ τῆς
Εὐρώπης ἔγνω τῆς στρατείας θέσθαι στήλας ταύτας.
βουλόμενος δ' ἀείμνηστον ἔργον ἐπ' αὐτῷ συντελέσαι,
- 5 φασὶ τὰς ἄκρας ἀμφοτέρως ἐπὶ πολὺ προχωῶσαι· διὸ
καὶ πρότερον διεστηκυίας ἀπ' ἀλλήλων πολὺ διά-²⁵
στημα, συναγαγεῖν τὸν πόρον εἰς στενόν, ὅπως ἀλι-
τενοῦς καὶ στενοῦ γενομένου κωλύηται τὰ μέγαρα

6 μεγάλαις om. CE   13 θωρεᾶ II   16 κατὰ] περὶ D
21 τῆς τε . . . Εὐρώπης om. FM   24 προχωῶσαι C   διὸ καὶ
post διάστημα transponere malim   26 ἀλιτενοῦς καὶ om. CE.

κῆτη διεκπίπτειν ἐκ τοῦ ὠκεανοῦ πρὸς τὴν ἐντὸς
 θάλατταν, ἅμα δὲ καὶ διὰ τὸ μέγεθος τῶν ἔργων
 μένῃ ἀείμνηστος ἡ δόξα τοῦ κατασκευάσαντος· ὥς
 δέ τινές φασι, τοῦναντίον τῶν ἡπείρων ἀμφοτέρων
 5 συνεξευγμένων διασκάψαι ταύτας, καὶ τὸν πόρον
 ἀνοῖξαντα ποιῆσαι τὸν ὠκεανὸν μίσγεσθαι τῇ καθ’
 ἡμᾶς θαλάττῃ. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων ἐξέσται σκο-
 πεῖν ὥς ἂν ἕκαστος ἑαυτὸν πείθῃ. τὸ παραπλήσιον 6
 δὲ τούτοις ἔπραξε πρότερον κατὰ τὴν Ἑλλάδα. περὶ
 10 μὲν γὰρ τὰ καλούμενα Τέμπη τῆς πεδιάδος χώρας
 ἐπὶ πολὺν τόπον λιμναζούσης διέσκαψε τὸν συνεχῆ
 τόπον, καὶ κατὰ τῆς διώρυχος δεξάμενος ἅπαν τὸ
 κατὰ τὴν λίμνην ὕδωρ ἐποίησε τὰ πεδία φανῆναι
 τὰ κατὰ τὴν Θετταλίαν παρὰ τὸν Πηνειὸν ποταμόν·
 15 ἐν δὲ τῇ Βοιωτίᾳ τοῦναντίον ἐμφράξας τὸ περὶ τὸν 7
 Μινύειον Ὀρχομενὸν ρεῖθρον ἐποίησε λιμνάζειν τὴν
 χώραν καὶ φθαρῆναι τὰ κατ’ αὐτὴν ἅπαντα. ἀλλὰ
 τὰ μὲν κατὰ τὴν Θετταλίαν ἔπραξεν εὐεργετῶν τοὺς
 Ἕλληνας, τὰ δὲ κατὰ τὴν Βοιωτίαν τιμωρίαν λαμ-
 20 βάνων παρὰ τῶν τὴν Μινυάδα κατοικούντων διὰ
 τὴν τῶν Θηβαίων καταδούλωσιν.

Ὁ δ’ Ἡρακλῆς τῶν μὲν Ἰβήρων παρέδωκε τὴν 19
 βασιλείαν τοῖς ἀρίστοις τῶν ἐγχωρίων, αὐτὸς δ’ ἀνα-
 λαβὼν τὴν δύναμιν καὶ καταντήσας εἰς τὴν Κελτικὴν
 25 καὶ πᾶσαν ἐπελθὼν κατέλυσε μὲν τὰς συνήθεις παρα-
 265 νομίας καὶ ξενοκτονίας, πολλοῦ δὲ πλήθους ἀνθρώ-
 πων ἐξ ἅπαντος ἔθνους ἐκονσίως συστρατεύοντος

3 μένῃ om. D   7 σκοπεῖν ἐξέσται CF   15 δια-
 φράξας D   16 ἐρχόμενον CG, om. F   22 δ’] δ’ οὖν C
 27 ἐξ ἅπαντος] ἐκ παντός vulg.

ἔκτισε πόλιν εὐμεγέθη τὴν ὀνομασθεῖσαν ἀπὸ τῆς
 2 κατὰ τὴν στρατείαν ἄλλης Ἀλησίαν. πολλοὺς δὲ καὶ
 τῶν ἐγχωρίων ἀνέμιξεν εἰς τὴν πόλιν· ὧν ἐπικρα-
 τησάντων τῷ πλήθει πάντας τοὺς ἐνοικοῦντας ἐκ-
 βαρβαρωθῆναι συνέβη. οἱ δὲ Κελτοὶ μέχρι τῶνδε 5
 τῶν καιρῶν τιμῶσι ταύτην τὴν πόλιν, ὡς ἀπάσης
 τῆς Κελτικῆς οὖσαν ἐστίαν καὶ μητρόπολιν. διέμεινε
 δ' αὕτη πάντα τὸν ἄφ' Ἡρακλέους χρόνον ἐλευθέρῳ
 καὶ ἀπόρρητος μέχρι τοῦ καθ' ἡμᾶς χρόνου· τὸ δὲ
 τελευταῖον ὑπὸ Γαῖου Καίσαρος τοῦ διὰ τὸ μέγεθος 10
 τῶν πράξεων θεοῦ προσαγορευθέντος ἐκ βίας ἀλοῦσα
 συνηναγκάσθη μετὰ πάντων τῶν ἄλλων Κελτῶν
 3 ὑποταγῆναι Ῥωμαίοις. ὁ δ' Ἡρακλῆς τὴν ἐκ τῆς
 Κελτικῆς πορείαν ἐπὶ τὴν Ἰταλίαν ποιοῦμενος, καὶ
 διεξιὼν τὴν ὄρεινὴν τὴν κατὰ τὰς Ἀλπεις, ὥδοποίησε 15
 τὴν τραχύτητα τῆς ὁδοῦ καὶ τὸ δύσβατον, ὥστε
 δύνασθαι στρατοπέδοις καὶ ταῖς τῶν ὑποζυγίων
 4 ἀποσκευαῖς βάσιμον εἶναι. τῶν δὲ τὴν ὄρεινὴν ταύ-
 την κατοικούντων βαρβάρων εἰωθότων τὰ διεξιόντα
 τῶν στρατοπέδων περικόπτειν καὶ ληστεύειν ἐν ταῖς 20
 δυσχωρίαις, χειρωσάμενος ἅπαντας καὶ τοὺς ἡγεμόνας
 τῆς παρανομίας ἀνελὼν ἐποίησεν ἀσφαλῆ τοῖς μετα-
 γενεστέροις τὴν ὁδοιπορίαν. διελθὼν δὲ τὰς Ἀλπεις
 καὶ τῆς νῦν καλουμένης Γαλατίας τὴν πεδιάδα διεξιὼν
 ἐποίησατο τὴν πορείαν διὰ τῆς Λιγυστικῆς. 25

20 Οἱ δὲ ταύτην τὴν χώραν οἰκοῦντες Λίγυες
 νέμονται γῆν τραχεῖαν καὶ παντελῶς λυπράν· τῶν δ'

1 ὀνομαζομένην vulg. 4 κατοικούντας CF 6 ἐτίμων II
 12 πάντων om. vulg. 17 δύνασθαι abundat 20 περι-
 κόπτειν καὶ om. F 26 κατοικούντες F.

ἐγχωρίων ταῖς ἐργασίαις καὶ ταῖς τῆς κακοπαθείας
 ὑπερβολαῖς φέρει καρποὺς πρὸς βίαν ὀλίγους. διὸ
 καὶ τοῖς ὄρκοις εἰσὶ συνεσταλμένοι καὶ διὰ τὴν
 συνεχῇ γυμνασίαν εὐτονοί· τῆς γὰρ κατὰ τὴν τρυ-
 5 φὴν ῥαστώνης πολὺ κεχωρισμένοι ἐλαφροὶ μὲν ταῖς
 εὐκνησίαις εἰσίν, ἐν δὲ τοῖς πολεμικοῖς ἀγῶσι ταῖς
 ἄλκαῖς διάφοροι. καθόλου δὲ τῶν πλησιοχώρων τὸ 2
 πονεῖν συνεχῶς ἡσκηκότων, καὶ τῆς χώρας πολλῆς
 ἐργασίας προσδεομένης, εἰθίκασι τὰς γυναῖκας τῶν
 10 κακοπαθειῶν τῶν ἐν ταῖς ἐργασίαις κοινωνοὺς ποι-
 εῖσθαι. μισθοῦ δὲ παρ' ἀλλήλοις ἐργαζομένων τῶν
 τε ἀνδρῶν καὶ τῶν γυναικῶν, ἰδιόν τι καὶ παράδο-
 ξον καθ' ἡμᾶς συνέβη περὶ μίαν γυναῖκα γενέσθαι.
 ἔγκυος γὰρ οὖσα καὶ μετὰ τῶν ἀνδρῶν ἐργαζομένη 3
 15 μισθοῦ, μεταξὺ συνεχομένη ταῖς ὠδίσιν ἀπῆλθεν εἰς
 τινὰς θάμνους ἀθορύβως· ἐν οἷς τεκοῦσα, καὶ τὸ
 παιδίον φύλλοις ἐνειλήσασα, τοῦτο μὲν ἀπέκρυψεν,
 266 αὐτὴ δὲ συμμίξασα τοῖς ἐργαζομένοις τὴν αὐτὴν
 ἐκείνοις ὑπέμεινε κακοπάθειαν, οὐδὲν δηλώσασα
 20 περὶ τοῦ συμβεβηκότος. τοῦ βρέφους δὲ κλαυθμυ-
 ριζομένου, καὶ τῆς πράξεως φανερᾶς γενομένης, ὁ
 μὲν ἐφεστηκῶς οὐδαμῶς ἡδύνато πείσαι πᾶνσασθαι
 τῶν ἔργων· ἡ δ' οὐ πρότερον ἀπέστη τῆς κακοπα-
 θείας, ἕως ὃ μισθωσάμενος ἐλεήσας καὶ τὸν μισθὸν
 25 ἀποδοὺς ἀπέλυσε τῶν ἔργων.

Ἡρακλῆς δὲ διελθὼν τὴν τε τῶν Λιγύων καὶ 21
 τὴν τῶν Τυρρηγῶν χώραν, καταντήσας πρὸς τὸν

2 βίον G   11 παρ' οἱ. II   16 ἐν οἷς] εἰς ᾧς II
 17 μὲν] εἰς τινὰς θάμνους add. codices, del. Bekker   19
 ὑπέμεινε CF   20 δὲ βρέφους vulg.   26 καὶ τὴν] καὶ CF.

Τίβεριν ποταμὸν κατεστρατοπέδευσεν οὗ νῦν ἡ
 Ῥώμη ἐστίν. ἀλλ' αὕτη μὲν πολλαῖς γενεαῖς ὕστερον
 ὑπὸ Ῥωμύλου τοῦ Ἄρεος ἐκτίσθη, τότε δέ τινες
 τῶν ἐγγχωρίων κατῴκουν ἐν τῷ νῦν καλουμένῳ
 2 Παλατίῳ, μικρὰν παντελῶς πόλιν οἰκοῦντες. ἐν
 ταύτῃ δὲ τῶν ἐπιφανῶν ὄντες ἀνδρῶν Κάκιος καὶ
 Πινάριος ἐδέξαντο τὸν Ἡρακλέα ξενίοις ἀξιολόγοις
 καὶ δωρεαῖς κεχαρισμέναις ἐτίμησαν· καὶ τούτων
 τῶν ἀνδρῶν ὑπομνήματα μέχρι τῶνδε τῶν καιρῶν
 διαμένει κατὰ τὴν Ῥώμην. τῶν γὰρ νῦν εὐγενῶν 10
 ἀνδρῶν τὸ τῶν Πιναρίων ὀνομαζομένων γένος δια-
 μένει παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις, ὥς ὑπάρχον ἀρχαιότατον,
 τοῦ δὲ Κακίου ἐν τῷ Παλατίῳ κατὰβασίς ἐστίν
 ἔχουσα λιθίνην κλίμακα τὴν ὀνομαζομένην ἀπ'
 ἐκείνου Κακίαν, οὕσαν πλησίον τῆς τότε γενομένης 15
 3 οἰκίας τοῦ Κακίου. ὁ δ' οὖν Ἡρακλῆς ἀποδεξά-
 μενος τὴν εὐνοίαν τῶν τὸ Παλάτιον οἰκούντων,
 προεῖπεν αὐτοῖς ὅτι μετὰ τὴν ἑαυτοῦ μετὰστασιν εἰς
 θεοὺς τοῖς εὐξαμένοις ἐκδεκατεύσειν Ἡρακλεῖ τὴν
 οὐσίαν συμβήσεται τὸν βίον εὐδαιμονέστερον ἔχειν. 20
 ὃ καὶ συνέβη κατὰ τοὺς ὕστερον χρόνους διαμεῖναι
 4 μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων· πολλοὺς γὰρ τῶν
 Ῥωμαίων οὐ μόνον τῶν συμμέτρους οὐσίας κεκτη-
 μένων, ἀλλὰ καὶ τῶν μεγαλοπλούτων τινὰς εὐξα-
 μένους ἐκδεκατεύσειν Ἡρακλεῖ, καὶ μετὰ ταῦτα γενο- 25
 μένους εὐδαιμόνας, ἐκδεκατεῦσαι τὰς οὐσίας οὕσας

3 ρωμύλλου D 11 ὀνομαζόμενον codices, corr. Hertlein
 13 et 16 κακίου A, κάκιος ceteri 19 et 25 ἐκδεκατεύειν II
 20 ἔχειν Hertlein, ἔξειν cod. 22 γὰρ τῶν] γὰρ vulg.
 25 γενομένης εὐδαιμονίας CF 26 οὕσας om. D.

ταλάντων τετρακισχίλιων. Λεύκολλος γὰρ ὁ τῶν
 καθ' αὐτὸν Ῥωμαίων σχεδόν τι πλουσιώτατος ὢν
 διατιμησάμενος τὴν ἰδίαν οὐσίαν κατέθηκε τῷ θεῷ
 πᾶσαν τὴν δεκάτην, εὐωχίας ποιῶν συνεχεῖς καὶ
 5 πολυδαπάνους. κατεσκεύασαν δὲ καὶ Ῥωμαῖοι τούτῳ
 τῷ θεῷ παρὰ τὸν Τίβεριν ἱερὸν ἀξιόλογον, ἐν ᾧ
 νομίζουσι συντελεῖν τὰς ἐκ τῆς δεκάτης θυσίας.
 267 Ὁ δ' οὖν Ἡρακλῆς ἀπὸ τοῦ Τιβέρεως ἀναξεύξας, 5
 καὶ διεξιὼν τὴν παράλιον τῆς νῦν Ἰταλίας ὀνομα-
 10 ζομένης, κατήντησεν εἰς τὸ Κυμαῖον πεδῖον, ἐν ᾧ
 μυθολογοῦσιν ἄνδρας γενέσθαι ταῖς τε ῥώμαις προ-
 ἔχοντας καὶ ἐπὶ παρανομίᾳ διωνομασμένους, οὓς
 ὀνομάζεσθαι γίγαντας. ὀνομάσθαι δὲ καὶ τὸ πεδῖον
 15 τοῦτο Φλεγραῖον ἀπὸ τοῦ λόφου τοῦ τὸ παλαιὸν
 16 ἐκφυσῶντος ἄπλατον πῦρ παραπλησίως τῇ κατὰ τὴν
 Σικελίαν Αἴτνῃ· καλεῖται δὲ νῦν ὁ λόφος Οὐέσου-
 οῦιος, ἔχων πολλὰ σημεῖα τοῦ κεκαῦσθαι κατὰ τοὺς
 ἀρχαίους χρόνους. τοὺς δ' οὖν γίγαντας πυθομένους 6
 τὴν Ἡρακλέους παρουσίαν ἀθροισθῆναι πάντας καὶ
 20 παρατάξασθαι τῷ προειρημένῳ. θαυμαστῆς δὲ γενο-
 μένης μάχης κατὰ τε τὴν ῥώμην καὶ τὴν ἄλλην τῶν
 γιγάντων, φασὶ τὸν Ἡρακλέα, συμμαχούντων αὐτῷ
 τῶν θεῶν, κρατῆσαι τῇ μάχῃ, καὶ τοὺς πλείστους
 ἀνελόντα τὴν χώραν ἐξημερῶσαι. μυθολογοῦνται δ' 7
 25 οἱ γίγαντες γηγενεῖς γεγονέναι διὰ τὴν ὑπερβολὴν
 τοῦ κατὰ τὸ σῶμα μεγέθους. καὶ περὶ μὲν τῶν
 ἐν Φλέγρα φονευθέντων γιγάντων τοιαῦτα μυθο-

1 λεύκολλος D   11 γενέσθαι om. II   12 οὓς om. II
 15 ἄπλ. πῦρ ἐκφ. vulg.   16 λόφος Dindorf, τόπος cod.
 οὐέσουσιος codices   19 τὴν] τὴν τοῦ vulg   27 φλεγραῖον D.

λογοῦσί τινες, οἷς καὶ Τίμαιος ὁ συγγραφεὺς ἠκολούθησεν.

- 22 Ὁ δ' Ἡρακλῆς ἐκ τοῦ Φλεγραίου πεδίου κατελθὼν ἐπὶ τὴν θάλατταν κατεσκεύασεν ἔργα περὶ τὴν Ἰορρον ὀνομαζομένην λίμνην, ἱερὰν δὲ Φερσεφό-⁵ νης νομιζομένην. κεῖται μὲν οὖν ἡ λίμνη μεταξὺ Μισσηνοῦ καὶ Δικαιαρχείων, πλησίον τῶν θερμῶν ὑδάτων, ἔχει δὲ τὴν μὲν περίμετρον ὥς πέντε σταδίων, τὸ δὲ βάθος ἄπιστον· ἔχουσα γὰρ ὕδωρ καθαρώτατον φαίνεται τῇ χρῶα κυανοῦν διὰ τὴν¹⁰
- 2 ὑπερβολὴν τοῦ βάθους. μυθολογοῦσι δὲ τὸ μὲν παλαιὸν γεγενῆσθαι νεκρομαντεῖον πρὸς αὐτῇ, ὃ τοῖς ὕστερον χρόνοις καταλελύσθαι φασίν. ἀναπεπταμένης δὲ τῆς λίμνης εἰς τὴν θάλατταν, τὸν Ἡρακλέα λέγεται τὸν μὲν ἔκρουν ἐγχῶσαι, τὴν δ'¹⁵ ὁδὸν τὴν νῦν οὖσαν παρὰ θάλατταν κατασκευάσαι, τὴν ἀπ' ἐκείνου καλουμένην Ἡρακλείαν.
- 3 Ταῦτα μὲν οὖν ἔπραξε περὶ ἐκείνους τοὺς τόπους. ἐντεῦθεν δ' ἀναξεύξας κατήντησε τῆς Ποσειδωνιατῶν χώρας πρὸς τινα πέτραν, πρὸς ἣν μυθο-²⁰ λογοῦσιν ἰδιὸν τι γενέσθαι καὶ παράδοξον. τῶν γὰρ ἐγχωρίων τινὰ κυνηγὸν ἐν τοῖς κατὰ τὴν θήραν ἀνδραγαθήμασι διωνομασμένον ἐν μὲν τοῖς ἐμ-
προσθεν χρόνοις εἰωθῆναι τῶν ληφθέντων θηρίων²⁶⁸ τὰς κεφαλὰς καὶ τοὺς πόδας ἀνατιθέναι τῇ Ἀρτέ-²⁵ μιδι καὶ προσηλοῦν τοῖς δένδρεσι, τότε δ' οὖν

4 ἐπὶ] παρὰ II   6 νομιζ. Stephanus, ὀνομαζ. libri
7 δικαιορχίων D   18 ἐκείνους] τούτους vulg.   19 ποσι-
δωνιατῶν D   22 θήραν] χώραν II   26δ' οὖν] γοῦν
τὸν D; ποτὲ δ' αὐτὸν fort.

ὑπερφυῆ κάπρον χειρωσάμενον καὶ τῆς θεοῦ κατα-
 φρονήσαντα εἰπεῖν ὅτι τὴν κεφαλὴν τοῦ θηρίου
 ἑαυτῷ ἀνατίθῃσι, καὶ τοῖς λόγοις ἀκολουθῶς ἐκ
 τινος δένδρου κρεμάσαι ταύτην, αὐτὸν δέ, κανυμα-
 5 τώδους περιστάσεως οὔσης, κατὰ μεσημβρίαν εἰς
 ὕπνον τραπῆναι· καθ' ὃν δὴ χρόνον τοῦ δεσμοῦ
 λυθέντος αὐτομάτως πεσεῖν τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τὸν
 κοιμώμενον καὶ διαφθεῖραι. ἀλλὰ γὰρ οὐκ ἂν τις 4
 θαυμάσειε τὸ γεγονός, ὅτι τῆς θεᾶς ταύτης πολλὰ
 10 περιστάσεις μνημονεύονται περιέχουσai τὴν κατὰ
 τῶν ἀσεβῶν τιμωρίαν. τῷ δ' Ἡρακλεῖ διὰ τὴν εὐ-
 σέβειαν τοῦναντίον συνέβη γενέσθαι. καταντήσαν- 5
 τος γὰρ αὐτοῦ πρὸς τὰ μεθόρια τῆς Ῥηγίνης καὶ
 Λοκρίδος, καὶ διὰ τὸν ἐκ τῆς ὁδοιπορίας κόπον
 15 ἀναπαυομένου, φασὶν ὑπὸ τῶν τεττίγων αὐτὸν
 ἐνοχλούμενον εὔξασθαι τοῖς θεοῖς ἀφανεῖς γενέσθαι
 τοὺς ἐνοχλοῦντας αὐτόν· καὶ διὰ τοῦτο, τῶν θεῶν
 βεβαιωσάντων τὴν εὐχήν, μὴ μόνον κατὰ τὸ παρὸν
 ἀφανεῖς γενέσθαι τούτους, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸν ὕστε-
 20 ρον χρόνον ἅπαντα μηδένα τέττιγα φαίνεσθαι κατὰ
 τὴν χώραν.

Ὁ δ' Ἡρακλῆς καταντήσας ἐπὶ τὸν πορθμὸν 6
 κατὰ τὸ στενωτάτον τῆς θαλάττης τὰς μὲν βοῦς
 ἐπεραίωσεν εἰς τὴν Σικελίαν, αὐτὸς δὲ ταύρου κέ-
 25 ρως λαβόμενος διενήξατο τὸν πόρον, ὅντος τοῦ δια-
 στήματος σταδίων τριῶν καὶ δέκα, ὥς Τίμαιός φησι.
 μετὰ δὲ ταῦτα βουλόμενος ἐγκυκλωθῆναι πᾶσαν 23

5 κατὰ] τὴν add. vulg. 13 ὁηγένης D 14 καὶ om. D
 20 κατὰ τ. χ. φ. τέττιγα vulg. 22 δ' D, δ' οὖν vulg.
 23 κατὰ] καὶ κατὰ CD, καὶ διὰ F.

Σικελίαν, ἐποιεῖτο τὴν πορείαν ἀπὸ τῆς Πελωριάδος
 ἐπὶ τὸν Ἑρυνκα. διεξιόντος δ' αὐτοῦ τὴν παρά-
 λιον τῆς νῆσου, μυθολογοῦσι τὰς Νύμφας ἀνεῖναι
 θερμὰ λουτρά πρὸς τὴν ἀνάπαυσιν τῆς κατὰ τὴν
 ὁδοιπορίαν αὐτῷ γενομένης κακοπαθείας. τούτων ⁵
 δ' ὄντων διττῶν, τὰ μὲν Ἰμεραῖα, τὰ δ' Ἑγεσταῖα
 προσαγορεύεται, τὴν ὀνομασίαν ἔχοντα ταύτην ἀπὸ
² τῶν τόπων. τοῦ δ' Ἡρακλέους πλησιάσαντος τοῖς
 κατὰ τὸν Ἑρυνκα τόποις, προεκαλέσατο αὐτὸν Ἑρυνξ
 εἰς πάλην, υἱὸς [μὲν] ὢν Ἀφροδίτης καὶ Βούτα τοῦ ¹⁰
 τότε βασιλεύοντος τῶν τόπων. γενομένης δὲ τῆς
 φιλοτιμίας μετὰ προστίμου, καὶ τοῦ μὲν Ἑρυνκος
 διδόντος τὴν χώραν, τοῦ δ' Ἡρακλέους τὰς βοῦς, ²⁶⁹
 τὸ μὲν πρῶτον ἀγανακτεῖν τὸν Ἑρυνκα, διότι
 πολὺν λείπονται τῆς ἀξίας αἱ βόες, συγκρινομένης ¹⁵
 τῆς χώρας πρὸς αὐτάς· πρὸς ταῦτα δὲ τοῦ Ἡρα-
 κλέους ἀποφαινομένου διότι, ταύτας ἂν ἀποβάλλῃ,
 στερήσεται τῆς ἀθανασίας, εὐδοκήσας ὁ Ἑρυνξ τῇ
 συνθήκῃ καὶ παλαίσας ἐλείφθη καὶ τὴν χώραν ἀπέ-
³ βαλεν. ὁ δ' Ἡρακλῆς τὴν μὲν χώραν παρέθετο τοῖς ²⁰
 ἐγγχωρίοις, συγχωρήσας αὐτοῖς λαμβάνειν τοὺς καρ-
 πούς, μέχρι ἂν τις τῶν ἐκγόνων αὐτοῦ παραγενό-
 μενος ἀπαιτήσῃ· ὅπερ καὶ συνέβη γενέσθαι. πολ-
 λαῖς γὰρ ὕστερον γενεαῖς Δωριεὺς ὁ Λακεδαιμόνιος
 καταντήσας εἰς τὴν Σικελίαν καὶ τὴν χώραν ἀπο- ²⁵
 λαβὼν ἔκτισε πόλιν Ἡράκλειαν. ταχὺ δ' αὐτῆς αὐξο-
 μένης, οἱ Καρχηδόνιοι φθονήσαντες ἄμα καὶ φοβή-

1 τῆς om. vulg. 5 γενομένης αὐτῷ vulg. 10 μὲν
 del. Bekker 14 μὲν] μὲν οὖν D 17 ἂν ταύτας vulg.
 23 καὶ om. D 25 εἰς τὴν] εἰς F.

θέντες μήποτε πλέον ισχύσασα τῆς Καρχηδόνης
 ἀφέληται τῶν Φοινίκων τὴν ἡγεμονίαν, στρατεύσαν-
 τες ἐπ' αὐτὴν μεγάλαις δυνάμεσι καὶ κατὰ κράτος
 ἐλόντες κατέσκαψαν. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων τὰ κατὰ
 5 μέρος ἐν τοῖς οἰκείοις χρόνοις ἀναγράφομεν. τότε 4
 δ' ὁ Ἡρακλῆς ἐγκυκλούμενος τὴν Σικελίαν, καταν-
 τήσας εἰς τὴν νῦν οὔσαν τῶν Συρακοσίων πόλιν
 καὶ πυθόμενος τὰ μυθολογούμενα κατὰ τὴν τῆς
 Κόρης ἀρπαγὴν, ἔθυσέ τε ταῖς θεαῖς μεγαλοπρε-
 10 πῶς καὶ εἰς τὴν Κυάνην τὸν καλλιστεύοντα τῶν
 ταύρων καθαργίσας κατέδειξε θύειν τοὺς ἐγχωρίους
 κατ' ἐνιαυτὸν τῇ Κόρῃ καὶ πρὸς τῇ Κυάνῃ λαμ-
 πρῶς ἄγειν πανήγυριν τε καὶ θυσίαν. αὐτὸς δὲ 5
 μετὰ τῶν βοῶν διὰ τῆς μεσογείου διεξιὼν, καὶ τῶν
 15 ἐγχωρίων Σικανῶν μεγάλαις δυνάμεσιν ἀντιταξα-
 μένων, ἐνίκησεν ἐπιφανεῖ παρτάξει καὶ πολλοὺς
 ἀπέκτεινεν, ἐν οἷς μυθολογοῦσί τινες καὶ στρατη-
 γοὺς ἐπιφανεῖς γεγενῆσθαι τοὺς μέχοι τοῦ νῦν
 ἡρωικῆς τιμῆς τυγχάνοντας, Λεύκασπιν καὶ Πεδια-
 20 κράτην καὶ Βουφόναν καὶ Γλυχάταν, ἔτι δὲ Βυταίαν
 καὶ Κρυτίδαν.

Μετὰ δὲ ταῦτα διελθὼν τὸ Λεοντῖνον πεδίον, 24
 τὸ μὲν κάλλος τῆς χώρας ἐθαύμασε, πρὸς δὲ τοὺς
 τιμῶντας αὐτὸν οἰκείως διατιθέμενος ἀπέλιπε παρ'
 25 αὐτοῖς ἀθάνατα μνημεῖα τῆς ἑαυτοῦ παρουσίας.
 ἴδιον δέ τι συνέβη γενέσθαι περὶ τὴν πόλιν τῶν
 270 Ἀγυρριναίων. ἐν ταύτῃ γὰρ τιμηθεὶς ἐπ' ἴσης τοῖς

9 ἔθυσσε] εὐθύς ἔθυσσε vulg. 11 καθαργίσας D
 20 Γαυχάταν C Κυγαῖον F, Βαγγαῖον C 21 Κρυτιδᾶν
 vulg 24 διαθόμενος II 26 ἴδιον δὲ] ὦν ἴδιον vulg.
 27 ἀγυρριναίων D.

Ὀλυμπίοις θεοῖς πανηγύρεσι καὶ θυσίαις λαμπραῖς,
 καίπερ κατὰ τοὺς ἔμπροσθεν χρόνους οὐδεμίαν
 θυσίαν προσδεχόμενος, τότε πρῶτως συνευδόκησε,
 τοῦ δαιμονίου τὴν ἀθανασίαν αὐτῷ προσημαίνοντος.
 2 ὁδοῦ γὰρ οὔσης οὐκ ἄπωθεν τῆς πόλεως πετρώ- 5
 δους, αἱ βόες τὰ ἵχνη καθάπερ ἐπὶ κηροῦ τινος
 ἀπετυποῦντο. ὁμοίως δὲ καὶ αὐτῷ τῷ Ἡρακλεῖ
 τούτου συμβαίνοντος, καὶ τοῦ ἄθλου δεκάτου τε-
 λουμένου, νομίσας ἤδη τι λαμβάνειν τῆς ἀθανασίας,
 προσεδέχετο τὰς τελουμένας ὑπὸ τῶν ἐγγχωρίων κατ' 10
 3 ἐνιαυτὸν θυσίας. διόπερ τοῖς εὐδοκουμένοις τὰς
 χάριτας ἀποδιδούς, πρὸ μὲν τῆς πόλεως κατεσκεύασε
 λίμνην, ἔχουσαν τὸν περίβολον σταδίων τεττάρων,
 ἣν ἐπάννυμον αὐτῷ καλεῖσθαι προσέταξεν· ὥσαύτως
 δὲ καὶ τῶν βοῶν τοῖς ἀποτυπωθεῖσιν ἵχνεσι τὴν 15
 ἐφ' ἑαυτοῦ προσηγορίαν ἐπιθείς, τέμενος κατεσκεύ-
 ασεν ἥρῳι Γηρουνῇ, ὃ μέχρι τοῦ νῦν τιμᾶται παρὰ
 4 τοῖς ἐγγχωριοῖς. Ἰολάου τε τοῦ ἀδελφιδοῦ συστρα-
 τεύοντος τέμενος ἀξιόλογον ἐποίησε, καὶ τιμὰς καὶ
 θυσίας κατέδειξεν αὐτῷ γίνεσθαι κατ' ἐνιαυτὸν τὰς 20
 μέχρι τοῦ νῦν τηρουμένας· πάντες γὰρ οἱ κατὰ
 ταύτην τὴν πόλιν οἰκοῦντες ἐκ γενετῆς τὰς κόμας
 [ἱερὰς] Ἰολάῳ τρέφουσι, μέχρι ἂν ὅτου θυσίαις
 μεγαλοπρεπέσι καλλιερήσαντες τὸν θεὸν ἴλεων κατα-
 5 σκευάσωσι. τοσαύτη δ' ἐστὶν ἀγνεία καὶ σεμνότης 25
 περὶ τὸ τέμενος ὥστε τοὺς μὴ τελοῦντας τὰς εἰθις-

2 καίπερ] καὶ CD
 μένοις libri, corr. Dind.
 καθιέρωσεν II
 om. D

7 τῷ om. CF
 16 ἀφ' vulg.
 17 ὁ — ἐγγχωρίοις om. FM
 24 ἴλεω D, ἰόλαον II.

11 εὐδοκιμου-
 κατεσκεύασεν]
 23 ἱερὰς

μένας θυσίας παῖδας ἀφώνοντες γίνεσθαι καὶ τοῖς
 τετελευτηκόσιν ὁμοίους. ἀλλ' οὗτοι μὲν, ὅταν εὖ-
 ξηταί τις ἀποδώσειν τὴν θυσίαν καὶ ἐνέχυρον τῆς
 θυσίας ἀναδείξῃ τῷ θεῷ, παραχρῆμα ἀποκαθίστα-
 5 σθαί φασι τοὺς τῇ προειρημένῃ νόσῳ κατεχομένους.
 οἱ δ' οὖν ἐγχώριοι τούτοις ἀκολούθως τὴν μὲν 6
 πύλην, πρὸς ἣ τὰς ἀπαντήσεις καὶ θυσίας τῷ θεῷ
 παρέστησαν, Ἡρακλείαν προσηγόρευσαν, ἀγῶνα δὲ
 γυμνικὸν καὶ ἵππικὸν καθ' ἕκαστον ἔτος μετὰ πάσης
 10 προθυμίας ποιοῦσι. πανδῆμον δὲ τῆς ἀποδοχῆς
 ἐλευθέρων τε καὶ δούλων γινομένης, κατέδειξαν καὶ
 τοὺς οἰκέτας ἰδίᾳ τιμῶντας τὸν θεὸν θιάσους τε
 συνάγειν καὶ συνιόντας εὐωχίας τε καὶ θυσίας τῷ
 θεῷ συντελεῖν.
 15 Ὁ δ' Ἡρακλῆς μετὰ τῶν βοῶν περαιωθεὶς εἰς 7
 τὴν Ἰταλίαν προῆγε διὰ τῆς παραλίας, καὶ Λακίνιον
 μὲν κλέπτοντα τῶν βοῶν ἀνεῖλε, Κρότωνα δὲ ἀκου-
 σίως ἀποκτείνας ἔθαψε μεγαλοπρεπῶς καὶ τάφον
 αὐτοῦ κατεσκεύασε· προεῖπε δὲ καὶ τοῖς ἐγχωρίοις
 20 ὅτι [καὶ] κατὰ τοὺς ὕστερον χρόνους ἔσται πόλις
 ἐπίσημος ὁμώνυμος τῷ τετελευτηκότι. αὐτὸς δ' ἐγκυ- 25
 271 κλωθεὶς τὸν Ἀδρίαν καὶ περὶ περιελθὼν τὸν προ-
 ειρημένον κόλπον κατήντησεν εἰς τὴν Ἥπειρον, ἐξ
 ἧς πορευθεὶς εἰς τὴν Πελοπόννησον, καὶ τετελεκὼς
 25 τὸν δέκατον ἄθλον, ἔλαβε πρόσταγμα παρ' Εὐρυ-
 σθέως τὸν ἐξ ἄδου Κέρβερον πρὸς τὸ φῶς ἀγαγεῖν.
 πρὸς δὲ τοῦτον τὸν ἄθλον ὑπολαβὼν συνοίσειν
 αὐτῷ, παρῆλθεν εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ μετέσχε τῶν

5 φασι om. II   19 δὲ καὶ] δὲ vulg.   20 καὶ delevi
 21 δὲ κνωλωθεὶς vulg.   23 ἐξ ἧς] ἐξῆς δὲ D.

ἐν Ἐλευσίνι μυστηρίων, Μουσαίου τοῦ Ὀρφέως
υἱοῦ τότε προεσθηκότος τῆς τελετῆς.

- 2 Ἐπεὶ δ' Ὀρφέως ἐμνήσθημεν, οὐκ ἀνοίκειόν
ἐστὶ παρεκβάντας βραχέα περὶ αὐτοῦ διελθεῖν. οὗτος
γὰρ ἦν υἱὸς μὲν Οἰάγρου, Θραξ δὲ τὸ γένος, παι- 5
δεῖα δὲ καὶ μελωδία καὶ ποιήσῃ πολὺν προέχων
τῶν μνημονευομένων· καὶ γὰρ ποίημα συνετάξατο
θαυμαζόμενον καὶ τῇ κατὰ τὴν ᾠδὴν εὐμελείᾳ δια-
φέρον. ἐπὶ τοσοῦτο δὲ προέβη τῇ δόξῃ ὥστε δοκεῖν
τῇ μελωδίᾳ θάλλειν τὰ τε θηρία καὶ τὰ δένδρα. 10
3 περὶ δὲ παιδείαν ἀσχοληθεῖς καὶ τὰ περὶ τῆς θεο-
λογίας μυθολογούμενα μαθὼν, ἀπεδήμησε μὲν εἰς
Αἴγυπτον, ἀκεῖ πολλὰ προσεπιμαθὼν μέγιστος
ἐγένετο τῶν Ἑλλήνων ἐν τε ταῖς θεολογίαις καὶ
4 ταῖς τελεταῖς καὶ ποιήμασι καὶ μελωδίαις. συνε- 15
στρατεύσατο δὲ καὶ τοῖς Ἀργοναύταις, καὶ διὰ τὸν
ἔρωτα τὸν πρὸς τὴν γυναῖκα καταβῆναι μὲν εἰς
ἄδου παραδόξως ἐτόλμησε, τὴν δὲ Φερσεφόνην διὰ
τῆς εὐμελείας ψυχαγωγῆσας ἔπεισε συνεργῆσαι ταῖς
ἐπιθυμίαις καὶ συγχωρῆσαι τὴν γυναῖκα αὐτοῦ τετε- 20
λευτηκυῖαν ἀναγαγεῖν ἐξ ἄδου παραπλησίως τῷ
Διονύσῳ· καὶ γὰρ ἐκεῖνον μυθολογοῦσιν ἀναγαγεῖν
τὴν μητέρα Σεμέλην ἐξ ἄδου, καὶ μεταδόντα τῆς
ἀθανασίας Θυώνην μετονομάσαι. ἡμεῖς δ' ἐπεὶ περὶ
Ὀρφέως διεληλύθαμεν, μεταβησόμεθα πάλιν ἐπὶ τὸν 25
'Ηρακλέα.

- 26 Οὗτος γὰρ κατὰ τοὺς παραδεδομένους μύθους
καταβὰς εἰς τοὺς καθ' ἄδου τόπους, καὶ προσδε-

8 τῇ add. Dind.

15 τελεταῖς κ. τ. θεολογίαις vulg.

19 ἐμμελείας CF.

χθεις ὑπὸ τῆς Φερσεφόνης ὥς ἂν ἀδελφός, Θησέα
 μὲν ἀνήγαγεν ἐκ δεσμῶν μετὰ Πειρίθου, χαρισα-
 μένης τῆς Κόρης, τὸν δὲ κύνα παραλαβὼν δεδε-
 μένον παραδόξως ἀπήγαγε καὶ φανερόν κατέστησεν
 5 ἀνθρώποις. τελευταῖον δ' ἄθλον λαβὼν ἐνεγκεῖν 2
 τὰ τῶν Ἑσπερίδων χρυσᾶ μῆλα, πάλιν ἐπλευσεν
 εἰς τὴν Λιβύην. περὶ δὲ τῶν μῆλων τούτων διαπε-
 φωνήκασιν οἱ μυθογράφοι, καὶ τινὲς μὲν φασιν ἐν
 τισι κήποις τῶν Ἑσπερίδων ὑπάρξαι κατὰ τὴν Λι-
 10 βύην μῆλα χρυσᾶ, τηρούμενα συνεχῶς ὑπὸ τινος
 δράκοντος φοβερωτάτου, τινὲς δὲ λέγουσι ποιμένας
 272 προβάτων κάλλει διαφερούσας κεκτῆσθαι τὰς Ἑσπε-
 ρίδας, χρυσᾶ δὲ μῆλα ἀπὸ τοῦ κάλλους ὠνομάσθαι
 ποιητικῶς, ὥσπερ καὶ τὴν Ἀφροδίτην χρυσῇν κα-
 15 λείσθαι διὰ τὴν εὐπρέπειαν. ἐνιοὶ δὲ λέγουσιν ὅτι 3
 τὰ πρόβατα τὴν χρῶαν ἰδιαίξουσιν ἔχοντα καὶ παρό-
 μοιον χρυσῷ τετευχέναι ταύτης τῆς προσηγορίας,
 Δράκοντα δὲ τῶν ποιμνῶν ἐπιμελητὴν καθεστα-
 μένον, καὶ ῥώμη σώματος καὶ ἀλκῇ διαφέροντα,
 20 τηρεῖν τὰ πρόβατα καὶ τοὺς ληστεύειν αὐτὰ τολ-
 μῶντας ἀποκτείνειν. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων ἐξέσται
 διαλαμβάνειν ὥς ἂν ἕκαστος ἑαυτὸν πείθῃ. ὁ δ' 4
 Ἡρακλῆς τὸν φύλακα τῶν μῆλων ἀνελών, καὶ ταῦτα
 ἀποκομίσας πρὸς Εὐρυσθέα, καὶ τοὺς ἄθλους ἀπο-
 25 τετελεκώς, προσεδέχετο τῆς ἀθανασίας τεύξεσθαι,
 καθάπερ ὁ Ἀπόλλων ἔχρησεν.

Ἡμῖν δ' οὐ παραλειπτέον τὰ περὶ Ἀτλαντος μυ- 27

4 ἀπήγαγεν D, ἀνήγαγε II
 omi. vulg. 18 ποιμνίων vulg.
 om. CF.

15 ὅτι del. Dind. 16 τὰ
 24 ἐπιτετελεκώς II 26 ὁ

θολογούμενα καὶ τὰ περὶ τοῦ γένους τῶν Ἑσπερί-
 δων. κατὰ γὰρ τὴν Ἑσπερίτιν ὀνομαζομένην χώραν
 φασὶν ἀδελφοὺς δύο γενέσθαι δόξη διανομασμέ-
 νους, Ἑσπερον καὶ Ἀτλαντα. τούτους δὲ κεκτῆσθαι
 πρόβατα τῷ μὲν κάλλει διάφορα, τῇ δὲ χροῇ ξανθὰ ⁵
 καὶ χρυσοειδῆ· ἅφ' ἧς αἰτίας τοὺς ποιητὰς τὰ πρό-
 2 βата μῆλα καλοῦντας ὀνομάσαι χρυσὰ μῆλα. τὸν
 μὲν οὖν Ἑσπερον θυγατέρα γεννήσαντα τὴν ὀνο-
 μαζομένην Ἑσπερίδα συνοικίσαι τὰδελφῷ, ἅφ' ἧς
 τὴν χώραν Ἑσπερίτιν ὀνομασθῆναι· τὸν δ' Ἀτλαντα ¹⁰
 ἐκ ταύτης ἐπὶ γεννῆσαι θυγατέρας, ἃς ἀπὸ μὲν
 τοῦ πατρὸς Ἀτλαντίδας, ἀπὸ δὲ τῆς μητρὸς Ἑσπε-
 ρίδας ὀνομασθῆναι. τούτων δὲ τῶν Ἀτλαντίδων
 κάλλει καὶ σφροδύνῃ διαφερουσῶν, λέγουσι Βού-
 σιριν τὸν βασιλέα τῶν Αἰγυπτίων ἐπιθυμῆσαι τῶν ¹⁵
 παρθένων ἐγκρατῇ γενέσθαι· διὸ καὶ ληστὰς [ἐπ'
 αὐτὰς] κατὰ θάλατταν ἀποστείλαντα διακελεύεσθαι
 τὰς κόρας ἄρπάσαι καὶ διακομίσαι πρὸς ἑαυτόν.
 3 κατὰ δὲ τοῦτον τὸν καιρὸν τὸν Ἡρακλέα τελούντα
 τὸν ὕστατον ἄθλον Ἀνταῖον μὲν ἀνελεῖν ἐν τῇ ²⁰
 Αἰβύῃ τὸν συναναγκάζοντα τοὺς ξένους διαπαλαί-
 ει, Βούσιριν δὲ κατὰ τὴν Αἰγυπτίον τῷ Αἰὶ [καλ-
 λιερεῖν] σφαγιάζοντα τοὺς παρεπιδημοῦντας ξένους
 τῆς προσηκούσης τιμωρίας καταξιῶσαι. μετὰ δὲ
 ταῦτα ἀνὰ τὸν Νεῖλον πλεύσαντα εἰς τὴν Αἰθιο- ²⁵
 πίαν τὸν βασιλεύοντα τῶν Αἰθιοπῶν Ἡμαθίωνα

2 Ἑσπερίτην D   5 διάφορα] παρὰδοξα II   9 εὐεσπε-
 ρίδα D   10 εὐεσπερίτην D (c. 56, 6)   16 ἐπ' αὐτὰς
 om. D   19 τὸν Ἡρ.] Ἡρ. vulg.   20 ὕστερον vulg.   21 τὸν
 om. vulg.   22 τῷ] ἐπὶ τῷ Reiske   καλλιερεῖν del. Dind.
 24 ἀξιῶσαι II.

κατάρχοντα μάχης ἀποκτείνει, τὸ δ' ὕστατον ἐπὶ
 ελθεῖν πάλιν ἐπὶ τὸν ἄθλον. τοὺς δὲ ληστὰς ἐν 4
 κήπῳ τινὶ παιζούσας τὰς κόρας συναρπάσαι, καὶ
 ταχὺ φυγόντας εἰς τὰς ναῦς ἀποπλεῖν. τούτοις δ'
 5 ἐπὶ τινος ἀκτῆς δειπνοποιοιούμενοις ἐπιστάντα τὸν
 Ἡρακλέα, καὶ παρὰ τῶν παρθένων μαθόντα τὸ
 συμβεβηκός, τοὺς μὲν ληστὰς ἅπαντας ἀποκτείνει,
 τὰς δὲ κόρας ἀποκομίσαι πρὸς Ἀτλαντα τὸν πατέρα
 ἀνθ' ὧν τὸν Ἀτλαντα χάριν τῆς εὐεργεσίας ἀπο-
 10 διδόντα μὴ μόνον δοῦναι τὰ πρὸς τὸν ἄθλον καθή-
 273 κοντα προθύμως, ἀλλὰ καὶ τὰ κατὰ τὴν ἀστρολογίαν
 ἀφθόνως διδάξαι. περιττότερον γὰρ αὐτὸν τὰ κατὰ 5
 τὴν ἀστρολογίαν ἐκπεπονηκότα καὶ τὴν τῶν ἄστρον
 σφαῖραν φιλοτέχνως εὐρόντα ἔχειν ὑπόληψιν ὥς τὸν
 15 κόσμον ὅλον ἐπὶ τῶν ὤμων φοροῦντα. παραπλη-
 σίως δὲ καὶ τοῦ Ἡρακλέους ἐξενέγκαντος εἰς τοὺς
 Ἑλλήνας τὸν σφαιρικὸν λόγον, δόξης μεγάλης τυχεῖν,
 ὥς διαδεδεγμένον τὸν Ἀτλαντικὸν κόσμον, αἰνιττο-
 μένων τῶν ἀνθρώπων τὸ γεγονός.
 20 Τοῦ δ' Ἡρακλέους περὶ ταῦτ' ὄντος φασὶ τὰς 28
 ὑπολειφθείσας Ἀμαζόνας περὶ τὸν Θερμῶδοντα πο-
 ταμὸν ἀθροισθείσας πανδημεὶ σπεῦσαι τοὺς Ἑλ-
 λήνας ἀμύνασθαι περὶ ὧν Ἡρακλῆς στρατεύσας
 διειργάσατο. διαφορώτατα δὲ τοὺς Ἀθηναίους ἐφι-
 25 λотиμοῦντο διὰ τὸ τὸν Θησέα καταδεδουλώσθαι τὴν
 ἡγεμόνα τῶν Ἀμαζόνων Ἀντιόπην, ὥς δ' ἐνιοὶ γρά-
 φουσιν, Ἰπολύτην. συστρατευσάντων δὲ τῶν Σκυ- 2

5 ἀκτῆς] αὐλῆς D 9 ἀποδιδόντα om. D 14 εὐρόντα
 Dind., ἔχοντα libri 15 φέροντα vulg. 18 Ἀτλάντιον F,
 Ἀτλάντειον C 25 τὸν om. CF δεδουλώσθαι II.

θῶν ταῖς Ἀμαζόσι συνέβη δύναμιν ἀξιόλογον ἀθροισθῆναι, μεθ' ἧς αἱ προηγούμεναι τῶν Ἀμαζονίδων περαιωθεῖσαι τὸν Κιμμέριον Βόσπορον προῆγον διὰ τῆς Θράκης. τέλος δὲ πολλὴν τῆς Εὐρώπης ἐπελθούσαι κατήντησαν εἰς τὴν Ἀττικὴν, καὶ κατεστρα-
 3 τωπέδενσαν ὅπου νῦν ἐστὶ τὸ καλούμενον ἀπ' ἐκεί-
 3 νων Ἀμαζονεῖον. Θησεὺς δὲ πυθόμενος τὴν τῶν Ἀμαζόνων ἔφοδον ἐβοήθει ταῖς πολιτικαῖς δυνάμεσιν, ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ τὴν Ἀμαζονίδα Ἀντιόπην, ἐξ ἧς ἦν πεπαιδοποιημένος υἱὸν Ἰππόλυτον. 10
 συνάψας δὲ μάχην ταῖς Ἀμαζόσι, καὶ τῶν Ἀθηναίων ὑπερεχόντων ταῖς ἀνδραγαθίαις, ἐνίκησαν οἱ περὶ τὸν Θησεά, καὶ τῶν ἀντιταχθεῖσων Ἀμαζονίδων ἃς μὲν κατέκοψαν, ἃς δ' ἐκ τῆς Ἀττικῆς ἐξέβαλον.
 4 συνέβη δὲ καὶ τὴν Ἀντιόπην συναγωνισαμένην 15
 τάνδρῃ Θησεῖ, καὶ κατὰ τὴν μάχην ἀριστεύουσαν, ἥρωικῶς καταστρέψαι τὸν βίον. αἱ δ' ὑπολειφθεῖσαι τῶν Ἀμαζόνων ἀπογνοῦσαι τὴν πατρῴαν γῆν, ἐπανήλθον μετὰ τῶν Σκυθῶν εἰς τὴν Σκυθίαν καὶ μετ' ἐκείνων κατώκησαν. ἡμεῖς δ' ἀρκούντως περὶ 20
 τούτων διεληλυθότες ἐπάνειμεν πάλιν ἐπὶ τὰς Ἡρακλέους πράξεις.

29 Τετελεκότος γὰρ αὐτοῦ τοὺς ἄθλους, καὶ τοῦ θεοῦ χρήσαντος συμφέρειν πρὸς τῆς εἰς θεοὺς μεταλλαγῆς ἀποικίαν εἰς Σαρδῶ πέμψαι καὶ τοὺς ἐκ 25
 τῶν Θεσπιάδων αὐτῷ γενομένους υἱοὺς ἡγεμόνας ποιῆσαι ταύτης, ἔκρινε τὸν ἀδελφιδοῦν Ἰόλαον ἐκ-

3 βόσπορον CF 9 τὴν om. D Ἀμαζόνα II
 14 δ' ἐκ D, δὲ vulg. 19 μετὰ τῶν Σκυθῶν post Σκυ-
 θίαν F, loco μετ' ἐκείνων CEG.

πέμψαι μετὰ τῶν παίδων διὰ τὸ παντελῶς νέους
εἶναι. ἀναγκαῖον δ' ἡμῖν φαίνεται προδιελθεῖν περὶ 2
τῆς γενέσεως τῶν παίδων, ἵνα τὸν περὶ τῆς ἀποι-
κίας λόγον καθαρώτερον ἐκθέσθαι δυνηθῶμεν. Θέ-
5 σπιος ἦν ἀνὴρ τὸ γένος ἐπιφανῆς ἐκ τῶν Ἀθηναίων,
274 υἱὸς Ἑρεχθέως, βασιλεύων δὲ τῆς ὁμωνύμου χώ-
ρας ἐγέννησεν ἐκ πλειόνων γυναικῶν θυγατέρας
πεντήκοντα. Ἡρακλέους δ' ἔτι παιδὸς ὄντος τὴν 3
ἡλικίαν, καὶ ῥώμῃ σώματος ὑπερφυοῦς ὄντος, ἐφι-
10 λοτιμήθη τὰς θυγατέρας ἐκ τούτου τεκνοποιήσα-
σθαι. διὸ καλέσας αὐτὸν ἐπὶ τινα θυσίαν καὶ λαμ-
πρῶς ἐστιάσας, ἀπέστειλε κατὰ μίαν τῶν θυγατέρων·
αἷς ἀπάσαις μιγείς καὶ ποιήσας ἐγκύους ἐγένετο
πατὴρ υἱῶν πεντήκοντα. ὧν λαβόντων τὴν κοινὴν
15 προσηγορίαν ἀπὸ τῶν Θεσπιάδων, καὶ γενομένων
ἐνηλίκων, ἔκρινεν ἐκπέμπειν τούτους εἰς τὴν ἀποι-
κίαν τὴν εἰς Σαρδόνα κατὰ τὸν χρησμόν. ἡγου- 4
μένου δὲ τοῦ στόλου παντὸς Ἰολάου, καὶ συνεστρα-
τευμένου σχεδὸν ἀπάσας τὰς στρατείας, ἐπέτρεψεν
20 αὐτῷ τὰ περὶ τοὺς Θεσπιάδας καὶ τὴν ἀποικίαν
τῶν δὲ πεντήκοντα παίδων δύο μὲν κατέμειναν ἐν
ταῖς Θήβαις, ὧν τοὺς ἀπογόνους φασὶ μέχρι τοῦ
νῦν τιμᾶσθαι, ἑπτὰ δ' ἐν Θεσπιαῖς, οὓς ὀνομάζουσι
δημούχους, ὧν καὶ τοὺς ἀπογόνους ἡγήσασθαι φασὶ
25 τῆς πόλεως μέχρι τῶν νεωτέρων καιρῶν. τοὺς δὲ 5
λοιποὺς ἅπαντας Ἰόλαος ἀναλαβὼν καὶ πολλοὺς
ἄλλους τοὺς βουλομένους κοινωνεῖν τῆς ἀποικίας,
ἔπλευσεν εἰς τὴν Σαρδόνα. κρατήσας δὲ μάχῃ τῶν

ἐργωρίων, κατεκληρούχησε τὸ κάλλιστον τῆς νήσου,
 καὶ μάλιστα τὴν πεδιάδα χώραν, ἣν μέχρι τοῦ νῦν
 6 καλεῖσθαι Ἰολαεῖον. ἐξημερώσας δὲ τὴν χώραν καὶ
 καταφυτεύσας δένδροις καρπίμοις κατεσκεύασε περι-
 μάχην. ἐπὶ τοσοῦτο γὰρ ἡ νῆσος διωνομάσθη τῇ 5
 τῶν καρπῶν ἀφθονίᾳ ὥστε Καρχηδονίους ὕστερον
 αὐξηθέντας ἐπιθυμῆσαι τῆς νήσου, καὶ πολλοὺς
 ἀγῶνας καὶ κινδύνους ὑπὲρ αὐτῆς ἀναδέξασθαι.
 ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων ἐν τοῖς οἰκείοις χρόνοις ἀνα-
 30 γράφωμεν. τότε δ' ὁ Ἰόλαος καταστήσας τὰ περὶ 10
 τὴν ἀποικίαν, καὶ τὸν Δαίδαλον ἐκ τῆς Σικελίας
 μεταπεμψάμενος, κατεσκεύασεν ἔργα πολλὰ καὶ με-
 γάλα μέχρι τῶν νῦν καιρῶν διαμένοντα καὶ ἀπὸ
 τοῦ κατασκευάσαντος Δαιδάλεια καλούμενα. ὥκο-
 δόμησε δὲ καὶ γυμνάσια μεγάλα τε καὶ πολυτελῆ, 15
 καὶ δικαστήρια κατέστησε καὶ τᾶλλα τὰ πρὸς τὴν
 2 εὐδαιμονίαν συντείνοντα. ὠνόμασε δὲ καὶ τοὺς
 λαοὺς Ἰολαεῖους, ἀφ' ἑαυτοῦ θέμενος τὴν προσηγο-
 ρίαν, συγχωρησάντων τῶν Θεσπιαδῶν, καὶ δόντων
 μὲν τῷ τούτῳ τὸ γέρας καθαπερεὶ τινὶ πατρί. διὰ γὰρ 20
 τὴν πρὸς αὐτοὺς σπουδὴν ἐπὶ τοσοῦτ' εὐνοίας προ-
 ἤχθησαν ὥστ' ἐπώνυμον αὐτῷ περιθεῖναι τὴν τοῦ
 γονέως προσηγορίαν· διόπερ ἐν τοῖς ὕστερον χρό-
 νοις οἱ τὰς θυσίας τελοῦντες τούτῳ τῷ θεῷ προσ- 275
 αγορεύουσιν αὐτὸν Ἰόλαον πατέρα, καθάπερ οἱ 35
 3 Πέρσαι τὸν Κῦρον. μετὰ δὲ ταῦτα ὁ μὲν Ἰόλαος
 ἐπανιὼν εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ προσπλεύσας τῇ Σι-

4 κατάφυτον C; κατάφυτον δ. κ. ποιήσας F 10 τα
 περὶ om. II 14 δαιδάλεια D 15 τε om. vulg. 18 Ἰολάους
 codices, corr. Wess.

κελία, οὐκ ὀλίγον χρόνον διέτριψεν ἐν τῇ νήσῳ.
 καθ' ὃν δὴ χρόνον καὶ τινες τῶν συναποδημούν-
 των αὐτῷ διὰ τὸ κάλλος τῆς χώρας κατέμειναν ἐν
 τῇ Σικελίᾳ, καὶ τοῖς Σικανοῖς καταμιγνέτες ἐν ταύτῃ
 5 κατώκησαν, τιμώμενοι διαφερόντως ὑπὸ τῶν ἐγχω-
 ρίων. ὁ δ' Ἰόλαος μεγάλης ἀποδοχῆς τυγχάνων καὶ
 πολλοὺς εὐεργετῶν ἐν πολλαῖς τῶν πόλεων ἐτι-
 μήθη τεμένεσι καὶ τιμαῖς ἥρωικαῖς. ἴδιον δέ τι καὶ 4
 παράδοξον συνέβη γενέσθαι κατὰ τὴν ἀποικίαν ταύ-
 10 τήν· ὁ μὲν γὰρ θεὸς ἔχρησεν αὐτοῖς ὅτι πάντες οἱ
 τῆς ἀποικίας ταύτης μετασχόντες καὶ οἱ τούτων
 ἔκγονοι διατελέσουσιν ἅπαντα τὸν αἰῶνα διαμένον-
 τες ἐλεύθεροι, τὸ δ' ἀποτελεσμα τούτων ἀκολούθως
 τῷ χρησμῷ διέμεινε μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς καιρῶν.
 15 οἱ μὲν γὰρ λαοὶ διὰ τὸ πλῆθος τοῦ χρόνου, πλειό- 5
 νων τῶν βαρβάρων ὄντων τῶν μετεσχηκότων τῆς
 ἀποικίας, ἐξεβαρβαρώθησαν, καὶ μεταστάντες εἰς
 τὴν ὀρεινὴν ἐν ταῖς δυσχωρίαις κατώκησαν, ἐθίσαν-
 τες δ' ἑαυτοὺς τρέφεσθαι γάλακτι καὶ κρέασι καὶ
 20 πολλὰς ἀγέλας κτηνῶν τρέφοντες οὐκ ἐπεδέοντο
 σίτου· κατασκευάσαντες δ' οἰκῆσεις ἑαυτοῖς κατα-
 γείους καὶ τὴν τοῦ βίου διεξαγωγὴν ἐν τοῖς ὀρύγ-
 μασι ποιούμενοι τοὺς ἐκ τῶν πολέμων κινδύνους
 ἐξέφυγον. διὸ καὶ πρότερον μὲν Καρχηδόνιοι, μετὰ 6
 25 δὲ ταῦτα Ῥωμαῖοι πολλάκις πολεμήσαντες τούτοις
 τῆς προθέσεως διήμαρτον.

μεθα τοῖς ῥηθεῖσι, περὶ δ' Ἡρακλέους τὰ συνεχῇ
 31 τοῖς προειρημένοις προσθήσομεν. τελέσας γὰρ τοὺς
 ἄθλους τὴν μὲν ἑαυτοῦ γυναῖκα Μεγάραν συνῳκίσειν
 Ἰολάφῳ, διὰ τὴν περὶ τὰ τέκνα συμφορὰν ὑποπιτε-
 σάμενος τὴν ἐξ ἐκείνης παιδοποιίαν, ἑτέραν δ' ἐξήτει 5
 πρὸς τέκνων γένεσιν ἀνύποπτον. διόπερ ἐμνήστευσεν
 Ἰόλην τὴν Εὐρύτου τοῦ δυναστεύσαντος Οἰχαλίας.
 2 ὁ δ' Εὐρύτος διὰ τὴν ἐκ τῆς Μεγάρας γενομένην
 ἀτυχίαν εὐλαβηθεὶς, ἀπεκρίθη βουλευέσθαι περὶ
 τοῦ γάμου. ὁ δ' ἀποτυχὼν τῆς μνηστείας διὰ τὴν 10
 3 ἀτιμίαν ἐξήλασε τὰς ἵππους τοῦ Εὐρύτου. Ἰφίτου
 δὲ τοῦ Εὐρύτου τὸ γεγονὸς ὑποπιτεύσαντος καὶ
 παραγενομένου κατὰ ζήτησιν τῶν ἵππων εἰς Τί-
 ρυνθα, τοῦτον μὲν ἀναβιβάσας [ὁ Ἡρακλῆς] ἐπί-
 τινα πύργον ὑψηλὸν ἐκέλευσεν ἀφορᾶν μὴ πού νεμό- 15
 μεναι τυγχάνουσιν· οὐ δυναμένου δὲ κατανοῆσαι 276
 τοῦ Ἰφίτου, φήσας αὐτὸν ψευδῶς κατητιᾶσθαι τὴν
 4 κλοπὴν κατεκρήμνισεν ἀπὸ τοῦ πύργου. διὰ δὲ τὸν
 τούτου θάνατον Ἡρακλῆς νοσήσας παρῆλθεν εἰς
 Πύλον πρὸς Νηλέα, καὶ παρεκάλεσεν αὐτὸν καθάραι 20
 τὸν φόνον. ὁ μὲν οὖν Νηλεὺς βουλευσάμενος μετὰ
 τῶν υἱῶν ἔλαβε πάντας πλὴν Νέστορος τοῦ νεωτάτου
 συγκαταινοῦντας μὴ προσδέξασθαι τὸν καθαρόν·
 5 ὁ δ' Ἡρακλῆς τότε μὲν παρελθὼν πρὸς Διήφοβον
 τὸν Ἰπολύτιον καὶ πείσας αὐτὸν ἐκαθάρθη, οὐ 25
 δυνάμενος δ' ἀπολυθῆναι τῆς νόσου ἐπηρώτησε τὸν
 Ἀπόλλω περὶ τῆς θεραπείας. τούτου δὲ χρήσαντος
 ὅτι ῥᾶον οὕτως ἀπολυθήσεται τῆς νόσου, εἰ πραθεῖς

2 εἰρημένοις H 4 τέκνα] σπονδῇ add. D 9 βου-
 λεύασθαι D 14 ὁ Ἡρακλῆς om. DF 15 ἐφορᾶν CF
 24 διήφοβον D 25 τὸν om. D 28 τῆς νόσου om. FM.

δικαίως τὴν ἑαυτοῦ τιμὴν ἀποδοίῃ τοῖς Ἰφίτου παι-
 σίν, ἀναγκαζόμενος πείθεσθαι [ὑπὸ τῆς νόσου] τῷ
 χρησμῷ μετὰ τινων φίλων ἐπλευσεν εἰς τὴν Ἀσίαν.
 ἐκεῖ δ' ὑπομείνας ἐκουσίως ὑπὸ τινος τῶν φίλων
 5 ἐπράθη, καὶ παρθένου δοῦλος ἐγένετο Ὀμφάλης τῆς
 Ἰαρδάνου, βασιλευούσης τῶν τότε Μαιόνων, νῦν
 δὲ Λυδῶν ὀνομαζομένων. καὶ τὴν μὲν τιμὴν ὁ 6
 ἀποδόμενος τὸν Ἡρακλέα τοῖς Ἰφίτου παισίν ἀπέ-
 δωκε κατὰ τὸν χρησμόν, ὁ δ' Ἡρακλῆς ὑγιασθεὶς
 10 καὶ δουλεύων τῇ Ὀμφάλῃ τοὺς κατὰ τὴν χώραν
 ληστεύοντας ἐκόλασε. τοὺς μὲν γὰρ ὀνομαζομένους 7
 Κέρκωπας, ληστεύοντας καὶ πολλὰ κακὰ διεργαζο-
 μένους, οὓς μὲν ἀπέκτεινεν, οὓς δὲ ζωργήσας δεδε-
 μένους παρέδωκε τῇ Ὀμφάλῃ. Συλέα δὲ τοὺς
 15 παριόντας ξένους συναρπάζοντα καὶ τοὺς ἀμπελῶνας
 σκάπτειν ἀναγκάζοντα τῷ σκαφείῳ πατάξας ἀπέκτει-
 νεν. Ἰώνων δὲ λεηλατούντων πολλὴν τῆς ὑπὸ Ὀμ-
 φάλῃ χώρας, τὴν τε λείαν ἀφείλετο καὶ τὴν πόλιν,
 ἐξ ἧς ἐποιοῦντο τὴν ὀρμὴν, ἐκπορθήσας ἐξηνδρα-
 20 ποδίσατο καὶ κατέσκαψεν. ἡ δ' Ὀμφάλῃ ἀποδεχο- 8
 μένη τὴν ἀνδρείαν τὴν Ἡρακλέους, καὶ πνυθομένη
 τίς ἐστι καὶ τίνων, ἐθαύμασε τὴν ἀρετὴν, ἐλεύθερον
 δ' ἀφείσα καὶ συνοικήσασα αὐτῷ Λάμον ἐγέννησε.
 προὔπηρχε δὲ τῷ Ἡρακλεῖ κατὰ τὸν τῆς δουλείας
 25 καιρὸν ἐκ δούλης υἱὸς Κλεόδαιος.

Μετὰ δὲ ταῦτα ἐπανελθὼν εἰς Πελοπόννησον 32

2 ἀναγκαζόμενος] οὖν add. vulg. ὑπὸ τῆς νόσου
 del. Dind. 4 ὑπομείνας ἐκουσίως om. D 5 παρθένου
 om. Π 6 Μηόνων C 21 τὴν Ἡρ.] τοῦ Ἡρ. vulg.
 25 κλεόδαος D, κλεόλαος Π (et Eus. pr. ev. Π 2, 25).

ἐστράτευσεν εἰς Ἴλιον, ἐγκαλὼν Λαομέδοντι τῷ βασιλεῖ. οὗτος γὰρ Ἡρακλέους στρατεύοντος μετὰ Ἰάσονος ἐπὶ τὸ χρυσόμαλλον δέρος, καὶ τὸ κῆτος ἀνελόντος, ἀπεστέρησε τῶν ὁμολογημένων ἵππων, περὶ ὧν ἐν τοῖς Ἀργοναύταις τὰ κατὰ μέρος μικρὸν 277
 2 ὕστερον διέξιμεν. καὶ τότε μὲν διὰ τὴν μετ' Ἰάσο- 6
 νος στρατείαν ἀσχοληθεῖς, ὕστερον δὲ λαβὼν καιρὸν ἐπὶ τὴν Τροίαν ἐστράτευσεν, ὥς μὲν τινὲς φασί, ναυσὶ μακραῖς ὀκτωκαίδεκα, ὥς δὲ Ὅμηρος γέγραπεν, ἕξ ταῖς ἀπάσαις, ἐν οἷς παρεισάγει τὸν υἱὸν αὐτοῦ 10
 Τληπόλεμον λέγοντα

ἀλλ' οἷόν τινα φασί βίην Ἡρακλεΐην
 εἶναι, ἐμὸν πατέρα θρασυμέμνονα, θυμολέοντα,
 ὅς ποτε δεῦρ' ἐλθὼν ἔνεχ' ἵππων Λαομέδοντος
 ἕξ οἷης σὺν νηυσὶ καὶ ἀνδράσι παυροτέροισιν 15
 Ἰλίου ἐξαλάπαξε πόλιν, χήρωσε δ' ἀγνιάς.

3 ὁ δ' οὖν Ἡρακλῆς καταπλεύσας εἰς τὴν Τρωάδα αὐτὸς μὲν μετὰ τῶν ἀρίστων προῆγεν ἐπὶ τὴν πόλιν, ἐπὶ δὲ τῶν νεῶν ἀπέλιπεν ἡγεμόνα τὸν Ἀμφιαράου υἱὸν Οἰκλέα. Λαομέδων δ' ἀπροσδοκῆτου 20
 τῆς παρουσίας τῶν πολεμίων γενομένης δύναμιν ἀξιόλογον συναγαγεῖν ἐξεκλείσθη διὰ τὴν ὀξύτητα τῶν καιρῶν, ἀθροίσας δ' ὅσους ἐδύνατο, μετὰ τούτων ἦλθεν ἐπὶ τὰς ναῦς, ἐλπίζων, εἰ ταύτας ἐμπρήσειε, τέλος ἐπιθήσειν τῷ πολέμῳ. τοῦ δὲ Οἰκλέους ἀπαν- 25
 τήσαντος, ὁ μὲν στρατηγὸς Οἰκλῆς ἔπεσεν, οἱ δὲ λοιποὶ συνδιωχθέντες εἰς τὰς ναῦς ἔφθασαν ἀνα-

2 μετὰ Ἰάσονος om. CE 4 ἀπεστερήθη D 9 καί-
 δεκα. ὥς δὲ Ὅμηρος om. D 12 τινα] ποτε CD (c. 49, 7)
 19 κατέλιπεν II.

πλεύσαντες ἀπὸ τῆς γῆς. Λαομέδων δ' ἐπανελθὼν 4
καὶ πρὸς τῇ πόλει τοῖς μεθ' Ἡρακλέους συμβαλὼν
αὐτός τε ἔπεσε καὶ τῶν συναγωνιζομένων οἱ πλείους·
Ἡρακλῆς δὲ τὴν πόλιν ἔλων κατὰ κράτος καὶ πολ-
5 λούς ἐν χειρῶν νόμῳ κατασφάξας, Πριάμῳ τὴν
βασιλείαν ἀπέδωκε τῶν Ἰλιαδῶν διὰ τὴν δικαιοσύ-
νην· οὗτος γὰρ μόνος τῶν υἱῶν τοῦ Λαομέδοντος 5
ἐναντιούμενος τῷ πατρὶ τὰς ἵππους ἀποδοῦναι
συνεβούλευσεν τῷ Ἡρακλεῖ κατὰ τὰς ἐπαγγελίας.
10 ὁ δ' Ἡρακλῆς ἐστεφάνωσε Τελαμῶνα ἀριστείοις,
δοὺς αὐτῷ τὴν Λαομέδοντος θυγατέρα Ἡσιόνην·
οὗτος γὰρ κατὰ τὴν πολιορκίαν πρῶτος βιασάμενος
εἰσέπεσεν εἰς τὴν πόλιν, Ἡρακλέους προσβαλόντος
κατὰ τὸ καρτερώτατον μέρος τοῦ τείχους τῆς ἀκρο-
15 πόλεως.

Μετὰ δὲ ταῦτα Ἡρακλῆς μὲν ἐπανελθὼν εἰς 33
Πελοπόννησον ἐστράτευσεν ἐπ' Αὐγέα διὰ τὴν
ἀποστέρησιν τοῦ μισθοῦ· γενομένης δὲ μάχης πρὸς
τοὺς Ἡλείους, τότε μὲν ἄπρακτος ἐπανῆλθεν εἰς
278 Ὠλενον πρὸς Δεξαμενόν· τῆς δὲ τούτου θυγατρὸς
21 Ἰπολύτης συνοικιζομένης Ἀξάνι, συνδειπνῶν Ἡρα-
κλῆς καὶ θεασάμενος ἐν τοῖς γάμοις ὑβρίζοντα τὸν
Κένταυρον Εὐρυτίωνα καὶ τὴν Ἰπολύτην βιαζόμε-
νον, ἀπέκτεινεν. εἰς Τίρυνθα δὲ Ἡρακλέους ἐπα- 2
25 νελθόντος, Εὐρυσθεὺς αἰτιασάμενος αὐτὸν ἐπιβου-
λεύειν τῇ βασιλείᾳ προσέταξεν ἀπελθεῖν ἐκ Τίρυνθος
αὐτόν τε καὶ τὴν Ἀλκμήνην καὶ Ἰφικλέα καὶ Ἰόλαον.
διόπερ ἀναγκασθεῖς ἔφυγε μετὰ τούτων καὶ κατῴ-

6 Ἰλιάων C   8 τὰς] τοὺς II   9 συνεβ. ἀποδοῦναι
vulg.   21 ἄξανει D, ἄξάνι II.

3 κησε τῆς Ἀρκαδίας ἐν Φενεῳ̃. ἐντεῦθεν δὲ ὁρμώ-
 μενος, καὶ πνυθόμενος ἐξ Ἥλιδος πομπὴν ἀποστέλλε-
 σθαι Ποσειδῶνι εἰς Ἰσθμόν, καὶ ταύτης ἀφηγεῖσθαι
 Εὐρυτον τὸν Αὐγέου, προσπεσὼν ἄφνω τὸν Εὐρυ-
 τον ἀπέκτεινε περὶ Κλεωνάς, ἔνθα νῦν ἐστὶν ἱερὸν ⁵
 4 Ἡρακλέους. μετὰ δὲ ταῦτα στρατεύσας ἐπὶ τὴν
 Ἥλιν τὸν τε βασιλέα ἐφόνευσεν Αὐγέα, καὶ τὴν
 πόλιν ἑλὼν κατὰ κράτος Φυλέα τὸν Αὐγέου μετε-
 πέμψατο, καὶ τούτῳ τὴν βασιλείαν παρέδωκεν· ἦν
 γὰρ ὑπὸ τοῦ πατρὸς πεφυγαδευμένος καθ' ὃν καιρὸν ¹⁰
 δικαστῆς γενόμενος τῷ πατρὶ πρὸς Ἡρακλέα περὶ
 5 τοῦ μισθοῦ τὸ νίκημα ἀπέδωκεν Ἡρακλεῖ. μετὰ δὲ
 ταῦτα Ἴπποκόων μὲν ἐφυγάδευσεν ἐκ τῆς Σπάρτης
 τὸν ἀδελφὸν Τυνδάρεων, Οἰωνὸν δὲ τὸν Λικυμνίου
 φίλον ὄντα Ἡρακλέους οἱ υἱοὶ τοῦ Ἴπποκόωντος ¹⁵
 εἴκοσι τὸν ἀριθμὸν ὄντες ἀπέκτειναν· ἐφ' οἷς
 ἀγανακτήσας Ἡρακλῆς ἐστράτευσεν ἐπ' αὐτούς· με-
 γάλῃ δὲ μάχῃ νικήσας παμπληθεῖς ἀπέκτεινε. τὴν
 δὲ Σπάρτην ἑλὼν κατὰ κράτος, κατήγαγεν ἐπὶ τὴν
 βασιλείαν Τυνδάρεων τὸν πατέρα τῶν Διοσκόρων, ²⁰
 καὶ τὴν βασιλείαν ὥς δορίκτητον Τυνδάρεω παρέ-
 θετο, προστάξας τοῖς ἀφ' ἑαυτοῦ γενομένοις φυλάτ-
 6 τειν. ἔπεσον δ' ἐν τῇ μάχῃ τῶν μὲν μεθ' Ἡρα-
 κλέους ὀλίγοι παντελῶς, ἐν οἷς ἦσαν ἐπιφανεῖς
 ἄνδρες Ἴφικλος καὶ Κηφεὺς καὶ Κηφέως υἱοὶ τὸν ²⁵
 ἀριθμὸν ὄντες ἑπτακαίδεκα· τρεῖς γὰρ ἀπὸ τῶν
 εἴκοσι μόνον διεσώθησαν· τῶν δ' ἐναντίων αὐτοῖς

5 ἱερὸν ἐστὶν vulg. 10 πατρὸς] αὐτοῦ add. CF 21
 Τυνδάρεω om. Π 25 καὶ Κηφεὺς om. CF 26 δέκα
 καὶ ἑπτὰ cod. τῶν om. D 27 μόνοι F.

τε ὁ Ἰπποκόων καὶ μετ' αὐτοῦ δέκα μὲν υἱοί, τῶν
 δ' ἄλλων Σπαρτιατῶν παμπληθεῖς. ἀπὸ δὲ ταύτης 7
 τῆς στρατείας ἐπανιῶν εἰς τὴν Ἀρκαδίαν, καὶ κατα-
 λύσας παρὰ Ἀλεφ τῷ βασιλεῖ, τῇ θυγατρὶ τούτου
 5 λάθρα μίγεις Αὔγη καὶ ταύτην ποιήσας ἔγκυον εἰς
 Στύμφαλον ἐπανήλθεν. Ἀλεως δ' ἀγνοῶν τὸ πε- 8
 πραγμένον, ὥς ὁ τῆς γαστρὸς ὄγκος ἐμήνυσε τὴν
 φθοράν, ἐξήτει τὸν φθείραντα. τῆς δ' Αὔγης ἀπο-
 φαινομένης ὅτι βιάσαιο αὐτὴν Ἡρακλῆς, ἀπιστήσας
 10 τοῖς ὑπὸ ταύτης λεγομένοις ταύτην μὲν παρέδωκε
 Ναυπλίῳ φίλῳ καθεστῶτι, καὶ προσέταξε καταπον-
 τίσαι. Αὔγη δ' ἀπαγομένη εἰς Ναυπλίαν, καὶ γενο- 9
 279 μῆνη κατὰ τὸ Παρθένιον ὄρος, ὑπὸ τῶν ὠδίνων
 καταβαρουμένη παρῆλθεν εἰς τὴν πλησίον ὕλην ὥς
 15 ἐπὶ τινα χρεῖαν ἀναγκαίαν· τεκοῦσα δὲ παιδίον ἄρρεν
 ἀπέλιπε τὸ βρέφος εἰς τινὰς θάμνους κρύψασα.
 μετὰ δὲ ταῦτα Αὔγη μὲν ἀπηλλάγη πρὸς τὸν Ναύ-
 πλιον, καὶ καταντήσασα τῆς Ἀργείας εἰς τὸν ἐν
 Ναυπλίᾳ λιμένα παραδόξου σωτηρίας ἔτυχεν· ὁ γὰρ 10
 20 Ναύπλιος καταποντίσαι μὲν αὐτὴν κατὰ τὰς ἐντο-
 λὰς οὐκ ἔκρινε, ξένοις δὲ τισι Καρσὶν ἀναγομένοις
 εἰς τὴν Ἀσίαν δωρῆσασθαι· οὗτοι δ' ἀπαγαγόντες
 εἰς τὴν Ἀσίαν ἀπέδοντο τὴν Αὔγην τῷ βασιλεῖ τῆς
 Μυσίας Τεύθραντι. τὸ δ' ἀπολειφθὲν ἐν τῷ Παρ- 11
 25 θενίῳ βρέφος ὑπὸ τῆς Αὔγης βουκόλοι τινὲς Κορύ-
 θου τοῦ βασιλέως εὐρόντες ὑπὸ τινος ἐλάφου τῷ
 μαστῷ τρεφόμενον, ἐδωρήσαντο τῷ δεσπότῃ. ὁ δὲ

5 Αὔγη om. D (et Eus. pr. ev. II 2, 26) 7 ὥς]
 ἕως D 12 ναύπλιον D 13 κατὰ] τε add. D ὑπό]
 τε add. vulg. 14 πλησίαν vulg. 17 πρὸς τὸν N.] μετὰ
 Ναυπλίου II 18 Ἀργείας] Ἀρκαδίας D.

- Κόρυθος παραλαβὼν τὸ παιδίον ἄσμένως ὥς ἴδιον
 υἱὸν ἔτρεφε, προσαγορεύσας Τήλεφον ἀπὸ τῆς τρε-
 φούσης ἐλάφου. Τήλεφος δ' ἀνδρωθεὶς καὶ τὴν μη-
 τέρα μαθεῖν σπεύδων, παρῆλθεν εἰς Δελφούς, καὶ
 χρησμὸν ἔλαβε πλεῖν εἰς τὴν Μυσίαν πρὸς Τεύθραντα 5
 12 τὸν βασιλέα. ἀνευρὼν δὲ τὴν μητέρα, καὶ γνω-
 σθεὶς τίνας ἦν πατρός, ἀποδοχῆς ἐτύγχανε τῆς με-
 γίστης. ὁ δὲ Τεύθρας ἅπαις ὧν ἀρρένων παίδων
 τὴν θυγατέρα Ἀργιόπην συνῶκισε τῷ Τηλέφῳ, καὶ
 διάδοχον ἀπέδειξε τῆς βασιλείας. 10
- 34 Ἡρακλῆς δὲ μετὰ τὴν ἐν Φενεῷ κατοίκησιν ἔτει
 πέμπτῳ, δυσφορῶν ἐπὶ τῷ τετελευτηκέναι Οἰωνὸν
 τὸν Λικυμνίου καὶ Ἰφικλου τὸν ἀδελφόν, ἀπῆλθεν
 ἐκουσίως ἐξ Ἀρκαδίας καὶ πάσης Πελοποννήσου.
 συναπελθόντων δ' αὐτῷ πολλῶν ἐκ τῆς Ἀρκαδίας, 15
 ἀπῆλθε τῆς Αἰτωλίας εἰς Καλυδῶνα κάκει κατῴκησεν.
 οὐκ ὄντων δ' αὐτῷ παίδων γνησίων οὐδὲ γαμετῆς
 γυναικός, ἔγρημε Διάνειραν τὴν Οἰνέως, τετελευτη-
 κότος ἤδη Μελεάγρου. οὐκ ἀνοίκειον δ' εἶναι νομί-
 ζομεν βραχὺ παρεκβάντας ἡμᾶς ἀπαγγεῖλαι τὴν περὶ 20
 2 τὸν Μελεάγρον περιπέτειαν. Οἰνεὺς γάρ, γενομένης
 εὐκαρπίας αὐτῷ τοῦ σίτου, τοῖς μὲν ἄλλοις θεοῖς
 ἐτέλεσε θυσίας, μόνῃς δὲ τῆς Ἀρτέμιδος ὀλιγώρησεν·
 δι' ἣν αἰτίαν ἡ θεὸς αὐτῷ μηνίσασα τὸν διαβεβοη-
 μένον Καλυδώνιον ὕν ἀνῆκεν, ὑπερφυῆ τὸ μέγεθος. 25
- 3 οὗτος δὲ τὴν σύνεγγυς χώραν καταφθείρων τὰς
 κτήσεις ἐλυμαίνετο· διόπερ Μελεάγρος ὁ Οἰνέως,
 τὴν μὲν ἡλικίαν μάλιστα ἀκμάζων, ῥώμῃ δὲ καὶ

8 παίδων add. Wess.

18 διάνειραν D (ut infra)

22 αὐτῷ εὐκαρπίας vulg.

26 δὲ om. vulg.

ἀνδρεία διαφέρων, παρέλαβε πολλοὺς τῶν ἀρίστων
 ἐπὶ τὴν τοῦτου κυνηγίαν. πρῶτον δὲ Μελέαγρου
 τὸ θηρίον ἀκοντίσαντος, ὁμολογούμενον αὐτῷ τὸ
 πρωτεῖον συνεχωρήθη· τοῦτο δ' ἦν ἡ δορὰ τοῦ
 5 ζῴον. μετεχούσης δὲ τῆς κυνηγίας Ἀταλάντης τῆς 4
 Σχοινέως, ἐρασθεὶς αὐτῆς ὁ Μελέαγρος παρεχώρησε
 τῆς δορᾶς καὶ τοῦ κατὰ τὴν ἀριστείαν ἐπαίνου.
 20 ἐπὶ δὲ τοῖς πρᾶχθεῖσιν οἱ Θεστίου παῖδες συγκυνη-
 γοῦντες ἡγανάκτησαν, ὅτι ξένην γυναῖκα προετίμη-
 10 σεν αὐτῶν, παραπέμψας τὴν οἰκειότητα. διόπερ
 ἀκυροῦντες τοῦ Μελεάγρου τὴν δωρεὰν ἐνήδρευσαν
 Ἀταλάντῃ, καὶ κατὰ τὴν εἰς Ἀρκαδίαν ἐπάνοδον
 ἐπιθέμενοι τὴν δορὰν ἀφείλοντο. Μελέαγρος δὲ 5
 διὰ τε τὸν πρὸς τὴν Ἀταλάντην ἔρωτα καὶ διὰ τὴν
 15 ἀτιμίαν παροξυνθεὶς, ἐβοήθησε τῇ Ἀταλάντῃ. καὶ
 τὸ μὲν πρῶτον παρεκάλει τοὺς ἡσπακότας ἀποδοῦναι
 τῇ γυναικὶ τὸ δοθὲν ἀριστεῖον· ὥς δ' οὐ προσεῖχον,
 ἀπέκτεινεν αὐτούς, ὄντας τῆς Ἀλθαίας ἀδελφούς.
 διόπερ ἡ μὲν Ἀλθαία γενομένη περιαλγῆς ἐπὶ τῇ
 20 τῶν ὁμαίμων ἀναιρέσει ἀράς ἔθετο, καθ' ἧς ἡξίωσεν
 ἀποθανεῖν Μελέαγρον· καὶ τοὺς ἀθανάτους ὑπακού-
 σαντας ἐπενεγκεῖν αὐτῷ τὴν τοῦ βίου καταστροφὴν.
 ἐνιοὶ δὲ μυθολογοῦσιν ὅτι κατὰ τὴν Μελεάγρου γέ- 6
 νεσιν τῇ Ἀλθαίᾳ τὰς Μοῖρας καθ' ὕπνον ἐπιστάσας
 25 εἰπεῖν ὅτι τότε τελευτήσῃ Μελέαγρος ὁ υἱὸς αὐτῆς,
 ὅταν ὁ θαλὸς κατακανθῇ. διόπερ τεκοῦσαν, καὶ
 νομίσασαν ἐν τῇ τοῦ θαλοῦ φυλακῇ τὴν σωτηρίαν

1 ἀριστέων II   10 παραπεμψάμενος D   12 Ἀτα-
 λάντην II   Ἀρκαδίαν] αὐτῆς add. C   14 τὴν om. D
 24 ὕπνου vulg.   25 ὅτι om. CF   25 τελευτήσῃ CF.

τοῦ τέκνον κείσθαι, τὸν δαλὸν ἐπιμελῶς τηρεῖν.
 7 ὅστερον δ' ἐπὶ τῷ φόνῳ τῶν ἀδελφῶν παροξυν-
 θεῖσαν κατακαῦσαι τὸν δαλὸν καὶ τῷ Μελεάγρῳ
 τῆς τελευτῆς αἰτίαν καταστῆναι· αἰεὶ δὲ μᾶλλον ἐπὶ
 τοῖς πεπραγμένοις λυπουμενὴν τὸ τέλος ἀγχόνη τὸν
 35 βίον καταστρέψαι. ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις
 Ἰππόνουν ἐν Ὠλένῳ πρὸς τὴν θυγατέρα Περίβοιαν,
 φάσκουσιν αὐτὴν ἐξ Ἄρεος ὑπάρχειν ἔγκυνον, διε-
 νεχθέντα πέμψαι ταύτην εἰς Αἰτωλίαν πρὸς Οἰνέα
 καὶ παρακελεύεσθαι ταύτην ἀφανίσαι τὴν ταχίστην.
 10 2 ὁ δ' Οἰνεὺς ἀπολωλεκῶς προσφάτως υἱὸν καὶ γυ-
 ναῖκα, τὸ μὲν ἀποκτεῖναι τὴν Περίβοιαν ἀπέγνω,
 γήμας δ' αὐτὴν ἐγέννησεν υἱὸν Τυδέα.

Τὰ μὲν οὖν περὶ Μελεάγρον καὶ Ἀλθαίαν, ἔτι
 3 δ' Οἰνέα τοιαύτης ἔτυχε διεξόδου. Ἡρακλῆς δὲ τοῖς
 15 Καλυδωνίοις βουλόμενος χαρίσασθαι τὸν Ἀχελῶν
 ποταμὸν ἀπέστρεψε, καὶ ῥύσιν ἄλλην κατασκευάσας
 ἀπέλαβε χώραν πολλὴν καὶ πάμπορον, ἀρδευομένην
 4 ὑπὸ τοῦ προειρημένου ρείθρου. διὸ καὶ τῶν ποιη-
 τῶν τινες μυθοποιῆσαι τὸ πραχθέν· παρεισέγαγον
 20 γὰρ τὸν Ἡρακλέα πρὸς τὸν Ἀχελῶν συνάψαι μάχην,
 ὁμοιωμένου τοῦ ποταμοῦ ταύρῳ, κατὰ δὲ τὴν συμ-
 πλοκὴν θάτερον τῶν κεράτων κλάσαντα δωρήσασθαι
 τοῖς Αἰτωλοῖς, ὃ προσαγορεῦσαι κέρας Ἀμαλθείας.
 ἐν ᾧ πλάττουσι πλῆθος ὑπάρχειν πάσης ὀπωρινῆς
 25 ὥρας, βοτρώων τε καὶ μήλων καὶ τῶν ἄλλων τῶν
 281

3 τὸν δ. κατακαῦσαι vulg. 4 αἰτίαν] τὴν αἰτίαν
 vulg. 5 λυπουμενὴν — κατέστρεψεν Π 23 δωρήσασθαι]
 χαρίσασθαι D 24 ἀμαλθείας D (ut infra) 25 πάσης
 ὅπ. ὥρ. ὑπ. πλῆθος vulg.

τοιούτων, αἰνιττομένων τῶν ποιητῶν κέρας μὲν τοῦ Ἀχελῷου τὸ διὰ τῆς διώρυχος φερόμενον ρεῖθρον, τὰ δὲ μῆλα καὶ τὰς ῥόας καὶ τοὺς βότρους δηλοῦν τὴν καρποφόρον χώραν τὴν ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ ἀρ-
 5 δευομένην καὶ τὸ πλῆθος τῶν καρποφορούντων φυτῶν· Ἀμαλθείας δ' εἶναι κέρας οἶονεϊ τινος ἀμα-
 λακιστίας, δι' ἧς τὴν εὐτουσίαν τοῦ κατασκευάσαντος δηλοῦσθαι.

Ἡρακλῆς δὲ τοῖς Καλυδωνίοις συστρατεύσας ἐπὶ 36
 10 Θεσπρωτοὺς πόλιν τε Ἐφύραν κατὰ κράτος εἶλε καὶ Φυλέα τὸν βασιλέα τῶν Θεσπρωτῶν ἀπέκτεινε. λαβὼν δὲ αἰχμάλωτον τὴν θυγατέρα τοῦ Φυλέως ἐπέμεινεν ταύτην καὶ ἐτέκνωσε Τληπόλεμον. μετὰ δὲ 2
 τὸν Διανείρας γάμον τρισὶν ὕστερον ἔτεσι δειπνῶν
 15 παρ' Οἰνεῖ, διακονοῦντος Εὐρυνόμου τοῦ Ἀρχιτέ-
 λους υἱοῦ, παιδὸς τὴν ἡλικίαν, ἀμαρτάνοντος δ' ἐν τῷ διακονεῖν, πατάξας κονδύλῳ, καὶ βαρυντέρας τῆς πληγῆς γενομένης, ἀπέκτεινεν ἀκουσίως τὸν παῖδα. περιαλγῆς δὲ γενόμενος ἐπὶ τῷ πάθει πάλιν ἐκ 3
 20 τῆς Καλυδῶνος ἐκουσίως ἔφυγε μετὰ τῆς γυναικὸς Διανείρας καὶ Ἰλλου τοῦ ἐκ ταύτης, παιδὸς ὄντος τὴν ἡλικίαν. ἐπεὶ δὲ πορευόμενος ἦλθε πρὸς τὸν Εὐηνὸν ποταμὸν, κατέλαβε Νέεσσον τὸν Κένταυρον μισθοῦ διαβιβάζοντα τὸν ποταμόν. οὗτος δὲ πρῶ- 4
 25 τὴν διαβιβάσας τὴν Διανείραν, καὶ διὰ τὸ κάλλος ἐρασθεὶς, ἐπεχείρησε βιάσασθαι ταύτην. ἐπιβοωμένης δ' αὐτῆς τὸν ἄνδρα, ὁ μὲν Ἡρακλῆς ἐτόξευσε τὸν Κένταυρον, ὁ δὲ Νέεσος μεταξὺ μισγόμενος, καὶ

- διὰ τὴν ὀξύτητα τῆς πληγῆς εὐθὺς ἀποθνήσκων,
 ἔφησε τῇ *Δηιανείρᾳ* δώσειν φίλτρον, ὅπως μηδεμιᾶ
 τῶν ἄλλων γυναικῶν Ἡρακλῆς θελήσῃ πλησιάσαι.
 5 παρεκελεύσατο οὖν λαβοῦσαν τὸν ἐξ αὐτοῦ πεσόντα
 γόνον, καὶ τούτῳ προσμίξασαν ἔλαιον καὶ τὸ ἀπὸ ⁵
 τῆς ἀκίδος ἀποστάξον αἷμα, χρῆσαι τὸν χιτῶνα τοῦ
 Ἡρακλέους. οὗτος μὲν οὖν ταύτην τὴν ὑποθήκην
 δοὺς τῇ *Δηιανείρᾳ* παραχορῆμα ἐξέπνευσεν. ἡ δὲ
 κατὰ τὴν γενομένην ὑπὸ τοῦ Νέσσου παραγγελίαν
 εἰς ἄγγελος ἀναλαβοῦσα τὸν γόνον, καὶ τὴν ἀκίδα ¹⁰
 βάψασα, λάθρᾳ τοῦ Ἡρακλέους ἐφύλαττεν. ὁ δὲ
 διαβὰς τὸν ποταμὸν κατήντησε πρὸς *Κήνκα* τὸν
 τῆς *Τραχίνος* βασιλέα, καὶ μετὰ τούτου κατῴκησεν,
 ἔχων τοὺς αἰεὶ συστρατεύοντας τῶν Ἀρκάδων.
- 37 Μετὰ δὲ ταῦτα Φύλαντος τοῦ Ἀρνούπων βασιλέως ¹⁵
 δόξαντος εἰς τὸ ἐν *Δελφοῖς* ἱερὸν παρανενομηκέναι,
 στρατεύσας μετὰ *Μηλιέων* τὸν τε βασιλέα τῶν Ἀρ-
 νόπων ἀνείλε καὶ τοὺς ἄλλους ἐκ τῆς χώρας ἐξανα-
 στήσας *Μηλιεῦσι* παρέδωκε τὴν χώραν. τὴν δὲ
 Φύλαντος θυγατέρα λαβὼν αἰχμάλωτον καὶ μιγείς ²⁰
 αὐτῇ υἱὸν Ἀντίοχον ἐγέννησεν. ἐτέκνωσε δὲ καὶ ἐκ ²⁸²
 τῆς *Δηιανείρας* νεωτέρους τοῦ Ἰλλου υἱοὺς δύο,
 2 *Γληνέα* καὶ Ὀδίτην. τῶν δ' ἐκπεσόντων Ἀρνούπων οἱ
 μὲν εἰς τὴν *Εὐβοίαν* καταντήσαντες ἔκτισαν πόλιν
Κάρυστον, οἱ δ' εἰς *Κύπρον* τὴν νῆσον πλεύσαντες ²⁵
 καὶ τοῖς ἐγγχωρίοις ἀναμιχθέντες ἐνταῦθα κατῴκησαν,
 οἱ δὲ λοιποὶ τῶν Ἀρνούπων καταφυγόντες ἐπὶ τὸν
Εὐρυσεθέα βοηθείας ἔτυχον διὰ τὴν ἐχθρὰν τὴν

9 ὑπὸ om. vulg.
 διοπείτην D.

21 Ἀντίλοχον D

23 Ὀδείτην C,

πρὸς Ἡρακλέα· τούτου γὰρ αὐτοῖς συνεργοῦντος
 τρεῖς πόλεις ᾤκισαν ἐν Πελοποννήσῳ, Ἀσίνην καὶ
 Ἐρμιόνην, ἔτι δ' Ἡϊόνα. μετὰ δὲ τὴν Δρυόπων 3
 ἀνάστασιν, πολέμου συνεστῶτος τοῖς Δωριεῦσι τοῖς
 5 τὴν Ἐστιαίῳτιν καλουμένην οἰκοῦσιν, ὧν ἐβασίλευεν
 Αἰγίμιος, καὶ τοῖς Λαπίθαις τοῖς περὶ τὸν Ὀλυμπον
 ἰδρυμένοις, ὧν ἐδυνάστευε Κόρωνος ὁ Καινέως,
 ὑπερεχόντων δὲ τῶν Λαπιθῶν πολὺ ταῖς δυνάμεσιν,
 οἱ Δωριεῖς κατέφνηγον ἐπὶ τὸν Ἡρακλέα, καὶ σύμ-
 10 μαχον αὐτὸν ἐκάλεσαν ἐπὶ τρίτῳ μέρει τῆς Δωριδος
 χώρας καὶ τῆς βασιλείας· πείσαντες δὲ κοινῇ τὴν
 ἐπὶ τοὺς Λαπίθας στρατείαν ἐποιήσαντο. ὁ δ' Ἡρα-
 κλῆς ἔχων ἀεὶ τοὺς μεθ' ἑαυτοῦ στρατεύσαντας
 Ἀρκάδας, καὶ μετὰ τούτων χειρωσάμενος τοὺς Λα-
 15 πίθας, αὐτόν τε τὸν βασιλέα Κόρωνον ἀνείλε καὶ
 τῶν ἄλλων τοὺς πλείστους κατακόψας ἠνάγκασεν
 ἐκχωρῆσαι τῆς ἀμφισβητησίμου χώρας. τούτων δὲ 4
 πραχθέντων, Αἰγίμῳ μὲν τὸ ἐπιβάλλον· τῆς χώρας
 τρίτον μέρος παρέθηκετο καὶ παρεκελεύσατο φυλάττειν
 20 τοῖς ἀπ' αὐτοῦ· ἐπανιῶν δ' εἰς Τραχίνα, καὶ προ-
 κληθεὶς ὑπὸ Κύννου τοῦ Ἄρειος, τοῦτον μὲν ἀπ-
 ἐκτεινεν, ἐκ δὲ τῆς Ἰτώνου πορευόμενος καὶ διὰ τῆς
 Πελασγιάτιδος γῆς βαδίζων Ὀρμενίῳ τῷ βασιλεῖ
 συνέμιξεν, οὗ τὴν θυγατέρα ἐμνήστευεν Ἀστυδά-
 25 μειαν· οὗ προσέχοντος δ' αὐτοῦ διὰ τὸ ἔχειν αὐτὸν
 γαμετὴν Δηιάνειραν τὴν Οἰνέως, στρατεύσας ἐπ'
 αὐτὸν τὴν τε πόλιν εἴλε καὶ τὸν ἀπειθοῦντα βασιλέα

4 τοῖς Δ.] τοῖς om. D 11 πείσαντες om. DG κοινῇ
 δὲ D, κοινήν δὲ G 20 ἀφ' ἑαυτοῦ C (c. 33, 5) 23 ὄρχο-
 μενίῳ D, Ἀρμενίῳ Eus. pr. ev. II 2, 30 24 Ἀστυάνει-
 ραν Eus.

ἀπέκτεινε, τὴν δ' Ἀστυδάμειαν αἰχμάλωτον λαβών,
 5 καὶ μιγείς αὐτῇ, Κτήσιππου υἱὸν ἐγέννησε. ταῦτα
 δὲ διαπραξάμενος ἐστράτευσεν εἰς τὴν Οἰχαλίαν
 ἐπὶ τοὺς Εὐρύτου παῖδας, ὅτι τὴν Ἰόλην μνηστεύσας
 ἀπέτυχε· συναγωνιζομένων δ' αὐτῷ τῶν Ἀρκαδίων,⁵
 τὴν τε πόλιν εἴλε καὶ τοὺς Εὐρύτου παῖδας ἀπέ-
 κτεινε, Τοξέα καὶ Μολίονα καὶ Κλυτίον. λαβών²⁸³
 δὲ καὶ τὴν Ἰόλην αἰχμάλωτον ἀπῆλθε τῆς Εὐβοίας
 ἐπὶ τὸ ἀκρωτήριον τὸ καλούμενον Κηναῖον.

- 38 Ἐνταῦθα δὲ θυσίαν ἐπιτελῶν ἀπέστειλε Λίχαν¹⁰
 τὸν ὑπηρέτην εἰς Τραχῖνα πρὸς τὴν γυναῖκα Δη-
 ἀνείραν· τούτῳ δὲ προστεταγμένον ἦν αἰτῆσαι χιτῶνα
 καὶ ἱμάτιον, οἷς εἰῶθει χρῆσθαι πρὸς τὰς θυσίας.
 ἡ δὲ Δηάνειρα πυθομένη τοῦ Λίχα τὴν πρὸς Ἰόλην
 φιλοστοργίαν καὶ βουλομένη πλέον ἑαυτὴν ἀγαπᾶ-¹⁵
 σθαι, τὸν χιτῶνα ἔχρισε τῷ παρὰ τοῦ Κενταύρου
 2 δεδομένῳ πρὸς ἀπώλειαν φίλτρῳ. ὁ μὲν οὖν Λίχας
 ἀγνοῶν περὶ τούτων ἀπήνεγκε τὴν ἐσθῆτα πρὸς τὴν
 θυσίαν· ὁ δ' Ἡρακλῆς ἐνδὺς τὸν κεχορμένον χιτῶνα,
 καὶ κατ' ὀλίγον τῆς τοῦ σηπτικοῦ φαρμάκου δυνά-²⁰
 μεως ἐνεργούσης, περιέπεσε συμφορᾷ τῇ μεγίστῃ.
 τῆς γὰρ ἀκίδος τὸν ἐκ τῆς ἐχίδνης ἰὸν ἀνελιφνύας,
 καὶ διὰ τοῦτο τοῦ χιτῶνος διὰ τὴν θερμασίαν τὴν
 σάρκα τοῦ σώματος λυμαινομένου, περιαλγῆς γενό-
 μενος ὁ Ἡρακλῆς τὸν μὲν διακονήσαντα Λίχαν²⁵
 ἀπέκτεινε, τὸ δὲ στρατόπεδον ἀπολύσας ἐπανῆλθεν
 3 εἰς τὴν Τραχῖνα. αἰὲ δὲ μᾶλλον τῇ νόσῳ βαρυνό-
 μενος αὐτὸς μὲν ἀπέστειλεν εἰς Δελφοὺς Λικύμνιον

7 Κλυτίον Burmann, Τύτιον II, Αἰγύπτιον D 9 κι-
 ναῖον D 24 λυμνηγμένου Eus. I. c. 33.

καὶ Ἰόλαον ἐπερωτήσοντας τὸν Ἀπόλλωνα τί χρὴ
περὶ τῆς νόσου πράττειν, *Ληϊάνειρα* δὲ τὸ μέγεθος
τῆς Ἡρακλέους συμφορᾶς καταπεπληγμένη, καὶ συν-
ειδυῖα ἑαυτῇ τὴν ἁμαρτίαν, ἀγγχόνῃ τὸν βίον κατ-
5 ἐστρεψεν. ὁ δὲ θεὸς ἔχρησε κομισθῆναι τὸν Ἡρα-
κλέα μετὰ τῆς πολεμικῆς διασκευῆς εἰς τὴν Οἶτην,
κατασκευάσαι δὲ πλησίον αὐτοῦ πυρᾶν εὐμεγέθη·
περὶ δὲ τῶν λοιπῶν ἔφησε Διὶ μελήσειν. τῶν δὲ 4
περὶ τὸν Ἰόλαον ποιησάντων τὰ προστεταγμένα καὶ
10 ἐκ διαστήματος ἀποθεωρούντων τὸ ἀποβησόμενον, ὁ
μὲν Ἡρακλῆς ἀπογνοὺς τὰ καθ' ἑαυτόν, καὶ παρελ-
θὼν εἰς τὴν πυρᾶν, παρεκάλει τὸν ἄελι προσιόντα
ὑφάσαι τὴν πυρᾶν. οὐδενὸς δὲ τολμῶντος ὑπακοῦσαι
μόνος Φιλοκτῆτης ἐπέισθη· λαβὼν δὲ τῆς ὑπουργίας
15 χάριν τὴν τῶν τόξων δωρεὰν ἤψε τὴν πυρᾶν. εὐθύς
δὲ καὶ κεραυνῶν ἐκ τοῦ περιέχοντος πεσόντων, ἡ
πυρὰ πᾶσα κατεφλέχθη. μετὰ δὲ ταῦτα οἱ μὲν περὶ 5
τὸν Ἰόλαον ἐλθόντες ἐπὶ τὴν ὀστολογίαν, καὶ μηδὲν
ὅλως ὀστοῦν εὐρόντες, ὑπέλαβον τὸν Ἡρακλέα τοῖς
20 χρησιμοῖς ἀκολούθως ἐξ ἀνθρώπων εἰς θεοὺς μεθε-
284 στάσθαι· διόπερ ὥς ἦρωι ποιήσαντες ἀγισμοὺς καὶ 39
χώματα κατασκευάσαντες ἀπηλλάγησαν εἰς Τραχῖνα.
μετὰ δὲ τούτους Μενότιος ὁ Ἄκτορος υἱός, φίλος
ὢν Ἡρακλεῖ, κάπρον καὶ ταῦρον καὶ κριὸν θύσας
25 ὥς ἦρωι κατέδειξε κατ' ἐνιαυτὸν ἐν Ὀποῦντι θύειν
καὶ τιμᾶν ὥς ἦρωα τὸν Ἡρακλέα. τὸ παραπλήσιον
δὲ καὶ τῶν Θηβαίων ποιησάντων, Ἀθηναῖοι πρῶτοι
τῶν ἄλλων ὥς θεὸν ἐτίμησαν θυσίαις τὸν Ἡρακλέα,

καὶ τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις παράδειγμα τὴν ἐαυτῶν
 εἰς τὸν θεὸν εὐσέβειαν ἀποδείξαντες προετρέψαντο
 τὸ μὲν πρῶτον ἅπαντας Ἑλληνας, μετὰ δὲ ταῦτα
 καὶ τοὺς κατὰ τὴν οἰκουμένην ἀνθρώπους ἅπαντας
 2 ὡς θεὸν τιμᾶν τὸν Ἡρακλέα. προσθετέον δ' ἡμῖν 5
 τοῖς εἰρημένοις ὅτι μετὰ τὴν ἀποθέωσιν αὐτοῦ Ζεὺς
 Ἡραν μὲν ἔπεισεν υἱοποιήσασθαι τὸν Ἡρακλέα καὶ
 τὸ λοιπὸν εἰς τὸν ἅπαντα χρόνον μητρὸς εὖνοιαν
 παρέχεσθαι, τὴν δὲ τέκνωσιν γενέσθαι φασὶ τοι-
 αύτην· τὴν Ἡραν ἀναβᾶσαν ἐπὶ κλίνην καὶ τὸν 10
 Ἡρακλέα προσλαβομένην πρὸς τὸ σῶμα διὰ τῶν
 ἐνδυμάτων ἀφεῖναι πρὸς τὴν γῆν, μιμουμένην τὴν
 ἀληθινὴν γένεσιν· ὅπερ μέχρι τοῦ νῦν ποιεῖν τοὺς
 βαρβάρους ὅταν θετὸν υἷον ποιεῖσθαι βούλωνται.
 3 τὴν δ' Ἡραν μετὰ τὴν τέκνωσιν μυθολογοῦσι συν- 15
 οικίσαι τὴν Ἥβην τῷ Ἡρακλεῖ, περὶ ἧς καὶ τὸν
 ποιητὴν τεθεικέναι κατὰ τὴν Νεκυίαν

εἰδῶλον, αὐτὸς δὲ μετ' ἀθανάτοισι θεοῖσι

τέρεται ἐν θαλίαις καὶ ἔχει καλλίσφυρον Ἥβην.

4 τὸν δ' οὖν Ἡρακλέα λέγουσι καταλεγόμενον ὑπὸ τοῦ 20
 Διὸς εἰς τοὺς δώδεκα θεοὺς μὴ προσδέξασθαι τὴν
 τιμὴν ταύτην· ἀδύνατον γὰρ ἦν τοῦτον καταλε-
 χθῆναι μὴ πρότερον ἐνὸς τῶν δώδεκα θεῶν ἐκβλη-
 θέντος· ἄτοπον οὖν εἶναι προσδέξασθαι τιμὴν ἐτέρῃ
 θεῷ φέρουσαν ἀτιμίαν.

Περὶ μὲν οὖν Ἡρακλέους εἰ καὶ πεπλεονάκαμεν,
 ἀλλ' οὖν οὐδὲν τῶν μυθολογουμένων περὶ αὐτοῦ

9 παρέξεσθαι D
 τὸ λεγόμενον CF
 22 καταδεχθῆναι D.

10 ἐπὶ] ἐπὶ τὴν vulg. 20 κατὰ
 21 προσδέξασθαι] τοὺς θεοὺς add. D

παραλελοίπαμεν. περὶ δὲ τῶν Ἀργοναυτῶν, ἐπειδὴ 40
τούτοις Ἡρακλῆς συνεστράτευσεν, οἰκεῖον ἂν εἴη
διελθεῖν περὶ αὐτῶν.

Ἰάσονα γενέσθαι λέγουσιν υἱὸν μὲν Αἰσονος,
5 ἀδελφιδοῦν δὲ Πελίου τοῦ Θετταλῶν βασιλέως,
ῥώμῃ δὲ σώματος καὶ ψυχῆς λαμπρότητι διενέγκαντα
τῶν ἡλικιωτῶν ἐπιθυμῆσαι τι πρᾶξαι μνήμης ἄξιον.
ὁρῶντα δὲ τῶν πρὸ αὐτοῦ Περσέα καὶ τινας ἄλλους 2
285 διὰ τὰς ὑπερορίους στρατείας καὶ τὸ παράβολον
10 τῶν ἄθλων δόξης ἀειμνήστου τετευχότας, ζηλῶσαι
τὰς προαιρέσεις αὐτῶν. διὸ καὶ τὴν ἐπιβολὴν ἀνα-
κοινωσάμενον τῷ βασιλεῖ ταχέως λαβεῖν αὐτὸν
συνκátαινον, οὐχ οὕτω τοῦ Πελίου σπεύδοντος προ-
αγαγεῖν εἰς ἐπιφάνειαν τὸν νεανίσκον ὥς ἐλπίζον-
15 τος ἐν ταῖς παραβόλοις στρατείαις διαφθαρήσεσθαι.
αὐτὸν μὲν γὰρ ἐκ φύσεως ἐστερηθῆαι παίδων ἀρ- 3
ρέων, τὸν δ' ἀδελφὸν εὐλαβεῖσθαι μήποτε συνερ-
γὸν ἔχων τὸν υἱὸν ἐπίθῃται τῇ βασιλείᾳ. κρύ-
πτοντα δὲ τὴν ὑποψίαν ταύτην, καὶ τὰ πρὸς τὴν
20 στρατείαν χρήσιμα χορηγήσειν ἐπαγγειλάμενον, παρα-
καλεῖν ἄθλον τελέσαι στείλάμενον τὸν πλοῦν εἰς
Κόλχους ἐπὶ τὸ διαβεβοημένον τοῦ κριοῦ δέρος χρυ-
σόμαλλον. τὸν δὲ Πόντον κατ' ἐκείνους τοὺς χρό- 4
νους περιοικούμενον ὑπὸ ἔθνων βαρβάρων καὶ
25 παντελῶς ἀγρίων ἄξενον προσαγορεύεσθαι, ξενοκτο-
νούντων τῶν ἐγχωρίων τοὺς καταπλέοντας. Ἰάσονα 5
δὲ δόξης ὀρεγόμενον καὶ τὸν ἄθλον δυσέφικτον

8 τῶν Dindorf, τὸν libri 11 τῆς ἐπιβολῆς CF
22 δέρος D, δέρας CF (ut plerumque) 27 τὸν]
τὸ CDF.

μέν, οὐ κατὰ πᾶν δ' ἀδύνατον κρίνοντα, καὶ διὰ
 τοῦτο μᾶλλον αὐτὸν ἐπιφανέστερον ἔσεσθαι δια-
 λαμβάνοντα, παρασκευάσασθαι τὰ πρὸς τὴν ἐπι-
 41 βολήν. καὶ πρῶτον μὲν περὶ τὸ Πήλιον ναυπηγή-
 σασθαι σκάφος, πολὺ τῷ μεγέθει καὶ τῇ λοιπῇ ⁵
 κατασκευῇ τὴν τότε συνήθειαν ὑπερβάλλον, διὰ τὸ
 σχεδίασις πλεῖν τοὺς τότε ἀνθρώπους καὶ μικροῖς
 παντελῶς ἀκατίοις. διὸ καὶ τῶν ἰδόντων αὐτὸ τότε
 καταπληττομένων, καὶ τῆς φήμης διαδοθείσης κατὰ
 τὴν Ἑλλάδα περὶ τε τοῦ ἄθλου καὶ τῆς κατὰ τὴν ¹⁰
 ναυπηγίαν ἐπιβολῆς, οὐκ ὀλίγους τῶν ἐν ὑπεροχαῖς
 2 νεανίσκων ἐπιθυμῆσαι μετασχεῖν τῆς στρατείας. Ἰά-
 σονα δὲ καθελκύναντα τὸ σκάφος καὶ κοσμήσαντα
 πᾶσι τοῖς ἀνήκονσι πρὸς ἑκπληξιν λαμπρῶς, ἐκλέ-
 ξαι τῶν ὀρεγομένων τῆς αὐτῆς προαιρέσεως τοὺς ¹⁵
 ἐπιφανεστάτους ἀριστεῖς, ὥστε σὺν αὐτῷ τοὺς ἅπαν-
 τας εἶναι πεντήκοντα καὶ τέτταρας. τούτων δ'
 ὑπάρχειν ἐνδοξοτάτους Κάστορα καὶ Πολυδεύκη, ²⁰
 ἔτι δ' Ἡρακλέα καὶ Τελαμῶνα, πρὸς δὲ τούτοις
 Ὀρφέα καὶ τὴν Σχοινέως Ἀταλάντην, ἔτι δὲ τοὺς
 Θεσπίου παῖδας καὶ αὐτὸν τὸν στελλόμενον τὸν
 3 πλοῦν ἐπὶ τὴν Κολχίδα. τὴν δὲ ναὺν Ἀργῶ προσ-
 αγορευθῆναι κατὰ μὲν τινὰς τῶν μυθογράφων ἀπὸ
 τοῦ τὸ σκάφος ἀρχιτεκτονήσαντος Ἄργου καὶ συμ-
 πλεύσαντος ἔνεκα τοῦ θεραπεύειν αἰὲν τὰ πονοῦντα ²⁸⁶
 μέρη τῆς νεώς, ὥς δ' ἔνιοι λέγουσιν ἀπὸ τῆς περὶ ²⁶
 τὸ τάχος ὑπερβολῆς, ὥς ἂν τῶν ἀρχαίων ἀργὸν τὸ
 ταχὺ προσαγορευόντων. τοὺς δ' οὖν ἀριστεῖς συν-

5 σκάφος] τὸ σκάφος vulg. 10 περὶ τε τοῦ ἄθλου
 Dindorf, πρὸς τε τὸ ἄθλον codices.

ἐλθόντας ἐλέσθαι σφῶν αὐτῶν στρατηγὸν Ἡρακλέα,
 προκρίναντας κατ' ἀνδρείαν. ἔπειτ' ἐκ τῆς Ἴωλ- 42
 κοῦ τὸν ἐκπλοὺν ποιησαμένους, καὶ παραλλάξαντας
 τὸν τε Ἄθω καὶ Σαμοθράκην, χεῖμωνι περιπεσεῖν,
 5 καὶ προσενεχθῆναι τῆς Τρωάδος πρὸς Σίγειον. ἐν-
 ταῦθα δ' αὐτῶν τὴν ἀπόβασιν ποιησαμένων, εὗρε-
 θῆναι φασὶ παρθένον δεδεμένην παρὰ τὸν αἰγιαλὸν
 διὰ τοιαύτας αἰτίας. λέγεται τὸν Ποσειδῶνα διὰ 2
 τὴν μυθολογουμένην τῶν Τρωικῶν τειχῶν κατα-
 10 σκευὴν μνηΐσαντα Λαομέδοντι τῷ βασιλεῖ κῆτος
 ἀνεῖναι ἐκ τοῦ πελάγους πρὸς τὴν χώραν· ὑπὸ δὲ
 τούτου τοὺς τε παρὰ τὸν αἰγιαλὸν διατρίβοντας καὶ
 τοὺς γεωργοῦντας τὴν παραθαλάττιον παραδόξως
 συναρπάζεσθαι· πρὸς δὲ τούτοις λοιμὸν ἐμπεσεῖν
 15 εἰς τὰ πλήθη καὶ καρπῶν παντελεῖ φθοράν, ὥστε
 πάντας ἐκπλήττεσθαι τὸ μέγεθος τῆς περιστάσεως.
 διὸ καὶ συντρεχόντων τῶν ὄχλων εἰς ἐκκλησίαν καὶ 3
 ζητούντων ἀπαλλαγὴν τῶν ἀτυχημάτων, λέγεται τὸν
 βασιλέα πέμψαι πρὸς τὸν Ἀπόλλω τοὺς ἐπερωτή-
 20 σοντας περὶ τῶν συμβεβηκότων. ἐκπεσόντος οὖν
 χρησμοῦ μῆνιν ὑπάρχειν Ποσειδῶνος, καὶ τότε ταύ-
 την λήξειν ὅταν οἱ Τρῶες τὸ λαχὸν τῶν τέκνων ἔκου-
 σίως παραδῶσι βορὰν τῷ κῆτει, φασὶν ἀπάντων
 εἰς τὸν κλῆρον ἐμβαινόντων ἐπανελθεῖν εἰς Ἡσιό-
 25 νην τὴν τοῦ βασιλέως θυγατέρα· διόπερ τὸν Λαο- 4
 μέδοντα συναναγκασθέντα παραδοῦναι τὴν παρθέ-
 νον καὶ δεσμοῖς καταλαβόμενον ἀπολιπεῖν παρὰ τὸν
 αἰγιαλόν. ἐνταῦθα δὲ τὸν μὲν Ἡρακλέα μετὰ τῶν Ἀργο- 5

12 τε om. Dind.

13 παραδόξως] παραχοῆμα II

24 ἐμβληθέντων II

28 δὲ et μὲν om. vulg.

- ναυτῶν τὴν ἀπόβασιν ποιησάμενον, καὶ μαθόντα
παρὰ τῆς κόρης τὴν περιπέτειαν, ἀναρροῆξαι μὲν
τοὺς περὶ τὸ σῶμα δεσμούς, ἀναβάντα δ' εἰς τὴν
πόλιν ἐπαγγεῖλασθαι τῷ βασιλεῖ διαφθερεῖν τὸ κῆ-
6 τος. τοῦ δὲ Λαομέδοντος ἀποδεξαμένου τὸν λόγον 5
καὶ δωρεὰν δάσειν ἐπαγγειλαμένου τὰς ἀνικήτους
ἵππους, φασὶ τὸ μὲν κῆτος ὕφ' Ἡρακλέους ἀναιρε-
θῆναι, τῇ δ' Ἡσιόνη δοθῆναι τὴν ἐξουσίαν εἴτε
βούλοιο μετὰ τοῦ σῶσαντος ἀπελθεῖν εἴτε μετὰ
τῶν γονέων καταμένειν ἐν τῇ πατρίδι. τὴν μὲν 10
οὖν κόρην ἐλέσθαι τὸν μετὰ τοῦ ξένου βίον, οὐ
μόνον τὴν εὐεργεσίαν τῆς συγγενείας προκρίνασαν,
ἀλλὰ καὶ φοβουμένην μὴ πάλιν φανέντος κήτους
πρὸς τὴν ὁμοίαν ὑπὸ τῶν πολιτῶν ἐκτεθῆ τιμωρίαν.
7 τὸν δ' Ἡρακλέα δώροις καὶ τοῖς προσήκουσι ξενίοις 15
λαμπρῶς τιμηθέντα τὴν Ἡσιόνην καὶ τὰς ἵππους
παραθέσθαι τῷ Λαομέδοντι, συνταξάμενον μετὰ 287
τὴν ἐκ Κόλχων ἐπάνοδον ἀπολήψεσθαι, αὐτὸν δ'
ἀναχθῆναι μετὰ τῶν Ἀργοναυτῶν κατὰ σπουδὴν
ἐπὶ τὸν προκείμενον ἄθλον. 20
- 43 Ἐπιγενομένου δὲ μεγάλου χειμῶνος, καὶ τῶν
ἀριστέων ἀπογινωσκόντων τὴν σωτηρίαν, φασὶν
Ὀρφέα, τῆς τελετῆς μόνον τῶν συμπλεόντων μετε-
σχηκότα, ποιήσασθαι τοῖς Σαμόθραξι τὰς ὑπὲρ τῆς
2 σωτηρίας εὐχάς. εὐθύς δὲ τοῦ πνεύματος ἐνδόν- 25
τος, καὶ δυοῖν ἀστέρων ἐπὶ τὰς τῶν Διοσκόρων
κεφαλὰς ἐπιπεσόντων, ἅπαντας μὲν ἐκπλαγῆναι τὸ
παράδοξον, ὑπολαβεῖν δὲ θεῶν προνοίᾳ τῶν κιν-

4 διαφθερίζειν CF 12 τῆς συγγ. τὴν εὐεργεσίαν vulg.
15 δ'] δ' οὖν CF.

δύνων ἑαυτοὺς ἀπηλλάχθαι. διὸ καὶ τοῖς ἐπιγιννο-
 μένοις παραδοσίμου γεγεννημένης τῆς περιπετείας,
 αἰεὶ τοὺς χειμαζομένους τῶν πλεόντων εὐχὰς μὲν
 τίθεσθαι τοῖς Σαμόθραξι, τὰς δὲ τῶν ἀστέρων παρ-
 5 ουσίας ἀναπέμπειν εἰς τὴν τῶν Διοσκόρων ἐπιφά-
 νειαν. οὐ μὴν ἀλλὰ τότε λήξαντος τοῦ χειμῶνος 3
 ἀποβῆναι μὲν τοὺς ἀριστεῖς τῆς Θοράκης εἰς τὴν
 ὑπὸ Φινέως βασιλευμένην χώραν, περιπεσεῖν δὲ
 δυσὶ νεανίσκοις ἐπὶ τιμωρίᾳ διωρυγμένοις καὶ μά-
 10 στιξί πληγὰς συνεχεῖς λαμβάνουσι· τούτους δ' ὑπάρ-
 χειν Φινέως υἱοὺς καὶ Κλεοπάτρας, ἣν φασιν ἐξ
 Ὠρειθυίας τῆς Ἐρεχθίδος γεννηθῆναι καὶ Βορέου,
 διὰ [δὲ] μητρυνῆς τόλμαν καὶ διαβολὰς ψευδεῖς τυγ-
 χάνοντας ὑπὸ τοῦ πατρὸς ἀδίκως τῆς προειρημένης
 15 τιμωρίας· τὸν γὰρ Φινέα γεγαμηκότα Ἰδαίαν τὴν 4
 Δαρδάνῳ τοῦ Σκυθῶν βασιλέως θυγατέρα, καὶ
 διὰ τὸν πρὸς αὐτὴν ἔρωτα πάντα χαριζόμενον, πι-
 στεῦσαι διότι τῇ μητρυνῇ βίαν ἔφ' ὕβρει προσήγα-
 γον οἱ πρόγονοι, βουλόμενοι τῇ μητρὶ χαρίζεσθαι.
 20 τῶν δὲ περὶ τὸν Ἡρακλέα παραδόξως ἐπιφανέντων, 5
 φασὶ τοὺς μὲν ἐν ταῖς ἀνάγκαις ὄντας ἐπικαλέσα-
 σθαι καθάπερ θεοὺς τοὺς ἀριστεῖς, καὶ τὰς αἰτίας
 δηλώσαντας τῆς τοῦ πατρὸς παρανομίας δεῖσθαι τῶν
 ἀτυχημάτων αὐτοὺς ἐξελέσθαι. τὸν δὲ Φινέα πι- 44
 25 κρῶς ἀπαντήσαντα τοῖς ξένοις παραγγεῖλαι μηδὲν
 τῶν καθ' ἑαυτὸν πολυπραγμονεῖν· μηδὲνα γὰρ πα-
 τέρα λαβεῖν παρ' υἱῶν ἐκουσίως τιμωρίαν, εἰ μὴ
 τῷ μεγέθει τῶν ἀδικημάτων ὑπέροιοιντο τὴν φυνσι-

2 γενομένης II

8 περιτυχεῖν II

12 ωροθύιας D

13 δὲ delevi.

2 κῆν τῶν γονέων εἰς τέκνα φιλοστοργίαν. ἐνταῦθα
 συμπλέοντας τοῖς περὶ τὸν Ἡρακλέα τοὺς ἐπικα-
 λουμένους μὲν Βορεάδας, ἀδελφούς δ' ὄντας Κλεο-
 πάτρας, λέγεται διὰ τὴν συγγένειαν πρώτους ὀρ-
 μῆσαι πρὸς τὴν βοήθειαν, καὶ τοὺς μὲν περικειμένους⁵
 τοῖς νεανίσκοις δεσμοὺς περιφορῆσαι, τοὺς δ' ἐναν-
 3 τιονμένους τῶν βαρβάρων ἀποκτείνει. ὁρμήσαντος
 δὲ τοῦ Φινέως πρὸς μάχην, καὶ τοῦ πλήθους τῶν
 Θρακῶν συνδραμόντος, φασὶ τὸν Ἡρακλέα πάν-
 των ἄριστα διαγωνισάμενον ἑαυτὸν τε τὸν Φινέα²⁸⁸
 καὶ τῶν ἄλλων οὐκ ὀλίγους ἀνελεῖν, τὸ δὲ τελευ-¹¹
 ταῖον κρατήσαντα τῶν βασιλείων τὴν μὲν Κλεο-
 πάτραν [ἐκ] τῆς φυλακῆς προαγαγεῖν, τοῖς δὲ Φινεί-
 δαις ἀποκαταστήσαι τὴν πατρῴαν ἀρχήν· βουλομένων
 δ' αὐτῶν τὴν μητροῖαν μετ' αἰκίας ἀποκτείνει,¹⁵
 πείσαι τῆς μὲν τιμωρίας ταύτης ἀποστήναί, πρὸς
 δὲ τὸν πατέρα πέμψαντας εἰς τὴν Σκυθίαν ἐκείνον
 παρακαλέσαι τῶν εἰς αὐτοὺς ἀνομημάτων λαβεῖν
 4 κόλασιν. οὗ γεννηθέντος τὸν μὲν Σκύθην τῆς θυ-
 γατρὸς καταγνῶναι θάνατον, τοὺς δ' ἐκ τῆς Κλεο-²⁰
 πάτρας υἱοὺς ἀπενέγκασθαι παρὰ τοῖς Θραξὶ δόξαν
 ἐπιεικειάς. οὐκ ἄγνωσθ δὲ διότι τινὲς τῶν μυθογρά-
 φων τυφλωθῆναί φασι τοὺς Φινείδας ὑπὸ τοῦ πα-
 τρός, καὶ τὸν Φινέα τῆς ὁμοίας τυχεῖν συμφορᾶς
 5 ὑπὸ Βορέου. ὁμοίως δὲ καὶ τὸν Ἡρακλέα τινὲς²⁵
 παραδεδώκασι πρὸς ὑδρείαν ἐξελθόντα κατὰ τὴν
 Ἀσίαν ὑπὸ τῶν Ἀργοναυτῶν ἐπὶ τῆς χώρας ἀπολει-
 φθῆναι. καθόλου δὲ τοὺς παλαιοὺς μύθους οὐχ

13 ἐκ om. D   προάγειν II   φινείδαις D (ut infra)
 17 πέμψαντα CF   28 δὲ] γὰρ vulg.

ἀπλὴν οὐδὲ συμπεφωνημένην ἱστορίαν ἔχειν συμβέβηκε· διόπερ οὐ χρὴ θαυμάζειν, ἔάν τινα τῶν 6 ἀρχαιολογουμένων μὴ συμφώνως ἕπασιν τοῖς ποιηταῖς καὶ συγγραφεῦσι συγκρίνωμεν. οὐ μὴν ἀλλὰ 5 καὶ τοὺς Φινειδάς λέγεται τὴν βασιλείαν παραδόντας τῇ μητρὶ Κλεοπάτρᾳ συστρατεῦσαι τοῖς ἀριστεύουσιν. ἀναχθέντας δ' αὐτοὺς ἐκ τῆς Θράκης καὶ κομισθέντας εἰς τὸν Πόντον προσχεῖν τῇ Ταυρικῇ, τὴν ἀγριότητα τῶν ἐγχωρίων ἀγνοοῦντας· νόμιμον 10 γὰρ εἶναι τοῖς τὴν χώραν ταύτην οἰκοῦσι βαρβάροις θύειν Ἀρτέμιδι Ταυροπόλῳ τοὺς καταπλέοντας ξένους· παρ' οἷς φασὶ τὴν Ἰφιγένειαν ἐν τοῖς ὕστερον χρόνοις ἰέρειαν τῆς εἰρημένης θεοῦ κατασταθεῖσαν θύειν τοὺς ἀλισκομένους.

15 Ἐπιζητούσης δὲ τῆς ἱστορίας τὰς τῆς ξενοκτο- 45 νίας αἰτίας, ἀναγκαῖον βραχεία διελθεῖν, ἄλλως τε καὶ τῆς παρεκβάσεως οἰκείας ἐσομένης ταῖς τῶν Ἀργοναυτῶν πράξεσι. φασὶ γὰρ Ἥλιον δύο γενέσθαι παῖδας, Αἰήτην τε καὶ Πέρσην· τούτων δὲ τὸν μὲν 20 Αἰήτην βασιλεῦσαι τῆς Κολχίδος, τὸν δ' ἕτερον τῆς Ταυρικῆς, ἀμφοτέρους δὲ διενεγκεῖν ὠμότητι. καὶ 2 Πέρσου μὲν Ἐκάτην γενέσθαι θυγατέρα, τόλμη καὶ παρανομία προέχουσαν τοῦ πατρὸς· φιλοκύνηρον δ' οὔσαν ἐν ταῖς ἀποτυχίαις ἀνθρώπους ἀντὶ τῶν 25 θηρίων κατατοξεύειν. φιλότεχνον δ' εἰς φαρμάκων θανασίμων συνθέσεις γενομένην τὸ καλούμενον ἀκόνιτον ἐξευρεῖν, καὶ τῆς ἐκάστου δυνάμεως πείραν λαμβάνειν μίσγουσιν ταῖς διδομέναις τοῖς ξένοις

8 προσέχειν D^a, προσχεῖν Eich. 11 θύειν — 13 κατασταθεῖσαν om. D 26 τὸ] τὸν D.

τροφαῖς. ἐμπειρίαν δὲ μεγάλην ἐν τούτοις ἔχουσιν
 πρῶτον μὲν τὸν πατέρα φαρμάκῳ διαφθεῖραι καὶ
 διαδέξασθαι τὴν βασιλείαν, ἔπειτ' Ἀρτέμιδος ἱερὸν
 ἰδρυσάμενην καὶ τοὺς καταπλέοντας ξένους θύεσθαι²⁸⁹
 τῇ θεῷ καταδείξασαν ἐπ' ὁμότητι διονομασθῆναι. ⁵
³ μετὰ δὲ ταῦτα συνοικήσασαν Αἰήτη γεννῆσαι δύο
 θυγατέρας, Κίρκην τε καὶ Μήδειαν, ἔτι δ' υἱὸν
 Αἰγιάλεα. καὶ τὴν μὲν Κίρκην εἰς φαρμάκων παν-
 τοδαπῶν ἐπίνοιαν ἐκτραπείδαν ἐξευρεῖν ῥιζῶν παν-
 τοίας φύσεις καὶ δυνάμεις ἀπιστουμένας· οὐκ ὀλίγα ¹⁰
 μὲν γὰρ ὑπὸ τῆς μητρὸς Ἑκάτης διδαχθῆναι, πολὺν
 δὲ πλείω διὰ τῆς ἰδίας ἐπιμελείας ἐξευροῦσαν μη-
 δεμίαν ὑπερβολὴν ἀπολιπεῖν ἑτέρα πρὸς ἐπίνοιαν
⁴ φαρμακείας. δοθῆναι δ' αὐτὴν εἰς γάμον τῷ βα-
 σιλεῖ τῶν Σαρματῶν, οὓς ἔνιοι Σκύθας προσ- ¹⁵
 αγορεύουσι. καὶ τὸ μὲν πρῶτον τὸν ἄνδρα φαρ-
 μάκοις ἀνελεῖν, μετὰ δὲ ταῦτα τὴν βασιλείαν
 διαδεξαμένην πολλὰ κατὰ τῶν ἀρχομένων ὥμα
⁵ πρᾶξαι καὶ βίαια. διόπερ ἐκπεσοῦσαν τῆς βασι-
 λείας κατὰ μὲν τινὰς τῶν μυθολογῶν φυγεῖν ἐπὶ ²⁰
 τὸν ὠκεανόν, καὶ νῆσον ἔρημον καταλαβομένην ἐν-
 ταῦθα μετὰ τῶν συμφυγόντων γυναικῶν καθιδρυ-
 θῆναι, κατὰ δέ τινὰς τῶν ἱστορικῶν ἐκλιποῦσαν
 τὸν Πόντον κατοικῆσαι τῆς Ἰταλίας ἀκρωτήριον τὸ
 μέχρι τοῦ νῦν ἀπ' ἐκείνης Κίρκαιον ὀνομαζόμενον. ²⁵
⁴⁶ τὴν δὲ Μήδειαν ἱστοροῦσι μαθεῖν παρὰ τε τῆς μη-
 τρὸς καὶ τῆς ἀδελφῆς ἀπάσας τὰς τῶν φαρμάκων
 δυνάμεις, προαιρέσει δ' ἐναντιωτάτῃ χρῆσθαι· δια-

7 μηδίαν D¹ semper
 καίον D.

23 ἐκλείπουσαν D

25 κίρ-

τελεῖν γὰρ τοὺς καταπλέοντας τῶν ξένων ἐξαιρου-
 μένην ἐκ τῶν κινδύνων, καὶ ποτὲ μὲν παρὰ τοῦ
 πατρὸς αἰτεῖσθαι δεήσει καὶ χάριτι τὴν τῶν μελ-
 λόντων ἀπόλλυσθαι σωτηρίαν, ποτὲ δ' αὐτὴν ἐκ
 5 τῆς φυλακῆς ἀφιεῖσαν προνοεῖσθαι τῆς τῶν ἀτυ-
 χούντων ἀσφαλείας· τὸν γὰρ Αἰήτην τὰ μὲν διὰ
 τὴν ἰδίαν ὠμότητα, τὰ δ' ὑπὸ τῆς γυναικὸς Ἑκά-
 της πεισθέντα, προσδέξασθαι τὸ τῆς ξενοκτονίας
 νόμιμον. ἀντιπραττούσης δὲ τῆς Μηδείας αἰεὶ 2
 10 μᾶλλον τῇ προαιρέσει τῶν γονέων, φασὶ τὸν Αἰή-
 την ὑποπτεύσαντα τὴν ἐκ τῆς θυγατρὸς ἐπιβουλήν
 εἰς ἐλευθέραν αὐτὴν ἀποθέσθαι φυλακὴν· τὴν δὲ
 Μήδειαν διαδραῖσαν καταφυγεῖν εἰς τι τέμενος Ἑλλίου
 κείμενον παρὰ θάλατταν. καθ' ὃν δὴ χρόνον τοὺς 3
 15 Ἀργοναύτας ἀπὸ τῆς Ταυρικῆς κομισθέντας νυκτὸς
 καταπλεῦσαι τῆς Κολχίδος εἰς τὸ προειρημένον τέ-
 μενος. ἔνθα δὴ περιτυχόντας τῇ Μηδεῖᾳ πλανω-
 μένῃ παρὰ τὸν αἰγιαλόν, καὶ μαθόντας παρ' αὐτῆς
 τὸ τῆς ξενοκτονίας νόμιμον, ἀποδέξασθαι μὲν τὴν
 20 ἡμερότητα τῆς παρθένου, δηλώσαντας δ' αὐτῇ τὴν
 ἑαυτῶν ἐπιβολὴν πάλιν παρ' ἐκείνης μαθεῖν τὸν
 ὑπάρχοντα αὐτῇ κίνδυνον ἀπὸ τοῦ πατρὸς διὰ τὴν
 πρὸς τοὺς ξένους εὐσέβειαν. κοινοῦ δὲ τοῦ συμ- 4
 φέροντος φανέντος, τὴν μὲν Μήδειαν ἐπαγγεῖλα-
 25 σθαι συνεργῆσειν αὐτοῖς μέχρι ἂν συντελέσωσι τὸν
 προκείμενον ἄθλον, τὸν δ' Ἰάσονα διὰ τῶν ὄρκων
 290δοῦναι πίστεις ὅτι γήμας αὐτὴν ἔξει σύμβιον ἅπαντα

6 ἀσφαλείας] σωτηρίας D γὰρ] μὲν γὰρ vulg. 8 τὸ]
 τότε D 10 μᾶλλον τῇ προαιρέσει om. D 18 παρὰ]
 περὶ II 22 ἀπὸ Wess., ὑπὸ cod. 25 συντελώσι D.

5 τὸν τοῦ ξῆν χρόνον. μετὰ δὲ ταῦτα τοὺς Ἀργοναύτας ἀπολιπόντας φυλακὰς τῆς νεώς, νυκτὸς ὁρμῆσαι μετὰ τῆς Μηδείας ἐπὶ τὸ χρυσόμαλλον δέρος· περὶ οὗ τὰ κατὰ μέρος οἰκεῖον ἂν εἴη διελθεῖν, ἵνα μηδὲν τῶν ἀνηκόντων εἰς τὴν ὑποκειμένην ἱστορίαν 5 ἀγνοῇται.

- 47 Φοῖξον τὸν Ἀθάμαντος μυθολογοῦσι διὰ τὰς ἀπὸ τῆς μητρειᾶς ἐπιβουλὰς ἀναλαβόντα τὴν ἀδελφὴν Ἑλλην φυγεῖν ἐκ τῆς Ἑλλάδος. περαιουμένων δ' αὐτῶν κατὰ τινα θεῶν πρόνοιαν ἐκ τῆς Εὐρώ- 10 πης εἰς τὴν Ἀσίαν ἐπὶ κριοῦ χρυσομάλλου, τὴν μὲν παρθένον ἀποπεσεῖν εἰς τὴν θάλατταν, ἣν ἀπ' ἐκείνης Ἑλλησποντον ὀνομασθῆναι, τὸν δὲ Φοῖξον εἰς τὸν Πόντον πορευθέντα καταχθῆναι μὲν πρὸς τὴν Κολχίδα, κατὰ δέ τι λόγιον θύσαντα τὸν κριὸν ἀνα- 15
- 2 θεῖναι τὸ δέρος εἰς τὸ τοῦ Ἄρεος ἱερόν. μετὰ δὲ ταῦτα βασιλεύοντος τῆς Κολχίδος Αἰήτου χρησμὸν ἐκπεσεῖν ὅτι τότε καταστρέψει τὸν βίον ὅταν ξένοι καταπλεύσαντες τὸ χρυσόμαλλον δέρος ἀπενέγκωσι. διὰ δὲ ταύτας τὰς αἰτίας καὶ [διὰ] τὴν ἰδίαν ὥμό- 20 τητα καταδείξει θύειν τοὺς ξένους, ἵνα διαδοθείσης τῆς φήμης εἰς ἅπαντα τόπον περὶ τῆς Κόλχων ἀγριότητος μηδεὶς τῶν ξένων ἐπιβῆναι τολμήσῃ τῆς χώρας. περιβαλεῖν δὲ καὶ τῷ τεμένει τεῖχος καὶ φύλακας πολλοὺς ἐπιστῆσαι τῶν ἐκ τῆς Ταυρικῆς· 25
- 3 ἀφ' ὧν καὶ τερατώδεις παρὰ τοῖς Ἑλλησι πλασθῆ- ναι μύθους. διαβεβοῆσθαι γὰρ ὅτι πυρίπνοοι ταῦροι

4 τὰ Hertlein, om. D, τὸ vulg. 5 εἰς] ἐπὶ D 8 ὑπὸ Dind. 14 κατενεχθῆναι II 17 βασιλεύοντι — Αἰήτη CF 20 καὶ] καὶ διὰ vulg. 22 ἅπαντα τὸν τόπον D.

περὶ τὸ τέμενος ὑπῆρχον, δράκων δ' ἄνπνος ἐτήρει
τὸ δέρος, ἀπὸ μὲν τῶν Ταύρων μετενεχθείσης τῆς
ὁμωνυμίας ἐπὶ τὴν τῶν βοῶν ἰσχύν, ἀπὸ δὲ τῆς
κατὰ τὴν ξενοκτονίαν ὁμότητος πυρπνεῖν τοὺς
5 ταύρους μυθολογηθέντος· παραπλησίως δὲ τοῦ τη-
ροῦντος τὸ τέμενος Δράκοντος ὀνομαζομένου, μετ-
ενηνοχέειν τοὺς ποιητὰς ἐπὶ τὸ τερατῶδες καὶ
καταπληκτικὸν τοῦ ζώου. τῆς ὁμοίας δὲ μυθολο- 4
γίας ἔχεσθαι καὶ τὰ περὶ τοῦ Φριξοῦ λεγόμενα. δια-
10 πλεῦσαι γὰρ αὐτόν φασι οἱ μὲν ἐπὶ νεῶς προτο-
μὴν ἐπὶ τῆς πρῶρας ἐχούσης κριοῦ, καὶ τὴν Ἑλλην
δυσφοροῦσαν ἐπὶ τῇ ναυτίᾳ, καὶ διὰ τοῦτ' ἐπὶ τοῦ
τοίχου τῆς νεῶς ἐκκύπτουσιν, εἰς τὴν θάλατταν
προπεσεῖν. ἔνιοι δὲ φασι τὸν βασιλέα τῶν Σκυ- 5
15 θῶν, ὄντα γαμβρὸν Αἰήτου, παρὰ τοῖς Κόλχοις ἐπι-
δημῆσαι καθ' ὃν καιρὸν ἄλῶναι συνέβη τὸν Φριξοῦ
μετὰ τοῦ παιδαγωγοῦ, ἐρωτικῶς δὲ σχόντα τοῦ
παιδὸς λαβεῖν αὐτὸν ἐν δωρεᾷ παρ' Αἰήτου, καὶ
καθάπερ υἱὸν γνήσιον ἀγαπήσαντα καταλιπεῖν αὐτῷ
20 τὴν βασιλείαν. τὸν δὲ παιδαγωγὸν ὀνομαζόμενον
Κριὸν τυθῆναι τοῖς θεοῖς, καὶ τοῦ σώματος ἐκδα-
ρέντος προσηλωθῆναι τῷ νεῷ τὸ δέσμα κατὰ τι
291 νόμιμον. μετὰ δὲ ταῦτα Αἰήτη γενομένου χρησμοῦ, 8
καθ' ὃν ἐσημαίνετο τότε τελευτήσῃν αὐτὸν ὅταν ξέ-
25 νοι καταπλεύσαντες τὸ τοῦ Κριοῦ δέρος ἀπενέγκωσι,
τὸν βασιλέα φασὶ τειχίσαι τὸ τέμενος καὶ φρουρὰν

1 ἄνπνος scripsi (c. 48, 3), αὐτοῖς libri 4 πῦρ πνεῖν
libri 8 ὁμοίας δὲ] δ' ὁμοίας vulg. 12 ναυτιλία D
22 νεῷ] θεῷ codices, templo Poggius τι] τὸ D 24 ἐσή-
μαινε D τότε add. Dind. 26 φασὶ τὸν βασιλέα χρυσῶσαι
τὸ δέρας καὶ φρουρὰν ἐγκαταστῆσαι, ἵνα διὰ II.

ἐγκαταστήσαι, πρὸς δὲ τούτοις χροσῶσαι τὸ δέρος, ἵνα διὰ τὴν ἐπιφάνειαν ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν ἐπιμελεστέατης ἀξιωθῇ φυλακῆς. ταῦτα μὲν οὖν ἔξεσται τοὺς ἀναγινώσκοντας κρίνειν πρὸς τὰς ἰδίας ἐκάστου προαιρέσεις. 5

- 48 Τὴν δὲ Μήδειαν ἱστοροῦσι καθηγῆσασθαι τοῖς Ἀργοναύταις πρὸς τὸ τοῦ Ἄρεος τέμενος, ἀπέχον ἑβδομήκοντα σταδίους ἀπὸ τῆς πόλεως, ἣν καλεῖσθαι μὲν Σύβαριν, ἔχειν δὲ τὰ βασιλεία τῶν Κόλχων. προσελθοῦσαν δὲ ταῖς πύλαις κεκλειμέναις 10
 νυκτὸς τῇ Ταυρικῇ διαλέκτῳ προσφωνῆσαι τοὺς φρουροὺς. τῶν δὲ στρατιωτῶν ἀνοιξάντων προθύμως ὥς ἂν βασιλέως θυγατρί, φασὶ τοὺς Ἀργοναύτας εἰσπεσόντας ἐσπασμένοις τοῖς ξίφεσι πολλοὺς μὲν φονεῦσαι τῶν βαρβάρων, τοὺς δ' ἄλλους διὰ 15
 τὸ παραδόξον καταπληξαμένους ἐκβαλεῖν ἐκ τοῦ τεμένους, καὶ τὸ δέρος ἀναλαβόντας πρὸς τὴν ναῦν 3
 ἐπείγασθαι κατὰ σπουδὴν. παραπλησίως δὲ τούτοις καὶ τὴν Μήδειαν ἐν τῷ τεμένει τὸν μυθολογούμενον ἄνπνον δράκοντα περιεσπειραμένον τὸ δέρος τοῖς 20
 φαρμάκοις ἀποκτεῖναι, καὶ μετὰ Ἰάσονος τὴν ἐπὶ θάλατταν κατὰβασιν ποιῆσασθαι. τῶν δὲ διαφυγόντων Ταύρων ἀπαγγειλάντων τῷ βασιλεῖ τὴν γενομένην ἐπίθεσιν, φασὶ τὸν Αἰήτην μετὰ τῶν περὶ αὐτὸν στρατιωτῶν διώξαντα τοὺς Ἑλλήνας κατα- 25
 λαβεῖν πλησίον τῆς θαλάττης· ἐξ ἐφόδου δὲ συνάψαντα μάχην ἀνελεῖν ἓνα τῶν Ἀργοναυτῶν Ἴφι-

5 ἐκάστους aut ἕκαστον Hertlein (cf. III 16, 3) 11 τοὺς φρουροὺς Hertlein (c. 48, 7), τοῖς φρουροῦσι II, τοῖς φρουροῖς D 20 τοῖς om. vulg.

τον τὸν Εὐρυσθέως ἀδελφὸν τοῦ τοὺς ἄθλους Ἡρα-
 κλεῖ προστάξαντος, ἔπειτα τοῖς ἄλλοις τῷ πλήθει
 τῶν συναγωνιζομένων περιχυθέντα καὶ βιαιότερον
 ἐγκείμενον ὑπὸ Μελεάγρου φονευθῆναι. ἐνθα δὴ 5
 5 πεσόντος τοῦ βασιλέως καὶ τῶν Ἑλλήνων ἐπαρθέν-
 τῶν, τραπῆναι πρὸς φυγὴν τοὺς Κόλχους, καὶ κατὰ
 τὸν διωγμὸν τοὺς πλείστους αὐτῶν ἀναιρεθῆναι.
 γενέσθαι δὲ καὶ τῶν ἀριστεῶν τραυματίαν Ἰάσωνα
 καὶ Λαέρτην, ἔτι δ' Ἀταλάντην καὶ τοὺς Θεσπιά-
 10 δας προσαγορευομένους. τούτους μὲν οὖν φασιν
 ὑπὸ τῆς Μηδείας ἐν ὀλίγαις ἡμέραις ῥίξαις καὶ
 βοτάναις τισὶ θεραπευθῆναι, τοὺς δ' Ἀργοναύτας
 ἐπισιτισαμένους ἐκπλεῦσαι, καὶ μέσον ἤδη τὸ Πον-
 15 τικὸν πέλαγος ἔχοντας περιπεσεῖν χειμῶνι παντελῶς
 15 ἐπικινδύνῳ. τοῦ δ' Ὀρφέως, καθάπερ καὶ πρότερον, 6
 εὐχὰς ποιησαμένου τοῖς Σαμόθραξι, λῆξαι μὲν τοὺς
 ἀνέμους, φανῆναι δὲ πλησίον τῆς νεῶς τὸν προσ-
 αγορευόμενον θαλάττιον Γλαῦκον. τοῦτο δ' ἐπὶ δύο
 νύκτας καὶ δύο ἡμέρας συνεχῶς τῇ νηὶ συμπλεύ-
 20 σαντα προειπεῖν μὲν Ἡρακλεῖ περὶ τῶν ἄθλων καὶ
 292 τῆς ἀθανασίας, τοῖς δὲ Τυνδαρίδαις, ὅτι προσ-
 αγορευθήσονται μὲν Διόσκοροι, τιμῆς δ' ἰσοθέου
 τεύξονται παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις. καθόλου δ' ἐξ 7
 ὀνόματος προσφωνήσαντα πάντας τοὺς Ἀργοναύτας
 25 εἰπεῖν ὥς διὰ τὰς Ὀρφέως εὐχὰς θεῶν προνοίᾳ
 φανεῖς αὐτοῖς σημαίνει τὰ μέλλοντα γενήσεσθαι.

2 τοὺς ἄλλους — περιχυθέντας — ἐγκείμενους II 6 τοὺς
 K. πρὸς φυγὴν vulg. 7 τὸν διωγμὸν] τὴν ὁδὸν II 8 τραυ-
 ματίας F 11 καὶ βοτάναις del. Dind. 12 τισὶ ante
 ῥίξαις vulg.

συμβουλευεῖν οὖν αὐτοῖς, ὅταν τῆς γῆς ἄψωνται,
 τὰς εὐχὰς ἀποδοῦναι τοῖς θεοῖς, δι' οὓς τετεύχασι
 49 δις ἤδη τῆς σωτηρίας. ἔπειτα τὸν μὲν Γλαῦκον
 δύναι πάλιν εἰς τὸ πέλαγος, τοὺς δ' Ἀργοναύτας
 κατὰ στόμα τοῦ Πόντου γενομένους προσπλεῦσαι ⁵
 τῇ γῇ, βασιλεύοντος τότε τῆς χώρας Βύζαντος, ἀφ'
 2 οὗ καὶ τὴν πόλιν τῶν Βυζαντίων ὠνομάσθαι. ἐν-
 ταῦθα δὲ βωμοὺς ἰδρυσάμενους καὶ τοῖς θεοῖς τὰς
 εὐχὰς ἀποδόντας καθιερωῖσαι τὸν τόπον τὸν ἔτι καὶ
 3 νῦν τιμώμενον ὑπὸ τῶν παραπλεόντων. μετὰ δὲ ¹⁰
 ταῦτα ἀναχθέντας, καὶ διαπλεύσαντας τὴν τε Προ-
 ποντίδα καὶ τὸν Ἑλλήσποντον, προσενεχθῆναι τῇ
 Τρωάδι. ἐνταῦθα δ' Ἡρακλέους πέμψαντος εἰς τὴν
 πόλιν Ἰφικλόν τε τὸν ἀδελφὸν καὶ Τελαμῶνα τὰς
 τε ἵππους καὶ τὴν Ἡσιόνην ἀπαιτήσοντας, λέγεται ¹⁵
 τὸν Λαομέδοντα τοὺς μὲν πρεσβευτὰς εἰς φυλακὴν
 ἀποθέσθαι, τοῖς δ' ἄλλοις Ἀργοναύταις δι' ἐνέδρας
 βουλεῦσαι θάνατον· καὶ τοὺς μὲν ἄλλους υἱοὺς
 ἔχειν τῇ πράξει συνεργούς, Πριάμον δὲ μόνον
 ἐναντιοπραγοῦντα· τοῦτον γὰρ ἀποφύνασθαι δεῖν ²⁰
 τὰ πρὸς τοὺς ξένους δίκαια τηρεῖν, καὶ τὴν τε
 ἀδελφὴν καὶ τὰς ὁμολογημένας ἵππους ἀποδιδόναι.
 4 οὐδενὸς δ' αὐτῷ προσέχοντος, φασὶν εἰς τὴν φυλα-
 κὴν δύο ξίφη παρενέγκαντα λάθρα δοῦναι τοῖς περὶ
 τὸν Τελαμῶνα, καὶ τὴν τοῦ πατρὸς προαίρεσιν ἐξη- ²⁵
 γησάμενον αἷτιον γενέσθαι τῆς σωτηρίας αὐτοῖς.
 5 εὐθὺς γὰρ τοὺς περὶ τὸν Τελαμῶνα φονεῦσαι μὲν

1 ὅταν] ἔπ' ἀν τάχιστα II   2 ἀποδιδόναι CF   9 ἀποδι-
 δόντας D   14 τὰς Eichstädt, τοὺς codices   18 βου-
 λεύσασθαι DF.

τῶν φυλάκων τοὺς ἀντεχομένους, φυγόντας δ' ἐπὶ
 θάλατταν ἀπαγγεῖλαι τὰ κατὰ μέρος τοῖς Ἀργοναύ-
 ταις. διόπερ τούτους μὲν ἐτοίμους γενομένους πρὸς
 μάχην ἀπαντῆσαι τοῖς ἐκ τῆς πόλεως ἐκχεομένοις
 5 μετὰ τοῦ βασιλέως· γενομένης δὲ μάχης ἰσχυρᾶς, 6
 καὶ τῶν ἀριστέων διὰ τὰς ἀρετὰς ἐπικρατούντων,
 μυθολογοῦσι τὸν Ἡρακλέα πάντων ἄριστα διαγω-
 νίσασθαι· τόν τε γὰρ Λαομέδοντα φονεῦσαι, καὶ
 τῆς πόλεως ἐξ ἐφόδου κρατήσαντα κολάσαι μὲν τοὺς
 10 μετασχόντας τῷ βασιλεῖ τῆς ἐπιβουλῆς, Πριάμφῳ δὲ
 διὰ τὴν δικαιοσύνην παραδοῦναι τὴν βασιλείαν, καὶ
 φιλίαν συνθέμενον ἐκπλεῦσαι μετὰ τῶν Ἀργοναυ-
 τῶν. ἔνιοι δὲ τῶν ἀρχαίων ποιητῶν παραδεδώκασιν 7
 οὐ μετὰ τῶν Ἀργοναυτῶν, ἀλλ' ἰδίᾳ στρατεύσαντα
 15 τὸν Ἡρακλέα νανσὶν ἐξ ἔνεκα τῶν ἵππων ἐλεῖν τὴν
 Τροίαν· προσμαρτυρεῖν δὲ τούτοις καὶ Ὅμηρον ἐν
 τοῖσδε τοῖς ἔπεσιν,

ἀλλ' οἶόν τινά φασι βίην Ἡρακληεῖην
 293 εἶναι, ἐμὸν πατέρα θρασυμέμονα, θυμολέοντα,
 20 ὃς ποτε δεῦρ' ἐλθὼν ἔνεχ' ἵππων Λαομέδοντος
 ἐξ οἷης σὸν νηυσὶ καὶ ἀνδράσι πανροτέροισιν
 Ἴλίου ἐξαλάπαξε πόλιν, χήρωσε δ' ἀγνιάς.

τοὺς δ' Ἀργοναύτας φασὶν ἐκ τῆς Τρωάδος ἀναχ- 8
 θέντας εἰς Σαμοθράκην κομισθῆναι, καὶ τοῖς με-
 25 γάλοις θεοῖς τὰς εὐχὰς ἀποδόντας πάλιν ἀναθεῖναι
 τὰς φιάλας εἰς τὸ τέμενος τὰς ἔτι καὶ νῦν δια-
 μενούσας.

Τῆς δὲ τῶν ἀριστέων ἀνακομιδῆς ἀγνοουμένης 50

13 ἔνιοι — Ἀργοναυτῶν om. C 18 τινα A, ποτε ceteri
 (c. 32, 2).

ἔτι κατὰ τὴν Θετταλίαν, φασὶ προσπεσεῖν φήμην
 ὅτι πάντες οἱ μετὰ Ἰάσονος στρατεύσαντες ἐν τοῖς
 κατὰ τὸν Πόντον τόποις ἀπολώλασι. διόπερ τὸν
 Πελίαν καίρῳ ἔχειν ὑπολαμβάνοντα τοὺς ἐφέδρους
 τῆς βασιλείας πάντας ἄρδην ἀνελεῖν, τὸν μὲν 5
 πατέρα τὸν Ἰάσονος ἀναγκάσαι πιεῖν αἷμα ταύρου,
 τὸν δ' ἀδελφὸν Πρόμαχον, παῖδα τὴν ἡλικίαν ὄντα,
 2 φονεῦσαι. Ἀμφινόμην δὲ τὴν μητέρα μέλλουσιν
 ἀναιρεῖσθαι φασιν ἑπ' ἀνδρὸς καὶ μνήμης ἀξίαν ἐπι-
 τελέεσθαι πρῶτον· καταφονοῦσαν γὰρ ἐπὶ τὴν 10
 ἐστίαν τοῦ βασιλέως καὶ καταρρασαμένην παθεῖν
 αὐτὸν ἄξια τῶν ἀσεβημάτων, ξίφει πατάξασαν ἑαυ-
 3 τῆς τὸ στήθος ἥρωικῶς καταστρέψαι τὸν βίον. τὸν
 δὲ Πελίαν τούτῳ τῷ τρόπῳ πᾶσαν τὴν Ἰάσονος
 συγγένειαν ἄρδην ἀνελόντα ταχὺ τὴν προσήκουσαν 15
 τοῖς ἀσεβήμασι κομίσασθαι τιμωρίαν. τὸν γὰρ Ἰά-
 σωνα καταπλεύσαντα νυκτὸς τῆς Θετταλίας εἰς ὄρ-
 μον οὐ μακρὰν μὲν τῆς Ἰωλκοῦ κείμενον, ἀθεώρη-
 τον δὲ τοῖς ἐκ τῆς πόλεως, μαθεῖν παρὰ τινος τῶν
 κατὰ τὴν χώραν τὰ γενόμενα περὶ τοὺς συγγενεῖς 20
 4 ἀτυχήματα. πάντων δὲ τῶν ἀριστείων ἐτοιμῶν ὄν-
 των βοηθεῖν τῷ Ἰάσωνι καὶ πάντα κίνδυνον ἀνα-
 δέχεσθαι, περὶ τῆς ἐπιθέσεως ἐμπεσεῖν αὐτοῖς ἀμ-
 φισβήτησιν· τοὺς μὲν γὰρ συμβουλευεῖν παραχορήμα
 βιασαμένους εἰς τὴν πόλιν ἀπροσδοκῆτως ἐπιθέσθαι 25
 τῷ βασιλεῖ, τινὰς δ' ἀποφαίνεσθαι δεῖν στρατιώτας
 ἀπὸ τῆς ἰδίας πατρίδος ἕκαστον συλλέξαντα κοινὸν
 ἄρσασθαι πόλεμον· ἀδύνατον γὰρ εἶναι πεντήκοντα

3 κατὰ τὸν] κατὰ vulg. 5 μὲν] μὲν γὰρ vulg. 6 τὸν]
 τοῦ CF 24 οὗς CF 27 συλλέξαντα] ἐκλέξασθαι D.

καὶ τρισὶν ἀνδράσι περιγενέσθαι βασιλέως δύναμιν
 ἔχοντος καὶ πόλεις ἀξιολόγους. τοιαύτης δ' οὔσης 5
 ἐν αὐτοῖς ἀπορίας, λέγεται τὴν Μήδειαν ἐπαγγεί-
 λασθαι δι' ἐαυτῆς τὸν τε Περίαν ἀποκτενεῖν δόλῳ
 5 καὶ τὰ βασιλεία παραδώσειν τοῖς ἀριστεύουσιν ἀκιν-
 δύνως. ἐνταῦθα πάντων θαυμασάντων τὸν λόγον 6
 καὶ τὸν τρόπον τῆς ἐπιβουλῆς μαθεῖν ζητούντων,
 εἶπεν ὅτι κομίζει μεθ' ἐαυτῆς πολλὰς καὶ παρα-
 δόξους δυνάμεις φαρμάκων εὐρημένας ὑπὸ τε τῆς
 10 μητρὸς Ἑκάτης καὶ τῆς ἀδελφῆς Κίρκης· καὶ ταύ-
 ταις μὲν μηδέποτε χρῆσθαι πρότερον πρὸς ἀπώλειαν
 ἀνθρώπων, νυνὶ δὲ δι' αὐτῶν ἀμυνεῖσθαι ῥαδίως
 τοὺς ἀξίους τιμωρίας. προειποῦσαν δὲ τοῖς ἀριστεύουσι 7
 294 τὰ κατὰ μέρος τῆς ἐπιθέσεως, ἐκ τῶν βασιλείων
 15 αὐτοῖς ἐπαγγεῖλασθαι σημανεῖν τῆς μὲν ἡμέρας
 καπνῶ, τῆς δὲ νυκτὸς πυρί, πρὸς τὴν ὑπερκειμένην
 τῆς θαλάττης σκοπὴν. αὐτὴν δὲ κατασκευάσασαν 51
 Ἀρτέμιδος εἰδωλον κοῖλον, εἰς μὲν τοῦτο παντοδα-
 πὰς φύσεις φαρμάκων κατακρύψαι, ἐαυτῆς δὲ τὰς
 20 μὲν τρίχας δυνάμεσί τισι χρίσασαν ποιῆσαι πολιὰς,
 τὸ δὲ πρόσωπον καὶ τὸ σῶμα ῥυτίδων πλήρες, ὥστε
 τοὺς ἰδόντας δοκεῖν εἶναί τινα παντελῶς πρεσβῦτιν·
 τὸ δὲ τελευταῖον ἀναλαβοῦσαν τὴν θεὸν διεσκευασ-
 μένην καταπληκτικῶς εἰς ὄχλων δεισιδαιμονίαν, εἰς
 25 τὴν πόλιν εἰσβαλεῖν ἅμ' ἡμέρα. ἐνθεαζούσης δ' 2
 αὐτῆς, καὶ τοῦ πλήθους κατὰ τὰς ὁδοὺς συντρέχον-
 τος, παραγγέλλειν πᾶσι δέχεσθαι τὴν θεὸν εὐσεβῶς·

4 ἀποκτείνει libri, corr. Hertlein 5 παραδοῦναι F
 7 ἐπιβολῆς vulg. 9 εὐρημένας post Ἑκάτης vulg. 12 ἀμύ-
 νεσθαι D 15 σημαίνειν libri, corr. Hertlein 25 ἐμβαλεῖν D.

παρῆναι γὰρ αὐτὴν ἐξ Ὑπερβορέων ἐπ' ἀγαθῷ
 3 δαίμονι τῇ τε πόλει πάσῃ καὶ τῷ βασιλεῖ. πάντων
 δὲ προσκυνούντων καὶ τιμώντων τὴν θεὸν θυσίαις,
 καὶ τὸ σύνολον τῆς πόλεως ἀπάσης συνενθεαζούσης,
 εἰσβαλεῖν τὴν Μῆδειαν εἰς τὰ βασίλεια, καὶ τὸν τε 5
 Πελίαν εἰς δεισιδαίμονα διάθεσιν ἐμβαλεῖν καὶ τὰς
 θυγατέρας αὐτοῦ διὰ τῆς τερατείας εἰς τοιαύτην
 κατάπληξιν ἀγαγεῖν ὥστε πιστεῦσαι διότι πάρεστιν
 ἡ θεὸς εὐδαίμονα ποιήσουσα τὸν οἶκον τοῦ βασι-
 4 λέως· ἀπεφαίνετο γὰρ ἐπὶ δρακόντων ὀχουμένην 10
 τὴν Ἀρτεμιν δι' ἄερος ὑπερπετασθῆναι πολλὰ μέρη
 τῆς οἰκουμένης, καὶ πρὸς καθίδρυσιν ἑαυτῆς καὶ
 τιμὰς αἰωνίους ἐκλελέχθαι τὸν εὐσεβέστατον ἀπάντων
 τῶν βασιλέων· προστεταχέναι δ' αὐτῇ καὶ τὸ γῆρας
 ἀφελούσαν τὸ Πελίου διὰ τινων δυνάμεων νέον 15
 παντελῶς ποιῆσαι τὸ σῶμα καὶ πολλὰ ἕτερα πρὸς
 5 μακάριον καὶ θεοφιλῆ βίον δωρήσασθαι. ἐκπληττο-
 μένου δὲ τοῦ βασιλέως τὸ παράδοξον τῶν λόγων,
 ἐπαγγείλασθαι τὴν Μῆδειαν παραχρῆμα ἐπὶ τοῦ
 σώματος ἑαυτῆς τὰς τούτων πίστεις παρῆξασθαι. 20
 εἰποῦσαν γὰρ μιᾷ τῶν Πελίου θυγατέρων καθαρὸν
 ἐνεγκεῖν ὕδωρ, καὶ τῆς παρθένου τὸ ῥηθὲν εὐθύς
 ἐπὶ τέλος ἀγαγούσης, φασὶν εἰς οἰκίσκον τινὰ συγ-
 κλείσασαν ἑαυτὴν καὶ περινιψαμένην τὸ σῶμα πᾶν
 ἀποκλύσασθαι τὰς τῶν φαρμάκων δυνάμεις· ἀπο- 25
 κατασταθεῖσαν δ' εἰς τὴν προὔπαρχουσαν διάθεσιν
 καὶ φανεῖσαν τῷ βασιλεῖ καταπληξασθαι τοὺς ὄρω-

2 τε om. D   4 συνθεαζούσης vulg., om. D, corr.
 Reiske   15 ἀφελόντα codices, corr. Steph.   τὸ] τοῦ
 vulg.   20 τούτων om. II   21 μιᾷ E, μίαν ceteri.

τας, καὶ δοῖναι τινὶ θεῶν προνοίᾳ μετελλαχέναι τὸ
 γῆρας εἰς παρθένου νεότητα καὶ κάλλος περιβλεπτον.
 ποιῆσαι δ' αὐτὴν καὶ διὰ τινων φαρμάκων εἰδωλα 6
 φαντασθῆναι τῶν δρακόντων, ἐφ' ὧν ἀποφαίνεσθαι
 5 τὴν θεὸν κομισθεῖσαν δι' ἄερος ἐξ Ὑπερβορέων ἐπι-
 295 ξενωθῆναι τῷ Πελίᾳ. τῶν δ' ἐνεργημάτων ὑπὲρ
 τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν φανέντων, καὶ τοῦ βασιλέως
 μεγάλης ἀποδοχῆς ἀξιούντος τὴν Μήδειαν καὶ τὸ
 σύνολον πιστεύσαντος ἀληθῆ λέγειν, φασὶν αὐτὴν
 10 κατὰ μόνας ἐντυχοῦσαν τῷ Πελίᾳ παρακαλέσαι ταῖς
 θυγατράσι διακελεύσασθαι συνεργεῖν καὶ πράττειν
 ἅπερ ἂν αὐταῖς προστάτῃ· προσήκειν γὰρ τῷ τοῦ
 βασιλέως σώματι μὴ δουλικαῖς χερσίν, ἀλλὰ ταῖς
 τῶν τέκνων θεραπευθέντα τυχεῖν τῆς παρὰ θεῶν
 15 εὐεργεσίας. διόπερ τοῦ Πελίου ταῖς θυγατράσι 7
 διαρρηθὴν εἰπόντος πάντα πράττειν ὅσα ἂν ἡ Μή-
 δεια προστάτῃ περὶ τὸ σῶμα τοῦ πατρός, τὰς μὲν
 παρθένους ἐτοιμοὺς οὕσας τὸ κελευόμενον ἐπιτελεῖν,
 τὴν δὲ Μήδειαν νυκτὸς ἐπιγενομένης καὶ τοῦ Πε- 52
 20 λίου πρὸς ὕπνον τραπέντος λέγειν ὥς ἀναγκαῖον ἐν
 λέβητι καθεψῆσαι τὸ σῶμα τοῦ Πελίου. προσάντως
 δὲ τῶν παρθένων δεξαμένων τὸν λόγον, ἑτέραν
 αὐτὴν ἐπινοῆσαι πίστιν τῶν ὑπ' αὐτῆς λεγομένων·
 τρεφομένου γὰρ κριοῦ πολυετοῦς κατὰ τὴν οἰκίαν,
 25 ἐπαγγεῖλασθαι ταῖς κόραις τοῦτον πρότερον καθεψῆ-

4 τῶν om. vulg. ἅφ' D 8 ἀποδοχῆς] ὑπεροχῆς II
 9 φασὶν αὐτὸν κ. μ. ἐντυχεῖν τὸν πατέρα (τὸν π. om. FM)
 ταῖς θυγατράσι καὶ παρακαλέσαι συνεργεῖν II 14 θερα-
 πεύαις F; θεραπευθὲν vel θεραπευθέντι fort. 16 διαρρη-
 θην om. D 18 οὕσας] εἶναι Dindorf, (c. 49, 5) 21 προσάν-
 τως Dindorf (XIV 21, 6), προσηνῶς libri.

2 σειν καὶ ποιήσειν ἀπ' ἀρχῆς ἄρνα. συγκάταθεμένων
 δ' αὐτῶν, μυθολογοῦσι τὴν Μήδειαν κατὰ μέλη
 διελοῦσαν τὸ σῶμα τοῦ κριοῦ καθεψῆσαι, καὶ διά-
 τινων φαρμάκων παρακρουσαμένην ἐξελεῖν ἐκ τοῦ
 λέβητος ἄρνος εἶδωλον. ἐνταῦθα τῶν παρθένων 5
 καταπλαγισθῶν, καὶ πίστεις τῆς ἐπαγγελίας ἡγησα-
 μένων ἐνδεχομένας ἔχειν, ὑπουργῆσαι τοῖς προσ-
 τάγμασι. καὶ τὰς μὲν ἄλλας ἀπάσας τὸν πατέρα
 τυπτούσας ἀποκτεῖναι, μόνην δ' Ἀλκηστιν δι' εὐσε-
 3 βείας ὑπερβολὴν ἀποσχέσθαι τοῦ γεννήσαντος. μετὰ 10
 δὲ ταῦτα τὴν Μήδειαν φασὶ τοῦ μὲν τὸ σῶμα κάτα-
 κόπτειν ἢ καθεψῆσαι ἀποστῆναι, προσποιησαμένην δὲ
 δεῖν πρότερον εὐχὰς ποιήσασθαι τῇ σελήνῃ, τὰς
 μὲν παρθένους ἀναβιβάσαι μετὰ λαμπάδων ἐπὶ τὸ
 μετεωρότατον τέγος τῶν βασιλείων, αὐτὴν δὲ τῇ 15
 Κολχίδι διαλέκτῳ κατευγῆναι τινὰ μακρὰν διερχομένην
 ἐγχρονίζειν, ἀναστροφὴν διδοῦσαν τοῖς μέλλουσι
 4 ποιεῖσθαι τὴν ἐπίθεσιν. διὸ καὶ τοὺς Ἀργοναύτας
 ἀπὸ τῆς σκοπῆς καταμαθόντας τὸ πῦρ, καὶ νομίσαντας
 συντετελέσθαι τὴν ἀναίρεσιν τοῦ βασιλέως, ὁρμή- 20
 σαι δρόμῳ πρὸς τὴν πόλιν, παρεισελθόντας δ' ἐντὸς
 τοῦ τείχους ἐσπασμένοις τοῖς ξίφεσιν εἰς τὰ βασί-
 λεια καταντῆσαι καὶ τοὺς ἐναντιουμένους τῶν φυ-
 λάκων ἀνελεῖν. τὰς δὲ τοῦ Πελίου θυγατέρας ἄρτι
 καταβεβηκυίας ἀπὸ τοῦ τέγους πρὸς τὴν καθεψῆσιν, 25
 καὶ παραδόξως ἐν τοῖς βασιλείοις ἰδούσας τὸν τε
 Ἰάσονα καὶ τοὺς ἀριστεῖς, περιαλγεῖς ἐπὶ τῇ συμ- 296
 φορᾷ γενέσθαι· οὔτε γὰρ ἀμύνασθαι τὴν Μήδειαν

6 ἐπαγγελίας] πράξεως CF   11 τὴν om. D
 19 νομίσαντας] νοήσαντας f.   23 καταντῆσαι καὶ om. II.

εἶχον ἐξουσίαν οὔτε τὸ πραχθὲν αὐταῖς μύσος δι'
 ἀπάτην διορθώσασθαι. διόπερ ταύτας μὲν ὁρμηῆσαι 5
 λέγεται στερίσκειν αὐτάς τοῦ ζῆν, τὸν δ' Ἰάσονα
 κατελεήσαντα τὰ πάθη παρακατασχεῖν αὐτάς, καὶ
 5 θαρρεῖν παρακαλέσαντα δεικνύειν ὥς ἐκ κακίας μὲν
 οὐδὲν ἥμαρτον, ἀκουσίως δὲ δι' ἀπάτην ἡτύχησαν.
 καθόλου δὲ πᾶσι τοῖς συγγενέσιν ἐπαγγειλάμενον 53
 ἐπιεικῶς καὶ μεγαλοψύχως προσενηχθήσεσθαι, συν-
 αραγεῖν εἰς ἐκκλησίαν τὰ πλήθη. ἀπολογησάμενον
 10 δὲ περὶ τῶν πεπραγμένων, καὶ διδάξαντα διότι τοὺς
 προαδικήσαντας ἡμύνατο, τιμωρίαν ἐλάττονα λαβὼν
 ὢν αὐτὸς πέπονθεν, Ἀκάστῳ μὲν τῷ Πελίου τὴν
 πατρῴαν βασιλείαν παραδοῦναι, τῶν δὲ τοῦ βασι-
 λέως θυγατέρων ἀξιῶσαι αὐτὸν φροντίδα ποιήσα-
 15 σθαι. καὶ πέρας συντελέσαι τὴν ὑπόσχεσιν αὐτόν 2
 φασι μετὰ τινα χρόνον συνοικίσαντα πάσας τοῖς
 ἐπιφανεστάτοις. Ἀλκίηστιν μὲν γὰρ τὴν πρεσβυτάτην
 ἐκδοῦναι πρὸς γάμον Ἀδμήτῳ τῷ Φέρητος Θετταλῷ,
 Ἀμφινόμην δὲ Ἀνδραίμονι Λεοντέως ἀδελφῷ, Εὐ-
 20 ἰδνὴν δὲ Κάνῃ τῷ Κεφάλου, Φωκέων τότε βασι-
 λεύοντι. ταῦτα μὲν αὐτὸν ὕστερον πρᾶξαι, τότε
 δὲ μετὰ τῶν ἀριστέων εἰς Ἰσθμὸν τὸν ἐν Πελοπον-
 νήσῳ πλεύσαντα θυσίαν ἐπιτελέσαι τῷ Ποσειδῶνι
 καὶ καθιερωῶσαι τὴν Ἀργῶ τῷ Θεῷ. ἀποδοχῆς δὲ 3
 25 μεγάλης τυγχάνοντα παρὰ τῷ βασιλεῖ τῶν Κοριν-

1 ἔχειν Π   8 μεγαλοπρεπῶς Π   10 δείξαντα D
 11 τιμωρίαν] διατιμωρίαν D   12 ἐκάστῳ DF (c. 55, 2)
 14 ἀξιῶσαι αὐτόν D, ἀξίως ἑαυτὸν Π   20 Κάνῃ τῷ] καὶ
 νιτῳ D, κατατάωνει CEG² Φωκέων] Φυλακέων AB   21 ὕστε-
 ρον αὐτόν vulg.   22 ἐν] ἐπὶ D.

καὶ πᾶσαν ἐπελθεῖν τὴν οἰκουμένην εὐεργετοῦντα
 τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων· ἀνθ' ὧν τυχεῖν αὐτὸν
 συμφωνουμένης ἀθανασίας. τοὺς δὲ ποιητὰς διὰ
 τὴν συνήθη τερατολογίαν μυθολογῆσαι· μόνον τὸν
 5 Ἡρακλέα καὶ γυμνὸν ὄπλων τελέσαι τοὺς τεθρυλη-
 μένους ἄθλους.

Ἀλλὰ περὶ μὲν τοῦ θεοῦ τούτου τὰ μυθολο- 54
 γούμενα πάντα διήλθομεν, νυνὶ δὲ προσθετέον ἡμῖν
 καὶ ὑπὲρ Ἰάσονος τὸν ὑπολειπόμενον λόγον. φασὶ
 10 γὰρ αὐτὸν ἐν Κορίνθῳ κατοικοῦντα καὶ συμβιώσαντα
 δεκαετῇ χρόνον Μηδεῖα γεννῆσαι παῖδας ἕξ αὐτῆς,
 τοὺς μὲν πρεσβυτάτους δύο διδύμους Θετταλὸν τε
 καὶ Ἀλκιμένην, τὸν δὲ τρίτον πολὺ νεώτερον τού-
 των Τίσανδρον. τοῦτον μὲν οὖν τὸν χρόνον ἴστο- 2
 15 ροῦσιν ἀποδοχῆς ἀξιωθῆναι τὴν Μήδειαν ὑπὸ τοῦ
 ἀνδρὸς διὰ τὸ μὴ μόνον κάλλει διαφέρειν αὐτήν,
 ἀλλὰ καὶ σωφροσύνῃ καὶ ταῖς ἄλλαις ἀρεταῖς κεκο-
 σμῆσθαι· μετὰ δὲ ταῦτα αἰὲ μᾶλλον τοῦ χρόνου
 τὴν φυσικὴν εὐπρέπειαν ἀφαιρουμένου, λέγεται τὸν
 20 Ἰάσονα Γλαύκης ἐρασθέντα τῆς Κρέοντος θυγατρὸς
 μνηστεύσαι τὴν παρθένον. συγκαταθεμένου δὲ τοῦ 3
 πατρὸς καὶ τάξαντος ἡμέραν τοῖς γάμοις, τὸ μὲν
 πρῶτον ἐπιβαλέσθαι φασὶν αὐτὸν πείθειν τὴν Μή-
 δειαν ἐκουσίως παραχωρῆσαι τῆς συμβιώσεως· βού-
 25 λεσθαι γὰρ αὐτὸν γαμεῖν οὐκ ἀποδοκιμάσαντα τὴν
 πρὸς αὐτὴν ὁμιλίαν, ἀλλὰ τοῖς τέκνοις σπεύδοντα

9 καὶ om. vulg. ἀπολειπόμενον II 21 μνηστεύσα-
 σθαι D 25 αὐτὸν scripsi, αὐτὴν codices, ἄλλην Dindorf;
 an Γλαύκην mavis? ἀποδοκιμάζοντα II 26 ἀλλὰ Dind.,
 ἀλλὰ καὶ cod.

4 συγγενῇ τὸν τοῦ βασιλέως οἶκον ποιῆσαι. ἀγανα-
 κτούσης δὲ τῆς γυναικὸς καὶ θεοὺς μαρτυρομένης
 τοὺς ἐπόπτας γενομένους τῶν ὄρκων, φασὶ τὸν 298
 Ἰάσονα καταφρονήσαντα τῶν ὄρκων γῆμαι τὴν τοῦ
 5 βασιλέως θυγατέρα. τὴν δὲ Μήδειαν ἐξελαίνομένην 5
 ἐκ τῆς πόλεως, καὶ μίαν ἡμέραν παρὰ τοῦ Κρέοντος
 λαβοῦσαν εἰς τὴν τῆς φυγῆς παρασκευήν, εἰς μὲν
 τὰ βασίλεια νυκτὸς εἰσελθεῖν ἀλλοιώσασαν τοῖς
 φαρμάκοις τὴν αὐτῆς ὄψιν, καὶ τὴν οἰκίαν ὑφάψαι,
 ῥίξιόν τι προσθεῖσαν, εὐρημένον μὲν ὑπὸ Κίρκης 10
 τῆς ἀδελφῆς, δύναμιν δ' ἔχον, ἐπὶν ἐξαφθῇ, δυσ-
 κατάσβεστον. ἄφνω δὲ φλεγομένων τῶν βασιλείων,
 τὸν μὲν Ἰάσονα ταχέως ἐκπηδῆσαι, τὴν δὲ Γλαύκην
 καὶ τὸν Κρέοντα τοῦ πυρὸς περικαταλαβόντος δια-
 6 φθαρῆναι. τινὲς δὲ τῶν συγγραφέων φασὶ τοὺς μὲν 15
 υἱοὺς τῆς Μηδείας δῶρα κομίσαι τῇ νύμφῃ φαρμά-
 κοις κεχριμένα, τὴν δὲ Γλαύκην δεξαμένην καὶ τῷ
 σώματι περιθεμένην αὐτὴν τε συμφορᾷ περιπεσεῖν
 καὶ τὸν πατέρα βοηθοῦντα καὶ τοῦ σώματος ἀψά-
 7 μενον τελευτῆσαι. τὴν δὲ Μήδειαν ἐπιτυχοῦσαν 20
 τοῖς πρώτοις ἐγχειρήμασιν οὐκ ἀποστῆναι τῆς Ἰάσο-
 νος τιμωρίας. ἐπὶ τοσοῦτο γὰρ προελθεῖν αὐτὴν
 ὀργῆς ἅμα καὶ ζηλοτυπίας, ἔτι δ' ὠμότητος, ὥστ'
 ἐπεὶ διέφυγε τὸν μετὰ τῆς νύμφης κίνδυνον, τῇ
 σφαγῇ τῶν κοινῶν τέκνων ἐμβαλεῖν αὐτὸν εἰς τὰς 25
 μεγίστας συμφοράς· πλὴν γὰρ ἐνὸς τοῦ διαφυγόντος
 τοὺς ἄλλους υἱοὺς ἀποσφάζει [καὶ τὰ σώματα τοῦ-

1 τοῦ om. vulg. 4 τῶν ὄρκων om. vulg. 6 παρὰ]
 ἀπὸ II 20 ἀποτυχοῦσαν Dind. 24 ἐξέφυγε II 27 καὶ
 τὰ — θάψαι delevi (c. 55, 1).

των ἐν τῷ τῆς Ἥρας τεμένει θάψαι] καὶ μετὰ τῶν
πιστοτάτων θεραπαινίδων ἔτι νυκτὸς μέσης φυγεῖν
ἐκ τῆς Κορίνθου, καὶ διεκπεσεῖν εἰς Θήβας πρὸς
Ἡρακλέα· τοῦτον γὰρ μεσίτην γεγονότα τῶν ὁμολο-
5 γιῶν ἐν Κόλχοις ἐπηγγέλλαι βοηθήσειν αὐτῇ παρα-
σπονδουμένῃ. ἐν τοσοῦτῳ δὲ τὸν μὲν Ἰάσονα στερε- 55
θέντα τέκνων καὶ γυναικὸς δόξαι πᾶσι δίκαια
πεπονθέναι· διὸ καὶ μὴ δυνάμενον ἐνεγκεῖν τὸ μέ-
γεθος τῆς συμφορᾶς ἐκ τοῦ ζῆν ἑαυτὸν μεταστῆσαι.
10 τοὺς δὲ Κορινθίους ἐκπεπλήχθαι μὲν τὴν δεινότητα
τῆς περιπετείας, μάλιστα δ' ἀπορεῖν περὶ τῆς ταφῆς
τῶν παίδων. διόπερ ἀποστείλάντων αὐτῶν Πυθῶδε
τοὺς ἐπερωτήσοντας τὸν θεὸν ὅπως χρηστέον ἐστὶ
τοῖς σώμασι τῶν παίδων, προστάξαι τὴν Πυθίαν
15 ἐν τῷ τεμένει τῆς Ἥρας αὐτοὺς θάψαι καὶ τιμῶν
ἥρωικῶν αὐτοὺς ἀξιοῦν. ποιησάντων δὲ τῶν Κοριν- 2
θίων τὸ προσταχθέν, φασὶ Θετταλὸν μὲν τὸν δια-
φυγόντα τὸν ἀπὸ τῆς μητρὸς φόνον ἐν Κορίνθῳ
299 τραφέντα μετὰ ταῦτα ἐπανελθεῖν εἰς Ἰωλκόν, οὗσαν
20 Ἰάσονος πατρίδα· ἐν ἣ καταλαβόντα προσφάτως
"Ακαστον τὸν Πελίου τετελευτηκότα παραλαβεῖν κατὰ
γένος προσήκουσαν τὴν βασιλείαν, καὶ τοὺς ὑφ'
ἑαυτὸν τεταγμένους ἀφ' ἑαυτοῦ προσαγορεῦσαι Θετ-
ταλοὺς. οὐκ ἄγνωσθαι δὲ διότι περὶ τῆς τῶν Θετταλῶν 3
25 προσηγορίας οὐ ταύτην μόνην τὴν ἱστορίαν, ἀλλὰ
καὶ διαφώνους ἑτέρας παραδεδύσθαι συμβέβηκε,
περὶ ὧν ἐν οἰκαιοτέροις μνησθησόμεθα καιροῖς. τὴν 4

2 νυκτὸς μέσης] πολλῆς νυκτὸς οὔσης CF 13 ὅπως]
πῶς II ἐστὶ om. CF 21 αἰκαστον D 22 τὴν om. D;
f. ante κατὰ ponendum 26 παραγενέσθαι D.

δ' οὖν Μῆδειαν ἐν Θήβαις φασὶ καταλαβοῦσαν
 Ἡρακλέα μανικῶ πάθει συνεχόμενον καὶ τοὺς υἱοὺς
 ἀπεκταγκότα, φαρμάκοις αὐτὸν ἰάσασθαι. τοῦ δ'
 Εὐρυσθέως ἐπικειμένου τοῖς προστάγμασιν, ἀπο-
 γνοῦσαν τὴν κατὰ τὸ παρὸν ἐκ τούτου βοήθειαν ⁵
 καταφυγεῖν εἰς Ἀθήνας πρὸς Αἰγέα τὸν Πανδίουτος.
⁵ ἐνταῦθα δ' οἱ μὲν φασιν αὐτὴν Αἰγεῖ συνοικῆσασαν
 γεννῆσαι Μῆδον τὸν ὕστερον Μηδίας βασιλεύσαντα,
 τινὲς δ' ἰστοροῦσιν ὑφ' Ἰππότου τοῦ Κρέοντος ἐξαι-
 τουμένην τυχεῖν κρίσεως καὶ τῶν ἐγκλημάτων ἀπο- ¹⁰
⁶ λυθῆναι. μετὰ δὲ ταῦτα Θησέως ἐπανελθόντος ἐκ
 Τροιζῆνος εἰς τὰς Ἀθήνας, ἐγκληθεῖσαν ἐπὶ φαρ-
 μακείᾳ φυγεῖν ἐκ τῆς πόλεως· δόντος δ' Αἰγέως
 τοὺς παραπέμψοντας εἰς ἣν βούλοιτο χώραν, εἰς
⁷ τὴν Φοινίκην κομισθῆναι. ἐντεῦθεν δ' εἰς τοὺς ¹⁵
 ἄνω τόπους τῆς Ἀσίας ἀναβᾶσαν συνοικῆσαι τι-
 νὶ τῶν ἐπιφανῶν βασιλέων, ἐξ οὗ γεννῆσαι παῖδα
 Μῆδον· καὶ τὸν παῖδα μετὰ τὴν τοῦ πατρὸς τελευ-
 τὴν διαδεξάμενον τὴν βασιλείαν θαυμασθῆναί τε
 κατὰ τὴν ἀνδρείαν καὶ τοὺς λαοὺς ἀφ' ἑαυτοῦ ²⁰
 Μῆδους ὀνομάσαι.

⁵⁶ Καθόλου δὲ διὰ τὴν τῶν τραγῳδῶν τερατείαν
 ποικίλῃ τις [διάθεσις] καὶ διάφορος ἱστορία περὶ
 Μηδείας ἐξηγήνεται, καὶ τινες χαρίζεσθαι βουλό-
 μενοι τοῖς Ἀθηναίοις φασὶν αὐτὴν ἀναλαβοῦσαν ²⁵
 τὸν ἐξ Αἰγέως Μῆδον εἰς Κόλχους διασωθῆναι·
 κατὰ δὲ τοῦτον τὸν χρόνον Αἰήτην ἐκ τῆς βασιλείας

3 ἀπεκτακότα C   10 κρίσεως τυχεῖν vulg.   13 δ'
 om. vulg.   18 τὸν Bekker, τὸν μὲν cod.   20 λαοὺς]
 ἄλλους codices   23 διάθεσις om. CF.

ὑπὸ τὰδελφοῦ Πέρσου βιαίως ἐκπεπτωκότα τὴν ἀρχὴν
 ἀνακτήσασθαι, Μῆδον τοῦ Μηδείας ἀνελόντος τὸν
 Πέρσῃ· μετὰ δὲ ταῦτα δυνάμεως ἐγκρατῇ γενό-
 5 μενον τὸν Μῆδον πολλὴν ἐπελθεῖν τῆς ὑπὲρ τὸν
 δῖαν προσαγορευθεῖσαν. ἀλλὰ γὰρ τὸ πάσας τὰς 2
 ἀποφάσεις τῶν περὶ τῆς Μηδείας μυθολογησάντων
 300 ἀναγράφειν οὐκ ἀναγκαῖον ἅμα καὶ μακρὸν εἶναι
 κρίνοντες τὰ καταλειπόμενα τῆς περὶ τῶν Ἀργοναυ-
 10 τῶν ἱστορίας προσθήσομεν. οὐκ ὀλίγοι γὰρ τῶν τε 3
 ἀρχαίων συγγραφέων καὶ τῶν μεταγενεστέρων, ὧν
 ἐστὶ καὶ Τίμαιος, φασὶ τοὺς Ἀργοναύτας μετὰ τὴν
 τοῦ δέρου ἀρπαγὴν πυθομένους ὑπ' Αἰήτου προ-
 κατελλήφθαι νανσὶ τὸ στόμα τοῦ Πόντου, πρᾶξιν
 15 ἐπιτελέσασθαι παράδοξον καὶ μνήμης ἀξίαν. ἀνα-
 πλεύσαντας γὰρ αὐτοὺς διὰ τοῦ Τανάιδος ποταμοῦ
 ἐπὶ τὰς πηγάς, καὶ κατὰ τόπον τινὰ τὴν ναῦν διελ-
 κύσαντας, καθ' ἑτέρου πάλιν ποταμοῦ τὴν φύσιν
 ἔχοντος εἰς τὸν ὠκεανὸν καταπλεῦσαι πρὸς τὴν
 20 θάλατταν, ἀπὸ δὲ τῶν ἄρκτων ἐπὶ τὴν δύσιν κοι-
 σθῆναι τὴν γῆν ἔχοντας ἐξ εὐωνύμων, καὶ πλησίον
 γινομένους Γαδείρων εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς θάλατταν
 εἰσπλεῦσαι. ἀποδείξεις δὲ τούτων φέρουσι, δεικνύν- 4
 τες τοὺς παρὰ τὸν ὠκεανὸν κατοικοῦντας Κελτοὺς
 25 σεβομένους μάλιστα τῶν θεῶν τοὺς Διοσκόρους·
 παραδόσιμον γὰρ αὐτοὺς ἔχειν ἐκ παλαιῶν χρόνων
 τὴν τούτων τῶν θεῶν παρουσίαν ἐκ τοῦ ὠκεανοῦ

6 προσαγ. Μηδῖαν vulg. 8 ἅμα] ἀλλὰ CF εἶναι]
 ἢ add. D 9 περὶ τῆς D 13 δέραςτος II 17 κατὰ om. II
 22 γενομένους vulg. 26 ἔχειν αὐτοὺς vulg.

γεγεννημένην. εἶναι δὲ καὶ τὴν παρὰ τὸν ὠκεανὸν
 χώραν οὐκ ὀλίγας ἔχουσιν προσηγορίας ἀπὸ τε τῶν
 5 Ἀργοναυτῶν καὶ τῶν Διοσκόρων. παραπλησίως δὲ
 καὶ τὴν ἐντὸς Γαδεΐρων ἡπειρον ἔχειν ἐμφανῆ σημεῖα
 τῆς τούτων ἀνακομιδῆς. περὶ μὲν γὰρ τὴν Τυρρη- 5
 νίαν καταπλεύσαντας αὐτοὺς εἰς νῆσον τὴν ὀνομα-
 ζομένην Αἰθάλειαν τὸν ἐν αὐτῇ λιμένα, κάλλιστον
 ὄντα τῶν ἐν ἐκείνοις τοῖς τόποις, Ἀργῶν ἀπὸ τῆς
 νεῶς προσαγορεῦσαι, καὶ μέχρι τῶνδε τῶν χρόνων
 6 διαμένειν αὐτοῦ τὴν προσηγορίαν. παραπλησίως 10
 δὲ τοῖς εἰρημένοις κατὰ μὲν τὴν Τυρρηνίαν ἀπὸ
 σταδίων ὀκτακοσίων τῆς Ῥώμης ὀνομάσαι λιμένα
 Τελαμῶνα, κατὰ δὲ Φορμίας τῆς Ἰταλίας Αἰήτην
 τὸν νῦν Καϊήτην προσαγορευόμενον. πρὸς δὲ τού-
 τοις ὑπ' ἀνέμων αὐτοὺς ἐκριφέντας εἰς τὰς Σύρτους, 15
 καὶ μαθόντας παρὰ Τρίτωνος τοῦ τότε βασιλεύοντος
 τῆς Αἰβύης τὴν ιδιότητα τῆς θαλάττης, καὶ τὸν κίν-
 δυνον ἐκφθγόντας, δωρήσασθαι χαλκοῦν τρίποδα
 τὸν ἀρχαίοις μὲν κεχαραγμένον γράμμασι, μέχρι δὲ
 τῶν νεωτέρων χρόνων διαμείναντα παρὰ τοῖς Εὐ- 20
 7 εσπερίταις. οὐ παραλείπτεον δ' ἡμῖν ἀνεξέλεγκτον
 τὴν ἱστορίαν τῶν ἀποφνηαμένων τοὺς Ἀργοναύτας
 ἀνὰ τὸν Ἰστρον πλεύσαντας μέχρι τῶν πηγῶν κατ-
 ενεχθῆναι διὰ τῆς ἀντιπροσώπου ῥύσεως πρὸς τὸν
 8 Ἀδριατικὸν κόλπον. τούτους γὰρ ὁ χρόνος ἤλεγξεν 25
 ὑπολαβόντας τὸν ἐν τῷ Πόντῳ πλείοσι στόμασιν 301
 ἐξερευγόμενον Ἰστρον καὶ τὸν εἰς τὸν Ἀδρίαν ἐκ-

7 Αἰθαλίαν CD

8 τοῖς om. D

14 καϊήτην D

20 Εὐεσπερίταις D, ἐν Ἐσπερίταις C, Ἐσπερίταις F (c. 27, 2)

24 ῥύσεως G, φύσεως cet.

βάλλοντα τὴν ῥύσιν ἔχειν ἀπὸ τῶν αὐτῶν τόπων.
 Ῥωμαίων γὰρ καταπολεμησάντων τὸ τῶν Ἰστρον
 ἔθνος, εὐρέθη τὰς πηγὰς ἔχων ὁ ποταμὸς ἀπὸ τετ-
 ταρακόντα σταδίων τῆς θαλάττης. ἀλλὰ γὰρ τοῖς
 5 συγγραφεῦσιν αἰτίαν τῆς πλάνης φασὶ γενέσθαι τὴν
 ὁμωνυμίαν τῶν ποταμῶν.

Ἡμῖν δ' ἀρκούντως ἐξειργασμένοις τὴν περὶ τῶν
 Ἀργοναυτῶν ἱστορίαν καὶ τὰ ὑφ' Ἡρακλέους πρα- 57
 χθέντα οἰκεῖον ἂν εἴη κατὰ τὴν γενομένην ἐπαγ-
 10 γελίαν ἀναγράφαι τὰς τῶν νῆδων αὐτοῦ πράξεις.
 μετὰ τὴν Ἡρακλέους τοίνυν ἀποθέωσιν οἱ παῖδες
 αὐτοῦ κατῴκουν ἐν Τραχίνι παρὰ Κήνκι τῷ βασιλεῖ. 2
 μετὰ δὲ ταῦτα Ἰλλου καὶ τινων ἐτέρων ἀνδρωθέν-
 των, Εὐρυσθεὺς φοβηθεὶς μὴ πάντων ἐνηλίκων
 15 γενομένων ἐκπέσῃ τῆς ἐν Μυκῆναις βασιλείας, ἔγνω
 τοὺς Ἡρακλείδας ἐξ ὅλης τῆς Ἑλλάδος φυγαδεῦσαι.
 διὸ Κήνκι μὲν τῷ βασιλεῖ προηγόρευσε τοὺς τε
 Ἡρακλείδας καὶ τοὺς Λικυμνίου παῖδας ἐκβαλεῖν, 3
 ἔτι δὲ Ἰόλαον καὶ τὸ σύστημα τῶν Ἀρκάδων τῶν
 20 Ἡρακλεῖ συνεστρατευκότων, ἣ ταῦτα μὴ ποιοῦντα
 πόλεμον ἀναδέξασθαι. οἱ δ' Ἡρακλεῖδαι καὶ οἱ μετ'
 αὐτῶν θεωροῦντες αὐτοὺς οὐκ ἀξιωμαχοὺς ὄντας 4
 Εὐρυσθεῖ πολεμεῖν, ἔγνωσαν ἐκουσίως φεύγειν ἐκ
 τῆς Τραχίνος· ἐπιόντες δὲ τῶν ἄλλων πόλεων τὰς
 25 ἀξιολογωτάτας ἐδέοντο δέξασθαι σφᾶς αὐτοὺς συν-
 οίκους. μηδεμιᾶς δὲ τολμώσης ὑποδέξασθαι, μόνοι
 τῶν ἄλλων Ἀθηναῖοι διὰ τὴν ἔμφυτον παρ' αὐτοῖς

4 τετταρακοσίων Reiske 5 αἰτίαν . . φασὶ om. D 10
 αὐτοῦ om. H 11 μετὰ] δὲ add. D 25 ἀξιολογωτάτους D
 δέξασθαι] παραδέξασθαι C 27 παρ' om. GE.

ἐπιείκειαν προσεδέξαντο τοὺς Ἡρακλείδας· κατῴκισαν
 δὲ αὐτοὺς μετὰ τῶν συμφυγόντων εἰς Τρικόρουθον
 πόλιν, ἣτις ἐστὶ μία τῆς ὀνομαζομένης τετραπόλεως.
 5 μετὰ δὲ τινὰ χρόνον ἀπάντων τῶν Ἡρακλέους παί-
 δων ἡνδρωμένων, καὶ φρονήματος ἐμφυομένου τοῖς 5
 νεανίσκοις διὰ τὴν ἀφ' Ἡρακλέους δόξαν, ὑφορώ-
 μενος αὐτῶν τὴν αὔξησιν Εὐρυσθέους ἐστράτευσεν
 6 ἐπ' αὐτοὺς μετὰ πολλῆς δυνάμεως. οἱ δ' Ἡρακλεΐ-
 δαι, βοηθούντων αὐτοῖς τῶν Ἀθηναίων, προστησά-
 μενοι τὸν Ἡρακλέους ἀδελφιδοῦν Ἰόλαον, καὶ τούτῳ 10
 τε καὶ Θησεῖ καὶ Ὑλλῳ τὴν στρατηγίαν παραδόντες,
 ἐνίκησαν παρατάξει τὸν Εὐρυσθέα. κατὰ δὲ τὴν
 μάχην πλείστοι μὲν τῶν μετ' Εὐρυσθέως κατεκόπη-
 σαν, αὐτὸς δ' ὁ Εὐρυσθέης, τοῦ ἄρματος κατὰ τὴν 302
 φυγὴν συντριβέντος, ὑπὸ Ὑλλου τοῦ Ἡρακλέους 15
 ἀνῆρέθη· ὁμοίως δὲ καὶ οἱ υἱοὶ τοῦ Εὐρυσθέως
 58 πάντες κατὰ τὴν μάχην ἐτελεύτησαν. μετὰ δὲ ταῦτα
 οἱ μὲν Ἡρακλεΐδαι πάντες περιβοήτῳ μάχῃ νενικη-
 κότες τὸν Εὐρυσθέα, καὶ διὰ τὴν εὐημερίαν συμ-
 μάχων εὐπορήσαντες, ἐστράτευσαν ἐπὶ τὴν Πελο- 20
 2 πόνησον Ὑλλου στρατηγοῦντος. Ἀτρεὺς δὲ μετὰ
 τὴν Εὐρυσθέως τελευτὴν καταλαβόμενος τὴν ἐν
 Μυκῆναις βασιλείαν, καὶ προσλαβόμενος συμμάχους
 Τεγεάτας καὶ τινας ἄλλους, ἀπήντησε τοῖς Ἡρακλεΐ-
 3 δαις. κατὰ δὲ τὸν Ἰσθμὸν τῶν στρατοπέδων ἄθροι- 25
 σθέντων, Ὑλλος μὲν ὁ Ἡρακλέους εἰς μονομαχίαν
 προεκαλέσατο τῶν πολεμίων τὸν βουλόμενον, ὁμο-
 λογίας θέμενος τοιαύτας, εἰ μὲν Ὑλλος νικήσῃ τὸν

2 Τρικόρουθον D, Τρικόρυνθον CF 3 πόλιν om. CF
 11 τε om. D 14 ὁ om. vulg. 28 νικήσει codices.

ἀντιταχθέντα, παραλαβεῖν Ἡρακλείδας τὴν Εὐρου-
 σθέως βασιλείαν, εἰ δ' ἄλλος λειψθείη, μὴ κατιέναι
 τοὺς Ἡρακλείδας εἰς Πελοπόννησον ἐντὸς ἐτῶν
 πεντήκοντα. καταβάντος δ' εἰς τὴν προῆλθον Ἐχέ- 4
 5 μου τοῦ βασιλέως τῶν Τεγεατῶν, καὶ τῆς μονο-
 μαχίας γενομένης, ὁ μὲν ἄλλος ἀνηρέθη, οἱ δ'
 Ἡρακλείδαι κατὰ τὰς ὁμολογίας ἀπέστησαν τῆς
 καθόδου καὶ τὴν εἰς Τρικόρουθον ἐπάνοδον ἐποιή-
 σαντο. μετὰ δέ τινας χρόνους Δικύμνιος μὲν μετὰ 5
 10 τῶν παίδων καὶ Τληπόλεμον τοῦ Ἡρακλέους, ἐκου-
 σίως τῶν Ἀργείων αὐτοὺς προσδεξαμένων, ἐν Ἀργεὶ
 κατῴκησαν, οἱ δ' ἄλλοι πάντες ἐν Τρικορούθῳ [κατ-
 ῴκησαν]. ὥς δ' ὁ πεντηκονταετής χρόνος διηλθε,
 κατῆλθον εἰς Πελοπόννησον. ὧν τὰς πράξεις ἀνα-
 15 γράφομεν, ὅταν εἰς ἐκείνους τοὺς χρόνους παρα-
 γενηθῶμεν. Ἀλκμήνη δ' εἰς Θήβας καταντήσασα, 6
 καὶ μετὰ ταῦτ' ἄφαντος γενομένη, τιμῶν ἰσοθῶν
 ἔτυχε παρὰ τοῖς Θηβαίοις. τοὺς δ' ἄλλους Ἡρακλεί-
 δας φασὶν ἐλθόντας παρ' Αἰγίμιον τὸν Δώρου τὴν
 20 πατρίαν τῆς χώρας παρακαταθήκην ἀπαιτήσαντας
 μετὰ Δωριέων κατοικῆσαι. Τληπόλεμον δὲ τὸν 7
 Ἡρακλέους ἐν Ἀργεὶ κατοικοῦντα λέγουσιν ἀνελεῖν
 Δικύμνιον τὸν Ἡλεκτρύωνος ἐρίσαντα περὶ τινῶν,
 διὰ δὲ τὸν φόνον τοῦτον ἐξ Ἀργεὺς φυρόντα εἰς
 25 Ῥόδον μετοικῆσαι. τὴν δὲ νῆσον ταύτην τότε κατ-
 ῴκουσαν Ἕλληνες οἱ ὑπὸ Τριόπα τοῦ Φόρβαντος κατ-
 οικισθέντες. τὸν δ' οὖν Τληπόλεμον κοινῇ μετὰ 8

8 Τρικόρουθον CDF 12 Τρικορούνθῳ CDF κατ-
 ῴκησαν delevi, κατοικῆσαντες II 13 δ' om. vulg. 25 με-
 τοικῆσαι Hertlein, κατοικῆσαι libri.

τῶν ἐγχωρίων τριμερῇ ποιῆσαι τὴν Ῥόδον, καὶ τρεῖς
 ἐν αὐτῇ καταστῆσαι πόλεις, Αἰνδον, Ἰήλυσον, Κά- 303
 μειρον· βασιλεῦσαι δ' αὐτὸν πάντων τῶν Ῥοδίων
 διὰ τὴν τοῦ πατρὸς Ἡρακλέους δόξαν, καὶ κατὰ
 τοὺς ὕστερον χρόνους μετ' Ἀγαμέμνονος ἐπὶ τὴν 5
 Τροίαν στρατεῦσαι.

- 59 Ἐπεὶ δὲ περὶ Ἡρακλέους καὶ τῶν ἀπογόνων
 αὐτοῦ διήλθομεν, οἰκεῖον ἂν εἴη περὶ Θησεῶς εἰπεῖν
 διὰ τὸ τοῦτον ξηλωτὴν γενέσθαι τῶν Ἡρακλέους
 ἄθλων. Θησεὺς τοίνυν γεγονὼς Αἰθρας τῆς Πιτ- 10
 θέως καὶ Ποσειδῶνος, τραφεὶς ἐν Τροιζῆνι παρὰ
 Πιτθεὶ τῷ μητροπάτορι, καὶ τὰ μυθολογούμενα
 σύμβολα ἀνηρημένος τὰ ὑπὸ Αἰγέως ὑπό τιμι πέτρα
 τεθειμένα, κατήντησεν εἰς τὰς Ἀθήνας. διεξιὼν δ',
 ὥς φασι, τὴν παραθαλάττιον, καὶ ξηλωτὴς ὢν τῆς 15
 Ἡρακλέους ἀρετῆς, ἐπεβάλετο τελεῖν ἄθλους περι-
 2 ἔχοντας ἀποδοχὴν τε καὶ δόξαν. πρῶτον μὲν οὖν
 ἀνείλε τὸν ὀνομαζόμενον Κοριννήτην, χρώμενον τῇ
 προσαγορευομένῃ κορύνῃ, ὅπερ ἦν ὄπλον ἀμυντή-
 ριον, καὶ τοὺς παριόντας ἀποκτείνοντα, δεύτερον 20
 3 δὲ τὸν ἐν Ἰσθμῷ κατοικοῦντα Σίνιν. οὗτος γὰρ
 δύο πίτυς κάμπτων, καὶ πρὸς ἑκατέραν τὸν ἕνα
 βραχίονα προσδεσμεύων, ἄφνω τὰς πίτυς ἠφίει·
 διόπερ τῶν σωμάτων διὰ τὴν βίαν ἀποσπωμένων
 συνέβαινε τοὺς ἀτυχοῦντας μετὰ μεγάλης τιμωρίας 25
 4 τελευτᾶν. τρίτον δὲ τὴν ἐν Κρομμυῶνι ὑπάρχουσαν
 ὕν ἀγρίαν, διαφέρουσαν ἀλκῇ τε καὶ μεγέθει καὶ

2 ἡλυσόν D κάμρον codices 3 βασιλεύειν D
 13 τινι] τῇ D 21 σίνιν DF 23 ἀφίει D 25 ται-
 πωρίας, conicio 27 ὕν ὑπάρχουσαν ἀγρίαν καὶ διαφ. D.

πολλοὺς ἀνθρώπους ἀναιροῦσαν, ἀπέκτεινεν. ἐκόλασε
 δὲ καὶ Σκείρωννα τὸν οἰκοῦντα τῆς Μεγαρίδος τὰς
 ὀνομαζομένας ἀπ' ἐκείνου Σκειρωνίδας πέτρας· οὗτος
 γὰρ εἰώθει τοὺς παριόντας ἀναγκάζειν· ἀπονίπτειν
 5 ἑαυτὸν ἐπὶ τινος ἀποκρήμνου τόπου, λακτίσματι δ'
 ἔφνω τύπτων περιεκύλιε κατὰ τῶν κρημνῶν εἰς
 θάλατταν κατὰ τὴν ὀνομαζομένην Χελώνην. ἀνείλε 5
 δὲ καὶ περὶ τὴν Ἑλευσίνα Κερκυόνα τὸν διαπα-
 λαίοντα τοῖς παριοῦσι καὶ τὸν ἡττηθέντα διαφθεί-
 10 ροντα. μετὰ δὲ ταῦτα τὸν ὀνομαζόμενον Προκρού-
 στην ἀπέκτεινε, τὸν οἰκοῦντα ἐν τῷ λεγομένῳ
 Κορυθαλλῷ τῆς Ἀττικῆς· οὗτος δὲ τοὺς παριόντας
 ὁδοιπόρους ἠνάγκαζεν ἐπὶ τινος κλίνης ἀναπίπτειν,
 καὶ τῶν μὲν μακροτέρων τὰ ὑπερέχοντα μέρη τοῦ
 15 σώματος ἀπέκοπτε, τῶν δ' ἐλαττόνων τοὺς πόδας
 προέκρουεν, ἅψ' οὐπερ Προκρούστης ὠνομάσθη.
 κατορθώσας δὲ τὰ προειρημένα κατήντησεν εἰς τὰς 6
 304 Ἀθήνας, καὶ τὸν Αἰγέα διὰ τῶν συμβόλων ἀνεγνώ-
 ρισε. μετὰ δὲ ταῦτα τὸν ἐν Μαραθῶνι ταῦρον, ὃν
 20 Ἡρακλῆς τελῶν ἄθλον ἐκ Κρήτης ἀπήγαγεν εἰς
 Πελοπόννησον, συμπλακεῖς καὶ κρατήσας τοῦ ζώου
 ἀπήγαγεν εἰς τὰς Ἀθήνας· τοῦτον δ' Αἰγεὺς παρα-
 λαβὼν ἔθυσεν Ἀπόλλωνι.

Λείπεται δ' ἡμῖν εἰπεῖν περὶ Μινωταύρου τοῦ 60
 25 ἀναιρεθέντος ὑπὸ Θησέως, ἵνα συντελέσωμεν τὰς
 τοῦ Θησέως πράξεις. ἀναγκαῖον δ' ἐστὶ προσανα-

3 ἀπ' ἐκείνου om. CF σκειρωνίδας II, σκειρωνίτι-
 δας D 4 γάρ] δ' II 14 προέκρουεν II 16 οὐπερ]
 οὐ conicio 22 κατήγαγεν II 25 ἵνα . . . πράξεις
 om. II

δραμόντας τοῖς χρόνοις τὰ συμπεπλεγμένα τούτοις διελθεῖν, ἵνα σαφῆς ἡ σύμπασα γένηται διήγησις.

- 2 Τέταμος ὁ Δῶρον τοῦ Ἑλλήνος τοῦ Δευκαλίωνος εἰς Κρήτην πλεύσας μετὰ Αἰολέων καὶ Πελασγῶν ἐβασίλευσε τῆς νήσου, γήμας δὲ τὴν 5 Κρηθείως θυγατέρα ἐγέννησεν Ἀστέριον. οὗ βασιλεύοντος ἐν Κρήτῃ Ζεὺς, ὥς φασιν, Εὐρώπην ἀρπάσας ἐκ Φοινίκης καὶ διακομίσας εἰς Κρήτην ἐπὶ ταύρου, μιγείς τρεῖς υἱοὺς ἐγέννησε, Μίνω καὶ 3 Ῥαδάμανθυν καὶ Σαρπηδόνα. μετὰ δὲ ταῦτα τὴν 10 Εὐρώπην Ἀστέριος ὁ βασιλεὺς τῆς Κρήτης ἐγήμεν· ἅπαις δ' ὦν τοὺς τοῦ Διὸς παῖδας υἱοποιησάμενος διαδόχους τῆς βασιλείας ἀπέλιπε. τούτων δὲ Ῥαδάμανθυς μὲν τοῖς Κρησὶν ἐνομοθέτησε, Μίνως δὲ διαδεξάμενος τὴν βασιλείαν καὶ γήμας Ἰώνην τὴν 15 Λυκτίου Λύκαστον ἐγέννησεν, ὃς διαδεξάμενος τὴν ἀρχὴν καὶ γήμας Ἰδὴν τὴν Κορύβαντος ἐγέννησε Μίνωα τὸν δεύτερον, ὃν τινες Διὸς υἱὸν ἀναγράφουσιν. οὗτος πρῶτος Ἑλλήνων ναυτικὴν δύναμιν 4 ἀξιόλογον συστησάμενος ἐθαλαττοκράτησε. γήμας 20 δὲ Πασιφάν τὴν Ἥλιον καὶ Κρήτης ἐγέννησε Δευκαλίωνα καὶ Κατρέα καὶ Ἀνδρόγεων καὶ Ἀριάδνην, καὶ ἕτερα τέκνα ἔσχε πλείονα νόθα. τῶν δὲ Μίνωος υἱῶν Ἀνδρόγεως μὲν εἰς τὰς Ἀθήνας κατήντησε Παναθηναίων συντελουμένων, Αἰγέως βασιλεύοντος, 25 ἐν δὲ τοῖς ἀγῶσι νικήσας τοὺς ἀθλητὰς ἅπαντας 5 συνήθης ἐγένετο τοῖς Πάλλαντος παισίν. ἐνταῦθα ὁ μὲν Αἰγεὺς ὑποπτεύσας τὴν Ἀνδρόγεω φιλίαν,

2 γένηται ante σαφῆς F   3 Τεύταμος F   7 ἐν] ἐν τῇ F . 23 νόθα om. II.

μήποθ' ὁ Μίνως βοηθήσας τοῖς υἱοῖς τοῦ Πάλλαν-
 τος ἀφέληται τὴν ἀρχήν, ἐπεβούλευσε τῷ Ἀνδρόγεω.
 βαδίζοντος οὖν αὐτοῦ εἰς τὰς Θήβας ἐπὶ τινα θεω-
 ρίαν, ἐδολοφόνησεν αὐτὸν διὰ τινων ἐγγύωρίων περὶ
 5 Οἰνόην τῆς Ἀττικῆς. Μίνως δὲ πνθόμενος τὴν 61
 κατὰ τὸν υἱὸν συμφοράν, ἤκεν εἰς τὰς Ἀθήνας
 δίκας αἰτῶν τοῦ Ἀνδρόγεω φόνου. οὐδενὸς δ' αὐτῷ
 προσέχοντος, πρὸς μὲν Ἀθηναίους πόλεμον συνε-
 στήσατο, ἀρὰς δὲ ἐποιήσατο τῷ Διὶ γενέσθαι κατὰ
 10 τὴν πόλιν τῶν Ἀθηναίων ἀνχμὸν καὶ λιμὸν. ταχὺ
 δὲ περὶ τὴν Ἀττικὴν καὶ τὴν Ἑλλάδα γενομένων
 305 ἀνχμῶν καὶ φθαρέντων τῶν καρπῶν, συνελθόντες
 οἱ τῶν πόλεων ἡγεμόνες ἐπηρώτησαν τὸν θεὸν πῶς
 ἂν δύναιτο τῶν κακῶν ἀπαλλαγῆναι. ὁ δ' ἔχρησεν
 15 ἐλθεῖν αὐτοὺς πρὸς Αἰακὸν τὸν Διὸς καὶ Αἰγίνης
 τῆς Ἀσωποῦ θυγατρὸς, καὶ κελεύειν ὑπὲρ αὐτῶν
 εὐχὰς ποιήσασθαι. ὧν πραξάντων τὸ προσταχθέν, 2
 ὁ μὲν Αἰακὸς ἐπετέλεσε τὰς εὐχὰς, καὶ ὁ ἀνχμὸς
 παρὰ μὲν τοῖς ἄλλοις Ἑλλησιν ἐπαύσατο, παρὰ δὲ
 20 τοῖς Ἀθηναίοις μόνοις διέμεινεν· οὗ δὴ χάριν
 ἠναγκάσθησαν οἱ Ἀθηναῖοι τὸν θεὸν ἐπερωτῆσαι
 περὶ τῆς τῶν κακῶν ἀπαλλαγῆς. εἰθ' ὁ μὲν θεὸς
 ἔχρησεν, ἔαν τοῦ Ἀνδρόγεω φόνου τῷ Μίνῳ δίκας
 δῶσιν ἅς ἂν ἐκεῖνος δικάσῃ· ὑπακουσάντων δὲ τῷ 3
 25 θεῷ τῶν Ἀθηναίων, προσέταξεν αὐτοῖς ὁ Μίνως
 διδόναι κόρους ἐπὶ καὶ τὰς ἴσας κόρας δι' ἐτῶν
 ἑννέα βορὰν τῷ Μινωταύρῳ ὅσον ἂν χρόνον ζῇ τὸ

1 μήπως II   3 βαδίζοντος] καὶ βαδίζοντος D   8 συν-
 εστήσατο πόλεμον vulg.   14 τῶν om. vulg.   20 διέμεινεν D
 27 ἐννέα] ἐπὶ CF   ὅσον] εἰς ὅσον CF.

τέρας. δόντων δ' αὐτῶν, ἀπηλλάγησαν τῶν κακῶν
 οἱ κατὰ τὴν Ἀττικὴν, καὶ ὁ Μίνως πολεμῶν ἐπαύ-
 σατο τὰς Ἀθήνας. διελθόντων δὲ ἐτῶν ἑννέα πάλιν
 ὁ Μίνως ἦλθεν εἰς τὴν Ἀττικὴν μετὰ μεγάλου
 στόλου, καὶ τοὺς δις ἐπὶ κόρους ἀπαιτήσας ἔλαβε. 5
 4 μελλόντων δ' ἐκπλεῖν τῶν περὶ τὸν Θησέα, ὁ Αἰγεὺς
 συνέθετο πρὸς τὸν κυβερνήτην [καὶ προσέταξεν
 αὐτῷ], ἔάν μὲν ὁ Θησεὺς νικήσῃ τὸν Μινώταυρον,
 καταπλεῖν αὐτοὺς λευκοῖς ἱστίοις, ἔάν δὲ ἀπόληται,
 μέλασι, καθάπερ καὶ πρότερον ποιεῖν εἰώθεσαν. κατα- 10
 πλευσάντων δ' αὐτῶν εἰς Κρήτην Ἀριάδνη μὲν ἢ
 θυγάτηρ τοῦ Μίνως ἠράσθη τοῦ Θησεῶς εὐπρε-
 πείᾳ διαφέροντος, Θησεὺς δ' εἰς λόγους ἑλθὼν
 αὐτῇ καὶ ταύτην συνεργὸν λαβών, τὸν τε Μινώ-
 ταυρον ἀπέκτεινε καὶ τὴν ἔξοδον τὴν τοῦ λαβυρίν- 15
 5 θου παρ' αὐτῆς μαθὼν διεσώθη. ἀνακομιζόμενος
 δ' εἰς τὴν πατρίδα καὶ κλέψας τὴν Ἀριάδνην ἔλαθεν
 ἐκπλεύσας πικτός, καὶ κατήρκεν εἰς νῆσον τὴν τότε
 μὲν Δίαν, νῦν δὲ Νάξον προσαγορευομένην. καθ'
 ὃν δὴ χρόνον μυθολογοῦσι Διόνυσον ἐπιφανέντα, 20
 καὶ διὰ τὸ κάλλος τῆς Ἀριάδνης ἀφελόμενον τοῦ
 Θησεῶς τὴν παρθένον, ἔχειν αὐτὴν ὡς γυναῖκα
 γαμετὴν ἀγαπωμένην διαφερόντως. μετὰ γοῦν τὴν
 τελευτὴν αὐτῆς διὰ τὴν φιλοστοργίαν ἀθανάτων
 καταξιῶσαι τιμῶν, καταστερίσαντα τὸν ἐν οὐρανῷ 25
 6 στέφανον Ἀριάδνης. τοὺς δὲ περὶ τὸν Θησέα φασὶ
 διὰ τὴν ἀρπαγὴν τῆς κόρης δυσφοροῦντας ἰσχυρῶς,

3 ἑννέα] ἐπὶ II
 π. αὐτῷ del. Schäfer
 (c. 48, 6)

5 post ἔλαβε oratio hiat

9 ἀπόλλυται D

7 καὶ
10 καὶ] τὸ D

18 τότε] ποτε vulg.

καὶ διὰ τὴν λύπην ἐπιλαθομένους τῆς Αἰγέως
 παραγγελίας, τοῖς μέλασιν ἰστίοις καταπλεῖν εἰς τὴν
 306 Ἀττικὴν. Αἰγέα δὲ θεασάμενον τὸν κατάπλουν, καὶ 7
 δόξαντα τεθνηκέναι τὸν υἱόν, ἡρωικὴν ἅμα προᾶξιν
 5 καὶ συμφορὰν ἐπιτελέσασθαι· ἀναβάντα γὰρ εἰς
 τὴν ἀκρόπολιν, καὶ διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς λύπης
 προσκόψαντα τῷ ζῆν, ἑαυτὸν κατακρημνίσαι. μετὰ 8
 δὲ τὴν Αἰγέως τελευτὴν Θησεὺς διαδεξάμενος τὴν
 βασιλείαν ἦρχε τοῦ πλήθους νομίμως καὶ πολλὰ
 10 πρὸς αὐξήσιν τῆς πατρίδος ἔπραξεν. ἐπιφανέστατον
 δὲ συνετελέσθη τὸ τοὺς δῆμους, ὄντας μικροὺς μὲν
 τοῖς μεγέθεσι, πολλοὺς δὲ τὸν ἀριθμὸν, μεταγαγεῖν
 εἰς τὰς Ἀθήνας· ἀπὸ γὰρ τούτων τῶν χρόνων 9
 Ἀθηναῖοι διὰ τὸ βάρος τῆς πόλεως φρονήματος
 15 ἐνεπίμπλαντο καὶ τῆς τῶν Ἑλλήνων ἡγεμονίας
 ὠρέχθησαν. ἡμεῖς δὲ περὶ τούτων ἀρκούντως διε-
 ληλυθότες τὰ λειπόμενα τῶν περὶ Θησέα γενομένων
 ἀναγράψομεν.

Λευκαλίων ὁ πρεσβύτατος τῶν Μίνως παίδων, 62
 20 δυναστεύων τῆς Κρήτης καὶ ποιησάμενος πρὸς Ἀθη-
 ναίους συμμαχίαν, συνώκισε τὴν ἰδίαν ἀδελφὴν
 Φαίδραν Θησεῖ. μετὰ δὲ τὸν γάμον Ἰππόλυτον μὲν
 τὸν ἐκ τῆς Ἀμαξονίδος γενόμενον υἱὸν ἐπεμψεν εἰς
 Τροιζῆνα τρέφεσθαι παρὰ τοῖς Αἰθρας ἀδελφοῖς,
 25 ἐκ δὲ Φαίδρας Ἀκάμαντα καὶ Δημοφῶντα ἐγέννησε.
 μικρὸν δ' ὕστερον Ἰππολύτου ἐπανελθόντος εἰς τὰς 2
 Ἀθήνας πρὸς τὰ μυστήρια, Φαίδρα διὰ τὸ κάλλος
 ἐρασθεῖσα αὐτοῦ τότε μὲν ἀπελθόντος εἰς Τροιζῆνα

10 τῆς om. D   22 μετὰ δὲ τὸν] μετὰ τὸν D¹, ὅς
 μετὰ τὸν CF   23 ἐκ om. D.   28 εἰς Τροιζῆνα om. JI.

- ἰδρύσατο ἱερὸν Ἀφροδίτης παρὰ τὴν ἀκρόπολιν,
 ὅθεν ἦν καθορᾶν τὴν Τροιζῆνα, ὕστερον δὲ παρὰ
 τῷ Πιτθεῖ μετὰ τοῦ Θησέως καταλύσασα ἡξίου τὸν
 Ἰππόλυτον μιγῆναι αὐτῇ. ἀντειπόντος δ' ἐκείνου
 φασὶ τὴν Φαίδραν ἀγανακτῆσαι, καὶ ἐπανελθοῦσαν ⁵
 εἰς τὰς Ἀθήνας εἰπεῖν τῷ Θησεῖ διότι ἐπεβάλετο
 3 Ἰππόλυτος αὐτῇ μιγῆναι. Θησέως δὲ δισταζόντος
 περὶ τῆς διαβολῆς, καὶ τὸν Ἰππόλυτον μεταπεμπο-
 μένου πρὸς τὸν ἔλεγχον, Φαίδρα μὲν φοβηθεῖσα
 τὸν ἐξετασμὸν ἀνεκρέμασεν ἑαυτήν, Ἰππόλυτος δ' ¹⁰
 ἀρματηλατῶν, ὥς ἤκουσε τὰ περὶ τῆς διαβολῆς,
 συνεχύθη τὴν ψυχὴν, καὶ διὰ τοῦτο τῶν ἵππων
 ταραχθέντων καὶ ἐπισπασαμένων αὐτὸν ταῖς ἡνίαις,
 συνέβη τὸν μὲν δίφρον συντριβῆναι, τὸ δὲ μειρά-
 κιον ἐμπλακὲν τοῖς ἱμᾶσιν ἐλκυσθῆναι καὶ τελευ- ¹⁵
 4 τῆσαι. Ἰππόλυτος μὲν οὖν διὰ σωφροσύνην τὸν
 βίον καταστρέψας παρὰ Τροιζηνίοις ἔτυχεν ἰσοθέων
 τιμῶν, Θησεὺς δὲ μετὰ ταῦτα καταστασιασθεὶς καὶ
 φυγὼν ἐκ τῆς πατρίδος ἐπὶ τῆς ξένης ἐτελεύτησεν.
 οἱ δ' Ἀθηναῖοι μεταμεληθέντες τὰ τε ὅσα μετήνεγκαν ²⁰
 καὶ τιμαῖς ἰσοθέοις ἐτίμησαν αὐτόν, καὶ τέμενος
 ἄστυλον ἐποίησαν ἐν ταῖς Ἀθήναις τὸ προσαγορευό-
 μενον ἀπ' ἐκείνου Θησεῖον.
- 63 Ἡμεῖς δ' ἐπεὶ τὸν περὶ Θησέως λόγον ἀπο-
 δεδώκαμεν, ἐν μέρει διεξιμεν περὶ τε τῆς κατὰ τὴν ³⁰⁷
 Ἑλένην ἀρπαγῆς καὶ τῆς μνηστειᾶς Φερσεφόνης ²⁶
 ὑπὸ Πειρίθου· αὗται γὰρ αἱ πράξεις συμπεπλεγμέ-
 ναι ταῖς Θησέως εἰσί. Πειρίθους γὰρ ὁ Ἰξίωνος,

1 ἱερὸν ἰδρύσατο D   3 τοῦ om. CF   17 παρὰ] παρὰ
 τοῖς CF   24 περὶ τὸν D   ἀπεδώκαμεν D.

ἀποθανούσης αὐτοῦ τῆς γυναικὸς Ἰπποδαμείας καὶ
 καταλιπούσης υἱὸν Πολυποίτην, παρῆλθεν εἰς τὰς
 Ἀθήνας πρὸς Θησέα. καταλαβὼν δὲ τετελευτηκυῖαν 2
 τὴν γυναῖκα τοῦ Θησέως Φαίδραν ἔπεισεν αὐτὸν
 5 ἄρπάζαι τὴν Αἴδας καὶ Διὸς Ἑλένην, δεκαετῇ μὲν
 τὴν ἡλικίαν οὖσαν, εὐπρεπείᾳ δὲ πασῶν διαφέρονσαν.
 παραγενόμενοι δ' εἰς Λακεδαίμονα μετὰ πλειόνων,
 καὶ καιρὸν εὖθετον λαβόντες, ἤρπασαν τὴν Ἑλένην
 κοινῇ καὶ ἀπήγαγον εἰς τὰς Ἀθήνας. ἔπειτα πρὸς 8
 10 ἀλλήλους ὁμολογίας ἔθεντο διακληρώσασθαι, καὶ
 τὸν μὲν λαχόντα γῆμαι τὴν Ἑλένην, τῷ δ' ἑτέρῳ
 συμπρᾶξαι περὶ ἑτέρας γυναικὸς, ὑπομένοντα πάντα
 κίνδυνον. περὶ δὲ τούτων δόντες ἀλλήλοις ὅρκους
 ἔλαχον, καὶ συνέβη τῷ κλήρῳ λαβεῖν Θησέα. οὗτος
 15 μὲν οὖν κύριος κατέστη τῆς παρθένου τὸν τρόπον
 τοῦτον· τῶν δ' Ἀθηναίων ἀγανακτούντων ἐπὶ τῷ
 γεγονότι, φοβηθεὶς ὁ Θησεὺς ὑπεξέθετο τὴν Ἑλένην
 εἰς Ἀφιδναν, μίαν τῶν Ἀττικῶν πόλεων. παρα-
 κατέστησε δ' αὐτῇ τὴν μητέρα Αἴθραν καὶ τῶν
 20 ἄλλων φίλων τοὺς ἀρίστους, φύλακας τῆς παρθένου.
 Πειρίθου δὲ κρίναντος μνηστεῦσαι Φερσεφόνην καὶ 4
 παρακαλοῦντος συναποδηῆσαι, τὸ μὲν πρῶτον ὁ
 Θησεὺς μετέπειθεν ἀποτρέπων τῆς πράξεως αὐτὸν
 διὰ τὴν ἀσέβειαν· τοῦ δὲ Πειρίθου βιαζομένου
 25 συνηναγκάσθη διὰ τοὺς ὅρκους ὁ Θησεὺς μετασχεῖν
 τῆς πράξεως. καὶ πέρας καταβάντων αὐτῶν εἰς
 τοὺς καθ' ἄδου τόπους, συνέβη διὰ τὴν ἀσέβειαν

6 οὖσαν Hertlein, ἔχουσιν libri 11 τῷ δ' ἑτέρῳ
 Reiske, τὸν δ' ἑτερον cod. 14 οὗτος] αὐτὸς Π 23 αὐτὸν
 ante ἀποτρέπων vulg. 27 καθ' αἶδην D.

ἀμφοτέρους δεθῆναι, καὶ Θησέα μὲν ὕστερον διὰ
 τὴν Ἡρακλέους χάριν ἀπολυθῆναι, Πειρίδουν δὲ
 διὰ τὴν ἀσέβειαν ἐν ᾧδον διατελεῖν τιμωρίας αἰώνιου
 τυγχάνοντα· ἐνιοὶ δὲ τῶν μυθογράφων φασὶν ἀμ-
 5 φοτέρους μὴ τυχεῖν τοῦ νόστου. καθ' ὃν δὴ χρόνον
 λέγουσι τοὺς ἀδελφοὺς τῆς Ἑλένης Διοσκόρους
 στρατεύσαντας ἐπὶ τὴν Ἄφιδναν καὶ τὴν πόλιν
 ἐλόντας ταύτην μὲν κατασκάψαι, τὴν δ' Ἑλένην
 ἀπαγαγεῖν εἰς Λακεδαιμόνα παρθένον οὔσαν, καὶ
 μετ' αὐτῆς δούλην τὴν μητέρα Θησέως Αἴθραν. 10

64 Ἡμεῖς δὲ περὶ τούτων ἀρκούντως εἰρηκότες τὰ
 περὶ τῶν ἐπὶ τῇ Θήβας ἱστορήσομεν, ἀναλαβόντες
 τὰς ἐξ ἀρχῆς αἰτίας τοῦ πολέμου. Λάιος ὁ Θηβῶν
 βασιλεὺς γήμας Ἰοκάστην τὴν Κρέοντος, καὶ χρόνον
 ἱκανὸν ἄπαις ὢν, ἐπηρώτησε τὸν θεὸν περὶ τέκνων 15
 γενέσεως. τῆς δὲ Πυθίας δούσης χρησμὸν αὐτῷ
 μὴ συμφέρειν γενέσθαι τέκνα (τὸν γὰρ ἐξ αὐτοῦ
 τεκνωθέντα παῖδα πατροκτόνον ἔσεσθαι καὶ πᾶσαν
 τὴν οἰκίαν πληρώσειν μεγάλων ἀτυχημάτων), ἐπιλα- 20
 θόμενος τοῦ χρησμοῦ καὶ γεννήσας υἱόν, ἐξέθηκε
 τὸ βρέφος διαπερονήσας αὐτοῦ τὰ σφυρὰ σιδήρεα·
 2 δι' ἣν αἰτίαν Οἰδίπους ὕστερον ὠνομάσθη. οἱ δ'
 οἰκᾷ λαβόντες τὸ παιδίον ἐκθεῖναι μὲν οὐκ ἠθέ-
 λησαν, ἔδωρήσαντο δὲ τῇ Πολύβου γυναικί, οὐ
 δυναμένην γεννῆσαι παῖδας. μετὰ δὲ ταῦτα ἀνδρω- 25
 θέντος τοῦ παιδός, ὁ μὲν Λάιος ἔκρινεν ἐπερωτῆσαι
 τὸν θεὸν περὶ τοῦ βρέφους τοῦ ἐκτεθέντος, ὁ δὲ
 Οἰδίπους μαθὼν παρὰ τινος τὴν καθ' ἑαυτὸν ὑπο-

5 μὴ del. Reiske 10 μετὰ ταύτης CF μητέρα om. D
 24 ο²] μὴ CF.

βολήν, ἐπεχείρησεν ἐπερωτῆσαι τὴν Πυθίαν περὶ τῶν
κατ' ἀλήθειαν γονέων. κατὰ δὲ τὴν Φωκίδα τούτων
ἀλλήλοισι ἀπαντησάντων, ὁ μὲν Λάιος ὑπερηφάνως
ἐκχωρεῖν τῆς ὁδοῦ προσέταττεν, ὁ δ' Οἰδίπους ὁρ-
5 γισθεὶς ἀπέκτεινε τὸν Λάιον, ἀγνοῶν ὅτι πατήρ ἦν
αὐτοῦ. καθ' ὃν δὴ χρόνον μυθολογοῦσι σφίγγα, 3
δίμορφον θηρίον, παραγενομένην εἰς τὰς Θήβας
αἰνιγμα προτιθέναι τῷ δυναμένῳ λῦσαι, καὶ πολ-
λοὺς ὑπ' αὐτῆς δι' ἀπορίαν ἀναιρεῖσθαι. προτιθε-
10 μένου δὲ ἐπάθλου φιλανθρώπου τῷ λύσαντι γαμεῖν
τὴν Ἰοκάστην καὶ βασιλεύειν τῶν Θηβῶν, ἄλλον
μὲν μηδένα δύνασθαι γινῶναι τὸ προτεθειμένον,
μόνον. δὲ Οἰδίπουν λῦσαι τὸ αἰνιγμα. ἦν δὲ τὸ
προτεθεὶν ὑπὸ τῆς σφιγγός, τί ἐστὶ τὸ αὐτὸ δίπουν,
15 τρίπουν, τετράπουν. ἀπορουμένων δὲ τῶν ἄλλων 4
ὁ Οἰδίπους ἀπεφήνατο ἄνθρωπον εἶναι τὸ προβλη-
θέν· νήπιον μὲν γὰρ αὐτὸν ὑπάρχοντα τετράπουν
εἶναι, αὐξήσαντα δὲ δίπουν, γηράσαντα δὲ τρίπουν,
βακτηρία χρώμενον διὰ τὴν ἀσθένειαν. ἐνταῦθα
20 τὴν μὲν σφίγγα κατὰ τὸν μυθολογούμενον χρησμὸν
ἑαυτὴν κατακρημνίσαι, τὸν δ' Οἰδίπουν γήμαντα
τὴν ἀγνοουμένην ὑφ' ἑαυτοῦ μητέρα γεννῆσαι δύο
μὲν υἱοὺς Ἐτεοκλέα καὶ Πολυνείκην, δύο δὲ θυγα-
τέρας Ἀντιγόνην καὶ Ἰσμήνην. τῶν δ' υἱῶν ἀνδρω- 65
25 θέντων, καὶ τῶν περὶ τὴν οἰκίαν ἀσεβημάτων γνω-
σθέντων, τὸν μὲν Οἰδίπουν ὑπὸ τῶν υἱῶν ἔνδον
μένειν ἀναγκασθῆναι διὰ τὴν αἰσχύνην, τοὺς δὲ

10 ἐπάθλου om. D   12 προτεθειμένον — ἦν δὲ
om. D   15 τρίπουν] καὶ add. vulg.   23 μὲν δύο D
πολυνείκην CD (ut infra).

νεανίσκους παραλαβόντας τὴν ἀρχὴν ὁμολογίας θέ-
 σθαι πρὸς ἀλλήλους παρ' ἐνιαυτὸν ἄρχειν. πρεσβυ-
 τέρου δ' ὄντος Ἑτεοκλέους, τοῦτον πρῶτον ἄρξαι,
 καὶ διεληθόντος τοῦ χρόνου μὴ βούλεσθαι παραδι-
 2 δόσαι τὴν βασιλείαν. τὸν δὲ Πολυνείκην κατὰ τὰς 5
 ὁμολογίας ἀπαιτεῖν τὴν ἀρχήν· τοῦ δ' ἀδελφοῦ μὴ
 ὑπακούοντος φυγεῖν εἰς Ἄργος πρὸς Ἀδραστον τὸν
 βασιλέα. καθ' ὃν δὴ χρόνον φασὶ Τυδέα τὸν
 Οἰνέως ἐν Καλυδῶνι τοὺς ἀνεψιοὺς ἀνελόντα Ἀλκά-
 θουν καὶ Λυκωπέα φυγεῖν ἐκ τῆς Αἰτωλίας εἰς 309
 3 Ἄργος. Ἀδραστον δ' ἀμφοτέρους ὑποδεξάμενον φιλο- 11
 φρόνως κατὰ τι λόγιον συνοικίσει τὰς θυγατέρας
 αὐτοῖς, Ἀργεῖαν μὲν Πολυνεΐκει, Ἀθιπύλῃν δὲ Τυδεΐ.
 εὐδοκιμούντων δὲ τῶν νεανίσκων καὶ μεγάλης ἀπο-
 δοχῆς ὑπὸ τοῦ βασιλέως τυγχανόντων, φασὶ τὸν 15
 Ἀδραστον χαριζόμενον αὐτοῖς ἐπαγγείλασθαι κατὰ-
 4 ξιν ἀμφοτέρους εἰς τὰς πατρίδας. κρίναντος δ' αὐτοῦ
 πρῶτον καταγαγεῖν τὸν Πολυνεΐκην, ἄγγελον εἰς
 τὰς Θήβας ἀποσπεῖλαι Τυδέα πρὸς Ἑτεοκλέα περὶ
 τῆς καθόδου. ἐνταῦθά φασι τὸν μὲν Τυδέα ἐνε- 20
 δρευθέντα κατὰ τὴν ὁδὸν ὑπὸ Ἑτεοκλέους πεντή-
 κοντα ἀνδράσιν ἅπαντας ἀνελεῖν καὶ παραδόξως εἰς
 τὸ Ἄργος διασωθῆναι, τὸν δ' Ἀδραστον πυθόμενον
 τὰ συμβάντα παρὰσκευάσασθαι τὰ πρὸς τὴν στρα-
 τείαν, πείσαντα μετασχεῖν τοῦ πολέμου Καπανέα τε 25
 καὶ Ἰπομέδοντα καὶ Παρθενοπαῖον τὸν Ἀταλάντης
 5 τῆς Σχοινέως. τοὺς δὲ περὶ τὸν Πολυνεΐκην ἐπι-

1 ὁμολογίας post ἀλλήλους D 11 φιλοφρόνως ὑποδ.
 vulg. 15 ὑπὸ E, ἀπὸ D. παρὰ CF 16 κατάγειν D
 18 κατάγειν D εἰς τὰς Θ. om. II 22 ἄνδρας (om. ἅπαν-
 τας) ε D.

βαλέσθαι πείθειν Ἀμφιάραον τὸν μάντιν συστρα-
 τεύειν αὐτοῖς ἐπὶ τὰς Θήβας· τοῦ δὲ προγινώσκοντος
 ὡς ἀπολείται συστρατεύσας αὐτοῖς, καὶ διὰ τοῦτο
 μὴ συγχωροῦντος, Πολυνείκην φασὶ τὸν χρυσοῦν
 5 ὄρμον, ὃν Ἀφροδίτην μυθολογοῦσιν Ἀρμονίᾳ δω-
 ρήσασθαι, δοῦναι τῇ γυναικὶ τῇ Ἀμφιαράου, ὅπως
 τὸν ἄνδρα πείσῃ συμμαχῆσαι. καθ' ὃν δὴ χρόνον 6
 Ἀμφιαράου πρὸς Ἀδράστον στασιάζοντος περὶ τῆς
 βασιλείας, ὁμολογίας θέσθαι πρὸς ἀλλήλους, καθ'
 10 ὥς ἐπέτρεπον κρίναι περὶ τῶν ἀμφισβητουμένων
 Ἐριφύλην, γυναῖκα μὲν οὖσαν Ἀμφιαράου, ἀδελ-
 φὴν δ' Ἀδράστου. τῆς δὲ τὸ νίκημα περιθείσης
 Ἀδράστῳ καὶ περὶ τῆς ἐπὶ Θήβας στρατείας ἀπο-
 φηναμένης δεῖν στρατεύειν, ὁ μὲν Ἀμφιάραος δόξας
 15 ὑπὸ τῆς γυναικὸς προδεδούσθαι συστρατεύσειν μὲν
 ὡμολόγησεν, ἐντολὰς δὲ ἔδωκεν Ἀλκμαίῳνι τῷ νῖφ
 μετὰ τὴν ἑαυτοῦ τελευτὴν ἀνελεῖν τὴν Ἐριφύλην.
 οὗτος μὲν οὖν ὕστερον κατὰ τὰς τοῦ πατρὸς ἐντολὰς 7
 ἀνεῖλε τὴν μητέρα, καὶ διὰ τὴν συνειδήσιν τοῦ
 20 μύσους εἰς μανίαν περιέστη· οἱ δὲ περὶ τὸν Ἀδρά-
 στον καὶ Πολυνείκην καὶ Τυδέα προσλαβόμενοι
 τέτταρας ἡγεμόνας, Ἀμφιάραόν τε καὶ Καπανέα καὶ
 Ἴππομέδοντα, ἔτι δὲ Παρθενοπαῖον τὸν Ἀταλάντης
 τῆς Σχοινέως, ἐστράτευσαν ἐπὶ τὰς Θήβας, ἔχοντες
 25 δύναμιν ἀξιόλογον. μετὰ δὲ ταῦτα Ἐτεοκλῆς μὲν 8
 καὶ Πολυνείκης ἀλλήλους ἀνεῖλον, Καπανεὺς δὲ

3 ὥς] διὰ τῆς μαντικῆς ὥς vulg. διὰ τούτου D
 5 Ἀφροδίτην] Ἀθηνᾶν II 6 τῇ] τοῦ C, om. F 9 βασι-
 λείας] στρατείας Cobet 15 συστρατεύσαι codices 17 τὴν
 Ἐρ. ἀνελεῖν vulg. 22 τε καὶ D, καὶ C, om. cet.

βιαζόμενος καὶ διὰ κλίμακος ἀναβαίνων ἐπὶ τὸ
 τεῖχος ἐτελεύτησεν, Ἀμφιάραος δὲ χανούσης τῆς γῆς
 ἐμπεσὼν εἰς τὸ χάσμα μετὰ τοῦ ἄρματος ἄφαντος³¹⁰
 9 ἐγένετο. ὁμοίως δὲ καὶ τῶν ἄλλων ἡγεμόνων ἀπολο-
 μένων πλὴν Ἀδράστου, καὶ πολλῶν στρατιωτῶν⁵
 πεσόντων, οἱ μὲν Θηβαῖοι τὴν ἀναίρεσιν τῶν νεκρῶν
 οὐ συνεχώρησαν, ὁ δ' Ἀδραστος καταλιπὼν ἀτάφους
 τοὺς τετελευτηκότας ἐπανῆλθεν εἰς Ἄργος. ἀτάφους
 δὲ μενόντων τῶν ὑπὸ τὴν Καδμείαν πεπτωκότων
 σωμάτων, καὶ μηδενὸς τολμῶντος θάπτειν, Ἀθη-¹⁰
 ναῖοι διαφέροντες τῶν ἄλλων χρηστότητι πάντας
 τοὺς ὑπὸ τὴν Καδμείαν πεπτωκότας ἔθαψαν.

66 Οἱ μὲν οὖν ἐπὶ ἐπὶ Θήβας τοιοῦτον τὸ πέρας
 ἔσχον. οἱ δὲ τούτων παῖδες, ἐπίγονοι δ' ὀνομα-
 σθέντες, τὸν τῶν πατέρων θάνατον ἐπεξιόντες¹⁵
 ἔγνωσαν στρατεύειν κοινῇ ἐπὶ τὰς Θήβας, λαβόντες
 χρησμὸν παρ' Ἀπόλλωνος πολεμεῖν τὴν προειρη-
 μένην πόλιν στρατηγὸν ἔχοντας Ἀλκμαίωνα τὸν
 2 Ἀμφιαράου. ὁ δ' Ἀλκμαίων αἰρεθεὶς ὑπ' αὐτῶν
 στρατηγὸς ἐπηρώτησε τὸν θεὸν περὶ τῆς ἐπὶ τὰς²⁰
 Θήβας στρατείας καὶ περὶ τῆς Ἐριφύλης τῆς μητρὸς
 8 κολάσεως. τοῦ δ' Ἀπόλλωνος χρήσαντος ἀμφοτέρω
 τὰ προειρημένα πράξαι διὰ τὸ μὴ μόνον τὸν χρυσοῦν
 ὄρμον δέξασθαι κατὰ τῆς ἀπωλείας τοῦ πατρὸς,
 ἀλλὰ καὶ πέπλον λαβεῖν αὐτὴν κατὰ τῆς τοῦ υἱοῦ²⁵
 τελευτῆς· Ἀφροδίτης γάρ, ὥς φασι, τὸ παλαιὸν

1 ἐπὶ τὸ τεῖχος ἀναβαίνων vulg. 6 καταπεσόν-
 των II 7 ἀπολιπὼν II 13 τοιοῦτον] τῆς στρατείας
 add. CF 14δ' om. F 16 λαβόντες] δὲ add. D; ἔλα-
 βον φῆ II.

δωρησαμένης Ἀρμονία τῇ Κάδμου τόν τε ὄρμον
 καὶ πέπλον, ἀμφοτέρω ταῦτα προσδέξασθαι τὴν
 Ἐριφύλην, τὸν μὲν ὄρμον παρὰ Πολυνείκους λα-
 βούσαν, τὸν δὲ πέπλον παρὰ τοῦ νιόυ τοῦ Πολυ-
 5 νείκους Θερσάνδρου, ὅπως πείσῃ τὸν νιδὸν στρατεύειν
 ἐπὶ τὰς Θήβας· ὁ δ' οὖν Ἀλκμαίων οὐ μόνον ἀθροί-
 σας ἕξ Ἀργούς στρατιώτας, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν πλησίον
 πόλεων, ἀξιολόγῳ δυνάμει ἐστράτευσεν ἐπὶ τὰς Θή-
 βας. ἀντιταχθέντων δὲ τῶν Θηβαίων ἐγένετο μάχη 4
 10 καρτερά, καθ' ἣν ἐνίκησαν οἱ περὶ τὸν Ἀλκμαίωνα·
 οἱ δὲ Θηβαῖοι λειφθέντες τῇ μάχῃ καὶ πολλοὺς τῶν
 πολιτῶν ἀποβαλόντες συνετρίβησαν ταῖς ἐλπίσιν.
 οὐκ ὄντες δ' ἀξιόμαχοι σύμβουλον ἔλαβον Τειρεσίαν
 τὸν μάντιν, ὃς ἐκέλευσε φυγεῖν ἐκ τῆς πόλεως·
 15 μόνως γὰρ οὕτω σωθήσεσθαι. οἱ μὲν οὖν Καδμεῖοι 5
 κατὰ τὴν τοῦ μάντεως ὑποθήκην ἐξέλιπον τὴν πόλιν,
 καὶ νυκτὸς συνέφυγον εἰς τι χωρίον τῆς Βοιωτίας
 811 ὀνομαζόμενον Τιλφωσσαῖον. ἔπειθ' οἱ μὲν ἐπίγονοι
 τὴν πόλιν ἐλόντες διήρπασαν, καὶ τῆς Τειρεσίου
 20 θυγατρὸς Δάφνης ἐγκρατεῖς γενόμενοι ταύτην ἀν-
 ἔθεσαν εἰς Δελφοὺς κατὰ τινα εὐχὴν ἀκροθίνιον
 τῷ θεῷ. αὕτη δὲ τὴν μαντικὴν οὐχ ᾗτιον τοῦ 6
 πατρὸς εἶδυα, πολὺ μᾶλλον ἐν τοῖς Δελφοῖς δια-
 τρίψασα τὴν τέχνην ἐπηύξησε· φῦσει δὲ θανυμαστῇ
 25 κεχορηγημένη χρησμοὺς ἔγραψε παντοδαπούς, διαφό-
 ρους ταῖς κατασκευαῖς· παρ' ἧς φασὶ καὶ τὸν ποιη-

7 πλησίον vulg. 13 ἔλαβον] τῇ μάχῃ add. D 17
 συνέφυγον] οὔσης ἐφυγον D 18 Τιλφωσσαῖον C, Τιλφω-
 σόν F 19 ἐλόντες om. D 20 ταύτην E, ταύτην μὲν cet.
 22 τοῦ πατρὸς οὐκ ᾗτιον CF 23 διατρίψασα om. D
 25 χρησμοὺς] καὶ χρησμούς D.

τὴν Ὀμηρον πολλὰ τῶν ἐπῶν σφετεριζόμενον κο-
 σμῆσαι τὴν ἰδίαν ποιήσιν. ἐνθεαζούσης δ' αὐτῆς
 πολλάκις καὶ χρησμούς ἀποφαινομένης, φασὶν ἐπι-
 κληθῆναι Σίβυλλαν· τὸ γὰρ ἐνθεάζειν κατὰ γλῶτταν
 67 ὑπάρχειν σιβυλλαίνειν. οἱ δ' ἐπίγονοι τὴν στρατείαν⁵
 ἐπιφανῆ πεπονημένοι μετὰ πολλῶν λαφύρων ἀν-
 ἐκαμψαν εἰς τὰς πατρίδας. τῶν δὲ Καδμείων τῶν
 συμφυγόντων εἰς τὸ Τιλφωσσαῖον Τειρεσίας μὲν
 ἐτελεύτησεν, ὃν θάψαντες λαμπρῶς οἱ Καδμεῖοι
 τιμαῖς ἰσοθέοις ἐτίμησαν· αὐτοὶ δὲ μεταναστάντες¹⁰
 ἐκ τῆς πόλεως ἐπὶ Δωριεῖς ἐστράτευσαν, καὶ μάχῃ
 νικήσαντες τοὺς ἐγχωρίους ἐκείνους μὲν ἐξέβαλον
 ἐκ τῶν πατρίδων, αὐτοὶ δ' ἐπὶ τινας χρόνους κατ-
 οικήσαντες, οἱ μὲν ἐν αὐτῇ κατέμειναν, οἱ δ' ἐπαν-
 ῆλθον εἰς τὰς Θήβας, Κρέοντος τοῦ Μενοικέως¹⁵
 βασιλεύοντος. οἱ δ' ἐκ τῶν πατρίδων ἐξελαθέντες
 ὕστερόν τισι χρόνοις κατῆλθον εἰς τὴν Δωρίδα καὶ
 κατώκησαν ἐν Ἐρινεῶ καὶ Κυτινίῳ καὶ Βοιῶ.

¶ Πρὸ δὲ τούτων τῶν χρόνων Βοιωτὸς ὁ Ἄρνης
 καὶ Ποσειδῶνος καταντήσας εἰς τὴν τότε μὲν Αἰολίδα,²⁰
 νῦν δὲ Θετταλίαν καλουμένην, τοὺς μεθ' ἑαυτοῦ
 Βοιωτοὺς ὠνόμασε. περὶ δὲ τῶν Αἰολέων τούτων
 ἀναγκαῖον προσαναδραμόντας τοῖς χρόνοις τὰ κατὰ
 3 μέρος ἐκθέσθαι. ἐν τοῖς ἔμπροσθεν χρόνοις τῶν
 Αἰόλου τοῦ Ἑλληνος τοῦ Δευκαλίωνος υἱῶν οἱ μὲν²⁵
 ἄλλοι κατώκησαν ἐν τοῖς προειρημένοις τόποις, Μί-
 μας δὲ μείνας ἐβασίλευσε τῆς Αἰολίδος. Μίμαντος

5 ὑπάρχει D σιβύλλαν εἶναι C, σιβυλλιᾶν Wess.
 8 τιλφώσσιον D 14 ἐν αὐτῇ] ἐνταῦθα Hertlein 15 Θή-
 βας] Ἀθῆνας D 18 βοιωι D, Βοιωτοῖς C, Εὐβοίᾳ F.

δὲ Ἰππότης γενόμενος ἐκ Μελανίππης ἐτέκνωσεν
 Αἰόλον· τούτου δ' Ἄρην γενομένην θυγάτηρ Βοιωτὸν
 ἐκ Ποσειδῶνος ἐγέννησεν. Αἰόλος δ' ἀπιστῶν εἰ 4
 Ποσειδῶνι ἐμίγη καὶ τῇ φθορᾷ μεμφόμενος, παρ-
 312 ἔδωκε τὴν Ἄρην Μεταποντίῳ ξένῳ κατὰ τύχην
 6 παρεπιδημοῦντι, προστάξας ἀπάγειν εἰς Μεταπόν-
 τιον. τούτου δὲ πράξαντος τὸ προσταχθέν, ἡ Ἄρην
 τρεφομένη ἐν Μεταποντίῳ ἐγέννησεν Αἰόλον καὶ
 Βοιωτόν, οὓς ὁ Μεταπόντιος, ἅπαις ὢν, κατὰ τινα
 10 χρησμόν υἱοποιήσατο. οὗτοι δ' ἀνδρωθέντες, στά- 5
 σεως γενομένης ἐν τῷ Μεταποντίῳ, βία κατέσχον
 τὴν βασιλείαν. ὕστερον δὲ τῆς Ἄρνης διενεχθείσης
 πρὸς Αὐτολύτην τὴν γυναῖκα τοῦ Μεταποντίου,
 βοηθοῦντες τῇ μητρὶ τὴν Αὐτολύτην ἀνείλουν. δεινῶς
 15 δὲ φέροντος τοῦ Μεταποντίου τὸ συμβεβηκός, πλοῖα
 παρασκευασάμενοι καὶ τὴν Ἄρην ἀναλαβόντες ἐξ-
 ἐπλευσαν μετὰ πολλῶν φίλων. Αἰόλος μὲν οὖν τὰς 6
 ἐν τῷ Τυρρηνικῷ πελάγει καλουμένας ἀπ' αὐτοῦ
 νήσους Αἰολίδας κατέσχε, καὶ πόλιν ἔκτισε τὴν ὀνο-
 20 μαζομένην [ἀπ' αὐτοῦ] Αἰπάραν· Βοιωτὸς δὲ πλεύσας
 πρὸς Αἰόλον τὸν τῆς Ἄρνης πατέρα, καὶ τεκνωθεὶς
 ὑπ' αὐτοῦ, παρέλαβε τῆς Αἰολίδος τὴν βασιλείαν·
 καὶ τὴν μὲν χώραν ἀπὸ τῆς μητρὸς Ἄρην, τοὺς
 δὲ λαοὺς ἀφ' ἑαυτοῦ Βοιωτοὺς ὠνόμασε. Βοιωτοῦ 7
 25 δὲ Ἴτωνος γενόμενος ἐτέκνωσεν υἱοὺς τέτταρας,

2 θυγάτηρ γενομένη vulg. Βοιωτὸν ἐκ Ποσειδῶνος
 ἐγέννησεν] Ποσειδῶνι μιγείσας ἔγκυος ἐγένετο (Αἰόλος —
 ἐμίγη om.) A 3 εἰ] εἰ τῷ vulg. 6 ἀπαγαγεῖν II 10 υἱοὺς
 ἐποίησατο D 14 βοηθοῦντες — 15 συμβεβηκός om. D
 19 Αἰολίδας νήσους vulg. 20 ἀπ' αὐτοῦ del. Eich., ὑπ'
 αὐτοῦ Wess. (cf. V 7, 5) 22 ὑπ' αὐτοῦ om. II.

Ἰππάλκιμον καὶ Ἡλεκτρύωνα, ἔτι δ' Ἀρχίλυνον καὶ Ἀλεγήνορα. τούτων δ' Ἰππάλκιμος μὲν ἐγέννησε Πηνέλεων, Ἡλεκτρύων δὲ Αἴητιον, Ἀλεγήνωρ δὲ Κλονίον, Ἀρχίλυνος δὲ Προθοήνορα καὶ Ἀρκεσίλαον τοὺς ἐπὶ Τροίαν στρατευσαμένους ἡγεμόνας τῶν ἀπάντων Βοιωτῶν.

- 68 Τούτων δ' ἡμῖν διευκρινημένων, πειρασόμεθα διελθεῖν περὶ Σαλμωνέως καὶ Τυροῦς καὶ τῶν ἀπογόνων ἕως Νέστορος τοῦ στρατεύσαντος ἐπὶ Τροίαν. Σαλμωνεύς γάρ ἦν υἱὸς Αἰόλου τοῦ Ἑλλήνος τοῦ Δευκαλίωνος· οὗτος δ' ἐκ τῆς Αἰολίδος ὁρμηθεὶς μετὰ πλείονων Αἰολέων ᾤκισε τῆς Ἡλείας παρὰ τὸν Ἀλφειὸν ποταμὸν πόλιν καὶ ἐκάλεσεν ἀφ' ἐαυτοῦ Σαλμωνίαν. γήμας δ' Ἀλκιδίκην τὴν Ἀλέου ἐγέννησε θυγατέρα τὴν προσαγορευθεῖσαν Τυρώ, κάλλει 15 2 διαφέρουσαν. τῆς δὲ γυναικὸς Ἀλκιδίκης ἀποθανούσης ἐπέγημε τὴν ὀνομαζομένην Σιδηρώ· αὕτη δὲ χαλεπῶς διετέθη πρὸς τὴν Τυρώ, ὥς ἂν μητρονιά. 313 μετὰ δὲ ταῦτα Σαλμωνεύς, ὑβριστὴς ὢν καὶ ἀσεβής, ὑπὸ μὲν τῶν ὑποτεταγμένων ἐμισήθη, ὑπὸ δὲ Διὸς 20 3 διὰ τὴν ἀσέβειαν ἐκεραννώθη. τῇ δὲ Τυροῖ, παρθένῳ κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους οὔσῃ, Ποσειδῶν μιγείς παῖδας ἐγέννησε Πελίαν καὶ Νηλέα. ἡ δὲ Τυρώ συνοικήσασα Κρηθεῖ ἐτέκνωσεν Ἀμυθάονα καὶ Φέρητα καὶ Αἰδῶνα. Κρηθεὺς δὲ τελευτήσαντος ἐστασίασαν περὶ τῆς βασιλείας Πελίας τε καὶ

1 Ἰππόδαμον D 2 Ἰππόδαμος 4 προθοήνορα (er. o) D 9 ἐπὶ] ἐπὶ τὴν vulg. 10 γὰρ om. vulg. 11 δ' om. D 12 ᾤκισε vulg. 13 πόλιν καὶ ἐκάλεσεν Revue crit. 1867 p. 290, καὶ πόλιν ἔκτισεν libri 14 ἄλμωνιαν D 17 σιδηρώ* (er. ν) D, σιδηροῦν C, ἀδηρᾶ F 23 παῖδας om. II.

Νηλεὺς· τούτων δὲ Πελίας μὲν Ἴωλκοῦ καὶ τῶν
 πλησίον χωρίων ἐβασίλευσε, Νηλεὺς δὲ παραλαβὼν
 Μελάμποδα καὶ Βίαντα τοὺς Ἀμυνθάνους καὶ Ἀγλαΐας
 υἱοὺς καὶ τινὰς ἄλλους τῶν Ἀχαιῶν [καὶ] Φθιωτῶν
 5 καὶ τῶν Αἰολέων ἐστράτευσεν εἰς Πελοπόννησον.
 καὶ Μελάμπους μὲν μάντις ὦν τὰς Ἀργείας γυναῖκας 4
 μανείσας διὰ τὴν Διονύσου μῆνιν ἐθεράπενυσεν,
 ἀντὶ δὲ ταύτης τῆς εὐεργεσίας χάριν ἔλαβε παρὰ
 τοῦ βασιλέως τῶν Ἀργείων Ἀναξαγόρου τοῦ Μεγα-
 10 πένθους τὰ δύο μέρη τῆς βασιλείας· κατοικήσας δ'
 ἐν Ἀργεὶ κοινὴν ἐποιήσατο τὴν βασιλείαν Βίαντι
 τῷ ἀδελφῷ. γήμας δὲ Ἰφιδάνειραν τὴν Μεγαπένθους 5
 ἐτέκνωσεν Ἀντιφάτην καὶ Μαντώ, ἔτι δὲ Βίαντα καὶ
 Προνόην· Ἀντιφάτου δὲ καὶ Ζευξίππης τῆς Ἰππο-
 15 κόωντος Οἰκλῆς καὶ Ἀμφάλλης ὑπῆρξαν, Οἰκλέους
 δὲ καὶ Ὑπερμνήστρας τῆς Θεσπίου Ἰφιδάνειρα καὶ
 Πολύβοια καὶ Ἀμφιάραος ἐγένοντο. Μελάμπους 6
 μὲν οὖν καὶ Βίας καὶ οἱ ἀπ' ἐκείνων οὕτω τῆς ἐν
 Ἀργεὶ βασιλείας μετέσχον, Νηλεὺς δὲ μετὰ τῶν
 20 συνακολουθησάντων παραγενόμενος εἰς Μεσσήνην
 πόλιν ἐκτίσε Πύλον, δόντων αὐτῷ τῶν ἐγχωρίων.
 ταύτης δὲ βασιλεύων καὶ γήμας Χλῶριν τὴν Ἀμ-
 φλόου τοῦ Θηβαίου, παῖδας ἐγέννησε δώδεκα, ὧν
 ἦν πρεσβύτατος μὲν Περικλύμενος, νεώτατος δὲ
 25 Νέστωρ ὁ ἐπὶ Τροίαν στρατεύσας.

Περὶ μὲν οὖν τῶν Νέστορος προγόνων ἀρκε-

2 πλησίον χωρίων CF, πλησιοχώρων E   Νηλεὺς δὲ
 παραλαβὼν scripsi. παραλαβὼν δὲ Νηλεὺς A, παραλαβὼν δὲ
 ceteri   3 Ἀγλαΐας CD   4 καὶ del. Hertlein   6 Ἀργείας]
 ἐν Ἀργεὶ II   13 Βίαντα] Ἀβαντα Palmer   15 Οἰκλῆς καὶ
 ἀμαλκῆς D   Οἰκλέους D   16 Θεσπίου Palmer.

σθησόμεθα τοῖς ῥηθείσι, στοχαζόμενοι τῆς συμ-
 69 μετρίας, περὶ δὲ [τῶν] Λαπιθῶν καὶ Κενταύρων
 ἐν μέρει διέξιμεν. Ὀκεανοῦ καὶ Τηθύος κατὰ τοὺς
 μύθους παῖδες ἐγένοντο πλείους ποταμῶν ἐπώνυμοι,
 ἐν οἷς καὶ Πηνειός, ἀφ' οὗ συνέβη τὸν ἐν Θετταλίᾳ 814
 Πηνειὸν ὀνομασθῆναι. οὗτος δὲ μίγεις νύμφῃ τῇ ⁶
 προσαγορευομένῃ Κρεούσῃ παῖδας ἐγέννησεν Ὑψέα
 καὶ Στίλβην, ἣ μίγεις Ἀπόλλων Λαπίθην καὶ Κέν-
 2 ταυρον ἐγέννησε. καὶ τούτων Λαπίθης μὲν κατοικῶν
 περὶ τὸν Πηνειὸν ποταμὸν ἐβασίλευσε τῶν τόπων ¹⁰
 τούτων, γήμας δὲ Ὀρσινόμην τὴν Εὐρυνόμου ἐγέν-
 νησεν υἱοὺς δύο, Φόρβαντα καὶ Περίφαντα. οὗτοι
 μὲν οὖν ἐνταῦθα ἐβασίλευσαν, οἱ δὲ σύμπαντες
 λαοὶ ἀπὸ Λαπίθου Λαπίθαι προσηγορεύθησαν. τῶν
 δ' υἱῶν τῶν Λαπίθου Φόρβας μὲν εἰς Ὀλεον παρ- ¹⁵
 ῆλθεν, ἐξ ἧς μεταπεμψάμενος αὐτὸν Ἀλέκτωρ ὁ τῆς
 Ἥλειας βασιλεὺς βοηθόν, φοβούμενος τὴν Πέλοπος
 3 δυναστείαν, τῆς ἐν Ἥλιδι βασιλείας μετέδωκεν· ἐκ
 δὲ Φόρβαντος ὑπῆρξαν υἱοὶ δύο, Αἰγέως καὶ Ἄκτωρ,
 οἱ τὴν Ἥλειων βασιλείαν παραλαβόντες. ὁ δ' ἕτερος ²⁰
 τῶν Λαπίθου παίδων Περίφας γήμας Ἀστυάγειαν
 τὴν Ὑψέως ἐγέννησεν ὀκτὼ παῖδας, ὧν ἦν πρεσβύ-
 τατος Ἀντίων, ὃς μίγεις Περιμήλα τῇ Ἀμυνθάονος
 ἐγέννησεν Ἰξίονα. οὗτος δ', ὥς φασιν, ὑποσχόμενος ²⁵
 ἔδνα πολλὰ δώσειν Ἡῖονεϊ ἔγρημε τὴν Ἡιονέως
 4 θυγατέρα Δίαν, ἐξ ἧς ἐγέννησε Πειρίθουν. ἐπειθ'
 ὁ μὲν Ἰξίων οὐκ ἀπέδωκε τὰ ἔδνα τῇ γυναικί, ὁ

2 τῶν om. DM   11 εὐρυνόην τὴν ὀρσινόου D   15
 δ' υἱῶν] υἱῶν δὲ vulg.   21 Ἀστυάγειαν CF   25 Ηῖονεϊ
 codices (ut infra), Δηιονεϊ Cobet   26 δεῖαν D   27 τῇ

δ' Ἡϊονεὺς τὰς ἵππους ἀντὶ τούτων ἠνεχύρασεν.
 ὁ δ' Ἰξίω·ν τὸν Ἡϊονέα μετεπέμψατο ἐπαγγελλόμενος
 πάντα ὑπακούσεσθαι, καὶ τὸν Ἡϊονέα παραγενόμενον
 ἔβαλεν εἰς βόθρον πυρὸς μεστόν. διὰ δὲ τὸ μέγεθος
 5 τῆς παρανομίας μηδένα βούλεσθαι καθᾶραι τὸν
 φόνον. τέλος δ' ὑπὸ τοῦ Διὸς κατὰ τοὺς μύθους
 ἀγνισθεῖς, ἠρώσθη μὲν τῆς Ἥρας καὶ κατετόλμησεν
 ὑπὲρ συνουσίας λόγους ποιεῖσθαι. ἔπειτα τὸν μὲν 5
 Δία εἰδῶλον ποιήσαντα τῆς Ἥρας νεφέλην ἔξαπο-
 10 στεῖλαι, τὸν δὲ Ἰξίωνα τῇ νεφέλῃ μιγέντα γεννῆσαι
 τοὺς ὀνομαζομένους Κενταύρους ἀνθρωποφυεῖς.
 τέλος δὲ μυθολογοῦσι τὸν Ἰξίωνα διὰ τὸ μέγεθος
 τῶν ἡμαρτημένων ὑπὸ Διὸς εἰς τροχὸν ἐνδεσθῆναι,
 καὶ τελευτήσαντα τὴν τιμωρίαν ἔχειν αἰώνιον. τοὺς 70
 15 δὲ Κενταύρους τινὲς μὲν φασιν ἐν τῷ Πηλῷ τρα-
 φῆναι ὑπὸ Νυμφῶν, ἀνδρωθέντας δὲ καὶ μιγέντας
 ἵπποις θηλείαις γεννῆσαι τοὺς ὀνομαζομένους διφυεῖς
 Ἴπποκενταύρους· τινὲς δὲ λέγουσι τοὺς ἐκ Νεφέλης
 καὶ Ἰξίονος γεννηθέντας Κενταύρους πρῶτους ἵπ-
 20 πεύειν ἐπιχειρήσαντας Ἴπποκενταύρους ὠνομάσθαι
 καὶ εἰς πλάσμα μύθου καταταχθῆναι ὥς διφυεῖς
 ὄντας. φασὶ δὲ τούτους ὥς συγγενεῖς ὑπάρχοντας 2
 ἀπαιτῆσαι τὸν Πειρίθουν τὸ μέρος τῆς πατρῴας
 315 ἀρχῆς· οὐκ ἀποδιδόντος δὲ τοῦ Πειρίθου πόλεμον
 25 ἐξενεγκεῖν πρὸς αὐτόν τε καὶ τοὺς Λαπίδας. ὅσπερ
 3 ῥον δὲ διαλυθέντων αὐτῶν Πειρίθους μὲν γήμας
 Ἴπποδάμειαν τὴν Βούτου, καὶ καλέσαντος εἰς τοὺς

γυναικὶ del. Cobet 2 ἐπαγγελλόμενος πάντα om. D 3 ἐπα-
 κούσεσθαι D 5 βούλεσθαι] δύνασθαι C 21 καταχθῆναι II
 27 τῇν] τοῦ vulg. Βούτου Palmer, βύστου codices.

- γάμους τόν τε Θησέα καὶ τοὺς Κενταύρους, φασὶ
 μεθυσθέντας ἐπιβαλέσθαι ταῖς κεκλημέναις γυναῖξι
 καὶ βία μίσγεσθαι, διὰ δὲ τὴν παρανομίαν τόν τε
 Θησέα καὶ τοὺς Λαπίδας παροξυνθέντας οὐκ ὀλί-
 γους μὲν ἀνελεῖν, τοὺς δὲ λοιποὺς ἐκβαλεῖν ἐκ τῆς 5
 4 πόλεως. διὰ δὲ ταύτην τὴν αἰτίαν τῶν Κενταύρων
 πανδημεὶ στρατευσάντων ἐπὶ τοὺς Λαπίδας καὶ πολ-
 λούς ἀνελόντων, τοὺς ὑπολειφθέντας φυγεῖν εἰς
 Φολόην τῆς Ἀρκαδίας, τέλος δ' εἰς Μαλέαν ἐκπε-
 σόντας ἐνταῦθα κατοικήσαι. τοὺς δὲ Κενταύρους 10
 μετεωρισθέντας τοῖς προτερήμασι, καὶ ὀρμωμένους
 ἐκ τῆς Φολόης, λήξεσθαι τοὺς παριόντας τῶν Ἑλ-
 λήνων καὶ πολλοὺς τῶν περιούκων ἀναιρεῖν.
- 71 Τούτων δ' ἡμῖν διευκρινημένων πειρασόμεθα
 διελθεῖν περὶ Ἀσκληπιοῦ καὶ τῶν ἀπογόνων αὐτοῦ. 15
 μυθολογοῦσι τοίνυν Ἀσκληπιὸν Ἀπόλλωνος υἱὸν
 ὑπάρχειν καὶ Κορωνίδος, φύσει δὲ καὶ ἀγχινοῖα
 διενεγκόντα ζηλωσαι τὴν ἰατρικὴν ἐπιστήμην, καὶ
 πολλὰ τῶν συντεινόντων πρὸς ὑγίειαν ἀνθρώπων
 ἐξευρεῖν. ἐπὶ τοσοῦτο δὲ προβῆναι τῇ δόξῃ ὥστε 20
 πολλοὺς τῶν ἀπεγνωσμένων ἀρρώστων παραδόξως
 θεραπεύειν, καὶ διὰ τοῦτο πολλοὺς δοκεῖν τῶν τε-
 2 τελευτηκότων ποιεῖν πάλιν ζῶντας. διὸ καὶ τὸν
 μὲν Ἀἰδην μυθολογοῦσιν ἐγκαλοῦντα τῷ Ἀσκληπιῷ
 κατηγορίαν αὐτοῦ ποιήσασθαι πρὸς τὸν Δία ὡς τῆς 25
 ἐπαρχίας αὐτοῦ ταπεινουμένης· ἐλάττους γὰρ αἰεὶ
 γίνεσθαι τοὺς τετελευτηκότας, θεραπευομένους ὑπὸ

5 ἐκ om. CF 9 Φολόην] φολόην ἐνεὸν G, Φενεὸν
 Eich. τέλος Wurm, τινὰς D, τινὲς H ἐκπεσόντες ἐκεῖ
 κατόκησαν H 26 αἰεὶ om. D.

τοῦ Ἀσκληπιοῦ. καὶ τὸν μὲν Δία παροξυνθέντα 3
 [καὶ] κεραυνώσαντα τὸν Ἀσκληπιὸν διαφθεῖραι, τὸν
 δ' Ἀπόλλωνα διὰ τὴν ἀναίρεσιν τούτου παροξυνθέντα
 φονεῦσαι τοὺς τὸν κεραυνὸν τῷ Διὶ κατασκευάσαν-
 5 τας Κύκλωπας· ἐπὶ δὲ τῇ τούτων τελευτῇ παροξυν-
 θέντα τὸν Δία προστάξαι τῷ Ἀπόλλωνι θητεῦσαι
 παρ' ἀνθρώπῳ, καὶ ταύτην τιμωρίαν λαβεῖν παρ'
 αὐτοῦ τῶν ἐγκλημάτων. Ἀσκληπιοῦ δέ φασι γενο- 4
 μένους υἱοὺς Μαχάονα καὶ Ποδαλείριον, καὶ τὴν
 10 τέχνην ἐκπονήσαντας, ἐπὶ Τροίαν συστρατεῦσαι τοῖς
 περὶ τὸν Ἀγαμέμνονα· κατὰ δὲ τὸν πόλεμον μεγά-
 λας χρείας αὐτοὺς παρασχέσθαι τοῖς Ἑλλήσι, θερα-
 πεύοντας ἐμπειρότατα τοὺς τιτρωσχομένους, καὶ
 διὰ τὰς εὐεργεσίας ταύτας ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων μεγά-
 15 λης τυχεῖν δόξης· ἀτελεῖς δ' αὐτοὺς ἀφεῖναι τῶν
 316 κατὰ τὰς μάχας κινδύνων καὶ τῶν ἄλλων λειτουρ-
 γιῶν διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς ἐν τῷ θεραπεύειν
 εὐχρηστίας.

Περὶ μὲν οὖν Ἀσκληπιοῦ καὶ τῶν υἱῶν αὐτοῦ
 20 τοῖς ῥηθεῖσιν ἀρκεσθησόμεθα, περὶ δὲ τῶν Ἀσωποῦ 72
 θρυγατέρων καὶ τῶν Αἰακῷ γενομένων υἱῶν νῦν
 διεξιμεν. Ὠκεανοῦ καὶ Τηθύος κατὰ τοὺς μύθους
 ἐγένοντο παῖδες ἄλλοι τε πλείους ἐπώνυμοι ποτα-
 μῶν, ἐν οἷς ὑπάρξει Πηνειὸν καὶ Ἀσωπὸν. Πηνειὸς
 25 μὲν οὖν κατοικήσας περὶ τὴν νῦν οὔσαν Θετταλίαν
 ἐπώνυμον ἑαυτοῦ τὸν προειρημένον ποταμὸν ἐποίη-

1 τοῦ om. D   2 καὶ κεραυνώσαντα τ. A. διαφθεῖραι]
 κεραυνῶσαι τ. A. καὶ διαφθεῖραι EG; Δία παροξυνθέντα
 κεραυνῶ βαλόντα αὐτὸν διαφθεῖραι Eus. pr. ev. II 2, 34
 4 κατασκευάζοντας CF   7 ταύτην] τὴν add. vulg.   12
 παρέχεσθαι D   23 ἄλλοι τε del. Dind. (c. 69, 1).

σεν· Ἀσωπὸς δ' ἐν Φλιοῦντι κατοικήσας ἔγρημε Μετ-
 ῶπην τὴν Λάδωνος, ἐξ ἧς ἐγένοντο δύο μὲν υἱοί,
 Πελασγὸς καὶ Ἰσμηνός, θυγατέρες δὲ δώδεκα, Κόρ-
 κυρα καὶ Σαλαμῖς, ἔτι δ' Αἰγίνα καὶ Πειρήνη καὶ
 Κλεῶνη, πρὸς δὲ ταύταις Θήβη τε καὶ Τάναγρα 5
 καὶ Θέσπεια καὶ Ἀσωπῖς, ἔτι δὲ Σινώπη, πρὸς δὲ
 2 ταύταις Ὀρνία καὶ Χαλκίς. τούτων δ' Ἰσμηνὸς μὲν
 εἰς Βοιωτίαν ἐλθὼν κατώκησε περὶ τὸν ποταμὸν
 τὸν ἀπ' ἐκείνου τὴν ὀμωννυμίαν λαβόντα, τῶν δὲ
 θυγατέρων Σινώπη μὲν ὑπὸ Ἀπόλλωνος ἀρπαγείσα 10
 ἀπηνέχθη πρὸς τοῦτον τὸν τόπον οὗ νῦν ἐστίν ἡ
 ἀπ' ἐκείνης ὀνομασθεῖσα πόλις Σινώπη· ἐκ δὲ ταύ-
 τῆς καὶ Ἀπόλλωνος γενόμενος υἱὸς Σύρος ἐβασί- 5
 3 λευσε τῶν ἀπ' ἐκείνου Σύρων ὀνομασθέντων. Κόρ-
 κυρα δ' ὑπὸ Ποσειδῶνος ἀπηνέχθη εἰς νῆσον τὴν 15
 ἀπ' ἐκείνης Κόρκυραν ὀνομαζομένην· ἐκ ταύτης δὲ
 καὶ Ποσειδῶνος ἐγένετο Φαίαξ, ἀφ' οὗ τοὺς Φαία-
 4 κας συνέβη τυχεῖν ταύτης τῆς προσηγορίας. Φαίακος
 δ' ἐγένετο Ἀλκίνοος ὁ τὸν Ὀδυσσεά καταγαγὼν εἰς
 τὴν Ἰθάκην. Σαλαμῖς δ' ὑπὸ Ποσειδῶνος ἀρπαγείσα 20
 ἐκομίσθη εἰς τὴν ἀπ' αὐτῆς νῆσον Σαλαμῖνα προσ-
 αγορευθεῖσαν· αὕτη δὲ μιγείσα Ποσειδῶνι Κυχρεά
 ἐγέννησεν, ὃς βασιλεύσας τῆς νῆσου ταύτης καὶ
 γενόμενος ἐπιφανὴς ἀπέκτεινεν ὄφιν ὑπερφυῆ τὸ
 5 μέγεθος καὶ λυμαινόμενον τοὺς ἐγχωρίους. Αἰγίνα 25
 δ' ἐκ Φλιοῦντος ὑπὸ Διὸς ἀρπαγείσα εἰς νῆσον
 ἀπεκομίσθη τὴν ἀπ' ἐκείνης Αἰγίναν ὀνομασθεῖσαν,

4 σαλαμῖν D   5 τέναγρα D   6 Θέσπια cod.   7 Οἶνι II
 11 πρὸς] εἰς D   τόπον] πόντον D²   13 υἱὸς om. II   16 ὀνο-
 μασθεῖσαν CF   22 Κεγχρεά codices, corr. Wess.

ἐν ταύτῃ δὲ Αἰὶ μιγεῖσα ἐτέκνωσεν Αἰακόν, ὃς
 ἐβασίλευσε τῆς νήσου. τούτου δ' ἐγένοντο υἱοὶ 6
 Πηλεὺς καὶ Τελαμών. τούτων δὲ Πηλεὺς δίσκω
 βαλὼν ἀπέκτεινεν ἀκουσίως Φῶκον ὁμοπάτριον
 5 ἀδελφόν, ἐξ ἄλλης δὲ μητρὸς γεγεννημένον. διὰ δὲ
 τὸν φόνον Πηλεὺς ὑπὸ τοῦ πατρὸς φυγαδευθεὶς
 ἔφυγε τῆς νῦν Θετταλίας καλουμένης εἰς Φθίαν,
 καὶ καθαρθεὶς ὑπὸ Ἄκτορος τοῦ βασιλέως διεδέξατο
 317 τὴν βασιλείαν, ἄπαιδος ὄντος τοῦ Ἄκτορος. ἐκ δὲ
 10 Πηλέως καὶ Θέτιδος γενόμενος Ἀχιλλεὺς ἐστράτευσε
 μετ' Ἀγαμέμνονος εἰς Τροίαν. Τελαμῶν δὲ φυγὼν 7
 ἐξ Αἰγίνης κατήντησεν εἰς Σαλαμῖνα, καὶ γήμας
 Κυχρέως τοῦ βασιλέως τῶν Σαλαμινίων θυγατέρα
 Γλαύκην ἐβασίλευσε τῆς νήσου. τῆς δὲ γυναικὸς
 15 Γλαύκης ἀποθανούσης ἔγρημεν ἐξ Ἀθηναίων Ἐρίβοιαν
 τὴν Ἀλκάδου, ἐξ ἧς ἐγέννησεν Αἶαντα τὸν ἐπὶ
 Τροίαν στρατεύσαντα.

Τούτων δ' ἡμῖν διενκρινημένων πειρασόμεθα 73
 διελθεῖν περὶ Πέλοπος καὶ Ταντάλου καὶ Οἰνομάου·
 20 ἀναγκαῖον δὲ τοῖς χρόνοις προσαναδραμόντας ἡμᾶς
 ἀπ' ἀρχῆς ἐν κεφαλαίοις ἅπαντα διελθεῖν. κατὰ γὰρ
 τὴν Πελοπόννησον ἐν πόλει Πίσῃ Ἄρης Ἀρπίνῃ τῇ
 Ἀσωποῦ θυγατρὶ μιγείς ἐγέννησεν Οἰνόμαον. οὗτος 2
 δὲ θυγατέρα μονογενῇ γεννήσας ὠνόμασεν Ἰπποδά-
 25 μειαν. χρηστηριαζομένῳ δ' αὐτῷ περὶ τῆς τελευτῆς
 ἔχρησεν ὁ θεὸς τότε τελευτήσῃ αὐτὸν ὅταν ἡ
 θυγάτηρ Ἰπποδάμεια συνοικήσῃ. εὐλαβούμενον οὖν

5 ἐξ . . . γεγεννημένον om. D   διὰ δὲ τὸν] ὃν διὰ
 τὸν D   13 Κεγχρέως vulg.   22 πείσῃ D, πείσῃ F (ut
 infra) ἀργίνῃ D   25 τῆς om. D.

αὐτὸν περὶ τοῦ γάμου τῆς θυγατρὸς κρῖναι ταύτην
 παρθένον διαφυλάττειν, ὑπολαμβάνοντα μόνως οὕτως
 3 ἐκφεύξεσθαι τὸν κίνδυνον. διόπερ πολλῶν μνη-
 στευομένων τὴν κόρην, ἄθλον προετίθει τοῖς βου-
 λομένοις αὐτὴν γῆμαι τοιοῦτον· ἔδει τὸν μὲν ἥττη- 5
 θέντα τελευτῆσαι, τὸν δ' ἐπιτυχόντα γαμεῖν τὴν
 κόρην. ὑπεστήσατο δ' ἵπποδρομίαν ἀπὸ τῆς Πίσσης
 μέχρι τοῦ κατὰ Κόρινθον Ἰσθμοῦ πρὸς τὸν βωμὸν
 τοῦ Ποσειδῶνος, τὴν δ' ἄφεςιν τῶν ἵππων ἐποίησε
 4 τοιαύτην. ὁ μὲν Οἰνόμαος ἔθνε κριὸν τῷ Δίῳ, ὁ 10
 δὲ μνηστευόμενος ἐξώρμα τέθριππον ἐλαύνων ἄρμα·
 ἀγισθέντων δὲ τῶν ἱερῶν, τότε ἄρχεσθαι τοῦ δρό-
 μου τὸν Οἰνόμαον καὶ διώκειν τὸν μνηστῆρα, ἔχοντα
 δόρυ καὶ ἡνίοχον τὸν Μυρτίλον· εἰ δ' ἐφίκοιτο
 καταλαβεῖν τὸ διωκόμενον ἄρμα, τύπτειν τῷ δόρατι 15
 καὶ διαφθεῖρειν τὸν μνηστῆρα. τούτῳ δὲ τῷ τρόπῳ
 τοὺς αἰεὶ μνηστευομένους καταλαμβάνων διὰ τὴν
 5 ὀξύτητα τῶν ἵππων πολλοὺς ἀνῆρει. Πέλοψ δ' ὁ
 Ταντάλον καταντήσας εἰς Πῖσαν, καὶ θεασάμενος
 τὴν Ἴπποδάμειαν, ἐπεθύμησε τοῦ γάμου· φθείρας 20
 δὲ τὸν ἡνίοχον τοῦ Οἰνομάου Μυρτίλον, καὶ λαβὼν
 συνεργὸν πρὸς τὴν νίκην, ἔφθασε παραγενόμενος
 ἐπὶ τὸν Ἰσθμὸν πρὸς τὸν τοῦ Ποσειδῶνος βωμόν.
 6 ὁ δ' Οἰνόμαος τὸ λόγιον τετελέσθαι νομίζων, καὶ
 διὰ τὴν λύπην ἀθυμήσας, αὐτὸν ἐκ τοῦ ζῆν μετέ- 25
 στησε. τούτῳ δὲ τῷ τρόπῳ Πέλοψ γήμας τὴν
 Ἴπποδάμειαν παρέλαβε τὴν ἐν Πίσῃ βασιλείαν, καὶ
 διὰ τὴν ἀνδρείαν καὶ σύνεσιν αἰεὶ μᾶλλον αὐξόμενος

2 ὑπολαβόντα Π 23 ἐπὶ] πρὸς D πρὸς] ἐπὶ D
 27 καὶ διὰ τὴν ἀνδρείαν om. D 28 συνέσει D.

318 τοὺς πλείστους τῶν κατὰ τὴν Πελοπόννησον οἰκούν-
των προσηγάγετο, καὶ τὴν χώραν ἀφ' ἑαυτοῦ Πελο-
πόννησον προσηγόρευσεν.

Ἐπεὶ δὲ Πέλοπος ἐμνήσθημεν, ἀν᾿ ἀγκαῖόν ἐστι 74
5 καὶ περὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ταντάλου διελθεῖν, ἵνα
μηδὲν τῶν ἀκοῆς ἀξίων παραλείπωμεν. Τάνταλος
Διὸς μὲν ἦν υἱός, πλούτῳ δὲ καὶ δόξῃ διαφέρων
κατ᾿ ὅκει τῆς Ἀσίας περὶ τὴν νῦν ὀνομαζομένην
Παφλαγονίαν. διὰ δὲ τὴν ἀπὸ τοῦ πατρὸς Διὸς
10 εὐγένειαν, ὥς φασι, φίλος ἐγένετο τῶν θεῶν ἐπὶ
πλέον. ὕστερον δὲ τὴν εὐτυχίαν οὐ φέρων ἀνθρῶ- 2
πίνως, καὶ μετασχὼν κοινῆς τραπέξης καὶ πάσης
παρρησίας, ἀπήγγελλε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παρὰ τοῖς
ἀθανάτοις ἀπόρρητα. δι' ἣν αἰτίαν καὶ ζῶν ἐκο-
15 λάσθη καὶ τελευτήσας αἰωνίου κατὰ τοὺς μύθους
τιμωρίας ἠξιώθη, καταταχθεὶς εἰς τοὺς ἀσεβεῖς.
τούτου δ' ἐγένετο Πέλοψ υἱὸς καὶ Νιόβη θυγάτηρ· 3
αὕτη δ' ἐγέννησεν υἱοὺς ἑπτὰ καὶ θυγατέρας τὰς
ἑσας [εὐπρεπεῖα διαφερούσας]. ἐπὶ δὲ τῷ πλήθει
20 τῶν τέκνων μέγα φρουαττομένη πλεονάκεις ἐκαυχᾶτο
καὶ τῆς Αἰητοῦς ἑαυτὴν εὐτεκνοτέρῳ ἀπεφαίνετο.
εἰθ' ἡ μὲν Αἰητὼ κατὰ τοὺς μύθους χολωσαμένη
προσέταξε τῷ μὲν Ἀπόλλωνι κατατοξεῦσαι τοὺς
υἱοὺς τῆς Νιόβης, τῇ δ' Ἀρτεμίδι τὰς θυγατέρας.
25 τούτων δ' ὑπακουσάντων τῇ μητρὶ καὶ κατὰ τὸν
αὐτὸν καιρὸν κατατοξευσάντων τὰ τέκνα τῆς Νιόβης,

4 ἐπειδὴ δὲ CF

7 μὲν Διὸς vulg.

θυγάτηρ Νιόβη D

20 μεγάλα D

6 παραλείπωμεν libri, corr. Bekker

16 καταχθεῖς libri, corr. Dind.

17 εὐπρεπεῖα διαφερούσας om. D

19 εὐπρεπεῖα διαφερούσας om. D

25 κατὰ . . καιρὸν om. D.

συνέβη τὴν προειρημένην ὑφ' ἑνα καιρὸν ὀξέως
 4 ἅμα εὐτεκνον καὶ ἄτεκνον γενέσθαι. ἐπεὶ δὲ ὁ
 Τάνταλος μισηθεὶς ὑπὸ τῶν θεῶν ἐξέπεσεν ἐκ τῆς
 Παφλαγονίας ὑπὸ Ἴλου τοῦ Τρωῶς, ἀναγκαῖόν ἐστι
 καὶ τὰ περὶ τὸν Ἴλον καὶ τοὺς προγόνους αὐτοῦ 5
 διελθεῖν.

75 Τῆς Τρωάδος χώρας πρῶτος ἐβασίλευσε Τεϋ-
 κρος, υἱὸς ὧν Σκαμάνδρου τοῦ ποταμοῦ καὶ Ἰδαίας
 νύμφης, ἀνὴρ ἐπιφανής, καὶ τοὺς λαοὺς ἀφ' ἑαυτοῦ
 Τεύκρους προσηγόρευσε. Τεύκρου δ' ἐγένετο θυγά- 10
 τηρ Βάτεια· ταύτην δὲ Δάρδανος ὁ Διὸς γήμας,
 καὶ τὴν βασιλείαν διαδεξάμενος, τοὺς μὲν λαοὺς
 ἀφ' ἑαυτοῦ ὠνόμασε Δαρδάνους, πόλιν δ' οἰκίσας
 2 ἐπὶ θαλάττης ὠνόμασεν ἀφ' ἑαυτοῦ Δάρδανον. τού-
 του δ' Ἐριχθόνιος υἱὸς γενόμενος εὐδαιμονίᾳ καὶ 15
 πλούτῳ πολὺ διήνεγκε· περὶ οὗ καὶ ὁ ποιητὴς
 Ὅμηρος φησι,

ὅς δ' ἄφνειότατος γένετο θνητῶν ἀνθρώπων·
 τοῦ τρισχίλαιο ἵπποι ἔλος κάτα βουκολέοντο.

3 Ἐριχθονίου δ' υἱὸς γενόμενος Τρῶς τοὺς λαοὺς 20
 ὠνόμασεν ἀφ' ἑαυτοῦ Τρῶας. τούτου δ' ἐγένοντο
 τρεῖς υἱοί, Ἴλος, Ἀσδάρακος, Γανυμήδης. Ἴλος μὲν
 οὖν ὥκισεν ἐν πεδίῳ πόλιν ἐπιφανεστάτην τῶν ἐν 319
 τῇ Τρωάδι, Ἴλιον ἀφ' ἑαυτοῦ θέμενος τὴν προσ-
 4 ηγορίαν. Ἴλου δὲ γενόμενος υἱὸς Λαομέδων Τιθωνὸν 25
 καὶ Πριάμον ἐγέννησεν· ὧν Τιθωνὸς μὲν στρατεύ-
 σας εἰς τὰ πρὸς ἑω μέρη τῆς Ἀσίας καὶ διατείνας

3 ἐκ] μὲν ἀπὸ D   τῆς om. II   18 θνητῶν] πάν-
 των D   24 τῇ om. D.

ἕως Αἰθιοπίας ἐμυθολογήθη ἐξ Ἑοῦς τεκνῶσαι
 Μένονα τὸν τοῖς Τρωσὶ βοηθήσαντα καὶ ὑπ'
 Ἀχιλλέως ἀναιρεθέντα, Πρίαμος δ' Ἑκάβην γήμας
 σὺν ἄλλοις πλείοσιν υἱοῖς ἐγέννησεν Ἑκτορα τὸν
 5 ἐπισημότατον γενόμενον ἐν τῷ Τρωικῷ πολέμῳ.
 Ἀσδάρακος δὲ Λαρδάνων βασιλεύσας Κάπυν ἐγέν- 5
 νησεν, ἐξ οὗ τεκνωθεὶς Ἀγχίσης ἐξ Ἀφροδίτης
 Αἰνείαν ἐγέννησε τὸν ἐπιφανέστατον τῶν Τρώων.
 Γανυμήδης δὲ τῶν ἀπάντων εὐπρεπεῖα διαφέρων
 10 ὑπὸ τῶν θεῶν ἀνηρπάγη τῷ Διὶ οἰνοχοεῖν.

Τούτων δ' ἡμῖν διευκρινημένων πειρασόμεθα 6
 διεξιέναι περὶ Δαϊδάλου καὶ Μινωταύρου καὶ τῆς
 Μίνως στρατείας εἰς Σικελίαν ἐπὶ Κώκαλον τὸν
 βασιλέα. Δαίδαλος ἦν τὸ μὲν γένος Ἀθηναῖος, εἰς 76
 15 τῶν Ἑρεχθιδῶν ὀνομαζόμενος· ἦν γὰρ υἱὸς Μη-
 τίονος τοῦ Εὐπαλάμου τοῦ Ἑρεχθέως· φύσει δὲ
 πολὺ τοὺς ἄλλους ἅπαντας ὑπεραίρων ἐξήλωσε τά
 τε περὶ τὴν τεκτονικὴν τέχνην καὶ τὴν τῶν ἀγαλ-
 μάτων κατασκευὴν καὶ λιθουργίαν. εὐρετὴς δὲ γενό-
 20 μενος πολλῶν τῶν συνεργούντων εἰς τὴν τέχνην,
 κατεσκεύασεν ἔργα θαυμαζόμενα κατὰ πολλοὺς τό-
 πους τῆς οἰκουμένης. κατὰ δὲ τὴν τῶν ἀγαλμάτων 2
 κατασκευὴν· τοσοῦτο τῶν ἀπάντων ἀνθρώπων διή-
 νεγκεν ὥστε τοὺς μεταγενεστέρους μυθολογήσαι περὶ
 25 αὐτοῦ διότι τὰ κατασκευαζόμενα τῶν ἀγαλμάτων
 ὁμοιότατα τοῖς ἐμψύχοις ὑπάρχει· βλέπειν τε γὰρ
 αὐτὰ καὶ περιπατεῖν, καὶ καθόλου τηρεῖν τὴν τοῦ

1 ἕως] ἕως τῆς D ἐξ Dind., μὲν ἐξ cod. 6 βασιλεὺς CF
 8 ἐγέννησε] ἐτέκνωσεν D 14 ἦν om. D 15 ἦν γὰρ
 om. FM 17 ὑπερβαίνων CF 26 ὑπάρχειν CF.

ὅλου σώματος διάθεσιν, ὥστε δοκεῖν εἶναι τὸ κατα-
 3 σκευασθὲν ἔμφυχον ζῷον. πρῶτος δ' ὀμματώσας
 καὶ διαβεβηκότα τὰ σκέλη ποιήσας, ἔτι δὲ τὰς χεῖρας
 διατεταμέναις ποιῶν, εἰκότως ἐθανυμάζετο παρὰ τοῖς
 ἀνθρώποις· οἱ γὰρ πρὸ τούτου τεχνῖται κατεσκενύ- 5
 αζον τὰ ἀγάλματα τοῖς μὲν ὄμμασι μεμνκότα, τὰς
 δὲ χεῖρας ἔχοντα καθειμένας καὶ ταῖς πλευραῖς
 4 κεκολλημένας. ὁ δ' οὖν Δαίδαλος κατὰ τὴν φιλο-
 τεχνίαν θανυμαζόμενος ἔφυγεν ἐκ τῆς πατρίδος,
 καταδικασθεὶς ἐπὶ φόνοφ διὰ τοιαύτας αἰτίας. τῆς 10
 ἀδελφῆς τῆς Δαιδάλου γενόμενος υἱὸς Τάλως ἐπαι-
 5 δεύετο παρὰ Δαιδάλῳ, παῖς ὢν τὴν ἡλικίαν· εὐφυ-
 ἐστερος δ' ὢν τοῦ διδασκάλου τὸν τε κεραμευτικὸν
 τροχὸν εὗρε καὶ σιαγόνι περιτυχὼν ὄψεως, καὶ
 ταύτῃ ξυλῆφιον μικρὸν διαπρίσας, ἐμιμήσατο τὴν 320
 τραχύτητα τῶν ὀδόντων· διόπερ κατασκευασάμενος 16
 ἐκ σιδήρου πρίονα, καὶ διὰ τούτου πρίζων τὴν ἐν
 τοῖς ἔργοις ξυλίνην ὕλην, ἔδοξεν εὐχρηστον εὖρη-
 κέναι μέγα πρὸς τὴν τεκτονικὴν τέχνην. ὁμοίως
 δὲ καὶ τὸν τόρνον εὖρων καὶ ἕτερά τινα φιλοτεχνή- 20
 6 ματα, δόξαν ἀπηνέγκατο μεγάλην. ὁ δὲ Δαίδαλος
 φθονήσας τῷ παιδί, καὶ νομίζων αὐτὸν πολὺ τῇ
 δόξῃ προέξειν τοῦ διδασκάλου, τὸν παῖδα ἐδόλο-
 φόνησε. θάπτων δ' αὐτὸν καὶ περικατάληπτος γενό-
 μενος, ἐπηρωτήθη τίνα θάπτει, καὶ ἔφησεν ὅφιν 25
 καταχωννύειν. θανυμάσαι δ' ἄν τις τὸ παράδοξον,
 ὅτι διὰ τὸ ζῷον ἐξ οὗ τοῦ πρίονος ἐνεθυμήθη τὴν

4 ποιῶν f. del. 11 τῆς] τοῦ F 15 ξυλιφιον CF
 22 νομίσας CF 27 διὰ om. F διὰ τοῦ ζώου Eichstädt;
 del. Hertlein.

κατασκευήν, διὰ τούτου καὶ τοῦ φόνου τὴν ἐπί-
γνωσιν συνέβη γενέσθαι. κατηγορηθεῖς δὲ καὶ κατα- 7
δικασθεὶς ὑπὸ τῶν Ἀρεοπαγιτῶν φόνου, τὸ μὲν
πρῶτον ἔφυγεν εἰς ἓνα τῶν κατὰ τὴν Ἀττικὴν δῆ-
5 μων, ἐν ᾧ τοὺς κατοικοῦντας ἀπ' ἐκείνου Δαιδα-
λίδας ὀνομασθῆναι. μετὰ δὲ ταῦτα διαδράς εἰς 77
Κρήτην, καὶ διὰ τὴν ἐν τῇ τέχνῃ δόξαν θαυμαζό-
μενος, φίλος ἐγένετο Μίνως τοῦ βασιλέως. κατὰ
δὲ τὸν παραδεδομένον μῦθον Πασιφάης τῆς Μί-
10 νως γυναικὸς ἐρασθείσης τοῦ ταύρου, μηχανήμα
ποιήσας ὁμοιωμένον βοῖ συνήργησε τῇ Πασιφάῃ
πρὸς τὴν ἐπιθυμίαν. μυθολογοῦσι γὰρ πρὸ τοῦ- 2
των τῶν χρόνων Μίνωα κατ' ἐνιαυτὸν συνήθως
καθιεροῦν τὸν κάλλιστον τῶν γινομένων ταύρων
15 τῷ Ποσειδῶνι καὶ θύειν τοῦτον τῷ θεῷ· γενο-
μένου δὲ τότε ταύρου κάλλει διαφέροντος ἕτερον
τῶν ἡττόνων ταύρων θῦσαι· τὸν δὲ Ποσειδῶνα
μηνίσαντα τῷ Μίνῳ ποιῆσαι τὴν γυναικα αὐτοῦ
Πασιφάην ἐρασθῆναι τοῦ ταύρου. διὰ δὲ τῆς τοῦ- 3
20 του φιλοτεχνίας τὴν Πασιφάην μιγεῖσαν τῷ ταύρῳ
γεννῆσαι τὸν μυθολογούμενον Μινώταυρον. τοῦ-
τον δὲ φασὶ διφυῇ γεγονέναι, καὶ τὰ μὲν ἀνώτερα
μέρη τοῦ σώματος ἄχρι τῶν ὠμων ἔχειν ταύρου, τὰ
δὲ λοιπὰ ἀνθρώπου. τῷ δὲ τέρατι τούτῳ πρὸς 4
25 διατροφὴν λέγεται κατασκευάσαι Δαίδαλον λαβύ-
ρινθον, τὰς διεξόδους σκολιάς ἔχοντα καὶ τοῖς ἀπεί-
ροις δυσσευρέτους, ἐν ᾧ τρεφόμενον τὸν Μινώταυ-
ρον τοὺς ἐξ Ἀθηνῶν ἀποστελλομένους ἐπὶ κόρους

4 ἓνα] τινὰ II   6 εἰς] εἰς τὴν vulg.   17 ταύρων]
τότε add. D   25 διατριβὴν fort.

καὶ κόρας [ἑπτὰ] κατεσθίειν, περὶ ὧν προειρήκαμεν.
 5 τὸν οὖν Δαίδαλον πυθόμενον τὴν ἀπειλὴν τοῦ
 Μίνωος διὰ τὴν κατασκευὴν τῆς βοός φασι φοβη-
 θέντα τὴν ὀργὴν τοῦ βασιλέως ἐκ τῆς Κρήτης ἐκ-
 πλεῦσαι, συνεργούσης τῆς Πασιφάης καὶ πλοῖον 5
 6 δούσης πρὸς τὸν ἑκπλουν. μετὰ δὲ τούτου τὸν υἱὸν
 Ἴκαρον φνιγόντα κατενεχθῆναι πρὸς τινα νῆσον πε-
 λαγίαν, πρὸς ἣν τὸν Ἴκαρον παραβόλως ἀποβαίνοντα
 πεσεῖν εἰς θάλατταν καὶ τελευτῆσαι, ἀφ' οὗ καὶ τὸ
 πέλαγος Ἰκάριον ὀνομασθῆναι καὶ τὴν νῆσον Ἰκα- 10
 ρίαν κληθῆναι. τὸν δὲ Δαίδαλον ἐκ τῆς νῆσου 321
 ταύτης ἐκπλεύσαντα κατενεχθῆναι τῆς Σικελίας πρὸς
 χώραν ἧς βασιλεύοντα Κώκαλον ἀναλαβεῖν τὸν
 Δαίδαλον, καὶ διὰ τὴν εὐφυΐαν καὶ δόξαν ποιήσα-
 7 σθαι φίλον ἐπὶ πλέον. τινὲς δὲ μυθολογοῦσι, κατὰ 15
 τὴν Κρήτην ἔτι Δαιδάλου διατρίβοντος καὶ ὑπὸ
 τῆς Πασιφάης κρυπτομένου, Μίνωα μὲν τὸν βασι-
 λέα βουλόμενον τιμωρίας ἀξιῶσαι τὸν Δαίδαλον,
 καὶ μὴ δυνάμενον εὑρεῖν, τὰ τε πλοῖα πάντα τὰ
 κατὰ τὴν νῆσον ἐρευνᾶν καὶ χρημάτων πλήθος 20
 ἐπαγγέλλεσθαι δώσειν τῷ τὸν Δαίδαλον ἀνευρόντι.
 8 ἔνταῦθα τὸν Δαίδαλον ἀπογνόντα τὸν διὰ τῶν
 πλοίων δρασμόν, κατασκευάσαι παραδόξως πτέρυγας
 πεφίλοτεχνημένας καὶ διὰ κηροῦ θαυμαστικῶς ἥσκη-
 μένας· ἐπιθέντα δὲ ταύτας τῷ τε τοῦ υἱοῦ σώματι 25
 καὶ τῷ ἑαυτοῦ παραδόξως ἐκπετασθῆναι καὶ δια-

1 ἑπτὰ om. CD   8 ἦν] ἦ D   παραβόλως ἀποβαί-
 νοντα] παραβαίνοντα D   17 κρυπταζομένου Π   18 τιμω-
 ρίας ἀξιῶσαι] τιμωρῆσαι Π   21 εὐρόντι D   26 διαδράναι
 Dind., διαδράσαι codices (cf. II 28, 3).

δοῦναι τὸ πλησίον τῆς Κρήτης νήσον πέλαγος. καὶ 9
 τὸν μὲν Ἴκαρον διὰ τὴν νεότητα μετέωρον τὴν
 πτήσιν ποιούμενον πεσεῖν εἰς τὸ πέλαγος, τακέντος
 διὰ τὸν ἥλιον τοῦ συνέχοντος τὰς πτέρυγας κηροῦ,
 5 αὐτὸν δὲ παρὰ τὴν θάλατταν πετόμενον καὶ παρ'
 ἑκάστον τέγγοντα τὰς πτέρυγας διασωθῆναι παρα-
 δόξως εἰς τὴν Σικελίαν. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων εἰ
 καὶ παράδοξός ἐστιν ὁ μῦθος, ὅμως ἐκρίναμεν μὴ
 παραλιπεῖν αὐτόν. Δαίδαλος δὲ παρὰ τε τῷ Κωκάλῳ 78
 10 καὶ τοῖς Σικανοῖς διέτριψε πλείω χρόνον, θανμαζό-
 μενος ἐν τῇ κατὰ τὴν τέχνην ὑπερβολῇ. κατεσκεύασε
 δ' ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ τινὰ τῶν ἔργων ἃ μέχρι τοῦ
 νῦν διαμένει. πλησίον μὲν γὰρ τῆς Μεγαρίδος
 φιλοτέχνως ἐποίησε τὴν ὀνομαζομένην κολυμβήθραν,
 15 ἐξ ἧς μέγας ποταμὸς εἰς τὴν πλησίον θάλατταν ἐξ-
 ερεύγεται καλούμενος Ἀλαβών. κατὰ δὲ τὴν νῦν 2
 Ἀκραγαντίνην ἐν τῷ Καμικῷ καλουμένῳ πόλιν ἐπὶ
 πέτρας οὖσαν πασῶν ὀχυρωτάτην κατεσκεύασε καὶ
 παντελῶς ἐκ βίας ἀνάλωτον· στενὴν γὰρ καὶ σκολιὰν
 20 τὴν ἀνάβασιν αὐτῆς φιλοτεχνήσας ἐποίησε δύνασθαι
 διὰ τριῶν ἢ τεττάρων ἀνθρώπων φυλάττεσθαι.
 διόπερ ὁ Κώκαλος ἐν ταύτῃ ποιήσας τὰ βασίλεια
 καὶ τὰ χρήματα κατατιθέμενος ἀνάλωτον ἔσχεν αὐτὴν
 διὰ τῆς ἐπινοίας τοῦ τεχνίτου. τρίτον δὲ σπήλαιον 3
 25 κατὰ τὴν Σελινουντίαν χώραν κατεσκεύασεν, ἐν ᾧ
 τὴν ἀτμίδα τοῦ κατ' αὐτὴν πυρὸς οὕτως εὐστόχως
 ἐξέλαβεν ὥστε διὰ τὴν μαλακότητα τῆς θερμοσίας

1 νήσον om. II
 12 νήσῳ] τέχνη D
 ἐπίνοιαν CF.

9 τε om. vulg.
 17 καλουμένην vulg.

11 ἐν] ἐπὶ fort.
 24 τὴν

ἔξιδροῦν λεληθότως καὶ κατὰ μικρὸν τοὺς ἐνδιατρί-
 βοντας καὶ μετὰ τέρψεως θεραπεύειν τὰ σώματα μηδὲν
 4 παρενοχλουμένους ὑπὸ τῆς θερμότητος. κατὰ δὲ τὸν
 Ἑρυνκα πέτρας οὔσης ἀποτομάδος εἰς ὕψος ἑξαίσιον,
 καὶ τῆς κατὰ τὸ ἱερὸν τῆς Ἀφροδίτης στενοχωρίας 5
 ἀναγκασούσης ἐπὶ τὸ τῆς πέτρας ἀπόκρημνον ποιή- 322
 σασθαι τὴν οἰκοδομίαν, κατεσκεύασεν ἐπ' αὐτοῦ
 τοῦ κρημνοῦ τοῖχον, προβιάσας παραδόξως τὸ ὑπερ-
 5 κείμενον τοῦ κρημνοῦ. χρυσοῦν τε κριὸν τῇ Ἀφρο-
 δίτῃ τῇ Ἑρυνκίῃ φασὶν αὐτὸν φιλοτεχνῆσαι περιτ- 10
 τῶς εἰργασμένον καὶ τῷ κατ' ἀλήθειαν κριῷ ἀπαρ-
 εγχειρήτως ὁμοιωμένον. ἄλλα τε πολλὰ φασιν αὐτὸν
 φιλοτεχνῆσαι κατὰ τὴν Σικελίαν, ἃ διὰ τὸ πλῆθος
 τοῦ χρόνου διέφθαρται.

79 Μίνως δ' ὁ τῶν Κρητῶν βασιλεὺς θαλαττο- 15
 κρατῶν κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους, καὶ πυθόμενος
 τὴν Δαίδαλου φυγὴν εἰς Σικελίαν, ἔγνω στρατεύειν
 ἐπ' αὐτήν. παρασκευασάμενος δὲ δύναμιν ναυτι-
 κὴν ἀξιόλογον ἐξέπλευσεν ἐκ τῆς Κρήτης, καὶ κατ-
 ἦρε τῆς Ἀκραγαντίνης εἰς τὴν ἀπ' ἐκείνου Μινῶαν 20
 καλουμένην. ἀποβιάσας δὲ τὴν δύναμιν καὶ πέμ-
 ψας ἀγγέλους πρὸς Κῶκαλον τὸν βασιλέα ἐξήτει
 2 τὸν Δαίδαλον εἰς τιμωρίαν. ὁ δὲ Κῶκαλος εἰς σύλ-
 λογὸν προκαλεσάμενος καὶ πάντα ποιήσειν ἐπαγγει-
 λάμενος ἐπὶ τὰ ξένια παρέλαβε τὸν Μίνω. λουμένου 25
 δ' αὐτοῦ, Κῶκαλος μὲν παρακατασχὼν πλείονα χρόνον

1 καὶ κατὰ μικρὸν f. del. 2 καὶ addidi 6 ποιῆσαι II
 9 κριὸν] κηρίον C, τεκμήριον F 10 τῇ] καὶ τῇ D 11 κριῷ]
 κηρίῳ II 17 εἰς] εἰς τὴν vulg. 18 αὐτὴν F, αὐτὸν cet.
 19 ἐκ om. D 22 ἐξήτει vulg. 24 προκαλεσάμενος CF
 ἐπαγγελλόμενος D 25 Μινῶα II.

ἐν τῷ θερμῷ τὸν Μίνωα διέφθειρε, καὶ τὸ σῶμα
 ἀπέδωκε τοῖς Κρησί, πρόφασιν ἐνεγκὼν τοῦ θανάτου
 διότι κατὰ τὸν λουτρῶνα ὠλίσθηκε καὶ πεσὼν εἰς
 τὸ θερμὸν ὕδωρ ἐτελεύτησε. μετὰ δὲ ταῦθ' οἱ μὲν 3
 5 συνεστρατευμένοι τὸ σῶμα τοῦ βασιλέως ἔθαψαν
 μεγαλοπρεπῶς, καὶ διπλοῦν τάφον οἰκοδομήσαντες
 κατὰ μὲν τὸν κεκρυμμένον τόπον ἔθεσαν τὰ ὀστέα,
 κατὰ δὲ τὸν ἀνεωγμένον ἐποίησαν Ἀφροδίτης νεών.
 οὗτος δ' ἐπὶ γενεὰς πλείους ἐτιμᾶτο, θυνόντων τῶν
 10 ἐγχωρίων ὡς Ἀφροδίτης ὄντος τοῦ νεώ· κατὰ δὲ 4
 τοὺς νεωτέρους καιροὺς κτισθείσης μὲν τῆς τῶν
 Ἀκραγαντίνων πόλεως, γνωσθείσης δὲ τῆς τῶν
 ὀστέων θέσεως, συνέβη τὸν μὲν τάφον καθαιρεθῆναι,
 τὰ δ' ὀστέα τοῖς Κρησὶν ἀποδοθῆναι, Θήρωνος δυ-
 15 ναστεύοντος τῶν Ἀκραγαντίνων. οὐ μὴν ἄλλ' οἱ 5
 κατὰ τὴν Σικελίαν Κρηῖτες μετὰ τὴν Μίνωος τελευ-
 τὴν ἐστασίασαν διὰ τὴν ἀναρχίαν, τῶν δὲ νεῶν
 ὑπὸ τῶν περὶ τὸν Κώκαλον Σικανῶν ἐμπυρισθεῖσων
 τὴν μὲν εἰς τὰς πατρίδας ἐπάνοδον ἀπέγνωσαν,
 20 κρίναντες δ' ἐν τῇ Σικελίᾳ κατοικεῖν, οἱ μὲν ἐν-
 ταῦθα πόλιν ᾤκισαν ἣν ἀπὸ τοῦ βασιλέως αὐτῶν
 Μινῶαν ὠνόμασαν, οἱ δὲ διὰ τῆς μεσογείου πλανη-
 323 θέντες καὶ καταλαβόμενοι χωρίον ὀχυρὸν ἔκτισαν
 πόλιν ἣν ἀπὸ τῆς ἐν τῇ πόλει φεούσης πηγῆς ὠνό-
 25 μασαν Ἐγγνον. ὕστερον δὲ μετὰ τὴν τῆς Τροίας 6
 ἄλωσιν Μηριόνου τοῦ Κρητὸς προσενεχθέντος τῇ
 Σικελίᾳ, προσεδέξαντο τοὺς καταπλεύσαντας Κρηῖτας
 διὰ τὴν συγγένειαν καὶ τῆς πολιτείας μετέδοσαν,

δομώμενοι δ' ἐξ ὀχυρᾶς πόλεως καὶ καταπολεμή-
 σαντές τινες τῶν περιοίκων ἱκανὴν κατεκτήσαντο
 7 χώραν. αἰεὶ δὲ μᾶλλον αὐξόμενοι, καὶ κατασκευά-
 σαντες ἱερὸν τῶν Μητέρων, διαφόρως ἐτίμων τὰς
 θεάς, ἀναθήμασι πολλοῖς κοσμοῦντες τὸ ἱερὸν αὐτῶν. 5
 ταύτας δ' ἀφιδρυθῆναί φασιν ἐκ τῆς Κρήτης διὰ
 τὸ καὶ παρὰ τοῖς Κρησὶ τιμᾶσθαι τὰς θεὰς ταύτας
 80 διαφερόντως. μυθολογοῦσι δ' αὐτάς τὸ παλαιὸν
 θρέψαι τὸν Δία λάθρα τοῦ πατρὸς Κρόνου, ἀνθ'
 ὧν αὐτάς εἰς τὸν οὐρανὸν ἀναβιβασθῆναι καὶ κατα- 10
 2 στερισθεῖσας ἄρκτους προσαγορευθῆναι· περὶ ὧν
 καὶ τὸν Ἄρατον συμφωνοῦντα τούτοις τεθεικέναι
 κατὰ τὴν τῶν ἄστρον ποίησιν,

ἔμπαλιν εἰς ὧμους τετραμμένοι· εἰ ἔτεόν γε
 Κρήτηθεν κεῖναι γε Διὸς μεγάλου ἰότητι 15
 οὐρανὸν εἰδανέβησαν, ὃ μιν τότε κουρίζοντα
 Δίκτῳ ἐν εὐώδει ὄρεος σχεδὸν Ἰδαίοιο
 ἄντροφ ἐγκατέθεντο καὶ ἔτρεφον εἰς ἐνιαυτόν,
 Δικταῖοι Κούρητες ὅτε Κρόνον ἐψεύσαντο.

3 οὐκ ἄξιον δὲ παραλιπεῖν τὴν περὶ τὰς θεὰς ἀγνείαν 20
 τε καὶ τὴν κατ' ἀνθρώπους ἐπιφάνειαν. τιμῶσι δ'
 αὐτάς οὐ μόνον οἱ ταύτην τὴν πόλιν οἰκοῦντες,
 ἀλλὰ καὶ τινες τῶν ἄλλων περιοίκων ὁθυσίαις τε
 μεγαλοπρεπέσι καὶ ταῖς ἄλλαις τιμαῖς ἀποσεμνύνουσι
 4 τὰς θεάς. ἐνίαις δὲ πόλεσι καὶ πνυθόχορηστοι χρη- 25
 σμοὶ προσέταξαν τιμᾶν τὰς θεάς· ἔσεσθαι γὰρ τοῖς
 τοιούτοις τοὺς τε τῶν ἰδιωτῶν βίους εὐδαίμονας
 καὶ τὰς πόλεις εὐθηνήσειν. τέλος δὲ προβαινούσης

ἐπὶ πολὺ τῆς κατὰ τὰς θεὰς ἐπιφανείας, οἱ μὲν
 ἐγχώριοι πολλοῖς ἀναθήμασιν ἀργυροῖς καὶ χρυσοῖς
 διετέλεσαν τιμῶντες ἄχρι τῶνδε τῶν ἱστοριῶν γρα-
 φομένων. νεῶν μὲν γὰρ αὐταῖς κατεσκευάσαν οὐ 5
 5 μόνον τῷ μεγέθει διάφορον, ἀλλὰ καὶ τῇ πολυτε-
 λείᾳ τῇ κατὰ τὴν οἰκοδομίαν θαυμαζόμενον· οὐκ
 ἔχοντες γὰρ κατὰ τὴν ἰδίαν χώραν λίθον ἀξιόλογον
 παρὰ τῶν ἀστυγειτόνων Ἀγυρριναίων ἤγαγον, τῶν
 324 μὲν πόλεων διεστηκυῶν ὥς ἑκατὸν σταδίους, τῆς
 10 δ' ὁδοῦ δι' ἧς ἀνάγκη κομίζεσθαι τοὺς λίθους
 ὑπαρχούσης τραχείας καὶ παντελῶς δυσπορεύτου·
 δι' ἣν αἰτίαν κατασκευάσαντες ἀμάξας τετρακύκλους
 ἑκατὸν ξεύεσι βοῶν ἐκόμισαν τὸν λίθον. διὰ γὰρ 6
 τὸ πλῆθος τῶν ἱερῶν χρημάτων εὐπορούμενοι, τῇ
 15 θαψιλείᾳ τῆς εὐπορίας ὑπερεῖδον τῶν ἀναλωμάτων·
 βραχὺ γὰρ πρὸ ἡμῶν εἶχον αἱ θεαὶ βοῦς μὲν ἱερὰς
 τρισχιλίας, χώρας δὲ πλῆθος ὥστε λαμβάνειν μεγά-
 λας προσόδους.

Ἡμεῖς δὲ περὶ τούτων ἀρκοῦντως διεληλυθότες 81
 20 περὶ Ἀρισταίου γράφειν ἐγχειρήσομεν. Ἀρισταῖος
 γὰρ ἦν υἱὸς μὲν Ἀπόλλωνος καὶ Κυρήνης τῆς
 Ὑψέως θυγατρὸς τοῦ Πηνειοῦ· περὶ δὲ τῆς γενέ-
 σεως αὐτοῦ μυθολογοῦσί τινες οὕτως. Ἀπόλλωνα,
 περὶ τὸ Πήλιον τρεφομένης κόρης ὄνομα Κυρήνης
 25 κάλλει διαφερούσης, ἐρασθῆναι τῆς παρθένου, καὶ
 μετενεγκεῖν αὐτὴν τῆς Λιβύης εἰς ταύτην τὴν χώραν,

2 χρυσοῖς καὶ ἀργυροῖς vulg. 3 ἱστοριογραφομένων D
 (I 37, 6) 4 κατεσκευάσαν] ὠκοδόμησαν II 8 ἀγυρριναίων D
 9 στάδια II 11 ὑπαρχούσης om. D 15 ὑπερεῖχον II
 16 ἱεροὺς τρισχιλίους CF 17 δὲ] τε vulg. 25 διαφ.
 κάλλει vulg.

ἐν ἧ κατὰ τοὺς ὕστερον χρόνους τινὰ κτίσαντα πόλιν
 2 ἀπ' ἐκείνης ὀνομάσαι Κυρήνην. τὸν δ' οὖν Ἀπόλλω
 κατὰ ταύτην τὴν χώραν ἐκ Κυρήνης γεννήσαντα
 υἱὸν Ἀρισταῖον τοῦτον μὲν νήπιον ὄντα παραδοῦναι
 ταῖς Νύμφαις τρέφειν· ταύτας δὲ τῷ παιδὶ τρεῖς⁵
 ὀνομασίας προσάψαι· καλεῖν γὰρ αὐτὸν Νόμιον,
 Ἀρισταῖον, Ἀγρέα. τοῦτον δὲ παρὰ τῶν Νυμφῶν
 μαθόντα τὴν τε τοῦ γάλακτος πῆξιν καὶ τὴν κατα-
 σκευὴν τῶν σμῆνων, ἔτι δὲ τῶν ἐλαιῶν τὴν κατερ-
 3 γασίαν, διδάξαι πρῶτον τοὺς ἀνθρώπους. διὰ δὲ¹⁰
 τὴν εὐχρηστίαν τὴν ἐκ τούτων τῶν εὐρημάτων τοὺς
 εὐεργετηθέντας ἀνθρώπους τιμῆσαι τὸν Ἀρισταῖον
 ἰσοθέοις τιμαῖς, καθὰ καὶ τὸν Διόνυσον. μετὰ δὲ
 ταῦτά φασιν αὐτὸν εἰς Βοιωτίαν κατανήσαντα
 γῆμαι τῶν Κάδμου θυγατέρων Αὐτονόην, ἐξ ἧς¹⁵
 φασιν Ἀκτέωνα γενέσθαι τὸν κατὰ τοὺς μύθους
 4 ὑπὸ τῶν ἰδίων κυνῶν διασπασθέντα. τὴν δ' αἰτίαν
 ἀποδιδόασιν τῆς ἀτυχίας οἱ μὲν ὅτι κατὰ τὸ τῆς
 Ἀρτέμιδος ἱερὸν διὰ τῶν ἀνατιθεμένων ἀκροθινίων
 ἐκ τῶν κυνηγίων προηρεῖτο τὸν γάμον κατεργάσα-²⁰
 σθαι τῆς Ἀρτέμιδος, οἱ δ' ὅτι τῆς Ἀρτέμιδος αὐτὸν
 5 πρωτεύειν ταῖς κυνηγίαις ἀπεφῆναντο. οὐκ ἀπίθανον
 δὲ ἐπ' ἀμφοτέροις τούτοις μηνῆσαι τὴν θεόν· εἴτε
 γὰρ τοῖς ἀλίσκομένοις πρὸς τὴν ἀκοινώνητον τοῖς
 γάμοις κατεχρήτο πρὸς τὸ συντελέσαι τὴν ἰδίαν²⁵
 ἐπιθυμίαν, εἴτε καὶ ταύτης ἐτόλμησεν εἰπεῖν αἰρετώ-

4 υἱὸν] τὸν II   14 εἰς] εἰς τὴν vulg.   16 Ἀκταί-
 ωνα D^a, Ἀκταίωνα CF   19 ἀκροθινίων D, ἀκροατηρίων CF
 21 τῆς Ἀρτέμιδος om. II   22 ἀπεφῆναντο libri, corr.
 Wees.   23 δὲ ἐπ'] γὰρ ἐν D.

τερον αὐτὸν εἶναι κυνηγόν ἢ καὶ θεοὶ παρακεχωρή-
 325 κασι τῆς ἐν τούτοις ἀμίλλης, ὁμολογουμένην καὶ
 δικαίαν ὀργὴν ἔσχε πρὸς αὐτὸν ἢ θεός. καθόλου
 δὲ πιθανῶς εἰς τὴν τῶν ἀλισκομένων θηρίων μετα-
 5 μορφωθεὶς ἰδέαν ὑπὸ τῶν καὶ τᾶλλα θηρία χειρου-
 μένων κυνῶν διεφθάρη. τὸν δ' Ἀρισταῖον φασι 82
 μετὰ τὴν Ἀκτεῶνος τελευτὴν ἐλθεῖν εἰς τὸ χρηστή-
 ριον τοῦ πατρός, καὶ τὸν Ἀπόλλω προειπεῖν αὐτῷ
 τὴν εἰς Κέων νῆσον μετάβασιν ἐσομένην αὐτοῦ καὶ
 10 τὰς ἐσομένας παρὰ τοῖς Κείοις τιμάς. τὸν δὲ πλεῦ- 2
 σαι μὲν εἰς τὴν νῆσον ταύτην, λοιμοῦ δὲ τὴν Ἑλ-
 λάδα κατασχόντος ποιήσασθαι τὴν θυσίαν ὑπὲρ
 ἀπάντων τῶν Ἑλλήνων. γενομένης δὲ τῆς θυσίας
 κατὰ τὴν τοῦ σειρίου ἄστρου ἐπιτολήν, καθ' ἣν
 15 συνέβαινε πνεῖν τοὺς ἐτησίας, λῆξαι τὰς λοιμικὰς
 νόσους. τοῦτο δ' ἂν τις συλλογιζόμενος εἰκότως 3
 θαυμάσαι τὸ τῆς περιπετείας ἰδιον· ὁ γὰρ ὑπὸ τῶν
 κυνῶν ἰδὼν τὸν νῆδον τετελευτηκότα, οὗτος τῶν
 κατὰ τὸν οὐρανὸν ἄστρον τὸ τὴν αὐτὴν ἔχον προσ-
 20 ηγορίαν καὶ φθείρειν νομιζόμενον τοὺς ἀνθρώπους
 ἐπαυσε, καὶ τοῖς ἄλλοις αἷτιος ἐγένετο τῆς σωτηρίας.
 λέγουσι δὲ τὸν Ἀρισταῖον ἐκγόνους ἐν τῇ Κέῳ κατα- 4
 λιπόντα, καὶ μετὰ ταῦτα εἰς τὴν Λιβύην ἐπανελ-
 θόντα, ἀπὸ τῆς μητρὸς Νύμφης τὴν ἀναγωγὴν
 25 ποιησάμενον εἰς τὴν Σαρδῶ νῆσον καταπλεῦσαι.
 ἐν δὲ ταύτῃ κατοικήσαντα, καὶ τὴν νῆσον διὰ τὸ
 κάλλος στέρξαντα, φυτεῦσαί τε αὐτὴν καὶ τὸ πρό-

7 Ἀκταίωνος CF   9 Κεῖω C   10 Κείοις] οἰκείοις D
 12 κατέχοντος Π   14 σειρίου D   19 κατὰ τὸν] κατ' vulg.
 22 Κεῖω C   23 ἐπανελθὼν D   24 ἀπὸ Wess., ὑπὸ cod.

τερον ἐξηργιωμένην ἡμερῶσαι. γεννηῆσαι δ' ἐν αὐτῇ
 5 δύο παῖδας, Χάρμον καὶ Καλλίκαρπον. μετὰ δὲ
 ταῦτα ἄλλας τε νήσους ἐπελθεῖν καὶ κατὰ τὴν Σι-
 κελίαν διατρίψαι τινα χρόνον, διὰ δὲ τὴν ἀφθονίαν
 τῶν ἐν τῇ νήσῳ καρπῶν καὶ τὸ πλῆθος τῶν ἐν 5
 αὐτῇ βοσκομένων κτηνῶν φιλοτιμηθῆναι τοῖς ἐγγω-
 ρίοις ἐνδείξασθαι τὰς ἰδίας εὐεργεσίας. διὸ καὶ
 παρὰ τοῖς κατὰ τὴν Σικελίαν οἰκοῦσι διαφερόντως
 φασὶ τιμηθῆναι τὸν Ἀρισταῖον ὡς θεόν, καὶ μάλιστα
 ὑπὸ τῶν συγκομιζόντων τὸν τῆς ἐλαίας καρπόν. 10
 6 τὸ δὲ τελευταῖον μυθολογοῦσιν αὐτὸν εἰς Θοράκην
 παραβαλόντα πρὸς Διόνυσον μετασχεῖν τῶν ὀργίων,
 καὶ συνδιατρίψαντα τῷ θεῷ πολλὰ μαθεῖν παρ'
 αὐτοῦ τῶν χρησίμων· περὶ δὲ τὸ ὅρος τὸ καλού-
 μενον Αἶμον οἰκῆσαντά τινα χρόνον ἄφαντον γενέ- 15
 σθαι, καὶ τυχεῖν ἀθανάτων τιμῶν οὐ μόνον ἐνταῦθα
 παρὰ τοῖς βαρβάροις, ἀλλὰ καὶ παρὰ τοῖς Ἕλλησι.
 83 Καὶ περὶ μὲν Ἀρισταίου τοῖς ῥηθεῖσιν ἀρκε-
 σθησόμεθα, περὶ δὲ Λάφνιδος καὶ Ἑρυνκος πει- 326
 ρασόμεθα διελθεῖν. Ἑρυνκά φασιν υἱὸν μὲν γενέσθαι 20
 Ἀφροδίτης καὶ Βούτα, βασιλέως τινὸς ἐγγωρίου δόξῃ
 διαφέροντος· τοῦτον δὲ διὰ τὴν ἀπὸ τῆς μητρὸς
 εὐγένειαν θαυμασθῆναί τε ὑπὸ τῶν ἐγγωρίων καὶ
 βασιλεῦσαι μέρους τῆς νήσου. κτίσαι δὲ καὶ πόλιν
 ἀξιόλογον ὁμώνυμον αὐτῷ, κειμένην ἐπὶ τινος ὑψη- 25
 λοῦ τόπου· κατὰ δὲ τὴν ἄκραν τὴν ἐν τῇ πόλει
 τῆς μητρὸς ἱερὸν ἰδρύσασθαι, καὶ κοσμηῆσαι τῇ τε

2 Καλαίκαρπον II 4 δὲ] τε vulg. 8 κατὰ om.
 vulg. 9 ὡς θεόν f. del. 18 καὶ περὶ μὲν Dindorf, καὶ
 ταῦτα μὲν περὶ libri 22 ἀπὸ om. DF.

κατασκευῇ τοῦ νεῶ καὶ τῷ πλήθει τῶν ἀναθημάτων.
 τὴν δὲ θεὸν διὰ τε τὴν ἀπὸ τῶν ἐγγχωρίων 2
 εὐσέβειαν καὶ διὰ τὴν ἀπὸ τοῦ τεκνωθέντος νιοῦ
 τιμὴν ἀγαπῆσαι περιτιτότερον τὴν πόλιν· διόπερ
 5 αὐτὴν Ἀφροδίτην Ἑρμκίνην ὀνομασθῆναι. θαυμάσαι
 δ' ἂν τις εἰκότως ἀναλογισάμενος τὴν περὶ τὸ ἱερόν
 τοῦτο γενομένην δόξαν· τὰ μὲν γὰρ ἄλλα τεμένη 3
 ἀνθήσαντα ταῖς δόξαις πολλάκις διὰ περιστάσεις
 τινὰς τεταπείνωται, μόνον δὲ τοῦτο τῶν ἐξ αἰῶνος
 10 ἀρχὴν λαβὼν οὐδέποτε διέλιπε τιμώμενον, ἀλλὰ καὶ
 τοῦναντίον αἰεὶ διετέλεσε πολλῆς τυγχάνον αὐξήσεως.
 μετὰ γὰρ τὰς προειρημένας ὑπ' Ἑρμκος τιμὰς ὅστε- 4
 ρον Αἰνείας ὁ Ἀφροδίτης πλέων εἰς Ἰταλίαν καὶ
 προσορμισθεὶς τῇ νήσῳ πολλοῖς ἀναθήμασι τὸ ἱερόν,
 15 ὥς ἂν ἰδίας μητρὸς ὑπάρχον, ἐκόσμησε· μετὰ δὲ
 τοῦτον ἐπὶ πολλὰς γενεὰς τιμῶντες οἱ Σικανοὶ τὴν
 θεὸν θυσίαις τε μεγαλοπρεπέσι συνεχῶς καὶ ἀνα-
 θήμασιν ἐκόσμουν· μετὰ δὲ ταῦτα Καρχηδόνιοι,
 μέρους τῆς Σικελίας κυριεύσαντες, οὐ διέλιπον τι-
 20 μῶντες τὴν θεὸν διαφερόντως. τὸ δὲ τελευταῖον
 Ῥωμαῖοι, πάσης Σικελίας κρατήσαντες, ὑπερεβάλοντο
 πάντας τοὺς πρὸ αὐτῶν ταῖς εἰς ταύτην τιμαῖς.
 καὶ τοῦτο εἰκότως ἐποιοῦν· τὸ γὰρ γένος εἰς ταύτην 5
 ἀναπέμποντες, καὶ διὰ τοῦτο ἐν ταῖς πράξεσιν ἐπι-
 25 τυχεῖς ὄντες, τὴν αἰτίαν τῆς αὐξήσεως ἡμεῖβοντο
 ταῖς προσηκούσαις χάρισι καὶ τιμαῖς. οἱ μὲν γὰρ 6
 καταντῶντες εἰς τὴν νῆσον ὕπατοι καὶ στρατηγοὶ

2 τε om. vulg. 5 ὀνομάσαι II 8 ἀνθήσαντα |
 αὐξήσαντα II 9 τῶν Wetsten, τὴν cod. 13 ὁ Ἀφροδίτης
 om. FM 22 εἰς αὐτὴν D 23 ἐποιοῦντο· τὸ D.

καὶ πάντες οἱ μετὰ τινος ἐξουσίας ἐπιδημοῦντες, ἐπειδὴν εἰς τὸν Ἑρυνκα παραβάλλωσι, μεγαλοπρεπέσι θυσίαις καὶ τιμαῖς κοσμοῦσι τὸ τέμενος, καὶ τὸ σκυθρωπὸν τῆς ἐξουσίας ἀποθέμενοι μεταβάλλουσιν εἰς παιδιὰς καὶ γυναικῶν ὁμιλίας μετὰ πολλῆς ἰλαρότητος, μόνως οὕτω νομίζοντες κεχαρισμένην 5 τῇ θεῷ ποιῆσειν τὴν ἐαυτῶν παρουσίαν· ἥ τε σύγκλητος τῶν Ῥωμαίων εἰς τὰς τῆς θεοῦ τιμὰς φιλοτιμηθεῖσα τὰς μὲν πιστοποιήσας τῶν κατὰ τὴν Σικελίαν πόλεων οὕσας ἑπτακαίδεκα χρυσοφορεῖν 10 ἐδογμάτισε τῇ Ἀφροδίτῃ καὶ στρατιώτας διακοσίους τηρεῖν τὸ ἱερόν.

Καὶ περὶ μὲν Ἑρυνκος εἰ καὶ πεπλεονάκαμεν, 327 ἄλλ' οὖν οἰκειάν πεποιήμεθα τὴν περὶ τῆς θεᾶς 84 ἀπαγγελίαν· νυνὶ δὲ περὶ Λάφνιδος πειρασόμεθα 15 διελθεῖν τὰ μυθολογούμενα. Ἡραΐα γὰρ ὄρη κατὰ τὴν Σικελίαν ἐστίν, ἧ φασὶ κάλλει τε καὶ φύσει καὶ τόπων ἰδιότησι πρὸς θεογενῆς ἄνεσιν καὶ ἀπό- λανσιν εὖ πεφυκέναι. πολλὰς τε γὰρ πηγὰς ἔχειν τῇ γλυκύτητι τῶν ὑδάτων διαφόρους καὶ δένδρεσι 20 παντοίοις πεπληρωσθαι. εἶναι δὲ καὶ ὄρων μεγάλων πλῆθος, φερουσῶν καρπὸν τῷ μεγέθει διαλλάττοντα, διπλασιάζοντα τῶν ἐν ταῖς ἄλλαις χώραις φυομένων. ἔχειν δὲ καὶ τῶν ἡμέρων καρπῶν αὐτομάτων, ἀμ- πέλου τε πολλῆς φυομένης καὶ μήλων ἀμυθῆτου 25 2 πλῆθους. διὸ καὶ στρατόπεδόν ποτε Καρχηδονίων ὑπὸ λιμοῦ πιεζόμενον διαθρέψαι, παρεχομένων τῶν ὄρων πολλαῖς μυριάσι χορηγίας εἰς τροφήν ἀνέκλει-

10 οὐσῶν D 18 ἰδιότησιν D, ἰδιότητι vulg. 22 φερόντων D 23 διπλάσια ὄντα f. 28 χορηγίαν Π (cf. I 64, 12).

πτον. ἐν ταύτῃ δὲ τῇ χώρᾳ συναγκείας δένδρων
 οὔσης θεοπρεποῦς καὶ Νύμφαις ἄλσους ἀνειμένον
 μυθολογοῦσι γεννηθῆναι τὸν ὀνομαζόμενον Δάφνιν,
 Ἑρμοῦ μὲν καὶ Νύμφης υἱόν, ἀπὸ δὲ τοῦ πλήθους
 5 καὶ τῆς πυκνότητος τῆς φρυομένης δάφνης ὠνομά-
 σθαι Δάφνιν. τοῦτον δ' ὑπὸ Νυμφῶν τραφέντα, 3
 καὶ βοῶν ἀγέλας παμπληθεῖς κεκτημένον, τούτων
 ποιεῖσθαι πολλὴν ἐπιμέλειαν· ἀφ' ἧς αἰτίας βουκό-
 λον αὐτὸν ὀνομασθῆναι. φύσει δὲ διαφόρῳ πρὸς
 10 εὐμέλειαν κεχορηγημένον ἐξευρεῖν τὸ βουκολικὸν
 πόλημα καὶ μέλος, ὃ μέχρι τοῦ νῦν κατὰ τὴν Σικε-
 λίαν τυγχάνει διαμένον ἐν ἀποδοχῇ. μυθολογοῦσι 4
 δὲ τὸν Δάφνιν μετὰ τῆς Ἀρτέμιδος κυνηγεῖν ὑπηρε-
 τοῦντα τῇ θεῷ κεχαρισμένως, καὶ διὰ τῆς σύριγγος
 15 καὶ βουκολικῆς μελωδίας τέρπειν αὐτὴν διαφερόν-
 τως. λέγουσι δ' αὐτοῦ μίαν τῶν Νυμφῶν ἐρασθεῖ-
 σαν προειπεῖν, ἐὰν ἄλλη τινὶ πλησιάσῃ, στερήσεσθαι
 τῆς ὀράσεως· κἀκεῖνον ὑπὸ τινος θυματρὸς βασι-
 λέως καταμεθυσθέντα, καὶ πλησιάσαντα αὐτῇ, στερη-
 20 θῆναι τῆς ὀράσεως κατὰ τὴν γεγεννημένην ὑπὸ τῆς
 Νύμφης πρόρρησιν.

Καὶ περὶ μὲν Δάφνιδος ἱκανῶς ἡμῖν [πάλιν]
 εἰρήσθω, περὶ δὲ Ὁρίωνος τὰ μυθολογούμενα νῦν 85
 διέξιμεν. λέγεται γὰρ τοῦτον σώματος μεγέθει καὶ
 25 ῥώμῃ πολὺν τῶν μνημονευομένων ἡρώων ὑπεράγοντα
 φιλοκύνηγον γενέσθαι καὶ κατασκευάσαι μεγάλα ἔργα
 διὰ τὴν ἰσχὺν καὶ φιλοδοξίαν. κατὰ μὲν γὰρ τὴν
 Σικελίαν κατασκευάσαι Ζάγκλῳ τῷ τότε βασιλεύοντι

τῆς τότε μὲν ἀπ' αὐτοῦ Ζάγκλης, νῦν δὲ Μεσσήνης
 ὀνομαζομένης, ἄλλα τε καὶ τὸν λιμένα προσχώσαντα
 2 τὴν ὀνομαζομένην Ἀκτὴν ποιῆσαι. ἐπεὶ δὲ τῆς
 Μεσσήνης ἐμνήσθημεν, οὐκ ἀνοίκειον προσθεῖναι³²⁸
 νομίζομεν τοῖς προκειμένοις τὰς περὶ τὸν πορθμὸν⁵
 3 διηγήσεις. φασὶ γάρ οἱ παλαιοὶ μυθογράφοι τὴν
 Σικελίαν τὸ πρὸ τοῦ χερρόνησον οὐσαν ὕστερον
 γενέσθαι νῆσον διὰ τοιαύτας αἰτίας. τὸν ἰσθμὸν
 κατὰ τὸ στενώτατον ὑπὸ δυοῖν πλευρῶν θαλάττῃ
 περισκλυζόμενον ἀναρραγῆναι, καὶ τὸν τόπον ἀπὸ¹⁰
 τοῦτου Ῥήγιον ὀνομασθῆναι, καὶ τὴν ὕστερον πολ-
 λοῖς ἔτεσι κτισθεῖσαν πόλιν τυχεῖν τῆς δμωνύμου
 4 προσηγορίας. ἔνιοι δὲ λέγουσι σεισμῶν μεγάλων
 γενομένων διαρραγῆναι τὸν αὐχένα τῆς ἡπείρου,
 καὶ γενέσθαι τὸν πορθμὸν διειρογούσης τῆς θαλάτ-¹⁵
 5 τος τὴν ἡπειρον ἀπὸ τῆς νήσου. Ἡσίοδος δ' ὁ
 ποιητὴς φησι τοῦναντίον ἀναπεπταμένου τοῦ πελά-
 γους Ὠρίωνα, προσχωῶσαι τὸ κατὰ τὴν Πελωρίδα
 κείμενον ἀκρωτήριον, καὶ τὸ τέμενος τοῦ Ποσει-
 δῶνος κατασκευάσαι, τιμώμενον ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων²⁰
 διαφερόντως· ταῦτα δὲ διαπραξάμενον εἰς Εὐβοίαν
 μεταναστῆναι κάκει κατοικῆσαι· διὰ δὲ τὴν δόξαν
 ἐν τοῖς κατ' οὐρανὸν ἄστροις καταριθμηθέντα τυχεῖν
 6 ἀθανάτου μνήμης. περὶ οὗ καὶ ὁ ποιητὴς Ὅμηρος
 ἐν τῇ Νεκυίᾳ μιμνησκόμενός φησι

25

τὸν δὲ μέτ' Ὠρίωνα πελώριον εἰσενόησα
 θῆρας ὁμοῦ εἰλεῦντα κατ' ἀσφοδελὸν λειμῶνα,

3 τῆς] περὶ τῆς vulg. 9 θαλάττῃ scripsi, θαλάττης
 libri. 18 Πελωριάδα II 22 μεταστῆναι D.

οὓς αὐτοὺς κατέπεφνεν ἐν οἰοπόλοισιν ὄρεσσι,
 χερσὶν ἔχων ῥόπαλον παγχάλκεον, αἶεν ἀαγές.

ὁμοίως δὲ καὶ περὶ τοῦ μεγέθους ἐμφανίζων, καὶ 7
 προεκθέμενος τὰ περὶ τοὺς Ἀλφάδας, ὅτι ἐνναετείς
 5 ἦσαν τὸ μὲν εὖρος πηχῶν ἐννέα, τὸ δὲ μῆκος τῶν
 ἴσων ὀργυιῶν, ἐπιφέρει

τοὺς δὴ μηκίστους θρέψε ξείδωρος ἄρουρα
 καὶ πολὺ καλλίστους μετὰ γε κλυτὸν Ὀρίωνα.

ἡμεῖς δὲ κατὰ τὴν ἐν ἀρχῇ πρόθεσιν περὶ τῶν
 10 ἡρώων καὶ ἡμιθέων ἀρκούντως εἰρηκότες αὐτοῦ
 περιγράψομεν τήνδε τὴν βίβλον.

1 ἐν] ἐνὶ D   4 ἐννεα ἐτεῖς D   11 παραγράψομεν
 codices, corr. Wess.

Διοδώρου Σικελιώτου βιβλιοθήκης ἱστορικῆς Δ: subscr. D.

1. 000-0000

A good thing is what is built to last

CENTRAL ARCHAEOLOGICAL LIBRARY
GOVT OF INDIA
Department of Archaeology
NEW DELHI

Please help us to keep the book

clean and moving